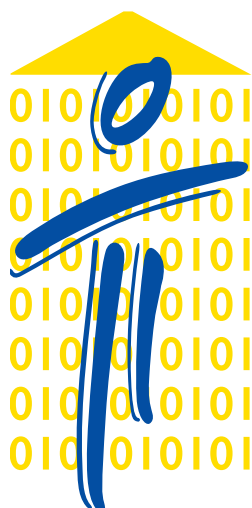

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2015

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2015

ΑΘΗΝΑ 2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	11
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	15
1.1. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	16
1.2. ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	16
1.3. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	17
1.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	20
1.5. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	20
2. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	25
3. ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	43
3.1. ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ	44
3.1.1. Έλεγχος του εθνικού τμήματος του Πληροφοριακού Συστήματος Σένγκεν	47
3.2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	50
3.2.1. Πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα	50
3.2.2. Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων από τη Δημόσια Διοίκηση	51
3.2.2.1. Κοινή Υπουργική Απόφαση σχετικά με ηλεκτρονικό σύστημα έκδοσης, διάθεσης και ελέγχου της διακίνησης των ονομαστικών/αριθμημένων εισιτηρίων σε αγώνες του επαγγελματικού αθλητισμού	54
3.2.3. Ανάρτηση σε ιστοσελίδα επιμελητηρίου του ειδικού μητρώου των μελών του	54
3.2.4. Παιδεία και έρευνα	55
3.2.4.1. Προϋποθέσεις απαλλαγής μαθητών από το μάθημα των θρησκευτικών	57
3.2.5. Δήμοι	57
3.2.6. Ηλεκτρονική διακυβέρνηση	57
3.2.7. Ειδικά θέματα επεξεργασίας δεδομένων στη δημόσια διοίκηση	58
3.3. ΥΓΕΙΑ	59
3.3.1. Αποδέκτες δεδομένων υγείας/στοιχείων ιατρικού φακέλου	59
3.3.2. Διαρροή δεδομένων από νοσοκομεία	66
3.3.3. Ηλεκτρονικός φάκελος	67
3.3.4. Σύστημα Διαχείρισης Επιχειρηματικής Ευφυΐας ΕΣΥ	71
3.3.5. Αρχείο Εθνικού Μητρώου Εθελοντών Αιμοδοτών	73
3.4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	73
3.4.1. Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων από ασφαλιστικά ταμεία - Περιστατικά παραβίασης δεδομένων	73
3.4.2. Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων από ΟΑΕΔ	74

3.5. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	76
3.6. ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	77
3.6.1. Συλλογή και επεξεργασία δεδομένων από τράπεζες	79
3.6.2. ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ	83
3.6.3. Εταιρείες Ενημέρωσης Οφειλετών	84
3.6.4. Ενημέρωση δια του Τύπου	85
3.6.5. Περιστατικό παραβίασης δεδομένων	85
3.6.6. Εκτίμηση πιστωτικού κινδύνου στην κινητή τηλεφωνία	86
3.6.7. Υπηρεσίες Διαδικτύου – Νέες Τεχνολογίες	88
3.6.7.1. Δημοσιοποίηση γενετικών τόπων υποκειμένου των δεδομένων σε ιστοσελίδα	89
3.6.8. Διενέργεια ελέγχων σε εμπορικές εταιρείες	90
3.6.8.1. Εταιρείες διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας	90
3.6.9. Διασυννοριακές διαβιβάσεις δεδομένων	92
3.6.9.1. Διαβίβαση δεδομένων μεταξύ οργανισμών	92
3.6.9.2. Διαβίβαση δεδομένων εκτός ΕΕ βάσει δεσμευτικών εταιρικών κανόνων	92
3.7. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	93
3.7.1. Περιστατικά παραβίασης παρόχων	93
3.7.2. Καταγραφή και ακρόαση τηλεφωνικών κλήσεων σε τηλεφωνικό κέντρο παρόχου υπηρεσιών ηλεκτρονικής επικοινωνίας	95
3.7.3. Χρήση «Cookies» σε ιστοσελίδες - Συμμετοχή της ελληνικής Αρχής στην ευρωπαϊκή δράση «cookie sweep»	96
3.7.4. Αζήτητες ηλεκτρονικές επικοινωνίες για σκοπούς προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών	98
3.7.4.1. Μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου	98
3.7.4.2. Μέσω τηλεφωνικών κλήσεων	99
3.8. ΠΕΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	101
3.8.1. Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων στο πλαίσιο εργασιακών σχέσεων	101
3.9. ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	103
3.10. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΒΙΝΤΕΟΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ	106
3.10.1. Επιτήρηση χώρων εργασίας	106
3.10.2. Κατοικίες – Συγκροτήματα κατοικιών	108
3.10.3. Λοιπά θέματα βιντεοεπιτήρησης για σκοπούς προστασίας προσώπων και αγαθών	111
3.10.4. Λειτουργία καμερών για σκοπούς ενημέρωσης και προβολής	117
3.10.4.1. Χρήση drones για εναέρια φωτογράφιση	118
3.10.5. Έκδοση του ΠΔ που προβλέπεται στο ν. 3917/2011	119

3.11. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	119
3.12. ΛΟΙΠΑ ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	121
4. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	125
4.1. ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΡΘΡΟΥ 29 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 95/46/ΕΚ	126
4.2. ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕΝΓΚΕΝ 2^{ΗΣ} ΓΕΝΙΑΣ (SIS II)	127
4.3. ΚΟΙΝΗ ΕΠΟΠΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΥΡΩΠΟΛ	130
4.4. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΕΥΡΩΠΟΛ	133
4.5. ΚΟΙΝΗ ΑΡΧΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ	133
4.6. ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ	134
4.7. ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ (VIS)	135
4.8. ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ EURODAC	137
4.9. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΟΔΟΣ	139
4.10. ΕΑΡΙΝΗ ΣΥΝΟΔΟΣ	140
5. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	143
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	153
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	155
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 2/2015	156
ΕΠΙΒΟΛΗ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ ΣΕ ΥΠΕΥΘΥΝΟ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΤΗΡΕΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ, ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΡΡΗΣΗΣ	
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 22/2015	159
ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΕΠΩΝΥΜΟΥ ΣΕ ΛΑΤΙΝΙΚΟΥΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΣΕ ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟ ΚΑΤΑ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΕΛΟΤ 743	
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 35/2015	161
ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΑΙΤΗΣΗΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΓΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΥΑΙΣΘΗΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΣΕ ΤΡΙΤΟ ΓΙΑ ΧΡΗΣΗ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ	
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 39/2015	163
ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ WINBANK FOR CARDS ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 45/2015	167
ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ 29/2012 ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 63/2015	173
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ICAP - ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ	
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 70/2015	185
ΠΡΟΣΤΙΜΟ ΣΕ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΛΟΓΩ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΕΛΑΤΗ ΤΟΥ ΚΑΙ ΜΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 77/2015	190
ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΡΙΤΩΝ ΣΕ ΛΗΞΙΑΡΧΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΥΝ ΕΥΑΙΣΘΗΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 104/2015	192
ΕΓΚΡΙΣΗ ΑΙΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.» ΓΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΒΙΝΤΕΟΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ 17 ΣΥΡΜΩΝ 3ΗΣ ΓΕΝΙΑΣ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ	
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 117/2015	196
ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥ ΑΠΟ ΤΟ Σ.Π.Σ. ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΗΣ ΣΤΟΝ Ε.Κ.Α.Ν.Α.	
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 119/2015	198
ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΘΗΚΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΥΝ ΑΠΛΑ Η/ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 124/2015	201
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΚΑΜΕΡΑΣ ΕΝΤΟΣ ΘΑΛΑΜΟΥ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑ ΣΕ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ	
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 134/2015	205
ΣΥΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΒΙΝΤΕΟΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ ΕΓΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΟΥ ΣΕ ΟΡΟΦΟΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΟ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	
ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 138/2015	209
ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΑΙΤΗΣΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.	
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ	213
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 1/2015	214
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙ ΑΙΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΙΝΗΤΗΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑΣ (ΕΕΚΤ) ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΦΟΡΕΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΣΤΗΝ ΚΙΝΗΤΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 2/2015	222
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΝΟΜΙΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ «ΠΑΝΑΚΕΙΑ» ΤΗΣ 7ΗΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ	
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 3/2015	227
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ	

ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΥΦΥΪΑΣ ΕΣΥ	
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 4/2015	231
ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ	
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 5/2015	234
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 55 ΠΑΡ. 10 ΤΟΥ Ν. 4339/2015	
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 6/2015	235
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ	
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 7/2015	239
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟ ΥΠΟΠΑΙΘ/ΓΔΥΑ/ΔΤΥ/ ΤΜΑΕ/229157/12877/1280/236 (ΦΕΚ Β' 1801/20.08.2015) ΚΟΙΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ, ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟ ΤΗΣ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΩΝ/ΑΡΙΘΜΗΜΕΝΩΝ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ ΣΕ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ, ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ SUPER LEAGUE ΚΑΙ ΕΣΑΚΕ	
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ	249
ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 28 (ΦΕΚ 34 Α / 23.3.2015)	250
ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	

Οι ετήσιες εκθέσεις, καθώς και οι αποφάσεις / γνωμοδοτήσεις / οδηγίες της Αρχής είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της www.dpa.gr

**ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ**

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πέτρος Χριστόφορος
Πρόεδρος
Αρχής Προστασίας Δεδομένων
Προσωπικού Χαρακτήρα

Κατά το έτος 2015 η ΑΠΔΠΧ συμπλήρωσε 17 έτη λειτουργίας από την ίδρυσή της με τον ν. 2472/1997, ο οποίος εκδόθηκε για τη μεταφορά στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 95/46/ΕΚ.

Στο διάστημα αυτό της λειτουργίας της η Αρχή, χάρη στην προσπάθεια και την αφοσίωση στο καθήκον των μελών και του προσωπικού της, εδραιώθηκε στη συνείδηση των Ελλήνων πολιτών ως πραγματικός φορέας προστασίας των προσωπικών δεδομένων τους, όπως ακριβώς θέλησε ο ενωσιακός νομοθέτης με την Οδηγία 95/46/ΕΚ και κυρίως ο Έλληνας νομοθέτης, ο οποίος ανήγαγε σε συνταγματικό επίπεδο την προστασία των προσωπικών δεδομένων των Ελλήνων πολιτών (άρθρο 9Α Συντ.) και εξασφάλισε ειδική μεταχείριση και αυξημένες εγγυήσεις στα μέλη και το προσωπικό της Αρχής (άρθρο 101 Συντ., ν. 3051/2002 όπως ισχύει).

Κατά το έτος 2015 ολοκληρώθηκε κατά το μεγαλύτερο μέρος η διαδικασία ψηφίσεως από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο του Νέου Κανονισμού Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων ως και της σχετικής Οδηγίας 2016/680 για τη συνεργασία των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους τομείς της δικαιοσύνης και της αστυνομίας. Η ολοκλήρωση της ψήφισης του Κανονισμού πραγματοποιήθηκε στις 25 Μαΐου 2016 και ο Κανονισμός θα τεθεί σε εφαρμογή μετά από μία διετία, δηλαδή από 25.05.2018.

Τόσο ο Κανονισμός όσο και οι σχετικές νομοθετικές μεταβολές στο πεδίο της συνεργασίας των ευρωπαϊκών κρατών στους τομείς της δικαιοσύνης και της ασφάλειας απαιτούν μια ενδελεχή μελέτη και σοβαρή προσπάθεια προσαρμογής των οικείων Αρχών Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων προς τις νέες συνθήκες λειτουργίας τους. Συνεπώς, απαιτείται αναπροσαρμογή των στόχων των Αρχών με πυξίδα την καλύτερη δυνατή εμπέδωση και εφαρμογή των νέων διατάξεων του Κανονισμού και υιοθέτηση αναλόγων προς τις απαιτήσεις της ως άνω Οδηγίας ρυθμίσεων και ερμηνευτικών προσεγγίσεων.

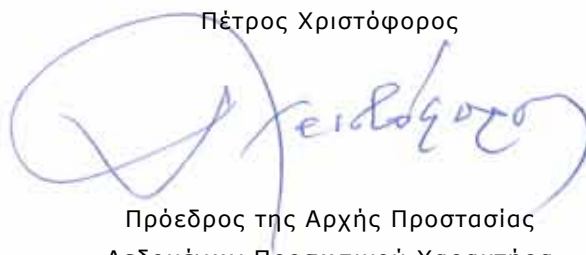
Υπό το πρίσμα αυτό, η ουσιαστική και έγκαιρη προετοιμασία, παράλληλα με την άσκηση των καθηκόντων της Αρχής με βάση το ισχύον νομοθετικό καθεστώς, απαιτεί σταδιακή πλην

ουσιαστική αύξηση του προσωπικού της και ανάλογη αύξηση των διατιθεμένων πιστώσεων.

Δεν είναι δυνατόν, βέβαια, να παραβλεφθούν οι δυσμενείς οικονομικές συνθήκες της χώρας μας, αλλά οι ανάγκες συμμορφώσεως της Ελλάδας προς τις νέες αυτές ευρωπαϊκές δεσμεύσεις για την κατάλληλη οργάνωση και λειτουργία της Αρχής επιβάλλουν και την ανάλογη προσαρμογή των διατιθεμένων στην Αρχή πιστώσεων, για τον λόγο ότι με τον Κανονισμό θεσμοθετείται πλέον και καθίσταται μόνιμη η ευρωπαϊκή παρουσία της Αρχής στο νέο όργανο του Συμβουλίου Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων και, περαιτέρω, επιβάλλεται η ευρωπαϊκή και διεθνής συνεργασία των Αρχών Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, καθώς και η προώθηση της ευαισθητοποίησης των πολιτών και των υπευθύνων επεξεργασίας σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους αντίστοιχα.

Υπό τα δεδομένα αυτά, καλείται και παρακαλείται η Οικονομική Διοίκηση του Ελληνικού Κράτους να στέρξει σε σταδιακή αύξηση του προσωπικού, και ιδίως του επιστημονικού προσωπικού της Αρχής, καθώς και σε ανάλογες αυξήσεις των διατιθεμένων πιστώσεων.

Πέτρος Χριστόφορος

Πρόεδρος της Αρχής Προστασίας
Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη Αρχή και έχει ως αποστολή της την εποπτεία της εφαρμογής του ν. 2472/1997 και άλλων ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων που της ανατίθενται κάθε φορά. Εξυπηρετείται από δική της Γραμματεία που λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης και έχει δικό της προϋπολογισμό.

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, σύμφωνα με το άρθρο 19 του ν. 2472/1997, ασκεί μια σειρά αρμοδιοτήτων, οι οποίες μπορούν να διακριθούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες, τις ρυθμιστικές εν ευρεία έννοια και τις ελεγκτικές.

Ρυθμιστικές αρμοδιότητες

Η Αρχή εκδίδει οδηγίες προς τον σκοπό ενιαίας εφαρμογής των ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, κανονιστικές πράξεις για τη ρύθμιση ειδικών, τεχνικών και λεπτομερειακών θεμάτων, καλεί και επικουρεί τα επαγγελματικά σωματεία και τις λοιπές ενώσεις φυσικών ή νομικών προσώπων που διατηρούν αρχεία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην κατάρτιση κωδίκων δεοντολογίας. Εξετάζει αιτήσεις του υπευθύνου επεξεργασίας, με τις οποίες ζητείται ο έλεγχος και η εξακρίβωση της νομιμότητας της επεξεργασίας και απευθύνει συστάσεις και υποδείξεις στους υπευθύνους επεξεργασίας. Συνεργάζεται με τις Αρχές άλλων κρατών μελών της ΕΕ στο πλαίσιο διαφόρων επιτροπών και ομάδων εργασίας, από τις οποίες σπουδαιότερη είναι η Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ. Τέλος, η Αρχή γνωμοδοτεί για κάθε νομοθετική ή κανονιστική ρύθμιση που αφορά την επεξεργασία και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Ελεγκτικές αρμοδιότητες

Η Αρχή εξετάζει προσφυγές, καταγγελίες, αντιρρήσεις και παράπονα των υποκειμένων των δεδομένων σχετικά με την εφαρμογή του νόμου και την προστασία των δικαιωμάτων τους. Διενεργεί αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας διοικητικούς ελέγχους, στο πλαίσιο των οποίων ελέγχονται η τεχνολογική υποδομή και άλλα, αυτοματοποιημένα ή μη, μέσα που υποστηρίζουν την επεξεργασία των δεδομένων. Εξετάζει τις γνωστοποιήσεις που υποβάλλονται και χορηγεί τις άδειες που προβλέπονται, δηλαδή άδειες ίδρυσης και λειτουργίας αρχείου ευαίσθητων δεδομένων, διαβίβασης δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ και διασύνδεσης αρχείων στις περιπτώσεις ευαίσθητων δεδομένων ή χρήσης ενιαίου κωδικού. Εξετάζει αιτήσεις για πρόσβαση σε δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα που περιέχουν προσωπικά δεδομένα τρίτων. Αποφαίνεται επί αιτήσεων διαγραφής από το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (ΣΠΣ) και τον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών (ΕΚΑΝΑ).

1.2. ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Πρόεδρος, Αναπληρωτής Πρόεδρος και μέλη της Αρχής κατά το έτος 2015 διετέλεσαν οι κάτωθι:

Πέτρος Χριστόφορος, Επίτιμος Σύμβουλος της Επικρατείας, **Πρόεδρος**, με **αναπληρωτή** του τον **Γεώργιο Μπατζαλέξη**, Επίτιμο Αρεοπαγίτη.

Τακτικά και αναπληρωματικά μέλη:

Λεωνίδας Κοτσαλής, Καθηγητής Πανεπιστημίου, με **αναπληρωτή** του τον **Σπυριδωνα Βλαχόπουλο**, **Αναπληρωτή Καθηγητή Πανεπιστημίου. Αναστάσιος-Ιωάννης Μεταξάς**, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου, με **αναπληρωτή** του τον **Γρηγόριο Λαζαράκο**, Δικηγόρο, Διδάκτορα Νομικής. **Δημήτριος Μπριόλας**, Επίτιμος Σύμβουλος της Επικρατείας, με **αναπληρωτή** του τον **Χαράλαμπο Ανθόπουλο**, **Αναπληρωτή Καθηγητή Πανεπιστημίου. Αντώνιος Συμβώνης**, Καθηγητής Πολυτεχνείου, με **αναπληρωτή** του τον **Παναγιώτη Ροντογιάννη**, **Αναπληρωτή Καθηγητή Πανεπιστημίου. Κωνσταντίνος Χριστοδούλου**, **Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου. Πέτρος Τσαντίλας**, Δικηγόρος, Διδάκτωρ Νομικής.

1.3. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Η Αρχή, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 20 του ιδρυτικού της νόμου 2472/1997, εξυπηρετείται από Γραμματεία, η οποία λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης, και αποτελείται από τρία τμήματα: **1. Το τμήμα Ελεγκτών**, **2. Το τμήμα Επικοινωνίας** και **3. το τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υποθέσεων**.

1. Τμήμα Ελεγκτών

Έχει αρμοδιότητες καθοριστικού χαρακτήρα για την εκπλήρωση της αποστολής της Αρχής. Ενδεικτικά, στο τμήμα αυτό ανήκει η διενέργεια διοικητικών ελέγχων σε κάθε αρχείο, η προπαρασκευή της έκδοσης κανονιστικών πράξεων για τη ρύθμιση ειδικών, τεχνικών και λεπτομερειακών θεμάτων, η σύνταξη σχεδίων οδηγιών με σκοπό την ενιαία εφαρμογή της προστατευτικής νομοθεσίας για το άτομο, η εξέταση προσφυγών και καταγγελιών, η προπαρασκευή εισηγήσεων και η απάντηση σε ερωτήματα πολιτών και υπευθύνων επεξεργασίας. Ακόμη, το τμήμα Ελεγκτών ασχολείται με τη σύνταξη της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων της Αρχής υπό τον συντονισμό του διευθυντή Γραμματείας και αφιερώνει σημαντικό χρόνο στην εξέταση αιτήσεων και τη διαδικασία χορήγησης αδειών τήρησης και επεξεργασίας αρχείων προσωπικών δεδομένων. Επίσης, οι ελεγκτές υποβοηθούν κατηγορίες υπευθύνων επεξεργασίας στην κατάρτιση κωδικών δεοντολογίας και υποστηρίζουν την ενημέρωσή τους σε θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων με εισηγήσεις σε συνέδρια και ημερίδες. Εκπροσωπούν την Αρχή σε όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς επίσης και σε διεθνείς ομάδες εργασίας και συνέδρια. Τέλος, στις αρμοδιότητες του τμήματος υπάγονται η προετοιμασία φακέλων, η εκπόνηση μελετών, η υποβολή εισηγήσεων και η εν γένει συνδρομή της Αρχής κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της.

Το τμήμα στελεχώνεται από ειδικούς επιστήμονες νομικής και πληροφορικής, μετά τη μετατροπή των οργανικών θέσεων του επιστημονικού προσωπικού κατηγορίας πανεπιστημιακής εκπαίδευσης σε θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, σύμφωνα με τον ν. 4055/2012. Οι συμπληρωμένες οργανικές του θέσεις ανέρχονται σε είκοσι πέντε (25). Ειδικότερα,

ο αριθμός των υπηρετούντων δικηγόρων-ελεγκτών ανερχόταν σε δεκατέσσερις (14), συμπεριλαμβανομένης μίας (1) δικηγόρου-ελέγκτριας που απουσιάζει με μακρόχρονη άδεια άνευ αποδοχών και της προϊσταμένης του τμήματος ελεγκτών. Αντίστοιχα, ο αριθμός των υπηρετούντων πληροφορικών-ελεγκτών ανερχόταν σε έντεκα (11), συμπεριλαμβανομένου του διευθυντή της Γραμματείας της Αρχής, ο οποίος σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία προέρχεται υποχρεωτικά από το τμήμα Ελεγκτών. Εξ αυτών, κατά τη διάρκεια του έτους 2015 με άδεια άνευ αποδοχών απουσίασαν μία (1) δικηγόρος-ελέγκτρια και τρεις (3) πληροφορικοί-ελεγκτές, ενώ δύο (2) δικηγόροι-ελέγκτριες απουσίαζαν με ειδική άδεια κύησης, λοχείας και ανατροφής ανήλικου τέκνου. Επίσης, η προϊσταμένη του τμήματος Ελεγκτών από τον Σεπτέμβριο 2014 και καθ' όλη τη διάρκεια του 2015 τελεί σε απόσπαση σε θέση Εθνικού Εμπειρογνώμονα στον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) και αναπληρώνεται νομίμως.

Ακόμη, στο πλαίσιο βελτίωσης της λειτουργίας της Αρχής και αναβάθμισης της ποιότητας του έργου της, το τμήμα Ελεγκτών λειτουργεί από το Νοέμβριο 2008, κατόπιν απόφασης του Προέδρου της Αρχής, ατύπως σε τέσσερα (4) γραφεία με τα ακόλουθα θεματικά αντικείμενα:

Α' γραφείο: δημόσια διοίκηση, εθνική άμυνα, δικωκτικές αρχές και δημόσια τάξη, αυτοδιοίκηση, κρατική δράση γενικά.

Β' γραφείο: υγεία, κοινωνική και ιδιωτική ασφάλιση, εργασιακές σχέσεις στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, λοιπά θέματα.

Γ' γραφείο: ιδιωτική οικονομία, χρηματοπιστωτικά, ηλεκτρονικές επικοινωνίες (πλην ανεπιθύμητων), μέσα μαζικής επικοινωνίας.

Δ' γραφείο: έλεγχος πληροφοριακών και τηλεπικοινωνιακών συστημάτων, κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης, ανεπιθύμητες ηλεκτρονικές επικοινωνίες, παρακολούθηση και εκπόνηση μελετών στα αντικείμενα των τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών και της ασφάλειας δεδομένων, συμβολή στην ανάπτυξη των υπολογιστικών και επικοινωνιακών συστημάτων της Αρχής.

Στο τμήμα Ελεγκτών, επίσης, αποσπάσθηκε και θα υπηρετήσει για δύο (2) έτη (από Απρίλιο 2014 έως και Απρίλιο 2016), ένας (1) υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ Διοικητικού με οργανική θέση στο Δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 11 άρ. 20 ν. 2472/1997 καθώς και παρ. 4 άρ. 15 ν. 3917/2011 (ΦΕΚ 221/21-2-2011).

Επιπλέον, στο τμήμα Ελεγκτών πραγματοποίησαν πρακτική άσκηση διάρκειας τριών μηνών τρεις (3) απόφοιτοι νομικής σχολής, εκ των οποίων η μία ήταν κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος και πρακτική άσκηση διάρκειας δύο μηνών ένας (1) φοιτητής του τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.

2. Τμήμα Επικοινωνίας

Το τμήμα Επικοινωνίας στελεχώνεται από εξειδικευμένους επιστήμονες των κλάδων επικοινωνίας και μετάφρασης. Στις ιδιαίτερα σημαντικές για την εκπλήρωση της αποστολής της Αρχής αρμοδιότητες του τμήματος ανήκουν η εκπόνηση μελετών, η προετοιμασία φακέλων,

η υποβολή εισηγήσεων και η εν γένει συνδρομή της Αρχής στη διαμόρφωση και άσκηση της επικοινωνιακής πολιτικής της, η διοργάνωση ενημερωτικών και επιστημονικών ημερίδων, σεμιναρίων και συνεδρίων για θέματα σχετικά με το αντικείμενο και το πεδίο αρμοδιοτήτων της Αρχής, η μέριμνα των δημοσίων σχέσεων με άλλες δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμούς, ιδιώτες και υπηρεσίες του εξωτερικού, συμπεριλαμβανομένων των αρμοδίων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η έκδοση ενημερωτικών δελτίων (newsletters), φυλλαδίων και καταχωρίσεων στον Τύπο, καθώς και η δημιουργία ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών μηνυμάτων για την Αρχή, τις αρμοδιότητες και το έργο της, η δημιουργία και επιμέλεια περιεχομένου για την ιστοσελίδα της Αρχής, καθώς και η παρακολούθηση (monitoring) των ΜΜΕ για θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων. Στις αρμοδιότητες του τμήματος Επικοινωνίας υπάγονται, επίσης, η μετάφραση κειμένων, η τήρηση της βιβλιοθήκης της Αρχής, η σύνταξη της ενότητας για την επικοινωνιακή πολιτική στην ετήσια έκθεση πεπραγμένων της Αρχής, καθώς και η γλωσσική επιμέλεια και μέριμνα για την έκδοση και δημοσιοποίηση της ετήσιας έκθεσης, υπό τον συντονισμό του διευθυντή Γραμματείας της Αρχής.

Οι οργανικές θέσεις του τμήματος Επικοινωνίας ανέρχονται σε πέντε (5) συμπεριλαμβανομένης και της θέσης προϊσταμένου. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2015 υπηρέτησαν τρεις (3) υπάλληλοι.

Στο τμήμα απασχολήθηκαν, επίσης, δύο (2) εκπαιδευόμενες φοιτήτριες του τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς, στο πλαίσιο τρίμηνης πρακτικής άσκησης.

3. Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υποθέσεων

Το τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υποθέσεων αποτελείται από προσωπικό πανεπιστημιακής, τεχνολογικής, δευτεροβάθμιας και υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Το προσωπικό πανεπιστημιακής εκπαίδευσης κατέχει πτυχία και μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών στη δημόσια διοίκηση, τις οικονομικές επιστήμες και την πληροφορική. Οι υπάλληλοι του τμήματος είναι επιφορτισμένοι με τη γραμματειακή υποστήριξη της Αρχής (ηλεκτρονική τήρηση πρωτοκόλλου, τήρηση πρακτικών συνεδριάσεων, δακτυλογράφηση κειμένων, ταξινόμηση και ενημέρωση αρχείων και διαχείριση θεμάτων προσωπικού). Στα καθήκοντα του τμήματος υπάγονται, επίσης, η κατάρτιση και η μέριμνα για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της Αρχής, η διαχείριση των οικονομικών υποθέσεων της (μισθοδοσία, διαχείριση δαπανών, έκδοση εντολών πληρωμής, προμήθεια υλικών), καθώς και η διαχείριση της υπολογιστικής και δικτυακής υποδομής της Αρχής.

Οι οργανικές θέσεις του Διοικητικού-Οικονομικού τμήματος ανέρχονται σε δεκαοκτώ (18), συμπεριλαμβανομένης και της θέσης της προϊσταμένης αυτού. Με άδεια άνευ αποδοχών απουσίασε καθ' όλη τη διάρκεια του έτους μία (1) υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ Πληροφορικής, καθώς επίσης και μία υπάλληλος ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού με σχέση εργασίας ΙΔΑΧ.

Οι κενές οργανικές θέσεις όλων των τμημάτων της Αρχής ανέρχονται συνολικά σε τριάντα μία (31), εξ αυτών: είκοσι μία (21) Ελεγκτών, δύο (2) Επικοινωνίας και οκτώ (8) Διοικητικού-Οικονομικού.

1.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ως ανεξάρτητη δημόσια Αρχή, έχει δικό της προϋπολογισμό, ο οποίος εγγράφεται υπό ίδιο φορέα στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 3051/2002, που αφορά «Συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες Αρχές, τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και συναφείς ρυθμίσεις», τον προϋπολογισμό της Αρχής εισηγείται στον Υπουργό Οικονομικών ο Πρόεδρός της, ο οποίος σύμφωνα και με τις κείμενες διατάξεις είναι και ο διατάκτης των δαπανών της.

Κατά το οικονομικό έτος 2015, ο προϋπολογισμός της υπηρεσίας διαμορφώθηκε στο ποσό του ενός εκατομμυρίου επτακοσίων πενήντα εννέα χιλιάδων ευρώ (1.759.000 €), κατά 74.000,00 ευρώ μειωμένος, ήτοι 4%, σε σύγκριση με τον προϋπολογισμό του έτους 2014.

Ο δε εγκεκριμένος προϋπολογισμός της υπηρεσίας για το έτος 2016 ανέρχεται στο ποσό των δύο εκατομμυρίων εξήντα οκτώ χιλιάδων ευρώ (2.068.000 €).

1.5. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Αρχή, από ιδρύσεώς της, αντιμετωπίζει το σοβαρό πρόβλημα της ελλιπούς στελέχωσης, το οποίο επιδεινώνεται τα τελευταία χρόνια της οικονομικής κρίσης λόγω αποχώρησης κυρίως ειδικών επιστημόνων, χωρίς τη δυνατότητα αναπλήρωσής τους. Δεν ήταν δυνατή η εφαρμογή της υπουργικής απόφασης του 2010 με την οποία εγκρίθηκε, λαμβανομένης υπόψη και της δυσμενούς δημοσιονομικής συγκυρίας, η σταδιακή αύξηση του προσωπικού κατά 25 οργανικές θέσεις, ούτε καν η πλήρωση των κενών θέσεων λόγω αποχωρήσεων. Το ίδιο διάστημα, ο εισερχόμενος όγκος εγγράφων και υποθέσεων παραμένει αυξητικός, με αποτέλεσμα την περαιτέρω σύσφιξη εκκρεμών υποθέσεων σε ποσοστό περίπου 50% ως προς τον αριθμό τους το 2015 σε σύγκριση με το 2011, ιδίως ως προς τα ερωτήματα, παρά τη σημαντική βελτίωση που επιτεύχθηκε στον ετήσιο ρυθμό διεκπεραίωσης υποθέσεων.

Η Αρχή καταβάλλει συνεχώς προσπάθειες για τη βελτίωση της αποδοτικότητάς της, με την ομαδοποίηση και συστηματική εξέταση υποθέσεων, ιδίως σχετικά με τη μεγάλο ενδιαφέροντος ανεπιθύμητη επικοινωνία, τη διαγραφή αποτελεσμάτων αναζητήσεων στο διαδίκτυο, την ενημέρωση οφειλετών και την πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα. Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, η Αρχή εμφανίζει τα τελευταία έτη αύξηση στον συνολικό αριθμό διεκπεραιωμένων υποθέσεων. Το 2015 παρατηρήθηκε μάλιστα μια μείωση περίπου 5% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, όμως και το 2015 οι διεκπεραιωμένες υποθέσεις υπερβαίνουν αυτές του 2013 κατά περίπου 20%, του 2012 κατά 30% και του 2011 κατά 40%.

Οι εισερχόμενες νέες υποθέσεις προσφυγών/καταγγελιών, ερωτημάτων και γνωστοποιήσεων θέτουν έναν όγκο εργασίας που είναι σχεδόν αδύνατο να αντιμετωπίσει η Αρχή πλήρως, χωρίς να αποτελούν και τις πλέον αντιπροσωπευτικές δραστηριότητες για την αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής της, αφού στο μεγαλύτερο ποσοστό πρόκειται

για ατομικής φύσεως θέματα με μικρή σχετικά συνεισφορά στη βελτίωση του συνολικού κλίματος προστασίας δεδομένων στη χώρα. Από την άλλη πλευρά, η ανελαστική υποχρέωση της Αρχής να ασχολείται με όλες τις εισερχόμενες υποθέσεις, αν και με κάποιο περιθώριο χρονικής ιεράρχησης ανάλογα με τη σπουδαιότητά τους, προκαλεί σοβαρή δυσχέρεια στην ανάληψη σημαντικών πρωτοβουλιών εξωστρέφειας, όπως την πραγματοποίηση ελέγχων, την ενημέρωση υπευθύνων επεξεργασίας και υποκειμένων των δεδομένων και την υποστήριξη των πρώτων στην κατάρτιση και εφαρμογή κανόνων δεοντολογίας ή ορθής πρακτικής και την εκπόνηση μελετών αποτίμησης προστασίας δεδομένων, ιδίως νέων τεχνολογιών, συστημάτων και υπηρεσιών και την έκδοση σχετικών συστάσεων και προτάσεων.

Η Αρχή θεωρεί την προληπτική δράση, στην οποία εντάσσονται οι προαναφερόμενες πρωτοβουλίες της, καθοριστικής σημασίας για την προώθηση της αποστολής της και την επιδιώκει στο μέτρο του δυνατού, υπό τις δεδομένες συνθήκες στελέχωσης και λοιπών διαθέσιμων πόρων. Αναγνωρίζει ωστόσο την ανάγκη περαιτέρω ενδυνάμωσης του προληπτικού της έργου, ιδίως σε κρίσιμους για την προστασία δεδομένων τομείς επεξεργασίας, όπως της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και της ψηφιακής οικονομίας και σε σχέση με νέες τεχνολογίες όπως τα «Μεγάλα Δεδομένα», το «Διαδίκτυο των Πραγμάτων» και ειδικές τεχνικές προάσπισης της προστασίας δεδομένων.

Μία ιδιαίτερα σημαντική εξέλιξη, η υιοθέτηση του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679), ο οποίος τίθεται σε εφαρμογή την 25η Μαΐου 2018, θέτει στην Αρχή ιδιαίτερες απαιτήσεις προετοιμασίας και ετοιμότητας ανταπόκρισης σε σημαντικά μεγαλύτερο όγκο εργασιών, εντός αυστηρών χρονικών προθεσμιών. Οι ιδιαίτερες αυτές ανάγκες της Αρχής απορρέουν από τις προβλέψεις του Κανονισμού για τακτική συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων, αμοιβαία συνδρομή, κοινούς ελέγχους, μηχανισμό συνεκτικότητας και λειτουργία και έκδοση γνώμων και επίλυση διαφορών από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, αλλά και από τη διεύρυνση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων και των υποχρεώσεων των υπευθύνων επεξεργασίας και των εκτελούντων την επεξεργασία. Για την ανταπόκριση της Αρχής στα ανωτέρω είναι απολύτως αναγκαία η σημαντική ενίσχυσή της με ανθρώπινο δυναμικό, ιδίως ειδικό επιστημονικό προσωπικό, όπως άλλωστε ρητά προβλέπεται και στο άρθρο 52 παρ. 4 του νέου Γενικού Κανονισμού ως υποχρέωση των κρατών μελών να διαθέσουν στην εθνική εποπτική αρχή «...τους απαραίτητους ανθρώπινους, τεχνικούς και οικονομικούς πόρους και τις αναγκαίες εγκαταστάσεις και υποδομές για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων και άσκηση των εξουσιών της, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ασκούνται στο πλαίσιο της αμοιβαίας συνδρομής, της συνεργασίας και της συμμετοχής στο Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων».

Ήδη στις ετήσιες εκθέσεις των τελευταίων ετών επισημάνθηκε ένα ακόμα πρόβλημα, αυτό της σοβαρής μείωσης των διαθέσιμων πιστώσεων που επίσης προκαλεί δυσχέρειες στη λειτουργία της Αρχής. Ο προϋπολογισμός έτους 2015 υπολείπεται αυτού του 2010 κατά περίπου 40%. Το 2015, όπως και το προηγούμενο έτος, οι εγκεκριμένες αρχικά πιστώσεις για τις αποδοχές του προσωπικού και των μελών δεν αρκούσαν, αν και τελικά καλύφθηκαν, απαίτησαν όμως ενέργειες

από πλευράς Αρχής. Το πρόβλημα αυτό φαίνεται πως αντιμετωπίστηκε με τον προϋπολογισμό του 2016. Ωστόσο, οι διαθέσιμες για τις λειτουργικές ανάγκες πιστώσεις παραμένουν πολύ χαμηλές και παρά τις επιτυχείς προσπάθειες της Αρχής για τον δραστικό περιορισμό των δαπανών στέγασης, κοινοχρήστων, μετακίνησης, τηλεφωνίας κ.ά, οι εγκεκριμένες πιστώσεις δεν είναι αρκετές για την ανανέωση λόγω παλαίωσης της πληροφορικής και δικτυακής υποδομής, την αναβάθμιση συστημικού λογισμικού και εφαρμογών, την ενίσχυση της ενεργού συμμετοχής της Αρχής σε ομάδες εργασίας και επιτροπές στην Ευρωπαϊκή Ένωση και διεθνώς, την εφαρμογή ειδικών επιμορφωτικών προγραμμάτων για το προσωπικό της και την ανάπτυξη επικοινωνιακών δράσεων. Το πρόβλημα της ανεπάρκειας των διαθέσιμων πιστώσεων επιτείνεται και από απρόβλεπτες αμφισβητήσεις που εμφανίζονται κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού, με αποτέλεσμα την απώλεια πιστώσεων και επιβάρυνση του προϋπολογισμού του επόμενου έτους. Ήδη στην ετήσια έκθεση του έτους 2014 είχε αναφερθεί η αιφνίδια αμφισβήτηση, από τον επίτροπο δημοσιονομικού ελέγχου, της αρμοδιότητας του Προέδρου της Αρχής να είναι διατάκτης και των δαπανών μετακίνησης, η οποία κρίθηκε μεν αβάσιμη με απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, προκάλεσε όμως απώλεια πιστώσεων και περαιτέρω οικονομική δυσχέρεια το επόμενο έτος για την Αρχή. Παρόμοιο πρόβλημα εμφανίστηκε και το έτος 2015, αυτή τη φορά δεν εξοφλήθηκαν δαπάνες κοινοχρήστων και έτσι μεταφέρθηκε αντίστοιχη οικονομική επιβάρυνση στο οικονομικό έτος 2016.

Μία ακόμα δυσχέρεια της Αρχής σχετίζεται με τη στέγασή της. Ως προς τον 5ο όροφο, η Αρχή επέτυχε περαιτέρω σημαντική μείωση του ύψους του μισθώματος κατά περίπου 30%, με αποτέλεσμα συνολική μείωση περίπου 70% σε σύγκριση με το ύψος του μισθώματος το έτος 2010. Ωστόσο, οι αντίστοιχες προσπάθειες για περαιτέρω μείωση του ύψους του μισθώματος και του 1ου ορόφου του ιδίου κτιρίου που επίσης στεγάζεται η Αρχή δεν ευοδώθηκαν, κυρίως επειδή η ιδιοκτήτρια εταιρία του ορόφου αυτού είναι υπό ειδικό καθεστώς εκκαθάρισης, τα δε μισθώματα υπό κατάσχεση εις χείρας τρίτων. Για την επίλυση του προβλήματος αυτού, η Αρχή απηύθυνε αίτημα προς τον Υπουργό Οικονομικών για σχετική απόφασή του, σύμφωνα με τη δυνατότητα που παρέχεται από το άρθρο 22 παρ. 2 του νόμου 3130/2010 για την αναπροσαρμογή μισθώματος.

Η υιοθέτηση του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων 2016/679 του Ε. Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της Οδηγίας 2016/680, που αναφέρεται στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την επεξεργασία από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, συνεπάγονται την αναπροσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προστασίας δεδομένων. Για το σκοπό αυτό, άρχισαν ήδη στην Αρχή εργασίες προκειμένου να αναλυθούν και προσδιοριστούν οι νέες νομοθετικές και ρυθμιστικές ανάγκες και να υποβληθεί έγκαιρα στα αρμόδια νομοθετικά όργανα σχετική πρόταση τροποποίησης του ν. 2472/97 και κάθε άλλης διάταξης νόμου που επηρεάζεται.

Κατά την τροποποίηση του ν. 2472/97 θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη η πολυετής εφαρμογή του και οι νομοθετικές αλλαγές που επήλθαν την τελευταία διετία σχετικά με τις συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές και το επιστημονικό προσωπικό που

εκτελεί την κύρια αποστολή τους. Ενδεικτικά αναφέρεται η ενίσχυση της ανεξαρτησίας και ευελιξίας της Αρχής στην κατάρτιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού και την πρόσληψη του προσωπικού της, η αναδιοργάνωση της Γραμματείας, η σαφέστερη και αποδοτικότερη κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ του συλλογικού οργάνου, του Προέδρου και της Γραμματείας, ο καθορισμός στόχων και ο προγραμματισμός των εργασιών της σε ετήσια ή διετή βάση, η κατάργηση ή τροποποίηση διατάξεων που δημιουργούν χωρίς αποχρώντα λόγο γραφειοκρατική επιβάρυνση, ως και η ρύθμιση θεμάτων που αφορούν στα ανοικτά και μεγάλα δεδομένα και τις νέες τεχνολογίες.

Εκτός της προαναφερόμενης απαίτησης προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας προστασίας δεδομένων, όπως παγίως επισημαίνεται και στις εκθέσεις των τελευταίων ετών, θα πρέπει να αναληφθεί επίσης νομοθετική πρωτοβουλία για την προώθηση των ακόλουθων θεμάτων:

α) Νομοθετική κωδικοποίηση και όχι απλώς παράθεση των διατάξεων πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα. Το θέμα ρυθμίζεται από το άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, τα άρθρα 5 και 7 του ν. 2472/97, το άρθρο 25 του Κώδικα Οργανισμού των Δικαστηρίων και άλλες ειδικές διατάξεις με συνέπεια να δημιουργούνται συγκρούσεις αρμοδιοτήτων και τελικά παράβαση των διατάξεων περί προστασίας προσωπικών δεδομένων¹.

β) Σαφής διαχωρισμός αρμοδιοτήτων μεταξύ των Ανεξαρτήτων Αρχών και Κρατικών Οργάνων ώστε να αποφεύγονται οι επικαλύψεις και οι συντρέχουσες αρμοδιότητες ιδίως μεταξύ των Ανεξαρτήτων Αρχών.

και τέλος

γ) Ο προϋπολογισμός των συνταγματικά κατοχυρωμένων αρχών να ενταχθεί στον προϋπολογισμό της Βουλής. Τούτο αποτελεί κοινό αίτημα των πέντε αρχών για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας τους και την αποτελεσματικότερη εκτέλεση των εργασιών διαχείρισής τους.

¹ Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι το 2015 δημοσιεύτηκε το π.δ. 28/2015 «Κωδικοποίηση διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία» (ΦΕΚ 34 τ. Α/23.3.2015), στο οποίο περιλαμβάνονται οι σχετικές διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και του ν. 2472/1997 που αναφέρονται στην πρόσβαση σε δημόσια, κατά κύριο λόγο, έγγραφα και έγγραφα περιέχοντα προσωπικά δεδομένα. Η κωδικοποίηση αυτή παρέχει αξιόλογες πληροφορίες για τις ισχύουσες διατάξεις των ανωτέρω νόμων μετά ιδίως τους νόμους 3979/2011 και 4305/2014 και περιέχει και όλες τις ειδικές διατάξεις προσβάσεως σε αρχεία σε φυσική και ηλεκτρονική μορφή, δεν αίρει, όμως, ως διοικητική κωδικοποίηση, τις επικαλύψεις και συγκρούσεις αρμοδιοτήτων, οι οποίες μπορεί να δημιουργηθούν από τις ανωτέρω διατάξεις. Πάντως, αποτελεί αξιοσημείωτο θετικό βήμα στην επισήμανση των ισχυουσών διατάξεων πρόσβασης στα επί μέρους αρχεία των δημόσιων υπηρεσιών.

2. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το 2015, το σύνολο των διεκπεραιωμένων υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών, ερωτημάτων και γνωστοποιήσεων αρχείων και επεξεργασιών ανήλθε σε 2.849, εμφανίζοντας μεν μικρή μείωση 5,5% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο αριθμό του 2014, παραμένοντας όμως σημαντικά αυξημένο σε σύγκριση με προηγούμενα έτη, κατά περίπου 14% σε σύγκριση με το έτος 2013 και 30% σε σύγκριση με το έτος 2012. Σε 138 περιπτώσεις η εξέταση των υποθέσεων ολοκληρώθηκε με την έκδοση απόφασης από την Ολομέλεια ή το Τμήμα. Επίσης, το 2015, η Αρχή εξέδωσε 7 γνωμοδοτήσεις.

Ειδικότερα, η Αρχή εξέτασε 452 προσφυγές/καταγγελίες και 1.194 ερωτήματα υπευθύνων επεξεργασίας ή πολιτών σχετικά με τη νομιμότητα συγκεκριμένης επεξεργασίας ή τον τρόπο εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας. Ερεύνησε 1.203 υποθέσεις γνωστοποιήσεων αρχείων και επεξεργασιών, από τις οποίες οι 753 αφορούσαν στην εγκατάσταση και λειτουργία κλειστών κυκλωμάτων τηλεόρασης και οι 450 σε τήρηση αρχείων ή επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Αξιοσημείωτη είναι η αύξηση των γνωστοποιήσεων συστημάτων βιντεοεπιτήρησης, η οποία ανήλθε σε περίπου 65% σε σύγκριση με το 2014. Επίσης, το 2015, η Αρχή χορήγησε ή ανανέωσε 193 άδειες τήρησης αρχείων ευαίσθητων δεδομένων, 1 άδεια διασύνδεσης αρχείων και 2 άδειες διαβίβασης δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ. Στις ανωτέρω διεκπεραιωθείσες υποθέσεις περιλαμβάνονται και 32 υποθέσεις πρόσβασης και αντίρρησης σχετικά με το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν.

Το 2015, η Αρχή πραγματοποίησε έναν προγραμματισμένο έλεγχο στο εθνικό τμήμα του Πληροφοριακού Συστήματος Σένγκεν 2ης γενιάς (Ε-ΠΣΣ ΙΙ) και έξι αιφνίδιους ελέγχους, κατόπιν καταγγελιών, σχετικά με την εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων βιντεοεπιτήρησης. Ο έλεγχος του Ε-ΠΣΣ ΙΙ επεκτάθηκε τόσο στην εφαρμογή όλων των οργανωτικών, τεχνικών και φυσικών μέτρων ασφαλείας, όσο και στην τήρηση των γενικότερων διατάξεων προστασίας προσωπικών δεδομένων, οι οποίες προβλέπονται είτε από τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1987/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Δεκεμβρίου 2006 είτε από την Απόφαση 2007/533/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 2007. Το σχετικό πόρισμα και η ακόλουθη απόφαση της Αρχής αναμένονται το 2016. Ως προς τους ελέγχους συστημάτων βιντεοεπιτήρησης, ακολουθούν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας στους οποίους οι έλεγχοι αυτοί αναφέρονται και οι σχετικές αποφάσεις της Αρχής, εφόσον έχουν εκδοθεί:

- ο Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Προσαρμογής ΑΜΕΑ (απόφαση 8/2016),
- ο «Πρότυπο Νεφρολογικό Κέντρο Αττικής» (απόφαση 76/2015),
- ο «Ergoaccounting Λογιστές Φοροτεχνικοί Σύμβουλοι Επιχειρήσεων Ανώνυμη Εταιρεία» (απόφαση 1/2016),
- ο Security Operations Center (SOC) της εταιρείας Μαρινόπουλος ΑΕ (απόφαση 87/2015),
- ο «Kifisia Clinic – Ξάνθης Αντ. Παύλος», χωρίς να διαπιστωθεί η ύπαρξη συστήματος βιντεοεπιτήρησης,
- ο Οικοτροφείο ατόμων με αυτισμό, η σχετική απόφαση πρόκειται να εκδοθεί το 2016.

Σε 33 από τις αποφάσεις της Αρχής επιβάλλονται κυρώσεις σε υπευθύνους επεξεργασίας. Σε 11 περιπτώσεις επιβλήθηκε μόνο η κύρωση της προειδοποίησης για συμμόρφωση με διατάξεις του ισχύοντος πλαισίου προστασίας δεδομένων και σε 22 περιπτώσεις επιβλήθηκε πρόστιμο,

το ύψος του οποίου κυμάνθηκε από 1.000 έως 150.000 ευρώ. Διευκρινίζεται ότι σε 14 από τις 22 αυτές αποφάσεις της Αρχής επιβλήθηκε εκτός του χρηματικού προστίμου και η κύρωση της προειδοποίησης. Συνολικά, επιβλήθηκαν πρόστιμα ύψους 542.500 ευρώ. Η Αρχή επέβαλε τις κυρώσεις για παραβίαση των διατάξεων που αναφέρονται στις προϋποθέσεις επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, την υποχρέωση γνωστοποίησης και λήψης άδειας επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, την ενημέρωση και το δικαίωμα πρόσβασης και αντίρρησης των υποκειμένων, το απόρρητο και την ασφάλεια των δεδομένων, αλλά και διατάξεων σχετικά με τη χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για την προστασία προσώπων και αγαθών (οδηγία 1122/2000, όπως αντικαταστάθηκε από την οδηγία 1/2011). Οι ανωτέρω αποφάσεις της Αρχής κατηγοριοποιούνται στους κύριους θεματικούς τομείς ως εξής: 4 στη Δημόσια Διοίκηση, 1 στον Τομέα Ασφάλισης, 2 στον Τομέα Υγείας (εκ των οποίων η μια σχετίζεται με φωτογραφία φυσικού προσώπου σε ιατρικό άρθρο που δημοσιεύτηκε στον Τύπο και η άλλη με σύστημα βιντεοεπιτήρησης), 1 στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, 7 στον Τομέα Ιδιωτικής Οικονομίας, 6 στον Χρηματοπιστωτικό Τομέα, 1 στην Παιδεία και Έρευνα, 3 στις Εργασιακές Σχέσεις σχετικά με συστήματα βιντεοεπιτήρησης, 5 στις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες και 3 στα Λοιπά Θέματα (συστήματα βιντεοεπιτήρησης σε συγκροτήματα κατοικιών).

Το έτος 2015 προσβλήθηκαν 8 αποφάσεις της Αρχής στο Συμβούλιο της Επικρατείας, ενώ συζητήθηκαν 8 αιτήσεις ακυρώσεως κατά αποφάσεων της Αρχής, για τις οποίες ακόμη δεν έχουν εκδοθεί οι σχετικές αποφάσεις.

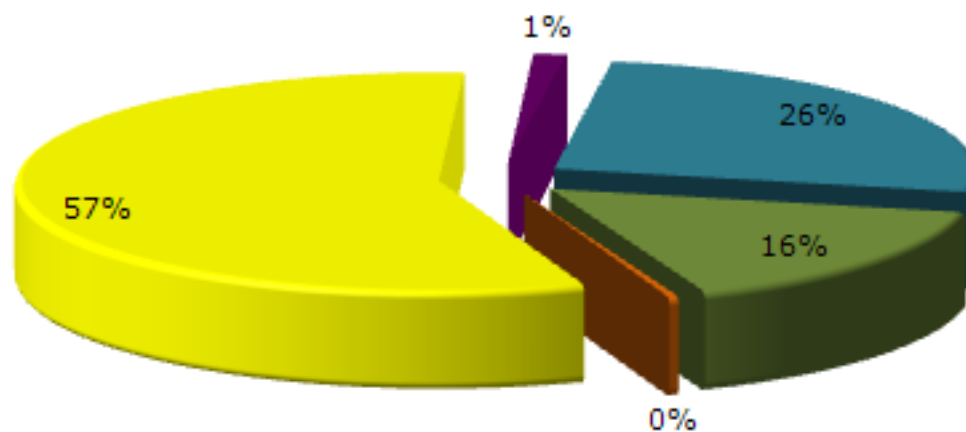
Στο κεφάλαιο αυτό ακολουθούν στατιστικά στοιχεία τα οποία αναφέρονται στα εισερχόμενα έγγραφα, την κατηγοριοποίηση και τον τρόπο υποβολής τους και στην ανάλυση των εισερχομένων, διεκπεραιωμένων και εκκρεμών υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων σε θεματικούς τομείς, καθώς και συγκριτικοί πίνακες των εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων, υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων, των αποφάσεων της Αρχής και των αιτήσεων εγγραφής στο μητρώο του άρθρου 13 για το διάστημα 1999 ή 2000 έως 2015. Επίσης, περιέχονται ειδικότερα στατιστικά στοιχεία για τον αριθμό των εισερχομένων και των διεκπεραιωμένων το έτος 2015 αιτήσεων που σχετίζονται με καταχωρίσεις αλλοδαπών στο Πληροφοριακό Σύστημα Σένγκεν και για τη χώρα προέλευσης των αιτούντων. Τέλος περιλαμβάνονται και στοιχεία σχετικά με την κατηγοριοποίηση των σημαντικών γνωστοποιήσεων που υποβλήθηκαν το έτος 2015 και των αδειών που χορηγήθηκαν από την Αρχή, σύμφωνα με τον κλάδο δραστηριότητας του υπευθύνου επεξεργασίας, καθώς και συγκριτικά στοιχεία για το διάστημα 1999-2015.

Στα ακόλουθα στατιστικά στοιχεία δεν περιλαμβάνονται οι προαναφερόμενες 7 γνωμοδοτήσεις που εξέδωσε η Αρχή το 2015, οι οποίες παρατίθενται στο Παράρτημα.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Εισερχόμενα Έγγραφα

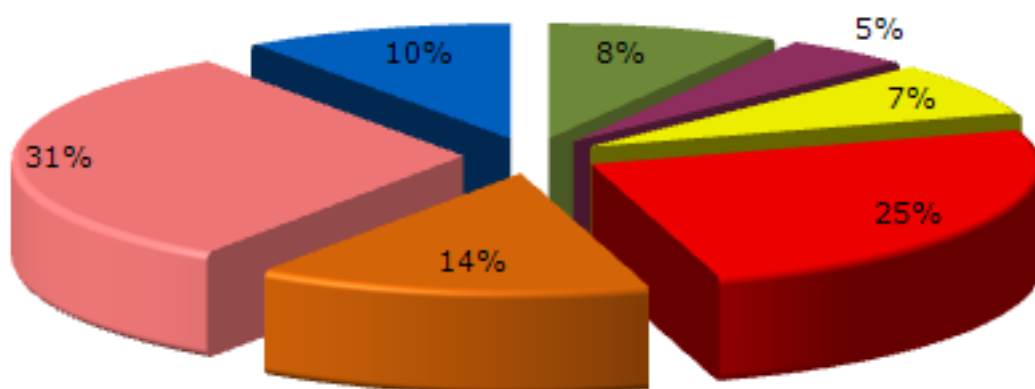
Προσφυγές / Ερωτήματα / Αιτήσεις	2076
Γνωστοποιήσεις Τήρησης Αρχείων	1244
Απόρρητα Εισερχόμενα	29
Λοιπά Εισερχόμενα	4480
Λοιπά Απόρρητα Εισερχόμενα	100
Σύνολο	7929

Διάγραμμα 1 - Εισερχόμενα έγγραφα

Τρόπος υποβολής

Ταχυδρομείο	661
Courier	358
Συστημένα	586
Ιδιοχείρως	1998
Δικτυακή πύλη	1119
E-mail	2434
Fax	773
Σύνολο	7929

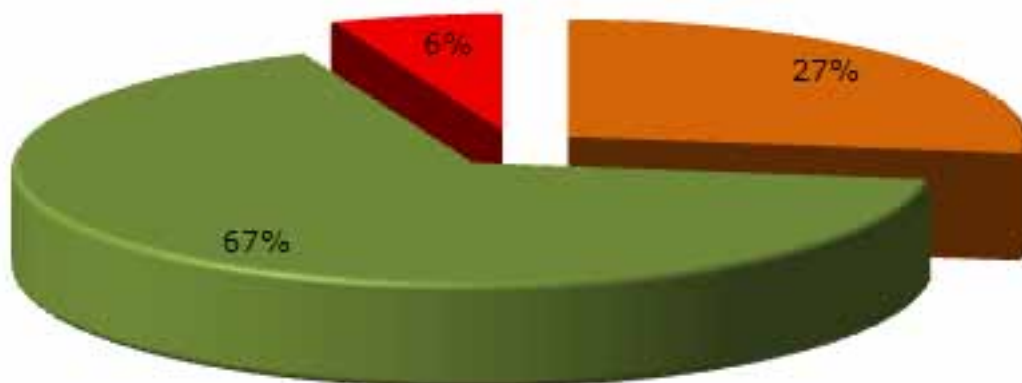
Διάγραμμα 2 - Τρόπος Υποβολής

Κατηγοριοποίηση εισερχομένων εγγράφων επί προσφυγών/καταγγελιών, ερωτημάτων και αιτήσεων στο μητρώο του άρθρου 13

	Προσφυγές / Καταγγελίες	573
	Ερωτήματα	1404
	Αιτήσεις καταχώρισης στο μητρώο άρθρου 13	128
	Σύνολο	2105

Παρατηρήσεις:

1. Στο παραπάνω σύνολο προσφυγών/καταγγελιών προσμετρούνται και οι απόρρητες προσφυγές/καταγγελίες.
2. Ο αριθμός των εισερχομένων κατά κατηγορία εγγράφων δεν συμπίπτει με τον αριθμό των υποθέσεων που εμφανίζονται στους επόμενους πίνακες, διότι ορισμένα έγγραφα αφορούν την ίδια υπόθεση.

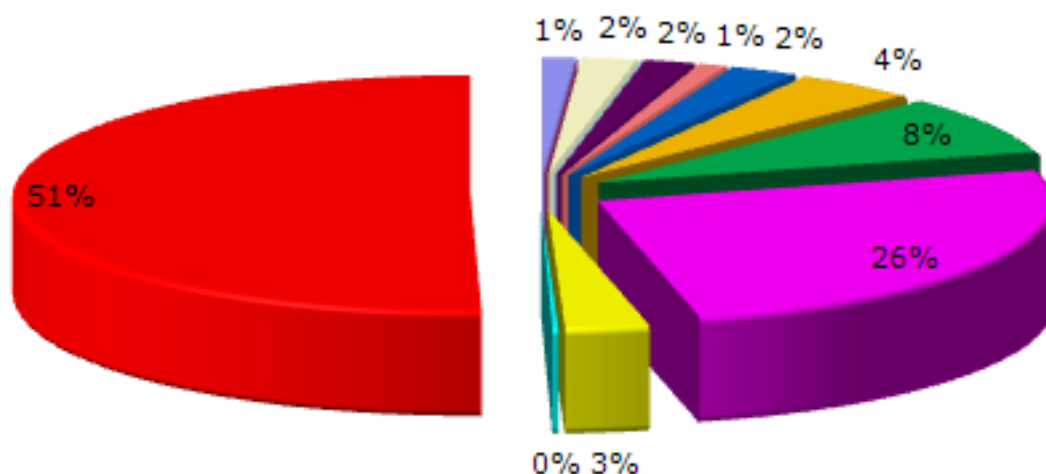

Διάγραμμα 3 - Κατηγοριοποίηση εισερχομένων εγγράφων επί προσφυγών/καταγγελιών, ερωτημάτων και αιτήσεων στο μητρώο του άρθρου 13

ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ, ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΚΚΡΕΜΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ/ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

Εισερχόμενες υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών το 2015

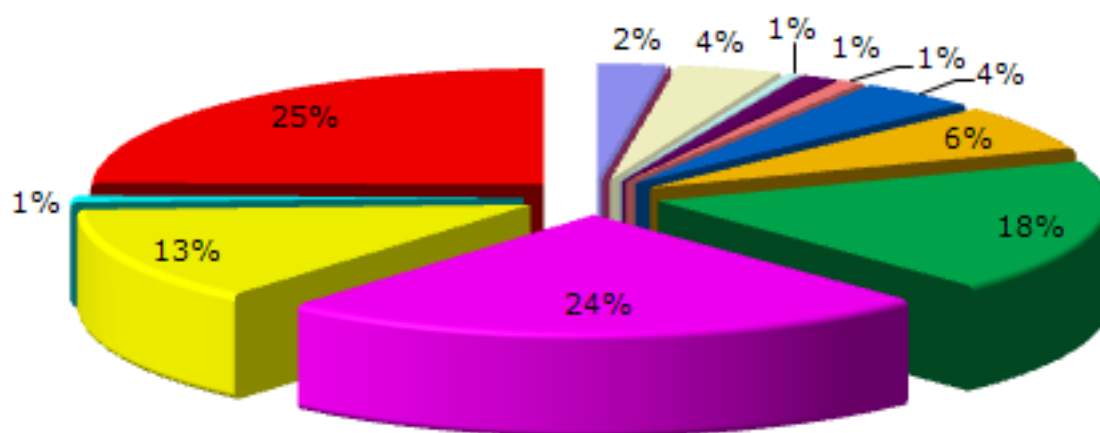
Τομέας Διωκτικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	6
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	10
Τομέας Υγείας	9
Τομέας Ασφάλισης	5
Παιδεία και Έρευνα	12
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	22
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	41
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	130
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	15
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	1
Λοιπά	255
Σύνολο	506

Διάγραμμα 4 - Εισερχόμενες υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών

Διεκπεραιωμένες υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών το 2015

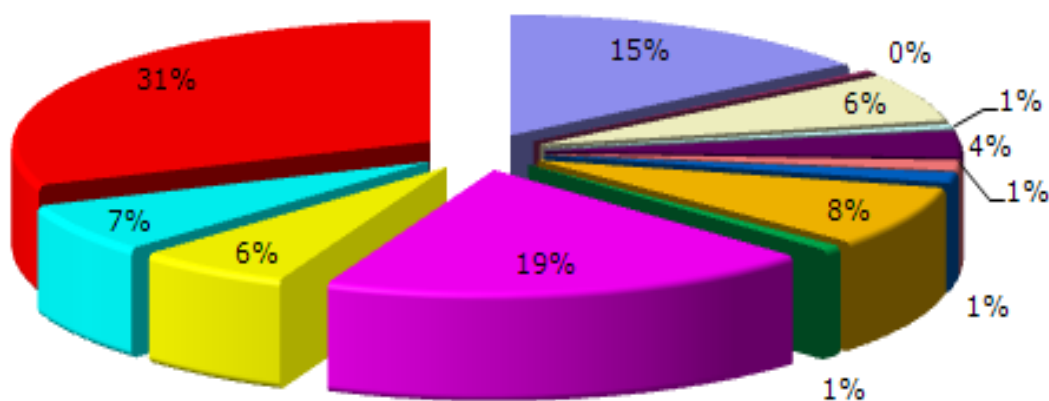
Τομέας Διοικητικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	11
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	17
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	2
Τομέας Υγείας	6
Τομέας Ασφάλισης	4
Παιδεία και Έρευνα	19
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	29
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	83
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	106
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	59
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	4
Λοιπά	112
Σύνολο	452

Διάγραμμα 5 - Διεκπεραιωμένες υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών

Εκκρεμείς υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών την 31^η/12/2015

Τομέας Διοικητικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	424
Τομέας Εθνικής Άμυνας	10
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	182
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	16
Τομέας Υγείας	99
Τομέας Ασφάλισης	39
Παιδεία και Έρευνα	40
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	226
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	21
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	540
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	171
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	187
Λοιπά	872
Σύνολο	2827

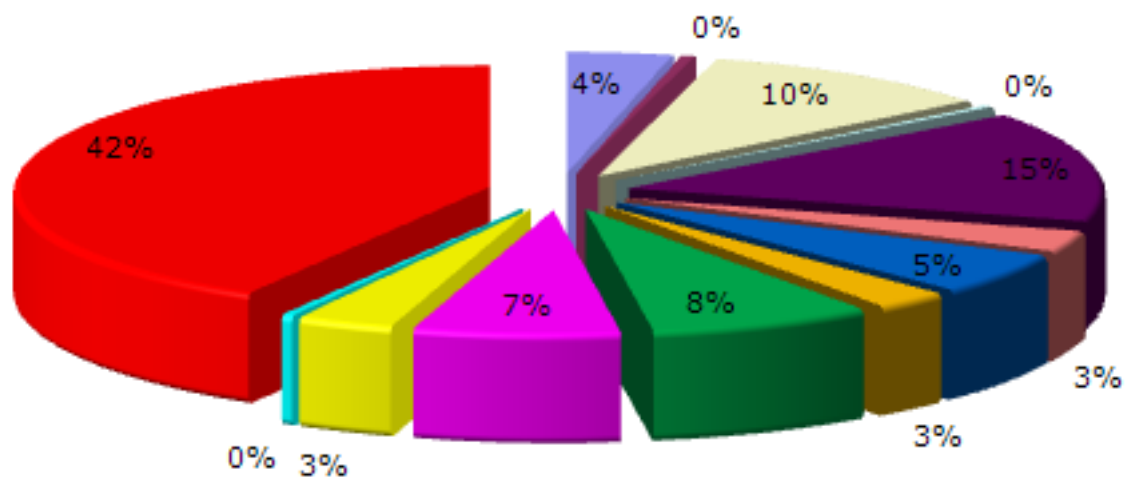
Διάγραμμα 6 - Εκκρεμείς υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών

Παρατήρηση: Από την Έκθεση 2014 προσμετρούνται στη θεματική ενότητα «Τομέας διοικητικών αρχών και δημόσιας τάξης» και οι νεοεισερχόμενες, διεκπεραιωμένες και εκκρεμείς προσφυγές Σένγκεν, οι οποίες τα προηγούμενα έτη καταχωρούνταν χωριστά.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ, ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΚΚΡΕΜΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

Εισερχόμενες υποθέσεις Ερωτημάτων το 2015

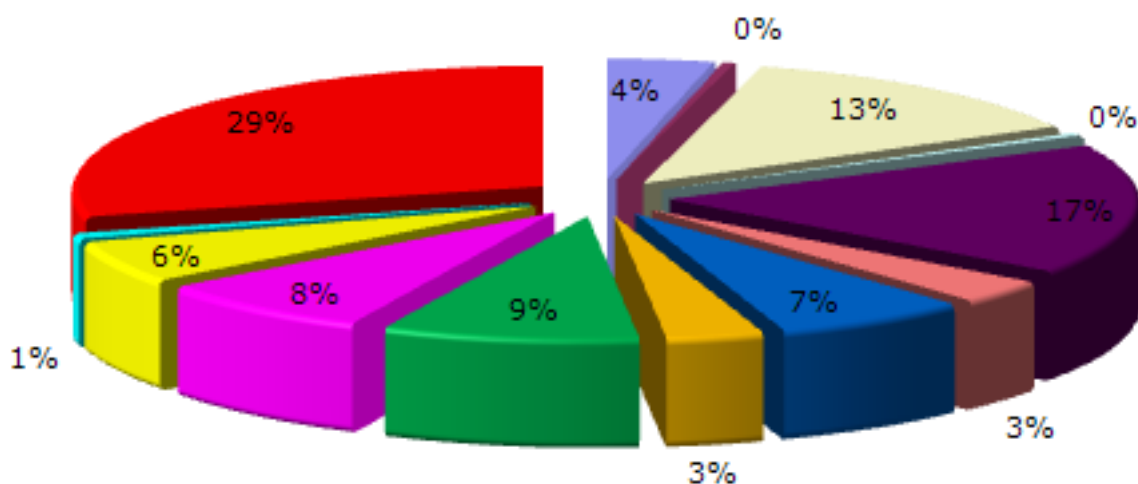
Τομέας Διοικητικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	47
Τομέας Εθνικής Άμυνας	6
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	134
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	4
Τομέας Υγείας	190
Τομέας Ασφάλισης	36
Παιδεία και Έρευνα	71
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	33
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	99
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	91
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	43
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	5
Λοιπά	540
Σύνολο	1299

Διάγραμμα 7 - Εισερχόμενες υποθέσεις Ερωτημάτων

Διεκπεραιωμένες υποθέσεις Ερωτημάτων το 2015

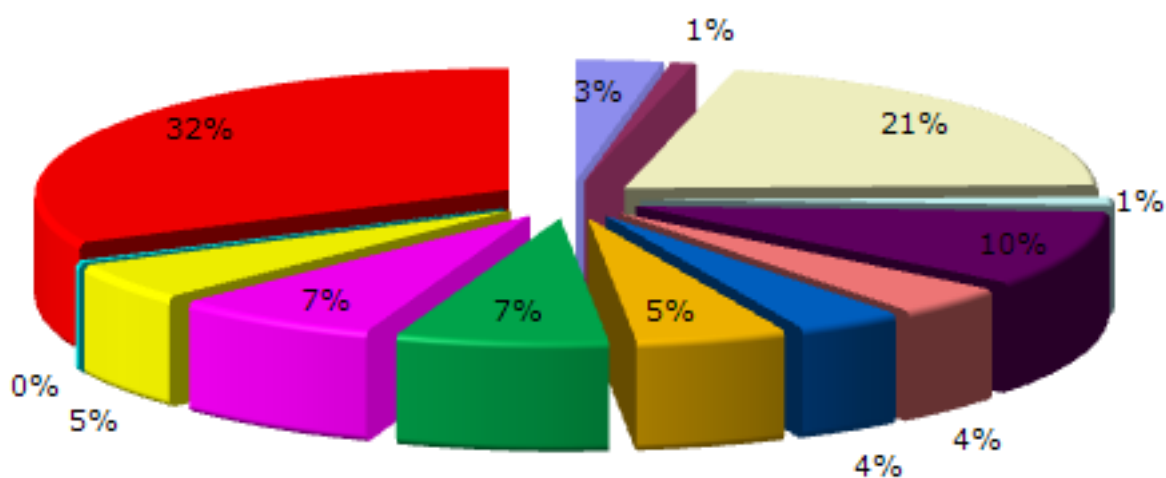
Τομέας Διοικητικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	44
Τομέας Εθνικής Άμυνας	5
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	157
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	5
Τομέας Υγείας	207
Τομέας Ασφάλισης	38
Παιδεία και Έρευνα	80
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	40
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	105
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	91
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	67
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	9
Λοιπά	346
Σύνολο	1194

Διάγραμμα 8 - Διεκπεραιωμένες υποθέσεις Ερωτημάτων

Εκκρεμείς υποθέσεις Ερωτημάτων την 31^η/12/2015

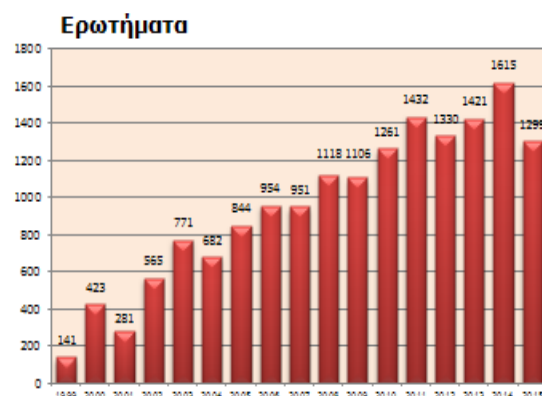
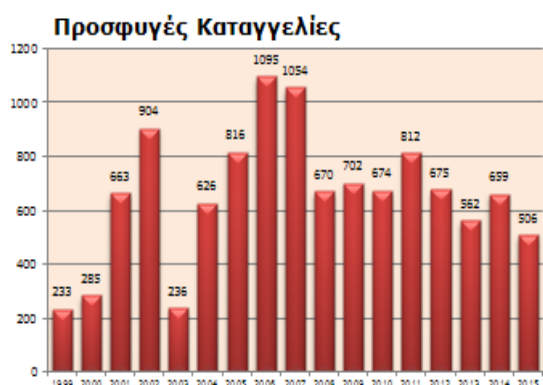
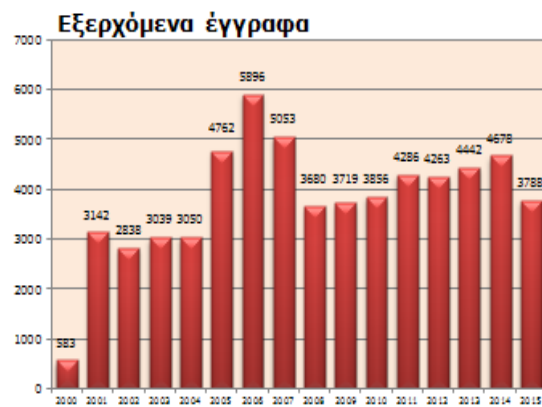
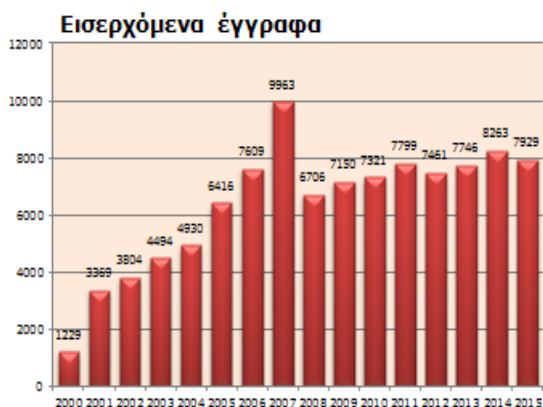
Τομέας Διωκτικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	107
Τομέας Εθνικής Άμυνας	29
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	741
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	40
Τομέας Υγείας	355
Τομέας Ασφάλισης	140
Παιδεία και Έρευνα	130
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	184
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	258
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	255
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	177
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	9
Λοιπά	1144
Σύνολο	3569

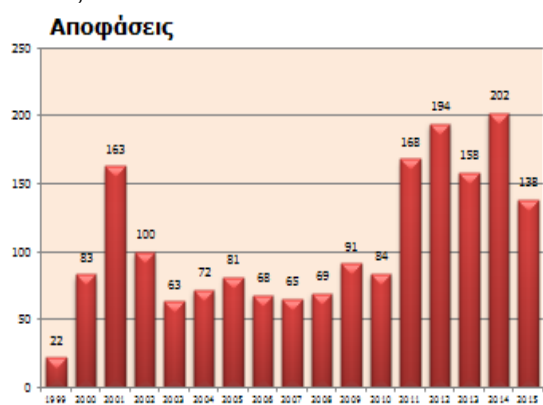
Διάγραμμα 9 - Εκκρεμείς υποθέσεις Ερωτημάτων

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τα ακόλουθα διαγράμματα απεικονίζουν τους ετήσιους αριθμούς των εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων, των υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων, των αποφάσεων της Αρχής και των αιτήσεων εγγραφής στο μητρώο του άρθρου 13 για το διάστημα 2000 - 2015.

Παρατήρηση: Από το 2008, τα στατιστικά στοιχεία των προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων αντλούνται από το νέο πληροφοριακό σύστημα της Αρχής, το οποίο επιτρέπει την καταχώριση των εισερχομένων εγγράφων κατά υποθέσεις.

Διάγραμμα 10 - Συγκριτικά στατιστικά στοιχεία

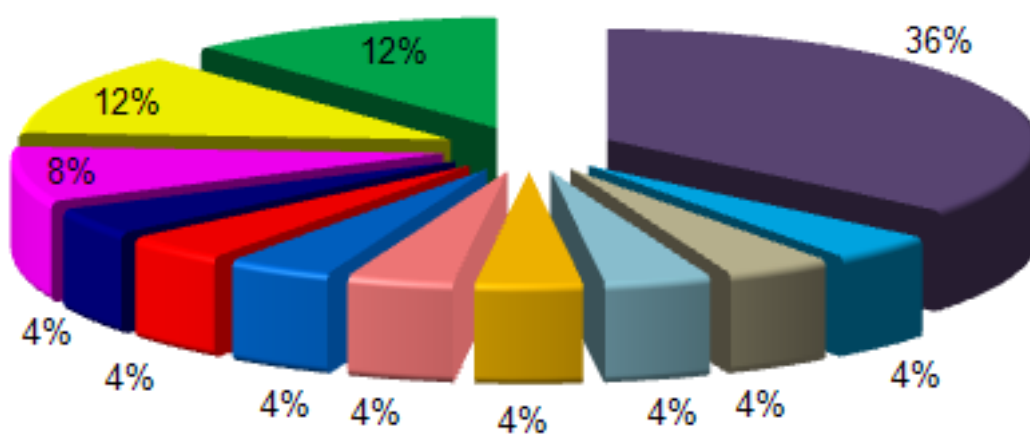
ΕΛΕΓΧΟΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΝ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕΝΓΚΕΝ

Αιτήσεις διαγραφής από το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν το 2015

Κατατεθείσες αιτήσεις	25
Αιτήσεις που διεκπεραιώθηκαν	38

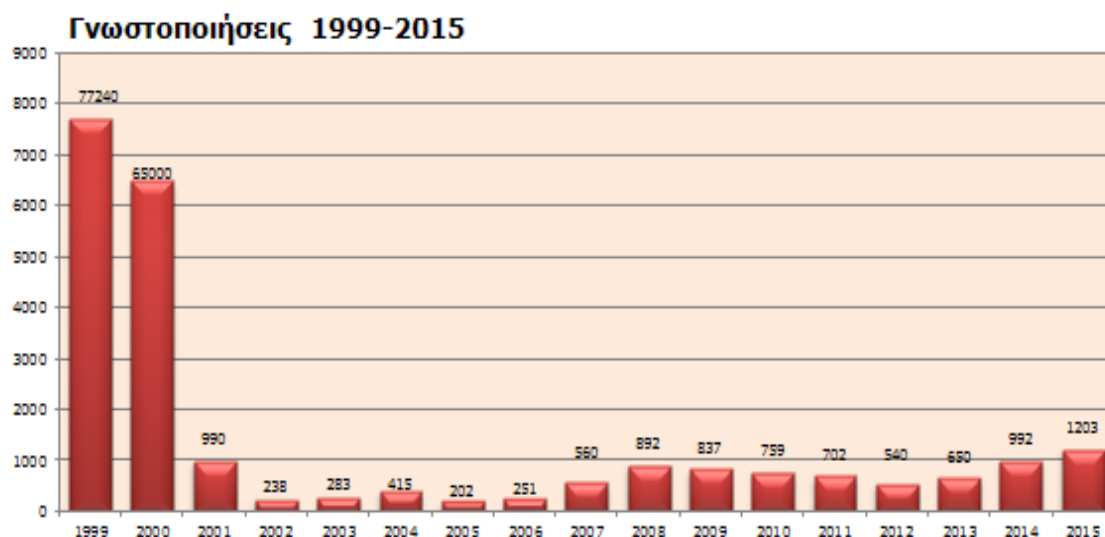
Αιτήσεις ανά χώρα προέλευσης

Αλβανία	9
Αφγανιστάν	1
Π.Γ.Δ.Μ.	1
Πακιστάν	1
Σερβία	1
Ουκρανία	1
Αρμενία	1
Γεωργία	1
Μαρόκο	1
Ουζμπεκιστάν	2
Αλγερία	3
Τουρκία	3
Σύνολο	25

Διάγραμμα 11 - Αιτήσεις διαγραφής από το ΣΠΣ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΔΕΙΕΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΕΙΩΝ

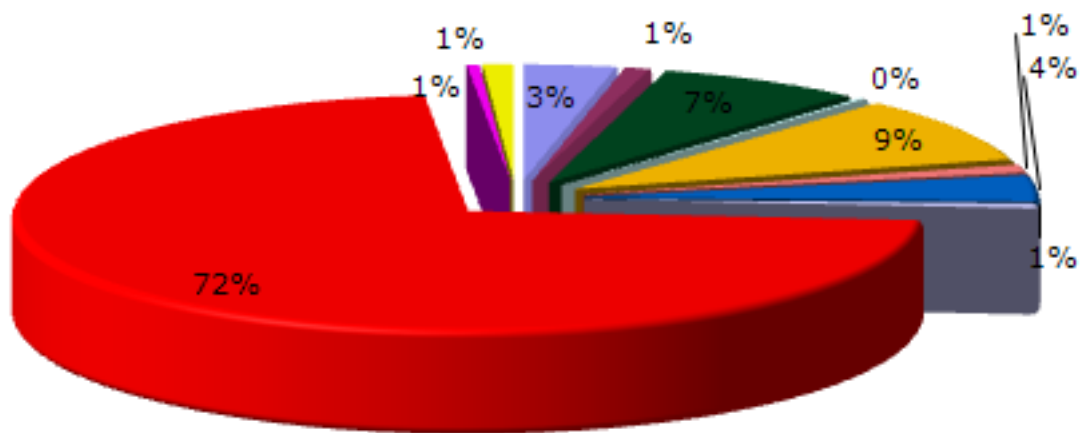

Διάγραμμα 12 - Γνωστοποιήσεις 1999 - 2015

Παρατήρηση: Από το 2008, τα στατιστικά στοιχεία των γνωστοποιήσεων αντλούνται από το νέο πληροφοριακό σύστημα της Αρχής, το οποίο επιτρέπει την καταχώριση των εισερχομένων εγγράφων γνωστοποιήσεων κατά υποθέσεις. Επίσης, στον ετήσιο συνολικό αριθμό των υποθέσεων γνωστοποιήσεων δεν περιλαμβάνονται οι υποθέσεις διαβίβασης δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ, επειδή συνήθως δημιουργούνται με εισερχόμενα συμπληρωματικά έγγραφα σε ήδη υπάρχουσες υποθέσεις γνωστοποίησης.

Κατηγοριοποίηση νέων γνωστοποιήσεων τήρησης αρχείου το 2015

Τομέας Διοικητικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	15
Τομέας Εθνικής Άμυνας	4
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	33
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	1
Τομέας Υγείας	41
Τομέας Ασφάλισης	5
Παιδεία και Έρευνα	16
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	3
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	325
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	2
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	5
Σύνολο	450

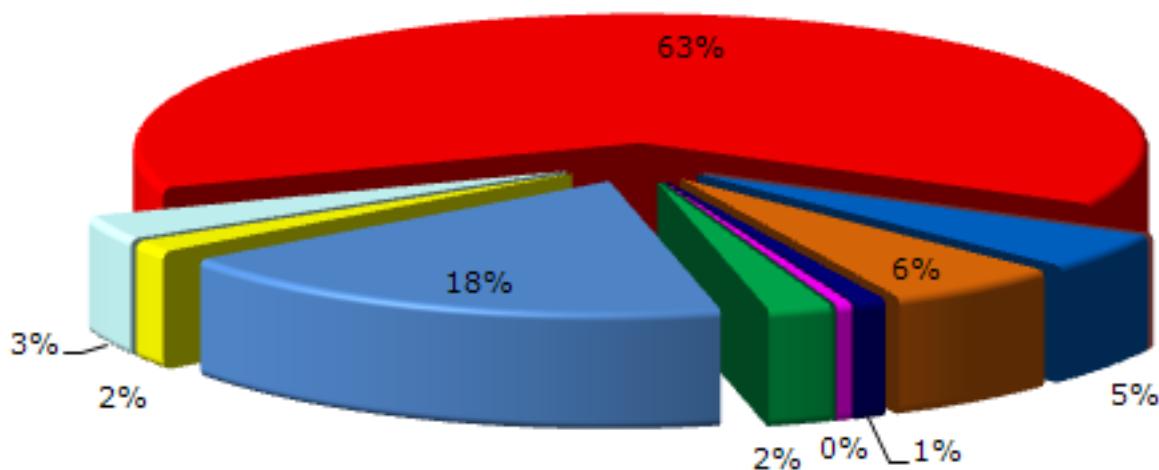
Διάγραμμα 13 - Νέες γνωστοποιήσεις τήρησης αρχείου

Διάγραμμα 14 - Γνωστοποιήσεις διαβίβασης

Κατηγοριοποίηση αδειών που χορηγήθηκαν το 2015

Ασφαλιστικές εταιρείες	4
Ερευνητικό κέντρο - Ερευνητές	36
Εταιρείες Ερευνών	3
Κοινωνικές Υπηρεσίες Ιδιωτικού Τομέα	6
Νοσοκομεία - Ιατρικά Κέντρα - Κέντρα Περιθάλψης	124
Παράταση χρόνου τήρησης δεδομένων CCTV	0
Φαρμακευτικές	9
Δημόσιος Τομέας - Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης	11
Διαβίβαση Δεδομένων σε χώρες εκτός Ε.Ε.	2
Άδειες Διασύνδεσης	1
Ανανεώσεις αδειών	0
Σύνολο	196

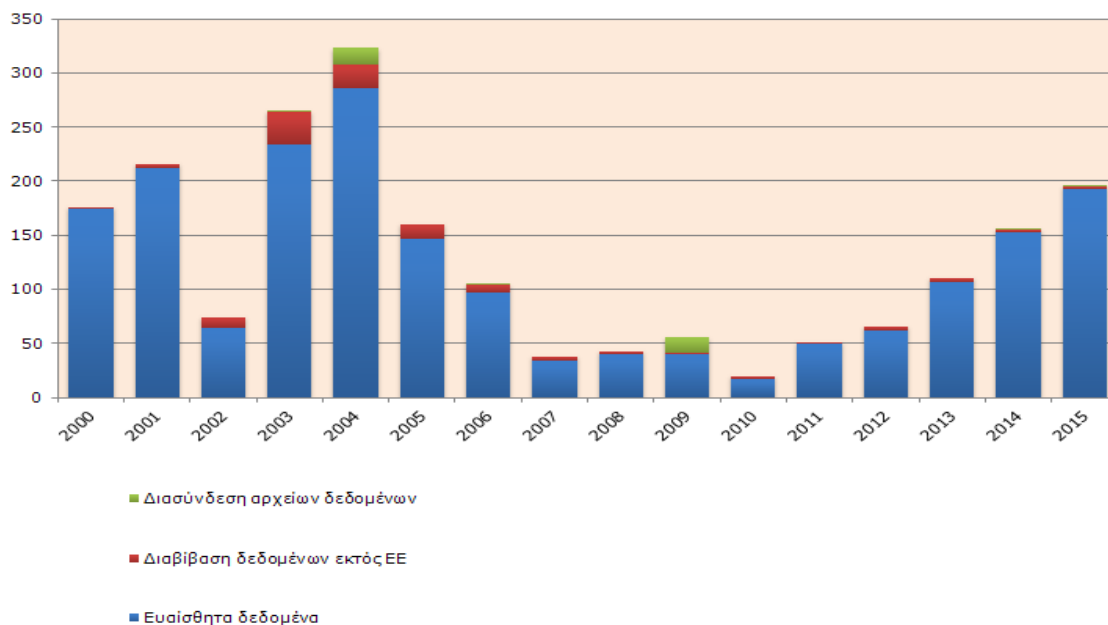
Διάγραμμα 15 - Κατηγοριοποίηση αδειών

Διάγραμμα 16 - Εξέλιξη γνωστοποιήσεων συστημάτων CCTV

Συγκριτικά ετήσια στοιχεία χορήγησης νέων αδειών

Έτος	Ευαίσθητα δεδομένα	Διαβίβαση δεδομένων εκτός ΕΕ	Διασύνδεση αρχείων δεδομένων	Παράταση χρόνου τήρησης δεδομένων	Σύνολο
2000	174	2	-	-	176
2001	212	3	-	-	215
2002	64	10	-	-	74
2003	234	30	1	-	265
2004	286	22	15	1	324
2005	146	14	-	3	163
2006	97	7	1	2	107
2007	34	3	-	6	43
2008	40	2	-	2	44
2009	40	1	15	1	57
2010	17	2	0	3	22
2011	50	1	0	0	51
2012	62	3	0	0	65
2013	106	4	0	0	110
2014	153	2	1	0	156
2015	193	2	1	0	196

Διάγραμμα 17 - Στοιχεία χορήγησης νέων αδειών

Παρατήρηση: Στον ανωτέρω πίνακα, μετά το έτος 2011, δεν εμφανίζονται πλέον οι άδειες παράτασης χρόνου τήρησης δεδομένων σχετικά με κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης, αφού κατ' αρχάς δεν προβλέπεται η δυνατότητα χορήγησης σχετικής άδειας από τη νέα οδηγία 1/2011.

**ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ**

3. ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

3.1. ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ

Στο πλαίσιο της ανωτέρω θεματικής η Αρχή εξέτασε σειρά ζητημάτων που τέθηκαν υπόψη της, ιδίως από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη (Ελληνική Αστυνομία) και από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

Δημόσια Τάξη

Συγκεκριμένα, η Αρχή κλήθηκε να εξετάσει τις αντιρρήσεις που υπέβαλε ενώπιόν της αστυνομικός εν αποστρατεία δια μέσου της Διεύθυνσης Αστυνομικού Προσωπικού του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας. Ειδικότερα, εξέτασε το αίτημα υποκειμένου των δεδομένων αναφορικά με την άσκηση του δικαιώματος αντίρρησης κατά το άρ. 13 του ν. 2472/1997 και σχετικά με τη μη χορήγηση σε αιτούσα τρίτη αντιγράφων των σχετικών εγγράφων από τον πειθαρχικό φάκελο του ιδίου, εν διαστάσει συζύγου της, αστυνομικού. Τα στοιχεία αυτά ζητούσε η αιτούσα προκειμένου να τα χρησιμοποιήσει για δικαστική χρήση, σε υπόθεση μεταξύ τους αντιδικίας (ασφαλιστικά μέτρα προσωρινής επιμέλειας τέκνου). Η Αρχή, αρχικά, ερμήνευσε συνδυαστικά τόσο τον νόμο για την προστασία των προσωπικών δεδομένων όσο και το σχετικό ΠΔ 22/1996 (Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού). Στη συγκεκριμένη υπόθεση δεν κατέστη φανερό το αντικείμενο της ποινικής δίκης, καθώς και η σχέση της και ως εκ τούτου και η συνάφεια με τον πειθαρχικό φάκελο του υποκειμένου των δεδομένων. Εξάλλου, η Αρχή υπενθύμισε ότι με σειρά αποφάσεών της έχει κρίνει ότι δεν επιλαμβάνεται σχετικά με τη νομιμότητα της συλλογής και χρήσης προσωπικών δεδομένων, όταν εκκρεμεί δίκη ή διενεργείται προανάκριση ή ανάκριση. Αρμόδιος να κρίνει, στο πλαίσιο της αξιολόγησης των αποδεικτικών μέσων ή του ανακριτικού υλικού, αν η συλλογή και χρήση των δεδομένων είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του ν. 2472/1997, δεδομένου μάλιστα ότι το δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων του ατόμου κατοχυρώνεται πλέον συνταγματικά στο άρθρο 9Α του Συντάγματος, είναι ο δικαστικός ή εισαγγελικός λειτουργός, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η υπόθεση. Για το λόγο αυτό έκανε δεκτές τις αντιρρήσεις του υποκειμένου των δεδομένων (απόφαση 11/2015).

Σε παρόμοια υπόθεση χορήγησης αντιγράφου του πορίσματος διενεργηθείσας Προκαταρκτικής Διοικητικής Εξέτασης (ΠΔΕ), σε βάρος αστυνομικών, η Αστυνομική Διεύθυνση ΒΑ Αττικής υπέβαλε στην Αρχή αίτημα παροχής γνωμοδότησης σχετικά με το εάν δύναται να χορηγήσει στον αιτούντα τρίτο, ο οποίος ήταν και ο καταγγέλλων, υπηρεσιακές παραλείψεις των εν λόγω αστυνομικών, το πόρισμα που εξεδόθη για τη διενεργηθείσα αυτή ΠΔΕ σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 1 εδ. α' του ΠΔ 120/2008 και κατόπιν της δικής του καταγγελίας. Η Αρχή παρατήρησε ότι ενώ η αρμόδια αστυνομική υπηρεσία ενημέρωσε τα υποκείμενα των δεδομένων για το υποβληθέν αίτημα, καλώντας τους να ασκήσουν αντιρρήσεις εάν το επιθυμούν, αντί να εξετάσει την υπόθεση και να αποφασίσει επί των αντιρρήσεων, απηύθυνε αίτημα στην Αρχή. Ενόψει των παραπάνω, και καθώς ο αιτών ζητούσε το αντίγραφο του πορίσματος ως καταγγέλλων που δικαιούται πρόσβαση στο πόρισμα αυτό, χωρίς να είναι αναγκαία και απαραίτητη η επίκληση εννόμου συμφέροντός του, η Αρχή επισήμανε

ότι η Αστυνομία οφείλει να ακολουθεί την προβλεπόμενη στο άρθρο 13 παρ. 1 και 2 του ν. 2472/1997 διαδικασία, ήτοι να εξετάζει τις έγγραφες αντιρρήσεις του υποκειμένου των δεδομένων εντός της προβλεπόμενης αποκλειστικής προθεσμίας των δεκαπέντε (15) ημερών και μόνον εάν δεν ικανοποιηθεί το υποκείμενο και προσφύγει στην Αρχή ή εάν τα αιτούμενα στοιχεία περιέχουν ευαίσθητα δεδομένα, τότε θα απευθύνεται το αίτημα στην Αρχή προς κρίση. Εν τούτοις, για λόγους οικονομίας της όλης διαδικασίας και χρηστής διοίκησης, η Αρχή εξέτασε τις αντιρρήσεις-προσφυγές των αστυνομικών και τις απέρριψε ως αβάσιμες για τον λόγο ότι ο αιτών το πόρισμα είναι και ο καταγγέλλων παραπτώματα αστυνομικών (απόφαση 79/2015).

Η Αρχή εξέτασε προσφυγή ανθυπαστυνόμου κατά της Ελληνικής Αστυνομίας για παράνομη επεξεργασία δεδομένων που αφορούν στη συνδικαλιστική της ιδιότητα. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα διαμαρτύρεται γιατί περιλήφθηκε, δίχως την προηγούμενη άδεια της Αρχής και ενημέρωση της ίδιας, σε φάκελο διενεργηθείσας ΕΔΕ, αρχείο οπτικοακουστικού υλικού που εικονίζει το πρόσωπο της ως μέλους συνδικαλιστικού οργάνου αστυνομικών κατά τη διάρκεια μεταγωγής αλλοδαπών σε κέντρο φιλοξενίας. Η Αρχή δέχθηκε ότι η συλλογή και χρήση οπτικοακουστικού υλικού, που εικονίζει πρόσωπα, συνιστά επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. δ' του ν. 2472/1997. Μάλιστα, όταν τα πρόσωπα αυτά φέρονται με την ιδιότητα του μέλους συνδικαλιστικής οργάνωσης, τότε πρόκειται για επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, σύμφωνα με το άρθρο 2 στοιχ. β' του ν. 2472/1997. Στην προκειμένη περίπτωση, η υπό εξέταση συλλογή και χρήση του ευαίσθητου δεδομένου της συνδικαλιστικής ιδιότητας έγινε από τα καθ' ύλην και σύμφωνα με το νόμο αρμόδια να κινήσουν την πειθαρχική διαδικασία όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας σε βάρος της προσφεύγουσας ανθυπαστυνόμου. Για τη συγκεκριμένη δε επεξεργασία, δεν απαιτείτο η προηγούμενη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων και η λήψη άδειας της Αρχής, καθώς η διερεύνηση της διάπραξης τυχόν πειθαρχικών παραπτωμάτων αστυνομικών υπαλλήλων συνδέεται με την παροχή υπηρεσιών στον δημόσιο τομέα. Περαιτέρω, η Αρχή απέρριψε τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας σχετικά με τη μη τήρηση της υποχρέωσης της προηγούμενης ενημέρωσης και μη χορήγησης δικαιώματος πρόσβασης ως αβάσιμους, καθώς στο πλαίσιο της ΕΔΕ αστυνομικών υπαλλήλων, που διέπεται από την αρχή της μυστικότητας, τα ως άνω δικαιώματα και υποχρεώσεις υλοποιούνται με βάση τις ειδικές διατάξεις του ΠΔ 120/2008, οι οποίες προβλέπουν την ενημέρωση του υποκειμένου και την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης με την κλήση του προς απολογία, στάδιο στο οποίο χορηγείται πρόσβαση στα στοιχεία του πειθαρχικού φακέλου, ενημερώνεται το υποκείμενο των δεδομένων-αστυνομικός και λαμβάνει γνώση και των προσωπικών δεδομένων τα οποία τον αφορούν και, ενδεχομένως, πρόκειται να αξιολογηθούν από το Πειθαρχικό Συμβούλιο (απόφαση 50/2015).

Αναγραφή επωνύμου κατά παρέκκλιση από το πρότυπο ΕΛΟΤ 743

Η Αρχή εξέτασε, επίσης, προσφυγή για αναγραφή επωνύμου σε διαβατήριο κατά παρέκκλιση του προτύπου ΕΛΟΤ 743. Σχετικώς έκρινε ότι το επώνυμο της προσφεύγουσας στο υπό έκδοση διαβατήριο σε λατινικούς χαρακτήρες πρέπει να αναγραφεί, κατά παρέκκλιση από το πρότυπο ΕΛΟΤ 743, σύμφωνα με την γνωμοδότηση 1/2013 της Αρχής, επειδή α) με τον τρόπο αυτό

το επώνυμο αναγραφόταν και σε άλλα μέλη της οικογένειάς της, β) με τον τρόπο αυτό είχε αναγραφεί σε προγενέστερα διαβατήρια της ημεδαπής και αλλοδαπής, γ) με το επώνυμο αυτό η οικογένειά της είχε καθιερώσει επαγγελματικές και εμπορικές σχέσεις με το εξωτερικό για ιδιαίτερα μεγάλο χρονικό διάστημα, οπότε η διπλή αναγραφή ενδέχεται να δημιουργήσει πρόβλημα διαφορετικής ηχητικής απόδοσης, αλλά και ταυτοπροσωπίας, στις επαγγελματικές και εμπορικές υποχρεώσεις της, δ) η διπλή αναγραφή θα δημιουργούσε προβλήματα στην εξακρίβωση της ταυτότητας του υιού της και της οικογενείας της στην αλλοδαπή, και ε) η Αρχή είχε ήδη αποφανθεί στην περίπτωση του εγγονού της με προγενέστερη απόφασή της. Ωστόσο, απέρριψε το αίτημα της προσφεύγουσας ως προς το σκέλος που αφορά την αλλαγή του ονόματός της, διότι δεν προέκυψε τέτοιο υποβληθέν αίτημα από τις αναφορές της προς τη Δ/ση Διαβατηρίων και Εγγράφων Ασφαλείας και τον Προϊστάμενο του Κλάδου Ασφαλείας του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας (απόφαση 22/2015).

Εθνική Άμυνα

Η Στρατολογική Υπηρεσία Πειραιά διαβίβασε στην Αρχή αίτηση της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού ζητώντας τη χορήγηση άδειας για την παροχή ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων τρίτου. Η ΓΓΑ είχε αιτηθεί τη διαβίβαση πιστοποιητικού υγείας, προκειμένου να διερευνηθεί ανώνυμη καταγγελία για υποψήφιο προπονητή καράτε, σύμφωνα με την οποία απαλλάχθηκε από τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις για λόγους υγείας. Η Αρχή χορήγησε άδεια στη Στρατολογική Υπηρεσία Πειραιά για τη διαβίβαση τυχόν γνωμάτευσης της Επιτροπής Απαλλαγών των Ενόπλων Δυνάμεων στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού στο πλαίσιο ελέγχου, από την τελευταία, καταγγελίας για υποψήφιο προπονητή καράτε. Η Αρχή έκρινε ότι η χορήγηση ευαίσθητων δεδομένων είναι κατάλληλο και αναγκαίο μέτρο για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας, δεδομένου ότι ο επιτυχών στη διαδικασία επιλογής προπονητών καράτε, εκτός των άλλων, θα προπονεί και ανηλίκους. Ενανόκειται δε στη ΓΓΑ να διαπιστώσει εκ νέου, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, αν το υποκείμενο των δεδομένων εμφανίζει πάθηση η οποία κωλύει την επιλογή του ως προπονητή καράτε (απόφαση 32/2015).

Τέλος, η Αρχή αρνήθηκε την παροχή και έκδοση άδειας για χορήγηση δεδομένων υγείας από το Γενικό Επιτελείο Στρατού σε τρίτο για δικαστική χρήση που ζητούσε να λάβει αντίγραφα ιατρικών εγγράφων πρώην φοιτητή της ΣΣΑΣ, ο οποίος είχε αποπεμφθεί από τη ΣΣΑΣ. Τα στοιχεία αυτά ζητούσε η αιτούσα προς αντίκρουση αγωγής για την οριστική ανάθεση της επιμέλειας των ανήλικων τέκνων, που είχε ασκηθεί από τον εν διαστάσει σύζυγό της ενώπιον δικαστηρίου, καθώς και για την υποστήριξη της αγωγής που επρόκειτο να καταθέσει η ίδια εναντίον του για το ίδιο θέμα. Η αιτούσα ήθελε να ισχυριστεί και να αποδείξει ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου ότι, λόγω της κατάστασης της υγείας του εν διαστάσει συζύγου της (εύθραυστη ή διαταραγμένη ψυχική και πνευματική κατάσταση) εξαιτίας της οποίας διεκόπη προώρως η φοίτησή του –κατά τους ισχυρισμούς της– στην ΣΣΑΣ, δεν είναι κατάλληλος να αναλάβει την επιμέλεια των δύο ανήλικων τέκνων τους. Η Αρχή, ωστόσο, έκρινε ότι η χορήγηση των αιτούμενων πληροφοριών παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας των δεδομένων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 2472/1997. Οι

συγκεκριμένες πληροφορίες, λόγω της παρέλευσης μεγάλου χρονικού διαστήματος από την απομάκρυνση του πρώην συζύγου της αιτούσης από την ΣΣΑΣ, εξαιτίας της επικαλούμενης ψυχικής νόσου, έχουν καταστεί πλέον απρόσφορες για την τεκμηρίωση των ισχυρισμών της για την ένδικη υπόθεση, στην οποία κρίσιμο στοιχείο αποτελεί η ενεστώσα ψυχική κατάσταση του εν λόγω και όχι εκείνη που ανάγεται (απόφαση 57/2015).

3.1.1. Έλεγχος του εθνικού τμήματος του Πληροφοριακού Συστήματος Σένγκεν

Η Συμφωνία Σένγκεν του 1985 και η Σύμβαση Εφαρμογής της Συμφωνίας Σένγκεν (στο εξής και ΣΕΣΣ), η οποία τέθηκε σε εφαρμογή το 1995, οδήγησαν στην κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα των κρατών που την είχαν υπογράψει, καθώς και στη δημιουργία ενιαίων εξωτερικών συνόρων, στα οποία οι έλεγχοι εισόδου στο «χώρο Σένγκεν» πραγματοποιούνται με βάση τις ίδιες διαδικασίες. Με την ίδια Σύμβαση καθιερώθηκαν κοινοί κανόνες για την έκδοση θεωρήσεων, την παροχή ασύλου και τον έλεγχο στα εξωτερικά σύνορα, ώστε να είναι εφικτή η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων στο εσωτερικό του «χώρου Σένγκεν» χωρίς παράλληλα να διαταράσσεται η δημόσια ασφάλεια.

Το σημαντικότερο από τα αποκαλούμενα «αντισταθμιστικά» μέτρα στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων αποτελεί η δημιουργία και λειτουργία ενός κοινού συστήματος πληροφοριών, του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (Schengen Information System – SIS, στο εξής και ΣΠΣ), το οποίο δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της βελτίωσης της συνεργασίας μεταξύ των αστυνομικών και δικαστικών αρχών. Το ΣΠΣ είναι μια βάση δεδομένων που επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές των κρατών Σένγκεν την ανταλλαγή δεδομένων αναφορικά με ορισμένες κατηγορίες προσώπων και πραγμάτων. Ειδικότερα, στο ΣΠΣ καταχωρούνται πληροφορίες σχετικά με πρόσωπα που καταζητούνται από τις δικαστικές αρχές, με ανεπιθύμητους αλλοδαπούς, με πρόσωπα που έχουν εξαφανισθεί, καθώς και με πρόσωπα τα οποία τίθενται υπό διακριτική παρακολούθηση. Στις 9 Απριλίου 2013 τέθηκε σε λειτουργία το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II), το οποίο χαρακτηρίζεται από βελτιωμένες λειτουργίες, όπως από τη δυνατότητα χρήσης βιομετρικών δεδομένων, τη δυνατότητα δημιουργίας νέου τύπου καταχωρίσεων, καθώς και τη δυνατότητα σύνδεσης διαφόρων καταχωρίσεων μεταξύ τους (όπως για παράδειγμα τη σύνδεση μιας καταχώρισης για ένα πρόσωπο με την καταχώριση για ένα όχημα). Ο Κανονισμός 1987/2006 (SIS II) συνιστά την αναγκαία νομοθετική βάση, η οποία διέπει τη λειτουργία του ΣΠΣ δεύτερης γενιάς όσον αφορά τις διαδικασίες καταχωρίσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του τίτλου IV της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, δηλαδή αναφορικά με τις καταχωρίσεις που εμπίπτουν στον πρώην πρώτο πυλώνα. Ο εν λόγω Κανονισμός συμπληρώνεται από την Απόφαση 2007/533/ΔΕΥ του Συμβουλίου, η οποία ρυθμίζει τις διαδικασίες καταχωρίσεων που εμπίπτουν στον πρώην τρίτο πυλώνα, στο πεδίο εφαρμογής δηλαδή του τίτλου IV της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και η οποία περιλαμβάνει διατάξεις όμοιες με εκείνες του Κανονισμού.

Ως εγγύηση των δικαιωμάτων των πολιτών, και ειδικότερα αυτού της προστασίας των

προσωπικών δεδομένων, τα δύο ανωτέρω κείμενα (Κανονισμός και Απόφαση) προβλέπουν, μεταξύ άλλων, τη λειτουργία μιας ανεξάρτητης Αρχής Ελέγχου σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος, η οποία είναι αρμόδια να εξετάζει αν από την επεξεργασία θίγονται τα δικαιώματα των ενδιαφερομένων προσώπων (άρθρο 44 του Κανονισμού 1987/2006 και άρθρο 60 της Απόφασης 2007/533/ΔΕΥ). Στην Ελλάδα η αρμοδιότητα αυτή έχει ανατεθεί με το άρθρο 19 παρ. 1 στοιχ. ιε' του ν. 2472/1997 στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Παράλληλα, με βάση τη νομοθεσία για την είσοδο και διαμονή αλλοδαπών στην Ελλάδα (άρθρο 82 του ν. 3386/2005), τηρείται και ο Εθνικός Κατάλογος Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών (στο εξής και ΕΚΑΝΑ). Τα κριτήρια και η διαδικασία εγγραφής και διαγραφής αλλοδαπών από τον κατάλογο αυτό καθορίζονται με την υπ' αριθμ. 4000/4/32- λα' /5.10.2012 (ΦΕΚ Β 2805/17.10.2012) απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Εσωτερικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Δημοσίας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη. Η Αρχή είναι αρμόδια να ελέγχει (στο πλαίσιο εξέτασης των αντιρρήσεων των υποκειμένων των δεδομένων – άρθρο 13 του ν. 2472/1997) και τη νομιμότητα των καταχωρίσεων στον ΕΚΑΝΑ.

Στην Αρχή υποβάλλεται κάθε έτος ένας ικανός αριθμός αιτήσεων αλλοδαπών, οι οποίοι αιτούνται τη διαγραφή τους από το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν και από τον ΕΚΑΝΑ (98 αιτήσεις το 2006, 84 το 2007, 79 το 2008, 90 το 2009, 83 το 2010, 81 το 2011, 48 το 2012, 20 το 2013, 24 το 2014 και 25 το 2015). Αντικείμενο όλων των αιτήσεων αποτελεί η διαγραφή καταχωρίσεων βάσει του άρθρου 96 της ΣΕΣΣ (νυν άρθρο 24 του Κανονισμού 1987/2006). Για το λόγο αυτό η Αρχή εξέδωσε τη γνωμοδότηση 3/2012, η οποία ερμηνεύοντας τις σχετικές διατάξεις κατέληξε σε μια σειρά συμπερασμάτων (βλ. Ετήσια Έκθεση 2012, ενότητα 3.1.1).

Το έτος 2015, η Αρχή, εφαρμόζοντας τα πορίσματα της γνωμοδότησης 3/2012, με τις αποφάσεις 83/2015, 116/2015, 117/2015 και 120/2015 διαπίστωσε την αυτοδίκαιη διαγραφή των εν λόγω καταχωρίσεων του άρ. 24 του Κανονισμού 1987/2006 από το ΣΠΣ καλώντας τον υπεύθυνο επεξεργασίας να ενημερώσει εγγράφως την Αρχή και το υποκείμενο των δεδομένων σχετικά με τις ενέργειές του για την εκτέλεση των αποφάσεών της εντός 15 ημερών από τη λήψη τους. Συγκεκριμένα, έκρινε ότι οι εν λόγω καταχωρίσεις στο ΣΠΣ υφίσταντο κατά παράβαση των διατάξεων των παρ. 2, 4 και 5 του άρ. 29 του Κανονισμού 1987/2006, όπου σαφώς ορίζεται ότι το κράτος μέλος που εισάγει μια καταχώριση οφείλει να επανεξετάσει εντός τριετίας από την εισαγωγή της την ανάγκη διατήρησής της και να αποφασίσει, κατόπιν καταγεγραμμένης συνολικής και εξατομικευμένης αξιολόγησης, την ανάγκη διατήρησής της, αντιθέτως, η καταχώριση διαγράφεται αυτομάτως. Εν τούτοις, η Διεύθυνση Αλλοδαπών δεν είχε προβεί στην έκδοση αιτιολογημένης πράξης διατήρησης της καταχώρισης ως όφειλε και ούτε είχε προβεί σε διαγραφή των προσφευγόντων από το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (SIS II) την ημερομηνία κατά την οποία έληγε η τριετία από την καταχώριση και θα επερχόταν αυτοδίκαιη διαγραφή της, σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις. Ωστόσο, η Αρχή απέρριψε τις προσφυγές των υποκειμένων, κατά το μέρος που αφορούσαν στη διαγραφή τους από τον ΕΚΑΝΑ επειδή, σύμφωνα με την αποκλειστική απαρίθμηση των λόγων για τους οποίους επέρχεται αυτοδίκαιη διαγραφή των δεδομένων από τον ΕΚΑΝΑ, όπως ορίζονται στη σχετική ισχύουσα ΚΥΑ, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η μη τήρηση της υποχρέωσης για την αυτοδίκαιη

επανεξέταση της καταχώρισης ανά τριετία δεν συνεπάγεται τη διαγραφή της από τον εν λόγω κατάλογο. Συνεπώς, η μεταχρονολογημένη επανεξέταση της καταχώρισης και λήψη απόφασης διατήρησής της δεν επιφέρει την ίδια με το ΣΠΣ (SIS II) έννομη συνέπεια της αυτοδίκαιης διαγραφής (αποφάσεις 116/2015 και 120/2015). Ειδικότερα και αναφορικά με την περίπτωση δικαστικής απέλασης, η Αρχή επισήμανε ότι ο απελαθείς αλλοδαπός έχει δικαίωμα με βάση τις ειδικότερες διατάξεις της παρ. 3 του άρ. 74 του Ποινικού Κώδικα, όπως αντικαταστάθηκαν με το άρ. 4 του ν. 4322/2015, να αιτηθεί από το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του τόπου του δικαστηρίου που επέβαλε την απέλαση την επιστροφή του στη χώρα, αφού περάσει μία τριετία από την εκτέλεση της απέλασης. Μόνον η αποδοχή ενός τέτοιου αιτήματος μπορεί να θεμελιώσει τη διαγραφή αλλοδαπού από τον ΕΚΑΝΑ, αίτημα όμως που δεν υφίστατο (απόφαση 117/2015).

Σε παρόμοιες προσφυγές αλλοδαπών με αίτημα διαγραφής από το ΣΠΣ και τον ΕΚΑΝΑ, αναφορικά και πάλι με καταχωρίσεις του άρ. 24 του Κανονισμού 1987/2006 για λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας, και συγκεκριμένα διότι διέπραξαν σοβαρή αξιόποινη πράξη και ειδικότερα αυτή της κατοχής και χρήσης πλαστών εγγράφων, η Αρχή διαπίστωσε την αυτοδίκαιη διαγραφή τους, καθώς δεν προέκυπτε η εντός τριετίας από την έκδοση της απόφασης καταχώρισης έκδοση αιτιολογημένης απόφασης περί διατήρησης ή μη της καταχώρισης. Όσον αφορά το αίτημα διαγραφής από τον ΕΚΑΝΑ, επειδή δεν είχαν διαβιβαστεί στην Αρχή πράξεις που να εκφέρουν ρητώς κρίση για την καταχώριση στον ΕΚΑΝΑ και την ανάγκη διατηρήσεως αυτής, η Αρχή κάλεσε τον υπεύθυνο επεξεργασίας (Διεύθυνση Αλλοδαπών της ΕΛΑΣ) να παράσχει τις απαραίτητες για τη διατήρηση της καταχωρίσεως στον ΕΚΑΝΑ πληροφορίες και, συνεπώς, ανέβαλε τη λήψη αποφάσεως επί της αιτήσεως διαγραφής από τον ΕΚΑΝΑ, έως ότου λάβει τα απαραίτητα στοιχεία (αποφάσεις 111/2015, 112/2015, 123/2015 και 137/2015).

Αντίθετα, η Αρχή με σειρά αποφάσεων απέρριψε προσφυγές αλλοδαπών για τη διαγραφή τους από το ΣΠΣ και τον ΕΚΑΝΑ, καθώς έκρινε ότι η καταχώριση των προσφευγόντων είναι νόμιμη, λόγω του ότι σε βάρος τους υπάρχουν σημαντικές ενδείξεις ότι διέπραξαν σοβαρή αξιόποινη πράξη και, συγκεκριμένα, αυτή της πλαστογραφίας (αποφάσεις 81/2015 και 84/2015) και λόγω του ότι αλλοδαπός έχει παραβιάσει τις διατάξεις του ν. 3386/2005 περί νόμιμης εισόδου στη χώρα, επιχειρώντας να εισέλθει παράνομα σε αυτή, χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα (απόφαση 127/2015). Επίσης, η Αρχή, σε απόφασή της περί απόρριψης προσφυγής διαγραφής αλλοδαπού από το ΣΠΣ και τον ΕΚΑΝΑ για τους ως άνω αναφερόμενους λόγους της χρήσης πλαστών εγγράφων, επισήμανε ότι η καταχώριση του προσφεύγοντος είναι νόμιμη, καθώς η υπόθεση για χρήση πλαστών πιστοποιητικών τέθηκε στο αρχείο κατόπιν εισαγγελικής πράξης με βάση το άρ. 8 παρ. α, β του ν. 4198/2013, ωστόσο αυτό δεν ακυρώνει την αρχική καταδικαστική ούτε συνεπάγεται ότι η σοβαρή αξιόποινη πράξη δεν έλαβε χώρα, στοιχείο που αποτελεί λόγο διατήρησης της εγγραφής. Επιπλέον, η Αρχή τόνισε ότι δεν αποτελεί κριτήριο για την εγγραφή στο ΣΠΣ και τον ΕΚΑΝΑ μόνον το πλαίσιο της στερητικής της ελευθερίας ποινής, αλλά και το προστατευόμενο κάθε φορά έννομο αγαθό και η απαξία της τελεσθείσας πράξης, υπενθυμίζοντας ότι το αδίκημα της πλαστογραφίας αποτελεί σοβαρή αξιόποινη πράξη, σύμφωνα με πάγια νομολογία της Αρχής (απόφαση 121/2015).

Εξάλλου, η Αρχή απέρριψε προσφυγή αλλοδαπών για αναστολή απαγόρευσης εισόδου τους στην Ελλάδα λόγω αναρμοδιότητας και για διαγραφή των δεδομένων τους από τον ΕΚΑΝΑ ως αβάσιμη. Συγκεκριμένα, η Αρχή έκρινε ότι η καταχώριση για λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας είναι νόμιμη, ενόψει και του γεγονότος ότι ασκήθηκε σε βάρος τους ποινική δίωξη, καθώς υπήρχαν σοβαρές ενδείξεις για την τέλεση του ποινικού αδικήματος της διευκόλυνσης της μεταφοράς πολιτών τρίτων χωρών που δεν είχαν δικαίωμα εισόδου στο ελληνικό έδαφος, από κερδοσκοπία, η τέλεση του οποίου, τιμωρείται σε βαθμό κακουργήματος. Η Αρχή δεν αποδέχθηκε τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων ότι η επιβολή περιοριστικών όρων αντί της προσωρινής κράτησης καταδεικνύουν ότι δεν συντρέχουν στην περίπτωση τους λόγοι δημόσιας τάξης και ασφάλειας που να δικαιολογούν την καταχώρισή τους στον ΕΚΑΝΑ. Τουναντίον, η Αρχή σημείωσε ότι η επιβολή περιοριστικών όρων, όπως είναι η εγγυοδοσία, προϋποθέτει την ύπαρξη σοβαρών ενδείξεων ενοχής του κατηγορουμένου και εκ του ότι δεν επιβλήθηκε σε βάρος τους προσωρινή κράτηση, αλλά μόνον ο περιοριστικός όρος της εγγυοδοσίας δεν συνάγεται αποδυνάμωση των σε βάρος τους σοβαρών ενδείξεων ενοχής. Κατά συνέπεια, έκρινε την καταχώριση στον ΕΚΑΝΑ νόμιμη, αφού αποδίδεται η τέλεση αξιόποινης πράξης κατά της οποίας απειλείται ποινή καθείρξεως τουλάχιστον δέκα ετών, σε κάθε δε περίπτωση τυγχάνει σοβαρή αξιόποινη πράξη, κατά την πάγια νομολογία της Αρχής, καθιστώντας την παρουσία των προσφευγόντων στην ελληνική επικράτεια απειλή κατά της δημόσιας ασφάλειας και τάξης (αποφάσεις 131/2015 και 132/2015).

Τέλος, σε μία περίπτωση προσφυγής αλλοδαπού, η Αρχή διαπιστώνοντας ότι δεν υφίσταται πλέον καταχώριση στο ΣΠΣ, καθώς είχε ήδη τελεσθεί διαγραφή από το ΣΠΣ με απόφαση του Διευθυντή της Δ/νσης Αλλοδαπών, δεδομένου ότι είχε εκδοθεί άδεια παραμονής στον εν λόγω αλλοδαπό από έτερο κράτος μέλος ΕΕ, απέρριψε την προσφυγή κρίνοντας ότι εξέλειπε το αντικείμενό της (απόφαση 82/2015). Ομοίως, αποφάσισε και σε προσφυγή αλλοδαπού για διαγραφή από τον ΕΚΑΝΑ καθώς είχε ήδη εκδοθεί απόφαση διαγραφής της καταχώρισης από την ΕΛΑΣ, κατόπιν παρέλευσης της χρονικής περιόδου της πενταετίας που προβλέπεται στη σχετική ΚΥΑ, καθώς και σε προσφυγή για έκδοση προσωρινής διαταγής και διαγραφή από τον ΕΚΑΝΑ για τον λόγο ότι δεν υφίστατο σχετική καταχώριση στον ΕΚΑΝΑ, ενώ επισήμανε επιπλέον ότι ο προσφεύγων δεν είχε ασκήσει προγενέστερα το δικαίωμα αντιρρήσεων ενώπιον του υπευθύνου επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 2472/1997 (αποφάσεις 133/2015 και 100/2015).

3.2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

3.2.1. Πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα

Η Αρχή εξέτασε σειρά ζητημάτων που τέθηκαν ενώπιόν της από δημόσιους φορείς αναφορικά με τη νομιμότητα χορήγησης προς τρίτο δημοσίων εγγράφων που περιέχουν προσωπικά δεδομένα.

Μία από αυτές τις υποθέσεις αφορούσε την πρόσβαση τρίτων σε ληξιαρχικές πράξεις.

Συγκεκριμένα, η Αρχή έκρινε ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να ικανοποιεί το δικαίωμα πρόσβασης του ν. 344/1976 υπό το πρίσμα της νομοθεσίας περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, δηλαδή, όταν περιέχονται στις αιτούμενες ληξιαρχικές πράξεις ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, θα πρέπει να ζητείται η άδεια της Αρχής. Κατά τ' άλλα εφαρμόζεται η γνωμοδότηση 6/2013 που αναφέρεται στην πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα (απόφαση 77/2015).

Η Αρχή, επίσης, απεφάνθη αναφορικά με την πρόσβαση τρίτων στις δημοσιευμένες διαθήκες, μετά από σχετικό ερώτημα συμβολαιογραφικού συλλόγου εάν ο εκάστοτε συμβολαιογράφος οφείλει να χορηγεί αντίγραφα των δημοσιευμένων διαθηκών χωρίς την προηγούμενη άδεια της Αρχής ακόμα και στην περίπτωση που τα τελευταία περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα τρίτων. Συγκεκριμένα, η Αρχή έκρινε ότι: α) Στην περίπτωση που ο αιτών τρίτος ενδιαφέρεται για τη χορήγηση των ευαίσθητων δεδομένων που περιέχονται στις δημοσιευμένες διαθήκες, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να ζητήσει την προηγούμενη άδεια της Αρχής σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 7 του ν. 2472/1997. β) Αν στα αιτηθέντα συμβολαιογραφικά έγγραφα των δημοσιευμένων διαθηκών περιέχονται απλά δεδομένα ή στην περίπτωση που ο αιτών τρίτος δεν ενδιαφέρεται για τη χορήγηση των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων των υποκειμένων, είναι δυνατή η χορήγησή τους με απαλοιφή των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, όπου υπάρχουν, καθώς και οποιασδήποτε περαιτέρω πληροφορίας η οποία είναι ικανή να οδηγήσει έστω και σε έμμεση αποκάλυψη των δεδομένων αυτών. Συνεπώς, δεν απαιτείται η προηγούμενη άδεια της Αρχής και ο εκάστοτε συμβολαιογράφος, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, εφαρμόζει συνδυαστικά τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 2 περ. β' του ν. 2472/1997 και άρθρο 13 του ν. 2830/2000. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να ενημερώνονται σχετικά τα υποκείμενα των δεδομένων, σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 3 του ν. 2472/1997. γ) Αν στις αιτηθείσες δημοσιευμένες διαθήκες περιλαμβάνονται πληροφορίες θανόντων, η χορήγηση τους δεν κωλύεται από τις διατάξεις του ν. 2472/1997 καθώς ο τελευταίος αφορά στα δεδομένα φυσικών προσώπων και μόνο. Αν όμως στα ίδια έγγραφα περιέχονται επιπλέον και προσωπικά δεδομένα φυσικών προσώπων, πρέπει, κατά περίπτωση, να ακολουθηθεί μία εκ των προαναφερθεισών διαδικασιών. Και δ) ο συμβολαιογράφος απαλλάσσεται από την προηγούμενη λήψη άδειας από την Αρχή εφόσον δεσμεύεται από το απόρρητο του κλάδου των συμβολαιογράφων και η επεξεργασία σχετίζεται με παροχή υπηρεσιών προς τους πελάτες του και με τον όρο ότι τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα δεν κοινοποιούνται σε τρίτους (απόφαση 119/2015).

3.2.2. Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων από τη Δημόσια Διοίκηση

Η Αρχή, κατόπιν αιτήματος που υποβλήθηκε από δημόσιο πρόσωπο και τα συγγενικά του πρόσωπα για τη διερεύνηση της νομιμότητας επεξεργασίας προσωπικών τους δεδομένων από υπηρεσίες της πολεοδομίας και από δημοσιογράφο, επέβαλε σε υπηρεσία της πολεοδομίας την προβλεπόμενη στις διατάξεις του άρθρου 21 παρ. 1 στοιχ. α' του ν. 2472/1997 κύρωση της προειδοποίησης α) σε περίπτωση υποβολής καταγγελίας ή αιτήσεως τρίτου για διερεύνηση

αυθαίρετης κατασκευής, να μην κοινοποιεί στους καταγγέλλοντες ή αιτούντες τρίτους αυτούσιες τις εκθέσεις αυτοψίας, αλλά να τους ενημερώνει εγγράφως για την εξέλιξη της υπόθεσης (π.χ. ότι έχει ήδη διενεργηθεί σχετική αυτοψία) και για το γεγονός ότι η σχετική έκθεση μπορεί να τους χορηγηθεί κατόπιν σχετικής έγγραφης αιτήσεώς τους, σε κάθε δε περίπτωση μετά την παρέλευση της προθεσμίας για την υποβολή ένστασης από τους ιδιοκτήτες των ακινήτων, καθώς και β) να ενημερώνει κάθε φορά τα υποκείμενα των δεδομένων πριν από την ανακοίνωση των προσωπικών δεδομένων τους σε τρίτους. Επίσης, επέβαλε σε δημοτική υπηρεσία δόμησης την κύρωση της προειδοποίησης να αποστέλλει εφεξής τις προσκλήσεις ενημέρωσης των ενδιαφερομένων για την εκδίκαση των ενστάσεών τους ατομικά στον κάθε ενδιαφερόμενο και όχι με μαζική αποστολή τους, καθώς η αποστολή μαζικών προσκλήσεων προς όλους τους ενδιαφερομένους για την εκδίκαση των ενστάσεών τους, με την αναγραφή του ονοματεπωνύμου τους και της ταχυδρομικής διευθύνσεώς τους, υπερβαίνει τον επιδιωκόμενο σκοπό επεξεργασίας.

Επίσης, η Αρχή έκρινε ότι η ανάρτηση από δημόσια υπηρεσία στην ιστοσελίδα της του καταλόγου των υπηρετούντων σε αυτή υπαλλήλων, συμπεριλαμβανομένης της πληροφορίας αυτοδίκαιης προσωρινής αργίας υπαλλήλου της, έγινε κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 4 του ν. 2472/1997 και κάλεσε την υπηρεσία να προβεί άμεσα σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την απομάκρυνση κάθε στιγμιότυπου του παλαιότερου καταλόγου των υπηρετούντων υπαλλήλων της από το διαδίκτυο, το οποίο αναφέρει τον προσφεύγοντα ως τελούντα σε αργία. Επιπλέον, η Αρχή επέβαλε στη δημόσια υπηρεσία την προβλεπόμενη στις διατάξεις του άρθρου 21 παρ. 1 στοιχ. α' του ν. 2472/1997 κύρωση της προειδοποίησης, σε περίπτωση ανάρτησης στην ιστοσελίδα της του καταλόγου των υπηρετούντων σε αυτή υπαλλήλων, να μην αναρτά περισσότερα από όσα προσωπικά δεδομένα είναι απαραίτητα και αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού της πληροφόρησης του κοινού για το οργανόγραμμα της υπηρεσίας και τα στοιχεία επικοινωνίας με τους υπηρετούντες υπαλλήλους (απόφαση 34/2015).

Ακόμη, η Αρχή χορήγησε στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών άδεια προκειμένου να χορηγήσουν σε αιτούντες τρίτους επικυρωμένα αντίγραφα απόφασης ειδικής επιτροπής και γνωμάτευσης αρμόδιας υγειονομικής επιτροπής, στις οποίες αναφέρονται η πάθηση και η κατάσταση της υγείας του υποκειμένου των δεδομένων, που δικαιολόγησαν τον διορισμό του, για τον σκοπό της υπεράσπισης των δικαιωμάτων τους ενώπιον των αρμόδιων διοικητικών δικαστηρίων (απόφαση 47/2015).

Με την απόφαση 53/2015, η Αρχή έκρινε ότι είναι νόμιμη η διαβίβαση φορολογικών στοιχείων από ΔΟΥ σε ΤΕΙ αναφορικά με υπάλληλό του, στο πλαίσιο διενεργηθείσας ΕΔΕ, χωρίς τη συγκατάθεσή του και χωρίς την προηγούμενη ενημέρωσή του, διότι σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα ο υπάλληλος έχει δικαίωμα πρόσβασης στα στοιχεία του πειθαρχικού φακέλου με την κλήση του προς απολογία, οπότε ενημερώνεται και λαμβάνει γνώση των προσωπικών δεδομένων που τον αφορούν.

Η Αρχή δεν χορήγησε άδεια στη Διεύθυνση Ανθρωπίνου Δυναμικού και Επιμορφώσεως της Βουλής των Ελλήνων να παρέχει σε αιτούντα πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα που περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα τρίτου. Συγκεκριμένα, η Αρχή έκρινε α) ότι η χορήγησή τους

δεν μπορεί να θεμελιωθεί στη βάση του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. γ' του ν. 2472/1997, και β) ότι σε περίπτωση που συντρέχουν οι προϋποθέσεις της με αριθμ. 6/2013 γνωμοδότησης της Αρχής, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δύναται να χορηγήσει τα αιτηθέντα έγγραφα με απαλοιφή των ευαίσθητων δεδομένων των υποκειμένων (απόφαση 88/2015).

Επίσης, η Αρχή δεν εξέδωσε προς την αρμόδια διεύθυνση του Υπουργείου Εργασίας άδεια για τη διαβίβαση στην Περιφέρεια Αττικής ονομαστικού καταλόγου που περιέχει ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα και δη δεδομένα που αφορούν στην κοινωνική πρόνοια. Ειδικότερα, κρίθηκε ότι η συλλογή από την Περιφέρεια Αττικής με διαβίβαση πληροφοριών από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας πληροφοριών για δικαιούχους κοινωνικού επιδόματος, για τον σκοπό της ενημέρωσής τους, προκειμένου να συμμετέχουν σε πρόγραμμα οικονομικής ενίσχυσης που τους αφορά, μπορεί να διενεργηθεί μόνο με τη συγκατάθεση καθενός από τους ενδιαφερόμενους και απευθείας από αυτούς (απόφαση 106/2015).

Περαιτέρω, η Αρχή έκρινε ότι η ανάρτηση στον διαδικτυακό τόπο των ΕΛΤΑ ΑΕ των πινάκων αποκλεισμένων σε διαγωνισμό πρόσληψης υπερβαίνει τον επιδιωκόμενο σκοπό επεξεργασίας και απηύθυνε σύσταση προς τα ΕΛΤΑ ΑΕ α) η δημοσίευση των αποτελεσμάτων των διαγωνισμών στο δικτυακό του τόπο να περιορίζεται μόνο στους πίνακες επιτυχόντων και διοριστέων, και β) να αναγράφουν στους πίνακες κατάταξης των υποψηφίων σε διαγωνισμούς πρόσληψης τον ακριβή λόγο αποκλεισμού τους (απόφαση 128/2015).

Ακόμη, την Αρχή απασχόλησε το ζήτημα της δυνατότητας εγκατάστασης, στους χώρους λειτουργίας των Μηχανογραφικών Συστημάτων Θεωρητικής Εξέτασης Υποψηφίων Οδηγών, συστημάτων παρακολούθησης και καταγραφής της διαδικασίας εξέτασης, καθώς και συστημάτων φραγής τηλεφώνων ή άλλων ασύρματων συσκευών, προς τον σκοπό της αποτροπής, κατά τη διάρκεια εξέτασης των υποψηφίων οδηγών, έξωθεν παρεμβάσεων που αποσκοπούν στην υποβοήθηση ορισμένων εξεταζόμενων και, κατ' επέκταση, στην αλλοίωση του αποτελέσματος της εξέτασης. Αφού εξέτασε το ζήτημα, κατόπιν σχετικού αιτήματος από την Περιφέρεια Αττικής, παρέπεμψε σε παλαιότερη πράξη της από το 2011 (Γ/ΕΞ/4245-1/13-07-2011) σύμφωνα με την οποία, η υπό κρίση επεξεργασία θα πρέπει να προβλέπεται σε νομοθετική διάταξη, η οποία θα τηρεί την αρχή της αναλογικότητας και θα αναφέρει τα βασικά χαρακτηριστικά της επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένων του υπευθύνου επεξεργασίας, του σκοπού, των δεδομένων τα οποία θα τύχουν επεξεργασίας, καθώς και των αποδεκτών αυτών (Γ/ΕΞ/3549-1/09-07-2015).

Τέλος, η Αρχή αναφορικά με τη διαβίβαση των στοιχείων των νομίμως κυκλοφορούντων και προς ασφάλιση οχημάτων από το Κέντρο Πληροφοριών του Επικουρικού Κεφαλαίου προς τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις προκειμένου να εξασφαλισθεί η ορθή έκδοση των ασφαλιστηρίων συμβολαίων οχημάτων και η περαιτέρω διασταύρωσή τους, έκρινε ότι αυτή είναι νόμιμη υπό τους εξής όρους: α) τυχόν διαβίβαση δεδομένων θα πρέπει να περιορίζεται μόνο στα προβλεπόμενα στο νόμο στοιχεία και να πραγματοποιείται μέσω έμπιστου δικτύου ή ασφαλούς σύνδεσης με τη χρήση προσωπικών λογαριασμών εξουσιοδοτημένων χρηστών για κάθε ασφαλιστική εταιρεία, και β) να καταγράφεται μαζί με συγκεκριμένη αιτιολογία, ώστε να είναι δυνατό να ελεγχθεί κάθε μεμονωμένη ενέργεια πρόσβασης στα δεδομένα (Γ/ΕΞ/6029/19-11-2015).

3.2.2.1. Κοινή Υπουργική Απόφαση σχετικά με ηλεκτρονικό σύστημα έκδοσης, διάθεσης και ελέγχου της διακίνησης των ονομαστικών/αριθμημένων εισιτηρίων σε αγώνες του επαγγελματικού αθλητισμού

Η Αρχή, κατόπιν υποβολής σχετικής γνωστοποίησης από τη Σούπερλιγκ Ελλάδος, Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης, έκρινε ότι προκειμένου η συλλογή προσωπικών δεδομένων των ενδιαφερόμενων φιλάθλων και η περαιτέρω επεξεργασία τους για την αντιμετώπιση της βίας στον αθλητισμό να είναι νόμιμη θα πρέπει να προβλέπεται σε διάταξη τυπικού νόμου, στην οποία θα αναφέρονται τα βασικά χαρακτηριστικά της επεξεργασίας. Εφόσον η Διοίκηση κρίνει ότι η προμήθεια της κάρτας φιλάθλου είναι υποχρεωτική για την αγορά ηλεκτρονικού εισιτηρίου θα πρέπει να προβλέπεται ρητώς στη σχετική εξουσιοδοτική διάταξη. Επιπλέον, η κεντρική βάση δεδομένων φιλάθλων πανελληνίας εμβέλειας πρέπει να τελεί υπό την εποπτεία της κεντρικής διοίκησης και, εφόσον θεωρηθεί ότι αυτή μπορεί να λειτουργήσει από τις διοργανώτριες αρχές, θα πρέπει να προβλέπεται ρητώς η σχετική ανάθεση στην εξουσιοδοτική διάταξη. Τα προσωπικά δεδομένα των φιλάθλων της λευκής λίστας θα πρέπει να τηρούνται στο κεντρικό σύστημα ηλεκτρονικού εισιτηρίου για καθορισμένο χρονικό διάστημα. Τέλος, η Αρχή έκρινε κατά πλειοψηφία ότι η Διοίκηση θα πρέπει να εξετάσει την ανάγκη καθιέρωσης υποχρεωτικής κάρτας φιλάθλου για τον προβαλλόμενο σκοπό της ταυτοποίησης του κατόχου του εισιτηρίου με το άτομο που τελικά εισέρχεται στον αγωνιστικό χώρο (γνωμοδότηση 7/2015).

3.2.3. Ανάρτηση σε ιστοσελίδα επιμελητηρίου του ειδικού μητρώου των μελών του

Η Αρχή, κατόπιν αιτήματος του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας για παροχή γνώμης σχετικά με τη νομιμότητα ανάρτησης στην ιστοσελίδα του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΓΕΩΤΕΕ) του ειδικού μητρώου των μελών του για λόγους δημοσίου συμφέροντος, έκρινε ότι δεν υφίστατο νομικό έρεισμα για την έκδοση του προτεινόμενου προεδρικού διατάγματος που θα προέβλεπε μεταξύ άλλων και την ανάρτηση στην ιστοσελίδα του ΓΕΩΤΕΕ του ειδικού μητρώου των μελών του, χωρίς τη συναίνεσή τους. Επιπλέον, η Αρχή επισήμανε ότι σε κάθε περίπτωση, βάσει της συνταγματικής αρχής της αναλογικότητας, μια τέτοια ανάρτηση θα μπορούσε να περιλαμβάνει μόνο τα υποχρεωτικά στοιχεία ταυτότητας του μέλους. Ειδικότερα, αναφορικά με διοικητικές κυρώσεις ή πειθαρχικές ποινές και λόγω ιδίως των ιδιαίτερων κινδύνων που ενέχει το διαδίκτυο θα μπορούσε να υπάρχει απλά η ένδειξη δίπλα στα υποχρεωτικά στοιχεία του κάθε μέλους ότι το μέλος είναι ή όχι «ενεργό», μην αποκαλύπτοντας με τον τρόπο αυτό ένα επαχθές για το μέλος μέτρο, αλλά παράλληλα ενημερώνοντας τον ενδιαφερόμενο πολίτη για την επαγγελματική κατάσταση του παρόχου γεωτεχνικών υπηρεσιών. Άλλωστε, ο σκοπός της εν λόγω ανάρτησης, που δεν ήταν άλλος από την ενημέρωση των ενδιαφερόμενων πολιτών αναφορικά με την επαγγελματική

κατάσταση των παρόχων γεωτεχνικών υπηρεσιών, θα μπορούσε να επιτευχθεί με ηπιότερα μέσα, όπως με την πρόσβαση στο τηρούμενο ειδικό μητρώο στις εγκαταστάσεις του ΓΕΩΤΕΕ και στα κατά τόπους παραρτήματα (γνωμοδότηση 6/2015).

3.2.4. Παιδεία και έρευνα

Υπό τη θεματική αυτή η Αρχή εξέτασε υποθέσεις στις οποίες εμπλέκονται εκπαιδευτικά ιδρύματα καθώς και το Υπουργείο Παιδείας. Ειδικότερα, η Αρχή απέρριψε λόγω αναρμοδιότητας τις αιτήσεις πρόσβασης τρίτου στο πλαίσιο εκκρεμούς ποινικής δίκης σε ευαίσθητα, κυρίως, προσωπικά δεδομένα που τηρούν διευθύνσεις εκπαίδευσης και νηπιαγωγείο, με το σκεπτικό ότι, εφόσον τα αιτούμενα στοιχεία αποτελούν μέρος της ποινικής δικογραφίας, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, οι οποίες ως ειδικότερες κατ'εξουχίον των διατάξεων του ν. 2472/1997 (απόφαση 29/2015).

Επίσης, η Αρχή με την απόφαση 40/2015 έκρινε ότι πανεπιστημιακός διδάσκων, που αξιολογήθηκε αρνητικά βάσει σχολίων φοιτητών του, έχει δικαίωμα να λάβει γνώση των ανωνυμοποιημένων σχολίων των φοιτητών, τα οποία τηρούνται στο οικείο αρχείο του πανεπιστημίου, εφόσον α) ο υπηρεσιακός φάκελος εργαζομένου συνιστά αρχείο προσωπικών δεδομένων, κατά την έννοια του άρθρου 2 περ. ε' του ν. 2472/1997 και συνεπώς ο εργαζόμενος, ως υποκείμενο των δεδομένων, απολαύει των δικαιωμάτων ενημέρωσης (άρθρο 11) και πρόσβασης (άρθρο 12) που θεσπίζει ο ν. 2472/1997, και β) ο εργαζόμενος έχει υπέρτερο έννομο συμφέρον να λάβει γνώση και των στοιχείων τρίτων προσώπων που περιλαμβάνονται στον υπηρεσιακό του φάκελο, κατ'εφαρμογή του άρθρου 5 παρ. 2 περ. ε του παραπάνω νόμου, στο μέτρο που αυτό είναι απολύτως αναγκαίο για την ικανοποίηση του εννόμου συμφέροντος που μπορεί να επιδιώκει ο εργαζόμενος, και το οποίο (συμφέρον) συνίσταται συνήθως στην προβολή αντιρρήσεων σε σχέση με αρνητική αξιολόγησή του από τον εργοδότη.

Ακόμη, η Αρχή επέβαλε σε σχολείο τη διοικητική κύρωση της προειδοποίησης λόγω καταχώρισης στο βιβλίο επιβολής ποινών του σχολείου, κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. α' του ν. 2472/1997, επιβληθείσας σε μαθητή ποινής, μη ενημέρωσης των γονέων για την καταχώριση αυτή και μη εμπρόθεσμης απάντησης επί των υποβληθεισών αντιρρήσεων για τη διαγραφή της ποινής (απόφαση 54/2015).

Σε ερώτημα σχολείου σχετικά με το ζήτημα της χρήσης υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους για τη διαχείριση δεδομένων που τηρεί το σχολείο, η Αρχή απάντησε τα εξής: α) ο πελάτης υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους, εφόσον καθορίζει τον τελικό σκοπό της επεξεργασίας και αποφασίζει να αναθέσει ή όχι την επεξεργασία σε εξωτερικό τρίτο, εν προκειμένω στον πάροχο υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους, ενεργεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων (σύμφωνα με το άρθρο 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997). Ως εκ τούτου, το σχολείο είναι υπεύθυνο για όλες τις νομικές υποχρεώσεις που απορρέουν από το ν. 2472/1997 περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης ενημέρωσης του άρθρου 11 του ν. 2472/1997, β) εφόσον ο πάροχος υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους παρέχει τα μέσα και την πλατφόρμα των υπηρεσιών, ενεργώντας εξ ονόματος του πελάτη, τότε θεωρείται εκτελών

την επεξεργασία (σύμφωνα με το άρ. 2 στοιχ. η' του ν. 2472/1997), γ) σύμφωνα με το άρ. 10 του ν. 2472/1997, για τη διεξαγωγή της επεξεργασίας ο υπεύθυνος επεξεργασίας, δηλαδή το σχολείο, οφείλει να επιλέγει πρόσωπα με αντίστοιχα επαγγελματικά προσόντα που παρέχουν εγγυήσεις από πλευράς τεχνικών γνώσεων και προσωπικής ακεραιότητας για την τήρηση του απορρήτου και να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση και κάθε άλλη μορφή αθέμιτης επεξεργασίας, εάν δε η επεξεργασία γίνεται για λογαριασμό του υπευθύνου από πρόσωπο μη εξαρτώμενο από αυτόν, όπως είναι η συγκεκριμένη περίπτωση, η σχετική ανάθεση γίνεται υποχρεωτικά εγγράφως και οι υποχρεώσεις για την ασφάλεια βαρύνουν και τον εκτελούντα την επεξεργασία (ήτοι, για τη συγκεκριμένη περίπτωση, τον πάροχο της υπηρεσίας), και δ) δεν θα πρέπει να επιτρέπεται η καθ' οιονδήποτε τρόπο ανάγνωση, αντιγραφή, τροποποίηση ή διαγραφή δεδομένων από μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα, ενώ επίσης κάθε εξουσιοδοτημένο πρόσωπο (εκπαιδευτικός, γονιός ή μαθητής) θα πρέπει να έχει πρόσβαση μόνο στα απολύτως απαραίτητα δεδομένα, βάσει του ρόλου στη συνολική εκπαιδευτική διαδικασία (Γ/ΕΞ/951/12-02-2015).

Περαιτέρω, υποβλήθηκαν στην Αρχή αιτήσεις από νοσηλευτικά ιδρύματα σχετικά με τη νομιμότητα πρόσβασης ερευνητών στα αρχεία του νοσοκομείου για τον σκοπό εκπόνησης επιστημονικών μελετών (διπλωματικών εργασιών, διδακτορικών διατριβών). Η Αρχή προδιέγραψε τις προϋποθέσεις νομιμότητας επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τόσο απλών όσο και ευαίσθητων για ερευνητικούς σκοπούς, επισημαίνοντας ιδίως ότι οι ερευνητές θα πρέπει να ενημερώνουν προηγουμένως ειδικώς τους ενδιαφερόμενους ασθενείς, καθώς και ότι η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της έρευνας θα πρέπει να γίνεται σε στοιχεία ανωνυμοποιημένα ή συγκεντρωτικά στατιστικά (Γ/ΕΞ/2946-1/03-06-2015, Γ/ΕΞ/668-1/11-03-2015, Γ/ΕΞ/666-1/11-03-2015).

Επίσης, υποβλήθηκε καταγγελία από μητέρα ανήλικης σχετικά με την αποκάλυψη πληροφοριών για την ίδια και την ανήλικη κόρη της στη διδακτορική διατριβή του πρώην συζύγου της, χωρίς τη συγκατάθεσή της. Η Αρχή έκρινε με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/2233-1/12-06-2015 έγγραφο ότι για τον σκοπό της επιστημονικής έρευνας ο ερευνητής θα έπρεπε να προβεί στην ανωνυμοποίηση συγκεκριμένων πληροφοριών, έτσι ώστε να μην αποκαλύπτονται πληροφορίες για την ανήλικη κόρη τους και απηύθυνε σύσταση στον ερευνητή για την προσήκουσα τήρηση της ανωνυμίας κατά τη δημοσίευση της διδακτορικής του διατριβής (άρθρο 19 παρ. 1 στοιχ. γ' του ν. 2472/1997).

Η Αρχή χορήγησε την υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/2776-1/24.07.2015 άδεια συλλογής και τήρησης αρχείου σε Πανεπιστημιακή Κλινική νοσηλευτικού ιδρύματος, στο πλαίσιο συμμετοχής της σε διεθνές δίκτυο καταγραφής των διαταραχών των νευροδιαβιβαστών, καθώς και άλλων σχετιζόμενων νοσημάτων. Η συλλογή των δεδομένων της υγείας πραγματοποιείται με τη συγκατάθεση των ενδιαφερομένων ασθενών, ενώ η καταχώριση των δεδομένων των συμμετεχόντων ασθενών στη βάση δεδομένων γίνεται με τη χρήση ψευδωνύμου.

Τέλος, η Αρχή χορήγησε την υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/41-2/26-03-2015 άδεια σε Οδοντιατρική Σχολή ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος για τη συλλογή και την τήρηση

προσωπικών δεδομένων ασθενών, με τη συγκατάθεσή τους, στο πλαίσιο της εκπαίδευσης των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών υπό τη στενή και άμεση καθοδήγηση και παρέμβαση, στο μέτρο που απαιτείται, του διδακτικού επιστημονικού προσωπικού της Σχολής.

3.2.4.1. Προϋποθέσεις απαλλαγής μαθητών από το μάθημα των Θρησκευτικών

Η Αρχή με την απόφαση 69/2015 παρέπεμψε από το Τμήμα στην Ολομέλεια το ζήτημα της απαλλαγής μαθητών από το μάθημα των θρησκευτικών, ως μείζονος σημασίας κατ' εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 5α παρ. 1 του Κανονισμού Λειτουργίας της Αρχής. Στη συνέχεια η Ολομέλεια της Αρχής εξέτασε το θέμα και έκρινε ότι η δήλωση ότι ο μαθητής (αν είναι ενήλικος) ή οι γονείς του (αν είναι ανήλικος) επιθυμούν την απαλλαγή του μαθητή από το μάθημα των θρησκευτικών για λόγους θρησκευτικής συνείδησης, υπό την ουσιαστική έννοια του όρου, δεν αντίκειται στις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. α' και β' του ν. 2472/1997 (απόφαση 94/2015 και γνωμοδότηση Αρχής 4/2015).

3.2.5. Δήμοι

Η Αρχή εξέδωσε σε δήμο άδεια ίδρυσης και λειτουργίας αρχείου ευαίσθητων δεδομένων στο πλαίσιο της πράξης «Διαχείριση ευπαθών κοινωνικών ομάδων του δήμου», με σκοπό την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών υγείας στους δημότες του και ειδικά στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες δημοτών που χρήζουν κοινωνικής πρόνοιας και υποστήριξης. Το εν λόγω πρόγραμμα περιλαμβάνει την ανάπτυξη διαδικτυακής πλατφόρμας για τη διαχείριση αιτήσεων δημοτών για λήψη των εξής προνοιακών παροχών του δήμου: α) Ένταξη σε δομές εκπαίδευσης, β) Βοήθεια στο σπίτι και λοιπές παροχές πρόνοιας, και γ) Οικονομική βοήθεια. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες από την εν λόγω διαδικτυακή πλατφόρμα αφορούν την υποβολή αίτησης για ένταξη σε προνοιακή παροχή του δήμου και τη διεκπεραίωση αυτής με ψηφιοποιημένο τρόπο, από την έγκρισή της μέχρι την ολοκλήρωση ή τη λήξη της.

Επίσης, η Αρχή χορήγησε την υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/2084-1/03-06-2015 άδεια σε δήμο να συλλέξει και να επεξεργαστεί, σε συνεργασία με δημόσιο νοσηλευτικό ίδρυμα, προσωπικά δεδομένα ενδιαφερόμενων δημοτών-ασθενών, στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων προσυμπτωματικών ελέγχων με σκοπό την πρόληψη και την προαγωγή της υγείας των δημοτών.

3.2.6. Ηλεκτρονική διακυβέρνηση

Η Αρχή απηύθυνε συστάσεις στο Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης για τη βελτίωση της αυθεντικοποίησης των χρηστών της διαδικτυακής υπηρεσίας «Μάθε πού ψηφίζεις» (διαδικτυακός τόπος αυτής: <http://www.ypes.gr/services/eea/eeagr/eea.htm>). Ειδικότερα, η Αρχή πρότεινε στο Υπουργείο να λάβει τα εξής μέτρα: α) σύμφωνα με το άρθρο 10 του ίδιου νόμου, να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την

προστασία τους από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση και κάθε άλλη μορφή αθέμιτης επεξεργασίας. Τα εν λόγω μέτρα πρέπει να εξασφαλίζουν επίπεδο ασφαλείας ανάλογο προς τους κινδύνους που συνεπάγεται η επεξεργασία και η φύση των δεδομένων που είναι το αντικείμενο της επεξεργασίας, β) στο πλαίσιο μιας ηλεκτρονικής επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, η οποία εκτελείται διαδικτυακά, απαιτείται η εφαρμογή μέτρων ασφαλείας ενός συγκεκριμένου επιπέδου προκειμένου να αποφευχθεί περαιτέρω μη νόμιμη χρήση των δεδομένων που είναι δυνατόν να εξαχθούν μαζικά από κάποιον τρίτο χρήστη, γ) να εξετασθούν μέθοδοι ενίσχυσης της διαδικασίας πιστοποίησης της ταυτότητας του χρήστη για την εν λόγω διαδικτυακή υπηρεσία προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ιδιαίτεροι αυτοί κίνδυνοι (όπως π.χ. με την απαίτηση να εισάγεται υποχρεωτικώς ένα ακόμα αναγνωριστικό του χρήστη ή/και να ζητείται κώδικας οπτικής επιβεβαίωσης (captcha) μετά από κάποιο πλήθος συνεχόμενων αποτυχημένων προσπαθειών), και δ) ο αριθμός δημοτολογίου του εκλογέα δεν θα πρέπει να εμφανίζεται μετά από σχετική αναζήτηση μέσω της διαδικτυακής αυτής υπηρεσίας, δεδομένου ότι ο αριθμός αυτός δεν είναι απαραίτητος για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού της υπηρεσίας, που είναι η αναζήτηση του εκλογικού κέντρου του εκλογέα και ενδέχεται να αποκαλύπτει και πληροφορίες περί της οικογενειακής κατάστασης του κατόχου του (Γ/ΕΞ/4437-1/10-09-2015 και Γ/ΕΞ/4437-2/10-12-2015).

3.2.7. Ειδικά θέματα επεξεργασίας δεδομένων στη δημόσια διοίκηση

Κατόπιν προσφυγής στην Αρχή σχετικά με το ότι ο πρόεδρος συλλόγου εργαζομένων υπουργείου γνωστοποίησε στοιχεία από το προσωπικό μητρώο του προσφεύγοντος, και δη δεδομένα σχετικά με διενεργηθείσες από τον ίδιο ΕΔΕ σε βάρος του προσφεύγοντος, όχι μόνον στα μέλη του συλλόγου εργαζομένων του υπουργείου αλλά και σε τρίτα πρόσωπα (λοιπές υπηρεσίες του υπουργείου), η Αρχή α) έκρινε ότι η εν λόγω δημοσιοποίηση έγινε χωρίς την προηγούμενη ενημέρωση και συγκατάθεση του προσφεύγοντος, ως υποκειμένου των δεδομένων για την ανακοίνωση αυτή και χωρίς να προκύπτει σχέση, συνάφεια και αναλογικότητα με τον επιδιωκόμενο σκοπό της ανακοίνωσης των στοιχείων αυτών στα τρίτα πρόσωπα στα οποία ανακοινώθηκαν, κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 4, 5 και 11 παρ. 3 του ν. 2472/1997, και β) απηύθυνε σύσταση στον υπεύθυνο επεξεργασίας να μην προβεί εκ νέου σε δημοσιοποίηση των προσωπικών δεδομένων του προσφεύγοντος με τα ίδια ή παρεμφερή μέσα (απόφαση 10/2015).

Η Αρχή χορήγησε την υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/83-1/30-04-2015 άδεια σε Διεύθυνση Αστυνομίας για την τήρηση δεδομένων υγείας των προσωρινά κρατούμενων μη νόμιμων μεταναστών στο Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης Αλλοδαπών, από τους ίδιους τους προσωρινά κρατούμενους/φιλοξενούμενους μη νόμιμους μετανάστες, τους παρέχοντες υπηρεσίες υγείας όπου παραπέμπονται για περαιτέρω ιατρικές εξετάσεις, καθώς και τα Κέντρα και τις Μονάδες Πρώτης Υποδοχής του άρθρου 8 του ν. 3907/2011 (ΦΕΚ Α 7), για τον σκοπό της παροχής της απαραίτητης ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ψυχοκοινωνικής διάγνωσης και

στήριξης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 12 της υπ' αριθμ. 8038/23/22-ιγ' υπουργικής απόφασης (ΦΕΚ Β 118/21.01.2015).

3.3. ΥΓΕΙΑ

3.3.1. Αποδέκτες δεδομένων υγείας/στοιχείων ιατρικού φακέλου

A. Επεξεργασία δεδομένων υγείας για τον σκοπό της προσκόμισης και χρήσης ενώπιον πολιτικών δικαστηρίων στο πλαίσιο εκκρεμούς ένδικης διαφοράς

Στην Αρχή υποβλήθηκαν αιτήσεις νοσηλευτικών ιδρυμάτων, με την ιδιότητα των υπευθύνων επεξεργασίας, προκειμένου να τους παρασχεθεί η απαιτούμενη από το άρθρο 7 του ν. 2472/1997 άδεια για τη χορήγηση δεδομένων υγείας από τα τηρούμενα αρχεία τους σε τρίτους ενόψει συγκεκριμένης εκκρεμούς δίκης. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με την πάγια νομολογία της Αρχής (βλ. ιδίως αποφάσεις 8/2005, 9/2005 και 81/2009), προκειμένου η Αρχή να επιληφθεί των σχετικών υποθέσεων επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων για δικαστική χρήση, θα πρέπει ο υπεύθυνος επεξεργασίας να διαβιβάζει μαζί με την αίτηση του αιτούντος τρίτου όλα τα επικαλούμενα στοιχεία που θεμελιώνουν την αναγκαιότητα χορήγησής τους και το εν γένει έννομο συμφέρον του αιτούντος, δηλαδή εν προκειμένω, το σχετικό δικόγραφο από το οποίο να προκύπτει μάλιστα και η ορισθείσα δικάσιμος. Ακολουθώντας, παρατίθενται οι κυριότερες αποφάσεις και τα σχετικά απαντητικά έγγραφα της Αρχής ανά ειδικότερο σκοπό επεξεργασίας.

i. Οικογενειακές διαφορές

Ένας μεγάλος αριθμός υποθέσεων που απασχόλησε την Αρχή αφορούσε στη χορήγηση ευαίσθητων δεδομένων υγείας από νοσηλευτικά ιδρύματα σε τρίτους προκειμένου οι τελευταίοι να υποστηρίξουν/αντικρούσουν ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων για την προσωρινή ρύθμιση της επικοινωνίας και αγωγές για τη ρύθμιση του δικαιώματος επικοινωνίας με τα ανήλικα τέκνα τους (άρθρα 1511, 1520 ΑΚ και 681B, 681Γ ΚΠολΔ). Η Αρχή με τις αποφάσεις 6/2015, 9/2015, 27/2015, 41/2015, 44/2015, 60/2015, 67/2015, 78/2015, 90/2015, 93/2015, 96/2015, 102/2015, 105/2015, 108/2015 και 109/2015 παρέσχε την άδεια σε νοσηλευτικά ιδρύματα, στο Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (απόφαση 44/2015) και στον Οργανισμό κατά των Ναρκωτικών (απόφαση 90/2015) να χορηγήσουν ιατρικά πιστοποιητικά σχετικά με την κατάσταση, ιδίως της ψυχικής υγείας, ενός εκ των δύο γονέων, προκειμένου να κριθεί από τα αρμόδια δικαστήρια η ικανότητα άσκησης των γονεϊκών δικαιωμάτων. Με τις αποφάσεις 4/2015, 5/2015, 97/2015 και 115/2015 η Αρχή παρέσχε την αιτούμενη από τα νοσηλευτικά ιδρύματα άδεια επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, περιορίζοντας, ωστόσο, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 2472/1997), το σχετικό αίτημα χορήγησης αντιγράφων του ιατρικού φακέλου στη χορήγηση σχετικού ιατρικού πιστοποιητικού. Με την απόφαση 7/2015 η Αρχή παρέσχε την

άδεια σε νοσηλευτικό ίδρυμα να χορηγήσει στην εν διαστάσει σύζυγο το αιτούμενο ιατρικό πιστοποιητικό που αφορά στην κατάσταση ψυχικής υγείας της αδελφής του εν διαστάσει συζύγου της, η οποία de facto ασκεί την επιμέλεια των ανήλικων τέκνων, προκειμένου να κριθεί από τα αρμόδια δικαστήρια η ανάθεση της επιμέλειάς τους.

Αντίθετα, η Αρχή με την απόφαση 8/2015 απέρριψε την αίτηση ενδιαφερόμενου τρίτου, ο οποίος ζητούσε να λάβει ιατρικές βεβαιώσεις από μια εταιρεία έρευνας, ανάπτυξης και εφαρμογής μοριακής βιολογίας, καθώς και από έναν ιδιώτη ψυχίατρο, σχετικά με την κατάσταση της υγείας της εν διαστάσει συζύγου του προκειμένου να υποστηρίξει την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων για την προσωρινή ρύθμιση της επικοινωνίας με το ανήλικό τέκνο, με το αιτιολογικό ότι δεν είχαν υποβληθεί σχετικές αιτήσεις από την εταιρεία έρευνας, ανάπτυξης και εφαρμογής μοριακής βιολογίας και από τον ιδιώτη ψυχίατρο, ως υπευθύνων επεξεργασίας (άρθρο 7 παρ. 3 του ν. 2472/1997). Με την απόφαση 21/2015 η Αρχή δεν παρέσχε την άδεια σε νοσηλευτικό ίδρυμα να χορηγήσει στην αιτούσα ιατρικές γνωματεύσεις σχετικά με μια συγκεκριμένη κατάσταση υγείας του εν διαστάσει συζύγου της, στο πλαίσιο εκδίκασης ανταγωγής διαζυγίου, καθώς από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης δεν προέκυψε κάποιος συσχετισμός μεταξύ των αιτούμενων πληροφοριών και των ισχυρισμών που αναπτύσσει η αιτούσα στην ανταγωγή της (άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 2472/1997). Τέλος, με την απόφαση 57/2015 δεν χορήγησε στο Γενικό Επιτελείο Στρατού την άδεια να διαβιβάσει στην αιτούσα πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση της υγείας του εν διαστάσει συζύγου της, στο πλαίσιο εκδίκασης ασφαλιστικών μέτρων για την προσωρινή ανάθεση της επιμέλειας των ανήλικων τέκνων, με το σκεπτικό ότι οι αιτούμενες πληροφορίες, λόγω της παρέλευσης μεγάλου χρονικού διαστήματος, έχουν καταστεί πλέον απρόσφορες για την τεκμηρίωση των ισχυρισμών της αιτούσας (άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 2472/1997).

Ιδιωτική κλινική υπέβαλε το ερώτημα αν μπορεί να χορηγήσει σε ενδιαφερόμενο πρόσωπο αντίγραφο της βεβαίωσης που έκανε από κοινού με την εν διαστάσει σύζυγό του σχετικά με τη χρήση δωρεάς γενετικού υλικού για την υποβολή στις μεθόδους υποβοηθούμενης αναπαραγωγής, προκειμένου να τη χρησιμοποιήσει ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου για την επιμέλεια του ανήλικου τέκνου. Η Αρχή με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/3478-1/25-06-2015 έγγραφο έκρινε ότι η κλινική μπορεί να διαβιβάσει την αιτούμενη βεβαίωση, δυνάμει ειδικού όρου της άδειας που έχει λάβει από την Αρχή η κλινική, αφού προηγουμένως ενημερώσει την εν διαστάσει σύζυγο.

Η Αρχή έκρινε ότι η χορήγηση βεβαιώσεων αποδοχών εργαζομένων νοσηλευτικού ιδρύματος και του ΙΚΑ στην πρώην σύζυγο, για τον προσδιορισμό του ύψους της διατροφής από το αρμόδιο δικαστήριο, συνιστά επεξεργασία απλών προσωπικών δεδομένων που συνάδει με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. β' του ν. 2472/1997, στο μέτρο που η σχετική αίτηση διαβιβάζεται στο νοσηλευτικό ίδρυμα/ΙΚΑ μέσω του αρμοδίου Εισαγγελέως, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 1445 ΑΚ (υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/6491-1/17-12-2015 και Γ/ΕΞ/5139-1/08-10-2015 έγγραφα).

Με την απόφαση 24/2015 η Αρχή δεν παρέσχε άδεια στο ΤΣΜΕΔΕ να χορηγήσει σε αιτούντα αντίγραφο των συνταγογραφήσεων της εν διαστάσει συζύγου του. Η Αρχή έκρινε ότι η

χορήγηση συνταγογραφήσεων από τους ψυχιάτρους που εξέτασαν την εν διαστάσει σύζυγό του είναι καταρχήν πρόσφορη προκειμένου να συνεκτιμηθεί από το δικαστήριο εάν η μητέρα είναι σε θέση να αναλάβει την επιμέλεια του τέκνου τους και αν οι ισχυρισμοί της περί εξουβρίσεως, απρόκλητης έμπρακτης εξουβρίσεως, σωματικής βλάβης και απειλής ευσταθούν. Ωστόσο, η χορήγηση συνταγογραφήσεων από τους ιατρούς που εξέτασαν την εν διαστάσει σύζυγό του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 3 του ν. 3418/2005, κρίνεται δυσανάλογη σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, καθώς μέσω εκάστης συνταγογραφήσεως μπορεί να αποκαλύπτονται περισσότερα από τα αναγκαία για την υποστήριξη του δικαιώματός της ενώπιον δικαστηρίου. Τον συγκεκριμένο σκοπό θα μπορούσε να επιτύχει ο αιτών με την υποβολή ιατρικών βεβαιώσεων από τους ιατρούς που εξέτασαν την εν διαστάσει σύζυγό του αναφορικά με την κατάσταση της υγείας της. Συγκεκριμένα, ο αιτών μπορεί να υποβάλει αίτηση προς τους ιατρούς που εξέτασαν τη σύζυγό του για τη χορήγηση ιατρικής βεβαιώσεως αναφορικά με την εξέτασή της, την τεθείσα διάγνωση και την εν γένει κατάσταση της υγείας της εν διαστάσει συζύγου του (υπό τις προϋποθέσεις αδειοδότησεως από την Αρχή βάσει του άρθρου 7 παρ. 2 του ν. 2472/1997). Στη συνέχεια ο αιτών άσκησε αίτηση θεραπείας κατά της αποφάσεως 24/2015 συγκεκριμενοποιώντας το αίτημά του προς το ΤΣΜΕΔΕ και ζητώντας μόνο αντίγραφο των συνταγογραφήσεων της εν διαστάσει συζύγου του που αναφέρονται αποκλειστικά και μόνο στην ψυχική της πάθηση.

Η Αρχή με την απόφαση 75/2015 έκρινε ότι η χορήγηση συνταγογραφήσεων από τους ψυχιάτρους που εξέτασαν την εν διαστάσει σύζυγό του είναι κατ' αρχήν πρόσφορη προκειμένου να συνεκτιμηθεί από το δικαστήριο εάν η μητέρα είναι σε θέση να αναλάβει την επιμέλεια του τέκνου τους. Ωστόσο, η χορήγηση γενικών συνταγογραφήσεων από τους ιατρούς που εξέτασαν την εν διαστάσει σύζυγό του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 3 του ν. 3418/2005, κρίνεται δυσανάλογη σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, καθώς μέσω εκάστης συνταγογραφήσεως μπορεί να αποκαλύπτονται περισσότερα από τα αναγκαία για την υποστήριξη του ως άνω δικαιώματός του προσωπικά δεδομένα. Για το λόγο αυτό πρόσφορη κρίνεται η χορήγηση εκ μέρους του ΤΣΜΕΔΕ μόνο εκείνων των συνταγογραφήσεων που αναφέρονται στην ψυχική νόσο της εν διαστάσει συζύγου του. Εάν δε στην ίδια συνταγή αναφέρονται και φάρμακα που χορηγήθηκαν ως θεραπευτική αγωγή άλλης νόσου, αυτά πρέπει να διαγραφούν από το ΤΣΜΕΔΕ. Ως εκ τούτου, η Αρχή παρέσχε την άδεια στο ΤΣΜΕΔΕ να χορηγήσει στον αιτούντα αντίγραφο των συνταγογραφήσεων της εν διαστάσει συζύγου του που αναφέρονται αποκλειστικά και μόνο στην ψυχική της πάθηση.

ii. Αγωγές αποζημίωσης λόγω ιατρικού σφάλματος

Η Αρχή με τις αποφάσεις 28/2015, 73/2015, 101/2015, 122/2015, 125/2015, 126/2015 και 130/2015 παρέσχε την άδεια σε νοσηλευτικά ιδρύματα να χορηγήσουν αντίγραφα του ιατρικού φακέλου των ασθενών σε ιατρούς, προκειμένου οι τελευταίοι να αντικρούσουν αγωγές αποζημίωσης λόγω ιατρικού σφάλματος που έχουν εγερθεί ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων από ασθενείς. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι ιατροί στις υποθέσεις αυτές δεν παρείχαν, κατά τον κρίσιμο χρόνο και υπό οιαδήποτε σχέση εργασίας, τις υπηρεσίες τους στα

αιτούμενα νοσηλευτικά ιδρύματα, και συνεπώς δεν μετείχαν στην παροχή ιατρικής φροντίδας από τα νοσηλευτικά αυτά ιδρύματα για να δικαιούνται να ζητήσουν με την ιδιότητά τους αυτή αντίγραφα του ιατρικού φακέλου των ασθενών (βλ. απόφαση 74/2010 της Αρχής). Με την απόφαση 66/2015 η Αρχή παρέσχε την άδεια σε νοσηλευτικό ίδρυμα να διαβιβάσει αντίγραφα του ιατρικού φακέλου ασθενούς σε έτερο νοσηλευτικό ίδρυμα, όπου υπήρξε προγενέστερη νοσηλεία του ασθενούς, προκειμένου το τελευταίο να αντικρούσει αγωγή αποζημίωσης λόγω ιατρικού σφάλματος ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου. Με τις αποφάσεις 113/2015 και 115/2015 η Αρχή παρέσχε την άδεια στα νοσηλευτικά ιδρύματα να διαβιβάσουν αντίγραφα του ιατρικού φακέλου των ασθενών στις αιτούσες ασφαλιστικές εταιρείες, προκειμένου να αντικρούσουν αγωγές προσεπίκλησης-παρεμπίπτουσας των νοσηλευτικών ιδρυμάτων εναντίον τους, σε περίπτωση που ευδοκιμήσουν οι κύριες αγωγές αποζημίωσης, για την καταβολή αποζημίωσης, σύμφωνα με τη μεταξύ τους σύμβαση ασφάλισης για αστική ευθύνη.

Σε ερώτημα νοσηλευτικού ιδρύματος σχετικά με τη νομιμότητα χορήγησης αντιγράφων του ιατρικού φακέλου ασθενούς στον θεράποντα ιατρό για το σκοπό της αντίκρουσης αγωγής αποζημίωσης λόγω ιατρικού σφάλματος που έχει εγείρει ο ασθενής κατά του ιατρού του, η Αρχή έκρινε ότι, εφόσον η άδεια του νοσηλευτικού ιδρύματος περιλαμβάνει τον όρο της απόφασης 74/2010 της Αρχής και είναι σε ισχύ, το νοσηλευτικό ίδρυμα δύναται να προβεί στη χορήγηση αντιγράφων του ιατρικού φακέλου του ασθενούς, χωρίς τη λήψη ειδικής άδειας από την Αρχή, αφού προηγουμένως ενημερώσει τον ασθενή (υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/2677-1/11-05-2015).

iii. Αιτήσεις για την υποβολή προσώπου σε καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης

Στην Αρχή υποβλήθηκαν αιτήσεις από νοσηλευτικά ιδρύματα για τη χορήγηση πιστοποιητικού σχετικά με την κατάσταση της υγείας ασθενούς σε τρίτα πρόσωπα που νομιμοποιούνται ενεργητικά και έχουν καταθέσει σχετικές αιτήσεις για την υποβολή ασθενών σε καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης (άρθρα 1666 επ. ΑΚ) και η Αρχή με τις αποφάσεις 13/2015, 25/2015 και 55/2015 παρέσχε στα νοσηλευτικά ιδρύματα την αιτούμενη άδεια. Η Αρχή, με την απόφαση 19/2015, παρέσχε την άδεια στο νοσηλευτικό ίδρυμα να χορηγήσει ευαίσθητα δεδομένα υγείας ασθενούς σε τρίτο, ενεργητικά νομιμοποιούμενο πρόσωπο, για να υποστηρίξει την αίτηση που έχει καταθέσει ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου για την υποβολή της μητέρας του σε δικαστική συμπαράσταση, περιορίζοντας, ωστόσο, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, το σχετικό αίτημα χορήγησης αντιγράφων του ιατρικού φακέλου στη χορήγηση σχετικού ιατρικού πιστοποιητικού. Επιπλέον, η Αρχή με την απόφαση 62/2015 παρέσχε την άδεια σε νοσηλευτικό ίδρυμα να χορηγήσει στα αιτούντα τέκνα της συμπαραστατούμενης τα στοιχεία της δικαστικής απόφασης δυνάμει της οποίας ετέθη η μητέρα τους σε καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης, ενώ απέρριψε το αίτημα χορήγησης αντιγράφων του ιατρικού της φακέλου στα αιτούντα τέκνα, καθόσον δεν επικαλούνταν αλλά ούτε και εξειδίκευαν στην αίτησή τους σε ποια δικαστική ενέργεια προτίθενται να προβούν. Αντίθετα, η Αρχή με την απόφαση 43/2015 δεν χορήγησε σε νοσηλευτικό ίδρυμα την άδεια να διαβιβάσει στην αιτούσα πιστοποιητικό σχετικά με την κατάσταση της ψυχικής υγείας της ενήλικης κόρης της για το σκοπό της έκδοσης βιβλιαρίου υγείας, καθώς το υποκείμενο των

δεδομένων δεν είχε συγκατατεθεί προς τούτο, ούτε κατέστη εμφανής η σχέση των αιτούμενων στοιχείων με την επίτευξη του προβαλλόμενου σκοπού (άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. α' και 4 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 2472/1997).

iv. Αγωγές αποζημίωσης λόγω αθέτησης της ασφαλιστικής σύμβασης

Στην Αρχή υποβλήθηκαν αιτήσεις νοσηλευτικών ιδρυμάτων για τη χορήγηση αντιγράφων του ιατρικού φακέλου ασθενών σε ασφαλιστικές εταιρείες, προκειμένου οι τελευταίες να αντικρούσουν αγωγές αποζημίωσης λόγω αθέτησης της ασφαλιστικής σύμβασης ύστερα από την επέλευση της ασφαλιστικής περίπτωσης και τη μη καταβολή του ασφαλίματος (άρθρο 1 ν. 2496/1997) και η Αρχή με τις αποφάσεις 31/2015 και 103/2015 παρέσχε στα νοσηλευτικά ιδρύματα τη σχετική άδεια. Αντίθετα, η Αρχή με την απόφαση 99/2015 δεν παρέσχε την άδεια στο νοσηλευτικό ίδρυμα να χορηγήσει στην αιτούσα ασφαλιστική εταιρεία αντίγραφο του ιατρικού φακέλου του ασθενούς-ασφαλισμένου στο πλαίσιο εκκρεμούς μεταξύ τους ένδικης διαφοράς για την καταβολή του ασφαλίματος, καθόσον η ασφαλιστική εταιρεία δεν εξειδίκευε στην αίτησή της πώς το αιτούμενο ευαίσθητο δεδομένο υγείας του ασθενούς-ασφαλισμένου επιδρά ολικά ή μερικά επί της υποχρέωσης της ασφαλιστικής εταιρείας να καταβάλει το ασφάλισμα.

v. Εργατικό ατύχημα – εργασιακές διαφορές

Η Αρχή παρέσχε με την απόφαση 3/2015 την άδεια στο ΕΚΑΒ να χορηγήσει στην εργοδότρια εταιρεία του βεβαίωση σχετικά με τις συνθήκες διακομιδής εργαζομένου, προκειμένου η τελευταία να αντικρούσει την αγωγή αποζημίωσης για την επιδίκαση χρηματικής αποζημίωσης για τη βλάβη της υγείας και χρηματική ικανοποίηση προς αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που υπέστη ο εργαζόμενος λόγω του τραυματισμού του στο χώρο εργασίας του. Με την απόφαση 23/2015 η Αρχή παρέσχε την άδεια σε νοσηλευτικό ίδρυμα να διαβιβάσει αντίγραφο του ιατρικού φακέλου ασθενούς στον θεράποντα ιατρό του, προκειμένου ο τελευταίος να υποστηρίξει την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων που έχει καταθέσει ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου για την ακυρότητα της καταγγελίας της ατομικής σύμβασης εργασίας του και την προσωρινή επαναπρόσληψή του.

vi. Αγωγές αποζημίωσης λόγω αδικοπραξίας

Με την απόφαση 68/2015 η Αρχή χορήγησε άδεια σε Κέντρο Υγείας να διαβιβάσει αντίγραφο του βιβλίου συμβάντων, σχετικά με τον τραυματισμό τουρίστριας στο κατάλυμα που διέμενε, στην εταιρεία που παρείχε διαμονή και υπηρεσίες στα καταλύματα τουριστικού γραφείου, προκειμένου να αντικρούσει τη σε βάρος εγερθείσα (πρόσθετη) αγωγή ενώπιον αλλοδαπών δικαστηρίων.

Με την απόφαση 98/2015 η Αρχή χορήγησε άδεια σε νοσηλευτικό ίδρυμα για τη διαβίβαση ιατρικού πιστοποιητικού σχετικά με την κατάσταση της υγείας ασθενούς σε ιδιοκτήτη διαμερίσματος και διαχειριστή της πολυκατοικίας για την αντίκρουση αγωγής αποζημίωσης για την επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω τραυματισμού που προκλήθηκε.

Β. Επεξεργασία δεδομένων υγείας για δικαστική χρήση στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας

Η Αρχή με την απόφαση 35/2015 έκρινε ότι δεν επιλαμβάνεται περιπτώσεων σχετικών με τη νομιμότητα της συλλογής και χρήσης προσωπικών δεδομένων, όταν εκκρεμεί δίκη ή διενεργείται προανάκριση ή κύρια ανάκριση. Και τούτο, διότι αρμόδιος να κρίνει, στο πλαίσιο της αξιολόγησης των αποδεικτικών μέσων ή του ανακριτικού υλικού, αν η συλλογή και χρήση των δεδομένων είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του ν. 2472/1997 είναι ο δικαστικός ή εισαγγελικός λειτουργός, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η ποινική υπόθεση. Το αυτό δέχθηκε η Αρχή και στην περίπτωση της προκαταρκτικής εξέτασης (άρθρο 31 ΚΠΔ και αποφάσεις της Αρχής 71/2014 και 155/2014). Συνεπώς, καθ' ο μέρος τα αιτούμενα έγγραφα, αν και περιέχουν δεδομένα υγείας, αποτελούν μέρος της δικογραφίας, η Αρχή δεν έχει αρμοδιότητα να επιληφθεί. Εάν, αντίθετα, τα αιτούμενα έγγραφα δεν βρίσκονται στο φάκελο της δικογραφίας, μπορούν οι κατηγορούμενοι και ο πολιτικώς ενάγων να ζητήσουν από το δικαστήριο να διατάξει περισσότερες αποδείξεις με σκοπό, με μέριμνα της Εισαγγελίας, να τεθούν στη δικογραφία που σχηματίσθηκε, εφόσον τα κρίνει απαραίτητα για τη διερεύνηση της υποθέσεως (βλ. και υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/6624-1/23-12-2015, Γ/ΕΞ/6527-1/17-12-2015, Γ/ΕΞ/6127-1/02-12-2015, Γ/ΕΞ/5697-1/12-11-2015, Γ/ΕΞ/4968-1/07-10-2015, Γ/ΕΞ/4237-1/06-08-2015, Γ/ΕΞ/3439-1/16-06-2015, Γ/ΕΞ/1728-1/06-04-2015, Γ/ΕΞ/1606-1/06-04-2015, Γ/ΕΞ/1592-1/06-04-2015 απαντητικά έγγραφα).

Σε ερώτημα πληρεξουσίου δικηγόρου σχετικά με τη νομιμότητα λήψης από νοσηλευτικό ίδρυμα δεδομένων υγείας αντιδίκου στο πλαίσιο διενεργούμενης προκαταρκτικής εξέτασης, η Αρχή υπογράμμισε ότι θα πρέπει να υποβληθεί πρώτα αίτηση από τον υπεύθυνο επεξεργασίας (άρθρο 7 παρ. 3 του ν. 2472/1997), ενώ όσον αφορά τη νομιμότητα της διαβίβασης έκρινε ότι δεν έχει αρμοδιότητα, καθώς ισχύουν οι ειδικότερες διατάξεις του ΚΠΔ, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην αμέσως προηγούμενη παράγραφο (απόφαση 35/2015). Επιπλέον, η Αρχή έκρινε, για την ίδια υπόθεση, ότι για τη συλλογή από τη δικηγόρο, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, προσωπικών δεδομένων (απλών και ευαίσθητων) και περαιτέρω χρήσης αυτών στο πλαίσιο της εντολής του πελάτη συντρέχει η απαλλαγή της δικηγόρου ως προς την υποχρέωση γνωστοποίησης και λήψης άδειας από την Αρχή, τηρουμένων των όρων του άρθρου 7Α παρ. 1 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997 (υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/662-1/18-02-2015 έγγραφο).

Γ. Εξαγωγή δεδομένων από ιατρικά αρχεία για φορολογικούς και δημοσίους ελέγχους

Από δικηγορική εταιρεία υποβλήθηκε το ερώτημα σχετικά με τη νομιμότητα διαβίβασης αντιγράφου του βιβλίου χειρουργείου μιας συγκεκριμένης ημερομηνίας στη Διεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας στο πλαίσιο διενέργειας ελέγχου. Η Αρχή έκρινε με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/5966-1/25-11-2015 έγγραφο ότι η χορήγηση των αιτούμενων πληροφοριών στη Διεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας της Ελληνικής Αστυνομίας είναι νόμιμη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του 44 παρ. 3 του ν. 4249/2014 και ότι το νοσηλευτικό ίδρυμα μπορεί να προβεί στη χορήγησή τους, χωρίς την προηγούμενη άδεια της

Αρχής (άρθρο 7Α παρ. 1 στοιχ. δ' εδ. β' του ν. 2472/1997).

Σε ερώτημα ψυχιατρικού νοσοκομείου σχετικά με τη νομιμότητα αναζήτησης μέσω της Γενικής Γραμματείας του Υπουργείου Οικονομικών των Αριθμών Φορολογικών Μητρώων νοσηλευόμενων ασθενών προκειμένου το νοσοκομείο να προβεί στην είσπραξη των ωφελούμενων νοσηλίων, η Αρχή υπογράμμισε ότι οι ΑΦΜ συνιστούν απλά προσωπικά δεδομένα και ότι για τη νομιμότητα της επεξεργασίας ισχύουν τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 5 του ν. 2472/1997, λαμβανομένων προσέτι υπόψη των σχετικών διατάξεων της φορολογικής νομοθεσίας (υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/4983/30-09-2015 έγγραφο).

Διαγνωστικό κέντρο υπέβαλε το ερώτημα σχετικά με τη νομιμότητα διαβίβασης γνωματεύσεων και πορισμάτων ιατρικών εξετάσεων ασθενών σε εταιρεία που έχει αναλάβει τον έλεγχο των δαπανών υγείας με απόφαση του ΔΣ του ΕΟΠΥΥ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 28 παρ. 9 περ. ε' του ν. 3918/2011. Η Αρχή έκρινε, με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/334-1/04-03-2015 έγγραφο, ότι η διαβίβαση από το διαγνωστικό κέντρο των αιτούμενων πληροφοριών στην ελεγκτική εταιρεία είναι νόμιμη δυνάμει της ειδικής άδειας που έχει λάβει το διαγνωστικό κέντρο από την Αρχή για το σκοπό της παροχής των υπηρεσιών υγείας. Όσον αφορά στην ασφάλεια των διακινούμενων επίμαχων πληροφοριών η Αρχή συνέστησε να διαβιβασθούν στην ελεγκτική εταιρεία σε κωδικοποιημένη μορφή.

Νοσηλευτικό ίδρυμα διαβίβασε στην Αρχή το αίτημα της Διεύθυνσης Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης σχετικά με τη χορήγηση συγκεκριμένων πληροφοριών για ένα άτομο στο πλαίσιο διερεύνησης της κατοχής ελληνικής ιθαγένειας. Η Αρχή έκρινε με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/3014-1/16-06-2015 έγγραφο ότι από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης, λαμβάνοντας υπόψη και τις διατάξεις του ν. 3284/2004 (ΦΕΚ Α 287 Κώδικας της Ελληνικής Ιθαγένειας), δεν προκύπτει η αναγκαιότητα αλλά ούτε και η προσφορότητα χορήγησης της πληροφορίας σχετικά με τη νοσηλεία του προσώπου στο νοσηλευτικό ίδρυμα για τη διερεύνηση της κατοχής στο πρόσωπό του της ελληνικής ιθαγένειας.

Δ. Ζητήματα πρόσβασης σε αρχεία προσωπικών δεδομένων

Σε ερώτημα νοσηλευτικού ιδρύματος αναφορικά με τη νομιμότητα διαβίβασης των ονομάτων των αποκλειστικών νοσοκόμων που φρόντισαν συγκεκριμένο ασθενή κατά ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα σε πρόσωπο που έχει εξουσιοδοτήσει ειδικά προς τούτο ο ίδιος ο ασθενής, η Αρχή έκρινε με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/3223-1/10-06-2015 έγγραφο ότι το νοσηλευτικό ίδρυμα οφείλει να ικανοποιήσει το αίτημα και να χορηγήσει τις αιτούμενες πληροφορίες στο τρίτο πρόσωπο που ενεργεί στο όνομα και για λογαριασμό του ασθενούς, δυνάμει της σχετικής εξουσιοδότησης που έχει παράσχει ο τελευταίος (άρθρο 12 ν. 2472/1997).

Ασφαλισμένος σε ασφαλιστική εταιρεία υπέβαλε το ερώτημα εάν έχει δικαίωμα λήψης αντιγράφου των ηχογραφημένων συνομιλιών που είχε με την ασφαλιστική εταιρεία και η Αρχή με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1541-1/26-03-2015 έγγραφο έκρινε ότι η ασφαλιστική εταιρεία οφείλει να ικανοποιήσει το δικαίωμα πρόσβασης του ασφαλισμένου σε προσωπικές του πληροφορίες, καθώς και ότι υποχρεούται να παράσχει στον ασφαλισμένο όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για τις εταιρείες που φαίνονται να έχουν αναλάβει για λογαριασμό της την

εκτέλεση συγκεκριμένων εργασιών.

Σε ερώτημα Εισαγγελίας Πρωτοδικών σχετικά με την πρόσβαση προσώπου στο φάκελο της ακούσιας νοσηλείας του, η Αρχή έκρινε ότι το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα πρόσβασης σε στοιχεία του φακέλου του που τον αφορούν άμεσα και προσωπικά (άρθρο 12 ν. 2472/1997), ενώ όσον αφορά τα δεδομένα υγείας τρίτων προσώπων που περιλαμβάνονται στο φάκελο της ακούσιας νοσηλείας, ο αιτών θα πρέπει να αποδεικνύει ειδικό έννομο συμφέρον για τη χορήγησή τους (υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/290-1/12-02-2015 έγγραφο).

Τέλος, υποβλήθηκε ερώτημα από το ΙΚΑ σχετικά με τη νομιμότητα αποκάλυψης των ονομάτων των ιατρών που συμμετείχαν στην υγειονομική επιτροπή των Κέντρων Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) σε ασθενή προκειμένου να υποβάλει ένσταση κατά της σχετικής απόφασης που έκρινε το ποσοστό της αναπηρίας. Η Αρχή με το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/5626-2/25-11-2015 έγγραφο έκρινε ότι η αποκάλυψη των ονομάτων των ιατρών που συμμετείχαν στην επιτροπή των ΚΕΠΑ συνιστά επεξεργασία απλών προσωπικών δεδομένων και ότι το ΙΚΑ θα πρέπει να αξιολογήσει τη νομιμότητα ικανοποίησης του αιτήματος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 5 του ν. 2472/1997 (βλ. και γνωμοδότηση της Αρχής 6/2013 και γνωμοδότηση ΝΣΚ 116/2015). Κατόπιν τούτου, το ΙΚΑ ενημέρωσε την Αρχή ότι ικανοποίησε το αίτημα της αιτούσας, ενημερώνοντας προηγουμένως τους ενδιαφερόμενους ιατρούς.

3.3.2. Διαρροή δεδομένων από νοσοκομεία

Πέραν όποιων κυρώσεων επιβάλλονται στον Τύπο για την παράνομη δημοσίευση προσωπικών δεδομένων, η δημοσίευση αυτή εγείρει ζητήματα μη τηρήσεως των αναγκαίων μέτρων ασφαλείας εκ μέρους των υπευθύνων επεξεργασίας, καθώς οι δημοσιογράφοι αξιοποίησαν ενδεχόμενα κενά ασφαλείας για να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα αυτά. Ως εκ τούτου, η Αρχή, με την απόφαση 52/2015, επέβαλε μεταξύ άλλων σε νοσοκομείο την προβλεπόμενη στις διατάξεις του άρθρου 21 παρ. 1 στοιχ. α' και β' του ν. 2472/1997 κύρωση του χρηματικού προστίμου 2.000 ευρώ, με την αιτιολογία ότι δεν ελάμβανε τα απαραίτητα μέτρα σχετικά με το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας των ευαίσθητων δεδομένων υγείας που τηρούνται στα αρχεία του (άρθρο 10 του ν. 2472/1997), καθώς η εφημερίδα δημοσίευσε ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα δημοσίου προσώπου και στο εν λόγω δημοσίευμα δημοσιεύεται αυτούσιο το εξιτήριο έγγραφο του νοσοκομείου στο οποίο αναφέρεται η ημερομηνία νοσηλείας σε συγκεκριμένη κλινική του νοσοκομείου, η ακριβής πάθηση και η αναλυτική ιατρική διάγνωση ασθενούς.

Με αίτηση θεραπείας κατά της αποφάσεως 52/2015, το νοσοκομείο υποστηρίζει ότι η αιτιολογία της προσβαλλόμενης αποφάσεως είναι αφενός εσφαλμένη, καθώς το νοσοκομείο έλαβε όλα τα αναγκαία μέτρα για τη διαφύλαξη των δεδομένων υγείας του υποκειμένου των δεδομένων, και αφετέρου παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας, καθώς η επιβαλλόμενη από την Αρχή κύρωση βρίσκεται σε προφανή δυσαναλογία με τον επιδιωκόμενο σκοπό της τηρήσεως εκ μέρους του νοσοκομείου των αναγκαίων μέτρων ασφαλείας των δεδομένων. Με την απόφαση 91/2015 η Αρχή απέρριψε την αίτηση θεραπείας του νοσοκομείου με την αιτιολογία ότι από τα στοιχεία του φακέλου της υποθέσεως προκύπτει ότι η εφημερίδα

δημοσίευσε στοιχεία νοσηλείας του υποκειμένου των δεδομένων, όπως ακριβώς αναγράφονται στο διοικητικό εξιτήριο έγγραφο του νοσοκομείου. Από την αναφορά αυτή συνάγεται αναμφιβόλως ότι το νοσοκομείο δεν τηρεί τα απαραίτητα μέτρα ασφάλειας των δεδομένων. Η εν λόγω δημοσίευση της παθήσεως του προσφεύγοντος καταδεικνύει την ανάγκη να ληφθούν αποτελεσματικότερα μέτρα σχετικά με το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας των δεδομένων που τηρούνται στα αρχεία του (άρθρο 10 του ν. 2472/1997). Περαιτέρω, σύμφωνα με την Αρχή, το ύψος του επιβληθέντος με την απόφαση 52/2015 της Αρχής προστίμου, λαμβανομένων υπόψη των συγκεκριμένων στοιχείων του φακέλου της υποθέσεως και του γεγονότος ότι το νοσοκομείο δεν έχει απασχολήσει στο παρελθόν την Αρχή με αντίστοιχες υποθέσεις παραβάσεως της νομοθεσίας περί ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, κινήθηκε σχεδόν στο κατώτατο όριο του πλαισίου που προβλέπει η διάταξη του άρθρου 21 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 2472/1997. Η Αρχή υπογράμμισε ότι η αίτηση θεραπείας του νοσοκομείου δεν θέτει υπόψη της Αρχής νέα πραγματικά περιστατικά ικανά να θεμελιώσουν την τροποποίηση ή ανάκληση της αποφάσεως 52/2015 της Αρχής.

3.3.3. Ηλεκτρονικός φάκελος

Σύστημα Ηλεκτρονικού Ιατρικού Φακέλου «ΠΑΝΑΚΕΙΑ»

Η Αρχή γνωμοδότησε (γνωμοδότηση 2/2015) σχετικά με τη λειτουργία του συστήματος ηλεκτρονικού ιατρικού φακέλου, με την επωνυμία «ΠΑΝΑΚΕΙΑ», στο πλαίσιο του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Υγείας (ΟΠΣΥ) Κρήτης, κατόπιν σχετικού αιτήματος της 7ης ΥΠΕ Κρήτης. Η Αρχή έθεσε τους όρους και τις προϋποθέσεις για την ασφαλή επεξεργασία των ευαίσθητων δεδομένων υγείας στο πλαίσιο του συστήματος «ΠΑΝΑΚΕΙΑ».

Το σύστημα ηλεκτρονικού ιατρικού φακέλου συγκεντρώνει διάχυτη πληροφορία από τα επιμέρους πληροφοριακά συστήματα των Μονάδων Υγείας της 7ης ΥΠΕ έτσι ώστε να είναι δυνατή από έναν ιατρό (πρόσωπο που παρέχει υπηρεσίες υγείας) η ανάκτηση πλήρους και επικαιροποιημένου ιατρικού ιστορικού των ασθενών. Η πραγματοποιούμενη επεξεργασία αποτελεί μια σημαντική διευκόλυνση κατά την αναζήτηση πληροφορίας για τον ασθενή, δεν συγκαταλέγεται όμως στο είδος της επιτρεπόμενης επεξεργασίας με βάση την προαναφερθείσα διάταξη της παρ. 2 στοιχ. δ' του άρθρου 7 ν. 2472/1997. Σε σχέση με δεδομένα που παρήχθησαν από άλλες Μονάδες Υγείας, η πρόσβαση και χρήση των ιατρικών δεδομένων από τους θεράποντες ιατρούς του τρέχοντος περιστατικού προϋποθέτει τη συγκατάθεση του ασθενούς, η οποία για να είναι ισχυρή θα πρέπει να είναι ελεύθερη, ρητή και ειδική και ο οποίος θα πρέπει να έχει προηγουμένως ενημερωθεί με τρόπο σαφή και να τελεί εν πλήρη επιγνώσει αυτής. Η συγκατάθεση μπορεί να δοθεί μία φορά, κατά την επίσκεψη σε Μονάδα Υγείας της 7ης ΥΠΕ. Προτείνεται ο ασθενής να μπορεί, εκτός από τη γενική συγκατάθεση που παρέχει για την επεξεργασία των δεδομένων του στο πλαίσιο της λειτουργίας του συστήματος «ΠΑΝΑΚΕΙΑ», να έχει τη δυνατότητα να αποκλείει την πρόσβαση σε στοιχεία που έχουν εισαχθεί από συγκεκριμένες μονάδες υγείας ή και επιμέρους κλινικές. Επίσης, προτείνεται να δίδεται η δυνατότητα να εξαιρείται η πρόσβαση σε ιδιαιτέρως ευαίσθητα δεδομένα, όπως τα δεδομένα

ψυχικής υγείας. Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι σε περίπτωση επείγοντος περιστατικού, όπου κινδυνεύει η υγεία ή η ζωή του ασθενούς και ο ίδιος τελεί σε νομική ή φυσική αδυναμία να δώσει τη συγκατάθεσή του, η διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. β' ν. 2472/1997 προβλέπει ότι επιτρέπεται η επεξεργασία, πάντα μόνο των αναγκαίων προς αντιμετώπιση του περιστατικού δεδομένων (βλ. και άρθρο 12 παρ. 3 ν. 3418/2005). Η συγκατάθεση θα πρέπει να δίδεται με τη συμπλήρωση και υπογραφή ειδικού εντύπου, το οποίο θα είναι σαφές και εύληπτο για τον μέσο ασθενή. Επίσης, θα πρέπει ο ενδιαφερόμενος ασθενής –υποκείμενο των δεδομένων– να ενημερώνεται για τη δυνατότητα αλλαγής των επιλογών του, που σημαίνει τροποποίηση ή ανάκληση της συγκατάθεσης για το μέλλον, και να υπάρχει προς τούτο ειδικό έντυπο.

Οι επιλογές του ενδιαφερόμενου ασθενούς πρέπει να αντανακλώνται στο πληροφοριακό σύστημα «ΠΑΝΑΚΕΙΑ», δηλαδή να υλοποιούνται τεχνικώς. Με άλλα λόγια, ο χρήστης του συστήματος θα πρέπει να έχει πρόσβαση στα δεδομένα ανάλογα με το είδος της συγκατάθεσης που έχει δώσει ο ασθενής. Για κάθε πρόσβαση σε δεδομένα για τα οποία δεν έχει δοθεί συγκατάθεση, το σύστημα πρέπει να απαιτεί νέα ειδική συγκατάθεση.

Υπεύθυνες επεξεργασίας αποτελούν τόσο οι μονάδες υγείας, όσο και η 7η ΥΠΕ, της οποίας οι ρόλοι και αρμοδιότητες διέπονται από την ειδική νομοθεσία που διέπει τις Υγειονομικές Περιφέρειες της χώρας. Οι μονάδες υγείας είναι υπεύθυνες επεξεργασίας για τα δεδομένα υγείας των ασθενών τα οποία τηρούνται στο ΟΠΣΥ Κρήτης για τον σκοπό της παροχής υπηρεσιών υγείας. Η 7η ΥΠΕ είναι υπεύθυνη επεξεργασίας του πληροφοριακού συστήματος «ΠΑΝΑΚΕΙΑ», καθώς σε αυτή συγκεντρώνονται δεδομένα κατ' εντολήν της από τις μονάδες υγείας (π.χ. ενημερωτικά σημειώματα, βιοψίες). Η 7η ΥΠΕ είναι επίσης υπεύθυνη επεξεργασίας του πληροφοριακού συστήματος «ΠΑΝΑΚΕΙΑ», γιατί καθορίζει τον σκοπό της επεξεργασίας και τη λειτουργία του εν λόγω συστήματος και ελέγχει και εποπτεύει από τον νόμο τις μονάδες υγείας. Επιπλέον δε, παρέχει τα μέσα (κεντρική πληροφοριακή υποδομή) μέσω των οποίων πραγματοποιείται η τήρηση των δεδομένων υγείας των ασθενών από κάθε μονάδα υγείας. Συνεπώς, οι ως άνω υπεύθυνες επεξεργασίας, 7η ΥΠΕ και μονάδες υγείας, οφείλουν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διατάξεις των άρθρων 6, 7 παρ. 2 στοιχ. α' και 7Α παρ. 1 στοιχ. δ' τελ. εδάφιο του ν. 2472/1997.

Όσον αφορά τα τεχνικά θέματα της αρχιτεκτονικής του συστήματος «ΠΑΝΑΚΕΙΑ», καθώς και τα τηρούμενα μέτρα ασφάλειας (άρθρο 10 του ν. 2472/1997): α) Συνιστάται να εκπονηθεί σύστημα διαχείρισης ασφάλειας πληροφοριών (ΣΔΑΠ) για το πληροφοριακό σύστημα «ΠΑΝΑΚΕΙΑ», το οποίο συστήνεται να ακολουθεί διεθνή πρότυπα (π.χ. τη σειρά προτύπων διαχείρισης ασφάλειας πληροφοριών ISO 27000, με το γενικό πρότυπο να είναι το ISO 27001:2013 και το ειδικότερο πρότυπο να είναι το ISO 27799:2008 που αφορά τα συστήματα υγείας), β) θα πρέπει να υποβληθεί στην Αρχή κείμενο κώδικα δεοντολογίας σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων που τηρεί η υπεύθυνη επεξεργασίας (7η ΥΠΕ), γ) θα πρέπει να οριστεί εσωτερικός υπεύθυνος προστασίας προσωπικών δεδομένων (αναφέρεται και στο άρθρο 36 παρ. 2 του ν. 3979/2011 για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση), ο οποίος θα μεριμνά για τη λήψη όλων των αναγκαίων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων για την τήρηση των αρχών και υποχρεώσεων ως προς την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, όπως

η υιοθέτηση και εφαρμογή πολιτικής ασφαλείας, η περιοδική κατάρτιση και ευαισθητοποίηση των υπαλλήλων ως προς την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η πρόταση για λήψη εσωτερικών διαδικασιών ελέγχου και επαλήθευσης της αποτελεσματικής εφαρμογής των μέτρων ασφάλειας.

Θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη από την 7η ΥΠΕ, καθώς και από τις μονάδες υγείας, η ανάγκη εφαρμογής επιμέρους διατάξεων του ν. 3979/2011 για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, καθώς και της υπουργικής απόφασης υπ' αρ. ΥΑΠ/φ.40.1/989/12.04.2012 (ΦΕΚ Β 1301), για την κύρωση του πλαισίου παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ιδίως το άρθρο 1 παρ. 25 και το παράρτημα ΙΙ της υπουργικής απόφασης, σχετικά με τους κανόνες και τα πρότυπα για τη διαλειτουργικότητα σε οργανωτικό, σημασιολογικό και τεχνολογικό επίπεδο για την ανταλλαγή των δεδομένων μεταξύ πληροφορικών συστημάτων των φορέων του δημοσίου τομέα. Το ίδιο ισχύει και σε σχέση με το ζήτημα της διαβαθμισμένης πρόσβασης των χρηστών και την αυθεντικοποίηση.

Οι απαιτήσεις ασφαλείας που καταγράφονται σε παράρτημα της γνωμοδότησης είναι ενδεικτικές, και θα πρέπει να καλύπτονται στο ΣΔΑΠ για το πληροφοριακό σύστημα «ΠΑΝΑΚΕΙΑ», στο βαθμό που αυτές εφαρμόζονται στο εν λόγω σύστημα και πάντα ως απόρροια μελέτης επικινδυνότητας της υπολογιστικής και επικοινωνιακής υποδομής του συστήματος. Οι απαιτήσεις αυτές πρέπει επίσης να ικανοποιούνται και από τις μονάδες υγείας της 7ης ΥΠΕ, η ασφάλεια των πληροφοριακών συστημάτων των οποίων είναι απαραίτητη προκειμένου να εξασφαλιστεί η σωστή λειτουργία του συστήματος «ΠΑΝΑΚΕΙΑ».

Ψηφιοποίηση φακέλων ασθενών

Σε απάντηση εγγράφου του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Ηρακλείου (ΠΑΓΝΗ), με το οποίο ενημερώθηκε η Αρχή για την προκήρυξη διαγωνισμού που περιλαμβάνει την ψηφιοποίηση φακέλων ασθενών, η οποία προβλέπεται να πραγματοποιηθεί στα εργαστήρια αναδόχου εταιρείας, που βρίσκονται εκτός των χώρων του νοσοκομείου, και ερωτήθηκε σχετικά με το εάν η μεταφορά φακέλων ασθενών στους χώρους της αναδόχου εταιρείας προκειμένου να γίνει η ψηφιοποίηση τους είναι σύμφωνη με στις διατάξεις του ν. 2472/1997, η Αρχή επισήμανε ότι το «Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου, Γενικό Νοσοκομείο Βενιζέλειο» αποτελεί τον υπεύθυνο επεξεργασίας, κατά το άρθρο 2, παρ. ζ' του ν. 2472/1997, για τα προσωπικά δεδομένα ασθενών που περιέχονται στους φακέλους ασθενών, τα οποία προβλέπεται να ψηφιοποιηθούν. Η ανάδοχος εταιρεία για το έργο της ψηφιοποίησης αποτελεί τον εκτελούντα την επεξεργασία, κατά το άρθρο 2 παρ. η' του ν. 2472/97.

Σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 2 του ν. 2472/1997, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να επιλέγει για τη διεξαγωγή της επεξεργασίας πρόσωπα με αντίστοιχα επαγγελματικά προσόντα που παρέχουν επαρκείς εγγυήσεις από πλευράς τεχνικών γνώσεων και προσωπικής ακεραιότητας για την τήρηση απορρήτου. Η δε ανάθεση σε εκτελούντα θα πρέπει να γνωστοποιείται στην Αρχή (άρθρο 7 παρ. 5 στοιχ. στ' του ν. 2472/1997). Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να πραγματοποιεί τη σχετική ανάθεση μόνον εγγράφως, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 10 παρ. 4 του ν. 2472/1997. Η ανάθεση πρέπει να γίνεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε ο

υπεύθυνος επεξεργασίας να έχει τη συνολική επίβλεψη της διαδικασίας της ψηφιοποίησης, π.χ. εξουσιοδοτημένος υπάλληλος του υπευθύνου επεξεργασίας να επιβλέπει την ψηφιοποίηση των δεδομένων στις εγκαταστάσεις του εκτελούντος την επεξεργασία. Θα πρέπει επίσης να διασφαλίζεται ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει την εξουσία διάθεσης και ελέγχου των δεδομένων μέχρι την ολοκλήρωση της ψηφιοποίησης τους.

Η σύμβαση πρέπει να περιέχει κατ' ελάχιστο τα παρακάτω: περιγραφή των προσωπικών δεδομένων, τον σκοπό, τον τόπο και τον τρόπο/διαδικασία της επεξεργασίας, καθώς και τα επίπεδα των υπηρεσιών που πρέπει να επιτυγχάνει ο εκτελών την επεξεργασία ως προς την ασφάλεια και την ποιότητα των δεδομένων. Η σύμβαση πρέπει να περιέχει επίσης διαδικασίες ελέγχου συμμόρφωσης των διαδικασιών του εκτελούντα με τα προβλεπόμενα στη σύμβαση, καθώς και ρήτρες αναφορικά με παραβιάσεις όρων της σύμβασης σε σχέση με όλα τα ανωτέρω. Όταν η επεξεργασία γίνεται εκτός των εγκαταστάσεων του υπευθύνου επεξεργασίας, ο υπεύθυνος θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι ο εκτελών παρέχει επίπεδο ασφαλείας τουλάχιστον ανάλογο με αυτό που ορίζεται στην πολιτική ασφαλείας του υπευθύνου. Επίσης, στη σύμβαση της ανάθεσης πρέπει να αναφέρονται και τυχόν πρόσθετες απαιτήσεις του υπευθύνου επεξεργασίας σχετικά με τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, καθώς επίσης και τα ακριβή στοιχεία τυχόν τρίτων (υπεργολάβων) που πρόκειται να πραγματοποιήσουν μέρος ή το σύνολο της ψηφιοποίησης των δεδομένων για λογαριασμό του εκτελούντος την επεξεργασία.

Οι υπάλληλοι του εκτελούντος που επεξεργάζονται, κατά το χρονικό διάστημα ισχύος της σύμβασης, προσωπικά δεδομένα για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας πρέπει να υποχρεώνονται ειδικώς στο απόρρητο της επεξεργασίας και να δεσμεύονται εγγράφως με κατάλληλη δήλωση εμπιστευτικότητας.

Προκειμένου να ικανοποιούνται οι απαιτήσεις για την τήρηση του απορρήτου και της ασφαλείας της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, βάσει του άρθρου 10 του ν. 2472/97, θα πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος διαρροής ή μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης στα δεδομένα που θα ψηφιοποιηθούν, τα οποία πρέπει να περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα εξής:

α) Θα πρέπει να λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα φυσικής ασφαλείας για τα έντυπα-φακέλους ασθενών που πρόκειται να ψηφιοποιηθούν, τόσο κατά τη διάρκεια της ψηφιοποίησής τους όσο και κατά τη μεταφορά τους στον τόπο ψηφιοποίησης.

β) Ο εκτελών την επεξεργασία πρέπει να διατηρεί ξεχωριστά τα προς ψηφιοποίηση δεδομένα του κάθε υπευθύνου επεξεργασίας με τον οποίο συνάπτει σχετική σύμβαση.

γ) Ο πληροφορικός εξοπλισμός πρέπει να είναι εγκατεστημένος σε απομονωμένο χώρο με ελεγχόμενη πρόσβαση και να διαθέτει πόρτα ασφαλείας, κλιματισμό, πυρανίχνευση-πυρασφάλεια, ανιχνευτές υγρασίας και πλημμύρας.

δ) Η πληροφοριακή υποδομή που θα χρησιμοποιηθεί για την ψηφιοποίηση των φακέλων ασθενών δεν θα πρέπει να είναι προσβάσιμη από το διαδίκτυο ή να έχει σύνδεση με το διαδίκτυο.

ε) Θα πρέπει να προβλέπεται ορθή διαχείριση των χρηστών για την απόδοση δικαιωμάτων πρόσβασης στα δεδομένα, ούτως ώστε οι χρήστες να έχουν πρόσβαση αποκλειστικά στα δεδομένα που απαιτούνται για την πραγματοποίηση της εργασίας τους.

στ) Οι σταθμοί εργασίας όπου γίνεται επεξεργασία δεδομένων πρέπει να είναι ρυθμισμένοι κατάλληλα ώστε να μην επιτρέπονται ενέργειες απλών χρηστών οι οποίες επηρεάζουν τη συνολική τους διαμόρφωση (π.χ. απενεργοποίηση προγραμμάτων προστασίας από ιούς, εγκατάσταση νέων προγραμμάτων ή αλλαγή ρυθμίσεων υπαρχόντων κ.λπ.), ενώ επίσης, δεν θα πρέπει να επιτρέπεται η εξαγωγή δεδομένων, είτε έντυπα (π.χ. μέσω εκτυπώσεων) είτε ηλεκτρονικά, όπως με τη χρήση αποσπώμενων μέσων (π.χ. USB, CD/DVD) – εκτός αν υπάρχει έγκριση από τον υπεύθυνο ασφάλειας (ή άλλης μορφής έγκριση, μέσω διαδικασίας που προβλέπεται στην πολιτική ασφάλειας).

ζ) Θα πρέπει να ενεργοποιείται η τήρηση αρχείων καταγραφής (log files), τόσο σε επίπεδο ενεργειών χρηστών όσο και σε επίπεδο συστημάτων. Θα πρέπει επίσης να πραγματοποιείται τακτικός έλεγχος, ειδικά των ενεργειών των χρηστών επί των δεδομένων που αφορούν στην ψηφιοποίηση, ούτως ώστε να εξασφαλίζεται αν κάθε πρόσβαση ή γενικότερα ενέργεια είναι εξουσιοδοτημένη (Γ/ΕΞ/1619-1/30-04-2015).

3.3.4. Σύστημα Διαχείρισης Επιχειρηματικής Ευφυΐας ΕΣΥ

Η Αρχή γνωμοδότησε (γνωμοδότηση 3/2015) επί του σχεδίου διάταξης νόμου του Υπουργείου Υγείας σχετικά με την εφαρμογή του Συστήματος Διαχείρισης και Επιχειρηματικής Ευφυΐας ΕΣΥ.

Η Αρχή έκρινε ότι η συλλογή και περαιτέρω επεξεργασία των δεδομένων υγείας από το Υπουργείο Υγείας μπορεί να πραγματοποιηθεί βάσει του άρθρου 7 παρ. 2 περ. ε' υποπεριπτώσεις γγ και δδ του ν. 2472/1997, η οποία επιτρέπει την επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, μετά από άδεια της Αρχής, εφόσον «η επεξεργασία εκτελείται από Δημόσια Αρχή και είναι αναγκαία γγ) για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας είτε δδ) για την άσκηση δημόσιου φορολογικού ελέγχου ή δημόσιου ελέγχου κοινωνικών παροχών». Λαμβάνοντας υπόψη την κρισιμότητα των προσωπικών δεδομένων (ευαίσθητα δεδομένα υγείας), καθώς και το γεγονός ότι η επεξεργασία αφορά σε ένα πολύ μεγάλο αριθμό υποκειμένων, η απαιτούμενη άδεια της Αρχής πρέπει να θέτει ειδικούς όρους και προϋποθέσεις για την πραγματοποίηση της επεξεργασίας, ιδίως σύμφωνα με τα άρθρα 4 (χαρακτηριστικά δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) και 10 (απόρρητο και ασφάλεια της επεξεργασίας) του ν. 2472/1997.

Στο σχέδιο νόμου προβλέπονται επιμέρους σκοποί επεξεργασίας, οι οποίοι περιλαμβάνουν την προστασία και προαγωγή της δημόσιας υγείας, την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της λειτουργίας των μονάδων υγείας του ΕΣΥ και της στελέχωσης και κατανομής του ανθρώπινου δυναμικού αλλά και των υπόλοιπων εποπτευόμενων από το Υπουργείο Υγείας φορέων, καθώς και την παρακολούθηση της οικονομικής λειτουργίας και τον έλεγχο δαπανών υγείας. Οι ανωτέρω επιμέρους σκοποί εντάσσονται στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Υγείας ως επιτελικού, συντονιστικού και ελεγκτικού οργάνου για τη χάραξη της γενικότερης πολιτικής υγείας σε εθνικό επίπεδο και τον προγραμματισμό των επιμέρους δράσεων στον τομέα αυτόν.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση όμως πρόκειται για μια περαιτέρω επεξεργασία που πραγματοποιείται μέσω του Συστήματος διαχείρισης και επιχειρηματικής ευφυΐας ΕΣΥ, η οποία

έγκειται στην ηλεκτρονική διαβίβαση από τις μονάδες υγείας και τις ΥΠΕ, την ηλεκτρονική συλλογή από το Υπουργείο και την περαιτέρω επεξεργασία για τους ανωτέρω αναφερόμενους επιμέρους σκοπούς για την οποία απαιτείται ειδική προηγούμενη άδεια της Αρχής για συλλογή και επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων υγείας.

Όπως γίνεται σαφές από το σχέδιο Εισηγητικής Έκθεσης, η μεγάλης κλίμακας αυτή επεξεργασία δικαιολογείται από την έλλειψη ενός ευρέως φάσματος αξιόπιστων και άμεσα αξιοποιήσιμων πληροφοριών, η οποία δεν επιτρέπει στο Υπουργείο να σχεδιάσει και να υλοποιήσει στοχευμένες πολιτικές υγείας προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος. Όπως αναφέρεται, οι σχετικές πληροφορίες βρίσκονται σήμερα κατακερματισμένες σε διάφορους εποπτευόμενους από το Υπουργείο Υγείας φορείς και υπάρχει ανάγκη να ενσωματωθούν σε μια ενιαία κωδικοποιημένη βάση δεδομένων ώστε να είναι εφικτή η αποτελεσματικότερη διαχείρισή τους.

Στο κρινόμενο σχέδιο νομοθετικής διάταξης φαίνεται ότι καταρχήν πληρούνται οι ανωτέρω αναφερόμενες προϋποθέσεις, καθόσον

α) η περιγραφόμενη επεξεργασία συνάδει με τις αρμοδιότητες του Υπουργείου,

β) περιγράφονται επαρκώς οι σκοποί της επεξεργασίας, τα βασικά χαρακτηριστικά της, οι επιμέρους αρμόδιες γενικές διευθύνσεις που επεξεργάζονται τα δεδομένα που θα συλλέγονται για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας, τα συγκεκριμένα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που είναι αναγκαίο να τύχουν επεξεργασίας, ιδιαίτερα δε τα ευαίσθητα δεδομένα, ο χρόνος τήρησης των δεδομένων, οι αποδέκτες των δεδομένων και παρέχεται ειδικώς η αναγκαία νομοθετική εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση ειδικότερων, τεχνικών ή λεπτομερειικών θεμάτων.

Παρόλα αυτά στο σχέδιο νόμου δεν ήταν σαφές ποιες συγκεκριμένες κατηγορίες συλλεγόμενων δεδομένων από τις αναφερόμενες στην παράγραφο 2 του σχεδίου απαιτείται να επεξεργάζεται καθεμία από τις αρμόδιες γενικές διευθύνσεις. Το στοιχείο αυτό είναι απαραίτητο προκειμένου να εκδοθούν οι αντίστοιχες άδειες ευαίσθητων δεδομένων, δεν είναι όμως απαραίτητο να αναφέρεται στη διάταξη νόμου, καθώς μπορεί να αποτελεί αντικείμενο ρύθμισης της υπουργικής απόφασης η έκδοση της οποίας προβλέπεται στο σχέδιο νόμου.

Από το σχέδιο διάταξης σε συνδυασμό με την αιτιολογική έκθεση προκύπτει ότι δεν συλλέγονται ονομαστικά στοιχεία ή άλλα μοναδικά αναγνωριστικά, αλλά δεδομένα τα οποία είτε αποστέλλονται κωδικοποιημένα από την πηγή τους (μονάδες υγείας και ΥΠΕ), όταν πρόκειται για αναλυτικά στοιχεία, είτε πρόκειται για συγκεντρωτικά στοιχεία. Ως εκ τούτου, εφόσον παρεμποδίζεται η εξακρίβωση της ταυτότητας των υποκειμένων, και λαμβάνοντας υπόψη ότι προς τούτο η Αρχή επιφυλάχθηκε να θέσει ειδικότερες προϋποθέσεις κατά την έκδοση της απαιτούμενης άδειας επεξεργασίας, κρίθηκε καταρχήν ότι πληρούται η αρχή της αναλογικότητας του άρθρου 4 του ν. 2472/1997.

Στην παρ. 4 του σχεδίου που αναφέρεται στον υπεύθυνο επεξεργασίας, η Αρχή έκρινε ότι πρέπει να αναφέρεται ότι υπεύθυνος επεξεργασίας είναι το Υπουργείο Υγείας και όχι καθεμία αρμόδια γενική διεύθυνση ξεχωριστά, καθώς σε αυτό τηρείται το σύνολο των δεδομένων και οι επιμέρους γενικές διευθύνσεις τελούν υπό την εποπτεία του.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η κωδικοποίηση των δεδομένων δεν συνεπάγεται, καταρχήν, την ανωνυμοποίησή τους, η Αρχή πρότεινε τη συμπλήρωση του εδ. 10 του σχεδίου νόμου, όπου προβλέπεται η έκδοση υπουργικής απόφασης, με αναφορά στη χρήση τεχνικών ανωνυμοποίησης. Δεδομένου ότι η προβλεπόμενη υπουργική απόφαση θα ορίσει στη λεπτομέρειά τους τα μέτρα ασφάλειας, προτάθηκε στο εδ. 7 του σχεδίου νόμου να υπάρχει μια γενικότερη αναφορά στη χρήση της κωδικοποίησης και στο σκοπό αυτής, και όχι στην τεχνική υλοποίησής της, η οποία προτάθηκε να περιγραφεί αναλυτικά στην προβλεπόμενη υπουργική απόφαση.

Όσον αφορά τα αναφερόμενα στο σχέδιο αιτιολογικής έκθεσης που περιγράφουν ειδικά τον τρόπο κωδικοποίησης του ΑΜΚΑ, η Αρχή επιφυλάχθηκε να γνωμοδοτήσει σχετικά με το ειδικό αυτό θέμα, όταν θα υποβληθεί προς γνωμοδότηση το σχέδιο της προβλεπόμενης υπουργικής απόφασης στο οποίο θα περιλαμβάνεται η περιγραφή των οργανωτικών και τεχνικών μέτρων για την ασφάλεια της επεξεργασίας των δεδομένων, καθώς και των τεχνικών ανωνυμοποίησης.

Η Αρχή έκρινε ότι το Υπουργείο Υγείας θα πρέπει να υποβάλει γνωστοποίηση για την επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων και να υποβάλει το σχέδιο της προβλεπόμενης από το άρθρο 13Α του ν. 3370/2005 απόφασης του Υπουργού Υγείας προκειμένου να είναι σε θέση η Αρχή να προχωρήσει στην έκδοση της σχετικής άδειας.

3.3.5. Αρχείο Εθνικού Μητρώου Εθελοντών Αιμοδοτών

Η Αρχή χορήγησε, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 6 και 7 παρ. 2 στοιχ. α' και ε' περ. γγ του ν. 2472/1997, στο Υπουργείο Υγείας και στο Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας (ΕΚΕΑ), ως υπευθύνους επεξεργασίας από κοινού, άδεια επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την εκπλήρωση των σκοπών της σύστασης και λειτουργίας του Εθνικού Μητρώου Εθελοντών Αιμοδοτών, όπως αυτοί καθορίζονται από την οικεία νομοθεσία. Επίσης, η Αρχή αποφάσισε ότι θέση εκτελούντων την επεξεργασία για το Εθνικό Μητρώο Εθελοντών Αιμοδοτών υπέχουν από κοινού: (α) η εταιρεία Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΔΕΤ ΑΕ), και (β) τα νοσοκομεία της χώρας, οι αρμόδιες υπηρεσίες των οποίων συνδέονται στο κεντρικό πληροφοριακό σύστημα του Εθνικού Μητρώου Εθελοντών Αιμοδοτών. Η σχετική άδεια περιλαμβάνει τους όρους και τις προϋποθέσεις, που πρέπει να τηρεί κάθε υπεύθυνος επεξεργασίας και κάθε εκτελών την επεξεργασία για τη νόμιμη σύσταση και λειτουργία του Εθνικού Μητρώου Εθελοντών Αιμοδοτών (ΓΝ/ΕΞ/2622/20-11-2015).

3.4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

3.4.1. Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων από ασφαλιστικά ταμεία - Περιστατικά παραβίασης δεδομένων

Με την απόφαση 129/2015, η Αρχή έκρινε ότι δεν συνάδει με τις διατάξεις του ν. 2472/1997 η χορήγηση βεβαιώσεων ενσήμων του ασφαλισμένου στους αντιδίκους για το σκοπό

της δικαστικής χρήσης. Περαιτέρω, η Αρχή παρέσχε άδεια στο ΙΚΑ για χορήγηση δεδομένων υγείας σε τρίτο για δικαστική χρήση (εργατικό ατύχημα). Στη συγκεκριμένη υπόθεση, εταίροι ομόρρυθμης εταιρείας ζήτησαν με την ιδιότητα του τρίτου τη χορήγηση απλών (ένσημα) και ευαίσθητων δεδομένων (δεδομένα υγείας) που αφορούν σε εργαζόμενο και τα οποία τηρούνται στα αρχεία του ΙΚΑ για δικαστική χρήση. Σύμφωνα με την Αρχή, ο προβαλλόμενος σκοπός επεξεργασίας συνάδει καταρχήν με τις προαναφερόμενες διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 2 στοιχ. ε' και 7 παρ. 2 στοιχ. γ' του ν. 2472/1997, όσον αφορά την επεξεργασία των απλών και των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, αντίστοιχα. Ωστόσο, όσον αφορά την αιτούμενη βεβαίωση για τα αποδεικνύοντα την ασφάλιση στο ΙΚΑ ένσημα του εργαζομένου δεν πληρούται η αρχή της αναλογικότητας των δεδομένων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 2472/1997, καθώς από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης δεν προκύπτει ότι υπάρχει αμφισβήτηση σχετικά με την ασφαλιστική ικανότητα του εργαζομένου, δεν προβάλλεται κάποιος σχετικός ισχυρισμός και, τέλος, το στοιχείο αυτό δεν συνδέεται με την απόδειξη και ανταπόδειξη των ανωτέρω ισχυρισμών. Αντίθετα, όσον αφορά τη χορήγηση αντιγράφων των αποφάσεων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ αναφορικά με το ποσοστό και το είδος αναπηρίας του ασφαλισμένου από το 2007 έως σήμερα, πληρούται η αρχή της αναλογικότητας των δεδομένων, καθόσον το στοιχείο αυτό τυγχάνει πρόσφορο για την απόδειξη του ισχυρισμού των εναγομένων περί του ότι οι επικαλούμενες από τον ενάγοντα ως απότοκες του εργατικού ατυχήματος βλάβες της υγείας του προϋφίσταντο του ατυχήματος.

Η Αρχή, κατόπιν προσφυγής δημοσίου προσώπου, το οποίο κατήγγειλε ότι σε δυο συγκεκριμένα δημοσιεύματα εφημερίδας περιελήφθησαν έγγραφα από τον προσωπικό του φάκελο που τηρείται στο ασφαλιστικό του ταμείο, επέβαλε την προβλεπόμενη στις διατάξεις του άρθρου 21 παρ. 1 στοιχ. α' του ν. 2472/1997 κύρωση της προειδοποίησης στο ασφαλιστικό ταμείο α) να ενημερώνει κάθε φορά τα υποκείμενα των δεδομένων πριν από την ανακοίνωση των προσωπικών τους δεδομένων στο εποπτεύον Υπουργείο ή σε άλλες αρμόδιες υπηρεσίες, και β) να λάβει αποτελεσματικότερα μέτρα σχετικά με το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας των δεδομένων που τηρεί στο αρχείο του, ώστε να αποφευχθούν παρόμοια περιστατικά διαρροής εγγράφων ασφαλισμένων στο μέλλον. Επίσης, η Αρχή έκρινε ότι η δημοσίευση προσωπικών δεδομένων του δημοσίου προσώπου σε εφημερίδα δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την εξασφάλιση του δικαιώματος του Τύπου να ασκήσει δημόσιο έλεγχο και κριτική –ρόλος «public watchdog» κατά τη νομολογία του ΕΔΔΑ– (απόφαση 16/2015).

3.4.2. Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων από ΟΑΕΔ

Η Αρχή δέχθηκε, κατά το έτος 2015, μικρό αριθμό ερωτημάτων με τα οποία ερωτάται αν νομιμοποιείται ο ΟΑΕΔ να χορηγήσει σε τρίτο-εργοδότη πληροφορίες σχετικά με την ενδεχόμενη εγγραφή προσώπου στα μητρώα ανέργων του οργανισμού για το σκοπό της αντίκρουσης αγωγής. Πάγια θέση της Αρχής στις περιπτώσεις αυτές είναι ότι: (α) Δικαιούται ο υπερήμερος εργοδότης να λάβει από τον ΟΑΕΔ για καθέναν από τους ενδιαφερόμενους πρώην εργαζομένους

του, οι οποίοι διεκδικούν από αυτόν μισθούς υπερημερίας για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, απλά προσωπικά δεδομένα που ενδεχομένως τηρούνται στο αρχείο του οργανισμού, στη βάση αναγγελιών πρόσληψης, που τους έχουν υποβληθεί και ιδίως το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία του συγκεκριμένου εργοδότη, το χρόνο και τη συγκεκριμένη απασχόληση, καθώς και τις συγκεκριμένες αποδοχές που αναλογούν στην απασχόληση αυτή. Η διαβίβαση των στοιχείων αυτών επιτρέπεται αποκλειστικά για τον προβαλλόμενο από τον εργοδότη σκοπό της προβολής της ένστασης των αλλαχού κερδηθέντων, κατά το άρθρο 656 εδ. β' ΑΚ ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων. (β) Αντίθετα, ο εργοδότης δεν δικαιούται να λάβει από τον ΟΑΕΔ πληροφορίες σχετικά με την καταβολή επιδομάτων ανεργίας ή άλλων κοινωνικών βοηθημάτων στους πρώην εργαζομένους του, για το μετά την καταγγελία της εργασιακής τους σχέσης διάστημα, γιατί τα επιδόματα αυτά δεν συνιστούν ωφέλεια κατά την έννοια του άρθρου 656 εδ. β' ΑΚ, και ως εκ τούτου ο εργοδότης δεν μπορεί να αφαιρέσει από τους μισθούς υπερημερίας, για δικό του όφελος, τις κοινωνικές αυτές παροχές. Για να είναι ορισμένο το σχετικό αίτημα πρέπει οι ανωτέρω προϋποθέσεις να προκύπτουν από το σχετικό δικόγραφο που ο ΟΑΕΔ πρέπει να προσκομίζει στην Αρχή (Γ/ΕΞ/2949/25-05-2015 και Γ/ΕΞ/2951/25-05-2015).

Εξάλλου, η Αρχή έκρινε, με την απόφασή της 118/2015, μεταξύ άλλων, ότι η διαβίβαση σε αιτούντα τρίτο από ΟΑΕΔ ΚΠΑ2, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, πληροφοριών σχετικά με ενδεχόμενη εγγραφή του αντιδίκου του στα μητρώα ανέργων του Οργανισμού κατά τους θερινούς μήνες των ετών 2010 έως και 2012, είναι δυσανάλογη σε σχέση με τον επιδιωκόμενο από τον αιτούντα σκοπό επεξεργασίας (υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίων), καθόσον, όπως έχει ήδη κρίνει η Αρχή (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις 45/2011 και 47/2011), αντιβαίνει καταρχήν στις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 2472/1997 η διαβίβαση από τον ΟΑΕΔ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, σε αιτούντα τρίτο πληροφοριών για την εγγραφή του υποκειμένου στα μητρώα του ΟΑΕΔ ως ανέργου, για το σκοπό της αντίκρουσης των ισχυρισμών ότι ο αιτών και το υποκείμενο συνδέονταν με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Και τούτο, διότι η εγγραφή ενός προσώπου ως ανέργου στα σχετικά μητρώα του ΟΑΕΔ ούτε δύναται να αποκλείσει την ύπαρξη σχέσης (εξαρτημένης ή ανεξάρτητης) εργασίας που να τον συνδέει με συγκεκριμένο εργοδότη ούτε επιδρά στο κύρος της εν λόγω σχέσης εργασίας, αλλά δύναται μόνο να επισύρει –ενδεχομένως– διοικητικές ή άλλες κυρώσεις σε βάρος του εν λόγω προσώπου, εφόσον συνεχίσει να λαμβάνει από τον ΟΑΕΔ κοινωνικές παροχές ως άνεργος, ενώ στην πραγματικότητα εργάζεται και λαμβάνει μισθό ως αντιπαροχή της εργασίας του (βλ. αποφάσεις της Αρχής 1/2009, 87/2009 και 2/2010). Η εγγραφή ενός προσώπου ως ανέργου στα σχετικά μητρώα του ΟΑΕΔ μπορεί να είναι πρόσφορο μέσο για την απόδειξη της ύπαρξης ή ανυπαρξίας σχέσης (εξαρτημένης ή ανεξάρτητης) εργασίας μεταξύ του αιτούντος τρίτου και του υποκειμένου των δεδομένων, μόνο στις περιπτώσεις που ο τρίτος ή το υποκείμενο των δεδομένων υποστηρίζουν ότι η εγγραφή του υποκειμένου ως ανέργου στα σχετικά μητρώα του ΟΑΕΔ συνιστά προϋπόθεση της πρόσληψής του από τον φερόμενο ως εργοδότη του, όπως όταν η πρόσληψη αυτή διενεργήθηκε στο πλαίσιο εκτέλεσης ειδικού προγράμματος του ΟΑΕΔ για την απασχόληση συγκεκριμένων κατηγοριών ανέργων (βλ. απόφαση της Αρχής 2/2010).

Με την ίδια απόφαση η Αρχή απεφάνθη ότι το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ δύναται, ως υπεύθυνος

επεξεργασίας, να εξετάσει τη διαβίβαση στον αιτούντα τρίτο βεβαίωσης, σχετικά με ενδεχόμενη απασχόληση του αντιδίκου του σε οποιονδήποτε εργοδότη κατά τους θερινούς μήνες των ετών 2010 έως και 2012, για το σκοπό της υπεράσπισης δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίων, καθόσον πρόκειται για απλά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του αντιδίκου του, υποχρεούμενο να ενημερώσει το υποκείμενο των δεδομένων, πριν από τη διαβίβαση των δεδομένων.

Σε σχέση με τον μικρό αριθμό υποθέσεων επεξεργασίας δεδομένων από τον ΟΑΕΔ που αντιμετώπισε η Αρχή κατά το έτος 2015, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, όπως αναφερόταν στην Ετήσια Έκθεσή της για το έτος 2014 (βλ. σελ. 74), σε συνέχεια πληθώρας εγγράφων της Αρχής επί σχετικών ερωτημάτων, ο ΟΑΕΔ κοινοποίησε στην Αρχή τη με αριθμ. πρωτ. 23169/18-03-2014 Εγκύκλιο της Διοίκησής του σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις υπηρεσίες του Οργανισμού, η οποία καταρτίστηκε από τη Νομική Υπηρεσία του ΟΑΕΔ σε συνεργασία με την Αρχή, κοινοποιήθηκε σε όλες τις κατά τόπους υπηρεσίες του ΟΑΕΔ και περιλαμβάνει σαφείς οδηγίες προς τις υπηρεσίες αυτές για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα –και, ιδίως, τις διαβιβάσεις δεδομένων σε τρίτους– με σκοπό την προσήκουσα και ομοιόμορφη εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του ν. 2472/1997 και τη σχετική νομολογία της Αρχής. Συνεπώς, οι κατά τόπους υπηρεσίες του ΟΑΕΔ οφείλουν να διενεργούν τις κρίσιμες επεξεργασίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην Εγκύκλιο αυτή και να ικανοποιούν ή απορρίπτουν, ανάλογα, τις αιτήσεις διαβίβασης των ζητούμενων από αιτούντες τρίτους δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, χωρίς να διαβιβάζουν τις σχετικές αιτήσεις προς την Αρχή.

3.5. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Με την απόφαση 30/2015, το Τμήμα της Αρχής παρέπεμψε, σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 5α του Κανονισμού Λειτουργίας της Αρχής, στην Ολομέλεια το ζήτημα εάν ο αναφερόμενος στο σκεπτικό της απόφασης αυτής επίμαχος όρος της ασφαλιστικής σύμβασης του υποκειμένου των δεδομένων με την εταιρεία ING, καθώς επίσης και άλλοι παρεμφερείς όροι, πληρούν όντως τις προϋποθέσεις της ελεύθερης, ρητής, εν πλήρη επιγνώσει και αδιαμφισβήτητης συγκατάθεσης του ιδίου, ως υποκειμένου των ευαίσθητων προσωπικών του δεδομένων, προς επεξεργασία των ευαίσθητων προσωπικών του δεδομένων, ως και αν τυγχάνει νόμιμη η εν συνεχεία παρασχεθείσα εξουσιοδότηση στην ως άνω εταιρεία, με το αναφερόμενο στο σκεπτικό περιεχόμενο. Και τούτο, διότι ως προς το ζήτημα αυτό υφίσταται κυμαινόμενη νομολογία, τόσο του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Αρείου Πάγου (βλ. ΣτΕ 3775/2012 και ΑΠ 2100/2009) όσο και της Αρχής (βλ. σχετικά τις αποφάσεις της Αρχής 2/2004, 66/2005, 46/2011, 78/2012, 45/2013, 49/2014, 50/2014 και 89/2014). Επίσης, το ζήτημα τούτο τυγχάνει γενικότερου ενδιαφέροντος.

Στη συνέχεια, η Ολομέλεια της Αρχής, με την απόφασή της 92/2015, απεφάνθη, μεταξύ άλλων, ότι παρέλκει η εξέταση του γενικότερου ζητήματος για το οποίο παρέπεμψε στην Ολομέλεια το Τμήμα, καθώς παραιτήθηκε η αιτούσα εταιρεία ING του αρχικού αιτήματος.

Με την απόφαση 59/2015 η Αρχή παρέσχε άδεια σε ασφαλιστική εταιρεία για την

επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων του ασφαλισμένου σε άλλη ασφαλιστική εταιρεία για το σκοπό της δικαστικής χρήσης, και συγκεκριμένα προκειμένου η ασφαλιστική εταιρεία να αντικρούσει την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων που έχει ασκήσει σε βάρος της ο ασφαλισμένος ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών.

3.6. ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Οι ακόλουθες παράγραφοι αναφέρονται συνοπτικά σε υπόθεση παράνομης συλλογής διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για την αποστολή αζήτητης προωθητικής επικοινωνίας από εκδοτικό οίκο, σε υπόθεση εγκατάστασης και λειτουργίας συστήματος βιντεοεπιτήρησης και μη λήψης επαρκών μέτρων ασφαλείας του πληροφοριακού συστήματος από εταιρία, στη μη αποτελεσματική ανωνυμοποίηση προσωπικών δεδομένων κατά τη δημιουργία αρχείου από φαρμακευτική εταιρία, καθώς και στην ανανέωση της άδειας της βάσης νομικών δεδομένων «ΝΟΜΟΣ».

Παράνομη συλλογή διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

Υποβλήθηκαν στην Αρχή πολλές καταγγελίες σχετικά με την αποστολή αζήτητων μηνυμάτων ηλεκτρονικής επικοινωνίας (spam) προς φυσικά και νομικά πρόσωπα από συγκεκριμένες ηλεκτρονικές διευθύνσεις. Από τα στοιχεία που συγκέντρωσαν οι εντεταλμένοι ελεγκτές της Αρχής, κατά τον έλεγχο που διενήργησαν σε συνεργασία με τη Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, προέκυψε ότι οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις ανήκουν στην ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΙΑΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΕ» και το διακριτικό τίτλο «ΙΑΝΟΣ ΑΕ», η οποία εκδίδει και την εβδομαδιαία οικονομική εφημερίδα *Οικονομία*. Τα προγράμματα συλλογής διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είχαν ρυθμιστεί κατά τρόπο ώστε να προβαίνουν σε αδιάκριτη και μαζική συλλογή των διευθύνσεων, που ανευρίσκονται σε συγκεκριμένους διαδικτυακούς τόπους για τον απώτερο σκοπό της αποστολής αζήτητης επικοινωνίας, κατά παράβαση του ν. 2472/1997. Με την υπ' αριθμ. 38/2015 απόφασή της, η Αρχή επέβαλε στην εταιρεία «ΙΑΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΕ», ως υπεύθυνο επεξεργασίας, χρηματικό πρόστιμο τριάντα χιλιάδων ευρώ, λαμβάνοντας υπόψη τη συγκέντρωση, για το σκοπό της αποστολής αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας, ιδιαίτερα μεγάλου αριθμού ηλεκτρονικών διευθύνσεων. Επίσης, η Αρχή επέβαλε την κύρωση της καταστροφής των ηλεκτρονικών διευθύνσεων των ενδιαφερομένων φυσικών και νομικών προσώπων, που είχαν συλλεγεί παρανόμως από την εταιρεία, καθόσον πρόκειται για ιδιαίτερα σοβαρή παράβαση των διατάξεων του ν. 2472/1997 (βλ. σχετικά και ενότητα 3.7. Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες).

Σύστημα βιντεοεπιτήρησης και ελλιπή μέτρα ασφαλείας του πληροφοριακού συστήματος εταιρείας

Υποβλήθηκε στην Αρχή προσφυγή-καταγγελία από εργαζόμενη κατά της τότε εργοδότης της εταιρείας σχετικά με την τοποθέτηση κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης στους χώρους της

επιχείρησης και την εγκατάσταση κατασκοπευτικού λογισμικού στον ηλεκτρονικό υπολογιστή που της είχε παραχωρηθεί από την εταιρεία για την παροχή της εργασίας της. Διαπιστώθηκαν, μετά από επιτόπιο έλεγχο, παραβάσεις του ν. 2472/1997, ειδικότερα, ότι η εν λόγω εταιρεία, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, είχε εγκαταστήσει και λειτουργούσε στους χώρους της κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης, το οποίο είχε παραλείψει να γνωστοποιήσει στην Αρχή και ότι είχε παραλείψει να λάβει επαρκή μέτρα ασφάλειας του πληροφοριακού της συστήματος, όπως χρήση μηχανισμών αυθεντικοποίησης για τοπική και δικτυακή πρόσβαση καθώς και μηχανισμών αποτροπής εγκατάστασης κατασκοπευτικού/επιβλαβούς λογισμικού στους σταθμούς εργασίας. Με την υπ' αριθμ. 136/2015 απόφασή της, η Αρχή επέβαλε στην εταιρεία, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, τη διοικητική κύρωση του προστίμου τριών χιλιάδων ευρώ για διαπιστωθείσες παραβάσεις του ν. 2472/1997, καθώς και προειδοποίηση, με αποκλειστική προθεσμία για άρση της παράβασης, προκειμένου να ακολουθεί τις επιταγές της οδηγίας 1/2011 για τη χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης και να λάβει κατ' ελάχιστον τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα ασφάλειας, τα οποία περιλαμβάνονται στο επισυναπτόμενο στη απόφαση παράρτημα (βλ. σχετικά με την εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων βιντεοεπιτήρησης και την ενότητα 3.10).

Μη αποτελεσματική ανωνυμοποίηση

Η Αρχή εξέτασε αίτηση εταιρείας για την έκδοση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας αρχείου με ευαίσθητα δεδομένα, αναφορικά με τη συλλογή δεδομένων πωλήσεων φαρμάκων από φαρμακεία, στα οποία θα περιλαμβάνεται και ένας μοναδικός κωδικός για κάθε ασθενή, ο οποίος θα προκύπτει με μη αναστρέψιμο μετασχηματισμό του Αριθμού Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ) αυτού, μέσω κρυπτογραφικής συνάρτησης κατακερματισμού (hash function). Η Αρχή με το ΓΝ/ΕΞ/104/21-1-2015 απαντητικό της έγγραφο έκρινε πως η ως άνω τεχνική δεν καθιστά τα δεδομένα ανώνυμα και πως για τη συλλογή και την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων δεν έχει εφαρμογή η εξαίρεση του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. στ' του ν. 2472/1997, αφού η επεξεργασία δεν γίνεται για αποκλειστικά ερευνητικούς και επιστημονικούς σκοπούς και, συνεπώς, η μόνη νομική βάση για την έκδοση άδειας από την Αρχή θα ήταν η έγγραφη ελεύθερη, ρητή και ειδική συγκατάθεση των υποκειμένων των δεδομένων, εφόσον έχει προηγηθεί ενημέρωσή τους για τα βασικά στοιχεία της επεξεργασίας και έχει εξασφαλιστεί τρόπος με τον οποίο οι ασθενείς θα μπορούν να ασκούν προς την εταιρεία, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, τα δικαιώματα πρόσβασης και αντίρρησης που προβλέπονται στα άρθρα 12 και 13 του ν. 2472/1997.

Ανανέωση άδειας της βάσης νομικών δεδομένων «ΝΟΜΟΣ»

Η Αρχή με το ΓΝ/ΕΞ/827/6-4-2015 έγγραφό της ανανέωσε την άδεια τήρησης αρχείου της εταιρείας Intrasoft International AE/NOMOS, κατόπιν τροποποίησης της εταιρικής μορφής της από «ΙΝΤΡΑΚΟΜ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ», με σκοπό επεξεργασίας την παροχή άμεσης επιστημονικής νομικής πληροφόρησης, εφόσον πριν από την καταχώριση των αποφάσεων στη βάση νομικών δεδομένων

«ΝΟΜΟΣ» έχει γίνει προηγουμένως ανωνυμοποίηση των στοιχείων των διαδίκων και των λοιπών φυσικών προσώπων που αναφέρονται στην απόφαση, εξαιρουμένων των πληρεξούσιων δικηγόρων και των φυσικών προσώπων που αποτελούν τη σύνθεση των δικαστηρίων.

Στη συνέχεια περιλαμβάνονται υποενότητες που αναφέρονται σε θέματα συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων από τράπεζες, σχετικά με την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ, σε θέματα εταιριών ενημέρωσης οφειλετών, ενημέρωσης δια του Τύπου, σε περιστατικό παραβίασης δεδομένων, στην εκτίμηση πιστωτικού κινδύνου στην κινητή τηλεφωνία, σε υπηρεσιών διαδικτύου-νέων τεχνολογιών, στη δημοσιοποίηση γενετικών τόπων υποκειμένου σε ιστοσελίδα, στη διενέργεια ελέγχων εμπορικών εταιριών και στη διαβίβαση δεδομένων σε χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3.6.1. Συλλογή και επεξεργασία δεδομένων από τράπεζες

Υποβλήθηκε στην Αρχή καταγγελία αναφορικά με την ασφάλεια της διαδικτυακής υπηρεσίας «Winbank for cards» της Τράπεζας Πειραιώς. Συγκεκριμένα, για την εν λόγω υπηρεσία, αν ο επισκέπτης της σχετικής ιστοσελίδας εισαγάγει τα στοιχεία μιας πιστωτικής κάρτας που έχει χορηγήσει η Τράπεζα σε κάποιον πελάτη της, καθώς επίσης και την ημερομηνία γέννησης του κατόχου αυτής της κάρτας, θα μπορούσε να λάβει πληροφορίες περί των κινήσεων της κάρτας (αγορές/χρεώσεις και πληρωμές), χωρίς να είναι σε εφαρμογή άλλος μηχανισμός αυθεντικοποίησης του χρήστη. Η εν λόγω υπηρεσία αποσκοπούσε στην αμεσότερη πληροφόρηση των πελατών-κατόχων πιστωτικών καρτών που δεν επιθυμούσαν να είναι εγγεγραμμένοι χρήστες στις υπηρεσίες ηλεκτρονικής τραπεζικής σχετικά με την κίνηση των καρτών τους και ήταν διαθέσιμη για οποιονδήποτε κάτοχο πιστωτικής κάρτας, εκτός αν ο ίδιος δήλωνε ρητώς ότι δεν την επιθυμεί (σύστημα "opt-out").

Στην προκειμένη περίπτωση, με την με αριθμ. 39/2015 απόφαση κρίθηκε από την Αρχή ότι η εν λόγω επεξεργασία δεν μπορεί να εκληφθεί ως απολύτως απαραίτητη στο πλαίσιο των συμβατικών σχέσεων μεταξύ του υπευθύνου επεξεργασίας και των υποκειμένων των δεδομένων ώστε να τύχει εφαρμογής η εξαίρεση του άρ. 5 παρ. 2 στοιχ. α) του ν. 2472/1997, αλλά θα πρέπει να παρέχεται σε κάθε πελάτη του υπευθύνου επεξεργασίας μόνο κατόπιν συγκατάθεσής του, μετά από επαρκή και σαφή ενημέρωση.

Ενόψει των ανωτέρω, η Αρχή κάλεσε την Τράπεζα Πειραιώς:

α) Να διασφαλίσει ότι, για τους νέους πελάτες-κατόχους πιστωτικών καρτών, η υπηρεσία «Winbank for cards» θα παρέχεται μόνο εφόσον δηλώσουν ρητώς και ειδικώς ότι την επιθυμούν, αφού προηγουμένως ενημερωθούν για τα βασικά χαρακτηριστικά αυτής. Η δήλωση συγκατάθεσης θα πρέπει να παρέχεται από τους πελάτες, με φυσική τους παρουσία, σε κατάσταση της Τράπεζας ή ηλεκτρονικά, με τρόπο τέτοιο που να διασφαλίζεται η πιστοποίηση της ταυτότητας του αιτούντος. β) Να φροντίσει αμελλητί, για τους νυν πελάτες-κατόχους πιστωτικών καρτών της Τράπεζας, που δεν έχουν δηλώσει την αντίρρησή τους για την εν λόγω υπηρεσία, να υπάρξει ατομική ενημέρωση σχετικά με την υπηρεσία «Winbank for cards», στην οποία ενημέρωση θα αναφέρεται ότι η υπηρεσία είναι ήδη ενεργή, θα περιγράφονται τα

χαρακτηριστικά αυτής αλλά και ο τρόπος με τον οποίο μπορεί κάποιος να ζητήσει τη διακοπή της. γ) Να τροποποιήσει, εντός τριών μηνών, την υπηρεσία ως προς τα μέτρα ασφάλειας αυτής, έτσι ώστε να υλοποιείται στο πλαίσιο αυτής ισχυρός μηχανισμός αυθεντικοποίησης των χρηστών της, όπως είναι ο κωδικός πρόσβασης (συνθηματικό) από τον κάθε χρήστη, κατά τρόπο τέτοιο ώστε αυτό να είναι εις γνώσιν μόνο του ιδίου. δ) Να διασφαλίζει ότι, για κάθε τυχόν μελλοντική τροποποίηση της εν λόγω υπηρεσίας, θα παρέχεται πρόσφορη σχετική ενημέρωση στους χρήστες αυτής.

Με τη με αριθμ. 42/2015 απόφασή της, η Αρχή απέρριψε δυο αιτήσεις θεραπείας που υποβλήθηκαν κατά της απόφασης 154/2013, καθώς έκρινε ότι οι αιτούντες δεν επικαλούνται ούτε προσκομίζουν για την υποστήριξη των ισχυρισμών τους νέα στοιχεία ικανά να κλονίσουν την κρίση της Αρχής. Αναφορικά με την πρώτη αίτηση θεραπείας που υπέβαλε η πρώτη αιτούσα, επισημάνθηκε ότι οι δικαστικές αποφάσεις που επικαλείται και προσκομίζει η αιτούσα δεν είναι τελεσίδικες, ότι το ζήτημα του πεδίου εφαρμογής του ν. 2472/1997 με βάση την έννοια της προσωπικής/οικιακής δραστηριότητας έχει ήδη συζητηθεί, εξεταστεί και κριθεί διεξοδικά με την προσβαλλόμενη απόφαση. Αναφορικά με τη δεύτερη αίτηση θεραπείας, επισημάνθηκε ότι τόσο η κρίση περί της νομιμότητας επεξεργασίας της καθ' ου εταιρείας, όσο και οι λόγοι επιβολής του προστίμου σε βάρος της αναλύονται διεξοδικά στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η έκθεση γραφολογικής γνωμοδότησης δεν μπορεί να εκτιμηθεί από την Αρχή ούτε να συναχθούν εξ αυτής συμπεράσματα, αλλά από το ποινικό δικαστήριο, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί σχετική υπόθεση, καθώς και ότι τόσο το ζήτημα της αρμοδιότητας της Αρχής σχετικά με τα αρχεία που τηρούνται για τις ανάγκες της ποινικής δικαιοσύνης όσο και του πεδίου εφαρμογής του ν. 2472/1997 με βάση την έννοια της προσωπικής/οικιακής δραστηριότητας έχει ήδη συζητηθεί, εξεταστεί και κριθεί διεξοδικά με την προσβαλλόμενη απόφαση.

Η εταιρεία με την επωνυμία «Α2Ζ Συστήματα Πληροφορικής ΑΕ» άσκησε αίτηση θεραπείας κατά του υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/414/23-01-2015 εγγράφου της Αρχής, με το οποίο απέρριψε τις δύο προσφυγές της λόγω αναρμοδιότητας, με την αιτιολογία ότι πληροφορίες αναφερόμενες σε νομικά πρόσωπα δεν αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και, ως εκ τούτου, δεν εφαρμόζεται σχετικά με την επεξεργασία αυτών ο ν. 2472/1997. Η Αρχή μετά από εξέταση της υπόθεσης, εξέδωσε την με αριθμ. 61/2015 απόφασή της με την οποία ενέμεινε στο ανωτέρω έγγραφό της, κρίνοντας ότι με την αίτηση θεραπείας δεν προβάλλεται κανένα νομικό ή πραγματικό ελάττωμα της προσβαλλόμενης πράξης της Αρχής. Και τούτο διότι ο προβαλλόμενος λόγος, ότι η τράπεζα Alpha Bank δεν ανήγγειλε στην Τειρεσίας τον νόμιμο εκπρόσωπο της εταιρείας, ο οποίος είχε εκδώσει την κρίσιμη επιταγή υπό την ιδιότητα του διευθύνοντος συμβούλου της εταιρείας, στηρίζεται σε υποθετική βάση, ενόψει του ότι δεν έγινε αναγγελία στην Τειρεσίας ΑΕ και των στοιχείων του αιτούντος ως νομίμου εκπροσώπου της προσφεύγουσας και συνακόλουθα δεν υπέστη, ως πρόσωπο, βλάβη από την αναγγελία της ακάλυπτης επιταγής, πληρωτής της οποίας τύγχανε το ως άνω νομικό πρόσωπο, η οποία (βλάβη) θα στοιχειοθετούσε άμεσο και ενεστώως έννομο συμφέρον του και θα δικαιολογούσε την άσκηση της κρινόμενης αίτησης θεραπείας.

Σε άλλη περίπτωση ωστόσο αίτησης θεραπείας, κατά της απόφασης 91/2014, με την

αιτίαση ότι η αναγραφή ότι πολλοί εξ αυτών των λογαριασμών που τηρούσε η ίδια ήταν κοινοί με άλλα πρόσωπα που εφέροντο στο κύκλωμα τοκογλυφίας είναι ανακριβής, καθόσον σε κανέναν από τους 24 λογαριασμούς που τηρούσε η προσφεύγουσα δεν συμμετείχε, πλην του συζύγου της, πρόσωπο που εφέρετο ως εμπλεκόμενο στο κύκλωμα τοκογλυφίας, η Αρχή προέβη σε διόρθωση της απόφασής της. Μετά από εξέταση του σχετικού φακέλου, προέκυψε ότι πράγματι το μόνο πρόσωπο από τα φερόμενα ως εμπλεκόμενα στο κύκλωμα τοκογλυφίας που ήταν συνδικαιούχος σε τραπεζικούς λογαριασμούς που τηρούσε η προσφεύγουσα ήταν ο σύζυγός της. Συνεπώς η απόφαση της Αρχής έσφαλε ως προς τούτο και διορθώθηκε με νέα απόφαση (58/2015), ανεξαρτήτως αν η επίδικη αναφορά καμία επίπτωση δεν έχει στην ουσιαστική κρίση της Αρχής για τη νομιμότητα της επεξεργασίας των δεδομένων της προσφεύγουσας από την τράπεζα.

Με την υπ' αριθμ. 48/2015 απόφασή της, η Αρχή έκρινε ότι η Citibank, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, αναζήτησε δεδομένα πιστοληπτικής ικανότητας του προσφεύγοντος που τηρούνται στο αρχείο της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ σχετικά με την πιστοληπτική του ικανότητα για παράνομο σκοπό, αφού ο προσφεύγων δεν διατηρούσε καμία συναλλακτική σχέση με τη συγκεκριμένη τράπεζα και δεν ικανοποίησε το ασκηθέν δικαίωμα πρόσβασης του προσφεύγοντος. Η Αρχή έκρινε ότι η πρόσβαση της Τράπεζας στα δεδομένα του προσφεύγοντος στα αρχεία της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ θα πρέπει, σε κάθε περίπτωση, για να είναι νόμιμη, να συνάδει με τις εκ του νόμου προβλεπόμενες προϋποθέσεις και με τους σκοπούς επεξεργασίας των δεδομένων των διατραπεζικών αρχείων της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ. Επιπροσθέτως, προέκυψε ότι η Citibank, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, δεν έχει λάβει κατάλληλα οργανωτικά μέτρα, σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 2472/1997, τόσο προς τεκμηρίωση των αναζητήσεων στα αρχεία της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ, όσο και προς άμεσο έλεγχο και απόδειξη των νόμιμων λόγων αναζήτησης, οποτεδήποτε αυτό απαιτηθεί.

Για τους λόγους αυτούς, η Αρχή επέβαλε στη Citibank, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, α) πρόστιμο ύψους οκτώ χιλιάδων ευρώ για παράνομη επεξεργασία των δεδομένων πιστοληπτικής ικανότητας του προσφεύγοντος, και β) πρόστιμο ύψους οκτώ χιλιάδων ευρώ για μη ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης του προσφεύγοντος, απηύθυνε δε σύσταση στην τράπεζα να λάβει κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα σχετικά με την τεκμηρίωση των αναζητήσεων που πραγματοποιούν οι εξουσιοδοτημένοι προς τούτο υπάλληλοί της στα αρχεία της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ.

Η Αρχή εξέτασε την προσφυγή υποκειμένου αναφορικά με παράνομη επεξεργασία προσωπικών του δεδομένων σχετικά με την πιστοληπτική του ικανότητα από την τράπεζα Eurobank και, συγκεκριμένα, αναζήτηση στοιχείων βαθμολογικής συμπεριφοράς (score) από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ. Κατά την εξέταση της υπόθεσης δεν αποδείχθηκε ότι η πρόσβαση της τράπεζας στο αρχείο ΣΣΧ της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ και η έρευνα των στοιχείων πιστοληπτικής ικανότητας του προσφεύγοντος διενεργήθηκαν νομίμως, αφού η Τράπεζα όφειλε να είχε λάβει ειδική συγκατάθεση για τη συλλογή δεδομένων από το Σύστημα Βαθμολογικής Συμπεριφοράς της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, η οποία πρέπει να είναι ξεχωριστή από τη συγκατάθεση που δίνει το υποκείμενο των δεδομένων για τους σκοπούς εκτέλεσης της σύμβασης χορήγησης πίστωσης δανείων και λοιπών τραπεζικών προϊόντων. Τέτοια όμως συγκατάθεση ούτε ισχυρίστηκε ούτε απέδειξε η τράπεζα ότι έλαβε από τον προσφεύγοντα. Επιπλέον, η Τράπεζα με την πρώτη της απάντηση,

η οποία ήταν και κατ' ομολογία της αναληθής, δεν ικανοποίησε το δικαίωμα πρόσβασης του προσφεύγοντος, χρειάστηκε δε περίπου έξι μήνες μετά την πρώτη παρέμβαση της Αρχής προκειμένου να απαντήσει με πληρότητα και ακρίβεια σχετικά με τον σκοπό και την εξέλιξη της εν λόγω επεξεργασίας, γεγονός που καταδεικνύει μη προσήκουσα ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης.

Ακολούθως, η Αρχή, με την με αριθμ. 71/2015 απόφασή της, επέβαλε πρόστιμο ύψους πέντε χιλιάδων ευρώ για παράνομη επεξεργασία δεδομένων και πρόστιμο ύψους πέντε χιλιάδων ευρώ για μη ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης, απηύθυνε δε προς την τράπεζα την κύρωση της προειδοποίησης να μεριμνήσει ώστε στο έντυπο της αίτησης/σύμβασης να υπάρχει ειδική ενημέρωση για το Σύστημα ΣΣΧ και το Σύστημα Βαθμολογικής Συμπεριφοράς και ότι, σε περίπτωση πρόσβασης στα εν λόγω συστήματα, απαιτείται η λήψη ειδικής συγκατάθεσης προς τούτο και να ενημερώσει σχετικά την Αρχή εντός δυο μηνών από τη λήψη της παρούσας.

Η Αρχή εξέτασε προσφυγή υποκειμένου αναφορικά με παραβίαση του τραπεζικού απορρήτου των προσωπικών και εταιρικών λογαριασμών που διατηρεί στην τράπεζα Eurobank. Από την εξέταση της προσφυγής προέκυψε πλημμελής τήρηση οργανωτικών και τεχνικών μέτρων για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από παράνομη ή αθέμιτη επεξεργασία που οδήγησαν σε μη νόμιμες πράξεις επεξεργασίας (πρόσβαση και άντληση) στις οποίες υποβλήθηκαν τα δεδομένα της προσφεύγουσας από υπαλλήλους της τράπεζας. Η Αρχή, με τη με αριθμ. 70/2015 απόφασή της, επέβαλε στην τράπεζα, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, πρόστιμο για παράνομη επεξεργασία δεδομένων της προσφεύγουσας και για μη τήρηση κατάλληλων οργανωτικών και τεχνικών μέτρων ασφάλειας, η οποία οδήγησε σε μη εξουσιοδοτημένες προσβάσεις υπαλλήλων της στα προσωπικά δεδομένα της προσφεύγουσας. Της απηύθυνε δε σύσταση να λάβει κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από παράνομη ή αθέμιτη επεξεργασία, ώστε να τεκμηριώνονται επαρκώς οι προσβάσεις που πραγματοποιούν οι εξουσιοδοτημένοι προς τούτο υπάλληλοί της στους λογαριασμούς των πελατών της. Περαιτέρω, στην ειδική περίπτωση καταγγελίας για αθέμιτη πρόσβαση σε λογαριασμό πελάτη, συστήθηκε στην τράπεζα να ακολουθεί ορθές διαδικασίες προκειμένου να διασφαλίσει ότι η διερεύνηση της καταγγελίας διεξάγεται κατά τρόπο που να συνάδει με τις αρχές της ψηφιακής εγκληματολογίας, στο βαθμό που ακολουθούνται διεθνώς αποδεκτές πρακτικές συλλογής και ανάλυσης ψηφιακών πειστηρίων.

Μετά από έλεγχο που διενήργησε η Αρχή στην εταιρεία με την επωνυμία «ICAP GROUP ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ», εξέδωσε τη με αριθμ. 65/2015 απόφαση. Λαμβάνοντας υπόψη τον ιδιαίτερα μεγάλο αριθμό από φυσικά πρόσωπα-επιτηδευματίες, των οποίων τα δεδομένα έτυχαν παράνομης επεξεργασίας, και τα οποία είναι εξαιρετικά πιθανό να υπέστησαν εν αγνοία τους τις συνέπειες των προαναφερθέντων παράνομων πράξεων στο πλαίσιο των συναλλαγών τους, η Αρχή επέβαλε ως κύρωση χρηματικό πρόστιμο εκατό χιλιάδων ευρώ στην ALPHA BANK για παράνομη διάθεση/χορήγηση δεδομένων των αρχείων ΣΑΥ/ΣΥΠ και ΣΣΧ της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ στην ICAP, καθώς και τριάντα χιλιάδων ευρώ για παράλειψη γνωστοποίησης στην Αρχή βασικών χαρακτηριστικών της επεξεργασίας, όπως, ιδίως, τα στοιχεία του εκτελούντος, τη

διεύθυνση του αρχείου και του εξοπλισμού που υποστηρίζει την εν λόγω επεξεργασία (βλ. σχετικά και ενότητα 3.6.2).

Όπως αποδείχθηκε, δυνάμει της τότε υφιστάμενης σύμβασης με την ALPHA BANK, η ICAP απέκτησε πρόσβαση στα στοιχεία της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ως εκτελούσα την επεξεργασία για λογαριασμό της Τράπεζας. Παρά τις συμβατικές δεσμεύσεις της ότι θα ελέγχει συστηματικά τις προσβάσεις της ICAP στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ μέσω σύγκρισής τους με τις αιτήσεις για χορήγηση καρτών, η τράπεζα δεν έδωσε οδηγίες για «κατάλληλη πρόσβαση» της ICAP στα αρχεία της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, ενώ προέκυψε ότι ο αριθμός των προσβάσεων των χρηστών της ICAP στο σύστημα της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ το διάστημα εκείνο ήταν ιδιαίτερα μεγαλύτερος και εξαιρετικά δυσανάλογος σε σχέση με τον αριθμό των πελατών της ALPHA BANK, για τους οποίους η Τράπεζα ζήτησε υπηρεσίες από την ICAP.

3.6.2. ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ

Η Αρχή, επέβαλε, με την υπ' αριθμ. 64/2015 απόφασή της, στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ χρηματικό πρόστιμο τριάντα χιλιάδων ευρώ για παράλειψη λήψης μέτρων κατά τη διάθεση/χορήγηση δεδομένων των αρχείων της ΣΑΥ/ΣΥΠ και ΣΣΧ στην εταιρεία ICAP GROUP και προειδοποίηση να διαφοροποιήσει τα δικαιώματα πρόσβασης στα αρχεία ΣΑΥ/ΣΥΠ και ΣΣΧ.

Η Αρχή πραγματοποίησε επιτόπιο έλεγχο στην έδρα της εταιρείας ICAP GROUP κατά τον οποίο διαπιστώθηκε ότι οι υπάλληλοι της ICAP είχαν πρόσβαση στην ηλεκτρονική εφαρμογή της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ για χρονικό διάστημα τουλάχιστον τριών ετών (2011 έως και τέλος του 2013) με χρήση συγκεκριμένων κωδικών που είχαν εκδοθεί από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ για την ALPHA BANK και αποδοθεί από την ALPHA BANK στην εκτελούσα την επεξεργασία ICAP. Όπως αναφέρθηκε και στην ενότητα 3.6.1, αποδείχθηκε ότι ο αριθμός των προσβάσεων των χρηστών της ICAP στο σύστημα της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ήταν ιδιαίτερα μεγάλος και εξαιρετικά δυσανάλογος σε σχέση με τον αριθμό των πελατών της ALPHA BANK, για τους οποίους η Τράπεζα ζήτησε και έλαβε υπηρεσίες από την ICAP. Διαπιστώθηκε επίσης ότι τόσο η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ όσο και η ALPHA BANK δεν διερεύνησαν σε καμία χρονική στιγμή τη νομιμότητα των εν λόγω προσβάσεων.

Η Αρχή έκρινε ότι η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ δεν κατόρθωσε να αποδείξει στην Αρχή ότι διαθέτει τα κατάλληλα μέτρα ασφάλειας με τα οποία μπορεί να διαπιστωθεί μια «μη συνήθης» επεξεργασία των δεδομένων των αρχείων ΣΑΥ/ΣΥΠ και ΣΣΧ και περαιτέρω ότι, λόγω της μη πρόβλεψής της να υπάρχει διαφοροποιημένη πρόσβαση στις αιτήσεις δημιουργίας λογαριασμών πρόσβασης στα αρχεία της, τα σχετικά δεδομένα τέθηκαν σε αυξημένο κίνδυνο απαγορευμένης διάδοσης, καθώς αποδείχθηκε ότι η ICAP δεν αναζητούσε στοιχεία μόνο στη μαύρη λίστα, αλλά και στη λευκή και, μάλιστα, συγκέντρωσε περισσότερα από τη λευκή. Από τη στιγμή που η ICAP είχε αποδεδειγμένη πρόσβαση σε αυτά σε τακτική βάση, δεν χωρεί αμφιβολία ότι τα χρησιμοποιούσε ή ότι τουλάχιστον μπορούσε ευχερέστετα να τα χρησιμοποιήσει για άλλους σκοπούς (π.χ. προφορική ενημέρωση δικών της πελατών ή επαλήθευση πληροφοριών-ταυτοποίηση υποκειμένων).

Κατά της με αριθμ. 64/2015 απόφασης της Αρχής, η εταιρεία ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ υπέβαλε

αίτηση θεραπείας ζητώντας να ανακληθεί, ή άλλως να τροποποιηθεί, η ανωτέρω απόφαση και να απαλειφθεί το σε βάρος της εταιρείας χρηματικό πρόστιμο. Η Αρχή στη με αριθμ. 138/2015 απόφασή της απέρριψε τα επιχειρήματα της εταιρείας σχετικά με την αδυναμία ελέγχου του αποδέκτη των αρχείων της ως αλυσιτελή, με την αιτιολογία ότι η κύρωση που επιβλήθηκε στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ δεν συνιστά διαπίστωση της επέκτασης της ευθύνης της εταιρείας για τις πράξεις ή παραλείψεις της τράπεζας, αλλά διαπίστωση της ίδιας της ευθύνης της εταιρείας, στο μέτρο που αυτή γνώριζε ότι η ICAP δεν μπορούσε άλλως να είναι νόμιμος αποδέκτης των δεδομένων των αρχείων της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ και ιδίως της λευκής λίστας (ΣΣΧ). Όπως τελικά αποδείχθηκε, οι 26 κωδικοί τους οποίους είχε η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ παραχωρήσει σε γνωστούς χρήστες της ICAP είχαν πρόσβαση ανεξέλεγκτα και στο απαγορευμένο ΣΣΧ.

3.6.3. Εταιρείες Ενημέρωσης Οφειλετών

Υποβλήθηκε στην Αρχή προσφυγή κατά τράπεζας για ανάθεση εργασίας ενημέρωσης και διακανονισμού ληξιπρόθεσμης οφειλής σε εταιρεία ενημέρωσης οφειλετών, υπολαμβάνοντας την τυχόν εμπλοκή της ως άνω εταιρείας, ειδικά για τον διακανονισμό, ως παράνομη. Επίσης, υποβλήθηκε στην Αρχή προσφυγή για μη ικανοποίηση του αιτήματος που υπέβαλε ο προσφεύγων προς την καταγγελλόμενη τράπεζα να μην ανακοινώνει τα προσωπικά του δεδομένα σε εταιρείες ενημέρωσης οφειλετών, υπολαμβάνοντας ότι για την ανακοίνωση αυτή απαιτείται η συγκατάθεσή του.

Η Αρχή, επισήμανε ότι με τον ν. 3758/2009 «Εταιρείες ενημέρωσης οφειλετών για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, κατ' αρχάς προβλέπεται ότι οι δανειστές έχουν δικαίωμα, υπό συγκεκριμένους όρους, να χορηγούν στις εταιρείες ενημέρωσης οφειλετών στοιχεία σχετικά με ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις έναντι των τελευταίων, για τους προβλεπόμενους νόμιμους σκοπούς: α) της ενημέρωσης των οφειλετών για την ύπαρξη ληξιπρόθεσμων οφειλών τους, και β) τη διαπραγμάτευση του χρόνου, του τρόπου και των λοιπών όρων αποπληρωμής αυτών (δηλ. τη ρύθμιση ή τον διακανονισμό οφειλής), κατ' εντολή και για λογαριασμό των δανειστών (βλ., ιδίως, άρθρα 3 παρ. 3, 4 παρ. 2, 8 παρ. 3 ν. 3758/2009, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει). Περαιτέρω, ρυθμίζονται το πλαίσιο λειτουργίας των εταιρειών ενημέρωσης οφειλετών και οι ειδικότερες υποχρεώσεις που συνεπάγεται η υπηρεσία αυτή τόσο για τις ως άνω εταιρείες, όσο και για τους δανειστές. Επί επιτρεπτής επεξεργασίας, όπως στην περίπτωση του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. α' του ν. 2472/1997 (επεξεργασία αναγκαία για την εκτέλεση σύμβασης), η χορήγηση/ανακοίνωση των στοιχείων οφειλετών από τον δανειστή-υπεύθυνο επεξεργασίας προς την εκάστοτε συνεργαζόμενη με αυτόν εταιρεία ενημέρωσης οφειλετών-εκτελούσα την επεξεργασία επιτρέπεται και χωρίς τη συγκατάθεση του οφειλέτη-υποκειμένου των δεδομένων, με την προϋπόθεση ότι ο δανειστής έχει ενημερώσει με σαφήνεια τον οφειλέτη για την κατηγορία αυτή αποδεκτών των δεδομένων του. Σε κάθε περίπτωση, οι υποχρεώσεις για το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας πρέπει να τηρούνται απαρεγκλίτως και τα προσωπικά δεδομένα να μην χρησιμοποιούνται για άλλους σκοπούς.

Επισημάνθηκε, επίσης, ότι η γενική κατά κανόνα εποπτεία της δραστηριότητας των εταιρειών ενημέρωσης οφειλετών και της υπηρεσίας ενημέρωσης οφειλετών, είτε αυτή ενεργείται από εταιρείες ενημέρωσης οφειλετών είτε από τον ίδιο τον δανειστή (άρθρ. 10 ν. 3758/2009, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει), ανήκει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Ανάπτυξης/Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή. Ενώ η Αρχή έχει ειδική κατ' εξαίρεση αρμοδιότητα για συγκεκριμένες μόνο παραβάσεις του ν. 3758/2009 (παραβάσεις σχετικές με την ενημέρωση του οφειλέτη, την επιβεβαίωση οφειλής ή/και ταυτοποίηση του οφειλέτη, το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας, το ηλεκτρονικό αρχείο με στοιχεία πραγματοποιηθείσας επικοινωνίας και το αρχείο καταγεγραμμένων συνομιλιών) (Γ/ΕΞ/3606/24-06-2015, Γ/ΕΞ/3704-1/04-08-2015).

Τέλος, κατόπιν καταγγελίας για όχληση του προσφεύγοντα από πάροχο ηλεκτρονικών επικοινωνιών για καταβολή οφειλής άλλου πελάτη και παραδοχή της εταιρείας ότι οι τηλεφωνικές οχλήσεις στο κινητό τηλέφωνο του προσφεύγοντα έγιναν εκ παραδρομής λόγω αναριθμητισμού, η Αρχή με το με αριθμ. πρωτ. Γ/4303/04-08-2015 έγγραφό της, απηύθυνε σύσταση στον δανειστή-πάροχο ηλεκτρονικών επικοινωνιών για την τήρηση της υποχρέωσής του ελέγχου της ακρίβειας των στοιχείων οφειλέτη πριν από τη διενέργεια υπηρεσίας ενημέρωσης οφειλετών.

3.6.4. Ενημέρωση δια του Τύπου

Η Αρχή, με την υπ' αριθμ. 80/2015 απόφασή της, χορήγησε άδεια στην εταιρεία «ΜΑΚΡΟ ΚΑΣ & ΚΑΡΥ ΧΟΝΔΡΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», ως απορροφώμενη εταιρία, για την ενημέρωση δια του Τύπου των πελατών της περί της μεταβίβασης του πελατολογίου και των λοιπών κατά τα ανωτέρω στοιχείων τους στην απορροφώσα εταιρεία «ΙΝΩ Εισαγωγές και Εμπορία Αγαθών Παροχή Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών και Εκμετάλλευση Ακινήτων Ανώνυμος Εταιρεία», λαμβανομένου υπόψη ότι η ατομική ενημέρωσή τους καθίσταται δυσχερής λόγω του μεγάλου αριθμού τους, ενώ παράλληλα το κόστος σε χρόνο και τέλη των ατομικών ταχυδρομικών επιστολών είναι υψηλό.

Η Αρχή έκρινε πως σύμφωνα με το άρθρο 7Α παρ. 1β του ν. 2472/1997, η επεξεργασία δεδομένων του πελατολογίου για τον σκοπό εκπλήρωσης της πελατειακής σχέσης δεν προϋποθέτει την υποχρέωση γνωστοποίησης στην Αρχή. Η συγχώνευση ανωνύμων εταιριών εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή και η απορροφώσα εταιρία υπεισέρχεται στο σύνολο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων της παλαιάς εταιρείας, εν προκειμένω, η αποκτώσα εταιρία υπεισέρχεται στα δικαιώματα και υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας κατά τον ν. 2472/97. Ο σκοπός της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων των πελατών είναι ο ίδιος με τον σκοπό για τον οποίο είχαν ενημερωθεί οι πελάτες κατά τη συλλογή των στοιχείων τους, τα προσωπικά δεδομένα θα συνεχίσουν να τηρούνται και να υπόκεινται σε επεξεργασία στους ίδιους χώρους, τα δε δικαιώματα πρόσβασης και αντίρρησης εξακολουθούν να ισχύουν.

3.6.5. Περιστατικό παραβίασης δεδομένων

Η Αρχή εξέτασε καταγγελία αναφορικά με περιστατικό διαρροής δεδομένων πιστωτικών

καρτών από ηλεκτρονικό σύστημα κρατήσεων ξενοδοχείου, το οποίο της κοινοποιήθηκε από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια των Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA). Συγκεκριμένα, ο ENISA ενημέρωσε την Αρχή ότι διέρρευσαν δεδομένα πιστωτικών καρτών τριών ατόμων, τα οποία θα συμμετείχαν σε συνέδριο που διοργάνωνε ο ENISA και στο πλαίσιο αυτό είχαν προβεί σε ηλεκτρονική κράτηση για τη διαμονή τους στο ξενοδοχείο Royal Olympic, όπου και είχαν εισάγει στο σχετικό ηλεκτρονικό σύστημα τα δεδομένα των πιστωτικών τους καρτών. Η εν λόγω διαρροή είχε δυσμενείς συνέπειες για τα υποκείμενα των δεδομένων, καθώς έγιναν χρεώσεις αλλά και απόπειρες χρεώσεων των πιστωτικών τους καρτών.

Κατά την εξέταση της υπόθεσης διαπιστώθηκε ότι δεν είχαν ληφθεί ενδεδειγμένα μέτρα ασφάλειας της επεξεργασίας, τα οποία θα απέτρεπαν την εμφάνιση του εν λόγω περιστατικού – γενεσιουργό αιτία του οποίου, όπως προέκυψε από την εξέταση της υπόθεσης, αποτέλεσε το γεγονός ότι άγνωστος χρήστης συνδέθηκε απομακρυσμένα στο εν λόγω ηλεκτρονικό σύστημα γνωρίζοντας τον κωδικό πρόσβασης ενός εξουσιοδοτημένου χρήστη. Ειδικότερα, διαπιστώθηκε ότι η ηλεκτρονική πλατφόρμα που χρησιμοποιούνταν από τον υπεύθυνο επεξεργασίας (την ως άνω επιχείρηση) για τις διαδικτυακές κρατήσεις των πελατών του τηρούσε αυτούσιο το σύνολο των δεδομένων των πιστωτικών τους καρτών, ήτοι τον αριθμό της κάρτας, τον αριθμό ασφαλείας αυτής αλλά και την ημερομηνία λήξης της, καθώς επίσης και ότι δεν είχαν ενεργοποιηθεί ισχυροί μηχανισμοί αυθεντικοποίησης των χρηστών του συστήματος. Η Αρχή, με την απόφαση 85/2015, επέβαλε πρόστιμο πέντε χιλιάδων ευρώ στον υπεύθυνο επεξεργασίας για τη μη λήψη κατάλληλων οργανωτικών και τεχνικών μέτρων ασφάλειας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 10 του ν. 2472/1997, η οποία οδήγησε σε περιστατικό παραβίασης προσωπικών δεδομένων. Με την ίδια απόφαση η Αρχή απηύθυνε προειδοποίηση στον υπεύθυνο επεξεργασίας όπως λάβει αμελλητί συγκεκριμένα μέτρα για την ασφάλεια της επεξεργασίας των δεδομένων των πελατών του.

3.6.6. Εκτίμηση πιστωτικού κινδύνου στην κινητή τηλεφωνία

Η Αρχή προέβη σε γνωμοδότηση (υπ' αριθμ. 1/2015), σύμφωνα με το άρθρο 19 στοιχ. ιγ' εδάφιο δεύτερο του ν. 2472/1997, επί αιτήματος της Ένωσης Εταιρειών Κινητής Τηλεφωνίας (ΕΕΚΤ) σχετικά με τη σύσταση φορέα για την εκτίμηση του πιστωτικού κινδύνου στην κινητή τηλεφωνία. Συγκεκριμένα, το αίτημα αφορούσε τη δημιουργία κοινού αρχείου με δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς (ασυνέπειας) συνδρομητών-πελατών, φυσικών και νομικών προσώπων, των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας, ώστε οι τελευταίες να προβαίνουν σε έλεγχο φερεγγυότητας του υποψήφιου πελάτη για νέα σύνδεση κινητής τηλεφωνίας.

Ενόψει του ότι σκοπός της υπό κρίση επεξεργασίας είναι η πραγματοποίηση αποτελεσματικού προσυμβατικού πιστοληπτικού ελέγχου, δηλαδή ένας σκοπός που περιλαμβάνεται στη γενικότερη επιχειρηματική δραστηριότητα των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας, η Αρχή έκρινε ότι η επεξεργασία των «απλών» προσωπικών δεδομένων (στοιχεία ταυτότητας, ΑΦΜ, οφειλή) του συνδρομητή ή χρήστη για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος του παρόχου ως εμπόρου/επιχειρηματία να επιδιώξει την εξυγίανση των συναλλαγών στον κλάδο του, συμφέρον

που αναγνωρίζεται σε οποιονδήποτε ασκεί εμπορικές δραστηριότητες, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 2472/1997 και όχι του ν. 3471/2006, και συνακόλουθα εξετάζεται κατά πόσο η υπό κρίση επεξεργασία πληροί τους όρους του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997. Εξάλλου, και ο ν. 3471/2006 παραπέμπει (βλ. άρθρο 3 παρ. 2) στον ν. 2472/1997, για κάθε ζήτημα σχετικό με την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, που δεν ρυθμίζεται ειδικότερα και εξαντλητικά ή αρνητικά από τον νόμο αυτό (βλ. και άρθρο 5 παρ. 2 εδ. β' ν. 3471/2006).

Κατ' αρχάς, ο σκοπός της εν λόγω επεξεργασίας κρίθηκε σαφής, θεμιτός και νόμιμος, δεδομένου ότι η ζημία του κλάδου των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας για το χρονικό διάστημα 2007-2013 φαίνεται σημαντικά υψηλή, με βάση τις επικαλούμενες σχετικές οικονομικές μελέτες. Επιπρόσθετα, με βάση την «απάντηση» που θα λαμβάνει ο πάροχος από το Σύστημα Ανταλλαγής Πληροφόρησης, θα μπορεί να αποφασίσει εάν είναι σκόπιμο να προβεί σε κάποια συμπληρωματικά μέτρα με σκοπό τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου, αλλά και την προστασία του συνδρομητή, π.χ. να ζητήσει εγγύηση, να καθοδηγήσει κατάλληλα τον υποψήφιο συνδρομητή σε ένα οικονομικό πρόγραμμα που ανταποκρίνεται στις οικονομικές του δυνατότητες και να εξετάσει τα όρια παροχής επιδότησης τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού σε σχέση με την αξία αυτού που ζητεί ο πελάτης. Περαιτέρω, τα «απλά» προσωπικά δεδομένα που θα τύχουν επεξεργασίας (στοιχεία ταυτότητας, ΑΦΜ, οφειλή ενεργού συνδρομητή ίση ή μεγαλύτερη των 200 ευρώ ή οφειλή ανενεργού συνδρομητή που δεν πλήρωσε ποτέ κανέναν λογαριασμό) είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα απαιτείται για την εκπλήρωση του επιδιωκόμενου σκοπού.

Ενόψει όλων αυτών, η Αρχή έκρινε ότι συντρέχει η περίπτωση του υπέρτερου εννόμου συμφέροντος του συγκεκριμένου επιχειρηματικού κλάδου, ωστόσο έθεσε κάποιους περιορισμούς στη χρήση του Συστήματος Ανταλλαγής Πληροφόρησης, όπως ότι δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί προκειμένου να αποκλειστεί εντελώς ο καταναλωτής από τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες που είναι ιδιαίτερες σημαντικές για την καθημερινή του ζωή ή για να αποκλειστεί από τη δυνατότητα φορητότητας (αφού άλλωστε τούτο πλέον αποτελεί δικαίωμα του συνδρομητή με βάση το νέο Κανονισμό Φορητότητας). Επίσης, η ένταξη ενός συνδρομητή στο σύστημα δεν επιτρέπεται να συνεπάγεται τη λήψη αυτοματοποιημένων αποφάσεων από τον πάροχο (άρθρο 14 ν. 2472/1997), αλλά αντίθετα, ο πάροχος μπορεί να χρησιμοποιεί το Σύστημα ως συμπληρωματικό και συμβουλευτικό εργαλείο κατά τη διαδικασία σύναψης σύμβασης με υποψήφιους συνδρομητές. Τέλος, η Αρχή προχώρησε σε ειδικότερες επισημάνσεις αναφορικά με τους όρους νομιμότητας του αρχείου, την ικανοποίηση των δικαιωμάτων ενημέρωσης, πρόσβασης, αντίρρησης των υποκειμένων των δεδομένων, την τήρηση του απορρήτου και της ασφάλειας της επεξεργασίας, κ.λπ.

Ωστόσο, όπως επισημάνθηκε, η υπό κρίση επεξεργασία προσωπικών δεδομένων κρίνεται νόμιμη, μόνον από απόψεως εφαρμογής του ν. 2472/1997, και όχι άλλων διατάξεων (όπως δικαίου ανταγωνισμού και προστασίας καταναλωτή), η εφαρμογή των οποίων καταρχήν εκφεύγει της αρμοδιότητάς της, κυριαρχικώς δε ανήκουν στην Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων.

3.6.7. Υπηρεσίες Διαδικτύου – Νέες Τεχνολογίες

Παρατηρήσεις της Αρχής επί των προδικαστικών ερωτημάτων του έκτου πολιτικού τμήματος του ανωτάτου ομοσπονδιακού δικαστηρίου Bundesgerichtshof της Γερμανίας προς το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (C-582/14) (αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/917-1/10-03-2015)

Με το με αριθμ. πρωτ. 683/Φ.2478, 6-2-1015 (ΑΠΔΠΧ Γ/ΕΙΣ/917/12-02-2015) έγγραφο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Γραφείου Νομικού Συμβούλου, Υπουργείου Εξωτερικών ζητήθηκαν οι παρατηρήσεις της Αρχής επί των προδικαστικών ερωτημάτων του έκτου πολιτικού τμήματος του Bundesgerichtshof της Γερμανίας προς το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (C-582/14). Τα ερωτήματα έχουν ως εξής:

1) Πρέπει το άρθρο 2, στοιχείο α΄, της Οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281, σ. 31), να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι η διεύθυνση πρωτοκόλλου του διαδικτύου (IP), την οποία αποθηκεύει ο φορέας παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο προσβάσεως στην ιστοσελίδα του, αποτελεί ως προς εκείνον δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα σε περίπτωση που τρίτος, εν προκειμένω ο φορέας παροχής υπηρεσιών προσβάσεως στο διαδίκτυο, διαθέτει τις πρόσθετες γνώσεις που απαιτούνται για την εξακρίβωση της ταυτότητας του θιγόμενου προσώπου;

2) Αντιτίθεται το άρθρο 7, στοιχείο στ΄, της Οδηγίας 95/46/ΕΚ σε εθνική κανονιστική ρύθμιση κατά την οποία ο φορέας παροχής υπηρεσιών δύναται να συλλέγει και να χρησιμοποιεί δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των χρηστών χωρίς τη συναίνεσή τους μόνο προκειμένου, εφόσον τούτο είναι αναγκαίο, να καταστεί δυνατή και να τιμολογηθεί η συγκεκριμένη χρήση του τηλεμέσου από τους εκάστοτε χρήστες, και κατά την οποία ο σκοπός διασφάλισης της γενικής λειτουργικότητας του τηλεμέσου δεν μπορεί να δικαιολογήσει τη χρησιμοποίηση των δεδομένων μετά τη λήξη της εκάστοτε χρήσεως του τηλεμέσου;

Αναφορικά με τα ανωτέρω ερωτήματα η Αρχή παρατήρησε σχετικά τα παρακάτω:

1. Σύμφωνα με την Οδηγία 95/46/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη 26, οι αρχές της προστασίας πρέπει να εφαρμόζονται σε κάθε πληροφορία που αφορά πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί. Ότι, για να διαπιστωθεί αν η ταυτότητα ενός προσώπου μπορεί να εξακριβωθεί, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των μέσων που μπορούν ευλόγως να χρησιμοποιηθούν, είτε από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας, είτε από τρίτο. Οι αρχές της προστασίας δεν εφαρμόζονται σε δεδομένα που έχουν καταστεί ανώνυμα, κατά τρόπο ώστε να μην μπορεί να εξακριβωθεί πλέον η ταυτότητα του προσώπου στο οποίο αναφέρονται.

2. Στη Γνώμη 4/2007 (WP 136) της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29, σελ. 21, αναφέρεται ότι «εκτός κι αν ο πάροχος είναι σε θέση να διαπιστώσει με απόλυτη βεβαιότητα ότι τα δεδομένα αντιστοιχούν σε χρήστες που δεν μπορούν να αναγνωρισθούν, πρέπει να αντιμετωπίζει όλες τις πληροφορίες IP ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα».

3. Εκτός από τους φορείς παροχής προσβάσεως στο διαδίκτυο, και άλλοι τρίτοι, πάροχοι υπηρεσιών διαδικτύου μπορεί να είναι σε θέση να εξακριβώσουν την ταυτότητα του χρήστη, εφόσον ο ίδιος έχει δηλώσει στο πλαίσιο της χρήσεως τα προσωπικά του στοιχεία. Το ρόλο δηλαδή του τρίτου, ο οποίος μπορεί με εύλογα μέσα (Οδηγία 95/46/ΕΚ, αιτιολογική σκέψη 26) να εξακριβώσει την ταυτότητα του χρήστη μπορεί να έχει όχι μόνο ο φορέας παροχής προσβάσεως στο διαδίκτυο αλλά οποιοσδήποτε πάροχος υπηρεσιών διαδικτύου, στον οποίο ο ίδιος ο χρήστης έχει δηλώσει στο πλαίσιο της χρήσεως τα προσωπικά του στοιχεία.

4. Η τυχόν υιοθέτηση της άποψης ότι θα πρέπει οι διευθύνσεις IP, σε περίπτωση αμφιβολίας, να θεωρηθούν «ανώνυμα» δεδομένα έρχεται σε αντίθεση με τον ορισμό των ανώνυμων δεδομένων, όπως αναφέρεται και στην πρόσφατη Γνώμη 5/2014 (WP 216) σχετικά με τις τεχνικές ανωνυμοποίησης, σύμφωνα με την οποία η χρήση ψευδωνύμου δεν συνιστά μέθοδο ανωνυμοποίησης.

5. Σε σχέση με το β' προδικαστικό ερώτημα, ότι εφόσον θεωρηθεί ότι η αποθήκευση των IP διευθύνσεων εμπίπτει στο άρθρο 7 στοιχείο στ) της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (βλ. Γνώμη 1/2008 της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με τα θέματα προστασίας δεδομένων σε σχέση με τις μηχανές αναζήτησης, σελ. 21), θα πρέπει να τηρούνται από τους παρόχους διαδικτύου, η αρχή της αναλογικότητας, η αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων, αλλά και να ικανοποιούν το δικαίωμα ενημέρωσης και το δικαίωμα πρόσβασης των χρηστών στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (IP διευθύνσεις) που τηρούν.

3.6.7.1. Δημοσιοποίηση γενετικών τόπων υποκειμένου των δεδομένων σε ιστοσελίδα

Στην Αρχή υποβλήθηκε αίτηση για την ανάκληση και εξαφάνιση της αποφάσεως 29/2012, κατόπιν αμετάκλητης αθωωτικής απόφασης ποινικού δικαστηρίου. Η Αρχή με την απόφαση 45/2015 δέχθηκε ότι η υποβαλλόμενη αίτηση συνιστά νόμιμο λόγο επανεξετάσεως της υπόθεσης (αίτηση θεραπείας). Περαιτέρω, η Αρχή δέχθηκε ότι λαμβάνει υπόψη της τα κριθέντα από αμετάκλητη δικαστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου και συγκεκριμένα σέβεται το τεκμήριο αθωότητας του κρινομένου προσώπου, δεν δεσμεύεται όμως να κρίνει άλλες πτυχές παραβάσεων του ν. 2472/1997, οι οποίες δεν συνδέονται αρρήκτως ή κινούνται ανεξαρτήτως από τα κριθέντα με την αθωωτική απόφαση του ποινικού δικαστηρίου (αρχή *ne bis in idem*).

Η Αρχή επισήμανε ότι το ποινικό δικαστήριο διαμόρφωσε τη δικανική του πεποίθηση, συνεκτιμώντας την κατάθεση προσώπου ως μάρτυρα υπερασπίσεως, ο οποίος δήλωσε στο δικαστήριο ότι γνωμοδότησε ως προς το ειδικότερο ζήτημα των γενετικών τόπων STRs στην Αρχή, χωρίς αυτό να αποδεικνύεται από τα τηρούμενα αρχεία της Αρχής, γεγονός το οποίο συνομολογείται και από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του αιτούντος. Η Αρχή επανέλαβε την κρίση της προσβαλλόμενης αποφάσεως εφαρμόζοντας τη διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997 σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων για δημοσιογραφικούς σκοπούς, ότι δηλαδή για τον προβαλλόμενο σκοπό επεξεργασίας αρκούσε η δημοσίευση λιγότερων πληροφοριών (γεγονός το οποίο συνομολόγησε και ο αιτών), δέχθηκε δε ότι η ανάρτηση

ιδιόχειρου σημειώματος στην ιστοσελίδα είναι, λόγω της μεγάλης αμφισβητήσεως που υπήρχε, στα όρια του ανεκτού μέτρου (αναλογικότητας).

Τέλος, η Αρχή επισήμανε ότι σε αντίθεση με τη διαπίστωση υποκειμενικής ευθύνης για τον καταλογισμό ποινικής ευθύνης στο πρόσωπο του δράστη, την ευθύνη για την παράνομη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων φέρει από σκοπιάς προστασίας προσωπικών δεδομένων καταρχήν ο υπεύθυνος επεξεργασίας (αντικειμενική ευθύνη), ο οποίος οφείλει να επιλέγει πρόσωπα με αντίστοιχα επαγγελματικά προσόντα που παρέχουν επαρκείς εγγυήσεις από πλευράς τεχνικών γνώσεων και προσωπικής ακεραιότητας για την τήρηση του απορρήτου (άρθρο 10 παρ. 2 του ν. 2472/1997). Συνεπώς, για την ανάρτηση προσωπικών δεδομένων από τον βοηθό του αιτούντος, την ευθύνη φέρει ο αιτών, ως υπεύθυνος επεξεργασίας. Κατόπιν τούτων, η Αρχή με την απόφαση 45/2015 επέβαλε στον αιτούντα διοικητικό πρόστιμο χιλίων ευρώ για την ανάρτηση γενετικών τόπων STRs σε ιστοσελίδα του διαδικτύου κατά παράβαση της αρχής της αναλογικότητας.

3.6.8. Διενέργεια ελέγχων σε εμπορικές εταιρείες

3.6.8.1. Εταιρείες διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας

Η Αρχή, εντός του 2013, πραγματοποίησε τακτικούς ελέγχους με σκοπό την αποτίμηση του βαθμού συμμόρφωσης με το θεσμικό πλαίσιο προστασίας δεδομένων των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον τομέα του ελέγχου πιστοληπτικής ικανότητας νομικών και φυσικών προσώπων. Ελέγχθηκαν οι εταιρείες: Infobank AE, Ελληνική Εταιρεία Στατιστικών και Οικονομικών Πληροφοριών AE (Hellastat), Trust Center AE και ICAP Group. Το 2015 ολοκληρώθηκαν οι έλεγχοι και εκδόθηκαν οι σχετικές αποφάσεις αναφορικά με τη δραστηριότητα των εταιρειών αυτών.

Όσον αφορά την εταιρεία INFOBANK, η Αρχή διαπίστωσε πολλές παραβάσεις του ν. 21472/97, όπως ότι σημαντικός αριθμός από τα τηρούμενα στα αρχεία της INFOBANK προσωπικά δεδομένα ήταν ανακριβή-μη επικαιροποιημένα, τα δυσμενή δεδομένα τηρούνταν για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από το εκ του νόμου προβλεπόμενο διάστημα, δεν γνωστοποιήθηκαν στην Αρχή εγγράφως και χωρίς καθυστέρηση οι μεταβολές της εταιρείας και δεν πραγματοποιούνταν ατομική ενημέρωση των υποκειμένων. Με τη με αριθμ. 46/2015 απόφασή της, η Αρχή επέβαλε στην εταιρεία τέσσερα πρόστιμα συνολικού ύψους εξήντα χιλιάδων ευρώ, την κύρωση της καταστροφής των δεδομένων που τηρούνταν για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από του εκ του νόμου προβλεπόμενο και της απηύθυνε τις συστάσεις αφενός να ενημερώνει τα υποκείμενα των δεδομένων σύμφωνα με όσα αναλυτικά εκτίθενται στο σκεπτικό της απόφασης, καθώς και να υποβάλλει κάθε τυχόν τροποποίηση του εσωτερικού κανονισμού επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων στην Αρχή χωρίς καθυστέρηση και, σε κάθε περίπτωση, να ενημερώνει αποδεδειγμένα τους εργαζόμενους σχετικά με τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τα σχετικά με τον κανονισμό αυτό κείμενα.

Ως προς την εταιρεία με την επωνυμία Ελληνική Εταιρεία Στατιστικών και Οικονομικών

Πληροφοριών ΑΕ (Hellastat), διαπιστώθηκε ότι η εταιρεία τηρούσε δεδομένα σχετικά με στέρηση καρνέ επιταγών τα οποία δεν περιέχονται σε δημόσια προσβάσιμα βιβλία και πηγές από όπου η εταιρεία συλλέγει δεδομένα, αλλά και στοιχεία λευκής λίστας σχετικά με εξοφλήσεις και υπόλοιπα δανείων καρτών, σε καθυστέρηση, τακτοποίηση κ.λπ. Επίσης, διαπιστώθηκε ότι δεν υπήρχε πεδίο στους πίνακες της βάσης δεδομένων, το οποίο να περιέχει περιγραφή της πηγής των τηρούμενων δεδομένων, καθώς και διαχωρισμός ποια από αυτά αποτελούν μέρος του αρχείου της εταιρείας που τα τηρεί ως υπεύθυνη επεξεργασίας και ποια της έχουν διαβιβαστεί στο πλαίσιο εκτέλεσης έργου από τράπεζες. Η Αρχή με την με αριθμ. 51/2015 απόφασή της επέβαλε στην Hellastat, ως υπεύθυνη επεξεργασίας, χρηματικά πρόστιμα για παράνομη συλλογή και χρήση δεδομένων και για παράβαση της εκπλήρωσης της ατομικής ενημέρωσης των υποκειμένων. Περαιτέρω, της απηύθυνε σύσταση: α) να καταγράφει την πηγή προέλευσης των προσωπικών δεδομένων που τηρεί στη βάση δεδομένων του, β) να τηρεί με επιμέλεια τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 1/2011 οδηγίας της Αρχής για το θέμα της «χρήσης συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για την προστασία προσώπων και αγαθών», και ειδικά του άρθρου 7 που ρυθμίζει τη λειτουργία συστημάτων βιντεοεπιτήρησης σε χώρους εργασίας, και γ) να τηρεί με επιμέλεια τις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 1 του ν. 3471/2006 για την προστασία προσωπικών δεδομένων και ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

Αναφορικά με την εταιρεία με την επωνυμία «Trust Ανώνυμος Εταιρεία Σύμβουλοι Επιχειρησιακής Ανάπτυξης Κατασκευής και Εκμετάλλευσης Ακινήτων» και το διακριτικό τίτλο «Trust Center ΑΕ», διαπιστώθηκε παράβαση της εκπλήρωσης της υποχρέωσης ατομικής ενημέρωσης των υποκειμένων μετά τη συλλογή των δεδομένων και πριν από κάθε διαβίβαση για την οποία επιβλήθηκε χρηματικό πρόστιμο τριών χιλιάδων ευρώ. Περαιτέρω, και με δεδομένο τη συμμόρφωση της εταιρείας στις υποδείξεις της Αρχής όσον αφορά τα υπόλοιπα ευρήματα του ελέγχου, η Αρχή απηύθυνε σύσταση στον υπεύθυνο επεξεργασίας να ενημερώνει εφεξής ατομικά τα υποκείμενα των δεδομένων είτε μέσω του αποδέκτη είτε με άλλο τυχόν πρόσφορο τρόπο που θα επιλέξει η ίδια σύμφωνα με το σκεπτικό της παρούσας και να τηρεί τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το ν. 2472/1997 αναφορικά με την ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων κατά την επεξεργασία (απόφαση 36/2015).

Τέλος, στην εταιρεία «ICAP GROUP ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ» διαπιστώθηκε παράνομη συλλογή και χρήση δεδομένων του αρχείου ΣΑΥ/ΣΥΠ και παράνομη πρόσβαση στο αρχείο ΣΣΧ της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ για ίδιο λογαριασμό και καθ' υπέρβαση της σύμβασης με την ALPHA BANK, παράνομη συλλογή και χρήση δεδομένων που προέρχονταν από τα τηρούμενα στη ΓΓΠΣ αρχεία μητρώου φορολογουμένων για ίδιους οικονομικούς σκοπούς, μη λήψη των απαραίτητων μέτρων που εξασφαλίζουν την τήρηση των δεδομένων αποκλειστικά εντός του εκ του νόμου προβλεπόμενου χρονικού διαστήματος και μη προσήκουσα ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων. Ενόψει των ανωτέρω, επιβλήθηκαν στην ICAP χρηματικά πρόστιμα συνολικού ύψους εκατόν πενήντα χιλιάδων ευρώ και της απηύθυνε τις ακόλουθες συστάσεις: α) να συμπεριλαμβάνει την πληροφορία της πηγής στα τηρούμενα δεδομένα, β) να ενημερώνει εφεξής ατομικά τα υποκείμενα των δεδομένων είτε μέσω του πελάτη-αποδέκτη, είτε με άλλο

τυχόν πρόσφορο τρόπο που θα επιλέξει η ίδια, και γ) να υποβάλλει κάθε τυχόν τροποποίηση του εσωτερικού κανονισμού επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων στην Αρχή χωρίς καθυστέρηση και, σε κάθε περίπτωση, να ενημερώνει αποδεδειγμένα τους εργαζόμενους σχετικά με τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τα σχετικά με τον κανονισμό αυτό κείμενα σύμφωνα με το σκεπτικό της παρούσας (απόφαση 63/2015).

3.6.9. Διασυνοριακές διαβιβάσεις δεδομένων

3.6.9.1. Διαβίβαση δεδομένων μεταξύ οργανισμών

Με την υπ' αριθμ. Γ/ΕΞ/2079-1/2015 απόφασή της, η Αρχή χορήγησε στην Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης & Ελέγχων (ΕΛΤΕ) άδεια διαβίβασης μέχρι τις 31-7-2016 των προσωπικών δεδομένων που περιέχονται στα έγγραφα ελέγχων που αφορούν νόμιμους ελεγκτές και τα οποία προκύπτουν κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων των δύο αρχών ή συλλέγονται επ' ευκαιρία διενέργειας κοινών ελέγχων προς το Συμβούλιο Λογιστικής Εποπτείας των Εταιρειών Δημοσίου Ενδιαφέροντος των ΗΠΑ (Public Company Accounting Oversight Board-PCAOB), σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 εδαφ. στ' του ν. 2472/97.

Η Αρχή έκρινε ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 9 παρ. 2 εδαφ. στ' του ν. 2472/97, σύμφωνα με το οποίο επιτρέπεται κατ' εξαίρεση, με άδεια της Αρχής, η διαβίβαση σε τρίτη χώρα η οποία δεν εξασφαλίζει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας όταν «ο υπεύθυνος επεξεργασίας παρέχει επαρκείς εγγυήσεις για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των υποκειμένων και την άσκηση των σχετικών δικαιωμάτων τους, όταν οι εγγυήσεις προκύπτουν από συμβατικές ρητρες, σύμφωνες με τις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου».

Για την κρίση της αυτή η Αρχή έλαβε υπόψη ότι από το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο (άρθρο 42 του ν. 3693/2008) επιτρέπεται η εν λόγω διαβίβαση στις αρμόδιες αρχές τρίτων χωρών, ότι υπάρχει εκτελεστική απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 11 Ιουνίου 2013 για την καταλληλότητα των αρμοδίων αρχών των ΗΠΑ, η οποία λήγει στις 31-7-2016, ότι υπογράφηκαν την 1-8-2015 από τις δύο αρχές η «Δήλωση Πρωτοκόλλου Συνεργασίας» και η σύμβαση για τη διαβίβαση προσωπικών δεδομένων στην οποία περιέχονται επαρκείς εγγυήσεις για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των υποκειμένων και την άσκηση των σχετικών δικαιωμάτων τους και ότι υπάρχουν ικανοποιητικά μέτρα ασφάλειας των δεδομένων που εφαρμόζει το PCAOB, καθώς και οι κανόνες για την τήρηση του απορρήτου από το προσωπικό του PCAOB.

3.6.9.2. Διαβίβαση δεδομένων εκτός ΕΕ βάσει δεσμευτικών εταιρικών κανόνων

Το 2015 η Αρχή χορήγησε, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 στοιχ. στ' εδ. α' του ν. 2472/1997, τις υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/2296/13-10-2015 (αρ. άδειας 1574) και ΓΝ/ΕΞ/2297/13-10-2015 (αρ. άδειας 1573) άδειες διαβίβασης προσωπικών δεδομένων με βάση δεσμευτικούς εταιρικούς

κανόνες (Binding Corporate Rules, στο εξής BCR) στις εταιρείες Accenture Ανώνυμη Εταιρεία Οργάνωσης Πληροφορικής και Ανάπτυξης Επιχειρήσεων και Accenture BPM Ανώνυμη Εταιρεία Υπηρεσιών Λειτουργικής Στήριξης αντίστοιχα.

Η Αρχή, προκειμένου να χορηγήσει τις ως άνω άδειες, έλαβε υπόψη της: α) την έγκριση των καταρτισθέντων BCR σε ευρωπαϊκό επίπεδο από την επικεφαλής εθνική Αρχή (εν προκειμένω την Αρχή του Ηνωμένου Βασιλείου), β) το είδος των προσωπικών δεδομένων που επρόκειτο να διαβιβαστούν (πρώην και εν ενεργεία υπαλλήλων, υποψηφίων προς πρόσληψη, επαφών πελατών, προμηθευτών, χρηστών ιστοτόπων και μετόχων), γ) τους σκοπούς της διαβίβασης (κατά κύριο λόγο διοίκηση προσωπικού και διαχείριση σχέσεων της εταιρείας με πελάτες της), δ) την κατοχυρούμενη στους όρους των BCR υπεροχή του εθνικού δικαίου προστασίας προσωπικών δεδομένων όταν το τελευταίο παρέχει υψηλότερου επιπέδου προστασία από τα BCR, ε) την υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας να τηρεί με βάση τα BCR όλες τις υποχρεώσεις του σχετικά με το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας, καθώς και στ) να τηρεί όλες τις βασικές προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας που ορίζει ο ν. 2472/1997.

Επιπλέον, η Αρχή, προκειμένου να χορηγήσει τις εν λόγω άδειες, έθεσε τους εξής όρους: α) η ισχύς της άδειας εξαρτάται από την τήρηση αμετάβλητων των εγκριθέντων BCR υπό την επιφύλαξη τυχόν τροποποίησης του ισχύοντος δικαίου, β) τυχόν μεταβολές της δομής των κρίσιμων πολυεθνικών ομίλων ή των όρων των εγκριθέντων BCR οφείλουν να γνωστοποιούνται στην Αρχή, ενώ οποιαδήποτε ουσιώδης μεταβολή τους η οποία επηρεάζει τις υπό εξέταση διαβιβάσεις δεδομένων τελεί υπό την έγκριση της Αρχής, γ) ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να τηρεί τις βασικές υποχρεώσεις που απορρέουν από το ν. 2472/1997 και τις σχετικές πράξεις της Αρχής (π.χ. οδηγία 115/2001 για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στον τομέα των εργασιακών σχέσεων), δ) ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να χρησιμοποιεί κατάλληλους, ασφαλείς κρυπτογραφικούς μηχανισμούς σύμφωνα με διεθνώς αποδεκτά πρότυπα, προκειμένου να εξασφαλίζει την εμπιστευτικότητα των δεδομένων κατά τη διαβίβαση, ε) ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να τηρεί την οριζόμενη στο άρθρο 11 παρ. 3 ν. 2472/1997 υποχρέωση ενημέρωσης των υποκειμένων και να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις, γνωμοδοτήσεις και οδηγίες της Αρχής, καθώς και να καταβάλει το απαιτούμενο για την άδεια διαβίβασης παράβολο.

3.7. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

3.7.1. Περιστατικά παραβίασης παρόχων

Με την απόφαση 1/2015 η Αρχή εξέτασε σοβαρό περιστατικό παραβίασης προσωπικών δεδομένων σε πάροχο υπηρεσιών ηλεκτρονικής επικοινωνίας. Από τη διενέργεια ελέγχου της Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος με τη συνδρομή της Αρχής σε εταιρεία που δραστηριοποιείται στον τομέα της εμπορίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, διαπιστώθηκε ότι η εταιρεία αυτή είχε στην κατοχή της μεγάλο όγκο δεδομένων συνδρομητών του ΟΤΕ. Συγκεκριμένα, όπως προέκυψε από την ανάλυση των στοιχείων, τεκμηριώθηκε περιστατικό παραβίασης

προσωπικών δεδομένων που αφορά σε δεδομένα μεταξύ των ετών 2008 και 2010. Αν και δεν κατέστη δυνατό να διαπιστωθεί με ποιο τρόπο πραγματοποιήθηκε το περιστατικό, αποδείχθηκε ότι τα δεδομένα αυτά αφορούν σε πάνω από 8.000.000 παλιούς ή υφιστάμενους συνδρομητές του οργανισμού. Η αρχική προέλευση των δεδομένων είναι πέραν αμφιβολίας ο ΟΤΕ, καθώς σε αυτά περιλαμβάνονται πεδία που είναι εσωτερικά του οργανισμού, στοιχεία συνδρομητών που είναι ανακοινώσιμα σε καταλόγους (και άρα μπορεί να βρεθούν από δημόσια προσβάσιμη πηγή) αλλά και στοιχεία μη ανακοινώσιμα σε καταλόγους, όπως για παράδειγμα ο ΑΦΜ φυσικών προσώπων, που δεν μπορούν να βρεθούν από δημόσια προσβάσιμη πηγή. Μάλιστα, σε πάνω από 350.000 περιπτώσεις συνδρομητών, το υποκείμενο των δεδομένων έχει ρητά ζητήσει από τον πάροχο να μην περιλαμβάνονται τα στοιχεία του σε καταλόγους. Διαπιστώθηκε επίσης ότι τα δεδομένα αυτά έχουν συνδυαστεί με άλλα προσωπικά δεδομένα, είτε εντός του οργανισμού είτε με διασταύρωση με άλλα –ενδεχομένως παράνομης προέλευσης– δεδομένα, συνεπώς υπήρξε επίπτωση από τη μη ασφαλή επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων των συνδρομητών του οργανισμού, ιδιαίτερα μάλιστα και σε όσους είχαν δηλώσει ότι δεν επιθυμούν να είναι τα στοιχεία τους ανακοινώσιμα σε καταλόγους.

Ο ΟΤΕ, ως πάροχος υπηρεσιών ηλεκτρονικής επικοινωνίας, υπόκειται σε αυστηρούς κανόνες ως προς την ασφάλεια των ηλεκτρονικών υπηρεσιών που παρέχει και των συναφών δεδομένων, στα οποία περιλαμβάνονται και τα δεδομένα συνδρομητών. Διαθέτει μεν πολιτική ασφάλειας, σύμφωνη με τους κανονισμούς της ΑΔΑΕ, αλλά τα λαμβανόμενα μέτρα ασφάλειας αποδείχθηκαν στην πράξη ανεπαρκή. Και τούτο γιατί δεν κατάφεραν να αποτρέψουν «μαζική» διαρροή δεδομένων για έως τέσσερις διαφορετικές χρονικές περιόδους, γεγονός που υποδεικνύει ότι το περιστατικό δεν ήταν ένα μεμονωμένο ή τυχαίο γεγονός. Η Αρχή δέχθηκε ότι ο ΟΤΕ δεν έχει πλέον τη δυνατότητα να διερευνήσει πλήρως το περιστατικό, καθώς έχουν περάσει πλέον των δύο ετών και τα αρχεία καταγραφής έχουν καταστραφεί. Τούτο όμως δεν σημαίνει ότι ο οργανισμός απαλλάσσεται των ευθυνών του. Αντίθετα, θα έπρεπε να έχει εφαρμόσει μέτρα ασφάλειας που να εξασφαλίζουν ότι δεν είναι δυνατή η μαζική μεταφόρτωση ή/και η εξαγωγή δεδομένων από τα συστήματά του. Σε κάθε περίπτωση, θα έπρεπε ένα τέτοιας έκτασης και επαναλαμβανόμενο περιστατικό να έχει προληφθεί ή, στη χειρότερη περίπτωση, ανιχνευθεί από τα εφαρμοζόμενα μέτρα ασφάλειας. Αποδείχθηκε, επομένως, ότι τα λαμβανόμενα μέτρα ασφάλειας δεν ήταν ικανά να αποτρέψουν το περιστατικό.

Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη τον μεγάλο αριθμό προσωπικών δεδομένων συνδρομητών φυσικών προσώπων, παλαιών και υφισταμένων, του οργανισμού που διέρρευσαν, το γεγονός ότι στα δεδομένα περιλαμβάνονται μη δημόσια προσβάσιμα απλά προσωπικά δεδομένα για πολύ μεγάλο αριθμό συνδρομητών, την προσβολή που επήλθε στα υποκείμενα των δεδομένων, τη διαπίστωση ότι δεν τηρήθηκαν τα κατάλληλα μέτρα ασφάλειας, συνεκτιμώντας το γεγονός ότι φάνηκε πως μετά το χρονικό διάστημα του περιστατικού ο ΟΤΕ διαρκώς ενισχύει τα λαμβανόμενα μέτρα ασφάλειας και ότι μετά την ανακοίνωση του περαστικού σε αυτόν προχώρησε σε κατάλληλες ενέργειες –έστω και ατελέσφορες– για τη διερεύνησή του, επέβαλε στον ΟΤΕ πρόστιμο ύψους εξήντα χιλιάδων ευρώ.

3.7.2. Καταγραφή και ακρόαση τηλεφωνικών κλήσεων σε τηλεφωνικό κέντρο παρόχου υπηρεσιών ηλεκτρονικής επικοινωνίας

Μετά από καταγγελία του Πανελλήνιου Σωματείου Εργαζομένων TIM (Wind), εξετάστηκε από την Αρχή η νομιμότητα της διαδικασίας ηχογράφησης των εισερχόμενων κλήσεων στο τμήμα εξυπηρέτησης πελατών, όπως και της ακρόασης αυτών, σε πραγματικό χρόνο, από τους προϊστάμενους τους. Παράλληλα τέθηκε και θέμα νομιμότητας της εξ αποστάσεως πρόσβασης σε συστήματα της WIND από συνεργαζόμενες τρίτες εταιρείες (απόφαση 86/2015).

Η Αρχή έχει επισημάνει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 3 του ν. 3471/2006, η καταγραφή συνδιαλέξεων και των συναφών δεδομένων κίνησης επιτρέπεται μόνο κατ' εξαίρεση, όταν πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια νόμιμης επαγγελματικής πρακτικής, με σκοπό την παροχή αποδεικτικών στοιχείων εμπορικής συναλλαγής ή άλλης επικοινωνίας επαγγελματικού χαρακτήρα, υπό την προϋπόθεση ότι και τα δύο μέρη, μετά από προηγούμενη ενημέρωση σχετικά με το σκοπό της καταγραφής, συγκατατίθενται στην καταγραφή. Ωστόσο, η Αρχή έχει ήδη κρίνει ότι δεν απαιτείται προηγούμενη συγκατάθεση και των δύο μερών αλλά προηγούμενη ενημέρωση του μέρους που δεν έχει την πρωτοβουλία της καταγραφής, σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 2472/1997 (βλέπε επίσης και ετήσια έκθεση της Αρχής για το 2006, σελ. 78). Η απαιτούμενη από το νόμο ενημέρωση μπορεί να διενεργηθεί και με ηχογραφημένη ειδοποίηση πριν από την έναρξη της τηλεφωνικής συνδιάλεξης που πρόκειται να καταγραφεί.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, στις διατάξεις των υπ' αριθμ. 488/82/15-07-2008 και 621/011/27-09-2011 αποφάσεων της ΕΕΤΤ τεκμηριώνεται υποχρέωση του παρόχου να διασφαλίζει ότι οι διαδικασίες και το προσωπικό του είναι σε συμμόρφωση με την κείμενη νομοθεσία. Μάλιστα, ορίζονται συγκεκριμένες υποχρεώσεις για το προσωπικό του παρόχου που ασχολείται με την τηλεφωνική εξυπηρέτηση για περιπτώσεις όπως οι μέθοδοι διενέργειας πωλήσεων, τα ελάχιστα σημεία ενημέρωσης καταναλωτών, η κατάρτιση συμβάσεων και η ποιότητα υπηρεσίας. Διαπιστώθηκε ότι οι καταγεγραμμένες συνομιλίες συνδρομητών με το τμήμα εξυπηρέτησης πελατών της WIND χρησιμοποιήθηκαν από την εταιρεία για την εξαγωγή ατομικού στατιστικού στοιχείου (monitoring) και τη συμπερίληψή του σε μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προς τους εργαζόμενους στο τμήμα αυτό, μαζί με λοιπά ατομικά στατιστικά στοιχεία που προκύπτουν από εξωτερικά δεδομένα των κλήσεων και αφορούν τους δείκτες ποιότητας τηλεφωνικά παρεχόμενων υπηρεσιών, όπως αυτοί ορίζονται στην προαναφερθείσα υπ' αριθμ. 621/011/27-09-2011 απόφαση της ΕΕΤΤ. Το σύνολο των στοιχείων αυτών χρησιμοποιήθηκε για την επιβράβευση και δεν αποτέλεσε τμήμα της τυπικής διαδικασίας αξιολόγησης προσωπικού. Με δεδομένο ότι ο πάροχος οφείλει να διαθέτει μηχανισμούς ώστε να ελέγχει ότι η τηλεφωνική επικοινωνία με τον καταναλωτή γίνεται σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό και νομοθετικό πλαίσιο, η Αρχή έκρινε ότι η παραπάνω ενέργειά του αποτελεί νόμιμη επαγγελματική πρακτική, που σκοπό έχει την παροχή αποδεικτικών στοιχείων επικοινωνίας επαγγελματικού χαρακτήρα, συνεπώς, ως προς αυτό το σημείο μπορεί να εφαρμοστεί το άρ. 4 παρ. 3 του ν. 3471/2006.

Διαπιστώθηκε, επίσης, ότι σε μικρό αριθμό περιπτώσεων, προϊστάμενοι εταιρείας που

ενεργεί ως εκτελούσα την επεξεργασία για λογαριασμό της WIND προχώρησαν σε ενέργεια παρακολούθησης, σε πραγματικό χρόνο, τηλεφωνικών επικοινωνιών μεταξύ συνδρομητών της WIND και υπαλλήλων της. Η Αρχή έκρινε ότι για την ενέργεια αυτή δεν απαιτείται ξεχωριστή γνωστοποίηση ή ενημέρωση καθώς τα δύο μέρη της επικοινωνίας παραμένουν ο συνδρομητής και η εταιρεία, τα οποία δεν μεταβάλλει η παρέμβαση επιπλέον προσώπου του υπευθύνου. Η ακρόαση των συνομιλιών σε πραγματικό χρόνο από τους προϊσταμένους αποτελεί μία επιπλέον επεξεργασία, η νομιμότητα της οποίας θα πρέπει να εξετασθεί και με βάση το άρ. 4 παρ. 1 του ν. 2472/1997. Η ενέργεια αυτή, όμως, μπορεί να ενταχθεί στις διαδικασίες ελέγχου ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και να θεωρηθεί ότι αποτελεί νόμιμη επαγγελματική πρακτική. Επιπλέον, ο ιδιαίτερα μικρός αριθμός περιστατικών σε διάστημα τριών μηνών οδηγεί στο συμπέρασμα ότι δεν πρόκειται για πάγια και καθημερινή πρακτική, αλλά περισσότερο για περιστασιακά γεγονότα, άρα δεν επαρκεί για να τεκμηριωθεί επιτήρηση εργαζομένων.

Διαπιστώθηκε, όμως, ότι στα ενημερωτικά έγγραφα της εταιρείας δεν είναι απόλυτα σαφής η ενημέρωση που παρέχεται προς τους εργαζόμενους, σχετικά με τους σκοπούς ακρόασης των καταγεγραμμένων συνομιλιών στο τμήμα εξυπηρέτησης πελατών. Προς τούτο η Αρχή απηύθυνε σύσταση στη WIND ότι θα πρέπει να γίνεται σαφές, τόσο στην ενημέρωση που παρέχεται στους εργαζόμενους όσο και στα έγγραφα των εσωτερικών διαδικασιών της εταιρείας, ότι ακρόαση των καταγεγραμμένων κλήσεων γίνεται και για τον ειδικότερο σκοπό της συμμόρφωσης με την κείμενη νομοθεσία για τον έλεγχο παροχής ποιοτικών υπηρεσιών, όπως και ότι τα στοιχεία αυτά θα χρησιμοποιηθούν μόνο για την επιβράβευση των εργαζομένων. Η ενημέρωση θα πρέπει να ακολουθεί τα οριζόμενα στο άρ. 11 παρ. 1 του ν. 2472/1997 και θα πρέπει να είναι άμεσα διαθέσιμη και προς τις αρμόδιες Αρχές, καθώς με μεγάλη καθυστέρηση κατέστησαν απόλυτα σαφείς, απέναντι στην Αρχή, οι σκοποί χρήσης των καταγεγραμμένων συνομιλιών.

Τέλος, όσον αφορά στη δυνατότητα εξ αποστάσεως πρόσβασης σε συστήματα της WIND από συνεργαζόμενες με αυτή τρίτες εταιρείες, που ενεργούν ως εκτελούσες την επεξεργασία, και στο γεγονός ότι εφαρμόζεται εργασία εξ αποστάσεως, η Αρχή έκρινε ότι δεν προκύπτει παράβαση των διατάξεων για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει το δικαίωμα να επιλέγει τόσο τους εκάστοτε εκτελούντες την επεξεργασία όσο και τα πρόσωπα που ασχολούνται για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον τηρούνται τα προβλεπόμενα στο άρ. 10 του ν. 2472/1997 για το απόρρητο και την ασφάλεια για τις οποίες δεν τεκμηριώθηκε παράβαση.

3.7.3. Χρήση «Cookies» σε ιστοσελίδες - Συμμετοχή της ελληνικής Αρχής στην ευρωπαϊκή δράση «cookie sweep»

Η Αρχή συμμετείχε σε κοινή δράση που οργάνωσε η Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29, αναφορικά με τη συμμόρφωση των φορέων παροχής υπηρεσιών διαδικτύου ως προς τις υποχρεώσεις τους σχετικά με την εγκατάσταση cookies στους τερματικούς εξοπλισμούς των χρηστών (όπως αυτές προδιαγράφονται στην Οδηγία 2002/58/EK –ePrivacy Directive– μετά την τροποποίησή της από την Οδηγία 2009/136/EK (βλ. σχετικά και ενότητα 3.7.3 Ετήσιας

Έκθεσης 2014).

Στο πλαίσιο της κοινής αυτής δράσης, εξετάστηκαν διαδικτυακοί τόποι υψηλής επισκεψιμότητας στους τομείς του ηλεκτρονικού εμπορίου, του ηλεκτρονικού Τύπου και δημοσίων υπηρεσιών. Η ελληνική Αρχή συμμετείχε στην ευρωπαϊκή αυτή δράση με την εξέταση τριάντα ελληνικών διαδικτυακών τόπων.

Η συγκεντρωτική αναφορά για τα αποτελέσματα της ως άνω δράσης είναι διαθέσιμη στο http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/press-material/pressrelease/art29_press_material/20150217__wp29_press_release_on_cookie_sweep_.pdf. Η Αρχή εξέδωσε σχετικά δελτίο Τύπου με ημερομηνία 3-3-2015.

Η χρήση των «cookies» από ιστοσελίδες ρυθμίζεται με το άρθρο 4 παρ. 5 του ν. 3471/2006 για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ο οποίος ενσωματώνει την Οδηγία 2002/58/EK, μετά και την τροποποίησή του από το ν. 4070/2012, με τον οποίο ενσωματώθηκαν και οι τροποποιήσεις της Οδηγίας 2002/58/EK που πραγματοποιήθηκαν με την Οδηγία 2009/136/EK. Συγκεκριμένα, το εν λόγω άρθρο ορίζει ότι «η αποθήκευση πληροφοριών ή η απόκτηση πρόσβασης σε ήδη αποθηκευμένες πληροφορίες στον τερματικό εξοπλισμό συνδρομητή ή χρήστη επιτρέπεται μόνο αν ο συγκεκριμένος συνδρομητής ή χρήστης έχει δώσει τη συγκατάθεσή του μετά από σαφή και εκτενή ενημέρωση κατά την παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 2472/1997, όπως ισχύει. Η συγκατάθεση του συνδρομητή ή χρήστη μπορεί να δίδεται μέσω κατάλληλων ρυθμίσεων στο φυλλομετρητή ιστού ή μέσω άλλης εφαρμογής. Τα παραπάνω δεν εμποδίζουν την οποιαδήποτε τεχνικής φύσεως αποθήκευση ή πρόσβαση, αποκλειστικός σκοπός της οποίας είναι η διενέργεια της διαβίβασης μιας επικοινωνίας μέσω δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή η οποία είναι αναγκαία για την παροχή υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας, την οποία έχει ζητήσει ρητά ο χρήστης ή ο συνδρομητής».

Ως εκ τούτου, καθίσταται σαφές ότι, με το ισχύον νομικό πλαίσιο, εφόσον η εγκατάσταση «cookie» στο τερματικό ενός χρήστη δεν είναι απολύτως απαραίτητη για την παροχή της υπηρεσίας την οποία ο ίδιος αιτείται, τότε επιτρέπεται η εγκατάσταση και χρήση του «cookie» μόνο υπό την προϋπόθεση ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενημερώνει τον χρήστη για την επεξεργασία που θα λάβει χώρα και εφόσον ο χρήστης δηλώσει σαφώς, ρητώς και ειδικώς ότι συγκατατίθεται στην εν λόγω επεξεργασία (explicit consent ή αλλιώς «opt-in»). Σημειώνεται ότι η Αρχή έχει εκδώσει αναλυτικές οδηγίες στην ιστοσελίδα της (www.dpa.gr => Θεματική ενότητα: Υπηρεσίες διαδικτύου => Cookies), στις οποίες αναφέρονται οι νόμιμοι τρόποι ενημέρωσης και λήψης της συγκατάθεσης του χρήστη, καθώς και οι περιπτώσεις που εξαιρούνται σύμφωνα με το νόμο από την υποχρέωση ενημέρωσης και λήψης συγκατάθεσης.

Στις περιπτώσεις διαδικτυακών τόπων που δεν είχαν συμμορφωθεί απόλυτα με τις σχετικές υποχρεώσεις, η Αρχή προέβη σε έγγραφη ενημέρωσή τους ώστε να προβούν στις κατάλληλες ενέργειες για την τήρηση των ανωτέρω.

Η Αρχή ενημέρωσε τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για το ισχύον νομικό πλαίσιο, καθώς και την ανωτέρω δράση, σε απάντηση του με αρ. πρωτ. 253/13-7-2015 εγγράφου του (Γ/ΕΙΣ/3944/15-07-2015) κατόπιν της υπ' αριθμ. 2819/22-05-2015 ερώτησης Βουλευτή.

3.7.4. Αζήτητες ηλεκτρονικές επικοινωνίες για σκοπούς προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών

3.7.4.1. Μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

Η Αρχή, μετά από καταγγελίες για αποστολή αζήτητων μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, απέστειλε εντός του έτους 2015 είκοσι τέσσερα έγγραφα προς ενημέρωση και συμμόρφωση των υπευθύνων επεξεργασίας με τις διατάξεις του άρθρου 11 ν. 3471/2006 αναφορικά με την αποστολή αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας, είτε για διαφημιστικούς σκοπούς είτε για το σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας. Έξι από αυτές αφορούσαν αποστολές που πραγματοποιήθηκαν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και δεκαοκτώ αποστολές που πραγματοποιήθηκαν μέσω σύντομων γραπτών μηνυμάτων σε συνδρομητές κινητής τηλεφωνίας (sms). Επιπρόσθετα, σε μία περίπτωση, η Αρχή συνέδραμε τη Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος σε υπόθεση για την οποία είχε λάβει και η ίδια καταγγελία και αφορούσε τόσο σε αποστολή αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας, όσο και πώληση έναντι χρηματικού αντιτίμου αρχείων με διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για το σκοπό της προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών από τρίτους. Η εν λόγω υπόθεση οδήγησε στη σύλληψη δύο ατόμων (βλ. σχετικό δελτίο Τύπου της Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&lang=%27..%27&perform=view&id=53285&Itemid=1490&lang=).

Τέλος, με τις αποφάσεις 26, 38 και 72/2015, η Αρχή επέβαλε κυρώσεις σε υπευθύνους επεξεργασίας για την αποστολή αζήτητων μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Ειδικότερα, η Αρχή εξέδωσε:

α) την απόφαση 26/2015, με την οποία κατόπιν καταγγελιών και διοικητικού ελέγχου στην εταιρεία Airtouch, ο οποίος πραγματοποιήθηκε εντός του έτους 2012 (βλ. Ετήσια Έκθεση 2013, ενότητα 3.7.5, απόφαση 42/2013), επέβαλε σε εταιρεία πρόστιμο 1.000 ευρώ για παράνομη συλλογή και περαιτέρω επεξεργασία προσωπικών δεδομένων κατά παράβαση του άρθρου 4 ν. 2472/1997 και του άρθρου 11 παρ. 1 του ν. 3471/2006. Συγκεκριμένα διαπιστώθηκε ότι η εταιρεία τηρούσε λίστα με διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου την οποία και διαβίβασε στην Airtouch, ενώ παράλληλα απέστειλε και διαφημιστικά μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, χωρίς, σε καμία περίπτωση, να έχει ληφθεί η συγκατάθεση των συνδρομητών. Η Αρχή επέβαλε παράλληλα και την καταστροφή του αρχείου των διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Προς πλήρη άρση της παράβασης, η Αρχή διέταξε τον υπεύθυνο επεξεργασίας να ενημερώσει την εταιρεία Airtouch, εγγράφως και με απόδειξη ότι η τήρηση του αρχείου το οποίο της διαβίβασε είναι παράνομη. Σε συνέχεια της απόφασης αυτής, η Αρχή ενημέρωσε πελάτη του υπευθύνου επεξεργασίας, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1455/05-03-2015 έγγραφό της, σχετικά με τη νόμιμη διαδικασία αποστολής διαφημιστικών μηνυμάτων με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ζητώντας τη συμμόρφωσή του.

β) την απόφαση 38/2015, με την οποία επέβαλε στην εταιρεία «ΙΑΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΕ» την κύρωση του προστίμου χρηματικού ποσού 30.000 ευρώ, για από κοινού παράβαση των άρθρων 2, 4 παρ. 1 εδ. (α'), 5, 11 και 13 του ν. 2472/1997 και 11 παρ. 1 του ν.

3471/2006. Η Αρχή, μετά από καταγγελίες για αποστολή αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας, κατόπιν διοικητικού ελέγχου σε συνεργασία με τη Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος και συνοδεία εισαγγελικού λειτουργού, διαπίστωσε ότι με χρήση λογισμικού συλλογής διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από το διαδίκτυο συγκεντρώθηκε ιδιαίτερα μεγάλος αριθμός διευθύνσεων (29.758 διευθύνσεις βρέθηκαν στο λογισμικό και παράλληλα βρέθηκαν πολυάριθμα αρχεία με διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, με το μεγαλύτερο από αυτά να αριθμεί 174.787 διευθύνσεις). Οι εν λόγω ηλεκτρονικές διευθύνσεις είχαν αναρτηθεί για άλλους σκοπούς, αλλά χρησιμοποιήθηκαν για το σκοπό της αποστολής αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας (spam). Παράλληλα, η Αρχή επέβαλε και την κύρωση της καταστροφής των ηλεκτρονικών διευθύνσεων που είχαν συλλεγεί παρανόμως.

γ) την απόφαση 72/2015, με την οποία η Αρχή, κατόπιν πλήθους καταγγελιών, επέβαλε στην εταιρεία «ALL THE WORLD - COSMOS ONLINE LTD», πρόστιμο 3.000 ευρώ για αποστολή μηνυμάτων αζήτητης επικοινωνίας, καταστροφή του αρχείου των διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που διατηρεί η εταιρεία για τις ιστοσελίδες της aircosmos.eu και cosmos-grs.com και διαγραφή όσων διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου διατηρεί η εταιρεία για τις υπόλοιπες ιστοσελίδες της και για τις οποίες η εταιρεία δεν έχει λάβει τη συγκατάθεση του παραλήπτη για αποστολή μηνυμάτων ηλεκτρονικής αλληλογραφίας ή η συγκατάθεση αυτή δεν πληροί όσα ορίζονται στην οδηγία 2/2011 της Αρχής, με ακόλουθη ενημέρωση της Αρχής. Στην ίδια εταιρεία είχαν ήδη επιβληθεί, με την 85/2013 απόφαση της Αρχής, παρόμοιες κυρώσεις και συγκεκριμένα πρόστιμο 8.000 ευρώ και καταστροφή των παρανόμως τηρούμενων διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Λόγω μη συμμόρφωσης με πράξη επιβολής διοικητικών κυρώσεων, η Αρχή διαβίβασε την απόφαση στον Πρόεδρό της, προκειμένου να διαβιβαστεί η απόφαση στον αρμόδιο εισαγγελέα.

3.7.4.2. Μέσω τηλεφωνικών κλήσεων

Και το έτος 2015 παρατηρήθηκε υποβολή αρκετών καταγγελιών αναφορικά με τηλεφωνικές οχλήσεις για το σκοπό της προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών. Σε δεκατέσσερις περιπτώσεις μεμονωμένων καταγγελιών για υπευθύνους επεξεργασίας, η Αρχή απηύθυνε σχετικές συστάσεις προς τους καταγγελλομένους για τη συμμόρφωσή τους με το άρθρο 11 του ν. 3471/2006. Σε περιπτώσεις όπου μεγάλο πλήθος καταγγελιών αφορούσαν τον ίδιο υπεύθυνο επεξεργασίας, η Αρχή προχώρησε στη διεξοδικότερη εξέτασή τους (βλ. και Ετήσια Έκθεση 2014 της Αρχής, ενότητα 3.7.2.) και, αφού ζήτησε εγγράφως και έλαβε τις απόψεις τους για καθεμία καταγγελία αναλυτικά, στη συνέχεια τους κάλεσε για ακρόαση ενώπιόν της. Ειδικότερα, κλήθηκαν ενώπιον της Αρχής επτά υπεύθυνοι επεξεργασίας, για τους οποίους συνολικά έχουν υποβληθεί – μέχρι την ημερομηνία της ακρόασής τους– εκατόν πέντε καταγγελίες, οι οποίες αφορούν πραγματοποίηση τηλεφωνικών κλήσεων με ανθρώπινη παρέμβαση προς συνδρομητές που είτε έχουν εγγραφεί στο μητρώο που προβλέπεται στο άρ. 11 του ν. 3471/2006 (μητρώο «opt-out») είτε είχαν προηγουμένως δηλώσει προς τους καταγγελλόμενους ότι δεν επιθυμούν να δέχονται τέτοιες κλήσεις, ασκώντας το δικαίωμα αντίρρησης κατά το άρ. 13 του ν. 2472/1997.

Οι καταγγελλόμενοι υπέβαλαν, μετά την ακρόασή τους, τα υπομνήματά τους. Η εξέταση της υπόθεσης δεν ολοκληρώθηκε εντός του έτους και οι σχετικές αποφάσεις αναμένεται να εκδοθούν εντός του 2016.

Περαιτέρω, σε μία ειδικότερη περίπτωση τηλεφωνικής όχλησης για προωθητικούς σκοπούς, η διαφημιζόμενη εταιρεία VIVIFY THE BEAUTY LAB κάλεσε τηλεφωνικό αριθμό συνδρομητή τον οποίο ο ίδιος είχε αναρτήσει στο διαδικτυακό τόπο www.car.gr (με σκοπό την πώληση από μεριάς του κράνους μοτοσικλέτας). Η Αρχή με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/4161/27-07-2015 έγγραφό της ενημέρωσε την εταιρεία ότι η συλλογή και χρήση προσωπικών δεδομένων για το σκοπό της απευθείας προώθησης επιτρέπεται: α) με τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων ή β) χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου, όταν τα δεδομένα συλλέγονται από αα) δημόσιους καταλόγους, όπως τηλεφωνικούς καταλόγους συνδρομητών, επαγγελματικούς καταλόγους (π.χ. Χρυσός Οδηγός), καταλόγους εμπορικών εκθέσεων ή το νέο γενικό εμπορικό μητρώο για εταιρείες και εμπόρους, ή ββ) όταν το ίδιο το υποκείμενο των δεδομένων δημοσιοποίησε τα δεδομένα του για συναφείς σκοπούς ή γγ) βάσει της πελατειακής σχέσης ή συναλλακτικής επαφής. Ως εκ τούτου, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η συλλογή δεδομένων, ονοματεπώνυμο και τηλεφωνικό αριθμό, από τον ανωτέρω διαδικτυακό τόπο για τον σκοπό της προώθησης προϊόντων ή/και υπηρεσιών δεν είναι σύμφωνη με τις ως άνω προϋποθέσεις νομιμότητας, διότι ο σκοπός για τον οποίο ο ίδιος τα ανήρτησε στο συγκεκριμένο δημόσια προσβάσιμο διαδικτυακό τόπο δεν είναι συναφής με το σκοπό της προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας. Με το ίδιο έγγραφο η Αρχή απηύθυνε σχετική σύσταση στην εταιρεία.

Επίσης, η Αρχή απάντησε σε ερώτημα υπευθύνου επεξεργασίας σχετικά με τη νομιμότητα πραγματοποίησης τηλεφωνικών κλήσεων σε πρόσωπα που έχουν καταχωρίσει αγγελία σε εφημερίδα ή ιστοσελίδα προκειμένου να ζητείται η σύμφωνη γνώμη τους για να δημοσιευτούν οι αγγελίες τους σε ειδικό διαδικτυακό τόπο του ιδίου. Οι δημοσιεύσεις αυτές θα είναι δωρεάν, ενώ τα πρόσωπα αυτά θα μπορούν να εγγράφονται ως χρήστες στον εν λόγω διαδικτυακό τόπο ώστε να μπορούν να διαχειριστούν τις αγγελίες τους (καταχώριση νέων, έλεγχος επισκεψιμότητας κ.λπ.). Η Αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/6049/20-11-2015 έγγραφό της, ενημέρωσε τον υπεύθυνο επεξεργασίας ότι οι κλήσεις αυτές είναι νόμιμες, υπό την προϋπόθεση ότι οι καλούμενοι τηλεφωνικοί αριθμοί δεν είναι καταχωρημένοι στον κατάλογο που προβλέπεται στο άρθρο 11 παρ. 2 του ν. 3471/2006 (μητρώο «opt-out») – και τούτο διότι ο επιδιωκόμενος σκοπός επεξεργασίας μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι συναφής με τον σκοπό της αρχικής δημοσίευσης της αγγελίας, ενώ τα δεδομένα που αντλούνται αποτελούν στοιχεία που δημοσιοποιεί το ίδιο το υποκείμενο των δεδομένων, το οποίο γνωρίζει ότι τα δημοσιευμένα αυτά στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για συναφείς με την αγγελία σκοπούς. Εφόσον, κατά την τηλεφωνική κλήση, ο καλούμενος επιθυμεί την παροχή της εν λόγω υπηρεσίας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί, μετά από σχετική ενημέρωση για την καταγραφή, να καταγράψει την τηλεφωνική συνδιάλεξη στην οποία ο καλούμενος συγκατατίθεται στην παροχή των υπηρεσιών. Η καταγραφή της τηλεφωνικής συνομιλίας δεν επιτρέπεται να γίνεται εκ των προτέρων παρά μόνο από τη στιγμή που ο καλούμενος ενημερώνεται και συμφωνεί στην

παροχή των υπηρεσιών του υπευθύνου επεξεργασίας.

Τέλος, ως προς το γενικότερο ζήτημα επεξεργασίας τηλεφωνικών αριθμών συνδρομητών, υποβλήθηκαν στην Αρχή δέκα καταγγελίες κατά της «ΧΡΥΣΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΕΝΤΥΠΗ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΑΕ» για διάφορες παραβάσεις της νομοθεσίας για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Μετά την εξέταση των καταγγελιών διαπιστώθηκε ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας επεξεργάστηκε παράνομα προσωπικά δεδομένα συνδρομητών, καθώς: α) σε τρεις περιπτώσεις τα προσωπικά δεδομένα που εμφανίστηκαν στις ιστοσελίδες του δεν ήταν αυτά των συνδρομητών τηλεφωνίας, β) σε τέσσερις περιπτώσεις οι συνδρομητές, κάτοχοι των αριθμών, είχαν δηλώσει στον πάροχό τους ότι δεν επιθυμούν οι αριθμοί των τηλεφώνων τους να είναι ανακοινώσιμοι σε υπηρεσίες καταλόγων, γ) σε δύο περιπτώσεις είναι απροσδιόριστη η προέλευση των δεδομένων, δ) σε μία περίπτωση συνέχισε να επεξεργάζεται τα προσωπικά δεδομένα και μετά την άσκηση αντιρρήσεων εκ μέρους του υποκειμένου των δεδομένων. Επίσης, διαπιστώθηκε ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν τηρεί την πληροφωρία της πηγής προέλευσης των δεδομένων, στις περιπτώσεις που αφορούν οι καταγγελίες, με αποτέλεσμα το δικαίωμα πρόσβασης να μην μπορεί να ικανοποιηθεί, ενώ δεν ενημερώνει κατάλληλα τα φυσικά πρόσωπα των οποίων επεξεργάζεται τα δεδομένα. Τέλος, διαπιστώθηκε ότι η ικανοποίηση των δικαιωμάτων πρόσβασης και αντίρρησης ήταν στην πράξη προβληματική, καθώς ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν τα ικανοποίησε εντός του προβλεπόμενου χρόνου, μη απαντώντας μάλιστα στους αιτούντες, εκτός από μία περίπτωση.

Η Αρχή, για το σύνολο των καταγγελιών, επέβαλε, με την υπ' αριθμ. 2/2015 απόφαση, πρόστιμο 10.000 ευρώ και συνέστησε όπως καταρτίσει και εφαρμόζει εσωτερική διαδικασία για την ικανοποίηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων τα οποία προβλέπονται στα άρθρα 11, 12 και 13 του ν. 2472/1997.

3.8. ΠΕΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

3.8.1. Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων στο πλαίσιο εργασιακών σχέσεων

Η Αρχή εξέτασε πλήθος υποθέσεων αναφορικά με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων εργαζομένων. Σε μία περίπτωση, η Αρχή απάντησε σε ερώτημα του Επιμελητηρίου Καρδίτσας αναφορικά με τη χρήση συστήματος ελέγχου παρουσίας προσωπικού το οποίο διαθέτει κάμερα για την ταυτοποίηση των εισερχομένων – ενώ για το ίδιο ζήτημα υποβλήθηκε στην Αρχή και σχετική καταγγελία από την Ομοσπονδία Συλλόγων Υπαλλήλων Επιμελητηρίων. Η Αρχή ενημέρωσε και τις δύο πλευρές, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/262/19-01-2015 έγγραφό της, ότι η λήψη φωτογραφιών εισάγει μια επαχθή και δυσανάλογη για τα υποκείμενα επεξεργασία σε σχέση με τον ανωτέρω σκοπό, χωρίς αυτό να είναι απαραίτητο, καθώς ο έλεγχος μπορεί να πραγματοποιηθεί επαρκώς και με άλλα ηπιότερα εναλλακτικά μέσα, όπως με τη χρήση μαγνητικών καρτών (χωρίς βιομετρικά στοιχεία), σε συνδυασμό με τη διενέργεια περιοδικών ελέγχων από τον προϊστάμενο της Υπηρεσίας. Εξάλλου, δεδομένου ότι το Επιμελητήριο

Καρδίτσας επικαλέστηκε σχετικώς την υπ' αριθμ. ΔΙΑΔΠ/Φ.Β.1/28874/21-10-2013 εγκύκλιο του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης, η Αρχή επισήμανε στο ως άνω έγγραφό της ότι στην εν λόγω εγκύκλιο γίνεται αναφορά σε ηλεκτρονικό-ψηφιακό μηχανισμό σήμανσης και όχι στην τοποθέτηση καμερών ή στην επεξεργασία βιομετρικών δεδομένων. Αντιστοίχως, υποβλήθηκαν στην Αρχή άλλα δύο ερωτήματα από ιδιωτικούς φορείς αναφορικά με τη νομιμότητα χρήσης συστημάτων ελέγχου πρόσβασης προσωπικού («ρολόι εργασίας») στα οποία γίνεται επεξεργασία δακτυλικών αποτυπωμάτων: και στις δύο περιπτώσεις η Αρχή απάντησε, κατ' αναλογία με την προηγούμενη περίπτωση, αρνητικά ως προς τη νομιμότητα αυτού (υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/2996-1/03-06-2015 και Γ/ΕΞ/5361-1/30-10-2015 έγγραφα).

Περαιτέρω, υποβλήθηκε στην Αρχή ερώτημα υπαλλήλου αναφορικά με τη δυνατότητα απομακρυσμένου ελέγχου του αποθηκευτικού χώρου των υπολογιστών των εργαζομένων από τον διαχειριστή. Στο ερώτημά του ο υπάλληλος επισήμανε ιδιαίτερα ότι οι εργαζόμενοι έχουν δικαιώματα απλού χρήστη (όχι διαχειριστή) στους υπολογιστές τους, ενώ οι ενημερώσεις (updates) των εγκατεστημένων προγραμμάτων γίνεται από τους διαχειριστές. Η Αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/3279-1/01-07-2015 έγγραφό της, επισήμανε ότι η μη απόδοση δικαιωμάτων διαχειριστή στους απλούς χρήστες (εργαζομένους) για τους υπολογιστές που χειρίζονται είναι μια πρακτική προς τη σωστή κατεύθυνση από τη σκοπιά της ασφάλειας, αφού με αυτόν τον τρόπο μειώνεται σημαντικά, για παράδειγμα, η πιθανότητα να εγκατασταθεί κακόβουλο λογισμικό σε υπολογιστή από αβλεψία του χρήστη. Η Αρχή σημείωσε επίσης ότι οι ενημερώσεις (updates) των εγκατεστημένων προγραμμάτων (π.χ. ενημερώσεις του αντιικού προγράμματος λογισμικού) μπορούν να πραγματοποιούνται αυτοματοποιημένα, χωρίς ο διαχειριστής να αποκτά πρόσβαση στον κάθε υπολογιστή – συνεπώς, η λήψη ενημερώσεων στον υπολογιστή ενός εργαζομένου δεν συνεπάγεται απαραίτητα την πραγματοποίηση απομακρυσμένης πρόσβασης από τον διαχειριστή του συστήματος. Τέλος, η Αρχή επισήμανε ότι ο υπάλληλος μπορεί ανά πάσα στιγμή να απευθυνθεί στην υπηρεσία του για την παροχή αναλυτικότερων πληροφοριών περί των ρυθμίσεων του υπολογιστή του σε σχέση με το συνολικό δίκτυο, καθώς και για το είδος των δεδομένων (αρχείων) του υπολογιστή τα οποία δύνανται να προσπελαθούν απομακρυσμένα.

Η Αρχή εξέτασε έγγραφο ερώτημα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικά με το εάν νομιμοποιούνται οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου να χορηγήσουν στο αιτούν σωματείο με την επωνυμία «Πανελλήνιος Σύνδεσμος Υπαλλήλων Άμισθων Υποθηκοφυλακείων Κτηματολογικών Γραφείων» αναλυτικά οικονομικά στοιχεία τριμήνων των Ειδικών Άμισθων Υποθηκοφυλακείων για τα οικονομικά έτη 2012, 2013 και 2014, τα οποία τηρούνται από τις εν λόγω υπηρεσίες, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του ΝΔ 811/1971 και του άρθρου 6 της με αρ. 28771/1971 απόφασης του Υπουργού Δικαιοσύνης. Το σωματείο ζήτησε τα ως άνω στοιχεία προκειμένου αυτά να χρησιμοποιηθούν στον ΟΜΕΔ (όπως αναλυτικά η κείμενη νομοθεσία ορίζει) στη διαδικασία για έκδοση διαιτητικής απόφασης για την κλαδική συλλογική σύμβαση εργασίας του κλάδου. Στα ως άνω ζητηθέντα στοιχεία περιλαμβάνονται οικονομικά στοιχεία, όπως εργοδοτικές εισφορές και εισπραττόμενα δικαιώματα υπέρ των υποθηκοφυλακείων. Η Αρχή απεφάνθη ότι

στα ως άνω στοιχεία συμπεριλαμβάνονται και απλά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των υποθηκοφυλάκων, τα οποία είναι οικονομικής φύσης και αφορούν τις συνολικές εισπράξεις τους. Τα δεδομένα αυτά επιτρέπεται να χορηγηθούν στον «Πανελλήνιο Σύνδεσμο Υπαλλήλων Άμισθων Υποθηκοφυλακείων Κτηματολογικών Γραφείων», ακόμα και χωρίς τη συναίνεση των ενδιαφερομένων υποκειμένων, καθόσον συντρέχει όντως υπέρτερο έννομο συμφέρον για τη χορήγηση στο Σωματείο των εργαζομένων των στοιχείων αυτών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997, σε συνδυασμό με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 4 του ν. 1264/1982 και 2 και 4 του ν. 1876/1990. Και τούτο, διότι οι κρίσιμες αυτές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας προσδιορίζουν τις αρμοδιότητες του εν λόγω Σωματείου, ως συνδικαλιστικής οργάνωσης, για την εκπλήρωση των σκοπών της διαφύλαξης και προαγωγής των εργασιακών, οικονομικών, ασφαλιστικών, κοινωνικών και συνδικαλιστικών συμφερόντων των εργαζομένων και θεμελιώνουν τη νομιμότητα της χορήγησης σε αυτό των ως άνω στοιχείων, για την προάσπιση των νομίμων συμφερόντων των εργαζομένων, τα οποία συνίστανται, εν προκειμένω, στη διαφύλαξη του δικαιώματος των εργαζομένων στη συλλογική διαπραγμάτευση και τη σύναψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας ή, άλλως, την έκδοση διαιτητικής απόφασης σχετικά με την κλαδική συλλογική σύμβαση εργασίας του κλάδου τους. Εξάλλου, ρητά οι ως άνω διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 1876/1990 περιλαμβάνουν την υποχρέωση των δημοσίων αρχών να παρέχουν στις συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων τα αναγκαία για τη συλλογική διαπραγμάτευση και τη σύναψη συλλογικής σύμβασης εργασίας στοιχεία για τους τομείς απασχόλησης, τιμών και μισθών (Γ/ΕΞ/2711-1/20-05-2015).

Ψυχιατρικό νοσοκομείο υπέβαλε το ερώτημα αν μπορεί να διαβιβάσει στο ΙΚΑ πιστοποιητικό σχετικά με την κατάσταση της υγείας προσώπου-υπαλλήλου του ΙΚΑ προκειμένου να κριθεί η ικανότητα προς εργασία της συγκεκριμένης υπαλλήλου. Η Αρχή με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/4425-1/12.11.2015 έκρινε ότι το νοσοκομείο νομιμοποιείται, δυνάμει των διατάξεων των άρθρων 2 στοιχ. β' και 7Α παρ. 1 στοιχ. δ' εδ. β' του ν. 2472/1997, καθώς και του άρθρου 56 παρ. 6 του ν. 2683/1999, να διαβιβάσει το αιτούμενο πιστοποιητικό στο ΙΚΑ, χωρίς την προηγούμενη άδεια της Αρχής, προκειμένου το τελευταίο να το διαβιβάσει στην αρμόδια Ειδική Υγειονομική Επιτροπή Νευροψυχικών Νόσων του ΑΧΕΠΑ για να εκτιμήσει την ικανότητα της υπαλλήλου προς εργασία (απόφαση 15/2013).

3.9. ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Η Αρχή έκρινε σε δύο υποθέσεις ότι η επεξεργασία των δεδομένων των προσφευγόντων, που συνιστούν δημόσια πρόσωπα, από εφημερίδα και περιοδικό, δεν προσκρούει στο ν. 2472/1997, καθώς υφίσταται δικαιολογημένο ενδιαφέρον του κοινού για ενημέρωση, ενώ δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την εξασφάλιση του δικαιώματος του Τύπου να ασκήσει δημόσιο έλεγχο και κριτική (ρόλος «public watchdog» κατά τη νομολογία του ΕΔΔΑ). Περαιτέρω, η Αρχή επανειλημμένα έχει αποφανθεί ότι το δικαιολογημένο ενδιαφέρον του κοινού καλύπτει ακόμα και πράξεις μη δημοσίων προσώπων, όπως οι κοντινοί συγγενείς του ελεγχόμενου δημοσίου

προσώπου, όταν αυτές ενδιαφέρουν, λόγω της φύσης τους και της άμεσης συνάφειάς τους με την ελεγχόμενη συμπεριφορά του δημοσίου προσώπου, το κοινωνικό σύνολο.

Ειδικότερα, η Αρχή, με τη με αριθμ. 16/2015 απόφασή της, έκρινε ότι η επεξεργασία των δεδομένων της προσφεύγουσας από εφημερίδα (καταχώριση και δημοσίευση/διάδοση εγγράφων που τηρούνται στο ασφαλιστικό ταμείο της προσφεύγουσας και περιέχουν, μεταξύ άλλων, πληροφορίες σχετικά με τις συντάξιμες αποδοχές της), δεν προσκρούει στο ν. 2472/1997, καθώς υφίσταται δικαιολογημένο ενδιαφέρον του κοινού για ενημέρωση σχετικά με ζήτημα που συνδέεται με τη δυσλειτουργία ενός ασφαλιστικού ταμείου, πολλώ δε μάλλον εφόσον το ζήτημα αυτό αφορά –κατά την κρίση του συντάκτη των επίμαχων δημοσιευμάτων– σε μη νόμιμη είσπραξη οικογενειακού επιδόματος από πρόσωπο που κατέχει δημόσια θέση. Στο πλαίσιο αυτό, λαμβάνεται υπόψη και το γεγονός ότι η εφημερίδα μερίμνησε ώστε να απαλειφθούν τεχνικά (μέσω θόλωσης) άλλα στοιχεία της προσφεύγουσας (π.χ. στοιχεία επικοινωνίας, διεύθυνση κατοικίας) που δεν αφορούσαν στο θέμα. Συνεπώς, η υπό κρίση επεξεργασία δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την εξασφάλιση του δικαιώματος του Τύπου να ασκήσει δημόσιο έλεγχο και κριτική δημοσιεύοντας τα επίμαχα στοιχεία σχετικά με εκκρεμή υπόθεση της προσφεύγουσας ενώπιον του ασφαλιστικού της ταμείου, αλλά και του δικαιώματος του κοινού να ενημερωθεί για την υπόθεση αυτή. Τούτο θα ίσχυε και στην περίπτωση διάδοσης των ίδιων δεδομένων μέσω διαδικτύου, καθώς, σύμφωνα με πρόσφατη νομολογία του ΔΕΕ (βλ. ΔΕΕ C-131/12, Google Spain, σκ. 96-98, ιδίως 97), το δικαιολογημένο ενδιαφέρον του κοινού υπερέχει του δικαιώματος του δημοσίου προσώπου να ζητήσει, ως υποκείμενο των δεδομένων, τη διαγραφή ή το κλείδωμα των δεδομένων του (τη δέσμευση, δηλαδή, του ονοματεπωνύμου του, ώστε να μην αποτελεί λέξη-κλειδί για την αναζήτηση του κρίσιμου δημοσιεύματος, πρβλ. απόφαση 165/2012 της Αρχής σκ. 5 και 9). Τα ανωτέρω ισχύουν ακόμη και αν γίνει δεκτός ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι τα υπό κρίση δημοσιεύματα είχαν ως σκοπό να πλήξουν τη θυγατέρα της, δικηγόρο και πρώην βουλευτή (που είναι αναμφισβήτητα δημόσιο πρόσωπο), δημοσιεύοντας παράλληλα με τα επίμαχα έγγραφα και φωτογραφίες της με λεζάντα «η ανήλικη κόρη».

Επίσης, κατόπιν προσφυγής που υποβλήθηκε από δημόσιο πρόσωπο και τα συγγενικά του πρόσωπα κατά της Πολεοδομίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και κατά δημοσιογράφου, η Αρχή έκρινε, με τη με αριθμ. 17/2015 απόφασή της, ότι η εν μέρει αυτοματοποιημένη επεξεργασία των δεδομένων της προσφεύγουσας (η αυτούσια αναπαραγωγή της έκθεσης αυτοψίας που περιλαμβάνει τα ονόματα μελών της οικογένειάς της, καθώς και φωτογραφίες του σπιτιού, δεδομένου ότι από αυτές αποκαλύπτονται εμμέσως πληροφορίες για τους ιδιοκτήτες του) από εφημερίδα και περιοδικό, δεν προσκρούει στο ν. 2472/1997. Η Αρχή διαπίστωσε ότι υφίσταται δικαιολογημένο ενδιαφέρον του κοινού για ενημέρωση σχετικά με ζήτημα που συνδέεται με φερόμενα ως αυθαίρετα κτίσματα σε περιβαλλοντικά ευαίσθητη περιοχή, πολλώ δε μάλλον εφόσον το ζήτημα αυτό αφορά –κατά την κρίση του συντάκτη των υπό κρίση δημοσιευμάτων– σε ενδεχόμενη παραβατική συμπεριφορά από πρόσωπο που κατέχει δημόσια θέση, δεδομένης της ιδιότητας της πρώτης εκ των αιτούντων ως βουλευτού τότε, και σε συναφείς ενέργειες του προσώπου αυτού ενώπιον των αρμόδιων αρχών και υπηρεσιών. Στο

πλαίσιο αυτό, τα δεδομένα που δημοσιεύθηκαν αφορούν, σύμφωνα με τα ανωτέρω, σε πράξεις που σχετίζονται, άμεσα ή έμμεσα, με τη δημόσια δράση της πρώτης εκ των αιτούντων και είναι συναφή και πρόσφορα ενόψει του επιδιωκόμενου δημοσιογραφικού σκοπού, δεδομένου μάλιστα ότι, τελικώς, οι ισχυρισμοί του δημοσιογράφου περί ύπαρξης αυθαίρετων κτισμάτων στο ακίνητο των αιτούντων ήταν εν μέρει τουλάχιστον αληθείς. Συνεπώς, η υπό κρίση επεξεργασία δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την εξασφάλιση του δικαιώματος του Τύπου να ασκήσει δημόσιο έλεγχο και κριτική δημοσιεύοντας τα επίμαχα στοιχεία σχετικά με εκκρεμή υπόθεσή της ενώπιον των πολεοδομικών υπηρεσιών και των δικαστικών αρχών, αλλά και του δικαιώματος του κοινού να ενημερωθεί για την υπόθεση αυτή. Τα ανωτέρω ισχύουν ακόμη και αν γίνει δεκτός ο ισχυρισμός των αιτούντων ότι τα υπό κρίση δημοσιεύματα πλήττουν ταυτόχρονα και μέλη της οικογένειάς τους.

Αντίθετα, η Αρχή σε δύο υποθέσεις έκανε δεκτές τις υπό εξέταση προσφυγές. Συγκεκριμένα, η Αρχή εξέτασε προσφυγή σχετικά με δημοσίευση φωτογραφίας από εφημερίδα και, με τη με αριθμ. 37/2015 απόφασή της, διαπίστωσε ότι η επίμαχη φωτογραφία ουδόλως συνδέεται με το περιεχόμενο του δημοσιεύματος, στο οποίο αυτή συμπεριλήφθηκε και, ως εκ τούτου, η δημοσίευσή της αντίκειται στις διατάξεις του ν. 2472/1997, καθώς δεν συμβάλλει στην ενημέρωση του αναγνώστη και θα μπορούσε ενδεχομένως να δημιουργηθεί στο μέσο αναγνώστη η εσφαλμένη εντύπωση ότι το εικονιζόμενο πρόσωπο συνδέεται με την είδηση των συλλήψεων μελών του κόμματος της Χρυσής Αυγής. Περαιτέρω, ο προσφεύγων δεν μπορεί να θεωρηθεί δημόσιο πρόσωπο αφού από κανένα στοιχείο του φακέλου της υπόθεσης δεν προκύπτει ότι κατέχει δημόσια θέση ή/και χρησιμοποιεί δημόσιο χρήμα ή ακόμα διαδραματίζει ρόλο στη δημόσια ζωή, και ως εκ τούτου δεν υφίσταται δικαιολογημένο ενδιαφέρον του κοινού για ενημέρωση. Στην περίπτωση αυτή, η Αρχή έκρινε ότι η εφημερίδα δεν ικανοποίησε το δικαίωμα αντίρρησης του προσφεύγοντος με την έννοια της διαγραφής των επίμαχων δημοσιεύσεων εντός δεκαπέντε ημερών, καθώς τόσο η επίμαχη φωτογραφία όσο και το δημοσίευμα, με το οποίο αυτή συνδέθηκε, ήταν διαθέσιμα και στο διαδικτυακό τόπο της εφημερίδας για σημαντικό χρονικό διάστημα (δεκαέξι μήνες), γεγονός που θίγει δυσανάλογα τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων, λαμβάνοντας υπόψη τους ιδιαίτερους κινδύνους που συνδέονται με τη φύση του διαδικτύου (ελεύθερη, καθολική και μη ελεγχόμενη πρόσβαση χωρίς χρονικό περιορισμό σε κάθε είδους πληροφορίες σχετικά με ένα πρόσωπο). Επίσης, η Αρχή διαπίστωσε ότι η εφημερίδα δεν είχε ικανοποιήσει προσηκόντως το δικαίωμα πρόσβασης του προσφεύγοντος, αφού δεν απάντησε καθόλου αναφορικά με το αίτημα να του χορηγηθούν όλα τα δεδομένα που τον αφορούν, ενώ απάντησε σχετικά με την προέλευσή τους με σημαντική χρονική καθυστέρηση.

Τέλος, κατόπιν προσφυγής δημοσίου προσώπου ότι σε δημοσίευμα εφημερίδας αναγράφηκε η αιτία νοσηλείας και η ασφαλιστική του κατάσταση ως απόρου, η Αρχή, με τη με αριθμ. 52/2015 απόφασή της, επέβαλε χρηματικό πρόστιμο στην εφημερίδα για την παράνομη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων του προσφεύγοντος και στο νοσοκομείο που δεν είχε λάβει αποτελεσματικά μέτρα σχετικά με το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας των δεδομένων που τηρεί στο αρχείο του, δεδομένου ότι η εφημερίδα δημοσίευσε στοιχεία νοσηλείας,

όπως ακριβώς αυτά αναγράφονται στο έγγραφο του διοικητικού εξιτηρίου του νοσοκομείου. Συγκεκριμένα, η Αρχή έκρινε ότι στην κατηγορία των δημοσίων προσώπων και μάλιστα των προσώπων που κατέχουν δημόσιο αξίωμα ανήκει και ο προσφεύγων, ο οποίος κατά την περίοδο 2005-2010 είχε διορισθεί στη θέση του προέδρου κρατικού οργανισμού, τα πεπραγμένα του οποίου απασχόλησαν ιδιαίτερα έντονα τον Τύπο λόγω των ασυνήθιστα υψηλών προς αυτόν κρατικών επιχορηγήσεων, για τη διαχείριση των οποίων υπήρξε μάλιστα επιβαρυντικό πόρισμα ελέγχου από τον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης. Ως εκ τούτου, η αναφορά στο ότι ο προσφεύγων νοσηλεύτηκε ως άπορος (το οποίο είναι ευαίσθητο δεδομένο κοινωνικής πρόνοιας) είναι γεγονός που το κοινό έχει εύλογο ενδιαφέρον να πληροφορηθεί, καθώς συνδέεται με την επιδεικνυόμενη οικονομική ανέχεια του προσφεύγοντος, η οποία βρίσκεται σε αναντιστοιχία με τις υψηλές κρατικές αποδοχές που ελάμβανε στο παρελθόν. Περαιτέρω, η Αρχή απεφάνθη ότι η δημοσίευση προσωπικών δεδομένων του δημοσίου προσώπου σε εφημερίδα δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την εξασφάλιση του δικαιώματος του Τύπου να ασκήσει δημόσιο έλεγχο και κριτική (ρόλος «public watchdog» κατά τη νομολογία του ΕΔΔΑ), πλην όμως ότι η εν λόγω δημοσίευση θα μπορούσε να έχει περιοριστεί στο γεγονός ότι ένας κάποτε αδρά αμειβόμενος από το δημόσιο πρόεδρος κρατικού οργανισμού νοσηλεύεται ως άπορος σε δημόσιο νοσοκομείο χωρίς να αναγράφεται η πλήρης πάθηση αυτού.

3.10. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΒΙΝΤΕΟΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ

3.10.1. Επιτήρηση χώρων εργασίας

Επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε κατάσταση εστίασης για παράνομη λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε χώρους εργασίας

Η Αρχή πραγματοποίησε, μετά από καταγγελία, επιτόπιο έλεγχο στο κατάστημα εστίασης «Burger Joint/Mαρία Γαλιώνη ΙΚΕ». Διαπιστώθηκε ότι στην επιχείρηση λειτουργούσε σύστημα βιντεοεπιτήρησης χωρίς να έχει γνωστοποιηθεί στην Αρχή. Επίσης, βρέθηκαν αρχεία βίντεο με ήχο τα οποία είχαν καταγραφεί σε χρόνο προγενέστερο των 15 ημερών πριν από τον έλεγχο, ενώ διαπιστώθηκε η ύπαρξη καμερών σε χώρο εργασίας, χωρίς αυτό να δικαιολογείται από τη φύση και τις συνθήκες εργασίας, καθώς και καμερών που λάμβαναν εικόνα από χώρο εστίασης. Η Αρχή επέβαλε πρόστιμο τριών χιλιάδων ευρώ για τις ως άνω διαπιστωθείσες παραβάσεις και διέταξε τον υπεύθυνο επεξεργασίας: α) να αφαιρέσει τις κάμερες που βρίσκονται στο εσωτερικό του καταστήματος, εκτός από την κάμερα που βρίσκεται στην κεντρική είσοδο, καθώς και την κάμερα που επιτηρεί το ταμείο, β) να καταστρέψει κάθε σχετικό αρχείο με προσωπικά δεδομένα εργαζομένων και πελατών που συλλέχτηκε από το έως τώρα εγκατεστημένο σύστημα βιντεοεπιτήρησης και να ενημερώσει σχετικά την Αρχή, και γ) να υποβάλει στην Αρχή γνωστοποίηση του συστήματος βιντεοεπιτήρησης, μετά τις επιβληθείσες τροποποιήσεις (απόφαση 49/2015).

Επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε εταιρεία για παράληψη γνωστοποίησης στην

Αρχή εγκατάστασης και λειτουργίας συστήματος βιντεοεπιτήρησης

Η Αρχή πραγματοποίησε, μετά από καταγγελία, επιτόπιο έλεγχο στην έδρα της εταιρείας με επωνυμία «Ε. ΣΤΑΘΑΤΟΣ ΑΒΕΕ ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ». Διαπιστώθηκε ότι στην επιχείρηση λειτουργούσε σύστημα βιντεοεπιτήρησης χωρίς να έχει γνωστοποιηθεί στην Αρχή και χωρίς να έχουν τοποθετηθεί σχετικές ενημερωτικές πινακίδες, ενώ το σύστημα λάμβανε εικόνα από παρακείμενους κοινόχρηστους χώρους. Η Αρχή επέβαλε πρόστιμο τριών χιλιάδων ευρώ, μεταξύ άλλων (βλ. και Ενότητα 3.6 Χρηματοπιστωτικός τομέας και Ιδιωτική Οικονομία) για την παράλειψη γνωστοποίησης του συστήματος βιντεοεπιτήρησης, ενώ απηύθυνε προειδοποίηση στον υπεύθυνο επεξεργασίας να αναρτήσει αμέσως ευδιάκριτες ενημερωτικές πινακίδες για τη βιντεοσκόπηση και να μεριμνήσει ώστε να μην λαμβάνεται εικόνα από παρακείμενους κοινόχρηστους χώρους (απόφαση 136/2015).

Σύσταση σχετικά με λειτουργία καμερών σε τηλεφωνικό κέντρο με σκοπό την επίβλεψη εργαζομένων

Ο Μεταφορικός Συνεταιρισμός Ασυρματοφόρων Επιβατηγών Δημοσίας Χρήσεως Αυτοκινήτων Βόλου & Ν. Ιωνίας ΣΠΕ «Eurotaxi Βόλος» γνωστοποίησε στην Αρχή την εγκατάσταση συστήματος βιντεοεπιτήρησης με καταγραφή εικόνας και ήχου εντός των γραφείων του, σε χώρους όπου είναι εγκατεστημένος ηλεκτρονικός εξοπλισμός του τηλεφωνικού κέντρου και λαμβάνονται κλήσεις πελατών. Η Αρχή, αφού αρχικά ζήτησε από τον υπεύθυνο επεξεργασίας να τεκμηριώσει επακριβώς τους λόγους για τους οποίους κρίνει ότι το εν λόγω σύστημα, με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, είναι απολύτως αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, τον ενημέρωσε με έγγραφό της (υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/54-3/22-10-2015 έγγραφο) ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν προκύπτει ότι ο έλεγχος μέσω του συστήματος βιντεοεπιτήρησης δικαιολογείται από τη φύση και τις συνθήκες της εργασίας και είναι απολύτως απαραίτητος για την ασφάλεια του εξοπλισμού ώστε να υπερτερεί του δικαιώματος της προστασίας των προσωπικών δεδομένων των εργαζομένων. Και τούτο διότι αφενός φαίνεται ότι μέσω του εν λόγω συστήματος είναι αναπόφευκτη η παρακολούθηση θέσεων εργασίας, ακόμη και αν η κάμερα δεν εστιάζει σε πρόσωπα εργαζομένων, αφού θα γίνεται εκ των πραγμάτων λήψη εικόνας από τα χέρια των χειριστών/χειριστριών, ενώ ταυτοχρόνως δεν καταδεικνύεται ότι ο επιδιωκόμενος σκοπός δεν μπορεί να επιτευχθεί με ηπιότερα μέσα, όπως π.χ. με συστηματικούς ελέγχους, σε συνδυασμό με κάμερα στην είσοδο της επιχείρησης ή/και με έγγραφες βεβαιώσεις των υπαλλήλων για τον εξοπλισμό που παραλαμβάνουν κατά την έναρξη του ωραρίου τους. Στο εν λόγω έγγραφό της, η Αρχή απηύθυνε σύσταση για αφαίρεση της επίμαχης κάμερας.

Μη επιτρεπτή η χρήση συστήματος βιντεοεπιτήρησης για την εξακρίβωση της ταυτότητας υπαλλήλων κατά τη χρήση συσκευής ελέγχου της ώρας προσέλευσης και αποχώρησης

Σε απάντηση σχετικού ερωτήματος υπαλλήλου ΟΤΑ, η Αρχή διευκρίνισε ότι η χρήση καμερών για την απεικόνιση των υπαλλήλων κατά τη στιγμή που εισάγουν την κάρτα εισόδου-εξόδου τους στα αντίστοιχα μηχανήματα στην είσοδο των κτηρίων του Δήμου για

την ωρομέτρηση του προσωπικού εισάγει μια επαχθή και δυσανάλογη για τα υποκείμενα επεξεργασία σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, χωρίς αυτό να είναι απαραίτητο, καθώς ο έλεγχος μπορεί να πραγματοποιηθεί επαρκώς και με άλλα ηπιότερα εναλλακτικά μέσα (υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1613-1/02-04-2015 έγγραφο).

Μη σύννομη η λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης εντός οχήματος ταξί με σκοπό την παρακολούθηση των υπαλλήλων οδηγών

Η Αρχή, σε απάντηση σχετικού ερωτήματος ιδιοκτήτη οχήματος ταξί, ενημέρωσε ότι, όπως επισημαίνεται στην υπ' αριθμ. 1/2011 οδηγία της Αρχής, ένα σύστημα βιντεοεπιτήρησης δεν πρέπει να χρησιμοποιείται για την επιτήρηση των εργαζομένων εντός των χώρων εργασίας (εκτός συγκεκριμένων εξαιρέσεων), όπως εξάλλου μπορεί να θεωρηθεί ο χώρος ενός ταξί για έναν υπάλληλο, και κατά συνέπεια δεν μπορεί να θεωρηθεί ως σύννομη η λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης στο χώρο του ταξί με σκοπό την παρακολούθηση της συμπεριφοράς των υπαλλήλων οδηγών, με απώτερο σκοπό την ομαλή λειτουργία και παροχή των σχετικών υπηρεσιών των εργαζομένων, ειδικά στο βαθμό που ο σκοπός αυτός ενδέχεται να μπορεί να επιτευχθεί εξίσου αποτελεσματικά με λιγότερο επαχθή μέσα (υπ' αριθμ. Γ/ΕΞ/1874-1/28-05-2015 έγγραφο).

3.10.2. Κατοικίες – Συγκροτήματα κατοικιών

Επιβολή προστίμου για ελλιπή γνωστοποίηση και συστάσεις για τη λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε συνιδιοκτησία συγκροτήματος κατοικιών

Η Αρχή εξέδωσε την απόφαση 95/2015 σχετικά με τη λειτουργία του συστήματος βιντεοεπιτήρησης προς τη Συνιδιοκτησία Συγκροτήματος Κατοικιών «Λόφος Έντισον», μετά από καταγγελία ιδιοκτητών-κατοίκων του για την εγκατάσταση καμερών συστήματος βιντεοεπιτήρησης περιμετρικά και εντός των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων του συγκροτήματος αυτού. Στο πλαίσιο της εξέτασης της υπόθεσης, πραγματοποιήθηκε επιτόπιος διοικητικός έλεγχος στα αρχεία του υπευθύνου επεξεργασίας και ειδικότερα στο εκεί εγκατεστημένο σύστημα.

Κατά τη διενέργεια του ελέγχου διαπιστώθηκε ότι υπήρχαν εγκατεστημένες 40 κάμερες, ενώ είχαν γνωστοποιηθεί στην Αρχή μόνο οι 32. Οι 8 νέες κάμερες γνωστοποιήθηκαν καθυστερημένα στην Αρχή, μετά τη διενέργεια του ελέγχου, κατά παράβαση του άρ. 6 του ν. 2472/1997. Για την παράβαση αυτή της διάταξης του άρθρου 6 του ν. 2472/1997, η Αρχή επέβαλε στη Συνιδιοκτησία Συγκροτήματος Κατοικιών «Λόφος Έντισον» πρόστιμο χιλίων ευρώ.

Η Αρχή έκρινε ότι οι χώροι του εσωτερικού δικτύου οδών και πλατειών του Συγκροτήματος αποτελούν ιδιόκτητους, κοινόχρηστους χώρους και όχι δημόσιους χώρους ή κοινόχρηστους πολεοδομικώς χώρους. Συνεπώς σε αυτούς έχει εφαρμογή το άρθρο 15 της Οδηγίας 1/2011 της Αρχής για την εγκατάσταση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης σε συγκροτήματα κατοικιών ή γραφείων για την ασφάλεια των κοινόχρηστων χώρων και των προσώπων που κυκλοφορούν σε αυτούς. Ωστόσο το παραπάνω δεν ισχύει για τους τρεις χώρους που βρίσκονται εντός της

περίφραξης του Συγκροτήματος, οι οποίοι αποτελούν πολεοδομικώς κοινόχρηστους χώρους πρασίνου. Οι χώροι αυτοί είναι δημόσιοι χώροι και δεν θα έπρεπε, κατ' αρχάς, να επιτηρούνται από το σύστημα βιντεοεπιτήρησης του Συγκροτήματος. Όπως όμως αποδείχθηκε, οι τρεις αυτοί χώροι δεν διαχωρίζονται με κάποιο τρόπο, όπως διάδρομο, μονοπάτι ή περίφραξη, από το Συγκρότημα και αποτελούν στην ουσία φυσικό όριο του Συγκροτήματος. Επίσης, όπως διαπιστώθηκε και κατά τον έλεγχο, μέσω του συστήματος βιντεοεπιτήρησης, λαμβάνεται εικόνα από τη δημοτική οδό Έντισον και το πεζοδρόμιο της οδού αυτής. Στα σημεία αυτά η επιτήρηση πρέπει να περιορίζεται στον απολύτως αναγκαίο χώρο. Διαπιστώθηκε επίσης ότι δύο κάμερες λαμβάνουν εικόνα από μέρος του μπαλκονιού και από τμήμα πρόσοψης κτιρίου του Συγκροτήματος, σε αντίθεση με τα οριζόμενα στο άρ. 6 παρ. 2, σχετικά με την εικόνα από εσωτερικό κατοικιών, της οδηγίας της Αρχής. Τέλος, διαπιστώθηκαν ελλείψεις στις χρησιμοποιούμενες ενημερωτικές πινακίδες.

Η Αρχή απηύθυνε, επιπλέον, σύσταση στη συνιδιοκτησία του συγκροτήματος κατοικιών όπως τροποποιήσει κατάλληλα το πεδίο λήψης εικόνας των καμερών και όπως συμμορφωθεί με τα όσα προβλέπονται στο άρ. 12 της οδηγίας της Αρχής σχετικά με την υποχρέωση ενημέρωσης.

Προϋποθέσεις νόμιμης τοποθέτησης καμερών εντός ανελκυστήρα σε συγκρότημα κατοικιών

Με την απόφαση 124/2015, η Αρχή έκρινε, εξετάζοντας δύο συναφείς καταγγελίες, ότι η τοποθέτηση καμερών εντός του ανελκυστήρα σε συγκρότημα κατοικιών είναι σύμφωνη με το ν. 2472/1997, εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις νομιμότητας που θέτει η Οδηγία 1/2011, η οποία ρυθμίζει το ζήτημα συστημάτων βιντεοεπιτήρησης. Η Αρχή, επίσης, έκρινε ότι θα πρέπει να τοποθετηθεί ειδικώς εντός του θαλάμου του ανελκυστήρα αλλά και στην είσοδο αυτού, σε κάθε όροφο του συγκροτήματος, σχετική ενημερωτική πινακίδα, με περιεχόμενο που προβλέπεται στο άρ. 12 της Οδηγίας 1/2011.

Στο σκεπτικό της απόφασης επισημάνθηκε ότι ο ανελκυστήρας είναι ένας κοινόχρηστος χώρος στον οποίο παραμένει ο επιβαίνων για πολύ μικρό χρονικό διάστημα και ο οποίος διαθέτει τα εξής χαρακτηριστικά: α) Είναι ένας κλειστός και περιορισμένος χώρος, μέσα στον οποίο μπορούν να συνυπάρξουν κατά περίπτωση αρκετά άτομα. Λόγω του γεγονότος ότι ο χώρος είναι περιορισμένος και ό,τι συμβαίνει στο εσωτερικό του δεν είναι ορατό από τους έξω χώρους, εκτός βέβαια από περιπτώσεις ανελκυστήρων με γυάλινες πόρτες, έχει αυξημένη επικινδυνότητα όσον αφορά στην τέλεση εγκληματικών πράξεων, όπως κλοπές, βανδαλισμοί, παρενοχλήσεις. Επίσης, η χρήση του είναι απαραίτητη και πολύ συχνή, κυρίως σε πολυώροφα κτίρια, β) συγχρόνως, τα χαρακτηριστικά αυτά ενδεχομένως δίνουν την αίσθηση σε κάποιον, που συμπτωματικά είναι ο μόνος ευρισκόμενος στο θάλαμο του ανελκυστήρα, ότι απολαμβάνει κάποιας μορφής ιδιωτικότητα, λόγω των χαρακτηριστικών «απομόνωσης» του συγκεκριμένου χώρου, παρόλο που είναι κοινόχρηστος. Ωστόσο, η εν λόγω αίσθηση διαρκεί για μικρό χρονικό διάστημα, κατά κανόνα λίγων δευτερολέπτων, ενώ όλοι οι επιβαίνοντες γνωρίζουν εξ αρχής ότι πιθανόν, μέχρι να φτάσουν στον προορισμό τους, να εισέλθουν και άλλα άτομα εντός αυτού. Ο χώρος του ανελκυστήρα σε συγκρότημα κατοικιών ή γραφείων δεν μπορεί να θεωρηθεί ως

χώρος στον οποίο η βιντεοεπιτήρηση δεν είναι επιτρεπτή και προσβάλλει τον σκληρό πυρήνα του δικαιώματος στην προστασία της ιδιωτικής ζωής. Και τούτο διότι η προσδοκία ιδιωτικότητας που έχει κάποιος εισερχόμενος στον ανελκυστήρα δεν μπορεί να θεωρηθεί ίδιας «έντασης» με την αντίστοιχη προσδοκία που γεννάται όταν εισέρχεται σε χώρους όπως αυτοί που ενδεικτικά περιγράφονται στο άρ. 6 παρ. 3 της ως άνω οδηγίας, δηλαδή χώροι και προθάλαμοι τουαλετών, αποδυτήρια και λουτρά προσωπικού ή πελατών, δεδομένου ότι συχνά στον ανελκυστήρα βρίσκονται ταυτόχρονα πλέον του ενός ατόμων, ακόμα και αν κάποιος αρχικά είναι μόνος του εντός του ανελκυστήρα, πιθανώς –πριν φτάσει στον προορισμό του– να εισέλθει και άλλος, και αυτή η πιθανότητα είναι εις γνώσιν του οποιουδήποτε.

Σύσταση για προσαρμογή συστήματος βιντεοεπιτήρησης εγκατεστημένου σε οικία που λαμβάνει εικόνα από δημόσιο δρόμο

Η Αρχή εξέδωσε την απόφαση 135/2015, κατόπιν καταγγελίας, για σύστημα βιντεοεπιτήρησης εγκατεστημένο σε οικία. Κατά την εξέταση της υπόθεσης λήφθηκε υπόψη ότι στο παρελθόν έχει τοποθετηθεί εμπρηστικός μηχανισμός έξω από την είσοδο της εν λόγω οικίας, και κατά συνέπεια πρόκειται για χώρο με αυξημένες ανάγκες ασφάλειας, κατά την έννοια του άρθρου 6 παρ. 1 της Οδηγίας 1/2011. Εντούτοις, η τοποθέτηση κάμερας στο μπαλκόνι του πρώτου ορόφου, όπως προκύπτει από το προσκομισθέν φωτογραφικό υλικό, επιτρέπει τη λήψη εικόνας από σχετικά μεγάλο μέρος του παράπλευρου δημοσίου δρόμου, πεζοδρομίου και μέρους γειτονικής κατοικίας. Η Αρχή απηύθυνε σχετική σύσταση καθώς έκρινε ότι απαιτείται τροποποίηση της εγκατάστασης της εν λόγω κάμερας, δηλαδή τοποθέτησή της σε σημείο χαμηλότερο του παρόντος σημείου εγκατάστασης, κατά τέτοιο τρόπο που να περιορίζεται η λήψη εικόνας από τον παράπλευρο δρόμο και πεζοδρόμιο και να επιτυγχάνεται καλύτερη επόπτευση του προς προστασία χώρου της εισόδου της οικίας. Ο καταγγελλόμενος θεωρείται υπεύθυνος επεξεργασίας για την εγκατάσταση αυτή και έχει επομένως όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το ν. 2472/1997 και την οδηγία 1/2011, όπως υποχρέωση υποβολής γνωστοποίησης στην Αρχή, υποχρέωση ικανοποίησης των δικαιωμάτων ενημέρωσης, πρόσβασης και αντίρρησης των υποκειμένων καθώς και υποχρέωση τήρησης του απορρήτου και της ασφάλειας της επεξεργασίας.

Σύσταση για προσαρμογή συστήματος βιντεοεπιτήρησης εγκατεστημένου σε είσοδο οροφδιαμερίσματος και σε θέση στάθμευσης ενοίκου σε πολυκατοικία

Η Αρχή εξέδωσε την απόφαση 134/2015 κατόπιν καταγγελίας για σύστημα βιντεοεπιτήρησης που περιλαμβάνει κάμερα έξω από οροφδιαμέρισμα και στην είσοδο πολυκατοικίας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η κάμερα είναι τοποθετημένη έξω από οροφδιαμέρισμα, και με την προϋπόθεση ότι το πεδίο λήψης εικόνας είναι το απολύτως απαραίτητο για το σκοπό της προστασίας της εισόδου του διαμερίσματος, δηλαδή περιορίζεται στην επιτήρηση της πόρτας του διαμερίσματος, και λαμβάνει όσο το δυνατόν λιγότερη εικόνα από κοινόχρηστους χώρους, όπως σκάλα και ασανσέρ, η Αρχή έκρινε ότι η επεξεργασία θεωρείται νόμιμη, καθώς τα πρόσωπα που κατά κανόνα ενδέχεται να θίγονται από την επεξεργασία είναι αυτά που έχουν ως σκοπό την είσοδο

στην οικία του καταγγελλόμενου. Ο καταγγελλόμενος θεωρείται υπεύθυνος επεξεργασίας για την εγκατάσταση αυτή και έχει όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το ν. 2472/1997 και την οδηγία 1/2011, όπως υποχρέωση υποβολής γνωστοποίησης στην Αρχή, υποχρέωση ικανοποίησης των δικαιωμάτων ενημέρωσης, πρόσβασης και αντίρρησης των υποκειμένων, υποχρέωση τήρησης του απορρήτου και της ασφάλειας της επεξεργασίας. Επίσης, για την κάμερα που είναι τοποθετημένη από τον καταγγελλόμενο στην είσοδο της πολυκατοικίας και η οποία στοχεύει στη θέση στάθμευσης του οχήματός του, εφαρμόζονται τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 15 της οδηγίας 1/2011, συνεπώς, καθώς υπήρχε σύμφωνη γνώμη περισσοτέρων των 2/3 των ενοίκων και απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των ιδιοκτητών, η τοποθέτηση αυτή θεωρήθηκε νόμιμη. Και για τις δύο περιπτώσεις απευθύνθηκε σύσταση, ιδίως για την υποχρέωση ενημέρωσης για τη λειτουργία του συστήματος.

3.10.3. Λοιπά θέματα βιντεοεπιτήρησης για σκοπούς προστασίας προσώπων και αγαθών

Επιβολή κυρώσεων σε νεφρολογικό κέντρο για παράνομη λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης

Στο πλαίσιο εξέτασης υποβληθείσας καταγγελίας, η Αρχή πραγματοποίησε επιτόπιο διοικητικό έλεγχο στο «ΠΡΟΤΥΠΟ ΝΕΦΡΟΛΟΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΤΤΙΚΗΣ ΕΠΕ». Διαπιστώθηκε ότι σύστημα βιντεοεπιτήρησης λειτουργούσε στους χώρους αιμοκάθαρσης, οι κάμερες του οποίου ήταν σε κρυφά σημεία, ενώ δεν υπήρχαν σχετικές ενημερωτικές πινακίδες, ούτε καν για τις φανερές, εξωτερικές κάμερες του συστήματος στις εισόδους του κτιρίου και στο χώρο στάθμευσης. Για το εν λόγω σύστημα βιντεοεπιτήρησης δεν είχε υποβληθεί γνωστοποίηση στην Αρχή, ενώ ειδικά για τις κάμερες στους χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας, δηλαδή τους χώρους αιμοκάθαρσης, δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις νομιμότητας του άρ. 20 της οδηγίας 1/2011 της Αρχής και κατ' επέκταση των άρθρων 4 και 7 του ν. 2472/1997, ήτοι λήψη άδειας από την Αρχή, τεκμηρίωση από επιτροπή αποτελούμενη από αρμόδιο ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό περί της αναγκαιότητας ύπαρξής τους και τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων. Τέλος, ο χρόνος τήρησης των δεδομένων εξαρτάται αποκλειστικά από τη χωρητικότητα των αποθηκευτικών μέσων καθώς διαπιστώθηκε κατά τον έλεγχο ότι η εγγραφή βίντεο ήταν ήδη σε εξέλιξη για χρονικό διάστημα δεκαεννέα ημερών, δηλαδή μεγαλύτερο από το όριο των δεκαπέντε ημερών που τίθεται στο άρθρο 8 της οδηγίας 1/2011. Παράλληλα, δύο εκ των εξωτερικών καμερών του συστήματος βιντεοεπιτήρησης λάμβαναν εικόνα από την παράπλευρη οδό και το πεζοδρόμιο έξωθεν του κτιρίου. Σημειώνεται ότι η οθόνη παρακολούθησης ήταν στο χώρο υποδοχής (reception) του Κέντρου.

Ενόψει της βαρύτητας της παράβασης που διαπιστώθηκε, και ιδίως των ιδιαίτερων συνθηκών στις οποίες βρίσκονται τα υποκείμενα κατά την επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων υγείας, και λαμβάνοντας επίσης υπόψη τόσο το ότι ο υπεύθυνος προέβη στην άμεση απενεργοποίηση όλων ανεξαιρέτως των καμερών, όσο και το ότι δεν προέκυψε ότι υπήρχε από την πλευρά του επιδίωξη κρυφής παρακολούθησης των ασθενών, αφού η οθόνη

παρακολούθησης ήταν στο χώρο υποδοχής, ενώ επίσης, από τον έλεγχο δεν προέκυψε ότι έγινε κάποια άλλη επεξεργασία, όπως εξαγωγή αρχείου βίντεο, επί του καταγεγραμμένου από τις κάμερες στους χώρους αιμοκάθαρσης υλικού, αλλά και συνεκτιμώντας την τρέχουσα δυσχερή οικονομική κατάσταση της εταιρείας, καθώς και το γεγονός ότι οι εκπρόσωποί της συνεργάστηκαν με την Αρχή κατά τη διενέργεια του επιτόπιου ελέγχου, η Αρχή επέβαλε με την απόφαση 76/2015 πρόστιμο χιλίων πεντακοσίων ευρώ και διέταξε τον υπεύθυνο επεξεργασίας να προβεί αμέσως στις ακόλουθες ενέργειες: α) Στην αφαίρεση των καμερών από τις αίθουσες αιμοκάθαρσης, και β) στην καταστροφή κάθε σχετικού αρχείου με προσωπικά δεδομένα που συλλέχτηκε από το σύστημα βιντεοεπιτήρησης. Επίσης, η Αρχή απηύθυνε προειδοποίηση στον υπεύθυνο ώστε, σε περίπτωση μελλοντικής εγκατάστασης συστήματος βιντεοεπιτήρησης, να υποβάλει σχετική γνωστοποίηση στην Αρχή, καθώς επίσης και να ληφθεί από την πλευρά του μέριμνα για την τήρηση όλων των προϋποθέσεων νομιμότητας που αναλύονται στην οδηγία 1/2011.

Καταγγελία για σύστημα βιντεοεπιτήρησης στο Επιχειρησιακό Κέντρο Ασφάλειας (Security Operations Center - SOC) εταιρείας αλυσίδας υπεραγορών

Με την απόφαση 87/2015 η Αρχή εξέτασε καταγγελία πρώην εργαζομένων της Μαρινόπουλος ΑΕ σύμφωνα με την οποία σε εγκατάσταση της εταιρείας –και συγκεκριμένα στο Security Operations Center (SOC) αυτής– έχουν τοποθετηθεί κάμερες σε διάφορους χώρους και ειδικότερα στο χώρο του κέντρου ελέγχου (Control Room), στο χώρο της κουζίνας, στις σκάλες και στο διάδρομο, οι οποίες χρησιμοποιούνται και για τον έλεγχο των εργαζομένων. Όπως επίσης αναφέρεται στην καταγγελία, από το χώρο αυτό πραγματοποιείται παρακολούθηση των καταστημάτων της εταιρείας πανελλαδικά.

Η Αρχή, μετά από εξέταση των γνωστοποιήσεων για τα συστήματα βιντεοεπιτήρησης που έχει υποβάλει η εταιρεία στην Αρχή, και κατόπιν ελέγχου που πραγματοποίησε στον προαναφερθέντα χώρο του SOC, διαπίστωσε ότι το SOC λειτουργεί από το 2010, σε εικοσιτετράωρη βάση, με δυνατότητα λήψης και επόπτευσης σημάτων, μεταξύ των οποίων και εικόνας, από περίπου 30 από τα μεγαλύτερα καταστήματα της εταιρείας. Η αποθήκευση των εικόνων γίνεται τοπικά στα καταστήματα. Το εν λόγω σύστημα γνωστοποιήθηκε στην Αρχή με καθυστέρηση, μετά την προαναφερθείσα καταγγελία. Εντός του SOC υπάρχει εγκατεστημένος εξοπλισμός συστήματος βιντεοεπιτήρησης με κάμερες και κέντρο ελέγχου. Κατά τον επιτόπιο έλεγχο το σύστημα αυτό δεν βρέθηκε σε λειτουργία, αλλά διαπιστώθηκε ότι ήταν εύκολο να ενεργοποιηθεί με πολύ απλές κινήσεις. Η κεντρική μονάδα δεν διέθετε κατά το χρόνο ελέγχου δυνατότητα καταγραφής, κάτι που είναι πιθανό να συνέβαινε στο παρελθόν. Τέλος, οι κάμερες, αν τεθούν σε λειτουργία, λαμβάνουν εικόνα από προαύλιο χώρο, εισόδους και εξόδους, το χώρο του κεντρικού εξοπλισμού, διάδρομο, χώρους γραφείων, χώρο θέσεων εργασίας, χωρίς να εστιάζουν σε αυτές, καθώς και χώρο δωματίου κουζίνας. Οι εν λόγω κάμερες αφαιρέθηκαν από τον υπεύθυνο επεξεργασίας μετά τον επιτόπιο έλεγχο. Επίσης διαπιστώθηκε ότι σε ορισμένα καταστήματα της εταιρείας οι οθόνες παρακολούθησης ήταν εγκατεστημένες στο γραφείο της Διεύθυνσης του καταστήματος.

Η Αρχή επέβαλε πρόστιμο τριών χιλιάδων ευρώ στη Μαρινόπουλος ΑΕ για παραβίαση της διάταξης του άρθρου 6 του ν. 2472/1997, αναφορικά με τη μη γνωστοποίηση του συστήματος βιντεοεπιτήρησης. Περαιτέρω απηύθυνε σύσταση στην εταιρεία όπως προσαρμόσει τη λειτουργία των συστημάτων βιντεοεπιτήρησης μέσω των οποίων επεξεργάζεται δεδομένα εικόνας έτσι ώστε:

α) Αναφορικά με το σύστημα του SOC που λαμβάνει εικόνα από διάφορα καταστήματα της επιχείρησης, να ληφθούν κατάλληλα μέτρα ασφάλειας, όπως η τυποποίηση των διαδικασιών του υπευθύνου, με την κατάρτιση σχετικών εσωτερικών εγγράφων, με πολιτική ορθής χρήσης του συστήματος και τη συνεχή εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα προστασίας δεδομένων, και β) στα επιμέρους καταστήματα να μην υπάρχει οθόνη παρακολούθησης του εκεί εγκατεστημένου συστήματος βιντεοεπιτήρησης στο γραφείο της Διεύθυνσης.

Έγκριση αιτήματος της εταιρείας «Σταθερές Συγκοινωνίες ΑΕ» για την εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης στο εσωτερικό 17 συρμών 3ης γενιάς του μετρό της Αθήνας

Με την απόφαση 104/2015, η Αρχή έκρινε επί αιτήσεως θεραπείας της «Σταθερές Συγκοινωνίες ΑΕ» (ΣΤΑΣΥ). Η εταιρεία ζήτησε την επανεξέταση της απόφασης 137/2013 της Αρχής, με την οποία απερρίφθη προσωρινά η αίτησή της κατά το μέρος που αφορά στην εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης στο εσωτερικό των συρμών του μετρό της Αθήνας, ενώ κρίθηκε ως σύννομη η εγκατάσταση και λειτουργία καμερών στο εξωτερικό των συρμών του μετρό της Αθήνας, στις γραμμές 2 και 3, για τον σκοπό επεξεργασίας και υπό τους όρους που αναφέρονταν στο σκεπτικό της απόφασης.

Η Αρχή, με τη νέα απόφαση, έκρινε κατά πλειοψηφία ότι, παρόλο που ένα σύστημα βιντεοεπιτήρησης στο οποίο δεν πραγματοποιείται συνεχής παρακολούθηση των εικόνων των καμερών σε πραγματικό χρόνο δεν είναι πλήρως αποτελεσματικό για την καταστολή και αντιμετώπιση τυχόν περιστατικών ασφαλείας σε πραγματικό χρόνο, η εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης στο εσωτερικό των συρμών, με τα χαρακτηριστικά και τις προδιαγραφές που έχει προτείνει η ΣΤΑΣΥ, συνιστά αναλογικό μέτρο για τον επιδιωκόμενο σκοπό επεξεργασίας, εν όψει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του συγκεκριμένου μεταφορικού μέσου (υπόγειες εγκαταστάσεις, πληθώρα εγκαταστάσεων και απομακρυσμένων σημείων, συνωστισμός) και της αποδεδειγμένης δυσχέρειας αποτελεσματικής εφαρμογής άλλων ηπιότερων μέσων (π.χ. περιπολίες). Επιπλέον, παρόλο που, λόγω της μαζικότητας που χαρακτηρίζει το μέσο μεταφοράς αυτό και της δημοτικότητάς του, ο αριθμός των υποκειμένων που επηρεάζονται σε καθημερινή βάση είναι μεγάλος, το μέγεθος της επίπτωσης στην ιδιωτική ζωή του κάθε επιβάτη είναι σχετικά περιορισμένο. Και τούτο λόγω του γεγονότος ότι πρόκειται για μέσο που προορίζεται για χρήση από ευρύ κοινό, του συνωστισμού που συνήθως παρατηρείται εντός των συρμών και της μικρής διάρκειας παραμονής στους συρμούς.

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι ότι θα τηρηθούν κατ' ελάχιστο οι όροι για τον χρονικό περιορισμό της τήρησης των δεδομένων και τη λήψη κατάλληλων οργανωτικών και τεχνικών μέτρων ασφαλείας και προστασίας των δεδομένων. Οι όροι που τέθηκαν στην απόφαση περιλαμβάνουν: α) χρόνο τήρησης των καταγεγραμμένων δεδομένων που δεν θα πρέπει να

ξεπερνά τις 48 ώρες, β) λήψη μέτρων φυσικής και λογικής προστασίας του καταγεγραμμένου υλικού ώστε η πρόσβαση στο καταγεγραμμένο υλικό και η εξαγωγή δεδομένων από αυτό να γίνεται μόνο από εξουσιοδοτημένα άτομα με συγκεκριμένη διαδικασία, γ) σύνταξη και εφαρμογή εσωτερικού κώδικα δεοντολογίας και σχετικού κανονιστικού πλαισίου, δ) περιορισμό σε επεξεργασία εικόνας και όχι ήχου, και ε) διαδικασίες για την ικανοποίηση των δικαιωμάτων ενημέρωσης, πρόσβασης και αντίρρησης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 12 και 13 της υπ' αριθμ. 1/2011 οδηγίας της Αρχής.

Απάντηση προς το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Πρέβεζας για τοποθέτηση κάμερας στη χερσαία ζώνη του λιμένα – στάθμιση της αναλογικότητας από την πλευρά του υπευθύνου επεξεργασίας

Το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Πρέβεζας ρώτησε την Αρχή αναφορικά με τη νομιμότητα τοποθέτησης καμερών στη χερσαία ζώνη λιμένα λόγω περιστατικών κλοπών και βανδαλισμών που έχουν λάβει χώρα. Η Αρχή με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1335-1/12-03-2015 έγγραφό της, ενημέρωσε τον φορέα ότι στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται το άρθρο 14 παρ. 5 του ν. 3917/2011, οπότε και «η εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων επιτήρησης (...) από δημόσιες αρχές, Ο.Τ.Α., φυσικά ή νομικά πρόσωπα στους χώρους που διαχειρίζονται επιτρέπεται για το σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2472/1997 και τις κατευθυντήριες οδηγίες που εκδίδονται από την Αρχή». Η Αρχή παρέπεμψε στην υπ' αριθμ. 1/2011 οδηγία και επισήμανε ότι στην περίπτωση αυτή το σύστημα βιντεοεπιτήρησης φαίνεται ότι θα εστιάζει σε ανοιχτούς χώρους της χερσαίας ζώνης του λιμανιού που είναι δημόσια προσβάσιμοι. Ως εκ τούτου, η νομιμότητα της σκοπούμενης επεξεργασίας θα πρέπει να κριθεί σταθμίζοντας τον επιδιωκόμενο σκοπό με τις επιπτώσεις της συγκεκριμένης επεξεργασίας στην ιδιωτική ζωή.

Η αναγκαιότητα εγκατάστασης των καμερών για την ικανοποίηση του σκοπού της επεξεργασίας θα πρέπει να αιτιολογείται πλήρως, ενώ ο επιδιωκόμενος σκοπός δεν θα πρέπει να μπορεί να επιτευχθεί με λιγότερο επαχθή μέσα ή με άλλο ηπιότερο τρόπο, χωρίς να θίγονται θεμελιώδεις ελευθερίες και δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων. Αυτό συνεπάγεται ότι το πλήθος των καμερών, το πεδίο λήψης τους αλλά και τα λοιπά χαρακτηριστικά του συστήματος θα πρέπει να δικαιολογούνται απόλυτα για την εκπλήρωση αυτού του σκοπού και μόνο. Παρέπεμψε μάλιστα στη σχετική απόφαση 59/2013.

Επίσης, η Αρχή ενημέρωσε τον φορέα ότι θα πρέπει να προβεί στην ανωτέρω περιγραφείσα στάθμιση, συνυπολογίζοντας αφενός τα αγαθά που θέλει να διαφυλάξει και τους σχετικούς κινδύνους προς αυτά και, αφετέρου, τις δραστηριότητες που πραγματοποιούν οι παρευρισκόμενοι στους υπό επιτήρηση χώρους και την επέμβαση στα δικαιώματα αυτών. Στη στάθμιση αυτή θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να λάβει υπόψη ότι το πρόσωπο που επιτρέπεται να προβεί στην τοποθέτηση καμερών για την επιτήρηση ενός χώρου είναι εκείνο στο οποίο η ασφάλεια του προς επιτήρηση χώρου εμπίπτει στις αρμοδιότητές του. Σε κάθε περίπτωση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να υποβάλει γνωστοποίηση στην Αρχή για την εν λόγω επεξεργασία.

Σύσταση για ικανοποίηση δικαιώματος πρόσβασης υπαλλήλου (χορήγηση υλικού βίντεο)

Υπάλληλος του Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς ΑΕ κατήγγειλε στην Αρχή ότι ζήτησε από τον οργανισμό οπτικό υλικό από το σύστημα βιντεοεπιτήρησης όπου καταγράφηκαν προσωπικά του δεδομένα σε συγκεκριμένη ημερομηνία, αλλά δεν ικανοποιήθηκε. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/3701-1/09-07-2015 έγγραφό της η Αρχή ενημέρωσε ότι όπως ορίζεται στο άρθρο 13 της οδηγίας 1/2011 «ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει υποχρέωση να χορηγεί εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της σχετικής αίτησης αντίγραφο του τμήματος της εγγραφής σήματος εικόνας όπου έχει καταγραφεί το υποκείμενο των δεδομένων ή έντυπη σειρά στιγμιοτύπων από τις καταγεγραμμένες εικόνες ή, αναλόγως, να ενημερώσει εγγράφως το ενδιαφερόμενο πρόσωπο μέσα στην ίδια χρονική διορία είτε ότι δεν απεικονίζεται είτε ότι το σχετικό τμήμα της εγγραφής έχει καταστραφεί. Εναλλακτικά, εφόσον συμφωνεί και το υποκείμενο των δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί απλώς να επιδείξει, άμεσα, το ανωτέρω τμήμα...». Η Αρχή ζήτησε από τον φορέα να ικανοποιήσει το δικαίωμα πρόσβασης του εργαζομένου.

Σημείωσε επίσης ότι δεδομένα βιντεοσκοπημένου υλικού από κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης εγκατεστημένο για τον σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών, τα οποία ενδέχεται να αποτελούν αποδεικτικά στοιχεία μιας αξιόποινης πράξης, επιτρέπεται να διαβιβαστούν στο πρόσωπο που απεικονίζεται ως θύμα ή δράστης της πράξης σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας 1/2011 της Αρχής. Για την εν λόγω διαβίβαση δεν απαιτείται άδεια της Αρχής. Μάλιστα, όπως αναφέρεται στο άρθρο 8 της οδηγίας, σε περίπτωση συμβάντος, όπως π.χ. κλοπή, ληστεία, ξυλοδαρμός σε βάρος τρίτου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας επιτρέπεται να τηρεί τις εικόνες στις οποίες έχει καταγραφεί το συγκεκριμένο συμβάν για τρεις (3) μήνες.

Σύστημα βιντεοεπιτήρησης σε βιβλιοθήκη στην οποία τηρούνται βιβλία και έργα τέχνης ιστορικής αξίας

Η Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη-Κέντρο Πληροφόρησης του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ρώτησε την Αρχή για τις προϋποθέσεις νόμιμης εγκατάστασης και λειτουργίας συστήματος βιντεοεπιτήρησης στον χώρο ανάγνωσης σπάνιου υλικού της Βιβλιοθήκης, προκειμένου η ιστορικής αξίας συλλογή του να προστατευτεί από κακόβουλη χρήση και κλοπή.

Η Αρχή απάντησε με το υπ' αριθμ. Γ/ΕΞ/2885-1/08-06-2015 έγγραφό της, επισημαίνοντας ότι εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις της υπ' αριθ. 1/2011 οδηγίας της Αρχής και, επομένως, η νομιμότητα της επεξεργασίας εξετάζεται στο πλαίσιο του σκοπού που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Παρέπεμψε δε στο άρθρο 21 παρ. 1 για τους χώρους μουσείων και αρχαιολογικών χώρων, όπου ορίζεται ότι η προστασία εκθεμάτων ιδιαίτερης καλλιτεχνικής και πνευματικής αξίας σε μουσεία και λοιπούς εκθεσιακούς χώρους μπορεί να δικαιολογήσει την εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης, ακόμη και όταν οι χώροι αυτοί είναι ανοικτοί για το κοινό, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις που αναλύονται στο άρθρο αυτό. Η περίπτωση της Βιβλιοθήκης, παρόλο που δεν πρόκειται ευθέως για μουσείο ή αρχαιολογικό χώρο, προσιδιάζει στους χώρους αυτούς, ειδικά ως προς τις απαιτήσεις ασφαλείας. Η Αρχή επισήμανε επίσης ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει σε κάθε

περίπτωση την υποχρέωση τήρησης και των λοιπών γενικότερων προϋποθέσεων νομιμότητας της οδηγίας.

Σύστημα βιντεοεπιτήρησης εγκατεστημένο σε υπαίθριο χώρο μελισσοκομείου, που βρίσκεται σε δημόσια δασική έκταση

Υπεύθυνος επεξεργασίας υπέβαλε στην Αρχή γνωστοποίηση συστήματος βιντεοεπιτήρησης, σύμφωνα με την οποία έχει τοποθετήσει δύο κάμερες σε υπαίθριο χώρο του μελισσοκομείου του, σε δημόσια δασική έκταση.

Η Αρχή με το υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/1825-1/03-09-2015 έγγραφό της ενημέρωσε ότι στην περίπτωση του εν λόγω συστήματος βιντεοεπιτήρησης εφαρμόζεται η οδηγία 1/2011 κατ' εφαρμογή του άρθρου 14 παρ. 5 ν. 3917/2011. Συνεπώς, μόνο στο βαθμό που η σχετική αρμοδιότητα διαχείρισης του χώρου του μελισσοκομείου, και ως εκ τούτου, και της διαχείρισης της ασφάλειας αυτού ανήκει στον υπεύθυνο (π.χ. με δημόσιο έγγραφο), μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι κατ' αρχάς νόμιμη η επεξεργασία και ότι ορθώς έγινε η υποβολή της γνωστοποίησης.

Γνωστοποιήσεις συστημάτων βιντεοεπιτήρησης σε επιχειρήσεις παιδότοπων

Η Αρχή απαντώντας σε γνωστοποιήσεις συστημάτων βιντεοεπιτήρησης σε παιδότοπους επισήμανε ότι στην περίπτωση αυτή τυγχάνουν εφαρμογής τα οριζόμενα στο άρθρο 18 της οδηγίας 1/2011, όπου αναφέρεται ότι η ύπαρξη και μόνο καμερών σε σχολεία και άλλους χώρους όπου δραστηριοποιούνται ανήλικοι χρήζει ιδιαίτερης προσοχής, αφού δεν είναι εύκολο να αξιολογηθούν οι συνέπειες που μια τέτοια επεξεργασία μπορεί να έχει για την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας των ανηλίκων. Συγκεκριμένα, υπάρχει ο κίνδυνος να περιορισθεί η ανάπτυξη της έννοιας της ελευθερίας τους, εάν πιστέψουν από μικρή ηλικία ότι είναι φυσιολογικό να παρακολουθούνται μέσω καμερών. Μάλιστα, στις παραγράφους 2-6 του άρθρου αυτού περιγράφονται αναλυτικά οι προϋποθέσεις που ισχύουν για την εγκατάσταση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης σε σχολεία, οι οποίες σύμφωνα με την παρ. 7 ισχύουν αναλόγως και για κάθε άλλο χώρο όπου δραστηριοποιούνται ανήλικοι, όπως η περίπτωση του παιδότοπου.

Η Αρχή ενημέρωσε ότι για να είναι νόμιμη η λειτουργία των εν λόγω συστημάτων βιντεοεπιτήρησης, θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις νομιμότητας που τίθενται στην οδηγία.

Αίτημα του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος για βιντεοσκόπηση της διενέργειας των εξετάσεων για την ανάδειξη ενεργειακών επιθεωρητών και ελεγκτών δόμησης

Το ΤΕΕ ενημέρωσε την Αρχή σχετικά με την πρόθεσή του να εγκαταστήσει σύστημα βιντεοεπιτήρησης στις κατάλληλα διαμορφωμένες αίθουσες διενέργειας των εξετάσεων για την ανάδειξη ενεργειακών επιθεωρητών και ελεγκτών δόμησης. Οι αίθουσες αυτές βρίσκονται στην κεντρική του υπηρεσία και στα 17 περιφερειακά τμήματα. Σκοπός είναι η βιντεοσκόπηση της διαδικασίας εξέτασης, προκειμένου να τεκμηριώνεται η παρουσία στην αίθουσα του επιτηρητή και των εξεταζόμενων υποψηφίων και κανενός τρίτου, για την απόλυτη διαφάνεια της διαδικασίας. Ζήτησε δε να χορηγηθεί άδεια για τη βιντεοσκόπηση.

Η Αρχή με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/5503/26-10-2015 έγγραφό της ενημέρωσε ότι, από τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις που αναφέρει το ΤΕΕ στο αίτημά του (άρ. 13 της από 5-12-2012 Π.Ν.Π. - ΦΕΚ Α 237/2012 και ν. 4030/2011 - ΦΕΚ Α 249/2011), δεν προκύπτει η δυνατότητα χρήσης συστήματος βιντεοεπιτήρησης κατά τη διενέργεια των εξετάσεων για την ανάδειξη ενεργειακών επιθεωρητών και ελεγκτών δόμησης και, επομένως, δεν υπάρχει νομική βάση για την εν λόγω επεξεργασία. Συνεπώς δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής η εξαίρεση της παρ. 5 παρ. 2 στοιχ. β' του ν. 2472/1997. Το σύννομο της προαναφερθείσας επεξεργασίας δεν μπορεί επίσης να κριθεί ούτε με βάση τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997, σύμφωνα με το οποίο επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς συγκατάθεση όταν είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας, υπό τον όρο ότι τούτο υπερέρχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών, διότι, όπως παγίως γίνεται δεκτό, η αρχή της νομιμότητας λειτουργεί ως περιοριστικό όριο της διοικητικής δράσης, ή, με αντίστροφο συλλογισμό, η διοικητική ενέργεια πρέπει να είναι σύμφωνη προς τον κανόνα δικαίου που διέπει τη δράση της διοίκησης. Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο η εν λόγω επεξεργασία να προβλέπεται σε νομοθετική διάταξη, η οποία θα αναφέρει τα βασικά χαρακτηριστικά της επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένων του υπευθύνου επεξεργασίας, του σκοπού, των δεδομένων τα οποία θα τύχουν επεξεργασίας καθώς και των αποδεκτών αυτών. Η επεξεργασία που θα προβλέπεται στην εν λόγω διάταξη θα πρέπει να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του ν. 2472/1997, ιδίως δε με την αρχή της αναλογικότητας, η οποία επιβάλλει τα συστήματα βιντεοεπιτήρησης να είναι πρόσφορα και αναγκαία σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, ο οποίος θα πρέπει να μη δύναται να επιτευχθεί με ηπιότερα μέσα. Προς τούτο, σημειώνεται ιδιαίτερα ότι, κατ' αρχάς, ως προς τη βιντεοσκοπήση της διαδικασίας εξέτασης δεν προκύπτει ότι ο επιδιωκόμενος σκοπός δεν μπορεί να επιτευχθεί με ηπιότερα μέσα, για παράδειγμα, με την παρουσία επιτηρητών ή με αλλαγές στη διαδικασία εξέτασης.

Επισημάνθηκε επίσης ότι, εφόσον κριθεί αναγκαία η κατάρτιση σχετικής διάταξης, κρίνεται σκόπιμο να γνωμοδοτήσει η Αρχή επί της εν λόγω ρυθμίσεως, σύμφωνα με το άρθρ. 19 παρ. 1 στοιχ. ιγ' του ν. 2472/1997. Τέλος, ενημέρωσε ότι δεν απαιτείται προηγούμενη άδεια της Αρχής για την εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων βιντεοεπιτήρησης παρά μόνο όταν πραγματοποιείται επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων.

3.10.4. Λειτουργία καμερών για σκοπούς ενημέρωσης και προβολής

Η Αρχή, εξέτασε σε δύο περιπτώσεις, με τα υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1018-1/28-05-2015 και ΓΝ/ΕΞ/2282-1/23-10-2015, τις προϋποθέσεις τοποθέτησης και λειτουργίας διαδικτυακών καμερών (webcam) που μεταδίδουν εικόνα από δημόσιο χώρο για ενημερωτικούς ή προωθητικούς σκοπούς, όπως για την ενημέρωση του κοινού για τις μετεωρολογικές συνθήκες σε μια περιοχή ή για την τουριστική προβολή λιμένα. Η Αρχή επισήμανε ότι, εφόσον, για τους ανωτέρω σκοπούς, μια κάμερα μέσω της οποίας μεταδίδεται εικόνα στο διαδίκτυο είναι

εγκατεστημένη με τέτοιο τρόπο ώστε να μην είναι, σε καμία περίπτωση, εφικτή η αναγνώριση προσώπων ή πινακίδων κυκλοφορίας οχημάτων, δεν υφίσταται επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και επομένως δεν έχει εφαρμογή ο ν. 2472/1997. Εάν, όμως, από τη μεταδιδόμενη εικόνα αναγνωρίζονται πρόσωπα ή αριθμοί κυκλοφορίας οχημάτων ή είναι δυνατόν με εύλογο τρόπο να προσδιοριστούν τα πρόσωπα με χρήση άλλων χαρακτηριστικών, όπως ενδυμασίας, σωματότυπου κ.λπ., τότε πραγματοποιείται επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και έχει εφαρμογή ο ν. 2472/1997.

Ωστόσο, επειδή φαίνεται ότι για την ικανοποίηση του επιδιωκόμενου, ενημερωτικού ή προωθητικού, σκοπού για τον οποίο χρησιμοποιούνται οι διαδικτυακές κάμερες, ο οποίος είναι, καταρχήν, θεμιτός, δεν είναι αναγκαία η μετάδοση εικόνων με αναγνωρίσιμα πρόσωπα ή πινακίδες κυκλοφορίας, θα πρέπει να αποκλειστεί τέτοια δυνατότητα. Συνεπώς, θα πρέπει ο εκάστοτε υπεύθυνος επεξεργασίας να προβαίνει σε κατάλληλες τροποποιήσεις των καμερών (π.χ. πεδίο κάλυψης, ανάλυση εικόνας), ώστε να μην είναι εφικτή η αναγνώριση προσώπων και κατ' επέκταση να μην πραγματοποιείται, εν τέλει, επεξεργασία προσωπικών δεδομένων.

3.10.4.1. Χρήση drones για εναέρια φωτογράφιση

Το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Σύρου διαβίβασε στην Αρχή –αλλά και στην Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας– ερώτημα πολίτη, σχετικά με τη νομιμότητα εναέριας φωτογράφισης από ιπτάμενα μη επανδρωμένα οχήματα ή τηλεχειριζόμενα πολυκόπτερα (drones), οι πτήσεις των οποίων θα γίνονται αποκλειστικά πάνω από τη θάλασσα, με σκοπό την προβολή του νησιού.

Η Αρχή απάντησε, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/4541-1/16-09-2015 έγγραφό της ότι, ως προς το σκέλος της εφαρμογής της νομοθεσίας περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, εφόσον από τις εικόνες που λαμβάνονται δεν είναι εφικτή σε κανένα στάδιο της επεξεργασίας η αναγνώριση προσώπων, τότε δεν πραγματοποιείται επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και, συνεπώς, η εν λόγω επεξεργασία εκφεύγει του πεδίου εφαρμογής του ν. 2472/1997. Εφόσον όμως η συγκεκριμένη επεξεργασία εμπίπτει στις διατάξεις του ν. 2472/1997, τότε –δεδομένου ότι η επεξεργασία των δεδομένων των τρίτων προσώπων δεν μπορεί εκ των πραγμάτων να γίνει με τη συγκατάθεσή τους– θα πρέπει να επιβεβαιώνεται η συνδρομή υπέρτερου έννομου συμφέροντος στο πρόσωπο που πραγματοποιεί την επεξεργασία, το οποίο συμφέρον θα πρέπει να υπερέρχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997. Προς τούτο, λαμβάνοντας υπόψη το σκοπό επεξεργασίας (προβολή του νησιού) η επεξεργασία μπορεί να είναι νόμιμη βάσει της ανωτέρω διάταξης, εφόσον όμως πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις, ώστε να τηρείται η αρχή της αναλογικότητας υπό την ειδικότερη έκφανση της ελαχιστοποίησης των δεδομένων και ο υπεύθυνος επεξεργασίας εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του σε σχέση με τη λήψη κατάλληλων μέτρων ασφάλειας, κατά το άρθρο 10, καθώς και τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων κατά τα άρθρα 11 και 12 ν. 2472/1997. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να υιοθετηθούν κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση της αρχής της

ιδιωτικότητας ήδη κατά το σχεδιασμό (privacy by design principle), ήτοι να υιοθετηθεί η χρήση τεχνολογίας φιλικής προς την ιδιωτικότητα (τέτοιες ώστε π.χ. να συλλέγονται τα λιγότερα δυνατά προσωπικά δεδομένα ή/και να γίνεται αυτοματοποιημένη θόλωση των προσώπων στις εικόνες που καταγράφονται, πριν αυτές υποστούν οποιαδήποτε άλλη επεξεργασία). Περαιτέρω, αναφορικά με την ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων για την εν λόγω επεξεργασία (άρ. 11 του ν. 2472/1997), αυτή θα μπορούσε να λάβει χώρα με διάφορους τρόπους οι οποίοι θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν παράλληλα, όπως ενδεικτικά αναφέρονται και στην Γνώμη 1/2015 της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 – για παράδειγμα, με σχετικές ενημερωτικές πινακίδες στο χώρο, με σχετικές ανακοινώσεις σε υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης ή σε ιστοσελίδες, κ.ά.

3.10.5. Έκδοση του ΠΔ που προβλέπεται στο ν. 3917/2011

Σε συνέχεια των όσων αναφέρθηκαν στις Ετήσιες Εκθέσεις¹ των ετών 2014 (σελ. 105), 2013 (σελ. 114) και 2012 (σελ. 102 και 103) σχετικά με τη μη έκδοση του προβλεπόμενου από το άρθρο 14 παρ. 4 του ν. 3917/2011 προεδρικού διατάγματος, επισημαίνεται για ένα ακόμη έτος ότι μέχρι την ημερομηνία σύνταξης της παρούσας Έκθεσης, η έκδοσή του παραμένει σε εκκρεμότητα. Παρά το ότι έχει υποβληθεί σχέδιο από συσταθείσα ομάδα εργασίας από το 2012, δεν έχει προχωρήσει η επεξεργασία από το αρμόδιο Υπουργείο με αποτέλεσμα να παραμένουν σε ισχύ οι διατάξεις του άρθρου 3 παρ. 2 στοιχ. β' τρία τελευταία εδάφια και στοιχ. γ' του ν. 2472/1997. Η Αρχή ήδη με τη γνωμοδότηση 1/2009 έθεσε ζήτημα συνταγματικότητας του εδ. γ', στη συνέχεια δε εξέδωσε, κατόπιν αιτήματος του Υπουργού Δικαιοσύνης, τη γνωμοδότηση 2/2010, η οποία τελικώς οδήγησε στη θέσπιση του άρθρου 14 ν. 3917/2011. Η διάταξη όμως του ν. 3917/2011 που επιλύει το ζήτημα συνταγματικότητας παραμένει ανενεργή, εφόσον δεν έχει εκδοθεί το προβλεπόμενο σε αυτή προεδρικό διάταγμα.

3.11. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Υποβλήθηκε στην Αρχή αίτηση για χορήγηση άδειας, προκειμένου ο αιτών να προβεί σε δικαστική χρήση ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων της εν διαστάσει συζύγου του και της ανήλικης θυγατέρας του, προσκομίζοντας συγκεκριμένο οπτικό δίσκο (DVD-disk) ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων και δημοσίων αρχών, για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση των δικαιωμάτων του ιδίου και εκείνων της ανήλικης θυγατέρας του (βλ. άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. γ' του ν. 2472/1997). Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι επίμαχες πληροφορίες έχουν ήδη περιληφθεί σε φάκελο δικογραφίας και αποτελούν ήδη αντικείμενο δικαστικής εκτίμησης από τα αρμόδια δικαστήρια, η Αρχή, με τη με αριθμ. 18/2015 απόφαση, έκρινε ότι, για λόγους διάκρισης των εξουσιών, δεν εξετάζει τη συλλογή και δικαστική χρήση των επίμαχων προσωπικών δεδομένων, επαναλαμβάνοντας την πάγια θέση της (βλ. ενδεικτικά κυρίως τη με αριθμ. 147/2001 απόφαση, τις με αριθμ. 31/2005, 49/2005, 10/2006 αποφάσεις, και σωρεία απαντητικών

¹ Βλ. www.dpa.gr => Ετήσιες Εκθέσεις

εγγράφων, όπως ενδεικτικά, Γ/ΕΞ/1613/3-4-2007, Γ/ΕΞ/2506-1/10-6-2008, Γ/ΕΞ/3228/2-7-2008, Γ/ΕΞ/2888-1/25-8-2008, Γ/ΕΞ/2920-1/25-8-2008, Γ/ΕΞ/84/9-1-2009, Γ/ΕΞ/7194-1/4-1-2010, Γ/ΕΞ/257-1/3-2-2012, Γ/ΕΞ/6012-1/9-10-2012, Γ/ΕΞ/2214-1/29-11-2012, Γ/ΕΞ/4027-1/22-7-2013) ότι, όταν οι πληροφορίες/προσωπικά δεδομένα έχουν περιληφθεί σε φάκελο δικογραφίας, αποκλειστικά αρμόδιος να κρίνει τη νομιμότητα της συλλογής και χρήσης προσωπικών δεδομένων ενώπιον δικαστηρίου είναι ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός.

Επίσης, υποβλήθηκε στην Αρχή αίτηση για χορήγηση άδειας, προκειμένου η αιτούσα να χρησιμοποιήσει ενώπιον δικαστηρίου προσωπικά δεδομένα του εν διαστάσει συζύγου της, που η ίδια εξήγαγε από το παλιό του κινητό τηλέφωνο. Συγκεκριμένα, κατά την αιτούσα, από τα δεδομένα αυτά προκύπτει ότι ο εν διαστάσει σύζυγός της προέβαινε συστηματικά σε αναζήτηση ερωτικών συντρόφων μέσω της ιστοσελίδας γνωριμίας ομοφυλοφίλων ανδρών, στην οποία είναι ενεργό εγγεγραμμένο μέλος με ψευδώνυμο. Τα εν λόγω δεδομένα η αιτούσα δήλωνε ότι επιθυμεί να τα χρησιμοποιήσει ενώπιον δικαστηρίου με σκοπό την ανάθεση σε αυτή της ασκήσεως γονικής μέριμνας και επικουρικά της επιμέλειας των τέκνων της και τη λύση του γάμου τους λόγω ισχυρού κλονισμού. Η Αρχή, με τη με αριθμ. 15/2015 απόφαση, επιφυλασσόμενη κυρίως για τα ζητήματα που θα μπορούσαν να ανακύψουν, όσον αφορά, προεχόντως, την εφαρμογή του νόμου 2472/1997 στην εν λόγω επεξεργασία (άρθρο 3 παρ. 2 εδαφ. α'), τη νομιμότητα της κτήσεως των εν λόγω ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων και τη δυνατότητα της περαιτέρω επεξεργασίας με τον επικαλούμενο τρόπο (χρήση αυτών ως αποδεικτικών μέσων ενώπιον δικαστηρίου), απέρριψε το αίτημα, λαμβάνοντας υπόψη ότι η αιτούσα δεν έχει ασκήσει κάποιο από τα ένδικο βοηθήματα που επικαλείται στην αίτησή της. Περαιτέρω, κατόπιν νέας αίτησης της ίδιας, η Αρχή, με τη με αριθμ. 33/2015 απόφαση, επισημαίνει ότι: α) Από τα στοιχεία του φακέλου δεν μπορεί να διακριβωθεί αν τα δεδομένα, που προτίθεται να χρησιμοποιήσει η αιτούσα ως αποδεικτικό μέσο, στις δίκες που αναφέρει, συλλέχθηκαν κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. α' του ν. 2472/1997, β) Η νομιμότητα της συλλογής των δεδομένων συνδέεται άρρηκτα με τη νομιμότητά τους ως αποδεικτικών μέσων και τη χρήση τους (βλ. άρθρα 370 Α, 370 Γ ΠΚ) και συνακόλουθα το παραδεκτό της προσκομίσεως και επικλήσεώς τους ενώπιον του δικαστηρίου, ζητήματα τα οποία υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στο οποίο θα προσκομισθούν και επικληθούν (βλ. και άρθρα 177 παρ. 2 ΚΠΔ και 270 παρ. 2 ΚΠολΔ). Κατόπιν τούτων, η Αρχή έκρινε ότι πρέπει να απέχει από την παροχή άδειας για χρήση ενώπιον δικαστηρίου ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων του εν διαστάσει συζύγου της αιτούσας, δεδομένου ότι αρμόδιο όργανο να αποφανθεί επί της νομιμότητας συλλογής των δεδομένων είναι το δικαστήριο, στο οποίο η σύζυγος θα προσκομίσει τα ευαίσθητα δεδομένα.

Υποβλήθηκαν δύο καταγγελίες συνδρομητών κατά διαφορετικών εταιρειών τηλεπικοινωνιών για διεύρυνση/τροποποίηση του συμβολαίου τους χωρίς αίτηση και προσήκουσα ενημέρωσή τους. Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία του φακέλου, το γεγονός ότι και στις δύο περιπτώσεις οι προσφεύγοντες έχουν καταρτίσει ένα συμβόλαιο με την καταγγελλόμενη εταιρεία, ότι τα καταγγελλόμενα αναφέρονται στο περιεχόμενο της συμβάσεως που κατήρτισαν (διεύρυνση/τροποποίηση συμβολαίου που εντέλει ακυρώθηκε), έκρινε ότι η Αρχή δεν είναι

αρμόδια να επιλύει συμβατικές διαφορές, όπως οι ανωτέρω, για τις οποίες σε κάθε περίπτωση οι προσφεύγοντες μπορούν να προσφύγουν στα αρμόδια δικαστήρια (Γ/ΕΞ/2179-2/19-11-2015, Γ/ΕΞ/1303-2/19-11-2015).

Σε ανάλογη περίπτωση, η Αρχή έκρινε ότι τα ζητήματα που θέτει ο προσφεύγων ενώπιόν της, ζητήματα νομιμότητας σε τραπεζικά προϊόντα καταναλωτικής πίστης, σε σχέση με χρεώσεις τόκων, ανατοκισμούς, κ.λπ., δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 2472/1997, καθόσον αφορούν ιδιωτική διαφορά μεταξύ του προσφεύγοντα και της αντισυμβαλλόμενης με αυτόν εταιρείας, θέμα που ανήκει στην αρμοδιότητα των τακτικών δικαστηρίων, όπου, σύμφωνα με την αίτησή του, έχει ήδη προσφύγει. Κατά συνέπεια, η Αρχή έκρινε ότι είναι αναρμόδια να επιληφθεί της ως άνω αιτήσεως (Γ/ΕΞ/6820/30-12-2015).

3.12. ΛΟΙΠΑ ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Γνωμοδότηση 5/2015 - Εφαρμογή του άρθρου 55 παρ. 10 του ν. 4339/2015

Η Αρχή εξέδωσε τη γνωμοδότηση 5/2015 με την οποία προέβη σε ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 55 παρ. 10 του ν. 4339/2015, η οποία ορίζει τα εξής: «Καταργείται η διάταξη του άρθρου 110 παρ. 12 του ν. 4055/2012 και από την έναρξη ισχύος του παρόντος αποχωρούν αυτοδικαίως από τη θέση τους τα μέλη των ανεξάρτητων αρχών, των οποίων έχει λήξει η αρχική θητεία». Η Αρχή γνωμοδότησε ότι η ως άνω διάταξη δεν επιφέρει από την έναρξη ισχύος της άμεση απομάκρυνση των μελών των ανεξάρτητων αρχών των οποίων έχει λήξει η αρχική θητεία, δεδομένου ότι τυγχάνει εφαρμογής η διάταξη του άρθρου 3 παρ. 2 του βασικού νόμου 3051/2002, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 61 του ν. 4055/2012, η οποία κατ' εφαρμογήν της συνταγματικής αρχής της συνεχούς λειτουργίας των ανεξάρτητων αρχών που προβλέπονται από το Σύνταγμα ορίζει ότι «... Η θητεία των μελών των ανεξάρτητων αρχών παρατείνεται αυτοδίκαια μέχρι το διορισμό νέων. Ο χρόνος παράτασης της θητείας δεν μπορεί να υπερβεί σε κάθε περίπτωση τους έξι μήνες...». Συνεπώς, νομίμως η Αρχή εξακολουθεί να λειτουργεί με την υφιστάμενη συγκρότησή της. Περαιτέρω η Αρχή έκρινε ότι τίθενται σοβαρά προβλήματα συνταγματικότητας του άρθρου 55 παρ. 10 του ν. 4339/2015 ενόψει του ότι επιφέρει διακοπή με νομοθετική παρέμβαση θητείας μελών ανεξάρτητης αρχής, η οποία με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 110 παρ. 12 απλώς έχει επιμηκυνθεί. Η διάταξη του άρθρου 110 παρ. 12 του ν. 4055/2012 με τις υπ' αριθμ. 4172, 3070/2014 και 5014/2013 του Συμβουλίου της Επικρατείας εκρίθη ως αναγκαία ρύθμιση μεταβατικού χαρακτήρα, και κατ' αυτόν τον τρόπο το Συμβούλιο της Επικρατείας αποδέχεται τη συνταγματικότητά της. Η Αρχή επισημαίνει ότι ο νομοθέτης του ν. 3051/2002, κατ' επιταγήν του άρθρου 101Α του Συντάγματος, θεωρεί ως νόμιμο τρόπο λήξεως της θητείας μέλους ανεξάρτητης αρχής μόνον τις περιπτώσεις θανάτου, παραίτησης και έκπτωσης σε περίπτωση τελεσίδικης καταδίκης για τα αδικήματα της παρ. 4 του άρθρου 3 που απαριθμούνται περιοριστικά. Εξάλλου με την απόφαση της 8ης Απριλίου 2014 του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (Τμήμα μείζονος συνθέσεως), υπόθεση C-288/12, εκρίθη ότι ο με ρύθμιση συνταγματικού επιπέδου πρόωρος τερματισμός θητείας Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων, έστω και αν με τη ρύθμιση αυτή συνεστήθη Εθνική Αρχή

Προστασίας των δεδομένων και της ελευθερίας της πληροφόρησης, συνεπάγεται παράβαση από το ουγγρικό κράτος των υποχρεώσεων που υπέχει από την Οδηγία 95/46 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

**ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ**

4. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

4.1. ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΡΘΡΟΥ 29 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 95/46/ΕΚ

Στην επονομαζόμενη «Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29», που συστάθηκε βάσει του άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, συμμετέχουν ως τακτικά μέλη όλοι οι πρόεδροι ή επιτροποι των Αρχών Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων των 28 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρόεδρος της Ομάδας Εργασίας για τη διετία 2014-2015 είναι η Πρόεδρος της γαλλικής Αρχής και αντιπρόεδροι αρχικά εξελέγησαν οι πρόεδροι της πολωνικής Αρχής και της Αρχής του Λουξεμβούργου και, μετά την αποχώρησή τους, οι Πρόεδροι της ιταλικής και της βουλγαρικής Αρχής. Στις συνεδριάσεις δύνανται να συμμετέχουν ως παρατηρητές, χωρίς δικαίωμα ψήφου, οι πρόεδροι ή επιτροποι των κρατών του ΕΟΧ καθώς και χωρών που έχουν λάβει επίσημη υποψηφιότητα προς ένταξη στην ΕΕ.

Οι αρμοδιότητες της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29 συνίστανται κυρίως στην εξέταση της ομοιόμορφης εφαρμογής της Οδηγίας 95/46/ΕΚ στα κράτη μέλη, αλλά και στη μεταγενέστερη Οδηγία 2002/58/ΕΚ που αφορά στον ειδικότερο τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η Ομάδα γνωμοδοτεί, επίσης, για κάθε νομοθετικό ή διοικητικό μέτρο ή δράση των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορά στην προστασία των προσωπικών δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και για το εάν η νομοθεσία τρίτης χώρας παρέχει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας, το οποίο επιτρέπει τη διαβίβαση προσωπικών δεδομένων από κράτος μέλος της ΕΕ προς αυτή.

Υπό αυτήν την ιδιότητα, εκδίδει γνώμες και κείμενα εργασίας που έχουν ως αποδέκτες τα ευρωπαϊκά νομοθετικά όργανα, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τους υπευθύνους επεξεργασίας, καθώς και τον εφαρμοστή του δικαίου, όπως τις ίδιες τις εθνικές αρχές προστασίας προσωπικών δεδομένων. Εκτός από τα ανωτέρω μέσα δράσης, προβαίνει –με δική της πρωτοβουλία ή όταν της τεθεί σχετικό ερώτημα– σε έγγραφες ή προφορικές τοποθετήσεις προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, διεθνείς οργανισμούς ή τις εκάστοτε αρμόδιες εθνικές αρχές τρίτων χωρών, καθώς και προς υπευθύνους επεξεργασίας που αναπτύσσουν δραστηριότητα σε ευρωπαϊκό ή παγκόσμιο επίπεδο, καλεί σε ακρόαση εκπροσώπους διεθνών οργανισμών και υπευθύνων επεξεργασίας, πάντα για ζητήματα που αφορούν την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Για την αποτελεσματικότερη οργάνωση των εργασιών της, η Ομάδα συγκροτεί μόνιμες υποομάδες για συγκεκριμένες κατηγορίες θεμάτων. Κατά το έτος 2015 λειτούργησαν οι εξής υποομάδες με τα ακόλουθα αντικείμενα: α) νέες τεχνολογίες, β) διαβιβάσεις δεδομένων σε τρίτες χώρες, γ) χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, δ) ομοιόμορφη ερμηνεία των βασικών εννοιών της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, ε) μέλλον της προστασίας δεδομένων, στ) ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ζ) επιτήρηση συνόρων, μεταφορές επιβατών, αστυνομικός και δικαστικός τομέας (πρώην τρίτος πυλώνας), και η) συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων. Επίσης, συγκροτεί ad hoc υποομάδες για την επεξεργασία επίκαιρων ζητημάτων. Για τον ίδιο σκοπό αποφασίζει ανά διετία πρόγραμμα εργασίας, το οποίο δημοσιεύει. Το πρόγραμμα εργασίας για τη διετία 2014-2015 περιλαμβάνει τέσσερις στρατηγικούς στόχους, ήτοι την παρακολούθηση του προτεινόμενου κανονιστικού πλαισίου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, τη

συνεργασία των αρχών προστασίας δεδομένων, την αντιμετώπιση των τεχνολογικών εξελίξεων και της παγκοσμιοποίησης, υπό την έννοια της διασυνοριακής ροής των δεδομένων και της δημιουργίας υψηλού επιπέδου προστασίας των προσωπικών δεδομένων σε παγκόσμιο επίπεδο. Το πρόγραμμα αναλύεται περαιτέρω σε ζητήματα που θα εξετάσει κάθε υποομάδα εργασίας.

Η Ομάδα κατά το έτος 2015 ασχολήθηκε και εξέδωσε κείμενα για τα εξής θέματα:

α) έρευνα χρήσης «cookies» σε ιστοσελίδες του τομέα ηλεκτρονικού εμπορίου, μέσωσιν μαζικής επικοινωνίας και δημόσιων υπηρεσιών σε 8 κράτη μέλη της ΕΕ, β) αυτόματες διακρατικές ανταλλαγές προσωπικών δεδομένων για σκοπούς της φορολογικής διοίκησης και σχετικές κατευθυντήριες γραμμές για τα κράτη μέλη ως προς τα κριτήρια διασφάλισης συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προστασίας δεδομένων, γ) εταιρικοί δεσμευτικοί κανόνες για εκτελούντες την επεξεργασία, δ) θέματα ιδιωτικής ζωής και προστασίας δεδομένων σχετικά με τη χρήση «drones», ε) κώδικας δεοντολογίας για παρόχους υπηρεσιών υπολογιστικής νέφους, στ) εφαρμογή της απόφασης του Δικαστηρίου της ΕΕ για την υπόθεση «Maximilian Schrems κατά Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων (C-362-14)», ζ) σχέδιο οδηγίας σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων τους από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, διαπίστωσης και δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και η) εφαρμοστέο δίκαιο υπό το φως της απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Google Spain SL and Google Inc. v Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González” (C-131-12)».

Στην ιστοσελίδα της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29 http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/index_en.htm δημοσιεύονται όλες οι ανακοινώσεις, γνώμες, τα κείμενα εργασίας, τα έγγραφα που αποστέλλει στους διάφορους φορείς, τα δελτία Τύπου και η ημερήσια διάταξη των ολομελειών.

4.2. ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕΝΓΚΕΝ 2^{ΗΣ} ΓΕΝΙΑΣ (SIS II)

Η Αρχή συμμετέχει στη Συντονιστική Ομάδα για την Εποπτεία του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν, η οποία συνεδριάζει στα γραφεία του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων στις Βρυξέλλες. Η νέα αυτή Ομάδα συστάθηκε δυνάμει του άρ. 46 του Κανονισμού (ΕΚ) 1987/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με τη δημιουργία, λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II) και κατ' εφαρμογή της παρ. 3 του ίδιου άρθρου σε αυτή συμμετέχουν οι εθνικές εποπτικές αρχές και ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων. Οι αρμοδιότητές της περιλαμβάνουν τον έλεγχο της τεχνικής υποστήριξης του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (εφεξής ΣΠΣ) και τη διερεύνηση ζητημάτων εφαρμογής ή ερμηνείας που μπορούν να τεθούν κατά τη λειτουργία του συστήματος αυτού, καθώς και την υιοθέτηση εναρμονισμένων συστάσεων έτσι ώστε να προτείνονται κοινές λύσεις σε κοινά προβλήματα.

Κατά τη διάρκεια του 2015, η Ομάδα συνέχισε τη διαβούλευση στο θέμα της διαγραφής

της καταχώρισης των κλεμμένων-απολεσθέντων οχημάτων που κατάσχονται από τις αρμόδιες αρχές ή/και που χρησιμοποιούνται ως αποδεικτικά στοιχεία σε ποινική διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 38 της Απόφασης 2007/533/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2007 σχετικά με την εγκατάσταση, λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν 2ης Γενιάς (SIS II). Προβληματισμός τέθηκε σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής της διάταξης στα κράτη μέλη ανάλογα με τις οικείες εθνικές νομοθεσίες και την ερμηνεία που αποδίδεται στο προαναφερόμενο άρθρο, τον ακριβή προσδιορισμό των κριτηρίων που εξασφαλίζουν τη νόμιμη καταχώριση και τον χρόνο διαγραφής των δεδομένων, καθώς και τη συνδυαστική εφαρμογή της σχετικής διάταξης του άρ. 39. Τα συμπεράσματα των αναλύσεων της Ομάδας συμπεριλήφθηκαν σε σχέδιο Κοινής Θέσης το οποίο προβλέπεται να οριστικοποιηθεί και υιοθετηθεί στο τέλος του έτους.

Επίσης, η Ομάδα ενημερώθηκε για την πορεία των εργασιών της υπο-ομάδας εμπειρογνομόνων-πληροφορικών, που συστάθηκε με σκοπό τη σύνταξη της ενότητας της ασφάλειας πληροφοριών εντός του κοινού πλαισίου διενέργειας ελέγχων, τους οποίους ελέγχους οφείλουν να διενεργούν οι εθνικές εποπτικές αρχές σύμφωνα με το άρθρο 44 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1987/2006. Αυτό το κοινό πλαίσιο προτείνεται να αξιοποιηθεί και από τις Ομάδες Συντονισμού Εποπτείας άλλων μεγάλης κλίμακας ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων. Στην υπο-ομάδα εμπειρογνομόνων πληροφορικών συμμετέχει και εκπρόσωπος της ελληνικής Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.

Στο ίδιο πνεύμα, οι εργασίες έτερης υπο-ομάδας για την ανάπτυξη ενός κοινού πρότυπου ελέγχου για τις καταχωρίσεις στο SIS II συνεχίστηκαν το έτος αυτό και η πορεία τους παρουσιάστηκε στην Ομάδα.

Στις συναντήσεις που έλαβαν χώρα το 2015 πραγματοποιήθηκαν επιμέρους συζητήσεις με τη συμμετοχή εκπροσώπων της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων (DG Home) και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Λειτουργικής Διαχείρισης Συστημάτων Τεχνολογιών Πληροφορικής Ευρείας Κλίμακας στο χώρο της Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (EU-Lisa), που έχει αναλάβει πλήρως την ευθύνη για τη λειτουργική διαχείριση του Συστήματος. Τα θέματα που ανέκυψαν αφορούσαν κυρίως στην ενημέρωση για δράσεις του EU-Lisa, όπως την τροποποίηση του εγχειριδίου SIRENE, την εκπαίδευση των αξιολογητών για την εφαρμογή του κεκτημένου Σένγκεν, παρουσίαση κάποιων στατιστικών στοιχείων αναφορικά με τις καταχωρίσεις στο σύστημα, θέματα ασφάλειας και άλλα τεχνικά ζητήματα. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην ανταλλαγή απόψεων για το ζήτημα των αξιολογήσεων των κρατών μελών στο κεκτημένο Σένγκεν, εξ αφορμής του νέου μοντέλου αξιολόγησης που ξεκίνησε να εφαρμόζεται το 2015. Οι αλλαγές περιλαμβάνουν τροποποίηση της σύνθεσης της ομάδας αξιολόγησης και υιοθέτηση ερωτηματολογίου ως ουσιαστικού εργαλείου. Αναλύθηκαν επί μακρόν προβληματισμοί, δυσκολίες που πρέπει να επιλυθούν αλλά και τα θετικά σημεία του νέου αυτού μοντέλου. Ο εκπρόσωπος δε της Επιτροπής ενημέρωσε την Ομάδα αναφορικά με την υιοθέτηση του καινούργιου Οδηγού Αξιολόγησης Σένγκεν, ο οποίος ενσωμάτωσε και σχετικές παρατηρήσεις των κρατών μελών. Ο Οδηγός απευθύνεται τόσο στους εκάστοτε αξιολογητές όσο και στα κράτη μέλη και, ως εκ τούτου, αποστέλλεται σε αυτά. Η θεματολογία του περιλαμβάνει περιγραφή και

ανάλυση του ρόλου της Επιτροπής και των κρατών μελών στη διαδικασία αξιολόγησης, τους κανόνες της διαδικασίας κατάρτισης του πορίσματος, την κατηγοριοποίηση των ευρημάτων και αποτελεί ένα ζωντανό κείμενο το οποίο θα ανανεώνεται και επικαιροποιείται, βάσει της εμπειρίας που αποκομίζεται από την πρακτική των αξιολογήσεων.

Γνωστοποιήθηκε στην Ομάδα ότι σε συνέχεια της επικαιροποίησης του οδηγού άσκησης του δικαιώματος πρόσβασης, που είχε πραγματοποιηθεί το προηγούμενο έτος, διανεμήθηκε επίσημα στον Πρόεδρο του Συμβουλίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενώ παραμένει εκκρεμές το ζήτημα της αδυναμίας μετάφρασής του από την Επιτροπή σε όλες τις γλώσσες. Συναφώς, η πρόεδρος της Ομάδας παρείχε πληροφόρηση σχετικά με την παρουσίαση, αφενός, του οδηγού και, αφετέρου, της έκθεσης για τα δικαιώματα των υποκειμένων που είχε ολοκληρωθεί και δημοσιοποιηθεί ήδη από το προηγούμενο έτος ενώπιον της Επιτροπής SIS-VIS και την υποδοχή που επιφυλάχτηκε στα κείμενα αυτά. Συγκεκριμένα, τα κείμενα χαρακτηρίστηκαν ως ιδιαίτερα χρήσιμα εργαλεία τόσο για τα υποκείμενα των δεδομένων, όσο και σαν εφαλτήριο για την υιοθέτηση συστάσεων για τη βελτίωση της συνεργασίας και των εναρμονισμένων πρακτικών. Ωστόσο, κατά την παρουσίαση αυτή, τέθηκαν και σοβαροί προβληματισμοί εκ μέρους των κρατών μελών αναφορικά με την αντιμετώπιση του ζητήματος του ελέγχου ποιότητας των δεδομένων, ο οποίος έχει ατονήσει με τη μετάπτωση του συστήματος SIS II και που, ενδεχομένως, προσκρούει σε νομικά εμπόδια σχετικά με την αρμοδιότητα του EU-Lisa για την εκτέλεση αυτού έργου.

Συζητήθηκε δε, περαιτέρω, το θέμα του προγράμματος των εθνικών υπηρεσιών τελωνείων και συνόρων των ΗΠΑ που στοχεύει στην επίσπευση των διαδικασιών ελέγχου των χαμηλού ρίσκου, προ-εγκεκριμένων για τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα αυτό ταξιδιωτών κατά την είσοδό τους στη χώρα τους (US Global Entry System) και των κρατών μελών που συμμετέχουν και συνεργάζονται στο πρόγραμμα αυτό. Το προηγούμενο έτος, είχε τεθεί το ζήτημα της νομικής εμπλοκής από αυτή τη συνεργασία, εφόσον οι παρασχεθείσες στις ΗΠΑ πληροφορίες αντλούνται από το SIS II. Για το λόγο αυτό, είχε κριθεί σκόπιμο να πραγματοποιηθεί έρευνα βάσει ερωτηματολογίου και να μελετηθούν τα αποτελέσματα με σκοπό την παραγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων. Στη διάρκεια των συναντήσεων του 2015 παρουσιάστηκαν τα ευρήματα, τα οποία συζητήθηκαν ευρέως, ενώ προκειμένου να αποφασιστεί η έκβαση που θα έχει η έρευνα αυτή, εάν δηλαδή συνταχθεί σχετική έκθεση, δεδομένου ότι μόνο δύο κράτη μέλη συμμετέχουν επί της ουσίας στο πρόγραμμα, η Ομάδα προέκρινε την αναζήτηση περαιτέρω στοιχείων από τα εμπλεκόμενα κράτη.

Τέλος, ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων ενημέρωσε την Ομάδα και δέχθηκε ερωτήσεις για τον έλεγχο του κεντρικού τμήματος του SIS II, που ξεκίνησε να διενεργεί από το προηγούμενο έτος και συνεχίζεται ακόμη. Ο έλεγχος επικεντρώθηκε σε τεχνικά κυρίως σημεία, έλεγχο αρχείων καταγραφής, τη φυσική ασφάλεια, σχέδιο ανάκαμψης από καταστροφές. Προβλέπεται να ολοκληρωθεί έως το τέλος του έτους και να αποσταλεί στα κράτη μέλη, σύμφωνα με τον Κανονισμό.

4.3. ΚΟΙΝΗ ΕΠΟΠΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΥΡΩΠΟΛ

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα εκπροσωπήθηκε και το έτος 2015 στην Κοινή Εποπτική Αρχή (ΚΕΑ) για την Ευρωπόλ, που συνεδριάζει στην έδρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις Βρυξέλλες.

Η ίδρυση Κοινής Εποπτικής Αρχής (Joint Supervisory Body), μιας ανεξάρτητης αρχής, η οποία είναι επιφορτισμένη με τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της Ευρωπόλ προς τις βασικές αρχές της προστασίας δεδομένων, προβλέπεται στη Σύμβαση της Ευρωπόλ. Η Ευρωπόλ είναι οργανισμός που ιδρύθηκε με σκοπό να συνδράμει τα κράτη μέλη της ΕΕ στην πρόληψη και καταπολέμηση σοβαρών μορφών διεθνούς εγκληματικότητας, εφόσον στις συγκεκριμένες μορφές εγκληματικών πράξεων παρατηρείται δομή οργανωμένου εγκλήματος και θίγονται δύο τουλάχιστον κράτη μέλη. Σε πρακτικό επίπεδο, κύριο καθήκον της Ευρωπόλ είναι η διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών τεχνογνωσίας μεταξύ των κρατών μελών και η παροχή αναλυτικών υπηρεσιών εμπειρογνωμοσύνης. Με δεδομένο ότι η Ευρωπόλ επεξεργάζεται μεγάλο όγκο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, απλών και ευαίσθητων, η Σύμβαση της Ευρωπόλ περιέχει διατάξεις, οι οποίες προβλέπουν ότι κατά την επεξεργασία των δεδομένων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα δικαιώματα του ατόμου που αφορούν. Σημειώνεται ότι, ήδη από το 2010, η προαναφερθείσα Σύμβαση της Ευρωπόλ αντικαταστάθηκε από την Απόφαση του Συμβουλίου της 6ης Απριλίου 2009 για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (2009/371/ΔΕΥ) με απώτερο στόχο την απλούστευση και βελτίωση του νομικού πλαισίου που διέπει την Ευρωπόλ.

Η ΚΕΑ για την Ευρωπόλ κατά τη διάρκεια του 2015 ασχολήθηκε κυρίως με τα παρακάτω ζητήματα:

Α) Έκθεση για την εμπορία ανθρώπων από τη σκοπιά της προστασίας των προσωπικών δεδομένων

Η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και η προστασία των θυμάτων αυτού του εγκλήματος έχει αναχθεί σε ζήτημα υψηλής προτεραιότητας για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι πολιτικές και οι νομικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποδίδουν εξέχουσα σημασία στην παράμετρο της προστασίας των θυμάτων. Μια πολύ σημαντική πτυχή της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων είναι η επεξεργασία δεδομένων από τις αρχές επιβολής του νόμου, καθώς και οι αρμοδιότητές τους αναφορικά με την εν λόγω επεξεργασία.

Η ΚΕΑ διαπιστώνοντας ότι υπάρχει ανάγκη για μεγαλύτερη προσοχή και περαιτέρω εναρμόνιση σε εθνικό και διεθνές επίπεδο όσον αφορά τις δραστηριότητες επεξεργασίας δεδομένων από όλες τις αρμόδιες αρχές —αστυνομικές, εισαγγελικές και ανακριτικές— που συμμετέχουν στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, αποφάσισε και προχώρησε στην έκδοση σχετικής έκθεσης (αντίγραφο της ελληνικής μετάφρασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Αρχής:

<http://www.dpa.gr/pls/portal/url/ITEM/380BF932C9B8E565E050A8C07C245EC8>).

Συγκεκριμένα, η προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχει ως επίκεντρο τα θύματα

αυτού του εγκλήματος υπαγορεύει την ανάγκη για ακρίβεια στην επεξεργασία δεδομένων, καθώς η προστασία των θυμάτων συνδέεται ευθέως με την εν λόγω επεξεργασία. Η έκθεση εξετάζει τη συνδυασμένη ευθύνη στην επιβολή του νόμου και την προστασία των δεδομένων κατά την επεξεργασία τους. Στο πλαίσιο αυτό, εισάγονται ειδικές προϋποθέσεις που θα συνδράμουν το έργο των αρμόδιων αρχών, οι οποίες σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο θα είναι υπόλογες και υπεύθυνες για την επεξεργασία δεδομένων προσώπων που —ως θύματα εμπορίας ανθρώπων— χρήζουν προστασίας.

Τα μέλη της ΚΕΑ συμφώνησαν ομόφωνα ότι οι προϋποθέσεις αυτές πρέπει να εφαρμοστούν κατά το μέγιστο δυνατό βαθμό και σε ευρεία κλίμακα. Για το λόγο αυτό, αποφασίστηκε η κάθε εθνική αρχή προστασίας δεδομένων να διανέμει την έκθεση σε εθνικό επίπεδο στις αρμόδιες αρχές και φορείς, και γενικότερα να την προάγει με κάθε δυνατό τρόπο. Μάλιστα, αποφασίστηκε και σχετική δράση για το επόμενο έτος (2016) προκειμένου να γίνει παρακολούθηση της διάδοσης και του αντίκτυπου της έκθεσης.

Τέλος, αξίζει να τονιστεί ότι η εν λόγω έκθεση υποστηρίζεται και από το Κοινό Εποπτικό Όργανο της Eurojust.

Β) Νέος Κανονισμός Ευρωπόλ

Υπενθυμίζεται ότι τον Μάρτιο του 2013, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσιοποίησε «Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία και την κατάρτιση στον τομέα της επιβολής του νόμου (Ευρωπόλ)» προκειμένου να αντικατασταθεί η υφιστάμενη Απόφαση του Συμβουλίου για την Ευρωπόλ. Τα προηγούμενα έτη, η ΚΕΑ μελέτησε τον προτεινόμενο Κανονισμό και είχε εκδώσει τρεις σχετικές γνωμοδοτήσεις (για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. Ετήσιες Εκθέσεις¹ 2013 σελ. 126-7 και 2014 σελ. 115-6).

Το 2015, η ΚΕΑ συνέχισε να παρακολουθεί τις εξελίξεις στις συζητήσεις για τον νέο Κανονισμό. Πιο συγκεκριμένα, η τριμερής διαβούλευση μεταξύ Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Συμβουλίου και Κοινοβουλίου ολοκληρώθηκε και η υιοθέτηση του νέου Κανονισμού αναμένεται στις αρχές του 2016. Ο νέος Κανονισμός θα τεθεί σε ισχύ την 1η Μαΐου 2017. Εντός του 2016, η ΚΕΑ αναμένεται να ασχοληθεί με διάφορες προκαταρκτικές εργασίες προκειμένου η μετάβαση στη νέα δομή εποπτείας της Ευρωπόλ, όπως αυτή προβλέπεται στη νέα νομική βάση, να είναι όσο το δυνατόν πιο ομαλή.

Γ) Ετήσια επιθεώρηση της Ευρωπόλ

Η τακτική ετήσια επιθεώρηση της Ευρωπόλ πραγματοποιήθηκε τον Μάρτιο του 2015 στην έδρα της Ευρωπόλ, στη Χάγη. Σε συνεδρίασή της, η ΚΕΑ παρείχε τη σχετική εντολή στην ομάδα επιθεώρησης, εξουσιοδοτώντας την να εστιάσει, μεταξύ άλλων, στα ακόλουθα θέματα:

α) το περιεχόμενο και την ποιότητα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που επεξεργάζεται η Ευρωπόλ μέσω των αρχείων εργασίας προς ανάλυση (Analysis Work Files

¹ Βλ. www.dpa.gr => Ετήσιες Εκθέσεις

– AWFs), και μάλιστα την επεξεργασία των δεδομένων υπό το πρίσμα της νέας «έννοιας» (concept) των αρχείων εργασίας προς ανάλυση,

β) την επεξεργασία αρχείων μεγάλου μεγέθους με προσωπικά δεδομένα,

γ) την παρακολούθηση των ενεργειών που έχουν γίνει για τη συμμόρφωση με τις συστάσεις των προηγούμενων επιθεωρήσεων.

Η ΚΕΑ, στη διάρκεια του έτους, προχώρησε στην έγκριση και υιοθέτηση του πορίσματος που συνέταξε η ομάδα επιθεώρησης. Στη συνέχεια, το πόρισμα απεστάλη στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπόλ για τη λήψη σχετικών σχολίων.

Δ) Έλεγχος της Συμφωνίας «Προγράμματος Παρακολούθησης της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας» (ΠΠΧΤ)

Η ΚΕΑ πραγματοποίησε τον Μάιο του 2015 έλεγχο εφαρμογής των σχετικών διατάξεων της Συμφωνίας ΠΠΧΤ (TFTP Agreement - Terrorist Finance Tracking Program). Υπενθυμίζεται ότι είχαν προηγηθεί τρεις παρόμοιοι έλεγχοι.

Ο έλεγχος περιελάμβανε τον τρόπο άσκησης της αρμοδιότητας της Ευρωπόλ, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 4 της Συμφωνίας, να διασφαλίζει ότι κάθε αίτημα του Υπουργείου Οικονομικών των ΗΠΑ για πρόσβαση σε δεδομένα της SWIFT είναι δικαιολογημένο και αναγκαίο για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και σύμφωνα με όσα ορίζονται στη Συμφωνία.

Στον τέταρτο αυτόν έλεγχο, η ΚΕΑ σημείωσε τη συνέχιση της κατάστασης που είχε καταγραφεί και στον αμέσως προηγούμενο έλεγχο. Παρόλο που περιθώρια βελτίωσης της υφιστάμενης κατάστασης υπάρχουν, η συνολική αποτίμηση ήταν θετική.

Μεταξύ άλλων, η ΚΕΑ σε δημόσια ανακοίνωση σχετικά με τα ευρήματα του ελέγχου τόνισε εκ νέου ότι, λόγω της φύσης και του εύρους της εν λόγω Συμφωνίας, υπάρχει μια μαζική και τακτική διαβίβαση δεδομένων από την ΕΕ στις ΗΠΑ. Ωστόσο, ο περιορισμός της ποσότητας των προς διαβίβαση δεδομένων μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω της προσαρμογής και μείωσης των σχετικών αιτημάτων.

Τέλος, στο πλαίσιο του ελέγχου διαπιστώθηκε και η τήρηση των άρθρων 9 και 10 της Συμφωνίας, κατά την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. (Το πλήρες κείμενο της δημόσια προσβάσιμης έκδοσης του πορίσματος του ελέγχου είναι διαθέσιμο εδώ www.europoljsb.europa.eu/media/275252/15-28%20final%20tftp%202015%20inspection%20report.pdf).

Ε) Παρακολούθηση της συμμόρφωσης με συστάσεις για τους όρους επεξεργασίας δεδομένων από τις Εθνικές Μονάδες Ευρωπόλ (ΕΜΕ)

Το 2014, η ΚΕΑ είχε αποφασίσει τον έλεγχο της συμμόρφωσης με συστάσεις που περιλαμβάνονταν σε σχετική έκθεση προηγούμενου ελέγχου των όρων επεξεργασίας δεδομένων από τις ΕΜΕ στο πλαίσιο του Συστήματος Πληροφοριών Ευρωπόλ (ΣΠΕ-EIS). Οι συστάσεις αυτές απευθύνονταν τόσο προς την Ευρωπόλ και τις ΕΜΕ, όσο και προς τις εθνικές Αρχές προστασίας δεδομένων. Ταυτόχρονα, ο έλεγχος, εκτός από την υλοποίηση των συστάσεων, θα περιελάμβανε και το βαθμό διάδοσης και υιοθέτησης των εναρμονισμένων κριτηρίων για την καταχώριση δεδομένων στο ΣΠΕ, που είχε εκδώσει η ίδια η Ευρωπόλ. Ο

εν λόγω έλεγχος πραγματοποιήθηκε εντός του 2015 μέσω της αποστολής στις ΕΜΕ σχετικού ερωτηματολογίου. Από τις απαντήσεις που συνελέγησαν, κατέστη φανερό ότι πολλά κράτη μέλη ακόμα χρησιμοποιούν το εργαλείο αυτόματης υποβολής «data loader», ενώ μόνο λίγες εθνικές μονάδες έχουν οργανώσει εκπαιδευτικές δράσεις σχετικά με τα εναρμονισμένα κριτήρια καταχώρισης δεδομένων. Εν όψει των προβλημάτων αυτών που εντοπίστηκαν μέσω των ερωτηματολογίων, αποφασίστηκε να υπάρξει συνέχεια στη δράση αυτή της ΚΕΑ, προκειμένου να αυξηθεί το επίπεδο ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης των ΕΜΕ για τα εναρμονισμένα κριτήρια, ενδεχομένως μέσω ενός «εγχειριδίου» καλών πρακτικών. Η ΚΕΑ αναμένεται να προσδιορίσει τα επόμενα βήματά της στο πλαίσιο αυτής της δράσης εντός του 2016.

4.4. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΕΥΡΩΠΟΛ

Η Αρχή συμμετέχει με ένα τακτικό και ένα αναπληρωματικό μέλος στην Επιτροπή Προσφυγών της Ευρωπόλ, η οποία αποτελεί επιτροπή της Κοινής Εποπτικής Αρχής της Ευρωπόλ και συνεδριάζει στην έδρα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες. Έργο της, βάσει του άρθρου 34 παρ. 8 της νέας Απόφασης για την Ευρωπόλ (Απόφαση του Συμβουλίου 2009/371/ΔΕΥ της 6ης Απριλίου 2009) καθώς και του άρ. 24 παρ. 7 της προϊσχύουσας Σύμβασης Ευρωπόλ και συναφών διατάξεων του Κανονισμού Λειτουργίας της Κοινής Εποπτικής Αρχής, αποτελεί η εξέταση προσφυγών πολιτών κατά των αποφάσεων της Ευρωπόλ. Συγκεκριμένα, όλοι οι πολίτες έχουν δικαίωμα πρόσβασης στις πληροφορίες που διατηρεί η Ευρωπόλ για αυτούς, όπως επίσης και το δικαίωμα να ζητούν την επαλήθευση, τη διόρθωση ή τη διαγραφή των εν λόγω πληροφοριών. Εάν κατά την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών οι πολίτες δεν ικανοποιηθούν από τις απαντήσεις της Ευρωπόλ, έχουν το δικαίωμα να απευθυνθούν στην Επιτροπή Προσφυγών, προκειμένου να εξεταστούν οι καταγγελίες και να εκδοθεί απόφαση από την Επιτροπή, η οποία είναι οριστική για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Τονίζεται ότι η Επιτροπή αυτή είναι ανεξάρτητη, αμερόληπτη και δεν επιδέχεται ούτε δεσμεύεται από τυχόν οδηγίες της Κοινής Εποπτικής Αρχής. Στη διάρκεια του 2015 δεν πραγματοποιήθηκαν συνεδριάσεις της Επιτροπής.

4.5. ΚΟΙΝΗ ΑΡΧΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ

Η Αρχή συμμετέχει στην Κοινή Αρχή Ελέγχου (ΚΑΕ) Τελωνείων, η οποία συνεδριάζει στην έδρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες. Η ΚΑΕ Τελωνείων (Customs Joint Supervisory Authority) συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 18 της Σύμβασης σχετικά με τη χρήση της πληροφορικής στον τελωνειακό τομέα του 1995, η οποία βασίζεται στο άρθρο Κ.3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι αρμόδια να εποπτεύει τη λειτουργία του τελωνειακού συστήματος πληροφοριών (ΤΣΠ), να εξετάζει τυχόν προβλήματα εφαρμογής ή ερμηνείας του συστήματος αυτού και να συνδράμει τις εθνικές ελεγκτικές αρχές στην άσκηση των εποπτικών τους καθηκόντων, κυρίως μέσω της εξεύρεσης και υιοθέτησης κοινών λύσεων στα προβλήματα που ανακύπτουν.

Το έτος 2015, στις δύο συνεδριάσεις που πραγματοποιήθηκαν, η ΚΑΕ Τελωνείων συνέχισε να ασχολείται κατά κύριο λόγο με το φυλλάδιο που είχε εκδώσει το 2013 αναφορικά με τις υποχρεώσεις των υπευθύνων επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 13 της Απόφασης 2009/917/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 30ης Νοεμβρίου 2009 για τη χρήση της πληροφορικής για τελωνειακούς σκοπούς, και το άρθρο 8 παρ. 2 της Απόφασης-Πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2008 για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις σε σχέση με την Απόφαση 2009/917/ΔΕΥ. Υπενθυμίζεται ότι το ενημερωτικό αυτό φυλλάδιο απευθυνόταν κυρίως προς τις αρμόδιες τελωνειακές αρχές με συμβουλές για το πώς θα πρέπει να αντιμετωπίζονται περιπτώσεις, κατά τις οποίες το κράτος που έχει εισάγει δεδομένα στο ΤΣΠ διαπιστώσει ή πληροφορηθεί ότι τα δεδομένα που καταχώρισε είναι ανακριβή ή τηρούνται στο ΤΣΠ κατά παράβαση της Απόφασης 2009/917/ΔΕΥ. Η ΚΑΕ διεξήγαγε έρευνα μέσω σύντομου ερωτηματολογίου προκειμένου να αξιολογηθεί η ανταπόκριση που βρήκε από τα ενδιαφερόμενα μέρη το εν λόγω φυλλάδιο. Σημειώθηκε ότι δυστυχώς δεν πραγματοποιήθηκαν πολλές σχετικές δράσεις σε εθνικό επίπεδο, τόσο λόγω της έλλειψης των ανθρωπίνων πόρων όσο και λόγω της χαμηλής χρησιμοποίησης του συστήματος. Η ΚΑΕ αναμένεται να αποφασίσει πώς θα χειριστεί περαιτέρω το ζήτημα αυτό το επόμενο έτος.

Την ΚΑΕ επίσης απασχόλησε η παρακολούθηση υλοποίησης συστάσεων από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (ΕΥΚΑ-OLAF). Υπενθυμίζεται ότι η ΚΑΕ είχε το προηγούμενο έτος αποφασίσει να αποστείλει σχετικό ερωτηματολόγιο στην ΕΥΚΑ-OLAF, προκειμένου να ερευνήσει τον βαθμό υλοποίησης των συστάσεων της επιθεώρησης που είχε πραγματοποιηθεί το 2011, καθώς, εν μέρει, και της επιθεώρησης που πραγματοποίησε ο Ευρωπαίος Επόπτης Προσωπικών Δεδομένων το 2013. Όπως επισημαίνεται στο σχετικό πόρισμα που υιοθετήθηκε με την ανάλυση των απαντήσεων που δόθηκαν από την ΕΥΚΑ-OLAF στο εν λόγω ερωτηματολόγιο, οι περισσότερες συστάσεις έχουν υλοποιηθεί πλήρως ή μερικώς, ενώ παρατηρείται μεγάλη αύξηση του αριθμού χρηστών, χωρίς ωστόσο οι περισσότεροι εξ αυτών να είναι ενεργοί.

4.6. ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Η Ομάδα Συντονισμού Εποπτείας του Τελωνειακού Συστήματος Πληροφοριών (Customs Information System Supervision Coordination Group - εφεξής «η Ομάδα») έχει συσταθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 37 παρ. 4 του Κανονισμού (ΕΚ) 515/1997 περί της αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών και της συνεργασίας των αρχών αυτών με την Επιτροπή με σκοπό τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των τελωνειακών και γεωργικών ρυθμίσεων, όπως αυτός τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΚ) 766/2008. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ - European Data Protection Supervisor), ο οποίος με βάση την παρ. 3α του ίδιου άρθρου επιβλέπει τη συμμόρφωση του Τελωνειακού Συστήματος Πληροφοριών (ΤΣΠ) προς τον Κανονισμό (ΕΚ) 45/2001, συγκαλεί

τουλάχιστον μία φορά το χρόνο συνάντηση με όλες τις εθνικές εποπτικές αρχές προστασίας δεδομένων που είναι αρμόδιες για θέματα εποπτείας του ΤΣΠ.

Το 2015, η Ομάδα συνεδρίασε δύο φορές στην έδρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες και ασχολήθηκε κυρίως με τη σύνταξη ενός κοινού προτύπου επιθεωρήσεων. Σημειώνεται ότι η δημιουργία ενός κοινού προτύπου επιθεωρήσεων συζητείται και στις Ομάδες Συντονισμού Εποπτείας άλλων μεγάλης κλίμακας πληροφοριακών συστημάτων της ΕΕ, όπως π.χ. του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν 2ης Γενιάς - SIS II, του Συστήματος Πληροφοριών Θεωρήσεων και του Συστήματος Eurodac. Στόχος είναι το πρότυπο αυτό να χρησιμοποιείται από τις εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων ως εργαλείο για τη διενέργεια επιθεωρήσεων, αλλά να παράγονται και συγκρίσιμα αποτελέσματα από τις τυχόν διενεργηθείσες επιθεωρήσεις.

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων αυτών, πραγματοποιήθηκε ενημέρωση των μελών της Ομάδας από εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) για τρέχουσες εξελίξεις στα σχετικά πληροφοριακά συστήματα. Μεταξύ άλλων, έγινε ενημέρωση για το Ηλεκτρονικό Μητρώο Εγγεγραμμένων Εξαγωγέων (Registered Exporters System - REX). Για το εν λόγω σύστημα αξίζει να σημειωθεί ότι προβλέπεται μεν στον Ενωσιακό Τελωνιακό Κώδικα, αλλά δυστυχώς δεν υπάρχει πρόβλεψη για εποπτεία σε θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων, όπως η σύσταση μιας Ομάδας Συντονισμού Εποπτείας. Σχετικά με το σύστημα αυτό, ενδεχομένως να προκύψουν αρκετά ζητήματα προστασίας δεδομένων στο μέλλον, και για το λόγο αυτό αποφασίστηκε η Ομάδα να εξακολουθήσει να παρακολουθεί στενά τις σχετικές εξελίξεις.

Τέλος, εντός του 2015, ολοκληρώθηκε η προετοιμασία οδηγού για την καθοδήγηση και διευκόλυνση των υποκειμένων των δεδομένων στον τρόπο που μπορούν να ασκήσουν το δικαίωμα πρόσβασης προς τους εκάστοτε αρμόδιους εταιίρους του ΤΣΠ (τελωνιακές διοικήσεις). Ο οδηγός αυτός, ο οποίος είναι παρόμοιος με παλαιότερο οδηγό, που είχε επιμεληθεί η Κοινή Αρχή Ελέγχου Σένγκεν, για την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν, περιέχει πληροφορίες και στοιχεία επικοινωνίας τόσο για τις εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων, όσο και για τις εθνικές τελωνιακές αρχές κάθε κράτους μέλους, στις οποίες το υποκείμενο μπορεί να απευθυνθεί, καθώς και τις ισχύουσες σχετικές εθνικές διατάξεις.

4.7. ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ (VIS)

Η Αρχή συμμετέχει με τακτικό μέλος της στη Συντονιστική Ομάδα για την εποπτεία του συστήματος VIS, η οποία συνεδριάζει στα γραφεία του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων στις Βρυξέλλες, τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο. Η γραμματειακή υποστήριξη παρέχεται από τον Ευρωπαίο Επόπτη. Η Ομάδα αποτελείται από ένα μέλος-εκπρόσωπο από κάθε εθνική Αρχή Προστασίας Δεδομένων και τον Ευρωπαίο Επόπτη Προστασίας Δεδομένων. Συστάθηκε δυνάμει του άρ. 43 του Κανονισμού (ΕΚ) 767/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Ιουλίου 2008 για το Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS) και την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ κρατών μελών για τις θεωρήσεις μικρής διάρκειας

(Κανονισμός VIS).

Αντικείμενο της Ομάδας αυτής είναι η διασφάλιση κοινής προσέγγισης και αντιμετώπισης των ζητημάτων που ανακύπτουν στη λειτουργία της βάσης δεδομένων VIS και η ενιαία εποπτεία του συστήματος στο πεδίο της προστασίας προσωπικών δεδομένων κατά την εφαρμογή τόσο του Κώδικα Θεωρήσεων (Κανονισμός (ΕΚ) 810/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 για τη θέσπιση Κώδικα Θεωρήσεων) όσο και του προαναφερθέντος Κανονισμού VIS.

Η κεντρική βάση αυτή αναπτύχθηκε σύμφωνα με την Απόφαση του Συμβουλίου 2004/512/ΕΚ για τη δημιουργία του Συστήματος Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS), προκειμένου να βελτιώσει την εφαρμογή της κοινής πολιτικής στον τομέα των θεωρήσεων, της προξενικής συνεργασίας, και να προσδιορίσει τις προϋποθέσεις και διαδικασίες ανταλλαγής δεδομένων στο πλαίσιο έκδοσης θεωρήσεων για διαμονή μικρής διάρκειας και να καταπολεμήσει την άγρα θεωρήσεων. Στη βάση αυτή καταχωρίζονται και τηρούνται, μεταξύ άλλων, βιομετρικά και αλφαριθμητικά δεδομένα. Τέθηκε σε εφαρμογή σταδιακά από το 2011, ενώ ολοκληρώθηκε η ανάπτυξη του συστήματος περί το τέλος του 2015.

Κατά τη διάρκεια του 2015 πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις της Ομάδας. Στη διάρκεια των συναντήσεων αυτών εξελέγησαν νέα πρόεδρος της Ομάδας η εκπρόσωπος της ιταλικής και αντιπρόεδρος η εκπρόσωπος της ισπανικής Αρχής Προστασίας Δεδομένων, σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό της Ομάδας. Επίσης, κατά την πάγια πρακτική της, πραγματοποιήθηκε ενημέρωση της Ομάδας από εκπροσώπους της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων (DG Home) και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Λειτουργικής Διαχείρισης Συστημάτων Τεχνολογιών Πληροφορικής Ευρείας Κλίμακας στο χώρο της Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (EU-Lisa), που έχει αναλάβει πλήρως την ευθύνη για τη λειτουργική διαχείριση του Συστήματος. Η ενημέρωση αφορούσε στην πορεία της σταδιακής ανάπτυξης και θέσης σε λειτουργία του συστήματος ανά περιοχή, όπως πραγματοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρ. 48 του Κανονισμού (ΕΚ) 767/2008 και των σχετικών Εκτελεστικών Αποφάσεων της Επιτροπής που ακολούθησαν και προσδιόριζαν τον καθορισμό των περιφερειών, στις οποίες τίθεται σταδιακά σε λειτουργία το Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS). Επιπλέον, η ενημέρωση περιλάμβανε τις τελευταίες εξελίξεις σε θέματα της ποιότητας δεδομένων που εισάγονται στο σύστημα, με έμφαση στα δακτυλικά αποτυπώματα και άλλα ζητήματα εισαγωγής αυτών των δεδομένων αλλά και φωτογραφιών στο σύστημα από τα κράτη μέλη. Υπενθυμίζεται ότι, δεδομένου ότι η ποιότητα των δεδομένων είναι κρίσιμη για τη αξιοποίηση των βιομετρικών και αλφαριθμητικών δεδομένων που τηρούνται στο VIS, η Ομάδα ζητά συνεχή ενημέρωση και πληροφορίες, τόσο από την Επιτροπή όσο και από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Λειτουργικής Διαχείρισης Συστημάτων (EU-Lisa) αναφορικά με τον τρόπο συλλογής και επεξεργασίας, μεταξύ άλλων, των δακτυλικών αποτυπωμάτων και των φωτογραφιών, προκειμένου να αναγνωρίσει τυχόν προβλήματα και να αναζητήσει προτάσεις βελτίωσης.

Εξάλλου, στο πλαίσιο των παρουσιάσεων των εκπροσώπων της ΕΕ και του EU-Lisa τέθηκε προς συζήτηση το ζήτημα του ρόλου των υπεργολάβων που χρησιμοποιούνται από τις πρεσβείες και τα προξενεία των κρατών μελών στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης θεώρησης

εισόδου και που επί μακρόν προβληματίζει την Ομάδα. Αναφορικά με το ζήτημα αυτό, η Ομάδα αποφάσισε τα μέλη της να επικοινωνήσουν με τα εθνικά τους αρμόδια υπουργεία προκειμένου να διευκρινιστεί περαιτέρω ο τρόπος συνεργασίας με τους υπεργολάβους, τα συμβόλαια των οποίων πρέπει να συμμορφώνονται προς τους όρους του Παραρτήματος του Κώδικα Θεωρήσεων. Στη συνέχεια και αφού η Ομάδα αποκομίσει τις απαραίτητες πληροφορίες, θα προχωρήσει σε ανάλυση των σχετικών συμπερασμάτων.

Επίσης, η Ομάδα κατά τη διάρκεια του έτους αυτού ασχολήθηκε με τη συλλογή, ανάλυση και αξιολόγηση των ερωτηματολογίων που είχαν εκπονηθεί και διανεμηθεί στα κράτη μέλη το προηγούμενο έτος και που αποσκοπούσαν στον έλεγχο και ακριβή προσδιορισμό, σε επίπεδο κάθε κράτους μέλους, των εθνικών αρχών που έχουν πρόσβαση στο VIS, την πρόσβαση των αρχών επιβολής του νόμου και την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων. Προς τούτο, η Γραμματεία παρουσίασε ένα πρώτο σχέδιο της σχετικής έκθεσης, η οποία επρόκειτο να οριστικοποιηθεί και δημοσιευθεί στο τέλος του 2015.

Τέλος, η Ομάδα ενέκρινε και υιοθέτησε το πρόγραμμα δράσεων της για την περίοδο 2015 έως 2018. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει την εξέταση και ανάλυση των θεμάτων της διαβίβασης δεδομένων σε τρίτα κράτη ή/και διεθνείς οργανισμούς, την πρόωρη απαλοιφή δεδομένων, την εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα ασφάλειας και κανόνων προστασίας δεδομένων και τον αυτοέλεγχο των αρχών που έχουν πρόσβαση στο VIS. Επιπλέον, υιοθετήθηκε –με απώτερο στόχο την κοινοποίησή της στους ευρωπαϊκούς θεσμούς στο τέλος του έτους– και η Έκθεση Πεπραγμένων για την περίοδο 2012-2014, η οποία περιείχε και ένα εθνικό κεφάλαιο από τα τριάντα κράτη μέλη που χρησιμοποιούν το VIS, ήτοι τα κράτη μέλη του χώρου Σένγκεν, τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών (Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία και Ελβετία) και τη Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρο και Ρουμανία που αν και δεν είναι ακόμη μέλη του χώρου Σένγκεν εφαρμόζουν πολιτική θεωρήσεων που βασίζεται στο κεκτημένο Σένγκεν.

4.8. ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ EURODAC

Η Αρχή συμμετέχει με τακτικό μέλος της στη Συντονιστική Ομάδα για την εποπτεία του συστήματος EURODAC, η οποία συνεδριάζει στα γραφεία του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων στις Βρυξέλλες τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο. Η γραμματειακή υποστήριξη παρέχεται από τον Ευρωπαίο Επόπτη. Αντικείμενο της Ομάδας αυτής είναι η διασφάλιση κοινής προσέγγισης και αντιμετώπισης από τα κράτη μέλη των ζητημάτων που ανακύπτουν στη λειτουργία της βάσης δεδομένων EURODAC. Η βάση αυτή, ως γνωστόν, δημιουργήθηκε, κατ' εφαρμογή της Συνθήκης του Δουβλίνου, με τον Κανονισμό (ΕΚ) 2725/2000 σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή της σύμβασης του Δουβλίνου, προκειμένου να συλλέγονται αποτυπώματα των αιτούντων άσυλο και των παράνομων μεταναστών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και να ταυτοποιούνται ευχερέστερα οι αιτούντες άσυλο, κατά τη διαδικασία εξέτασης ασύλου. Δεδομένου ότι οι εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων είναι υπεύθυνες για τη χρήση και εν γένει επεξεργασία των δεδομένων που αποστέλλονται από τα κράτη μέλη και τα οποία

συλλέγονται στην κεντρική βάση και ο Ευρωπαίος Επόπτης για την Προστασία των Δεδομένων για τον έλεγχο της επεξεργασίας στην κεντρική βάση και τη διαβίβαση των δεδομένων στα κράτη μέλη, η Ομάδα αυτή προβαίνει σε τακτικούς ελέγχους τόσο στην κεντρική βάση όσο και στις αρμόδιες υπηρεσίες των κρατών μελών.

Στη διάρκεια του 2015 πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις. Η Ομάδα αρχικά προχώρησε στην εκλογή νέας προέδρου (εκπρόσωπος της Σουηδικής Αρχής Προστασίας Δεδομένων) και αντιπροέδρου (εκπρόσωπος της Αρχής Προστασίας Δεδομένων της Εσθονίας), σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό της Ομάδας και για θητεία δύο ετών.

Την Ομάδα απασχόλησε έντονα το ζήτημα της έγκαιρης και αποτελεσματικής προετοιμασίας στην έκταση όλων των σχετικών παραμέτρων ενόψει της θέσης σε εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 603/2013, «Eurodac», την 20η Ιουλίου 2015 οπότε, θα ετίθεντο σε ισχύ και οι νέοι κανόνες. Στο πλαίσιο αυτό, κλήθηκαν να ενημερώσουν την Ομάδα εκπρόσωποι του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων Τεχνολογιών Πληροφορικής Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (eu-LISA), αρχικά σχετικά με την πρόοδο που συντελείται ενόψει της μετάπτωσης στη νέα βάση δεδομένων, όπως προβλέπεται στον Κανονισμό αυτό, τόσο σε κεντρικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο προετοιμασίας και ετοιμότητας των κρατών μελών. Σε δεύτερο στάδιο, οι εκπρόσωποι του eu-LISA παρείχαν πληροφόρηση αναφορικά με το καθεστώς λειτουργίας του συστήματος μετά τη θέση σε εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 603/2013. Διευκρινίστηκε πως, μολονότι παρουσιάστηκαν δυσκολίες και προκλήσεις στην εμπρόθεσμη και απρόσκοπτη λειτουργία του συστήματος, η εφαρμογή του Κανονισμού την τεθείσα ημερομηνία, ήταν κατά κύριο λόγο επιτυχής. Δεδομένου ότι δεν δημιουργήθηκε ένα εκ βάθρων καινούργιο σύστημα, αλλά επεκτάθηκε το υπάρχον, παραμένουν ζητήματα προς επίλυση λαμβάνοντας υπόψη, ιδίως, και το πρόσφατα μεγάλο μεταναστευτικό κύμα που έχει ενσκήψει στην Ευρώπη και που δοκιμάζει, μεταξύ άλλων, τις αντοχές του «Eurodac».

Για τους λόγους αυτούς, άλλωστε, αποφασίστηκε να πραγματοποιηθεί επίσκεψη στα γραφεία του eu-LISA, στο Στρασβούργο, τον Σεπτέμβριο 2015, από υπό-ομάδα εμπειρογνομόνων πληροφορικών, ώστε να αποκτήσει η Ομάδα καλύτερη εποπτεία της νέας λειτουργίας του συστήματος και ιδίως των θεμάτων που αφορούν στα μέτρα ασφάλειας που έχουν τεθεί, την εκπαίδευση και επιμόρφωση του προσωπικού και, γενικότερα, όλες τις τελευταίες εξελίξεις.

Επιπλέον, η Ομάδα κινούμενη στον άξονα της προετοιμασίας του πεδίου για την εφαρμογή των νέων κανόνων του «Eurodac», τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, και έχοντας συγκεντρώσει τις απαντήσεις των κρατών μελών σε ερωτηματολόγιο εστιασμένο στον έλεγχο του τρόπου εφαρμογής σε εθνικό επίπεδο των νέων κανόνων, προχώρησε στην εκπόνηση και συζήτηση ενός πρώτου σχεδίου έκθεσης συμπερασμάτων. Τα ζητήματα που είχαν τεθεί στο ερωτηματολόγιο περιελάμβαναν τον τρόπο που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη τον νέο Κανονισμό, την άσκηση δικαιωμάτων από τα υποκείμενα, τη διερεύνηση της τυχόν πρόσβασης των αρχών επιβολής του νόμου και τη σήμανση των δεδομένων. Η έκθεση αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί και δημοσιευθεί στο τέλος του 2015.

Τέλος, η Ομάδα υιοθέτησε το επόμενο σχέδιο δράσεών της για τη χρονική περίοδο 2015-

2018 εξαρτώντας τις εργασίες της από το καινούργιο νομικό πλαίσιο. Εν τούτοις, προσδιόρισε το επίκεντρο των εργασιών της στη διερεύνηση και ανάλυση ζητημάτων όπως την πρόσβαση στο «Eurodac» των αρχών επιβολής του νόμου, τη σήμανση των δεδομένων, την ενημέρωση των υποκείμενων των δεδομένων και την παρακολούθηση του χειρισμού των ειδικών ερευνών.

4.9. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΟΔΟΣ

Η Διεθνής Σύνοδος των Αρχών και Επιτρόπων Προστασίας Δεδομένων, η οποία λαμβάνει χώρα κάθε έτος το φθινόπωρο, χωρίζεται σε δύο μέρη: α. την Ανοικτή Σύνοδο που έχει μορφή διεθνούς συνεδρίου και στην οποία μετέχουν εκτός των επισήμων εθνικών φορέων προστασίας δεδομένων και εκπρόσωποι του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, μη κυβερνητικών οργανώσεων, καθώς και της ερευνητικής κοινότητας, και β. την Κλειστή Σύνοδο, στην οποία μετέχουν μόνο οι Αρχές ή οι Επίτροποι Προστασίας Δεδομένων και κατά τη διάρκεια της οποίας συζητούνται και υιοθετούνται σχετικές με το αντικείμενο της ανοικτής Συνόδου Διακηρύξεις.

Η 37η Διεθνής Σύνοδος διοργανώθηκε από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων της Ολλανδίας και πραγματοποιήθηκε στο Άμστερνταμ, 26-28 Οκτωβρίου 2015.

Η ανοικτή Σύνοδος είχε ως τίτλο «Γέφυρες Προστασίας Δεδομένων» (Privacy Bridges), εστιάζοντας σε δέκα πρακτικές συστάσεις που αποτέλεσαν τα αποτελέσματα μελέτης του ευρωπαϊκού και του αμερικανικού θεσμικού πλαισίου προστασίας δεδομένων, έτσι ώστε να επιτευχθεί εναρμόνιση και αύξηση της προστασίας δεδομένων κατά τη διατλαντική ανταλλαγή και επεξεργασία προσωπικών δεδομένων (βλ. σχετικά <https://privacybridges.mit.edu/>). Οι δέκα αυτές συστάσεις αναφέρονται στην εμβάθυνση των σχέσεων μεταξύ της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/EK της ΕΕ (βλ. και ενότητα 4.1.) και της Ομοσπονδιακής Επιτροπής Εμπορίου (Federal Trade Commission) των ΗΠΑ, την ενίσχυση του ελέγχου των χρηστών, την ανάπτυξη νέων προσεγγίσεων για τη διαφάνεια της επεξεργασίας, τη δημιουργία μηχανισμού για τη διευκόλυνση των χρηστών στην υποβολή παραπόνων, την πρόσβαση δημοσίων αρχών σε προσωπικά δεδομένα που τηρούνται από υπευθύνους επεξεργασίας του ιδιωτικού τομέα, βέλτιστες πρακτικές για την ανωνυμοποίηση δεδομένων και τη γνωστοποίηση περιστατικών ασφαλείας, τη λογοδοσία από πλευράς υπευθύνων επεξεργασίας, τη συνεργασία μεταξύ ευρωπαϊκών και αμερικανικών κυβερνητικών αρχών, καθώς και τη συνεργασία σε σχετικά ερευνητικά προγράμματα.

Στην κλειστή Σύνοδο συζητήθηκαν θέματα σχετικά με τα γενετικά δεδομένα και την εποπτεία των εθνικών υπηρεσιών πληροφοριών. Ως προς την επεξεργασία γενετικών δεδομένων τονίστηκε η ανάγκη συλλογής πολύ μεγάλου όγκου δεδομένων για την εξαγωγή συσχετίσεων και την άντληση αξιοποιήσιμης γνώσης για την αντιμετώπιση ασθενειών. Τονίστηκαν τα οφέλη που προκύπτουν από την ανάλυση του γονιδιώματος, σε αντιδιαστολή και με τους κινδύνους των κλινικών ερευνών, όπως επίσης και οι ενδεχόμενοι κίνδυνοι στα δικαιώματα των υποκείμενων των δεδομένων. Ως προς το θέμα της εποπτείας των εθνικών υπηρεσιών πληροφοριών, οι συζητήσεις εστίασαν κυρίως στο ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν σχετικά οι εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων.

Η κλειστή Σύνοδος υιοθέτησε μία Διακήρυξη και τέσσερα Ψηφίσματα, με τα ακόλουθα θέματα:

1. Διακήρυξη για τα γενετικά και τα δεδομένα υγείας και τις σχετικές προκλήσεις του αύριο (Communiqué on Genetic and Health Data, Challenges for Tomorrow).

2. Ψήφισμα για τις στρατηγικές επιλογές της Διεθνούς Συνόδου της επόμενης τριετίας, 2016-8 (Resolution on Conference's Strategic Direction, 2016-8).

3. Ψήφισμα για τη συνεργασία με τον Ειδικό Εισηγητή για το δικαίωμα στην ιδιωτικότητα των Ηνωμένων Εθνών (Resolution on Cooperation with the UN Special Rapporteur on the Right to Privacy).

4. Ψήφισμα για την ιδιωτικότητα κατά την ανάπτυξη διεθνών ανθρωπιστικών δράσεων (Resolution on Privacy and International Humanitarian Action).

5. Ψήφισμα για την προαγωγή της διαφάνειας μέσω ενημέρωσης (Resolution on Transparency Reporting).

Εγκρίθηκε η διαπίστευση, ως παρατηρητών, του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης, του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης και του Εκτελεστικού Γραφείου του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

Περισσότερες πληροφορίες για τις διεθνείς συνόδους και τα κείμενα των διακηρύξεων-ψηφισμάτων που υιοθετήθηκαν βρίσκονται στην ιστοσελίδα <https://icdppc.org/document-archive/>.

Η 38η Διεθνής Σύνοδος θα διοργανωθεί από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων του Μαρόκου.

4.10. ΕΑΡΙΝΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

Η Εαρινή Σύνοδος των Αρχών Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων είναι μια κλειστή σύνοδος υπό την έννοια ότι δικαίωμα συμμετοχής έχουν οι πιστοποιημένες αρχές, ήτοι της ΕΕ καθώς και άλλων χωρών, όπως Αλβανίας, Μολδαβίας, Μονακό, Ελβετίας, Νορβηγίας, όπως επίσης ο Ευρωπαίος Επόπτης, οι Κοινές Αρχές Ελέγχου της Ευρώπης, Eurojust, Τελωνείων, εκπρόσωποι της ΕΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και αρχές που πιστοποιήθηκαν ως μόνιμοι παρατηρητές. Οι εκπρόσωποι της ΕΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης καθώς και οι αρχές που έχουν το καθεστώς του μόνιμου παρατηρητή δεν έχουν δικαίωμα ψήφου. Κριτήρια για την πιστοποίηση των αρχών αποτελούν η ύπαρξη νομοθετικού πλαισίου επί τη βάση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ ή της Σύμβασης 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης, που να προβλέπει την προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των αρχών, καθώς και να πρόκειται για εθνική αρχή κράτους μέλους, του ΕΟΧ ή μέλους του Συμβουλίου της Ευρώπης που έχει κυρώσει τη Σύμβαση 108. Τα εφαρμοστέα κριτήρια περιγράφονται στις «Κατευθυντήριες Οδηγίες των Ευρωπαϊκών Αρχών Προστασίας Δεδομένων», όπως ψηφίσθηκαν το 2004 κατά την Εαρινή Σύνοδο στο Ρόττερνταμ, αναμένεται δε να αναθεωρηθούν κατά την προσεχή διετία.

Η Εαρινή Σύνοδος του 2015 διοργανώθηκε από το Γραφείο Επιτρόπου Πληροφοριών του Ηνωμένου Βασιλείου, στο Μάντσεστερ, το διήμερο 19-20 Μαΐου 2015. Είχε δε ως βασικό θέμα

«Ας είμαστε πρακτικοί, διαχειριζόμενοι το ψηφιακό μέλλον» («Managing the Digital Future - Let's be practical»).

Η διοργανώτρια Αρχή ενημέρωσε τους συμμετέχοντες για τα αποτελέσματα έρευνας που πραγματοποίησε, σύμφωνα με την οποία αυτό που περισσότερο ενδιαφέρει τα υποκείμενα των δεδομένων είναι να έχουν τον έλεγχο της επεξεργασίας των δεδομένων τους, η διαφάνεια της επεξεργασίας, δηλαδή να κατανοούν τους σκοπούς παροχής των δεδομένων τους και τα οφέλη που προκύπτουν από την επεξεργασία τους, η ασφάλεια της επεξεργασίας και τα δικαιώματά τους πρόσβασης, αντίρρησης και φορητότητας των δεδομένων τους. Επίσης, τους ενδιαφέρει η ανεξαρτησία των αρχών προστασίας δεδομένων, καθώς και η εναρμονισμένη προστασία προσωπικών δεδομένων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι επιμέρους ενότητες της Συνόδου εστίασαν κυρίως στα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων και τις προσδοκίες τους, στους τρόπους επιτυχούς ανταπόκρισης των υπευθύνων επεξεργασίας στις υποχρεώσεις τους, στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αρχές προστασίας δεδομένων για την εκπλήρωση της αποστολής τους και ειδικότερα στην ανάπτυξη αποτελεσματικών τρόπων επιβολής της προστασίας δεδομένων. Δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στη δυνατότητα των αρχών προστασίας δεδομένων να είναι επιλεκτικές στις υποθέσεις με τις οποίες ασχολούνται, να καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τις εργασίες τους με γνώμονα το συνολικό όφελος και να μην αναλώνονται στην εξέταση ατομικών θεμάτων, έτσι ώστε να είναι αποτελεσματικές στην εκπλήρωση της αποστολής τους. Αφιερώθηκε επίσης χρόνος σε θέματα συνεργασίας των αρχών, όπως και σε προηγούμενες συνόδους, αφού η συλλογή και επεξεργασία δεδομένων έχει σε μεγάλο βαθμό διασυνοριακό ή διεθνή χαρακτήρα.

Στη Σύνοδο 2015, εγκρίθηκε η διαπίστευση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων της Ανδώρας ως μέλους, παρέμεινε όμως ως εκκρεμότητα σχετικό αίτημα από το αρμόδιο Γραφείο του Γιβραλτάρ, λόγω αντιρρήσεων της Ισπανικής Αρχής. Επίσης, στη Σύνοδο υιοθετήθηκαν δύο ψηφίσματα, τα οποία αναφέρονται στην «Εκπλήρωση των προσδοκιών σχετικά με την προστασία δεδομένων στην ψηφιακή εποχή» και στη «Δημιουργία ειδικού τμήματος στην επικοινωνιακή πλατφόρμα CIRCABC της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφιερωμένου στην Εαρινή Σύνοδο».

Η επόμενη Εαρινή Σύνοδος θα διοργανωθεί από την Ουγγρική Αρχή Προστασίας Δεδομένων, το διήμερο 25-26 Μαΐου 2016, στη Βουδαπέστη.

**ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ**

5. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων και των υπευθύνων επεξεργασίας για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, αντίστοιχα, ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων αποτελούν βασικό πυλώνα της αποστολής της Αρχής και σταθερή επιδίωξή της. Σε γενικές γραμμές, η επίτευξη του προαναφερθέντος σκοπού πραγματοποιείται με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση σειράς επικοινωνιακών δράσεων όπως η διοργάνωση ημερίδων, η δημιουργία και ανάρτηση περιεχομένου με ενημερωτικό χαρακτήρα στην ιστοσελίδα www.dpa.gr, η πραγματοποίηση ομιλιών από εκπροσώπους της Αρχής σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και, τέλος, η υποστήριξη και συμμετοχή στελεχών της σε επιστημονικά συνέδρια, ημερίδες και εκδηλώσεις, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και διεθνές επίπεδο, που αφορούν την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Ειδικότερα, στις επικοινωνιακές δράσεις της Αρχής που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του 2015 περιλαμβάνονται η διοργάνωση ενημερωτικών ημερίδων, η υλοποίηση μαθητικού διαγωνισμού αφίσας/βίντεο, η δημοσίευση του ηλεκτρονικού ενημερωτικού της δελτίου (διαθέσιμο και στο www.dpa.gr -> «Επικαιρότητα»), οι ομιλίες εκπροσώπων της σε επιστημονικά συνέδρια, ημερίδες και σεμινάρια, όπως επίσης και οι δημοσιεύσεις άρθρων σε επιστημονικά συγγράμματα και περιοδικά. Επιπλέον, σημειώνεται ότι εξειδικευμένα στελέχη της Αρχής ενημερώνουν καθημερινά το κοινό που προσέρχεται στην έδρα της, επικοινωνεί τηλεφωνικά ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Όσον αφορά τη δημοσιότητα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων, τα θέματα που απασχόλησαν ιδιαίτερα το 2015 τα ελληνικά ΜΜΕ –με εκπροσώπους τους να απευθύνονται συχνά στην Αρχή προς αναζήτηση ενημερωτικού υλικού και διευκρινίσεις- ήταν:

- η προστασία των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικότητας στο διαδίκτυο,
- το πρόστιμο στον ΟΤΕ για τη μη τήρηση κατάλληλων μέτρων ασφάλειας που οδήγησε σε περιστατικό παραβίασης προσωπικών δεδομένων μεγάλου αριθμού συνδρομητών του (βλ. σχετικά www.dpa.gr -> απόφαση 1/2015),
- το πρόστιμο σε εταιρεία εστίασης για παράνομο σύστημα βιντεοεπιτήρησης σε χώρους εργασίας (βλ. σχετικά www.dpa.gr -> απόφαση 49/2015),
- η επιβολή κυρώσεων στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ για παράλειψη λήψης μέτρων ασφαλείας (βλ. σχετικά www.dpa.gr -> απόφαση 64/2015),
- η γνωμοδότηση αναφορικά με τη νομιμότητα της κοινής υπουργικής απόφασης σχετικά με την εφαρμογή ηλεκτρονικού συστήματος για την έκδοση, διάθεση και έλεγχο της διακίνησης των ονομαστικών/αριθμημένων εισιτηρίων σε αγώνες του επαγγελματικού αθλητισμού, εξ αφορμής των αιτήσεων γνωστοποίησης των Super League και ΕΣΑΚΕ (βλ. σχετικά Παράρτημα -> γνωμοδότηση 7/2015),
- η έγκριση αιτήματος της εταιρείας «Σταθερές Συγκοινωνίες ΑΕ» για εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης στο εσωτερικό 17 συρμών 3ης γενιάς του μετρό της Αθήνας (βλ. σχετικά Παράρτημα -> απόφαση 104/2015),
- η υπόθεση που εξιχνιάστηκε από τη Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος με τη συνδρομή της Αρχής και αφορούσε τόσο σε αποστολή αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας, όσο και πώληση έναντι χρηματικού αντιτίμου αρχείων με διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

για το σκοπό της προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών από τρίτους (βλ. σχετικά ενότητα 3.7.4.1).

-η επίσημη επίσκεψη του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων (EDPS), Giovanni Buttarelli, στην Αρχή και συνάντηση εργασίας με τον Πρόεδρο της Αρχής, Πέτρο Χριστόφορο, στην οποία είχαν την ευκαιρία να ανταλλάξουν χρήσιμες απόψεις σχετικά με την τελική διαμόρφωση του νέου Κανονισμού για την προστασία δεδομένων (βλ. σχετικά www.dpa.gr -> «Επικαιρότητα» -> δελτίο Τύπου της 19/6/2015),

-η συμμετοχή της Αρχής στην ευρωπαϊκή δράση «cookie sweep» που οργάνωσε η Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29, αναφορικά με τη συμμόρφωση των φορέων παροχής υπηρεσιών διαδικτύου ως προς τις υποχρεώσεις τους σχετικά με την εγκατάσταση cookies στους τερματικούς εξοπλισμούς των χρηστών (βλ. σχετικά www.dpa.gr -> «Επικαιρότητα» -> δελτίο Τύπου της 3/3/2015),

-η απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΕ στην υπόθεση C-362/14 Maximilian Schrems κατά Data Protection Commissioner,

-τα αποτελέσματα του Μαθητικού Διαγωνισμού Αφίσας/Βίντεο της Αρχής με θέμα την προστασία των προσωπικών δεδομένων στο διαδίκτυο και κεντρικό σύνθημα «Σκέφτομαι πριν δημοσιεύσω!», σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, το Τμήμα Τεχνών, Ήχου και Εικόνας του Ιονίου Πανεπιστημίου και με την υποστήριξη του Κοινωφελούς Ιδρύματος Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης (βλ. σχετικά www.dpa.gr -> «Επικαιρότητα» -> δελτίο Τύπου της 26/5/2015).

Στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικά οι επικοινωνιακές δράσεις της Αρχής που υλοποιήθηκαν το 2015. Ειδικότερα, περιγράφονται: η διοργάνωση ημερίδων και μαθητικού διαγωνισμού με αφορμή την 9η Ευρωπαϊκή Ημέρα Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, σε χρονολογική σειρά η συμμετοχή στελεχών της Αρχής με σχετικές εισηγήσεις-ομιλίες σε συνέδρια και ημερίδες, η πραγματοποίηση διαλέξεων-σεμιναρίων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, η δημοσίευση ενημερωτικών δελτίων και, τέλος, η δημοσίευση άρθρων σε επιστημονικά συγγράμματα και περιοδικά.

Ευρωπαϊκή Ημέρα Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, 28 Ιανουαρίου 2015

Η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει καθιερώσει την 28η Ιανουαρίου κάθε έτους ως Ευρωπαϊκή Ημέρα Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Ο εορτασμός της ημέρας αυτής αποσκοπεί στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των Ευρωπαίων πολιτών σε θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων. Επιδιώκεται, κυρίως, να κατανοήσουν οι πολίτες τι είδους προσωπικά τους δεδομένα συλλέγονται και τυγχάνουν επεξεργασίας, για ποιους σκοπούς, ποια είναι τα δικαιώματά τους και ποιος ο τρόπος άσκησής τους, αλλά και περαιτέρω η συνειδητοποίηση των κινδύνων που συνδέονται με τυχόν παράνομη και αθέμιτη επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων.

Στο πλαίσιο του εορτασμού της Ευρωπαϊκής Ημέρας Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων 2015, η Αρχή διοργάνωσε, την Τετάρτη 28 Ιανουαρίου στην έδρα της, Ενημερωτική Ημερίδα σχετικά με ζητήματα προστασίας των προσωπικών δεδομένων που βρίσκονται στο επίκεντρο του ελληνικού και του ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος και ομιλητές ειδικούς επιστήμονες του τμήματος

Ελεγκτών. Είναι αξιοσημείωτο ότι λόγω της μεγάλης ανταπόκρισης του κοινού η ενημερωτική ημερίδα επαναλήφθηκε την Πέμπτη 29 Ιανουαρίου. Χαιρετισμό και στις δύο ημερίδες απηύθυνε ο Πρόεδρος της Αρχής, Πέτρος Χριστόφορος.

Όσον αφορά τη θεματολογία, οι Δρ. Κωνσταντίνος Λιμνιώτης, πληροφορικός, και Λεωνίδα Ρούσσο, πληροφορικός, MSc., ανέπτυξαν εισήγηση με τίτλο: «Η σημασία της εκτίμησης επιπτώσεων στην προστασία προσωπικών δεδομένων». Οι Μαρία Αλικάκου, δικηγόρος, Δ.Ν., Καλλιόπη Καρβέλη, δικηγόρος, MSc. και Ελένη Μαραγκού, δικηγόρος, Δ.Ν., πραγματοποίησαν παρουσίαση με θέμα «Πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα». Οι Γεωργία Παναγοπούλου, μηχανικός Η/Υ, MSc., και Ευφροσύνη Σιουγλέ, πληροφορικός, MSc., παρουσίασαν ομιλία με τίτλο «Πρόσβαση και αποθήκευση πληροφοριών σε τερματικό εξοπλισμό χρήστη: Cookies, Device fingerprinting, Smart devices». Η Χαρίκλεια Λάτσιου, δικηγόρος Δ.Ν., πραγματοποίησε ομιλία με τίτλο «Η Επισκόπηση της πρόσφατης νομολογίας της Αρχής σε θέματα επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων υγείας» και η ημερίδα ολοκληρώθηκε με την εισήγηση που ανέπτυξαν οι Φωτεινή Καρβέλα, δικηγόρος, LL.M. Eur., και Θεοδώρα Τουτζιαράκη, δικηγόρος, LL.M. Eur., με τίτλο «Δεσμευτικοί Εταιρικοί Κανόνες (BCR): Από τη θεωρία στην πράξη».

Επιπλέον, με αφορμή τον εορτασμό της 9ης Ευρωπαϊκής Ημέρας Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (28/1/2015) και αποσκοπώντας στην ευαισθητοποίηση της εκπαιδευτικής κοινότητας ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων στο διαδίκτυο και συγχρόνως στην ανάδειξη της αξίας του ευ αγωνίζεσθαι, η Αρχή ανέλαβε την πρωτοβουλία και υλοποίησε, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, το Τμήμα Τεχνών, Ήχου και Εικόνας του Ιονίου Πανεπιστημίου και με την υποστήριξη του Κοινωφελούς Ιδρύματος Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης, Μαθητικό Διαγωνισμό αφίσας/βίντεο για μαθητές πρωτοβάθμιας (Ε', ΣΤ' Δημοτικού) και δευτεροβάθμιας (Γυμνασίου) εκπαίδευσης με θέμα την προστασία των προσωπικών δεδομένων στο διαδίκτυο και κεντρικό σύνθημα «Σκέφτομαι πριν δημοσιεύσω!». Στο Διαγωνισμό, ο οποίος έτυχε ιδιαίτερης ανταπόκρισης και αποτέλεσε κίνητρο για συζήτηση και δημιουργικές δραστηριότητες μεταξύ δασκάλων/καθηγητών και μαθητών, συμμετείχαν 165 σχολικές μονάδες και υποβλήθηκαν 278 έργα. Μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης των έργων από ειδική επιτροπή του Τμήματος Τεχνών, Ήχου και Εικόνας του Ιονίου Πανεπιστημίου ανακοινώθηκαν τα αποτελέσματα για τα τέσσερα διακριθέντα έργα που είχαν ως εξής:

- Βραβείο στην κατηγορία «βίντεο - Γυμνάσιο»:

Ελένη Φυλλαδιτάκη, μαθήτρια Α' τάξης, Γυμνάσιο Καντάνου Χανίων.

- Βραβείο στην κατηγορία «αφίσα - Δημοτικό»:

Αντρέα Τσέλα, μαθητής Ε' τάξης, 6/θέσιο Δημοτικό Σχολείο Μαντουδίου Ευβοίας.

- Βραβείο στην κατηγορία «αφίσα - Γυμνάσιο»:

Μάριος Γιαννόπουλος, μαθητής Γ' τάξης, 4ο Γυμνάσιο Τρίπολης.

- Βραβείο στην κατηγορία «βίντεο - Δημοτικό»:

Μαρία-Γαρυφαλλιά Σακαρέλλου, μαθήτρια ΣΤ' τάξης, Δημοτικό Σχολείο Λητής Θεσσαλονίκης.

Τα τέσσερα βραβευθέντα έργα έχουν αναρτηθεί στο ειδικό microsite της Αρχής «ΜΙΚΡΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ» (βλ. www.dpa.gr -> «ΜΙΚΡΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ») όπου περιέχονται ενημερωτικά κείμενα,

τεστ γνώσεων και video ευαισθητοποίησης σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικότητας στο διαδίκτυο.

Σημειώνεται, ότι στο πλαίσιο του εορτασμού της Ευρωπαϊκής Ημέρας Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, η Αρχή συμμετείχε, επίσης, στη Δράση «ΗΡΘΕ ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ» της Δ/νσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Χανίων με την αποστολή ειδικής ενημερωτικής επιστολής στα νηπιαγωγεία και τα δημοτικά σχολεία του Νομού (βλ. σχετικά <http://www.dipechan.gr/>).

Συμμετοχή σε συνέδρια και ημερίδες

Ειδικοί επιστήμονες του τμήματος Ελεγκτών της Αρχής συμμετείχαν ως ομιλητές σε πληθώρα επιστημονικών συνεδρίων και ημερίδων κατά τη διάρκεια του 2015.

Ειδικότερα, ο Δρ. Βασίλης Ζορκάδης, Ηλ. Μηχ., Διευθυντής Γραμματείας της Αρχής, εκπροσώπησε την Αρχή στην Ημερίδα Επιχειρησιακής Ασφάλειας η οποία διεξήχθη στο Μέγαρο ΟΤΕ, στις 12 Φεβρουαρίου, αναπτύσσοντας εισήγηση που είχε τίτλο «Ασφάλεια και Προστασία Δεδομένων εκ Σχεδιασμού», όπου δόθηκε έμφαση σε θέματα ορθής πρακτικής για την εκτίμηση επιπτώσεων στην προστασία δεδομένων κατά την ανάπτυξη νέων ή την επέκταση συστημάτων επεξεργασίας δεδομένων.

Η Αρχή εκπροσωπήθηκε, επίσης, στο «1ο Ετήσιο Συνέδριο Ασφάλειας Ψηφιακών Συστημάτων ICT SECURITY WORLD», που πραγματοποιήθηκε στις 4 Μαρτίου, στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, από τον Φίλιππο Μίτλεττον, νομικό, προϊστάμενο του τμήματος Ελεγκτών. Το θέμα της ομιλίας του ήταν «Εξορθολογισμός της Δημόσιας Διοίκησης και επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Νομικά ζητήματα προστασίας δεδομένων».

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο της «32ης Διεθνούς Έκθεσης Εκδοτών», που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 28 Μαρτίου, έγινε από τον μηχανικό Η/Υ, Δρα Γεώργιο Ρουσόπουλο σύντομη παρουσίαση των βασικών αρχών της νομοθεσίας για τα προσωπικά δεδομένα, με έμφαση σε θέματα εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης και λειτουργίας συστημάτων βιντεοεπιτήρησης σε κέντρα ξένων γλωσσών.

Ο Δρ. Δημήτρης Ζωγραφόπουλος συμμετείχε με εισήγηση με τίτλο «An approach to the EU Data Protection Regulation», στην ενότητα «GARANTI PRIVACY EUROPEI: IL FUTURO REGOLAMENTO UE. QUALI PROSPETTIVE?», στο συνέδριο «ANNUAL ASSO DPO CONGRESS 2015», το οποίο πραγματοποιήθηκε στο Μιλάνο, στις 23 Απριλίου. Επίσης, συμμετείχε με εισήγηση που είχε τίτλο «Οι ρυθμίσεις του Σχεδίου Γενικού Κανονισμού της ΕΕ για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», στην ενότητα «Συμμόρφωση επιχειρήσεων και προσωπικά δεδομένα» του 7ου Πανελληνίου Συνεδρίου Δικηγόρων Νομικών Υπηρεσιών με τίτλο «Το σύγχρονο πλαίσιο της συμμόρφωσης των επιχειρήσεων», που συνδιοργανώθηκε από την Association of Corporate Counsel Europe (ACCE), το Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών και τις Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, στις 24 Απριλίου, στην Αθήνα.

Η Φερενίκη Παναγοπούλου, δικηγόρος, Δ.Ν., πραγματοποίησε ομιλία με τίτλο «Οικονομική κρίση και δημοσιοποίηση οικονομικών δεδομένων πολιτών» στο πλαίσιο του 6ου Πανελληνίου Συνεδρίου e-Θέμις «Το Δίκαιο ως θεμέλιο μιας σύγχρονης και αναπτυσσόμενης οικονομίας»

στην Πύλο Μεσσηνίας, στις 1-2 Μαΐου.

Περαιτέρω, ο Δρ. Κωνσταντίνος Λιμνιώτης, πληροφορικός, πραγματοποίησε παρουσίαση στο συνέδριο «EXPOSEC DEFENSE WORLD 2015», που διεξήχθη στις 6 Μαΐου, στην Αθήνα, με θέμα «Big Data and the Right to Personal Data Protection». Αντικείμενο της παρουσίασης ήταν οι προκλήσεις που ανακύπτουν στην εποχή των «Big Data» ως προς την προστασία της ιδιωτικότητας.

Επιπλέον, η Φερενίκη Παναγοπούλου ανέπτυξε εισήγηση με τίτλο «Η ελευθερία του Τύπου υπό την οπτική γωνία της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα» στο «1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Δικαίου Μέσων Ενημέρωσης και Επικοινωνίας» με θέμα «Προσωπικότητα - Τύπος - Πνευματική Ιδιοκτησία - Δημόσια Ραδιοτηλεόραση - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες - Προσωπικά Δεδομένα, Σύγχρονες Εξελίξεις και Προοπτικές», που πραγματοποιήθηκε στη Νομική Βιβλιοθήκη, στις 22-23 Μαΐου. Η ίδια συμμετείχε και στο «13ο Συμπόσιο Εντατικής Ιατρικής Ενόπλων Δυνάμεων», που πραγματοποιήθηκε στο Γενικό Νοσοκομείο Αεροπορίας, στις 22-23 Μαΐου, παρουσιάζοντας την εισήγηση «Η χορήγηση δεδομένων υγείας για δικαστική χρήση».

Ο Δημήτρης Ζωγραφόπουλος, πραγματοποίησε, επίσης, ομιλία με τίτλο «Συναίνεση ενημερωμένου ασθενή», στο «9ο Πανελλήνιο Σεμινάριο Ελληνικής Εταιρείας Μεταγγισιοθεραπείας», το οποίο διεξήχθη στις 22-23 Μαΐου, στην Αθήνα.

Επιπρόσθετα, ο Βασίλης Ζορκάδης συμμετείχε σε συζήτηση (panel) με θέμα «Big Data», με απόψεις και παρεμβάσεις για την προστασία δεδομένων σε υπολογιστικό περιβάλλον «Big Data», στο πλαίσιο του «7ου Συνεδρίου Green Connected World» που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, στις 4 Ιουνίου.

Ο Δημήτρης Ζωγραφόπουλος συμμετείχε με εισηγήσεις με τίτλους «Συμμόρφωση των επιχειρήσεων και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα - Έλεγχος επιχειρήσεων» και «Οι ρυθμίσεις του Σχεδίου Κανονισμού της ΕΕ», στην ημερίδα «EY 1st Life Sciences Compliance Breakfast: Agenda and Discussion Points», που διοργανώθηκε από την εταιρεία Ernst & Young, στην Αθήνα, στις 8 Ιουνίου.

Στις 10 Ιουλίου, η Χαρίκλεια Λάτσιου, Δ.Ν., πραγματοποίησε εισήγηση με τίτλο «Ζητήματα πρόσβασης στον ιατρικό φάκελο και ιατρικά πιστοποιητικά. Καθημερινές πρακτικές δυσκολίες» στο συνέδριο με θέμα «Ιατρικό Δίκαιο στην πράξη», στη Νάξο.

Ο Κωνσταντίνος Λιμνιώτης πραγματοποίησε, επίσης, στις 3 Σεπτεμβρίου ομιλία με τίτλο «Boolean Functions with Maximum Algebraic Immunity Based on Properties of Punctured Reed-Muller Codes», στο διεθνές επιστημονικό συνέδριο «BalkanCryptSec 2015», το οποίο διεξήχθη στο Πανεπιστήμιο Primorska, στο Κόπερ της Σλοβενίας. Αντικείμενο της παρουσίασης ήταν η περιγραφή νέας τεχνικής για την κατασκευή κρυπτογραφικών συναρτήσεων οι οποίες είναι ανθεκτικές έναντι γνωστών επιθέσεων κρυπτανάλυσης.

Στις 30 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε, από τη Φερενίκη Παναγοπούλου, ομιλία στους νομικούς του Συλλόγου Αποφοίτων Κολλεγίου Αθηνών με θέμα «Σύγχρονα Ζητήματα Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα».

Επιπλέον, η Χαρίκλεια Λάτσιου ανέπτυξε εισήγηση με θέμα «Προστασία ευαίσθητων

δεδομένων στην ηλεκτρονική υγεία» στο συνέδριο «eHealth Forum 2015», το οποίο πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, στις 3-4 Δεκεμβρίου.

Τέλος, η Αρχή υποστήριξε το 6ο διεθνές συνέδριο για την ηλεκτρονική Δημοκρατία («6th Conference on e-Democracy: Citizen rights in the world of new computing paradigms»), που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, 10-11 Δεκεμβρίου (<http://www.edemocracy2015.eu/>). Συγκεκριμένα, στελέχη της συνέβαλαν στην οργάνωση, την κριτική ανάγνωση υποβληθέντων άρθρων, τον συντονισμό συνεδριακών ενοτήτων και στην επιμέλεια της έκδοσης των πρακτικών του συνεδρίου. Επιπλέον, ο Φίλιππος Μίτλεττον προήδρευσε στη θεματική ενότητα «Security and privacy in new computing paradigms» και ο Βασίλης Ζορκάδης προήδρευσε στις θεματικές ενότητες «STORK2.0 and e-SENS European ICT PSP Large Scale Programs: Current and future state of eID infrastructures and examples of connected services: eID pilots in e-SENS» και «E-government and e-Participation».

Συμμετοχή σε εκπαιδευτικά σεμινάρια

Όσον αφορά τις επικοινωνιακές δράσεις της Αρχής στο πεδίο της εκπαίδευσης, αυτές επικεντρώθηκαν κυρίως στο θέμα των προσωπικών δεδομένων και της ασφάλειας στο διαδίκτυο.

Αναλυτικότερα, με αφορμή την Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου, ο Δρ. Κ. Λιμνιώτης, ειδικός επιστήμονας του τμήματος Ελεγκτών της Αρχής, πραγματοποίησε, στις 9 Φεβρουαρίου, παρουσίαση στο Βαρβάκειο Πρότυπο Πειραματικό Γυμνάσιο, με θέμα «Προστασία προσωπικών δεδομένων στο Διαδίκτυο».

Επίσης, η Καλλιόπη Καρβέλη, δικηγόρος, ειδική επιστήμονας του τμήματος Ελεγκτών, ανέπτυξε εισήγηση με θέμα «Το θεσμικό πλαίσιο της προστασίας προσωπικών δεδομένων στην Ελλάδα», στη Σχολή Στρατολογικού ΓΕΕΘΑ στην Αθήνα, στις 27 Φεβρουαρίου.

Επιπλέον, ο Δρ. Β. Ζορκάδης, διευθυντής Γραμματείας της Αρχής, συμμετείχε με εισήγηση στην εσπερίδα της Σχολής Πληροφορικής του Mediterranean College, στις 22 Απριλίου, με θέμα «Τα προσωπικά δεδομένα, η ασφάλειά τους στο διαδίκτυο και το νομικό πλαίσιο που τα διέπει». Η συζήτηση που ακολούθησε επικεντρώθηκε σε μια σειρά θεματικών ενοτήτων που αφορούν στα προσωπικά δεδομένα, όπως υπηρεσίες διαδικτύου (μηχανές αναζήτησης, ηλεκτρονική αλληλογραφία, εικονική περιήγηση, κ.ά.), υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και ειδικά ζητήματα υπολογιστικής νέφους.

Ο Κωνσταντίνος Λιμνιώτης πραγματοποίησε ιστοδιάλεξη (webinar) με θέμα «Ηλεκτρονική ταυτότητα και προστασία προσωπικών δεδομένων», στις 13 Μαΐου, στους μεταπτυχιακούς φοιτητές της κατεύθυνσης «Ασφάλεια Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων» του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Αντικείμενο της παρουσίασης ήταν οι προκλήσεις, ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων, που ανακύπτουν από τη χρήση ηλεκτρονικών ταυτοτήτων, περιγράφοντας τις διάφορες τεχνικές υλοποίησης της «κάρτας πολίτη» σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, πραγματοποίησε ιστοδιάλεξη σε φοιτητές στο ίδιο μεταπτυχιακό πρόγραμμα, στις 11 Δεκεμβρίου, με θέμα «Προστασία της ιδιωτικότητας – Ανωνυμοποίηση προσωπικών δεδομένων». Η παρουσίαση πραγματοποιήθηκε τις

τεχνικές ανωνυμοποίησης που μπορούν να εφαρμοστούν κατά την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Επισημαίνεται ότι η ίδια παρουσίαση πραγματοποιήθηκε στις 7 Δεκεμβρίου, σε μεταπτυχιακούς φοιτητές της κατεύθυνσης «Υπολογιστικές και Διαδικτυακές Τεχνολογίες και Εφαρμογές» του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεματικής στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.

Η Μαρία Αλικάκου, δικηγόρος, Δ.Ν., ειδική επιστήμονας του τμήματος Ελεγκτών, ανέπτυξε εισήγηση σε ημερίδα σπουδαστών της 21ης Εκπαιδευτικής Σειράς της Εθνικής Σχολής Δικαστών με θέμα «Προστασία Προσωπικών Δεδομένων και Δικαστηριακή Πρακτική», στις 21 Οκτωβρίου στη Θεσσαλονίκη. Επιπλέον, στο πλαίσιο της ανωτέρω ημερίδας, ο ειδικός επιστήμονας του τμήματος Ελεγκτών της Αρχής Δρ. Γ. Ρουσόπουλος, παρουσίασε εισήγηση με θέμα «Προστασία Προσωπικών Δεδομένων & Νέες Τεχνολογίες. Ηλεκτρονικές επικοινωνίες - Διαδίκτυο».

Πραγματοποιήθηκαν, επίσης, δύο ενημερωτικές ομιλίες σε σχολεία από ειδικούς επιστήμονες της Αρχής: από τη Μαρία Αλικάκου στις 5 Φεβρουαρίου στους μαθητές της Γ' τάξης του 2ου Γυμνασίου Νέας Σμύρνης «Ομήρειο» και από τον Γιώργο Ρουσόπουλο στις 26 Φεβρουαρίου στους μαθητές των Αρσακείων-Τοσιτσειών Λυκείων Εκάλης.

Τέλος, σπουδαστές των τμημάτων Δημοσιογραφίας του Δημόσιου ΙΕΚ ΚΗΦΙΣΙΑΣ, συνοδευόμενοι από τους καθηγητές τους, πραγματοποίησαν, στις 19 Μαρτίου, εκπαιδευτική επίσκεψη στην Αρχή όπου είχαν την ευκαιρία να συζητήσουν διεξοδικά και να θέσουν καίρια ερωτήματα σε στελέχη της για τη στάθμιση του δικαιώματος της προστασίας της ιδιωτικότητας και του δικαιώματος της ελευθερίας της έκφρασης και πληροφόρησης, το πεδίο αρμοδιοτήτων της Αρχής καθώς και τον τρόπο λειτουργίας της.

Ενημερωτικά Δελτία

Στο πλαίσιο της υλοποίησης της επικοινωνιακής πολιτικής της κατά τη διάρκεια του 2015, η Αρχή εξέδωσε τέσσερα νέα τεύχη (Ιανουάριος, Μάιος, Ιούλιος, Σεπτέμβριος) του Ηλεκτρονικού Ενημερωτικού Δελτίου της (διαθέσιμο και στην ιστοσελίδα της www.dpa.gr ->«Επικαιρότητα»), με το οποίο επιδιώκει να παρέχει σύντομη αλλά περιεκτική ενημέρωση για το έργο της, τις τρέχουσες εξελίξεις στο πεδίο των προσωπικών δεδομένων σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, νέα για πρόσφατες ή επικείμενες εκδηλώσεις, απλές απαντήσεις σε επίκαιρα ερωτήματα (FAQ), χρήσιμους συνδέσμους σε διαδικτυακούς τόπους, σχετικούς με τα παραπάνω ζητήματα και τέλος βιβλιογραφική επικαιρότητα.

Δημοσίευση άρθρων

Στελέχη της Αρχής δημοσίευσαν, σε επιστημονικά περιοδικά και συγγράμματα, άρθρα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Τα εν λόγω άρθρα είναι τα εξής:

Παναγοπούλου, Φ. (2015). Χορήγηση δεδομένων υγείας με άδεια της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ): μία θεσμική αποτίμηση. Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου, σ. 755 επ.

Παναγοπούλου, Φ. (2015). Οικονομική κρίση και δημοσιοποίηση οικονομικών δεδομένων πολιτών, Ethemis (επιμ.), Πρακτικά Συνεδρίου «Το Δίκαιο ως Μοχλός Ανάπτυξης της

Οικονομίας», Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σ. 165 επ.

Limniotis, K. & Kolokotronis, N. (2015). Boolean Functions with Maximum Algebraic Immunity Based on Properties of Punctured Reed-Muller Codes, *BalkanCryptSec 2015 (Lecture Notes on Computer Science, Springer, vol. 9540, pp. 3-16)*.

Panagopoulou, F. (2015). Internet of Things (IoT): The colonization of everyday life or a new technological challenge? σε: M. Bottis, E. Alexandropoulou & I. Igglezakis (ed.), *Lifting the barriers to empower the future of information law and ethics, 6th International Conference on Information Law and Ethics, Thessaloniki 2015*.

**ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 2/2015

Επιβολή προστίμου σε υπεύθυνο επεξεργασίας που τηρεί υπηρεσία επαγγελματικού καταλόγου για παράνομη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για μη ικανοποίηση των δικαιωμάτων ενημέρωσης, πρόσβασης και αντίρρησης

[...] Η Αρχή μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου [...]

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Η επεξεργασία μη ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται με βάση τις διατάξεις του αρ. 5 του ν. 2472/1997 είτε όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεσή του (αρ. 5 παρ. 1) είτε κατ' εξαίρεση χωρίς συγκατάθεση, όπως ορίζεται στην παρ. 2 του προαναφερθέντος άρθρου, ιδίως δε στην υπό εξέταση περίπτωση όταν «η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση σύμβασης, στην οποία συμβαλλόμενο μέρος είναι υποκείμενο δεδομένων...» (αρ. 5 παρ. 2, α) ή όταν «η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέρχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών» (αρ. 5 παρ. 2, ε).

2. Το δικαίωμα ενημέρωσης του υποκειμένου της επεξεργασίας ορίζεται στο άρθρο 11 του ν. 2472/1997. Ειδικότερα στις παρ. 1, 2 και 3 αναφέρεται ότι «1. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει, κατά το στάδιο της συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να ενημερώνει με τρόπο πρόσφορο και σαφή το υποκείμενο για τα εξής τουλάχιστον στοιχεία:

- α. την ταυτότητά του και την ταυτότητα του τυχόν εκπροσώπου του
- β. τον σκοπό της επεξεργασίας.
- γ. τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων.
- δ. την ύπαρξη του δικαιώματος πρόσβασης

2. Εάν για τη συλλογή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ο υπεύθυνος επεξεργασίας ζητεί την συνδρομή του υποκειμένου, οφείλει να το ενημερώνει ειδικώς και εγγράφως για τα στοιχεία της παρ. 1 του παρόντος άρθρου καθώς και για τα δικαιώματά του, σύμφωνα με τα άρθρα 11 έως και 13 του παρόντος νόμου. Με την αυτή ενημέρωση ο υπεύθυνος επεξεργασίας γνωστοποιεί στο υποκείμενο εάν υποχρεούται ή όχι να παράσχει τη συνδρομή του, με βάση ποιες διατάξεις, καθώς και για τις τυχόν συνέπειες της αρνήσεώς του.

3. Εάν τα δεδομένα ανακοινώνονται σε τρίτους, το υποκείμενο ενημερώνεται για την ανακοίνωση πριν από αυτούς.»

3. Στο άρθρο 10 του ν. 3471/2006 εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις επεξεργασίας δεδομένων συνδρομητών για την παροχή υπηρεσιών καταλόγου. Συγκεκριμένα, στην παρ. 2 ορίζεται ότι «Τα περιεχόμενα στους έντυπους ή ηλεκτρονικούς καταλόγους συνδρομητών δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία βρίσκονται στη διάθεση του κοινού ή μπορούν να ληφθούν

μέσω των υπηρεσιών πληροφοριών καταλόγου, πρέπει να περιορίζονται στα απαραίτητα για την αναγνώριση της ταυτότητας συγκεκριμένου συνδρομητή (όνομα, επώνυμο, πατρώνυμο, διεύθυνση), εκτός εάν ο συνδρομητής έχει δώσει τη ρητή συγκατάθεση του για τη δημοσίευση συμπληρωματικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

4. Στο άρθρο 12 του ν. 2472/1997 ορίζεται το δικαίωμα πρόσβασης. Όπως αναφέρεται στην παρ. 1 του άρθρου αυτού «καθένας έχει δικαίωμα να γνωρίζει εάν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν αποτελούν ή αποτέλεσαν αντικείμενο επεξεργασίας. Προς τούτο, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, έχει υποχρέωση να του απαντήσει εγγράφως.» Μάλιστα, στην παρ. 4 του ίδιου άρθρου αναφέρεται ότι «Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απαντήσει εντός δεκαπέντε (15) ημερών ή εάν η απάντησή του δεν είναι ικανοποιητική, το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή. Στην περίπτωση κατά την οποία ο υπεύθυνος επεξεργασίας αρνηθεί να ικανοποιήσει το αίτημα του ενδιαφερόμενου, κοινοποιεί την απάντησή του στην Αρχή και ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο ότι μπορεί να προσφύγει σε αυτήν.»

5. Στο άρθρο 13 του ν. 2472/1997 ορίζεται το δικαίωμα αντίρρησης. Όπως αναφέρεται στην παρ. 1 του άρθρου αυτού «Το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να προβάλλει οποτεδήποτε αντιρρήσεις για την επεξεργασία δεδομένων που το αφορούν. Οι αντιρρήσεις απευθύνονται εγγράφως στον υπεύθυνο επεξεργασίας και πρέπει να περιέχουν αίτημα για συγκεκριμένη ενέργεια, όπως διόρθωση, προσωρινή μη χρησιμοποίηση, δέσμευση, μη διαβίβαση ή διαγραφή. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει την υποχρέωση να απαντήσει εγγράφως επί των αντιρρήσεων μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών. Στην απάντησή του οφείλει να ενημερώσει το υποκείμενο για τις ενέργειες στις οποίες προέβη ή, ενδεχομένως, για τους λόγους που δεν ικανοποίησε το αίτημα. Η απάντηση σε περίπτωση απόρριψης των αντιρρήσεων πρέπει να κοινοποιείται και στην Αρχή.»

6. Στην προκειμένη περίπτωση προκύπτει ότι η Χ.Ο. παρέχει στο ευρύ κοινό μια δημόσια υπηρεσία πληροφόρησης για στοιχεία επικοινωνίας επιχειρήσεων και επαγγελματιών, με δεδομένα ανάλογα με αυτά που παρέχονται στις υπηρεσίες καταλόγου συνδρομητών. Στα δεδομένα αυτά περιλαμβάνονται όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, τηλέφωνο και επάγγελμα. Όσον αφορά τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται και τη νομιμότητα αυτών, θα πρέπει να γίνει διάκριση ανάλογα με την πηγή. Όταν η πηγή είναι οι δημόσιοι κατάλογοι συνδρομητών, τότε τα δεδομένα αυτά είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν νομίμως, καθώς ο σκοπός λειτουργίας του καταλόγου επαγγελματιών της Χ.Ο. είναι απόλυτα συναφής με τον αναφερόμενο στο άρ. 10 του ν. 3471/2006 σκοπό. Φυσικά, για τα δεδομένα επαγγέλματος θα πρέπει να έχει δοθεί η συγκατάθεση του συνδρομητή (στον πάροχό του). Ως προς αυτά, αρκεί επομένως η απόδειξη ότι τα δεδομένα περιέχονται, με αυτή τη μορφή, σε κατάλογο συνδρομητών.

Όσον αφορά δεδομένα που προέρχονται από άλλη πηγή, όταν αυτά περιορίζονται στα προαναφερθέντα δεδομένα, μπορεί να έχει εφαρμογή το άρ. 5 παρ. 2 ε' του ν. 2472/1997, αλλά υπό τις προϋποθέσεις του άρ. 11 του ίδιου νόμου. Και τούτο γιατί ο σκοπός που επιδιώκει η Χ.Ο., δηλαδή το οικονομικό συμφέρον για τη δημιουργία της εφαρμογής καταλόγου επαγγελματιών διευθύνσεων, συμβαδίζει καταρχήν με το επαγγελματικό συμφέρον των υποκειμένων για την

ευχερέστερη αναζήτηση των στοιχείων τους από το κοινό. Έτσι, για τη χρήση των στοιχείων που λαμβάνονται από λοιπές πηγές, π.χ. επαγγελματικούς φορείς και επαγγελματικές εκθέσεις δεν απαιτείται, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997, νέα συγκατάθεση των υποκειμένων των δεδομένων, αλλά αρκεί η προηγούμενη ενημέρωση αυτών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 11 παρ. 1 του ν. 2472/1997.

Στην προκειμένη όμως περίπτωση, η ενημέρωση αυτή θα έπρεπε να είχε διενεργηθεί μέσω ατομικής ενημέρωσης (π.χ. ατομικής επιστολής ή επικοινωνίας) με την οποία να παρέχεται ικανό χρονικό διάστημα για την άσκηση του δικαιώματος αντίρρησης, καθώς τα στοιχεία διεύθυνσης είναι διαθέσιμα στην Χ.Ο. και ο τρόπος αυτός αποτελεί τον προσφορότερο και ασφαλέστερο προκειμένου να ικανοποιηθούν τα δικαιώματα όλων των υποκειμένων της επεξεργασίας. Περαιτέρω όταν τα δεδομένα προέρχονται από επαγγελματικές ενώσεις αυτές οφείλουν, κατά το στάδιο συλλογής των δεδομένων, να ενημερώνουν τα υποκείμενα για τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων¹.

7. Από τη εξέταση των στοιχείων των καταγγελιών προκύπτει ότι σε τρεις περιπτώσεις (Δ, Ε, Ι) τα προσωπικά δεδομένα που εμφανίστηκαν στις ιστοσελίδες δεν ήταν αυτά των συνδρομητών τηλεφωνίας του ΟΤΕ. Συνεπώς, η πηγή δεν μπορεί να είναι ο κατάλογος συνδρομητών, αντίθετα με ότι υποστηρίζει ο Χ.Ο.. Παράλληλα, σε τέσσερις περιπτώσεις (Γ, Η, Δ, Ι) οι συνδρομητές, κάτοχοι των αριθμών, είχαν δηλώσει ότι δεν επιθυμούν οι αριθμοί των τηλεφώνων τους να είναι ανακοινώσιμοι σε υπηρεσίες καταλόγων. Στις περιπτώσεις αυτές δεν επιτρέπεται η επεξεργασία των δεδομένων, ενώ ακόμα κι αν η δήλωση των συνδρομητών ήταν μεταγενέστερη της απόκτησης των στοιχείων από το πάροχο υπηρεσίας τηλεφωνίας ο Χ.Ο. οφείλει (με βάση το άρ. 4 παρ. 1 εδ. γ του ν. 2472/1997) να ελέγχει και να υποβάλει σε ενημέρωση τα δεδομένα που επεξεργάζεται.

Όσον αφορά τις λοιπές καταγγελίες, στην περίπτωση καταγγελίας Ζ τα δεδομένα δηλώνεται ότι προέρχονται από το δημόσιο κατάλογο συνδρομητών, χωρίς να υπάρχει απόδειξη προς αυτό, στην περίπτωση καταγγελίας Α ο Χ.Ο. είχε νομίμως τα δεδομένα, στο πλαίσιο της σύμβασης μαζί του, ενώ στην περίπτωση Θ ο Χ.Ο. δέχεται ότι από λάθος συνέχισε να επεξεργάζεται τα προσωπικά δεδομένα της προσφεύγουσας

8. Περαιτέρω, ο Χ.Ο. οφείλει να μεριμνά για την ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης. Τμήμα του δικαιώματος αυτού είναι και η πληροφόρηση για την πηγή των δεδομένων. Όπως προκύπτει από το ιστορικό της παρούσης, η πληροφορία αυτή δεν βρίσκεται στα αρχεία της εταιρείας, στις περιπτώσεις που αφορούν οι καταγγελίες, με αποτέλεσμα το δικαίωμα πρόσβασης να μην μπορεί να ικανοποιηθεί. Μάλιστα, ο προσφεύγων Λ άσκησε το δικαίωμα πρόσβασης με συστημένη επιστολή και δεν έλαβε ποτέ απάντηση. Στη μία περίπτωση που ο Χ.Ο. απάντησε (Β), η απάντηση αυτή δεν περιέχει την πηγή των δεδομένων.

9. Επίσης, ο Χ.Ο. οφείλει να μεριμνά για την ικανοποίηση του δικαιώματος αντίρρησης και να διαγράφει τα δεδομένα όσων φυσικών προσώπων εκφράσουν αντιρρήσεις, το αργότερο εντός του προβλεπόμενου από το νόμο διαστήματος των 15 ημερών. Όπως προκύπτει από το

¹ Με αυτό τον τρόπο έχει αντιμετωπίσει η Αρχή αντίστοιχες υποθέσεις και στο παρελθόν (βλ. αποφάσεις της Αρχής με αρ. 75/2009 και 83/2009)

ιστορικό της υπόθεσης, η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού φαίνεται ότι στην πράξη είναι προβληματική. Ο Χ.Ο. δεν ικανοποίησε εντός του προβλεπόμενου χρόνου τα δικαιώματα αυτά, μη απαντώντας μάλιστα στους αιτούντες και, αν και προέβη σε διαγραφή σε μεταγενέστερη χρονική στιγμή, δεν έχει απαντήσει ακόμα στους αιτούντες εγγράφως, όπως οφείλει, εκτός από μία περίπτωση (Β).

10. Όπως διαπιστώθηκε κατά την εξέταση της υπόθεσης ο Χ.Ο. δεν διαθέτει σχετικές έγγραφες διαδικασίες για την ικανοποίηση των δικαιωμάτων που προβλέπονται στα άρθρα 11, 12 και 13 του ν. 2472/1997. Καθώς το κυρίως αντικείμενο της δραστηριότητας του αφορά σε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η ύπαρξη τυποποιημένης, έγγραφης διαδικασίας που θα αφορά στην ικανοποίηση των ανωτέρω δικαιωμάτων και η πλήρης ενημέρωση του προσωπικού σχετικά με αυτή, θα οδηγούσε στην ορθότερη εφαρμογή του νόμου.

11. Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των καταγγελιών, το πλήθος των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν, το γεγονός ότι τα δεδομένα που έτυχαν επεξεργασίας και δημοσιοποιήθηκαν περιλαμβάνουν μη δημόσια προσβάσιμα απλά προσωπικά δεδομένα, την προσβολή που επήλθε στα υποκείμενα των δεδομένων από τη δημοσιοποίηση των στοιχείων τους, συνεκτιμώντας το γεγονός ότι ο Χ.Ο. επεξεργάζεται δεδομένα για μεγάλο αριθμό προσώπων και βρίσκεται σε δυσχερή οικονομική θέση, κρίνει ότι πρέπει να επιβληθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας η προβλεπόμενη στο άρθρο 21 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 2472/1997 κύρωση που αναφέρεται στο διατακτικό της παρούσας και η οποία κρίνεται ανάλογη με τη βαρύτητα των παραβάσεων.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή

1) Επιβάλλει, με βάση τα άρθρα 19 παρ. 1 στοιχ. στ' και 21 του ν. 2472/1997, στην «ΧΡΥΣΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΕΝΤΥΠΗ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ Α.Ε.» πρόστιμο δέκα χιλιάδων (10.000) Ευρώ για τις ως άνω διαπιστωθείσες παραβιάσεις των διατάξεων των άρθρων 5, 11, 12 και 13 του ν. 2472/1997

2) Απευθύνει, με βάση το άρθρο 19 παρ. 1 στοιχ. γ, σύσταση στον υπεύθυνο επεξεργασίας όπως στο μέλλον καταρτίσει και εφαρμόζει εσωτερική διαδικασία για την ικανοποίηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων τα οποία προβλέπονται στα άρθρα 11, 12 και 13 του ν. 2472/1997.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 22/2015

Αναγραφή επωνύμου σε λατινικούς χαρακτήρες σε διαβατήριο κατά παρέκκλιση από το πρότυπο ΕΛΟΤ 743

[...] Η Αρχή μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου [...]

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Σύμφωνα με την υπ' αριθμ.1/2013 γνωμοδότηση της Αρχής «5. Ειδικά για τον τύπο

και το περιεχόμενο ενδείξεων διαβατηρίου η με αριθμό 3021/22/10/6.7.2010 απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εξωτερικών και Δημόσιας Τάξης προβλέπει στο άρθρο 5 ότι: «Στο διαβατήριο αναγράφονται τα στοιχεία προσωπικής κατάστασης του κατόχου, ήτοι επώνυμο, όνομα, ιθαγένεια, ημερομηνία και τόπος γέννησης, φύλο και ύψος του κατόχου. Το επώνυμο και το όνομα αναγράφονται και με λατινικούς χαρακτήρες, με μεταγραφή σύμφωνα με το πρότυπο ΕΛ.Ο.Τ. 743, που καθορίζεται από την υπ' αριθμ. ΔΙΕΜ Φ.06.5/Α 12167/28-9-1983 απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης (Β' - 579). Τα ανωτέρω στοιχεία αναγράφονται με λατινικούς χαρακτήρες κατά παρέκκλιση του προτύπου αυτού, ύστερα από αίτημα του ενδιαφερομένου, με βάση τη διαφορετική εγγραφή που υφίσταται σε δημόσιο έγγραφο ημεδαπής ή αλλοδαπής αρχής το οποίο υποχρεούται να επιδείξει. Φωτοαντίγραφο του εγγράφου αυτού τηρείται μαζί με τα υπόλοιπα δικαιολογητικά». 6. Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι απόκλιση από τους κανόνες μεταγραφής του ονοματεπωνύμου σε λατινικούς χαρακτήρες σύμφωνα με το πρότυπο ΕΛΟΤ 743 στα υπό έκδοση διαβατήρια δικαιολογείται μετά από αίτημα του ενδιαφερόμενου προσώπου, όταν αυτό στηρίζεται σε διαφορετική εγγραφή που υφίσταται σε δημόσιο έγγραφο ημεδαπής ή αλλοδαπής αρχής. 7. Διπλή αναγραφή του ονόματος, δηλαδή τόσο κατά το πρότυπο ΕΛΟΤ 743 όσο και κατά τον τρόπο μεταγραφής σε παλαιότερο δημόσιο έγγραφο με την προσθήκη ανάμεσα στους δύο τρόπους γραφής του αγγλικού διαζευκτικού όρου «OR», στην οποία κατέληξε το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους με τη με αριθμό 401/2011 γνωμοδότησή του (διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του ΝΣΚ www.nsk.gov.gr) για λόγους αποτελεσματικότερης διασφάλισης της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, μέσω της δυνατότητας πληρέστερου ελέγχου της έκνομης συμπεριφοράς πολιτών, μπορεί να γίνει δεκτή μόνο στην περίπτωση που η διπλή αναγραφή στη μηχανικώς αναγνώσιμη ζώνη του διαβατηρίου είναι τεχνικά δυνατή».

2. Επειδή στην κρινόμενη υπόθεση, η προσφεύγουσα ζητά να αναγραφεί το επώνυμο της στο υπό έκδοση διαβατήριο σε λατινικούς χαρακτήρες ως «...», επειδή α) με τον τρόπο αυτό το επώνυμο αναγράφεται και σε άλλα μέλη της οικογένειάς της, β) με τον τρόπο αυτό είχε αναγράφεται σε προγενέστερα διαβατήρια της ημεδαπής και αλλοδαπής γ) με το επώνυμο «...» η οικογένειά της καθιέρωσε επαγγελματικές και εμπορικές σχέσεις με το εξωτερικό εξήντα (60) και πλέον έτη, οπότε η διπλή αναγραφή ενδέχεται να δημιουργήσει πρόβλημα διαφορετικής ηχητικής απόδοσης, αλλά και ταυτοπροσωπίας στις επαγγελματικές και εμπορικές υποχρεώσεις της, δ) η διπλή αναγραφή θα δημιουργήσει προβλήματα στην εξακρίβωση της ταυτότητας του υιού της και της οικογενείας της στην αλλοδαπή και ε) η Αρχή έχει ήδη αποφανθεί στην περίπτωση του εγγονού της με την υπ' αριθμ. .../2014 Απόφασή.

Επειδή, όσον αφορά το δεύτερο αίτημα της προσφεύγουσας για την αλλαγή του ονόματός της από «...» σε «...», η Αρχή, σύμφωνα με την Γνωμοδότησή της υπ' αριθμ. 1/2013, έκρινε ότι απόκλιση από τους κανόνες μεταγραφής του ονοματεπωνύμου σε λατινικούς χαρακτήρες σύμφωνα με το πρότυπο ΕΛΟΤ 743 στα υπό έκδοση διαβατήρια δικαιολογείται μετά από αίτημα του ενδιαφερόμενου προσώπου, όταν αυτό στηρίζεται σε διαφορετική εγγραφή που υφίσταται σε δημόσιο έγγραφο ημεδαπής ή αλλοδαπής αρχής (πρβλ. ΣτΕ 1189/2005, 1602/2005). Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα αν και προσκόμισε παλαιότερα διαβατήρια με την αναγραφή του

ονόματός της ως «...», δεν προκύπτει από τις αναφορές της προς τη Δ/νση Διαβατηρίων και Εγγράφων Ασφαλείας και τον Προϊστάμενο του Κλάδου Ασφάλειας του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας τις οποίες προσκόμισε στην Αρχή, ότι υπέβαλε αίτημα για την αλλαγή του ονόματός της.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή αποφαινεται ότι το επώνυμο της προσφεύγουσας στο υπό έκδοση διαβατήριο σε λατινικούς χαρακτήρες πρέπει να αναγραφεί ως «...», κατά παρέκκλιση από το πρότυπο ΕΛΟΤ 743, σύμφωνα με την Γνωμοδότηση 1/2013 της Αρχής που αναφέρεται στο σκεπτικό της παρούσας.

Όσον αφορά την αλλαγή του ονόματος από «...» σε «...», η Αρχή απορρίπτει το αίτημα.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 35/2015

Απόρριψη αίτησης νοσοκομείου για χορήγηση ευαίσθητων δεδομένων υγείας σε τρίτο για χρήση σε ποινικό δικαστήριο

[...] Η Αρχή μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου [...]

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Επειδή, οι διατάξεις των άρθρων 2 στοιχ. β', 4 παρ. 1 και 7 παρ. 2 στοιχ. γ' του ν. 2472/1997 καθορίζουν τους όρους και τις προϋποθέσεις για τη νόμιμη επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων που αφορούν στην υγεία. Οι διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 3 και 13 παρ. 3 στοιχ. β' του ν. 3418/2005 (Κώδικα Ιατρικής δεοντολογίας) προβλέπουν την κατ' εξαίρεση χορήγηση ιατρικών πιστοποιητικών σε τρίτο πρόσωπο, εφόσον έχει έννομο συμφέρον και το αποδεικνύει και τις προϋποθέσεις άρσης του ιατρικού απορρήτου.

2. Επειδή, όπως προκύπτει από το φάκελο της υπόθεσης, το Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών «Γ. Γεννηματάς» διαβιβάζει στην Αρχή την από .../.../2014 αίτηση της Α με την οποία η αιτούσα ζητεί από το Νοσοκομείο τα εξής:

α) Να διαπιστώσει την εγκυρότητα των ιατρικών σημειωμάτων που εκδόθηκαν από την ... Κλινική του Νοσοκομείου για τις Β και Γ.

β) Εάν τα ανωτέρω πρόσωπα είναι εγγεγραμμένες στο βιβλίο εισερχομένων του Νοσοκομείου.

γ) Εάν τα ανωτέρω πρόσωπα όντως είχαν εξετασθεί στις .../.../2009.

Τα ως άνω στοιχεία ζητεί η Α προκειμένου να τα χρησιμοποιήσει για υποστήριξη των δικαιωμάτων της ενώπιον δικαστηρίων. Κατόπιν αυτού το Νοσοκομείο ζητεί τη σχετική άδεια της Αρχής. Στις .../.../2014 η αιτούσα κηρύχθηκε ένοχη με την υπ. αριθμ. .../2014 απόφαση του Β' Μονομελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών και καταδικάστηκε σε φυλάκιση τεσσάρων (4) μηνών για το αδίκημα της απλής σωματικής βλάβης κατά συρροή εις βάρος των Β και Γ, οι οποίες φέρεται ότι την .../.../2009 εισήχθησαν προς εξέταση στο ως άνω νοσοκομείο μετά από

αναφερόμενο ξυλοδαρμό. Κατά της ως άνω απόφασης, η αιτούσα άσκησε έφεση στις .../.../2014 και, κατά συνέπεια, ισχυρίζεται ότι έχει έννομο συμφέρον να λάβει τα αιτούμενα στοιχεία προκειμένου να υποστηρίξει την έφεσή της.

3. Επειδή ο προβαλλόμενος σκοπός επεξεργασίας συνάδει με τις προαναφερόμενες διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1 στοιχ. β' και 7 παρ. 2 στοιχ. γ' του ν. 2472/1997, η χορήγηση όμως του συνόλου των στοιχείων, όπως αναφέρονται στην αίτηση, δεν είναι νόμιμη. Κατ' αρχήν όσον αφορά το υπό (α) αίτημα, δηλαδή να υποχρεώσει η Αρχή το Νοσοκομείο να διαπιστώσει την εγκυρότητα των ιατρικών σημειωμάτων κατά τα ανωτέρω, αυτό εκφεύγει των αρμοδιοτήτων της Αρχής, καθώς η Αρχή είναι αρμόδια να εκδίδει άδεια για επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, στην έννοια της οποίας περιλαμβάνεται μεν, κατ' άρθρο 2 περ. δ του ν. 2472/1997, η διαβίβαση σε τρίτους προσωπικών δεδομένων, όχι όμως και η διαπίστωση της γνησιότητας εγγράφων που φέρονται να έχουν εκδοθεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Η αρμοδιότητα αυτή ανήκει στο Δικαστήριο το οποίο κρίνει την επίδικη διαφορά. Ως εκ τούτου, ως προς το αίτημα αυτό, η αίτηση πρέπει να απορριφθεί. Περαιτέρω, τα υπό (β) και (γ) αιτήματα αφορούν καταρχήν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όμως αυτά ως εκ περισσού υποβάλλονται, καθόσον οι αιτούμενες πληροφορίες προκύπτουν από τα προσκομιζόμενα ιατρικά σημειώματα, τα οποία, όπως συνομολογεί η αιτούσα Α, κατετέθησαν στην πρωτόδικη δίκη και άρα αποτελούν μέρος της σχετικής δικογραφίας.

4. Η Αρχή με σειρά αποφάσεων της έχει κρίνει (βλ. ιδίως αποφάσεις της Αρχής 147/2001, 31/2005, 49/2005, 10/2006, 181/2014 και 188/2014, διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της) ότι δεν επιλαμβάνεται σχετικά με τη νομιμότητα της συλλογής και χρήσης προσωπικών δεδομένων, όταν εκκρεμεί ποινική δίκη ή διενεργείται προανάκριση ή ανάκριση. Αρμόδιος να κρίνει, στο πλαίσιο της αξιολόγησης των αποδεικτικών μέσων ή του ανακριτικού υλικού, αν η συλλογή και χρήση των δεδομένων είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του ν. 2472/1997, δεδομένου μάλιστα ότι το δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων του ατόμου κατοχυρώνεται πλέον και συνταγματικά στο άρθρο 9Α του Συντάγματος, είναι ο δικαστικός ή εισαγγελικός λειτουργός, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η υπόθεση. Εξάλλου, η Αρχή επισημαίνει ότι για λόγους διάκρισης των εξουσιών (άρθρο 26 Συντάγματος) δεν είναι αρμόδια να εξετάζει τη νομιμότητα της συλλογής και δικαστικής χρήσης προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο εκκρεμούς δίκης. Οι δε τυχόν αντιρρήσεις του υποκειμένου των δεδομένων για την εν λόγω επεξεργασία, μπορούν να προβληθούν ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου ως ενστάσεις ή να περιληφθούν στο φάκελο της δικογραφίας (στο πλαίσιο των προτάσεων ή σε προσθήκη- αντίκρουση).

5. Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι η ποινική δίκη διέπεται από τις ειδικότερες διατάξεις της ποινικής δικονομίας και η όλη διαδικασία στο πλαίσιο αυτής διενεργείται από ανεξάρτητους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς. Συνεπώς, καθ' ο μέρος τα αιτούμενα έγγραφα, αν και περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, αποτελούν μέρος της δικογραφίας, η Αρχή δεν έχει αρμοδιότητα να επιληφθεί. Εάν, αντιθέτως, τα αιτούμενα έγγραφα δεν βρίσκονται στο φάκελο της δικογραφίας, μπορούν οι κατηγορούμενοι και ο πολιτικός ενάγων να ζητήσουν από το Δικαστήριο να διατάξει περισσότερες αποδείξεις με σκοπό, με μέριμνα της Εισαγγελίας, να τεθούν στη δικογραφία που σχηματίσθηκε, εφόσον τα κρίνει απαραίτητα για τη διερεύνηση της

υποθέσεως. Συνεπώς η αίτηση πρέπει να απορριφθεί.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή απορρίπτει την αίτηση.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 39/2015

Επεξεργασία προσωπικών δεδομένων μέσω της διαδικτυακής υπηρεσίας Winbank for cards από την Τράπεζα Πειραιώς

[...] Η Αρχή μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου [...]

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Το άρθρο 2 του ν. 2472/1997, ορίζει ότι «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» είναι «κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων». «Υποκείμενο των δεδομένων» είναι «το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα, και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός η περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική».

Στο ίδιο άρθρο επίσης ορίζεται ως επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα «κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή». Επίσης, ως υπεύθυνος επεξεργασίας ορίζεται οποιοσδήποτε καθορίζει το σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός.

2. Σύμφωνα με το αρ. 4 παρ. 1 στοιχ. α) του ν. 2472/1997, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει να συλλέγονται με τρόπο θεμιτό και νόμιμο, για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών (αρχή του σκοπού). Επιπλέον, σύμφωνα με το αρ. 4 παρ. 1 στοιχ. β) του ν. 2472/1997, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι συναφή, πρόσφορα, και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας (αρχή της αναλογικότητας). Περαιτέρω, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνο όταν το υποκείμενο έχει δώσει τη συγκατάθεσή του, όπως επιτάσσει το αρ. 5 παρ. 1 του ν. 2472/1997. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 στοιχ. ια' του ν. 2472/1997, ως συγκατάθεση νοείται «κάθε ελεύθερη, ρητή και ειδική

δήλωση βουλήσεως που εκφράζεται με τρόπο σαφή, και εν πλήρη επιγνώσει, και με την οποία, το υποκείμενο των δεδομένων, αφού προηγουμένως ενημερωθεί, δέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο της επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν».

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, και χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου τους, εφόσον συντρέχει κάποια από τις περιπτώσεις που προβλέπονται, κατά τρόπο περιοριστικό, στην παρ. 2 του άρθρου αυτού. Ειδικότερα, η επεξεργασία επιτρέπεται και χωρίς τη συγκατάθεση όταν: «α) είναι αναγκαία για την εκτέλεση σύμβασης, στην οποία το συμβαλλόμενο μέρος είναι υποκείμενο των δεδομένων (...)».

3. Στην προκειμένη περίπτωση, η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων μέσω της διαδικτυακής υπηρεσίας «Winbank for cards» αποσκοπεί, όπως προαναφέρθηκε, στην αμεσότερη πληροφόρηση των πελατών του υπεύθυνου επεξεργασίας, που είναι κάτοχοι πιστωτικών καρτών, για τις κινήσεις των καρτών αυτών, και οι οποίοι δεν επιθυμούν να είναι εγγεγραμμένοι χρήστες στις υπηρεσίες ηλεκτρονικής τραπεζικής (winbank),. Ως εκ τούτου, καθίσταται σαφές ότι η εν λόγω επεξεργασία δεν μπορεί να εκληφθεί ως απολύτως απαραίτητη στο πλαίσιο των συμβατικών σχέσεων μεταξύ του υπευθύνου επεξεργασίας και των υποκειμένων των δεδομένων (ήτοι των πελατών), αφού η συγκεκριμένη πληροφόρηση για τις κινήσεις των καρτών μπορεί να παρέχεται και με άλλους τρόπους όπως μέσω ταχυδρομείου - η οποία μέθοδος εξάλλου ήδη ακολουθείται με βάση τα όσα δήλωσε ο υπεύθυνος επεξεργασίας: σημειωτέο δε ότι η παροχή της συγκεκριμένης διαδικτυακής υπηρεσίας δεν είναι συνήθης σε τράπεζες που επίσης παρέχουν πιστωτικές κάρτες στους πελάτες τους. Κατά συνέπεια, για την εν λόγω επεξεργασία δεν συντρέχει το στοιχείο της αναγκαιότητας και κατά αυτόν τον τρόπο δεν μπορεί να έχει εφαρμογή η ως άνω εξαίρεση του άρ. 5 παρ. 2 στοιχ. α) του ν. 2472/1997.

Με βάση τα παραπάνω, προκύπτει ότι η υπηρεσία «Winbank for cards» θα πρέπει να παρέχεται σε κάθε πελάτη του υπεύθυνου επεξεργασίας μόνο κατόπιν συγκατάθεσής του - ήτοι ο πελάτης θα πρέπει να δηλώσει σαφώς, ρητώς και ειδικώς (άρ. 2 στοιχ. ια' του ν. 2472/1997) ότι συγκατατίθεται για την εν λόγω επεξεργασία. Η απαίτηση ότι το υποκείμενο των δεδομένων πρέπει να δώσει τη συγκατάθεσή του υποδηλώνει ότι η απλή αδράνειά του δεν επαρκεί και ότι απαιτείται κάποιο είδος θετικής ενέργειάς του για να υπάρχει συγκατάθεση (explicit consent ή αλλιώς σύστημα opt-in) - άλλωστε, διαφορετικά, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν έχει τη βεβαιότητα που απαιτείται για την ύπαρξη συγκατάθεσης (πβλ. Γνώμη 15/2011 της Ο.Ε. του Αρ. 29). Σημειωτέον, σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στις απαντήσεις του υπεύθυνου επεξεργασίας, η υπηρεσία «Winbank for cards» παρέχεται σε όλους τους πελάτες ανεξαιρέτως - ακόμα και σε αυτούς οι οποίοι χρησιμοποιούν τις γενικές υπηρεσίες ηλεκτρονικής τραπεζικής (winbank), οι οποίοι, με βάση τα όσα δήλωσε ο υπεύθυνος επεξεργασίας, δεν αποτελούν το κοινό στο οποίο απευθύνεται κατ' αρχάς η εν λόγω υπηρεσία - εκτός και αν πελάτης δηλώσει μέσω τηλεφώνου ότι δεν την επιθυμεί (σύστημα «opt-out»). Τούτο όμως δεν είναι σύμφωνο με τον ορισμό της συγκατάθεσης του άρ. 2 του ν. 2472/1997.

Εξάλλου, προκειμένου οι πελάτες του υπεύθυνου επεξεργασίας να παρέχουν την ελεύθερη, ρητή και ειδική συγκατάθεσή τους (άρθρο 2 στοιχ. ια' του ν. 2472/1997) για τη συγκεκριμένη επεξεργασία, απαιτείται να έχουν προηγουμένως ενημερωθεί για τα βασικά στοιχεία αυτής.

Τέτοια ενημέρωση ωστόσο δεν φαίνεται ότι παρέχεται επαρκώς. Συγκεκριμένα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας αναφέρει ότι η παροχή της εν λόγω υπηρεσίας συνομολογείται μεταξύ του πελάτη και της Τράπεζας στο πλαίσιο της σύμβασης χορήγησης πιστωτικής κάρτας. Ωστόσο, από το υπόδειγμα της σύμβασης που επισυνάφθηκε με το υπ' αριθμ. πρωτ. .../.../.../2014 έγγραφο του υπευθύνου επεξεργασίας δεν προκύπτει ότι παρέχεται πλήρης ενημέρωση (συγκεκριμένα, στη σύμβαση αναφέρεται: «(...) Ο κάτοχος μπορεί να ενημερώνεται για το μηνιαίο λογαριασμό του με τους εξής τρόπους: α) (...) β (...), γ) από την ηλεκτρονική διεύθυνση www.winbank.gr (...) ή και από την υπηρεσία winbank for cards (...)»), αφού αν ο πελάτης-κάτοχος πιστωτικής κάρτας δεν επισκεφθεί το διαδικτυακό τόπο της Τράπεζας (κάτι που είναι πιθανό, ιδίως δε για τους πελάτες που δεν αξιοποιούν τις γενικές υπηρεσίες ηλεκτρονικής τραπεζικής (winbank)), δεν θα είναι ενήμερος για τα χαρακτηριστικά της εν λόγω υπηρεσίας, η οποία μάλιστα ενέχει και κινδύνους ως προς την ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων, όπως επισημαίνεται στη συνέχεια στη Σκέψη 4. όπως Με βάση το υπόμνημα του υπευθύνου επεξεργασίας, η ενημέρωση τελικά επαφίεται στους εκάστοτε υπαλλήλους του υπευθύνου επεξεργασίας και είναι προφορική.

Συνεπώς, για τη συγκεκριμένη επεξεργασία δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 5 του ν. 2472/1997.

4. Το άρθρο 10, παρ. 3 του ν. 2472/1997 ορίζει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση και κάθε άλλη μορφή αθέμιτης επεξεργασίας. Αυτά τα μέτρα πρέπει να εξασφαλίζουν επίπεδο ασφαλείας ανάλογο προς τους κινδύνους που συνεπάγεται η επεξεργασία και η φύση των δεδομένων που είναι αντικείμενο της επεξεργασίας.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, τα δεδομένα που αφορούν στην κίνηση της πιστωτικής κάρτας αποκαλύπτουν πληροφορίες ιδιαίτερα σημαντικές για τον κάτοχό της, όπως πληροφορίες οικονομικής φύσης από τις οποίες μπορούν να προκύψουν συμπεράσματα για την οικονομική του κατάσταση και το καταναλωτικό του προφίλ - τα ενδιαφέροντά του. Ως εκ τούτου, μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση τρίτων στα δεδομένα που παρέχει η υπηρεσία «Winbank for cards» μπορεί να επιφέρει δυσμενείς συνέπειες στο υποκείμενο των δεδομένων (κάτοχο της κάρτας). Τούτο δε επιτείνεται από το γεγονός ότι κάθε μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση στα ως άνω δεδομένα δεν γίνεται αντιληπτή από τον κάτοχο της κάρτας - αφού ο χρήστης της υπηρεσίας δεν μπορεί να γνωρίζει τις προσβάσεις που πραγματοποιούνται για τις κινήσεις των καρτών του μέσω της διαδικτυακής αυτής υπηρεσίας - με αποτέλεσμα να υφίσταται κίνδυνος συνεχών παράνομων προσβάσεων σε μόνιμη βάση και για πολύ μεγάλα χρονικά διαστήματα, χωρίς αυτό να γίνεται αντιληπτό. Συνεπώς, για την πρόσβαση στα δεδομένα που παρέχει η υπηρεσία θα πρέπει να είναι σε εφαρμογή ισχυροί μηχανισμοί αυθεντικοποίησης των χρηστών αυτής.

Ο υπάρχων μηχανισμός αυθεντικοποίησης βασίζεται κατά κύριο λόγο σε στοιχεία που αναγράφονται επάνω στην πιστωτική κάρτα, καθώς και στην ημερομηνία γέννησης του κατόχου τους, ενώ επιπροσθέτως, όπως αναφέρει ο υπεύθυνος επεξεργασίας στο υπόμνημά του, το σύστημα δεν επιτρέπει την πρόσβαση στην τρίτη αποτυχημένη προσπάθεια. Τα ανωτέρω όμως δεν μπορούν να θεωρηθούν επαρκής μηχανισμός για την πιστοποίηση της ταυτότητας του

χρήστη της υπηρεσίας για τους κάτωθι λόγους: α) τα στοιχεία που αναγράφονται επάνω στην κάρτα μπορούν να τεθούν σε γνώση οποιουδήποτε τρίτου στον οποίο δίνεται η δυνατότητα να έχει φυσική πρόσβαση στην κάρτα έστω και για λίγα δευτερόλεπτα (π.χ. έμπορος/πωλητής σε κατάστημα, άτομο του στενού οικογενειακού/φιλικού περιβάλλοντος του κατόχου κτλ.), β) η ημερομηνία γέννησης του κατόχου της κάρτας μπορεί να είναι ήδη γνωστή σε κάποιον τρίτο (π.χ. σε άτομο του στενού περιβάλλοντος) ή σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να ευρεθεί από το Διαδίκτυο (π.χ. από κάποια διαδικτυακή υπηρεσία κοινωνικής δικτύωσης ή από δημόσια προσβάσιμη διαδικτυακή πηγή¹). Επιπλέον, η ημερομηνία γέννησης εμφανίζεται και σε έγγραφα στα οποία δύναται να έχει, έστω και προσωρινά, νόμιμη πρόσβαση κάποιος τρίτος ο οποίος θα μπορούσε επίσης να έχει ταυτόχρονα προσωρινή πρόσβαση και στην πιστωτική κάρτα (για παράδειγμα, τέτοιο έγγραφο είναι η άδεια οδήγησης, η οποία μπορεί να επιδοθεί, μαζί με την πιστωτική κάρτα, σε κατάσταση ενοικίασης αυτοκινήτων).

Ως εκ τούτου, ο μηχανισμός αυθεντικοποίησης των χρηστών της υπηρεσίας «Winbank for cards» που έχει επιλέξει ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν είναι επαρκής, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους που συνεπάγεται η επεξεργασία και η φύση των υπό επεξεργασία δεδομένων. Άλλωστε, το γεγονός ότι δεν υπήρξε ποτέ, προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας, διαμαρτυρία από πελάτη του για παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν συνεπάγεται ότι τέτοια παραβίαση δεν έλαβε χώρα, ακριβώς γιατί οι ως άνω παράνομες προσβάσεις που περιγράφονται δεν μπορούν να γίνουν αντιληπτές.

Κατά συνέπεια, για τη συγκεκριμένη επεξεργασία δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 10 του ν. 2472/1997.

6. Ενόψει των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν, και λαμβάνοντας υπόψη και τις διεθνείς πιστοποιήσεις ασφαλείας που έχει λάβει ο υπεύθυνος επεξεργασίας, η Αρχή κρίνει ότι πρέπει να επιβληθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας η προβλεπόμενη στο άρθρο 21 παρ. 1 στοιχ. α' του ν. 2472/1997 κύρωση της προειδοποίησης όσον αφορά στη μη λήψη σαφούς, ρητής και ειδικής συγκατάθεσης των πελατών του για τη διαδικτυακή υπηρεσία «winbank for cards», καθώς και για τη μη λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων ασφαλείας κατά την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων μέσω της συγκεκριμένης διαδικτυακής εφαρμογής, ήτοι για το μη ισχυρό μηχανισμό αυθεντικοποίησης των χρηστών αυτής.

Ειδικότερα, για την υπηρεσία "winbank for cards", ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να πράξει τα κάτωθι:

α) Να διασφαλίσει ότι, για τους νέους πελάτες-κατόχους πιστωτικών καρτών, η υπηρεσία «Winbank for cards» θα παρέχεται μόνο εφόσον δηλώσουν ρητώς και ειδικώς ότι την επιθυμούν (σύστημα «opt-in»), αφού προηγουμένως ενημερωθούν για τα βασικά χαρακτηριστικά αυτής. Η δήλωση συγκατάθεσης θα πρέπει να παρέχεται από τους πελάτες, με φυσική τους παρουσία, σε κατάστημα της Τράπεζας ή ηλεκτρονικά, με τρόπο τέτοιο που να διασφαλίζεται η πιστοποίηση της ταυτότητας του αιτούντος. Επισημαίνεται ιδιαίτερα ότι η υπογραφή από τον πελάτη της

¹ Για παράδειγμα, η ημερομηνία γέννησης προκύπτει άμεσα από τον Αριθμό Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ), ο οποίος μπορεί να εμφανίζεται σε έγγραφο ανηρτημένο στον ιστοτόπο ΔΙΑΥΓΕΙΑ ή στον ιστοτόπο του Α.Σ.Ε.Π.

σύμβασης χορήγησης πιστωτικής κάρτας δεν συνεπάγεται αυτόματα την αποδοχή χρήσης της εν λόγω υπηρεσίας, γιατί δεν πιστοποιείται ότι τηρήθηκαν τα ανωτέρω.

β) Να φροντίσει αμελλητί, για τους νυν πελάτες-κατόχους πιστωτικών καρτών της Τράπεζας, που δεν έχουν δηλώσει την αντίρρησή τους για την εν λόγω υπηρεσία, να υπάρξει ατομική ενημέρωση σχετικά με την υπηρεσία «Winbank for cards» (μέσω ταχυδρομικής επιστολής, μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή σύντομου γραπτού μηνύματος SMS), στην οποία ενημέρωση θα αναφέρεται ότι η υπηρεσία είναι ήδη ενεργή, θα περιγράφονται τα χαρακτηριστικά αυτής αλλά και ο τρόπος με τον οποίο μπορεί κάποιος να ζητήσει τη διακοπή της.

γ) Να τροποποιήσει, εντός τριών μηνών, την υπηρεσία «Winbank for cards» ως προς τα μέτρα ασφάλειας αυτής, έτσι ώστε να υλοποιείται στο πλαίσιο αυτής ισχυρός μηχανισμός αυθεντικοποίησης των χρηστών της. Προς τούτο σημειώνεται ότι, για την αυθεντικοποίηση θα πρέπει να απαιτείται κωδικός πρόσβασης (συνθηματικό) από τον κάθε χρήστη (είτε ένα γενικό συνθηματικό είτε συνθηματικό μιας χρήσης), κατά τρόπο τέτοιο ώστε αυτό να είναι εις γνώσιν μόνο του ιδίου. Η χορήγηση αυτού στο χρήστη θα γίνεται κατόπιν αίτησής του, η οποία αυτομάτως θα υπέχει και θέση δήλωσης συγκατάθεσης για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων μέσω της εν λόγω υπηρεσίας.

δ) Να διασφαλίζει ότι, για κάθε τυχόν μελλοντική τροποποίηση της εν λόγω υπηρεσίας, θα παρέχεται πρόσφορη σχετική ενημέρωση στους χρήστες αυτής (για παράδειγμα, μέσω αναδυόμενου ηλεκτρονικού μηνύματος κατά τη σύνδεσή τους).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Απευθύνει, με βάση το άρθρο 21 παρ. 1 στοιχ. α' του ν. 2472/1997, προειδοποίηση στην Τράπεζα Πειραιώς, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, για παραβίαση του άρθρου 5 του ν. 2472/1997 και για την παραβίαση του άρθρου 10 του ν. 2472/1997, αναφορικά με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων μέσω της διαδικτυακής υπηρεσίας «winbank for cards».

Καλεί την Τράπεζα Πειραιώς να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για τη νόμιμη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων των πελατών της μέσω της διαδικτυακής υπηρεσίας «winbank for cards», όπως αυτά περιγράφονται στο σημείο 6 του σκεπτικού της παρούσας, καθώς επίσης και να ενημερώσει σχετικώς την Αρχή για την τήρηση των ανωτέρω.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 45/2015

Εξέταση της αίτησης θεραπείας κατά της απόφασης 29/2012 της Αρχής

[...] Η Αρχή μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου [...]

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Επειδή, το άρθρο 24 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ΚΔΔιαδ), που κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του ν.2690/1999 (ΦΕΚ Α' 45) ορίζει τα εξής: «Αν από τις σχετικές διατάξεις δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης της, κατά το επόμενο άρθρο, ειδικής διοικητικής, ή ενδικοφανούς προσφυγής, ο ενδιαφερόμενος, για την αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των έννομων συμφερόντων του που προκαλείται από ατομική διοικητική πράξη μπορεί, για οποιονδήποτε λόγο, με αίτησή του, να ζητήσει, είτε από τη διοικητική αρχή η οποία εξέδωσε την πράξη, την ανάκληση ή την τροποποίησή της (αίτηση θεραπείας), είτε, από την αρχή η οποία προΐσταται εκείνης που εξέδωσε την πράξη, την ακύρωσή της (ιερραρχική προσφυγή). (...)». Εξάλλου, το άρθρο 21 του ΚΔΔιαδ προβλέπει ότι: «1. Αρμόδιο για την ανάκληση ατομικής διοικητικής πράξης όργανο είναι εκείνο που την εξέδωσε ή που είναι αρμόδιο για την έκδοσή της. 2. Για την ανάκληση δεν είναι απαραίτητο να τηρείται η διαδικασία που προβλέπεται για την έκδοση της πράξης, εκτός αν ανακαλείται πράξη νόμιμη ή πράξη παράνομη ύστερα από εκτίμηση πραγματικών περιστατικών». Στην κρινόμενη υπόθεση, προκύπτει ότι ο Β ζητεί με την αναφερόμενη στο ιστορικό αίτησή του την ανάκληση ή την τροποποίηση (αίτηση θεραπείας) της απόφασης 29/2012 της Αρχής. Με την εν λόγω αίτηση εισφέρεται ως νέο στοιχείο ενώπιον της Αρχής η αθωωτική υπέρ του Β υπ' αρ. 1801/2014 αμετάκλητη απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Πλημμελημάτων Αθηνών, η οποία συνιστά νόμιμο λόγο επανεξέτασης της υπόθεσης ενώπιον της Αρχής.

2. Επειδή, η Αρχή με την απόφαση 29/2012 έκρινε ότι: « (...) Επειδή, ακολούθως, στον εν λόγω ιστοχώρο δημοσιεύτηκε η έκθεση εργαστηριακής πραγματογνωμοσύνης που διενεργήθηκε από την Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών της Ελληνικής Αστυνομίας στην οποία αναγράφονται τα αποτελέσματα των εργαστηριακών εξετάσεων της ανάλυσης DNA μέσω δεκαέξι γενετικών τόπων STRs που προσδιορίστηκαν από το οστό του εκλιπόντος και από δείγματα αίματος που ελήφθησαν, μεταξύ άλλων, και από την Α. Η δημοσίευση αυτή συνιστά επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. δ' του ν.2472/1997. Τα STRs είναι διαδοχικές επαναλήψεις μιας μικρής αλληλουχίας DNA. Οι πληροφορίες που αναγράφονται στους γενετικούς τόπους STRs αποκαλύπτουν την συγγένεια ενός προσώπου, αλλά επιπλέον είναι πιθανόν να αποκαλύπτουν πληροφορίες σχετικά με την φυλετική ή εθνική καταγωγή ή ακόμα την προσβολή από ορισμένη ασθένεια ή την προδιάθεση του ατόμου για την εκδήλωση συγκεκριμένης ασθένειας. Παλιότερα υπερίσχυε η αντίληψη ότι στο μη κωδικοποιημένο τμήμα του DNA περιέχονται μόνο πληροφορίες που αφορούν στην συγγένεια, δηλαδή απλά προσωπικά δεδομένα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. α' του ν.2472/1997. Ωστόσο, σύμφωνα με τις νέες επιστημονικές ανακαλύψεις προκύπτουν και από μη κωδικοποιημένα τμήματα του DNA πληροφορίες, όπως η εθνική καταγωγή ή προσβολή από ορισμένη ασθένεια ή η προδιάθεση του ατόμου από συγκεκριμένη ασθένεια, δηλαδή ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. β' του ν.2472/1997 (βλ. John M. Butler: Genetics and Genomics of Core Short Tandem Repeat Loci Used in Human Identity Testing, σε J Forensic Sci, March 2006, Vol. 51 No 2, σελ. 259 – 261). Σε κάθε περίπτωση, η Αρχή δέχεται ότι, ανεξαρτήτως του ειδικού χαρακτηρισμού των γενετικών τόπων STRs ως ευαίσθητα ή απλά προσωπικά δεδομένα,

η δημοσίευση τους σε ιστοσελίδα του διαδικτύου – ακόμα και αν τα δεδομένα παραμείνουν δημοσιευμένα επί μικρό χρονικό διάστημα, ενόψει του ότι είναι δυνατόν να αποθηκευτούν και να τύχουν περαιτέρω επεξεργασίας και αναδημοσίευσης σε μεταγενέστερο χρόνο – ενέχει διακινδύνευση του δικαιώματος στην ιδιωτικότητα του ατόμου και θα έπρεπε για το λόγο αυτό να είχε ληφθεί άδεια της Αρχής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 του ν.2472/1997. Δεδομένου, ωστόσο, ότι υπάρχει αμφισβήτηση στην επιστημονική κοινότητα για την αξιοποίηση της πληροφοριακής αξίας των γενετικών τόπων STRs η Αρχή δεν επιβάλλει διοικητική κύρωση στον Β για τη μη λήψη άδειας από την Αρχή. Η Αρχή, περαιτέρω, δέχεται ότι για το σκοπό της πληροφόρησης, τον οποίο επικαλείται ο Β για τη δημοσίευση των γενετικών τόπων STRs της καταγγέλλουσας, αρκούσε μόνο η ανάρτηση του αποτελέσματος της εργαστηριακής ανάλυσης της Διεύθυνσης Εγκληματολογικών Ερευνών της Ελληνικής Αστυνομίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 4 του ν.2472/1997, στην οποία πάντως δεν αναγράφονται ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα. Τέλος, η Αρχή αναγνωρίζει ως ελαφρυντική περίπτωση το γεγονός ότι οι γενετικοί τόποι STRs ήταν αναρτημένοι για σύντομο χρονικό διάστημα στην ιστοσελίδα ..., μετά την πάροδο του οποίου «μαυρίστηκαν» από το Β, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, ώστε να μην μπορούν να είναι αναγνώσιμοι. Εξάλλου, η Αρχή έλαβε υπόψη της τα στοιχεία της οικονομικής του κατάστασης που προσκόμισε ο Β, από τα οποία προκύπτει αδυναμία πληρωμής υψηλού προστίμου» (σκ. 10 απόφασης 29/2012).

3. Επειδή, το Τριμελές Εφετείο Πλημμελημάτων Αθηνών στην υπ' αρ. 1801/2014 απόφασή του δέχτηκε ότι ο Β λόγω της δημοσιογραφικής ενασχόλησής του στο τηλεοπτικό σταθμό «ΣΚΑΙ» με το γεγονός της εξαφάνισης του Δ την είχε έντονο και εύλογο δημοσιογραφικό ενδιαφέρον για την άντληση πληροφοριών για τη ζωή, τη διδασκαλία και τη βιοθεωρία του καθηγητή Δ, ενώ έγινε και βιογράφος του. Ακολούθως, το Δικαστήριο έκρινε ότι η ανάρτηση των γενετικών τόπων STRs της Α στις ιστοσελίδες ... (της οποίας κατά το χρόνο της ανάρτησης στο διαδίκτυο κάτοχος ονόματος χώρου και διαχειριστής ήταν ο Β), ... και ... συνιστά επεξεργασία απλών και όχι ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Επιπλέον, το Δικαστήριο δέχτηκε ότι η ανάρτηση των γενετικών τόπων STRs στην ιστοσελίδα δεν έγινε από τον Β, αλλά από τον προγραμματιστή Ε, στον οποίο έδωσε την εντολή να καλύψει τους γενετικούς τόπους STRs, το οποίο δεν συνέβη από παραδρομή του ως άνω προγραμματιστή. Τέλος, το Δικαστήριο δέχτηκε ότι: « (...) η επεξεργασία και ανάρτηση των ως άνω προσωπικών δεδομένων της εγκαλούσας και της θυγατέρας της που δεν αποτελούσαν ευαίσθητα δεδομένα, αλλά απλά προσωπικά δεδομένα, κατά τα προεκτιθέμενα, έγινε από τον κατηγορούμενο, κατά τον προαναφερόμενο τρόπο, με αποκλειστικό σκοπό την πληροφόρηση, ενημέρωση και κατατόπιση του κοινού, σχετικά με το θάνατο του Δ, ενόψει της μεγάλης αμφισβήτησης που δημιούργησε το γεγονός αυτό, η σθεναρή αμφισβήτηση τούτου από την εγκαλούσε σύζυγό του, σε όλα τα επίπεδα, ακόμη και μετά την ανεύρεση του πτώματός του (...) Υπό τα δεδομένα αυτά της σθεναρής και επίμονης αμφισβήτησης του θανάτου του Δ, από άτομο που οικείου οικογενειακού του περιβάλλοντος, δηλαδή τη σύζυγό του, ο κατηγορούμενος δεν είχε ηπιότερο τρόπο να πληροφορήσει αποφασιστικά το κοινό για το αντίθετο γεγονός, παρά μόνο με την ανάρτηση των παραπάνω εγγράφων (...)».

4. Επειδή, περαιτέρω, το άρθρο 4 παρ. 1 του από 22.11.1984 7ου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), που κυρώθηκε και ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το ν.1705/1987 (ΦΕΚ Α' 89), προβλέπει ότι: «Κανένας δεν μπορεί να διωχθεί ή καταδικασθεί ποινικά από τα δικαστήρια του ίδιου Κράτους για μια παράβαση για την οποία ήδη αθώωθηκε ή καταδικάστηκε με αμετάκλητη απόφαση σύμφωνα με το νόμο και την ποινική δικονομία του Κράτους αυτού». Η ρητή αυτή κατοχύρωση της γενικής αρχής του δικαίου *ne bis in idem* έχει εξειδικευθεί από τη νομολογία του ΕΔΔΑ, σύμφωνα με την οποία η έννοια της «ποινικής δίωξης ή καταδίκης» στο άρθρο 4 παρ. 1 του προαναφερόμενου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ είναι αντίστοιχη της έννοιας της «κατηγορίας ποινικής φύσεως» του άρθρου 6 παρ. 1 ΕΣΔΑ, και για την υπαγωγή στην έννοια αυτή ισχύουν τρία κριτήρια, γνωστά ως «κριτήρια Engel»¹. Η Αρχή, δοθέντος και του εκ του Συντάγματος αποδιδόμενου σε αυτήν ρόλου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 9Α και 101 Συντάγματος, που προστατεύει ατομικό δικαίωμα, το οποίο κατοχυρώνεται στο Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και ενσωματώθηκε στη Συνθήκη της Λισσαβώνας στο δεύτερο κεφάλαιο περί ελευθερίας (άρθρο 8)², και τέθηκε σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009, δέχεται ότι το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων προστατεύεται ισότιμα με τα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις αρχές των διεθνών συμβάσεων. Ενόψει των ανωτέρω, η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τα κριθέντα από αμετάκλητη δικαστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου και συγκεκριμένα σέβεται το τεκμήριο αθωότητας του κρινομένου προσώπου, δεν δεσμεύεται όμως να κρίνει άλλες πτυχές παραβάσεων του ν.2472/1997, οι οποίες δεν συνδέονται αρρήκτως ή κινούνται ανεξαρτήτως από τα κριθέντα με την αθωωτική απόφαση του ποινικού Δικαστηρίου.

5. Επειδή, το Τριμελές Εφετείο Πλημμελημάτων Αθηνών διαμόρφωσε τη δικανική του πεποίθηση, συνεκτιμώντας την κατάθεση του Ζ ως μάρτυρα υπερασπίσεως του Β, ο οποίος δήλωσε ότι γνωμοδότησε ως προς το θέμα των γενετικών τόπων STRs και στην Αρχή, και την σχετική έκθεση πραγματογνωμοσύνης του, ως τεχνικού συμβούλου του τελευταίου. Από τα τηρούμενα στην Αρχή αρχεία, δυνάμει του άρθρου 19 του ν.2472/1997, προκύπτει και σε αντίθεση με τον ισχυρισμό που συνεκτίμησε το Τριμελές Εφετείο Πλημμελημάτων Αθηνών στην υπ' αρ. .../2014 απόφασή του, ότι ουδέποτε κλήθηκε ο Ζ από την Αρχή να παράσχει τις απόψεις του για το συγκεκριμένο ζήτημα, ούτε υπάρχει κάποια σχετική έκθεση του Ζ στα τηρούμενα αρχεία της Αρχής. Το γεγονός ότι δεν γνωμοδότησε ως ειδικός ο Ζ στην Αρχή συνομολογείται

¹ Ήτοι: α) το αν η σχετική νομοθετική διάταξη ανήκει στην ύλη του εθνικού ποινικού δικαίου, β) η φύση της παραβάσεως, και γ) η φύση και ο βαθμός σοβαρότητας της κυρώσεως που κινδυνεύει να υποστεί ο ενδιαφερόμενος, βλ. απόφαση ΕΔΔΑ από 08.06.1976, Engel και λοιποί κατά Κάτω Χωρών (αρ. προσφ. 5100/71, 5101/71, 5102/71, 5354/72, 5370/72), σκ. 82-85. Σύμφωνα με τα κριτήρια αυτά, έχει κριθεί ότι μπορούν να ενταχθούν στις ποινικές φύσεως και διοικητικές κυρώσεις π.χ. οι διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στο ελληνικό δίκαιο για τελωνειακές παραβάσεις, βλ. απόφαση ΕΔΔΑ από 27.09.2007 Σταυρόπουλος κατά Ελλάδος (αρ. προσφ. 35522/04) σκ. 39-40. Βλ. και αποφάσεις ΕΔΔΑ από 10.02.2009, Zolotukhin κατά Ρωσίας (αρ. προσφ. 14939/03), σκ. 52-56, 82-84 και ΕΔΔΑ από 16.06.2009, Ruotsalainen κατά Φινλανδίας (αρ. προσφ. 13079/03), σκ. 49 επ., και αποφάσεις της Αρχής, ιδίως, 8/2013, 122/2012. Πρβλ. όμως και αποφάσεις ΕΔΔΑ από 13.07.2010 Tendam κατά Ισπανίας (αρ. προσφ. 25720/05) σκ. 37 και ΕΔΔΑ από 27.09.2011 Hardo κατά Κροατίας (αρ. προσφ. 23272/07), σκ. 54, καθώς και αποφάσεις ΣΤΕ 486/2014, ΣΤΕ 12/2014, ΣΤΕ 2957/2013, ΣΤΕ 4162/2012, ΣΤΕ 2067/2011 και ΣΤΕ ΟΛ 990/2004 και απόφαση ΔΕΕ από 26.02.2013, Aklagaren κατά Hans Akerberg Fransson (υπόθεση C-617/10), σκ. 34 επ.

² Βλ. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, C 306/17.12.2007.

και από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Β, κατά την ακροαματική ενώπιον της Αρχής διαδικασία την 17η.02.2015.

6. Επειδή, ενόψει της υπ' αρ. .../2014 απόφασης του Τριμελούς Εφετείου Πλημμελημάτων Αθηνών πρέπει πρώτον να παρατηρηθεί ότι η Αρχή, με την απόφαση 29/2012, δέχτηκε μεν ότι η δημοσίευση των γενετικών τόπων σε ιστοσελίδα του διαδικτύου – ακόμα και αν τα δεδομένα παραμείνουν δημοσιευμένα επί μικρό χρονικό διάστημα, ενόψει του ότι είναι δυνατόν να αποθηκευτούν και να τύχουν περαιτέρω επεξεργασίας και αναδημοσίευσης σε μεταγενέστερο χρόνο – ενέχει διακινδύνευση του δικαιώματος στην ιδιωτικότητα του ατόμου και θα έπρεπε για το λόγο αυτό να είχε ληφθεί άδεια της Αρχής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 του ν.2472/1997. Πλην όμως, η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη ότι στην επιστημονική κοινότητα υπάρχει αμφισβήτηση για την αξιοποίηση της πληροφοριακής αξίας των γενετικών τόπων STRs, δεν επέβαλε διοικητική κύρωση στον Β για τη μη λήψη άδειας από την Αρχή. Συνεπώς, η συγκεκριμένη κρίση της Αρχής δεν επέφερε κάποια μεταβολή στο νομικό κόσμο ούτε παρήγαγε έννομες συνέπειες σε βάρος του Β για να μπορεί να δικαιολογηθεί για το λόγο αυτό η ανάκληση της υπ' αρ. 29/2012 απόφασης της Αρχής.

7. Επειδή, ενόψει της υπ' αρ. .../2014 απόφασης του Τριμελούς Εφετείου Πλημμελημάτων Αθηνών, πρέπει δεύτερον να σημειωθούν τα ακόλουθα: Ειδικά για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που πραγματοποιείται για δημοσιογραφικούς σκοπούς η διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν.2472/1997 προβλέπει ότι αυτή είναι κατ' εξαίρεση επιτρεπτή, ύστερα από άδεια της Αρχής: όταν: «η επεξεργασία αφορά δεδομένα δημοσίων προσώπων, εφόσον αυτά συνδέονται με την άσκηση δημοσίου λειτουργήματος ή τη διαχείριση συμφερόντων τρίτων, και πραγματοποιείται αποκλειστικά για την άσκηση δημοσιογραφικού επαγγέλματος. Η άδεια της αρχής χορηγείται μόνο εφόσον η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την εξασφάλιση του δικαιώματος πληροφόρησης επί θεμάτων δημοσίου ενδιαφέροντος καθώς και στο πλαίσιο καλλιτεχνικής έκφρασης και εφόσον δεν παραβιάζεται καθ' οιονδήποτε τρόπο το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής». Η Αρχή, ωστόσο, δεν εφαρμόζει την προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997, στο μέτρο που αυτή απαιτεί προηγούμενη άδειά της για την επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων κατά την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος. Και τούτο, διότι η από τη διάταξη αυτή απαιτούμενη άδεια της Αρχής συνιστά μέτρο προληπτικού ελέγχου του Τύπου και ως τέτοιο απαγορεύεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 14 παρ. 2 του Συντάγματος (βλ. και αποφάσεις της Αρχής 26/2007 σκ. 11 και 17/2008 σκ. 18). Κατά τα λοιπά, όμως, η διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997 είναι εφαρμοστέα, δεδομένου ότι θέτει ουσιαστικά κριτήρια για την άσκηση του δημοσιογραφικού λειτουργήματος και τη νομιμότητα της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων για δημοσιογραφικούς σκοπούς. Περαιτέρω, οι προϋποθέσεις που θέτει η συγκεκριμένη διάταξη γενικά του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν.2472/1997 αποτελούσες εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας επιβάλλεται να τύχουν εφαρμογής και στην επεξεργασία των απλών προσωπικών δεδομένων που πραγματοποιούνται κατά την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος (άρθρα 4 και 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του

ν.2472/1997 και 25 του Συντάγματος)³. Η Αρχή, με την απόφαση 29/2012 έκρινε αναφορικά με την ανάρτηση των γενετικών τόπων STRs της Α στην ιστοσελίδα ... ότι: «(...) για το σκοπό της πληροφόρησης, τον οποίο επικαλείται ο Β για τη δημοσίευση των γενετικών τόπων STRs της καταγγέλλουσας, αρκούσε μόνο η ανάρτηση του αποτελέσματος της εργαστηριακής ανάλυσης της Διεύθυνσης Εγκληματολογικών Ερευνών της Ελληνικής Αστυνομίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 4 του ν.2472/1997, στην οποία πάντως δεν αναγράφονται ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα (...)». Το αυτό συνομολόγησε και ο Β κατά την ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Αρχής την 17η.02.2015. Περαιτέρω επισημαίνεται ότι, σε αντίθεση με την διαπίστωση υποκειμενικής ευθύνης για τον καταλογισμό ποινικής ευθύνης στο πρόσωπο του δράστη, οι κανόνες προστασίας προσωπικών δεδομένων προβλέπουν, μεταξύ άλλων, ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι απόρρητη και διεξάγεται αποκλειστικά και μόνο από πρόσωπα που τελούν υπό τον έλεγχο του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία και μόνο κατ' εντολή του (άρθρο 10 παρ.1 του ν. 2472/1997), καθώς και ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας, οφείλει να επιλέγει πρόσωπα με αντίστοιχα επαγγελματικά προσόντα που παρέχουν επαρκείς εγγυήσεις από πλευράς τεχνικών γνώσεων και προσωπικής ακεραιότητας για την τήρηση του απορρήτου (άρθρο 10 παρ. 2 του ν.24272/1997). Εν προκειμένω, ο προγραμματιστής Ε δρούσε ως εκτελών την επεξεργασία (άρθρο 2 στοιχ. η' του ν.2472/1997), υπό την εντολή Β, ως υπευθύνου επεξεργασίας (άρθρο 2 στοιχ. ζ' του ν.2472/1997). Η ανάρτηση – έστω και ολιγοήμερη – μη «μαυρισμένων» των γενετικών τόπων STRs της Α, συνιστά επεξεργασία για την οποία υπεύθυνος, από σκοπιάς προστασίας προσωπικών δεδομένων, είναι ο Β, ως υπεύθυνος επεξεργασίας. Ενόψει των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει ότι η ανάρτηση αναγνώσιμων των γενετικών τόπων STRs της Α στην ιστοσελίδα ... από τον προγραμματιστή Ε, εκτελούντα την επεξεργασία για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας Β, έστω και κατά μερική παράβαση εντολής του, συνιστά παράνομη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που προσκρούει στην αρχή της αναλογικότητας του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. β' του ν.2472/1997, καθώς ο σκοπός της ενημέρωσης του κοινού μπορούσε αντικειμενικά να επιτευχθεί με τη δημοσίευση μόνο του αποτελέσματος της εργαστηριακής ανάλυσης της Διεύθυνσης Εγκληματολογικών Ερευνών της Ελληνικής Αστυνομίας. Η Αρχή αναγνωρίζει ως ελαφρυντική περίπτωση το γεγονός ότι οι γενετικοί τόποι STRs παρέμειναν αναρτημένοι για σύντομο χρονικό διάστημα στην ιστοσελίδα ..., μετά την πάροδο του οποίου «μαυρίστηκαν» από το Β, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, ώστε να μην μπορούν να είναι αναγνώσιμοι, καθώς και ότι η σχετική ανάρτηση έγινε από τον προγραμματιστή Ε, κατά παράβαση της εντολής του Β, ως υπευθύνου επεξεργασίας. Περαιτέρω, η Αρχή συνεκτιμώντας και τη υπ' αρ. .../2014 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Πλημμελημάτων Αθηνών, δέχεται ότι η ανάρτηση του ιδιόγραφου σημειώματος της Α με την υπογραφή της που χρησιμοποιήθηκε από τις αστυνομικές αρχές για την ταυτοποίηση του ανευρεθέντος νεκρού είναι λόγω της μεγάλης αμφισβητήσεως που υπήρχε στα όρια του ανεκτού μέτρου (αναλογικότητας). Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, η Αρχή κρίνει, κατά πλειοψηφία, ότι πρέπει να επιβληθεί διοικητική κύρωση, κατ' άρθρο 21

³ Βλ. ιδίως απόφαση ΕφΑθ 3808/2014.

του ν.2472/1997, στον Β, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, για τη δημοσιοποίηση στην ιστοσελίδα ... των γενετικών τόπων της Α, ανεξάρτητα αν οι ανωτέρω γενετικοί τόποι θεωρηθούν ως απλά προσωπικά ή ευαίσθητα δεδομένα. Προσήκουσα δε επιβλητέα διοικητική κύρωση, συνεκτιμώμενης της οικονομικής κατάστασης του Β και της περαιτέρω συμπεριφοράς του, κρίνεται αυτή του προστίμου ύψους χιλίων (1.000) ευρώ. Αντίθετα, κατά την άποψη τριών μελών της Αρχής, η αθώωση του υπευθύνου επεξεργασίας από ποινικό δικαστήριο – λόγω αποκλειστικής υπαιτιότητας του εκτελούντος την επεξεργασία, αλλά και για λόγους απόμεινους της αναγκαιότητας της επεξεργασίας εν σχέσει προς το ενδιαφέρον του κοινού – υπαγορεύει την επιβολή σ' αυτόν μόνον της συστάσεως για την σχολαστικότερη του λοιπού τήρηση μέτρων ασφαλείας της επεξεργασίας.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή,

α) δέχεται την αίτηση θεραπείας του Β κατά της απόφασης 29/2012 της Αρχής ενόψει της αθωωτικής υπ' αρ. .../2014 απόφασης του Τριμελούς Εφετείου Πλημμελημάτων Αθηνών.

β) Επιβάλλει, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 21 του ν.2472/1997, στο Β, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, κύρωση προστίμου χιλίων (1.000€) ευρώ για τη δημοσιοποίηση των γενετικών τόπων της Α στην ιστοσελίδα ... κατά παράβαση της αρχής της αναλογικότητας.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 63/2015

Διοικητικός έλεγχος στην εταιρεία ICAP - Επιβολή κυρώσεων

[...] Η Αρχή μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου [...]

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Στο άρθρο 2 στοιχ. α' και γ' του ν. 2472/1997 ορίζονται οι έννοιες των απλών δεδομένων και του υποκειμένου αυτών αντίστοιχα, ενώ στο στοιχ.δ' του ίδιου άρθρου ορίζεται και η έννοια της επεξεργασίας, στην οποία συμπεριλαμβάνονται «η συλλογή, ...η εξαγωγή,... η χρήση,..., κάθε άλλης μορφής διάθεση...». Επίσης στο στοιχ.ζ' του ίδιου άρθρου ορίζεται ως « 'υπεύθυνος επεξεργασίας', οποιοσδήποτε καθορίζει τον σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός», ενώ στο στοιχ.ια' του ίδιου άρθρου ορίζεται ως « 'συγκατάθεση' του υποκειμένου των δεδομένων, κάθε ελεύθερη, ρητή και ειδική δήλωση βουλήσεως, που εκφράζεται με τρόπο σαφή, και εν πλήρη επιγνώσει, και με την οποία, το υποκείμενο των δεδομένων, αφού προηγουμένως ενημερωθεί, δέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Η ενημέρωση αυτή περιλαμβάνει πληροφόρηση τουλάχιστον για τον σκοπό της επεξεργασίας, τα δεδομένα ή τις κατηγορίες δεδομένων που αφορά η επεξεργασία, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και το όνομα, την επωνυμία και

τη διεύθυνση του υπεύθυνου επεξεργασίας και του τυχόν εκπροσώπου του. Η συγκατάθεση μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε, χωρίς αναδρομικό αποτέλεσμα.». Ακολούθως, στο άρθρο 4 του ίδιου νόμου ορίζονται οι βασικές αρχές της επεξεργασίας, ενώ στο άρθρο 5 του ίδιου νόμου ορίζονται οι επιμέρους προϋποθέσεις για τη νομιμότητά της. Περαιτέρω, στο άρθρο 6 του ίδιου νόμου προβλέπεται η υποχρέωση του υπεύθυνου επεξεργασίας να γνωστοποιήσει εγγράφως στην Αρχή τη σύσταση και λειτουργία αρχείου ή την έναρξη της επεξεργασίας, καθώς και κάθε μεταβολή των στοιχείων που αναφέρονται στην παρ. 2 εδαφ. α-η του ίδιου άρθρου χωρίς καθυστέρηση. Επιπρόσθετα, στο άρθρο 10 του ίδιου νόμου ορίζονται οι υποχρεώσεις του υπεύθυνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία σχετικά με το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας, από όπου προκύπτει ρητά ότι ουσιώδες στοιχείο της νόμιμης επεξεργασίας είναι η λήψη των κατάλληλων μέτρων ασφάλειας και ο έλεγχος αυτών από τον υπεύθυνο επεξεργασίας.

2. Σύμφωνα με το άρθρο 40 του ν. 3259/2004 για τα αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς, όπως τροποποιήθηκε βάσει του άρθρου 70 του ν. 3746/2009 και του άρθρου 4 του ν. 3816/2010: «1. Ο χρόνος τήρησης και χρήσης από τα πιστωτικά και εν γένει χρηματοδοτικά ιδρύματα ή από αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς που λειτουργούν νόμιμα χάριν αυτών δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα ακόλουθα χρονικά διαστήματα για τις αντίστοιχες αναφερόμενες περιπτώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι έχει εξοφληθεί η οφειλή στο σύνολο της και έχει παρέλθει το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα για το σύνολο των καταχωρημένων στο αρχείο δεδομένων, με την επιφύλαξη της περίπτωσης α', για την οποία αρκεί η πάροδος του χρόνου της συγκεκριμένης κατηγορίας:

α) Απλήρωτες επιταγές, επί των οποίων έχει βεβαιωθεί εμπρόθεσμα από την πληρωτριά τράπεζα η αδυναμία πληρωμής, ανεξόφλητες κατά τη λήξη τους συναλλαγματικές και γραμμάτια εις διαταγήν και καταγγελίες συμβάσεων δανείων και πιστώσεων, δύο έτη. Επιταγές, που εξοφλούνται μέσα σε τριάντα ημέρες από τη σφράγιση τους δεν εμφανίζονται στα ανωτέρω αρχεία και οι καταχωρισμένες διαγράφονται.

Το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται αναλόγως και για συναλλαγματικές και γραμμάτια εις διαταγήν που εξοφλούνται μέσα σε τριάντα ημέρες από τη λήξη τους.

β) Διαταγές πληρωμής, τρία έτη.

γ) Κατασχέσεις και επιταγές προς πληρωμή του ν.δ. της 17.7/13.8.1923 «Περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών, περιλήψεις εκθέσεων κατάσχεσης, προγράμματα πλειστηριασμών και διοικητικές κυρώσεις του Υπουργείου Οικονομικών, τέσσερα έτη.»

2. Επιτρέπεται στα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα η διαβίβαση προς καταχώριση δεδομένων επί των εκάστοτε ανεξόφλητων υπολοίπων δανείων ή και πιστώσεων, περιλαμβανομένων και των υφιστάμενων, που χορηγούν σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων, σε αρχείο δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς που λειτουργεί νόμιμα, χάριν αυτών, χωρίς την προϋπόθεση του άρθρου 5 παρ. 1 του ν. 2472/1997 (ΦΕΚ 50 Α').

Η πρόσβαση των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων στα ως άνω δεδομένα επιτρέπεται μόνο κατά τους όρους και προϋποθέσεις του ν. 2472/1997, όπως εκάστοτε ισχύει και εφαρμόζεται.

Ο χρόνος τήρησης και χρήσης από τα πιστωτικά ιδρύματα ή από αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς που λειτουργούν νόμιμα χάριν αυτών των δεδομένων δεν μπορεί να υπερβαίνει την πενταετία.

3. Δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς για οφειλές που δεν έχουν εξοφληθεί, εφόσον δεν υπερβαίνουν στο σύνολο τους τα χίλια ευρώ, δεν εμφανίζονται στα αρχεία μεταδιδόμενων πληροφοριών. [Κατά τις παρ.3-5 του ν. 3816/2010, ΦΕΚ Α 6/26.1.2010: «3. Δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς για οφειλές που έχουν εξοφληθεί, εφόσον δεν υπερβαίνουν στο σύνολο τους τις τρεις χιλιάδες ευρώ και δεν υπερβαίνουν τις τρεις καταχωρίσεις, δεν εμφανίζονται στα αρχεία μεταδιδόμενων πληροφοριών.»]

4. Δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς για οφειλές που δεν έχουν εξοφληθεί διαγράφονται δέκα έτη μετά την εγγραφή.

5. Η παύση της εμφάνισης στα αρχεία μεταδιδόμενων πληροφοριών επιταγών επί των οποίων έχει βεβαιωθεί εμπρόθεσμα από την πληρώτρια τράπεζα η αδυναμία πληρωμής, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους, αίρει το μέτρο στέρησης του βιβλιαρίου επιταγών που έχει επιβληθεί κατ' εφαρμογή της με αριθμό 234/23/11.12.2006 απόφασης της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος (Β 63/2007), για τις επιταγές αυτές».

3. Σύμφωνα με την κανονιστική απόφαση 26/2004 της Αρχής (ΦΕΚ Β' 684/2004, πρώην υπ' αριθμ. 050/20.01.2000), η οποία θέτει τους όρους για την νόμιμη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς της άμεσης εμπορίας ή διαφήμισης και της διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας, «Η εξ επαγγέλματος συλλογή πληροφοριών για τα υπό 1 δεδομένα χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου είναι νόμιμη με βάση την εξαίρεση του άρθρου 5 παρ. 2 εδ. ε' του Ν.2472/97 γιατί πρώτον είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του εννόμου συμφέροντος το οποίο επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο τρίτος αποδέκτης των δεδομένων. Το συγκεκριμένο έννομο συμφέρον συνίσταται στην άσκηση του δικαιώματος οικονομικής ελευθερίας με βάση πληροφορίες που εξασφαλίζουν την εμπορική πίστη, την αξιοπιστία και την ασφάλεια των συναλλαγών. Είναι εύλογο ότι χωρίς τη δυνατότητα πρόσβασης σε ορθές και επίκαιρες πληροφορίες, οι οποίες αφορούν την πιστοληπτική ικανότητα των συναλλασσόμενων η ικανοποίηση του εν λόγω εννόμου συμφέροντος δυσχεραίνεται σημαντικά. Δεύτερον το συγκεκριμένο έννομο συμφέρον υπερέχει προφανώς των συμφερόντων του υποκειμένων που δεν θίγονται ουσιωδώς και πάντως η ικανοποίησή τους δεν θίγει τις θεμελιώδεις ελευθερίες των υποκειμένων.». Τα δεδομένα που οι εταιρείες με σκοπό τη διαπίστωση πιστοληπτικής ικανότητας δικαιούνται να συλλέγουν νόμιμα ενόψει του ως άνω σκοπού είναι τα ακόλουθα:

- α) Αιτήσεις πτωχεύσεων
- β) Αποφάσεις επί αιτήσεων πτωχεύσεων
- γ) Διαταγές πληρωμής
- δ) Προγράμματα πλειστηριασμού ακινήτων
- ε) Προγράμματα πλειστηριασμού κινητών
- στ) Μεταβολές προσωπικών εταιριών

- ζ) Μεταβολές Α.Ε., ΕΠΕ και Κοινοπραξιών
- η) Υποθήκες και προσημειώσεις υποθηκών
- θ) Κατασχέσεις και επιταγές βάσει Ν.Δ. 1923
- ι) Ακάλυπτες επιταγές
- ια) Διαμαρτυρημένες συναλλαγματικές και γραμμάτια εις διαταγήν

Νόμιμες πηγές συλλογής των ως άνω δεδομένων είναι, καταρχήν, οι ακόλουθες:

- Δικαστήρια για τα υπό α), β), γ), δ), ε) και στ).
- Υποθηκοφυλακεία για τα υπό η) και θ).
- Τράπεζες για τα υπό ι) και ια), οι οποίες δύνανται νομίμως να παρέχουν στις εταιρείες διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας τις σχετικές πληροφορίες, τις οποίες έχουν οι ίδιες εισαγάγει στο διατραπεζικό σύστημα πληροφοριών της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. και όχι αυτές για τις οποίες είναι αποκλειστικοί αποδέκτες (βλ. Αποφάσεις 71/2001 και 186/2014 της Αρχής).
- Άλλες δημόσια προσβάσιμες πηγές (ιδίως για τις μεταβολές προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιρειών), όπως, ενδεικτικά, το Γενικό Εμπορικό Μητρώο του Υπουργείου Ανάπτυξης, η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (βλ. και Γνωμοδότηση 1/2011 της Αρχής, ιδίως παρ. 26 και 27 αυτής για τον σκοπό της επαλήθευσης στοιχείων μητρώου) και το Εθνικό Τυπογραφείο (δημοσιεύσεις σε ΦΕΚ).

Αναφορικά δε με το χρόνο τήρησης των ως άνω δεδομένων, ισχύουν οι περιορισμοί του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. δ' του ν. 2472/1997 σε συνδυασμό με άρθρο 40 του ν. 3259/2004 για τα αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς, όπως ισχύει, καθώς και οι Αποφάσεις της Αρχής 25/2004 και 26/2004 - Κεφ. Β' παρ. V). Επιπρόσθετα, όσον αφορά στην ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων, οι εταιρείες διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας οφείλουν να ενημερώνουν ατομικά τα υποκείμενα βάσει του άρθρου 11 του ν. 2472/1997 μετά τη συλλογή και πριν από κάθε διαβίβαση των δεδομένων τους (Απόφαση 26/2004 της Αρχής, παρ. Β-Ι στοιχ. 2). Ομοίως η Αρχή, με μεταγενέστερη απόφασή της (Απόφαση 193/2012 της Αρχής), απέρριψε αιτήματα εταιρειών διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας για ενημέρωση των υποκειμένων δια του τύπου κρίνοντας ότι η κανονιστική απόφαση 26/2004 της Αρχής αποτελεί ειδική ρύθμιση σε σχέση με την κανονιστική πράξη 1/1999 της Αρχής για την ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων κατ' άρθρο 11 ν. 2472/1997, υπό την έννοια ότι στις περιπτώσεις των εταιρειών διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας δεν πρέπει να ισχύσει η εξαίρεση της ενημέρωσης δια του τύπου που προβλέπεται στα άρθρα 3 παρ. 3 εδ. β' και 5 παρ. 2 εδ. β' της κανονιστικής πράξης 1/1999 της Αρχής. Αιτία της διαφοροποίησης αυτής αποτελεί, όπως κρίθηκε με την Απόφαση 193/2012 της Αρχής, η διαφορά κατά τον κύριο σκοπό και την ευρύτητα των αποδεκτών των δεδομένων μεταξύ των εταιρειών διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας και της Τειρεσίας Α.Ε.

4. Περαιτέρω, με τις κανονιστικές αποφάσεις 24/2004 και 25/2004, η Αρχή όρισε τις προϋποθέσεις τήρησης αρχείου από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. Σκοπός τήρησης και λειτουργίας του εν λόγω αρχείου είναι «η ελαχιστοποίηση των κινδύνων από τη σύναψη πιστωτικών συμβάσεων με αφερέγγυους πελάτες και εν γένει από τη δημιουργία επισφαλών απαιτήσεων και τελικά η προστασία της εμπορικής πίστης και η εξυγίανση των οικονομικών συναλλαγών», ενώ η

σχετική επεξεργασία επιτρέπεται ως επεξεργασία απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του υπέρτερου έννομου συμφέροντος του υπεύθυνου επεξεργασίας και των νομίμων αποδεκτών των δεδομένων, δηλαδή, κατά κύριο λόγο, των μοναδικών μετόχων των τραπεζικών ιδρυμάτων, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997 (βλ. παρ. 1 της απόφασης 24/2004). Επισημαίνεται δε ότι, σύμφωνα με την παρ. 4 της απόφασης 24/2004, «Αποδέκτες των δεδομένων, σύμφωνα με τον σκοπό της επεξεργασίας, δικαιολογείται να είναι μόνο οι τράπεζες, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι εταιρείες διαχείρισης πιστωτικών καρτών, καθώς και φορείς του δημόσιου τομέα, όχι τρίτοι μετέχοντες στις οικονομικές συναλλαγές και ακόμη λιγότερο μη μετέχοντες. Επισημαίνεται δε στην αυτή απόφαση ότι ήδη η «Τειρεσίας Α.Ε.» γνωστοποίησε στην Αρχή, ότι το Δ.Σ. της αποφάσισε να περιορίσει μόνο στους παραπάνω νομιμοποιούμενους, κατά τον σκοπό της επεξεργασίας, αποδέκτες τη διακίνηση των δεδομένων. Είναι αυτονόητο ότι μόνον οι παραπάνω αποδέκτες προσωπικών δεδομένων έχουν το δικαίωμα χρησιμοποίησης τους. Η περαιτέρω επεξεργασία τους (διαβίβαση σε τρίτους κ.λ.π.) από αυτούς είναι απολύτως απαγορευτική.». Σύμφωνα με τα ανωτέρω και τις σχετικές ενημερώσεις της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. στα υποκείμενα των δεδομένων (βλ., ενδεικτικά, έντυπο με τίτλο «Ωφέλεια και Αναγκαιότητα Αρχείων ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ», Μάρτιος 2009, καθώς και την από 30-11-2008 ενημέρωση δια του τύπου στην εφημερίδα «ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ»), οι νόμιμοι αποδέκτες του αρχείου της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. μπορούν να διακριθούν σε τρεις κατηγορίες (βλ. παρ. 4 της απόφασης 24/2004 και παρ. Β' της απόφασης 25/2004):

α) χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (όπως τράπεζες, εταιρίες έκδοσης/διαχείρισης καρτών, εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης - leasing, εταιρίες πρακτόρευσης επιχειρηματικών απαιτήσεων - factoring),

β) φορείς του Δημοσίου (όπως η Επιτροπή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και η Τράπεζα της Ελλάδος) και

γ) νομικά πρόσωπα που παρέχουν πίστη και ελέγχονται από την ΤτΕ ή από άλλες κεντρικές τράπεζες κατά τους όρους της Οδηγίας 2006/48/ΕΚ (σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων) και του ν. 3601/2007 (Ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και λοιπές διατάξεις).

5. Αναφορικά με το πρώτο εύρημα του προαναφερθέντος πορίσματος [Εύρημα 1: Πρόσβαση της ελεγχόμενης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τηρούνται από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.. Καταχώριση και επεξεργασία αυτών χωρίς κάποια μορφή διαχωρισμού. Χρήση των δεδομένων για σκοπούς άλλους από τη σύμβαση με την Alpha Bank], διαπιστώνονται τα ακόλουθα:

α) Δυνάμει της τότε υφιστάμενης σύμβασης με την ALPHA BANK, η ICAP απέκτησε πρόσβαση στα στοιχεία της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ως εκτελούσα την επεξεργασία για λογαριασμό της Τράπεζας (πειστήριο Π9). Η πρόσβαση γινόταν με χρήση συγκεκριμένων κωδικών που είχαν εκδοθεί από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. για την ALPHA BANK και αποδοθεί από την ALPHA BANK στην ICAP. Οι υπάλληλοι της ICAP είχαν πρόσβαση στην ηλεκτρονική εφαρμογή της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. για χρονικό διάστημα τουλάχιστον τριών ετών (2011 έως και τέλος του 2013, οπότε

και διακόπηκε η πρόσβαση), με δικαιώματα για πλήρη πρόσβαση σε στοιχεία αναζήτησης οικονομικών μονάδων που περιλαμβάνουν και φυσικά πρόσωπα.

Στο νεώτερο υπόμνημά της η ICAP υποστηρίζει ότι δεν υπήρξε πρόσβαση στα στοιχεία ΣΣΧ και ότι η στήλη αυτή στα αρχεία καταγραφής της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. υποδηλώνει ένα τυχαίως πληκτρολογούμενο κωδικό, ενώ οι ελεγκτές της Αρχής δεν διαπίστωσαν πρόσβαση στα στοιχεία ΣΣΧ κατά τη διενέργεια του ελέγχου. Όμως αποδείχθηκε ότι οι χρήστες της ICAP αξιοποιούσαν την πρόσβαση στο σύστημα ΣΣΧ, αφού, όπως προκύπτει από τον δειγματοληπτικό έλεγχο της Αρχής που ζήτησε από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. στοιχεία, σε διάστημα ενός μήνα (το Μάρτιο του 2013), οι χρήστες της ICAP σε σύνολο 11.190 προσβάσεων σε στοιχεία φυσικών προσώπων προσπέλασαν στοιχεία ΣΣΧ σε 6.322 περιπτώσεις. Η ALPHA BANK, δε, δεν απέστειλε ποτέ τα στοιχεία συγκατάθεσης φυσικών προσώπων που απαιτούνταν για την πρόσβαση στο ΣΣΧ, επιπλέον, η ίδια ρητά ανέφερε στην Αρχή ότι για την εκτέλεση της σύμβασης δεν απαιτείται η πρόσβαση σε στοιχεία ΣΣΧ. Απλώς δεν διαπιστώθηκε για ποιο σκοπό χρησιμοποιήθηκαν από την ICAP τα δεδομένα ΣΣΧ. Η πρόσβαση περιορίστηκε μετά την ημερομηνία του επιτόπιου ελέγχου με αίτημα της Alpha Bank προς την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. την 04-07-2013, οπότε και ζητήθηκε η διακοπή της πρόσβασης των χρηστών της ICAP στις υπηρεσίες ΚΡΙΣ-ΟΜ (ενημέρωση αλλαγών στοιχείων αθέτησης υποχρεώσεων) και στις πληροφορίες του Συστήματος Συγκέντρωσης Χορηγήσεων (ΣΣΧ – λευκή λίστα). Το αίτημα ικανοποιήθηκε λίγες μέρες αργότερα (05-07-2013 και 17-07-2013 αντίστοιχα). Η τράπεζα υποστηρίζει ότι δεν ζήτησε εξ αρχής τη διακοπή πρόσβασης στα στοιχεία ΣΣΧ γιατί δεν γνώριζε ότι υφίσταται τέτοια δυνατότητα από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

β) Ο αριθμός των μοναδικών προσβάσεων των χρηστών της ICAP στο σύστημα της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. είναι ιδιαίτερα μεγαλύτερος και εξαιρετικά δυσανάλογος σε σχέση με τον αριθμό των πελατών της ALPHA BANK, για τους οποίους η Τράπεζα ζήτησε και έλαβε υπηρεσίες από την ICAP (βλ. στοιχεία που απέστειλαν στην Αρχή η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ και η ALPHA BANK με τα υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/5639/03-09-2013 και Γ/ΕΙΣ/7234/14-11-2013 έγγραφά τους, αντίστοιχα). Οι προσβάσεις των χρηστών της ICAP είναι τόσο πολλές που σε κάποιες περιπτώσεις ένας μόνο χρήστης σε ένα μήνα προσπελαύνει περισσότερα στοιχεία οικονομικών μονάδων από όσα στοιχεία ανταλλάσει η ICAP με την ALPHA BANK σε ένα έτος. Αν και οι τρεις εταιρείες θεωρούν ότι οι περί τις 200.000 προσβάσεις κατ' έτος, σε σύνολο 2.796.000 προσβάσεων χρηστών της ALPHA BANK δεν είναι υπερβολικές ή παράλογες, δεν μπορούν να εξηγήσουν πώς ο μέσος όρος του αριθμού των μοναδικών προσβάσεων των χρηστών της ICAP είναι 18.363 προσβάσεις ανά μήνα, ενώ, η ALPHA BANK έχει ζητήσει από την ICAP σε διάστημα σχεδόν τριών ετών στοιχεία για 10.939 συνολικά περιπτώσεις (βλ. παράρτημα Γ του πορίσματος)

γ) Από την επεξεργασία του δείγματος των 112 φυσικών προσώπων για τους οποίους η ICAP απέκτησε πρόσβαση στα δεδομένα της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ κατά το Μάρτιο του 2013 και κατόπιν των στοιχείων που απέστειλε η ICAP στην Αρχή για να δικαιολογήσει την πρόσβασή της σε αυτά, όπου υποστηρίζει ότι η συντριπτική πλειοψηφία από αυτούς αφορά σε πρόσωπα που είναι μέτοχοι/εταίροι/εκπρόσωποι/διαχειριστές εταιρειών ή ασκούν/ασκούσαν ατομική επιχείρηση, προκύπτει ότι μόνο σε μια περίπτωση (ήτοι ποσοστό λίγο μικρότερο του 1%) θα μπορούσε

να δικαιολογηθεί η πρόσβαση (συγκεκριμένα στα στοιχεία της υπ' αριθμ. 76 εγγραφής που αντιστοιχεί στον Α). Στις άλλες περιπτώσεις, είτε έχει γίνει πρόσβαση σε στοιχεία φυσικών προσώπων, τα οποία δεν μπορεί να συνδεθούν με τους πελάτες της ALPHA BANK για τους οποίους η Τράπεζα ζήτησε υπηρεσία από την ICAP (106 περιπτώσεις), είτε σε 5 περιπτώσεις (υπ' αριθμ. 15, 16, 23, 24 και 72 που αντιστοιχούν στους Α, Β, Γ, Δ, Ε) αν και τα στοιχεία των φυσικών προσώπων σχετίζονται με πελάτες ης ALPHA BANK, έχει γίνει πρόσβαση σε στοιχεία ΣΣΧ τα οποία, όπως αναφέρει η Τράπεζα στην Αρχή δεν απαιτούνται από τη σύμβαση.

δ) Πρέπει τέλος να επισημανθεί ότι τα στοιχεία του Συστήματος Αθέτησης Υποχρεώσεων & Συστήματος Υποθηκών – Προσημειώσεων (ΣΑΥ/ΣΥΠ - μαύρη λίστα) που φέρεται ότι συλλέχθηκαν για λογαριασμό της ALPHA BANK, καταγράφονται στη ενιαία βάση δεδομένων της ICAP, χωρίς να διαχωρίζονται, λογικά η φυσικά, από άλλα δεδομένα. Επόμενο δε είναι ότι τα στοιχεία της ενιαίας βάσης δεδομένων χρησιμοποιούνται για την απάντηση των ερωτημάτων επιχειρηματικής πληροφόρησης όλων των πελατών της ICAP (δηλαδή όχι μόνο για την απάντηση των ερωτημάτων της ALPHA BANK).

Αποδεικνύεται επομένως ότι:

α) Η ICAP δεν περιορίστηκε στον έλεγχο φυσικών προσώπων που ενδέχεται να σχετίζονται με τις εταιρείες για τις οποίες η ALPHA BANK ζήτησε τον έλεγχο, αλλά απέκτησε πρόσβαση σε ιδιαίτερα μεγάλο βαθμό σε δεδομένα φυσικών προσώπων που δεν σχετίζονται με τις εταιρείες αυτές, και β) απέκτησε πρόσβαση σε δεδομένα του συστήματος ΣΣΧ χωρίς να υπάρχει συγκατάθεση για την πρόσβαση για κάθε ελεγχόμενο φυσικό πρόσωπο (βλ. άρθρο 40 του ν. 3259/2004 παρ. 2 εδ. β' για τα αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς, όπως ισχύει). Η ICAP τηρούσε τα δεδομένα των αρχείων ΣΑΥ/ΣΥΠ που ελάμβανε από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ για λογαριασμό της ALPHA BANK σε κοινή εφαρμογή λογισμικού βάσης δεδομένων, την οποία προφανώς χρησιμοποιούσε και για την εξυπηρέτηση όλων των άλλων πελατών της, άρα για διαφορετικό σκοπό. Συνεπώς, η ICAP απέκτησε παράνομα πρόσβαση και επεξεργάστηκε δεδομένα από τα αρχεία ΣΑΥ/ΣΥΠ και ΣΣΧ της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. για ίδιον σκοπό, γεγονός που την κατέστησε αυτομάτως υπεύθυνο επεξεργασίας (πρβλ. Γνώμη 1/2010 της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ σχετικά με τις έννοιες του «υπευθύνου της επεξεργασίας» και του «εκτελούντος την επεξεργασία»)¹ και μη νόμιμο αποδέκτη των ανωτέρω δεδομένων, κατά παράβαση της υπ' αριθμ.24/2004 απόφασης της Αρχής. Ο δε ισχυρισμός της ICAP ότι μπορεί να είναι νόμιμος αποδέκτης των δεδομένων που τηρεί η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. για τον σκοπό της τραπεζικής πίστης αυτοτελώς ως Εξωτερικός Οργανισμός Πιστοληπτικής Αξιολόγησης (Ε.Ο.Π.Α.) αλυσιτελώς προβάλλεται ενόψει του ότι η πρόσβαση στα ανωτέρω δεδομένα γινόταν με χρήση των κωδικών που είχαν δοθεί στην τράπεζα ALPHA BANK και η ICAP ενεργούσε ως εκτελούσα την επεξεργασία. Άλλωστε, αν η ICAP επιθυμούσε πρόσβαση στα δεδομένα που

¹ Βλ. ιδίως σελ. 17 της ελληνικής έκδοσης, όπου αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Εάν ένας συμβαλλόμενος ασκεί επιρροή στον στόχο και εκτελεί την επεξεργασία (επίσης) για δικό του όφελος, για παράδειγμα χρησιμοποιώντας δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία έλαβε με σκοπό να παραγάγει υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας, θα είναι υπεύθυνος της επεξεργασίας (ή ενδεχομένως από κοινού υπεύθυνος της επεξεργασίας) για άλλη δραστηριότητα επεξεργασίας και, επομένως, θα υπόκειται σε όλες τις υποχρεώσεις της εφαρμοστέας νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων.»

τηρούνται από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. για την εκπλήρωση των σκοπών της ως Ε.Ο.Π.Α., θα είχε ζητήσει η ίδια αυτοτελή πρόσβαση στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε., ενώ, σε κάθε περίπτωση, τούτο θα έπρεπε να είχε γνωστοποιηθεί στην Αρχή και τα υποκείμενα των δεδομένων θα έπρεπε επίσης να έχουν ενημερωθεί σχετικά σε περίπτωση που είχε επιτραπεί η εν λόγω πρόσβαση.

Με βάση όλα τα παραπάνω, θα πρέπει να επιβληθεί κύρωση στην ICAP για συλλογή και επεξεργασία δεδομένων του αρχείου ΣΑΥ/ΣΥΠ και πρόσβαση στο αρχείο ΣΣΧ της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. κατά παράβαση των άρθρων 4 παρ. 1 στοιχ. α', 5 παρ. 1 (σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 40 του ν. 3259/2004 παρ. 2 εδ. β', όπως ισχύει), 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997 και των Αποφάσεων 24/2004, 25/2004 και 26/2004 της Αρχής, λαμβάνοντας υπόψη και τον ιδιαίτερα μεγάλο αριθμό από φυσικά πρόσωπα – επιτηδευματίες, των οποίων τα δεδομένα έτυχαν παράνομης επεξεργασίας και τα οποία είναι εξαιρετικά πιθανό να υπέστησαν εν αγνοία τους τις συνέπειες των προαναφερθέντων παράνομων πράξεων στο πλαίσιο των συναλλαγών τους.

6. Αναφορικά με το τρίτο εύρημα του προαναφερθέντος πορίσματος [Εύρημα 3: Τήρηση μη δημόσια προσβάσιμων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε πίνακες της Βάσης Δεδομένων], διαπιστώθηκε ότι στους πίνακες XREGTMP και XPERSON της Βάσης Δεδομένων τηρείτο κατά τις ημερομηνίες των ελέγχων μεγάλος αριθμός δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, για την τήρηση των οποίων δεν υπάρχει συγκατάθεση των υποκειμένων. Συγκεκριμένα, βρέθηκαν στοιχεία για 12.085.251 διαφορετικούς Α.Φ.Μ. που αντιστοιχούν τόσο σε φυσικά όσο και σε νομικά πρόσωπα, χωρίς διάκριση. Τουλάχιστον 11.271.401 από τους Α.Φ.Μ. αυτούς αφορούν σε φυσικά πρόσωπα που δεν φαίνεται να ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα. Τα δεδομένα αυτά δεν διαπιστώθηκε ότι χρησιμοποιούνται σε κάποια από τις εφαρμογές της ICAP κατά το χρόνο του ελέγχου, ωστόσο, περιλαμβάνουν ΑΦΜ, στοιχεία διεύθυνσης και επικοινωνίας κλπ, σύνδεση με τα στοιχεία συζύγου μέσω του ΑΦΜ και πεδία που υποδεικνύουν ότι η πηγή τους είναι τα τηρούμενα στη Γ.Γ.Π.Σ. (και πλέον Γ.Γ.Δ.Ε.) αρχεία μητρώου φορολογουμένων και τα οποία συλλέχθηκαν παράνομα, καθώς δεν μπορεί να προέρχονται από δημόσια προσβάσιμη πηγή. Τούτο, άλλωστε, ρητώς συνομολογήθηκε από την ICAP, η οποία παραδέχθηκε επιπλέον ότι τα στοιχεία αυτά είχαν χρησιμοποιηθεί για σκοπούς διασταύρωσης πληροφοριών – ταυτοποίησης υποκειμένων, κατά τη διάρκεια δε της εξέτασης τη υπόθεσης ενώπιον της Αρχής, έσπευσε να τα διαγράψει οριστικά. Το περιστατικό αυτό περιλαμβάνει δεδομένα που ανάγονται στο έτος 2007, ενώ τα δεδομένα αυτά δεν περιλαμβάνονται σε όσα είχαν βρεθεί σε παλαιότερες υποθέσεις της Αρχής και εξετάστηκαν, ως προς τη Γ.Γ.Π.Σ., με την απόφαση 98/2013.

Συνεπώς, θα πρέπει να επιβληθεί κύρωση στην ICAP για παράνομη συλλογή και χρήση δεδομένων για δικούς της οικονομικούς σκοπούς κατά παράβαση των άρθρων 4 και 5 του ν. 2472/1997 σε συνδυασμό με την Απόφαση 26/2004 της Αρχής (πρβλ., ενδεικτικά, Απόφαση 109/2013 της Αρχής).

7. Αναφορικά με το τέταρτο εύρημα του προαναφερθέντος πορίσματος [Εύρημα 4: Στη βάση δεδομένων δεν καταγράφεται η πηγή των δεδομένων που τηρούνται για φυσικά πρόσωπα (ή εταιρείες)], διαπιστώνεται ότι η ICAP δεν κατέγραφε την πηγή προέλευσης των προσωπικών δεδομένων. Δεν θα πρέπει εδώ να παροράται το γεγονός ότι η εταιρεία πιθανόν

να είχε συναίσθηση ότι μεγάλο τμήμα των πηγών της ήταν αμφίβολης νομιμότητας σύμφωνα με τα ανωτέρω (προέλευση από ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. και αρχεία Γ.Γ.Π.Σ.). Ο ισχυρισμός της ότι η πηγή είναι αυτονόητη λόγω της φύσης των δεδομένων που μπορούν να συλλεχθούν από συγκεκριμένες νομίμως προσβάσιμες πηγές (πρβλ. σκέψη 3 της παρούσας) και ότι καταγράφεται κάθε επικοινωνία με το υποκείμενο για τη συλλογή των δεδομένων του θα μπορούσε να προσφέρει κάποια εξήγηση, μόνο αν δεν είχαν παρατηρηθεί τα ως άνω παράνομα φαινόμενα (βλ. σκέψη 6 της παρούσας) και μόνο αν η πηγή κάθε κατηγορίας δεδομένων ήταν μία, το οποίο προφανώς δεν ισχύει. Κατ' εφαρμογή του άρθρου 10 του ν. 2472/1997, και δεδομένης της φύσης των τηρουμένων προσωπικών δεδομένων (οικονομικά δεδομένα), θα πρέπει να εφαρμόζεται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας διαδικασία διενέργειας εσωτερικών ελέγχων με στόχο τη διαπίστωση της τήρησης των μέτρων προστασίας, αλλά και των επιταγών του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. α' του ν. 2472/1997. Η καταγραφή των πηγών των τηρουμένων δεδομένων καθιστά εφικτή και αποτελεσματική τη διενέργεια εσωτερικών ελέγχων αλλά και τη διενέργεια διοικητικών ελέγχων εκ μέρους της Αρχής (άρθρο 19 στοιχ. η' του ν. 2472/1997). Επιπροσθέτως, η πρακτική της μη καταγραφής της πηγής των δεδομένων καθιστά δυσχερή την ορθή ανταπόκριση της ICAP στην άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου, καθώς τμήμα της πληροφορίας που οφείλει να παρέχει ως υπεύθυνος επεξεργασίας είναι και η πηγή/προέλευση των δεδομένων (βλ. άρθρο 12 παρ. 2 στοιχ. α' του ν. 2472/1997). Συνεπώς, σε κάθε περίπτωση, θα έπρεπε να καταγράφεται η πηγή, η οποία δεν ήταν πάντα τα ίδια τα υποκείμενα, καθώς σύμφωνα, ακόμα και με τους ισχυρισμούς της ICAP πραγματοποιείται συλλογή και από δημόσια προσβάσιμες πηγές. Συντρέχει λοιπόν περίπτωση να απευθυνθεί στην ICAP σχετική σύσταση, ώστε στο μέλλον να συμπεριλαμβάνει την πληροφορία της πηγής στα τηρούμενα δεδομένα.

8. Αναφορικά με το πέμπτο εύρημα του προαναφερθέντος πορίσματος [Εύρημα 5: Στη βάση δεδομένων δεν καταγράφονται στοιχεία σχετικά με το χρόνο τήρησης ανά κατηγορία δεδομένων (άρθρο 40 του ν. 3259/2004, όπως ισχύει, σε συνδυασμό με απόφαση 25/2004)], διαπιστώθηκε ότι στα αρχεία της ICAP δεν καταγράφονται στοιχεία σχετικά με το χρόνο τήρησης ανά κατηγορία δεδομένων και η ίδια η ICAP, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, δεν είναι σε θέση να ελέγχει και να αποδεικνύει ότι τηρεί κάθε κατηγορία δεδομένων για το χρονικό διάστημα που ρητά προβλέπεται από το νόμο ως αυτοτελώς έχει την υποχρέωση (βλ. σκέψη 2 της παρούσας), ώστε ακολούθως να αποκλεισθεί τυχόν παράνομη τήρηση για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από το εκ του νόμου προβλεπόμενο και μελλοντική αθέμιτη ή παράνομη επεξεργασία από την ίδια ή τρίτους. Ο ισχυρισμός της ICAP ότι η ιδιότητα της εταιρείας ως Ε.Ο.Π.Α. απαιτεί την τήρηση στοιχείων για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα (δεκαετία) είναι για τη συγκεκριμένη περίπτωση αλυσιτελής, εφόσον στη συγκεκριμένη περίπτωση η ICAP εμφανίζεται ως εκτελούσα την επεξεργασία για λογαριασμό της ALPHA BANK, άλλωστε, αυτή η ιδιότητα της ICAP ουδέποτε γνωστοποιήθηκε στην Αρχή προκειμένου να εξεταστεί το ενδεχόμενο εξαίρεσής της από τις σχετικές ρητά εκ του νόμου προβλεπόμενες υποχρεώσεις της ως προς το χρόνο τήρησης των δεδομένων. Συνεπώς, θα πρέπει να επιβληθεί στην ICAP κύρωση για παράβαση του άρθρου 10 του ν. 2472/1997 σε συνδυασμό με άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. δ' του ίδιου νόμου και με άρθρο

40 του ν. 3259/2004, όπως ισχύει (πρβλ. Απόφαση 26/2004, Κεφ. Β' παρ. V), καθώς και να απευθυνθεί σχετική σύσταση, ώστε στο μέλλον να συμπεριλαμβάνεται η πληροφορία για το χρόνο τήρησης των δεδομένων στα αρχεία της εταιρείας.

9. Αναφορικά με το έκτο εύρημα του προαναφερθέντος πορίσματος [Εύρημα 6: Μη ικανοποιητική διαδικασία για την άσκηση του δικαιώματος ενημέρωσης του υποκειμένου (σύμφωνα με την απόφαση 193/2012)], διαπιστώνεται ότι δεν πραγματοποιείται ατομική ενημέρωση, καθώς τούτο συνομολογείται ρητώς από την ελεγχόμενη εταιρεία με το επιχείρημα ότι η έγγραφη ενημέρωση θα συνιστούσε υπέρμετρο βάρος (χρόνου και κόστους), γι' αυτό και γίνεται προφορικά. Η ενημέρωση που η ICAP παρέχει και καταγράφει αφορά μόνο στις περιπτώσεις που η ίδια συλλέγει τα δεδομένα απευθείας από τα υποκείμενα ή τις εταιρείες και δεν καλύπτει όλες τις περιπτώσεις. Συνεπώς ο ισχυρισμός της ότι η ενημέρωση των υποκειμένων είναι ορθή και γίνεται κατά το χρόνο συλλογής των δεδομένων και ότι ενημερώνει πριν από κάθε διαβίβαση είτε προφορικά είτε εγγράφως με επιστολή -παραθέτει δε στοιχεία για το πώς αυτό έχει υλοποιηθεί και το πως τηρούνται τα στοιχεία αυτά στα αρχεία της, όπου καταγράφονται η ημερομηνία επικοινωνίας και τα στοιχεία των επικοινωνούντων- δεν μπορεί να γίνει δεκτός. Περαιτέρω, στη σύμβαση παροχής επιχειρηματικής πληροφόρησης περιέχεται όρος που υποχρεώνει τον πελάτη να ενημερώνει ο ίδιος το υποκείμενο των δεδομένων και να εξασφαλίσει την σχετική συγκατάθεση (όρος 7 της σύμβασης μεταξύ ICAP και πελάτη), δηλαδή η ICAP μετακυλύει ουσιαστικά τη σχετική δική της υποχρέωση στον ίδιο τον πελάτη, πρακτική η οποία έχει ήδη κριθεί από τον Αρχή ως παράβαση του άρθρου 11 του ν. 2472/1997 και της Κανονιστικής Απόφασης 26/2004 της Αρχής (βλ. Απόφαση 185/2014).

Συνεπώς, θα πρέπει να επιβληθεί στην ICAP κύρωση για παράβαση του άρθρου 11 του ν. 2472/1997 σε συνδυασμό με την παρ. Β-Ι στοιχ. 2 της Κανονιστικής Απόφασης 26/2004 της Αρχής, τουλάχιστον για το διάστημα που μεσολάβησε από την έκδοση της Απόφασης 193/2012, με την οποία ζητήθηκε από τη εταιρεία να παρουσιάσει στην Αρχή πρόσφορο και σαφή τρόπο ατομικής ενημέρωσης των υποκειμένων, μέχρι και τη διενέργεια του ελέγχου, καθώς και να απευθυνθεί σύσταση για ατομική ενημέρωση (πρβλ. Απόφαση 186/2014 παρ. Γ' - Όροι λειτουργίας ΤΣΕΚ της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.).

9.1. Ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων μέσω του αποδέκτη. Δεδομένου ότι τα υποκείμενα έχουν συναλλακτική σχέση με τους αποδέκτες των δεδομένων, η ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων δύναται να πραγματοποιείται από τον αποδέκτη των δεδομένων (πελάτη της ICAP), ο οποίος θα λειτουργεί ως εντολοδόχος για την ενημέρωση που η ICAP παρέχει προς τα φυσικά πρόσωπα και, παράλληλα, ως εκτελών την επεξεργασία για την τήρηση αρχείου με τις ενυπόγραφες δηλώσεις των φυσικών προσώπων ότι έχουν ενημερωθεί για την επεξεργασία που η ICAP διενεργεί (πρβλ. 186/2014 Απόφαση της Αρχής σχετικά με τους όρους λειτουργίας του συστήματος ΤΣΕΚ της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.). Αυτονόητο είναι ότι η ICAP, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, θα παραμείνει σε κάθε περίπτωση τελικά υπεύθυνη και υπόλογος για κάθε παραβίαση των υποχρεώσεών της, η δε υποχρέωση του αποδέκτη για ενημέρωση δεν υποκαθίσταται, αλλά παραμένει αυτοτελής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Απόφαση 26/2004. Στο πλαίσιο αυτό, η ICAP, εφόσον επιλέξει αυτόν τον τρόπο ενημέρωσης, οφείλει:

α) Να πραγματοποιήσει επιπλέον σχετικές ενημερώσεις δια του Τύπου και μέσω της ιστοσελίδας της.

β) Να τροποποιήσει το υποβληθέν σχέδιο σύμβασης με το αποδέκτη, κατά τρόπο ώστε να προβλέπεται με σαφήνεια ότι ο αποδέκτης ενεργεί ως εκτελών την επεξεργασία κατ' εντολή και για λογαριασμό της ICAP (ενδεχομένως σε τροποποίηση του προαναφερθέντος όρου 7 της σύμβασης) ή να συνάψει ξεχωριστή προς τούτο σύμβαση σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 4 του ν. 2472/1997. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να προβλέπεται τουλάχιστον ότι οι ενυπόγραφες δηλώσεις ατομικής ενημέρωσης τηρούνται από τον αποδέκτη σε σχετικό αρχείο με ευθύνη της ICAP, καθώς και ότι ο αποδέκτης – εκτελών την επεξεργασία βαρύνεται αναλόγως με τις υποχρεώσεις του άρθρου 10 του ν. 2472/1997 για το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας.

7.2. Άσκηση δικαιωμάτων πρόσβασης και αντίρρησης. Στο πλαίσιο εκπλήρωσης της υποχρέωσης ενημέρωσης με τον ως άνω τρόπο, ανακύπτει και το ειδικότερο ζήτημα της ικανοποιητικής άσκησης των δικαιωμάτων των υποκειμένων μέσω, ιδίως, της εξασφάλισης ικανού χρόνου προς άσκηση των δικαιωμάτων πρόσβασης και αντίρρησης του υποκειμένου, ενόψει του ότι η πρόσβαση του αποδέκτη - επιχειρηματία στα δεδομένα των αρχείων της ICAP παρέχεται και άμεσα ηλεκτρονικά (online). Κατά τούτο, η άσκηση των δικαιωμάτων πρόσβασης και αντίρρησης των υποκειμένων θα πρέπει να γίνεται υπό τους ακόλουθους όρους:

α) Το υποκείμενο των δεδομένων να μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα πρόσβασης και αντίρρησης τόσο απευθυνόμενο άμεσα στην ICAP όσο και μέσω του επιχειρηματία-αποδέκτη που ενεργεί ως εντολοδόχος της ICAP για την ενημέρωση του υποκειμένου.

β) Όταν το υποκείμενο των δεδομένων, μετά την υπογραφή του εντύπου ενημέρωσης, ασκήσει εγγράφως το δικαίωμα αντίρρησης μέσω της αντισυμβαλλόμενης επιχείρησης-αποδέκτη, η τελευταία υποχρεούται να μην αποκτήσει οποιαδήποτε πρόσβαση στα αρχεία της ICAP και να αποστείλει το σχετικό έγγραφο στην ICAP. Προς τούτο πρέπει να δεσμεύεται συμβατικά με την ICAP.

γ) Η άσκηση των κατά το άρθρο 13 του ν. 2472/1997 αντιρρήσεων στην ICAP για τη διαγραφή των δεδομένων (βλ. Απόφαση 26/2004, Κεφ. Β', παρ. Ι2) δεν συνεπάγεται άνευ ετέρου διαγραφή, αλλά μπορεί να οδηγήσει σε απόλυτη απαγόρευση μετάδοσης. Στην περίπτωση αυτή, η ICAP μπορεί να ενημερώνει τον εκάστοτε αποδέκτη ότι το υποκείμενο των δεδομένων δεν επιθυμεί τη μετάδοση των πληροφοριών του. Λοιπά αιτήματα κατά το ίδιο άρθρο που αφορούν στη διόρθωση, προσωρινή μη χρησιμοποίηση, δέσμευση και μη διαβίβαση δεδομένων εξετάζονται εντός των προβλεπόμενων από το νόμο προθεσμιών κανονικά.

10. Αναφορικά με το έβδομο εύρημα του προαναφερθέντος πορίσματος [Εύρημα 7: Παράλειψη έκδοσης εσωτερικού κανονισμού επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων (σε εκτέλεση της απόφασης 26/2004, υπό Γ παρ. β)], διαπιστώνεται ότι δεν υπήρχε σχετικό επικαιροποιημένο κείμενο εσωτερικού κανονισμού κατατεθειμένο στην Αρχή. Τούτο, άλλωστε, ρητώς συνομολογήθηκε από την εταιρεία, η οποία υπέβαλε επικαιροποιημένο κώδικα δεοντολογίας και εσωτερικό κανονισμό με σχετική γνωστοποίηση που υποβλήθηκε μετά τον έλεγχο (βλ. ΓΝ/ΕΙΣ/275/12-02-2014). Επίσης, αποδεικνύεται ότι οι εργαζόμενοι δεν

ενημερώνονταν κατάλληλα μέχρι την ημερομηνία του ελέγχου (2013) για τους σχετικούς κανόνες του έστω μη επικαιροποιημένου (από το 2005) κανονισμού. Συνεπώς, θα πρέπει να απευθυνθεί σχετική σύσταση, ώστε στο μέλλον η ICAP να υποβάλει κάθε τυχόν τροποποίηση του σχετικού κανονισμού στην Αρχή χωρίς καθυστέρηση και, σε κάθε περίπτωση, να ενημερώνει αποδεδειγμένα τους εργαζόμενους σχετικά με τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τον κανονισμό αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 2472/1997 σε συνδυασμό με Απόφαση 26/2004, Κεφ. Γ' παρ. β' της Αρχής.

Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη τη βαρύτητα των παραβάσεων των άρθρων 4, 5, 10 και 11 του ν. 2472/1997 που αποδείχθηκαν, όπως αυτή εκτέθηκε αναλυτικά ανωτέρω, κρίνει ότι πρέπει να επιβληθούν στην ICAP, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, και για κάθε μία από τις παραβάσεις αυτές, οι προβλεπόμενες στο άρθρο 21 παρ. 1 εδαφ. α' και β' του ν. 2472/1997 κυρώσεις που αναφέρονται στο διατακτικό και οι οποίες τυγχάνουν ανάλογες με τη βαρύτητα των παραβάσεων, να της απευθυνθούν επιπλέον σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 1 στοιχ. γ' του ν. 2472/1997 οι συστάσεις που αναφέρονται στο διατακτικό

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή,

1. Επιβάλλει στην ICAP τις ακόλουθες κυρώσεις:

i. Πρόστιμο ύψους 125.000 (εκατόν είκοσι πέντε χιλιάδων) Ευρώ για παράνομη συλλογή και χρήση δεδομένων του αρχείου ΣΑΥ/ΣΥΠ και παράνομη πρόσβαση στο αρχείο ΣΣΧ της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε για ίδιο λογαριασμό και καθ' υπέρβαση της σύμβασης με την ALPHA BANK.

ii. Πρόστιμο ύψους 15.000 (δέκα πέντε χιλιάδων) Ευρώ για παράνομη συλλογή και χρήση δεδομένων που προέρχονταν από τα τηρούμενα στη Γ.Γ.Π.Σ. αρχεία μητρώου φορολογουμένων για δικούς της οικονομικούς σκοπούς

iii. Πρόστιμο ύψους 8.000 (οχτώ χιλιάδων) Ευρώ για μη λήψη των απαραίτητων μέτρων που εξασφαλίζουν την τήρηση των δεδομένων αποκλειστικά εντός του εκ του νόμου προβλεπόμενου χρονικού διαστήματος

iv. Πρόστιμο ύψους 2.000 (δύο χιλιάδων) Ευρώ για μη προσήκουσα ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων

2. Απευθύνει στην ICAP τις ακόλουθες συστάσεις:

i. Να συμπεριλαμβάνει την πληροφορία της πηγής στα τηρούμενα δεδομένα

ii. Να ενημερώνει εφεξής ατομικά τα υποκείμενα των δεδομένων είτε μέσω του πελάτη-αποδέκτη (πρβλ. Απόφαση 186/2014 σχετικά με τους όρους λειτουργίας του ΤΣΕΚ της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.), είτε με άλλο τυχόν πρόσφορο τρόπο που θα επιλέξει η ίδια.

iii. Να υποβάλει κάθε τυχόν τροποποίηση του εσωτερικού κανονισμού επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων στην Αρχή χωρίς καθυστέρηση και, σε κάθε περίπτωση, να ενημερώνει αποδεδειγμένα τους εργαζόμενους σχετικά με τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τα σχετικά με τον κανονισμό αυτό κείμενα σύμφωνα με το σκεπτικό της παρούσας (σκέψη 11).

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 70/2015

Πρόστιμο σε τραπεζικό οργανισμό λόγω παράνομης επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων πελάτη του και μη τήρησης κατάλληλων οργανωτικών και τεχνικών μέτρων ασφάλειας

[...] Η Αρχή μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου [...]

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Από τις διατάξεις του άρθρου 10 παρ.1, 2 και 3 του ν. 2472/1997 συνάγεται σαφώς ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενός αρχείου έχει την ευθύνη για την τήρηση του απορρήτου κατά τη διεξαγωγή της επεξεργασίας που εκτελείται από υπαλλήλους του, ανεξαρτήτως αν αυτοί ενήργησαν στο πλαίσιο των καθηκόντων τους ή αυτοβούλως. Η επεξεργασία από τον εκτελούντα υπάλληλο δεν απαλλάσσει τον υπεύθυνο από το καθήκον του να ελέγχει και να εξασφαλίζει ότι τα μέτρα ασφάλειας που απαιτεί ο νόμος εφαρμόζονται. Στο πλαίσιο αυτό η τράπεζα πρέπει να λαμβάνει όλα τα οργανωτικά μέτρα για την αποφυγή αθέμιτης επεξεργασίας των δεδομένων, όπως π.χ. να έχει εκπονήσει πολιτική ασφάλειας της επεξεργασίας, να ακολουθεί κώδικα δεοντολογίας και διαδικασίες ελέγχου για την πρόσβαση εξουσιοδοτημένων προς τούτο υπαλλήλων στο σύστημα, κλπ.

2. Με βάση την παρ. 4 του κώδικα δεοντολογίας της τράπεζας (βλ. Γ/ΕΙΣ/5533/18-09-2014 έγγραφο προς την Αρχή) «η εκτέλεση αναζητήσεων σε λογαριασμούς και στοιχεία πελατών χωρίς να συντρέχει υπηρεσιακή ανάγκη, μέσω των κεντρικών και περιφερειακών συστημάτων της Τράπεζας, στα οποία έχει πρόσβαση το προσωπικό, είναι αντιδεοντολογική και εκλαμβάνεται ως παραβίαση του Κώδικα». Σε περίπτωση καταγγελιών, όπως αυτή της προσφεύγουσας, το τμήμα που αναλαμβάνει να διερευνήσει την τυχόν καταγγελία είναι η Διεύθυνση Ελέγχων Λειτουργικών Κινδύνων Καταστημάτων. Σε περίπτωση δε που διαπιστωθεί κάποια παράβαση, την περαιτέρω διερεύνηση αναλαμβάνει το Τμήμα Αποτροπής Απάτης (Fraud Prevention). Η Τράπεζα δεν προσκόμισε, παρότι της ζητήθηκε (βλ. Γ/ΕΞ/68/12-06-2014 έγγραφο της Αρχής), στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι τηρήθηκε η ως άνω διαδικασία διερεύνησης περιστατικών παραβίασης προσωπικών δεδομένων, όπως αθέμιτες προσβάσεις σε λογαριασμούς πελατών.

3. Από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων των υπομνημάτων, και των διεμειφθέντων κατά τη συνεδρίαση της 11-03-2015, προκύπτουν τα ακόλουθα:

α) Από τα προσκομισθέντα αντίγραφα των αρχείων της καθής από το μηχανογραφικό της σύστημα, όπου περιλαμβάνονται οι καταγεγραμμένες προσβάσεις υπαλλήλων της στους επίμαχους λογαριασμούς της προσφεύγουσας, προκύπτουν προσβάσεις το χρονικό διάστημα από 1/11/2011 έως 12/1/2012 στους εταιρικούς λογαριασμούς της [εταιρείας... ΑΕ] (εταιρεία της προσφεύγουσας) (α) μέσω web banking, (β) από το κατάστημα της [οδού...] στην [περιοχή] Χ, κατάστημα με το οποίο συνεργαζόταν, από τους υπαλλήλους Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ και Ν, (γ) μέσω της υπηρεσίας "xxx", (δ) από το κατάστημα [περιοχής...] από την υπάλληλο Ξ, (ε)

από το κατάστημα Δημαρχείου [περιοχής...] από τον υπάλληλο Ο, (στ) από το κατάστημα [περιοχής...] από την υπάλληλο Π, (ζ) από το κατάστημα [περιοχής...] από τις υπαλλήλους Ρ και Σ, (η) από την [υπηρεσία] "zzz" στην [περιοχή] ΧΧ από τους υπαλλήλους Τ και Υ (1 και 5/12/2011, 10/1/2012), (θ) από το κατάστημα [περιοχής...] από την υπάλληλο Φ, (ι) από την υπηρεσία Ελέγχου Λειτουργικών Κινδύνων-Καταστημάτων από τον υπάλληλο Ψ (27/12/2011) και (κ) από την υπηρεσία Fraud Prevention από τον υπάλληλο Β (12/1/2012). Σημειώνεται ότι στις 23/11/2011 3 διαφορετικοί υπάλληλοι του καταστήματος της [οδού...] (Η, Θ και Κ) εμφανίζονται να αποκτούν πρόσβαση στους λογαριασμούς της εταιρείας... ΑΕ.

β) Αντιστοίχως για το ίδιο χρονικό διάστημα προκύπτουν προσβάσεις στους λογαριασμούς που τηρούσε η Α ως φυσικό πρόσωπο (α) μέσω web banking, (β) από το κατάστημα της [οδού...] από τους υπαλλήλους Γ, Μ, Θ, Ν, Κ και Λ, (γ) μέσω της υπηρεσίας " xxx", (δ) από την ERB EUROLIFE μέσω web banking (14/12/2011), (ε) από το INTERNAL AUDIT DIVISION από τον υπάλληλο Ε (20, 21 και 22/12/2011) και (στ) από τη Δ/ΝΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ από την υπάλληλο Ζ (22/12/2011). Σημειώνεται ότι στις 18/11/2011 τρεις διαφορετικοί υπάλληλοι του καταστήματος της [οδού...] (Μ, Θ, Ν) εμφανίζονται να αποκτούν πρόσβαση στους λογαριασμούς της Α.

Για τους λόγους που αναφέρθηκαν ανωτέρω, ο έλεγχος της νομιμότητας των επίδικων προσβάσεων περιορίζεται στις αναζητήσεις από τα στελέχη της Δ/νσης Εσωτερικού Ελέγχου στους λογαριασμούς που κατείχε η προσφεύγουσα ως φυσικό πρόσωπο, αφού στα νομικά πρόσωπα δεν παρέχει ο νόμος 2472/1997 έννομη προστασία (βλ. άρθρο 2 του ν. 2472/1997).

γ) Με βάση τα προσκομισθέντα από την τράπεζα αρχεία καταγραφής, στην εξέταση της καταγγελίας της Α αναμείχθηκαν 4 υπάλληλοι της τράπεζας, οι (α) Ζ (Δ/ΝΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ), (β) Ε (τμήμα INTERNAL AUDIT DIVISION), (γ) Ψ (υπηρεσία Ελέγχου Λειτουργικών Κινδύνων-Καταστημάτων) και (δ) Β (υπηρεσία Fraud Prevention). Η συνδρομή της Ζ ζητήθηκε χωρίς απολύτως καμία διατύπωση λόγω των γνώσεών της, η εν λόγω δε υπάλληλος δεν θα έπρεπε, υπό κανονικές συνθήκες, να έχει πρόσβαση σε αρχεία λογαριασμών πελατών σύμφωνα με την πολιτική Διαχείρισης Κινδύνου και Απάτης (Πολιτική και Διακυβέρνηση). Κατά τους ισχυρισμούς της τράπεζας δεν συντάχθηκε έκθεση ελέγχου αναφορικά με την καταγγελία της Α λόγω μη ύπαρξης ευρημάτων. Σημειώνεται πως δεν προσκομίστηκε από την τράπεζα κανένα σχετικό τεκμήριο (πχ. εσωτερικό έγγραφο εντολής ανάθεσης της έρευνας, σχετικά μηνύματα ηλ. αλληλογραφίας) από το οποίο να προκύπτει ο τρόπος διεξαγωγής της έρευνας και ενδεχομένως και το αποτέλεσμα αυτής. Συνεπώς δεν προκύπτει η διενέργεια τέτοιου ελέγχου για το οποιοδήποτε πόρισμα του οποίου έστω και αρνητικό θα έπρεπε να συνταχθεί η οικεία έκθεση.

δ) Για τη διερεύνηση της καταγγελίας της Α (βλ. και προηγούμενο σημείο), δε συντάχθηκε όμως σχετική έκθεση ελέγχου, η οποία θα περιέγραφε τουλάχιστον τη διαδικασία που ακολουθήθηκε, τα πειστήρια που συλλέχθηκαν, τον τρόπο συλλογής τους, τη διαδικασία ανάλυσής τους, τα συμπεράσματα της έρευνας, κ.ο.κ. Τα εν λόγω αρχεία καταγραφής του μηχανογραφικού συστήματος της τράπεζας ονόματι ..., ως προσκομίστηκαν στην Αρχή, δεν έφεραν καμία χρονοσήμανση αναφορικά με το χρόνο άντλησής τους από το σύστημα. Επιπλέον

είχαν αλλοιωθεί, στο βαθμό που εμφανίζονται σε αυτά οι προσβάσεις των υπαλλήλων (Z, E, Ψ και Β), οι οποίοι διερεύνησαν την καταγγελία.

Σημειώνεται πως με βάση τα διαμειφθέντα κατά την ακρόαση της υπόθεσης, δεν τηρήθηκε από την τράπεζα κανένα αντίγραφο των αρχείων καταγραφής, τα οποία εξετάστηκαν στα πλαίσια διερεύνησης της καταγγελίας.

4. Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα ανωτέρω, αποδεικνύονται τα ακόλουθα:

Ως προς το πρώτο σκέλος της προσφυγής, η τράπεζα δεν αιτιολόγησε επαρκώς κατά την ακρόαση και μέσω του υπομνήματός της, τις προσβάσεις στους λογαριασμούς της προσφεύγουσας Α. Ειδικότερα:

- δεν υπάρχουν επίσημα έγγραφα ανάθεσης της διερεύνησης σε αρμόδιους υπαλλήλους της τράπεζας.

- τα αρχεία καταγραφής φαίνεται να έχουν αλλοιωθεί, στο βαθμό που εμφανίζονται σε αυτά οι προσβάσεις των υπαλλήλων (Z, E, Ψ και Β), οι οποίοι διερεύνησαν την καταγγελία, γεγονός που κλονίζει την αξιοπιστία των αρχείων καταγραφής που προσκομίστηκαν. Εφόσον η Τράπεζα μπορεί να παρεμβαίνει σε μια τέτοια λίστα προσθέτοντας μια στήλη, εύλογα μπορεί να σκεφθεί κάποιος ότι είναι δυνατόν αντίστοιχα να αφαιρέσει μια στήλη ή γραμμή ή ακόμα και να επηρεάσει το περιεχόμενο της. Δεν τεκμηριώθηκε δε για ποιο λόγο οι εν λόγω υπάλληλοι αντί να εξάγουν, όπως ήταν ορθό, τα αρχεία καταγραφής των προσβάσεων στο λογαριασμούς της προσφεύγουσας, απέκτησαν πρόσβαση στους λογαριασμούς της προσφεύγουσας, προκειμένου να εξετάσουν την καταγγελία της. Οι ισχυρισμοί της τράπεζας που εκτέθηκαν κατά τη συνεδρίαση της Αρχής ότι «πήκαν» στους λογαριασμούς της προσφεύγουσας αρχικά για να αναζητήσουν τον αριθμό μητρώου του πελάτη και στη συνέχεια για να «προσομοιώσουν» τον τρόπο χρήσης των λογαριασμών δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτοί και δεν νομιμοποιούν τις δεκαεπτά (17) προσβάσεις στους προσωπικούς λογαριασμούς της προσφεύγουσας από τους υπαλλήλους Z και E, στις 20/12/2011 22/12/2011. Αντιστοίχως δεν θα μπορούσαν να αιτιολογηθούν και οι επτά (7) προσβάσεις των Β και Ψ στον εταιρικό λογαριασμό της προσφεύγουσας (εταιρεία... ΑΕ) στις 27/12/2011 και 12/1/2012.

- ουδεμία διαδικασία τεκμηρίωσης σε χρονολογική σειρά (chain of custody) ακολουθήθηκε προκειμένου να μπορεί να αποδειχθεί κατά τρόπο αδιαμφισβήτητο η διαδικασία συλλογής και παρακολουθήσεως των πειστηρίων ώστε συνεπακόλουθα να αποδεικνύεται πέραν πάσης αμφιβολίας η εγκυρότητα αυτών (δεν καταγράφηκε ποια είναι τα πειστήρια, πώς, πότε, πού και από ποιον συλλέχτηκαν, ποιος απέκτησε πρόσβαση σε αυτά και γιατί, πού αποθηκεύτηκαν τελικώς, κ.ο.κ. – στην προκειμένη περίπτωση δεν κρατήθηκε κανένα αντίγραφο των εξετασθέντων πειστηρίων).

- δεν υπήρξε έκθεση ελέγχου, η οποία χρησιμοποιώντας επιστημονικά αποδεκτούς κανόνες ψηφιακής εγκληματολογίας (computer forensics), σε συνάρτηση με τους κανόνες λειτουργίας της τράπεζας, να αποδεικνύει ή να απορρίπτει τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας περί αθέμιτης πρόσβασης στους λογαριασμούς της.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η τράπεζα Eurobank Ergasias ΑΕ, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, δεν ακολούθησε, στην περίπτωση της προσφεύγουσας, τη διαδικασία διερεύνησης

των με το ανωτέρω περιεχόμενο καταγγελιών της, καθώς στη διερεύνηση ενεπλάκη και υπάλληλος τμήματος (Δ/ΝΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ), το οποίο δεν έχει, από όσον γνωστοποιήθηκε στην Αρχή, σχετικές αρμοδιότητες. Δεν τήρησε περαιτέρω τους κανόνες χειρισμού αποδεικτικών στοιχείων που η ίδια αναφέρει σε δικό της εσωτερικό έγγραφο και που η ίδια καλεί τους υπαλλήλους της να τηρήσουν κατά τη γνωστοποίηση πιθανής απάτης στην αρμόδια Δ/νση, με συνέπεια να μην είναι σε θέση να ελέγξει εάν οι αναζητήσεις στο σύστημά της από τους υπαλλήλους της έχουν γίνει νόμιμα ή όχι. Επιπρόσθετα, αν και έχει λάβει οργανωτικά μέτρα, σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 2472/1997, (κώδικας δεοντολογίας, πολιτικής προστασίας της πληροφορίας, κ.ο.κ.), τα οποία, μεταξύ άλλων, αφορούν και τις αναζητήσεις υπαλλήλων σε λογαριασμούς πελατών, πραγματοποιήθηκαν προσβάσεις στους λογαριασμούς της προσφεύγουσας χωρίς σχετική εξουσιοδότηση από την Τράπεζα. Η δε Τράπεζα δεν ασκούσε τον δέοντα έλεγχο αν οι υπάλληλοί της ενεργούσαν σύμφωνα με τον νόμο και τις εγκυκλίους και εντολές των αρμοδίων οργάνων της. Ως εκ τούτου, διαπιστώνεται πλημμελής τήρηση οργανωτικών και τεχνικών μέτρων για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από παράνομη ή αθέμιτη επεξεργασία σύμφωνα με το άρθρο 10 σε συνδυασμό με τα άρθρα 4 και 5 παρ.1 του ν. 2472/1997 που οδήγησαν σε μη νόμιμες πράξεις επεξεργασίας (πρόσβαση και άντληση) στις οποίες υποβλήθηκαν τα δεδομένα της προσφεύγουσας από υπαλλήλους της τράπεζας.

5. Ως προς το δεύτερο σκέλος της προσφυγής, η καθής προέβη σε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων της προσφεύγουσας Α, ήτοι σε έλεγχο των λογαριασμών που η καταγγέλλουσα τηρούσε στην καθής Τράπεζα, βάσει του άρθρου 5 παρ. 2 περ. β' του ν. 2472/1997, σύμφωνα με το οποίο η επεξεργασία είναι νόμιμη και δεν απαιτείται προηγούμενη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων, όταν είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρέωσης του υπεύθυνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από τον νόμο, δηλαδή τις ειδικότερες διατάξεις των ν. 3691/2008 (Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις) και ν. 3601/2007 (Ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών), οι οποίες εξειδικεύονται με σχετικές πράξεις και αποφάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος. Η επεξεργασία αυτή συνίστατο στον έλεγχο των λογαριασμών που η προσφεύγουσα τηρούσε στην καθής Τράπεζα, από κοινού με την αδελφή της Γ, σύζυγο του συλληφθέντος Δ. Οι πληροφορίες για τη συμμετοχή του γαμπρού της προσφεύγουσας και συζύγου της αδελφής της, η οποία ετύγχανε υπάλληλος της καθής και συνδικαιούχος στους επίμαχους λογαριασμούς, στο κύκλωμα τοκογλυφίας υπήρξαν η αφορμή για τη διενέργεια του ελέγχου, βάσει της υποχρέωσης της καθής που απορρέει, όπως προαναφέρθηκε, από τις ειδικότερες διατάξεις των ν. 3691/2008 και ν. 3601/2007. Περαιτέρω δε η αντιμετώπιση της αιτούσας, ως διατηρούσας κοινό λογαριασμό με την αδελφή της Γ, ήταν δυνατόν να επηρεασθεί ελεγκτικά από το γεγονός ότι ο σύζυγος της συνδικαιούχου της στους κοινούς λογαριασμούς είχε κατηγορηθεί για συμμετοχή στο τοκογλυφικό κύκλωμα και νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές πράξεις, σύμφωνα με τις ανωτέρω υποχρεώσεις ειδικού ελέγχου της Τράπεζας ως υπευθύνου επεξεργασίας που

επιβάλλονται στα τραπεζικά ιδρύματα. Ως εκ τούτου, η επεξεργασία πρέπει να θεωρηθεί νόμιμη (βλ. και αποφάσεις 91/2014 και 116/2014 της Αρχής).

Η, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, παράνομη διαρροή προσωπικών της δεδομένων σε τρίτους, μη υπαλλήλους, δεν αποδείχθηκε.

Ενόψει της βαρύτητας των πράξεων που αποδείχθηκαν και της προσβολής που επήλθε στην καταγγέλλουσα από τις παράνομες προσβάσεις στους τραπεζικούς λογαριασμούς της που κατείχε ως φυσικό πρόσωπο, η Αρχή κρίνει ομόφωνα ότι πρέπει να επιβληθούν στον υπεύθυνο της επεξεργασίας οι προβλεπόμενες στο άρθρο 21 παρ.1 εδαφ. α' και β' του ν. 2472/1997 κυρώσεις που αναφέρονται στο διατακτικό και οι οποίες κρίνονται ανάλογες με τη βαρύτητα των παραβάσεων

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

1. Επιβάλλει στην τράπεζα Eurobank Ergasias AE, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, α) πρόστιμο ύψους πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ για παράνομη επεξεργασία δεδομένων της προσφεύγουσας και β) πρόστιμο ύψους πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ για μη τήρηση κατάλληλων οργανωτικών και τεχνικών μέτρων ασφάλειας, η οποία οδήγησε σε μη εξουσιοδοτημένες προσβάσεις υπαλλήλων της στα προσωπικά δεδομένα της προσφεύγουσας.

2. Απευθύνει σύσταση στην τράπεζα Eurobank Ergasias AE, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, να λάβει κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από παράνομη ή αθέμιτη επεξεργασία, ώστε να τεκμηριώνονται επαρκώς οι προσβάσεις που πραγματοποιούν οι εξουσιοδοτημένοι προς τούτο υπάλληλοι της στους λογαριασμούς των πελατών της (π.χ. ενεργοποίηση μηχανισμών που να μην επιτρέπουν προσβάσεις σε λογαριασμούς πελατών από μη εξουσιοδοτημένους χρήστες, διενέργεια σε τακτά χρονικά διαστήματα δειγματοληπτικών ελέγχων προς διαπίστωση συμμόρφωσης των υπαλλήλων της με τις σχετικές οδηγίες της τράπεζας). Στην ειδική περίπτωση, όπου υπάρχει καταγγελία για αθέμιτη πρόσβαση σε λογαριασμό πελάτη, συστήνεται στην τράπεζα:

Να ακολουθεί, ορθές διαδικασίες, οργανωτικά άλλα και τεχνικά, προκειμένου να διασφαλίσει ότι η διερεύνηση της καταγγελίας διεξάγεται κατά τρόπο που να συνάδει με τις αρχές της ψηφιακής εγκληματολογίας, στο βαθμό που ακολουθούνται διεθνώς αποδεκτές πρακτικές συλλογής και ανάλυσης ψηφιακών πειστηρίων, όπως αυτές της ACPO¹. Με βάση τις αρχές αυτές: (1) καμία ενέργεια, η οποία πραγματοποιείται από το άτομο που ερευνά υπόθεση, όπου εμπλέκονται ψηφιακά πειστήρια, δεν θα πρέπει να αλλοιώνει δεδομένα (ψηφιακά πειστήρια), τα οποία αργότερα μπορεί να χρησιμοποιηθούν σε δικαστήριο (αρχή υπ' αριθμ. 1), (2) στην περίπτωση που παραστεί ανάγκη πρόσβασης σε δεδομένα στην «αυθεντική» τους μορφή θα πρέπει η όποια πρόσβαση να πραγματοποιείται από άτομο καταρτισμένο για αυτό και ικανό να εξηγήσει τόσο τη συνάφεια όσο και τις συνέπειες της πρόσβασης αυτής (αρχή υπ' αριθμ. 2), (3) Θα πρέπει να τηρείται ένα αρχείο καταγραφής (audit trail) όλων των ενεργειών που αφορούν τα ψηφιακά πειστήρια. Ένας ανεξάρτητος τρίτος θα πρέπει να μπορεί να εξετάσει

¹ http://www.digital-detective.net/digital-forensics-documents/ACPO_Good_Practice_Guide_for_Digital_Evidence_v5.pdf

αυτές τις ενέργειες καταλήγοντας στο ίδιο συμπέρασμα (αρχή υπ' αριθμ. 3), (4) Το άτομο που είναι υπεύθυνο για την έρευνα είναι υπεύθυνο τόσο για την τήρηση του νόμου όσο και για την τήρηση των προαναφερθέντων αρχών (αρχή υπ' αριθμ. 4).

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 77/2015

Πρόσβαση τρίτων σε ληξιαρχικές πράξεις που περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα

[...] Η Αρχή μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου [...]

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Επειδή, το άρθρο 2 στοιχ. α', β', δ' και θ' του ν. 2472/1997 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προβλέπει ότι «Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως: "Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα", κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων... "Ευαίσθητα δεδομένα" τα δεδομένα που αφορούν τη φυλετική ή εθνική προέλευση, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε ένωση, σωματείο και συνδικαλιστική οργάνωση, την υγεία, την κοινωνική πρόνοια και την ερωτική ζωή, καθώς και τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες... Υποκείμενο των δεδομένων, το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα .. "Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα" κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλειδωμά), η διαγραφή, η καταστροφή... "Τρίτος", κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία, ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, εκτός από το υποκείμενο των δεδομένων, τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία ή για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας.»

2. Επειδή, το άρθρο 8 §2 του ν. 344/1976 καθιερώνει την αρχή της δημοσιότητας για τα ληξιαρχικά βιβλία, τα οποία ορίζονται ως «δημόσια». Το δε άρθρο 4 εδ. δ' του ίδιου νόμου προβλέπει την υποχρέωση του ληξιαρχου «να εκδίδει αντίγραφα, αποσπάσματα και πιστοποιητικά των εις τα βιβλία πράξεων ή των σχετικών προς ταύτας παρ' αυτώ ευρισκομένων δημοσίων εγγράφων». Η αιτιολογική έκθεση του νόμου αυτού τονίζει ότι η δημοσιότητα των ληξιαρχικών βιβλίων συνίσταται στο ότι «πας τις δύναται να ζητεί αντίγραφα, αποσπάσματα ή πιστοποιητικά εκ των βιβλίων χωρίς να δικαιολογεί έννομο προς τούτον συμφέρον, ως και να πληροφορείται εάν υφίσταται ληξιαρχικό γεγονός π. χ. αν έχει συνταχθεί ληξιαρχική πράξη γάμου ορισμένου προσώπου».

3. Επειδή, υπό την ισχύ των προαναφερομένων διατάξεων το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους σε δύο γνωμοδοτήσεις του (γνωμοδότηση 73/1994 και 689/1995 Γ' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους) έκανε δεκτό ότι, μολονότι οι ληξιαρχικές πράξεις αφορούν την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτων, λόγω της θεσπιζόμενης από την ειδική διάταξη του άρθρου 8 παρ. 2 του ν. 344/1976 δημοσιότητας των ληξιαρχικών βιβλίων, πρέπει να χορηγούνται αντίγραφα, αποσπάσματα ή πιστοποιητικά από τα ληξιαρχικά βιβλία στον οποιοδήποτε αιτούντα χωρίς αυτός να πρέπει να επικαλεστεί και να αποδείξει έννομο συμφέρον. Η προαναφερθείσα διάταξη, ως ειδική, ούτε εθίγη από τις μεταγενέστερες διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 3 του ν. 2690/1999 το οποίο εξαιρεί από το δικαίωμα πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα εκείνα τα έγγραφα που αφορούν στην ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή, ούτε καταργήθηκε ή τροποποιήθηκε από τις διατάξεις για την προστασία των προσωπικών δεδομένων του ν. 2472/1997 ο οποίος επίσης είναι νεώτερός της (βλ. Απόφαση της Αρχής υπ' αριθμ 19/2007). Ωστόσο, η αρχή της δημοσιότητας των ληξιαρχικών βιβλίων οφείλει να ερμηνευτεί σε πρακτική εναρμόνιση με δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων των φυσικών προσώπων.

4. Επειδή, με την με αριθμ. 19/2007 Απόφαση της Αρχής, κρίθηκε ότι τόσο η αρχή του νομίμου σκοπού όσο κυρίως η αρχή της αναλογικότητας στην επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων ικανοποιούνται επαρκώς με τη χορήγηση μεμονωμένων στοιχείων και αντιγράφων συγκεκριμένων ληξιαρχικών πράξεων σε οποιονδήποτε αιτούντα, χωρίς ο τελευταίος να δικαιολογεί ειδικό έννομο συμφέρον για τη χορήγησή τους.

5. Επειδή, οι ανωτέρω ληξιαρχικές πράξεις μπορεί να περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα και δη δεδομένα που ανάγονται στις θρησκευτικές πεποιθήσεις των υποκειμένων (λ.χ. βάπτιση, θρησκευτικές πεποιθήσεις κ.λπ.), είναι απαραίτητη στις περιπτώσεις αυτές η προηγούμενη λήψη άδειας από την Αρχή, επί τη βάση του άρθρ. 7 ν. 2472/1997, η οποία εν τέλει θα αποφανθεί για τη νομιμότητα ή μη της χορήγησης των ευαίσθητων δεδομένων, με την επιπρόσθετη προϋπόθεση δε ότι ο αιτών τρίτος ενδιαφέρεται για τη χορήγηση των ευαίσθητων δεδομένων που περιέχονται σ' αυτές. Σε αντίθετη περίπτωση, ήτοι στην περίπτωση που ο αιτών δεν ενδιαφέρεται για τη χορήγηση των ευαίσθητων δεδομένων των υποκειμένων και προκειμένου να εφαρμοστεί επαρκώς το δικαίωμα πρόσβασης του αρθ. 8 §2 ν. 344/1976, η υπηρεσία σας δύναται να χορηγήσει τις εν λόγω ληξιαρχικές πράξεις με απαλοιφή των ευαίσθητων δεδομένων καθώς και των υπολοίπων επιπρόσθετων πληροφοριών που ενδεχομένως να περιέχονται σ' αυτές και να είναι ικανές, έστω και εμμέσως, να οδηγήσουν στην αποκάλυψη των δεδομένων αυτών.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή κρίνει ότι:

1. Στην περίπτωση που ο αιτών τρίτος ενδιαφέρεται για τη χορήγηση των ευαίσθητων δεδομένων που περιέχονται στις ληξιαρχικές πράξεις γέννησης και γάμου, πρέπει να ζητηθεί η προηγούμενη άδεια της Αρχής σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρ. 7 του ν. 2472/1997.

2. Αν ο αιτών τρίτος δεν ενδιαφέρεται για τη χορήγηση των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων των υποκειμένων είναι δυνατή η χορήγηση ληξιαρχικών πράξεων με απαλοιφή των

ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων καθώς και οποιασδήποτε περαιτέρω πληροφορίας, η οποία είναι ικανή να οδηγήσει έστω και σε έμμεση αποκάλυψη των δεδομένων αυτών. Συνεπώς, δεν απαιτείται η προηγούμενη άδεια της Αρχής και η αρμόδια ληξιαρχική υπηρεσία, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, εφαρμόζει συνδυαστικά τις διατάξεις του άρθ. 5 §2 περ. β' του ν. 2472/1997 και των άρθ. 4 εδ. δ' και 8 του ν. 344/1976.

3. Στην περίπτωση των ληξιαρχικών πράξεων θανόντων, η χορήγηση των πληροφοριών που περιέχονται σ' αυτές δεν κωλύεται από τις διατάξεις του ν. 2472/1997 καθώς ο τελευταίος αφορά δεδομένα φυσικών προσώπων. Αν όμως στις πράξεις αυτές περιέχονται προσωπικά δεδομένα φυσικών προσώπων (λ.χ. στοιχεία συζύγου θανόντος), πρέπει, κατά περίπτωση, να ακολουθηθεί μία εκ των προαναφερθεισών διαδικασιών.

Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να ενημερώνονται σχετικά τα υποκείμενα των δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 3 του ν. 2472/1997.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 104/2015

Έγκριση αιτήματος της εταιρείας «Σταθερές Συγκοινωνίες Α.Ε.» για εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης στο εσωτερικό 17 συρμών 3ης γενιάς του μετρό της Αθήνας

[...] Η Αρχή μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου [...]

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Σύμφωνα με το άρθρο 2 στοιχ. α' ν. 2472/1997 και τις αιτιολογικές σκέψεις 14-17 στο προοίμιο της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, τα δεδομένα ήχου και εικόνας, εφόσον αναφέρονται σε πρόσωπα, συνιστούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

2. Σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 5 ν. 3917/2011, η εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας από δημόσιες αρχές, ΟΤΑ, φυσικά ή νομικά πρόσωπα στους χώρους που διαχειρίζονται επιτρέπεται για το σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2472/1997 και τις κατευθυντήριες οδηγίες που εκδίδονται από την Αρχή.

3. Σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 ν. 2472/2007 «ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να γνωστοποιήσει εγγράφως στην Αρχή, τη σύσταση και λειτουργία αρχείου ή την έναρξη της επεξεργασίας».

4. Σύμφωνα με το άρθρο 5 της υπ' αριθμ. 1/2011 Οδηγίας, που αναφέρεται στην εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, η νομιμότητα της επεξεργασίας εξετάζεται στο πλαίσιο του σκοπού που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, η οποία επιβάλλει τα συστήματα βιντεοεπιτήρησης να είναι πρόσφορα και αναγκαία σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, ο οποίος θα πρέπει να μη δύναται να επιτευχθεί με ηπιότερα μέσα (άρθρο 4 του ν. 2472/1997). Η προσφορότητα και η αναγκαιότητα της βιντεοεπιτήρησης εκτιμάται με βάση τον κίνδυνο που ο υπεύθυνος επεξεργασίας θέλει να αντιμετωπίσει σε σχέση

με τον επιδιωκόμενο σκοπό.

Περαιτέρω, τα σημεία εγκατάστασης των καμερών και ο τρόπος λήψης των δεδομένων πρέπει να προσδιορίζονται με τέτοιο τρόπο, ώστε τα δεδομένα που συλλέγονται να μην είναι περισσότερα από όσα είναι απολύτως αναγκαία για την εκπλήρωση του σκοπού της επεξεργασίας και να μη θίγονται τα θεμελιώδη δικαιώματα των προσώπων που ευρίσκονται στο χώρο που επιτηρείται και ιδίως να μην παραβιάζεται αυτό το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ως «νόμιμη προσδοκία κάποιου βαθμού προστασίας της ιδιωτικής ζωής» σε κάποιον χώρο (πρβλ. Έγγραφο εργασίας για την επιτήρηση των ηλεκτρονικών επικοινωνιών στον τόπο εργασίας WP55 της 29 Μαΐου 2002 της Όμάδας εργασίας για την προστασία των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα' σελ. 4).

5. Σύμφωνα με το άρθρο 11 της υπ' αριθμ. 1/2011 Οδηγίας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για το απόρρητο και την ασφάλεια των δεδομένων καθώς και για την προστασία τους από κάθε μορφή αθέμιτης επεξεργασίας. Ταυτόχρονα, ως απόρροια της αρχής της αναλογικότητας, θα πρέπει η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων που συνδέεται με την λειτουργία του εν λόγω συστήματος βιντεοεπιτήρησης να υπακούει στην ειδικότερη αρχή της ελαχιστοποίησης των προσωπικών δεδομένων που υφίστανται επεξεργασία για την επίτευξη του συγκεκριμένου σκοπού. Θα πρέπει συνεπώς να τηρηθούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις ώστε να ελαχιστοποιηθεί η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων και να διασφαλισθούν τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων.

6. Η Αρχή έχει εκδώσει σχετικά την με αριθμ. 137/2013 Απόφασή της, με την οποία απέρριψε προσωρινά την αρχική αίτηση της ΣΤΑΣΥ κατά το μέρος που αφορά στην εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης στο εσωτερικό των συρμών του μετρό της Αθήνας. Η Αρχή είχε κρίνει ότι, παρόλο που ο αποτρεπτικός ρόλος των καμερών στο εσωτερικό των συρμών είναι αδιαμφισβήτητος, η αποτελεσματικότητά τους στην καταστολή και αντιμετώπιση σε πραγματικό χρόνο τυχόν περιστατικών ασφαλείας δεν έχει επαρκώς τεκμηριωθεί, ενώ η Αρχή επίσης έκρινε ότι η ΣΤΑΣΥ δεν απέδειξε ότι είχε εξετάσει αν είναι εφικτή η πραγματοποίηση του επιδιωκόμενου σκοπού επεξεργασίας με τη χρήση μέσων λιγότερων επαχθών. Συνεπώς, η Αρχή επανεξετάζει το εν λόγω ζήτημα προκειμένου να λάβει υπόψη της τα νέα στοιχεία που υπέβαλε η ΣΤΑΣΥ και να καταλήξει σε οριστική κρίση.

7. Στην υπό κρίση περίπτωση, δηλ. στην εγκατάσταση και λειτουργία καμερών στο εσωτερικό των συρμών, ο αποτρεπτικός ρόλος των καμερών είναι δεδομένος, καθώς λειτουργούν ως μηχανισμός αυτοελέγχου σε σημαντικό αριθμό επίδοξων για εγκληματική ή αντικοινωνική δραστηριότητα. Αντίστοιχα, καθοριστική είναι η συμβολή του καταγεγραμμένου υλικού στην διαλεύκανση τυχόν περιστατικών σε μετέπειτα στάδιο.

8. Συμπληρωματικά, όπως απέδειξε η ΣΤΑΣΥ με την εξεταζόμενη αίτηση θεραπείας, η εταιρεία έχει ήδη εξετάσει εναλλακτικά ηπιότερα μέσα για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και για το λόγο αυτό έχει συνάψει συμφωνία με εταιρεία ασφαλείας, μεταξύ άλλων για τη διενέργεια περιπόλων από προσωπικό ασφαλείας στο εσωτερικό των συρμών. Η κάλυψη εντούτοις που επιτυγχάνεται με αυτό τον τρόπο είναι αποσπασματική και μεμονωμένη. Η ΣΤΑΣΥ

επίσης τονίζει ότι η διατήρηση προσωπικού ασφαλείας σε κάθε όχημα όλων των σε κυκλοφορία συρμών συνεπάγεται ένα σημαντικό κόστος, το οποίο επιβαρύνει την λειτουργία της.

9. Η λειτουργία του εν λόγω συστήματος συνεπάγεται επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα φυσικών προσώπων. Τα φυσικά αυτά πρόσωπα είναι οι επιβάτες που θα χρησιμοποιούν τους συρμούς στους οποίους σχεδιάζεται η εγκατάσταση και λειτουργία του επίμαχου συστήματος βιντεοεπιτήρησης. Παρόλο που, λόγω της μαζικότητας που χαρακτηρίζει το μέσο μεταφοράς αυτό και της δημοτικότητάς του, ο αριθμός των υποκειμένων που θα επηρεάζονται σε καθημερινή βάση είναι μεγάλος, το μέγεθος της επίπτωσης στην ιδιωτική ζωή τους είναι σχετικά περιορισμένο. Και τούτο λόγω του γεγονότος ότι πρόκειται για μέσο που προορίζεται για χρήση από ευρύ κοινό, του συνωστισμού που συνήθως παρατηρείται εντός των συρμών, και της μικρής διάρκειας παραμονής στο μέσο αυτό.

10. Όπως κάθε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, έτσι και η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που συνεπάγεται η λειτουργία του εν λόγω συστήματος βιντεοεπιτήρησης, θα πρέπει να υπόκειται στις βασικές αρχές που ορίζονται στο άρθρο 4 ν. 2472/97, δηλαδή, μεταξύ άλλων, στην αρχή της αναλογικότητας και χρονικού περιορισμού της τήρησης των δεδομένων, ενώ θα πρέπει να γίνει λήψη κατάλληλων οργανωτικών και τεχνικών μέτρων για την ασφάλεια και την προστασία των δεδομένων, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 10 του ίδιου νόμου. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να τηρηθούν κατ' ελάχιστον οι εξής προϋποθέσεις λειτουργίας του συστήματος, αρκετές από τις οποίες εξάλλου η ΣΤΑΣΥ έχει δεσμευθεί ότι θα τηρεί:

- Ο χρόνος τήρησης των καταγεγραμμένων δεδομένων δεν θα πρέπει να ξεπερνά τις 48 ώρες. Κατά τα λοιπά, ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 8 της υπ' αριθμ. 1/2011 Οδηγίας της Αρχής.

- Μέτρα φυσικής και λογικής προστασίας του καταγεγραμμένου υλικού θα πρέπει να ληφθούν ώστε η πρόσβαση στο καταγεγραμμένο υλικό να γίνεται μόνο από εξουσιοδοτημένα άτομα. Πιο συγκεκριμένα, θα πρέπει να υπάρχει δυνατότητα εξαγωγής τμήματος των δεδομένων μόνο από εξουσιοδοτημένο προσωπικό μέσω του ειδικού σταθμού εργασίας που θα εγκατασταθεί στο γραφείο του Προϊσταμένου Ασφαλείας της ΣΤΑΣΥ. Η αφαίρεση του αποσπώμενου αποθηκευτικού μέσου θα μπορεί να γίνει μόνο με τη χρήση μηχανικού κλειδιού. Κάθε πρόσβαση και εξαγωγή υλικού από τον ειδικό σταθμό εργασίας θα καταγράφεται. Η διαβίβαση δεδομένων σε τρίτους θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 9 της υπ' αριθμ. 1/2011 Οδηγίας.

- Θα πρέπει να συνταχθεί και να εφαρμοστεί εσωτερικός κώδικας δεοντολογίας και σχετικό κανονιστικό πλαίσιο για την επεξεργασία των δεδομένων του συστήματος, που να προβλέπει με σαφήνεια τις διαδικασίες, μεταξύ άλλων, για την εξαγωγή του καταγεγραμμένου υλικού. Θα πρέπει να προβλέπεται επίσης τακτικός έλεγχος της εφαρμογής του κώδικα αυτού και των σχετικών διαδικασιών.

- Θα πρέπει να πραγματοποιείται μόνο επεξεργασία εικόνας και όχι ήχου από το σύστημα βιντεοεπιτήρησης.

- Ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να συμμορφώνεται με την υποχρέωση ενημέρωσης και της ικανοποίησης του δικαιώματος πρόσβασης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 12 και 13

της υπ' αριθμ. 1/2011 Οδηγίας της Αρχής. Πιο συγκεκριμένα, θα πρέπει να ικανοποιείται το δικαίωμα ενημέρωσης των υποκειμένων, εν προκειμένω των επιβατών, μέσω της ανάρτησης ενημερωτικών πινακίδων, ενώ το δικαίωμα πρόσβασης των υποκειμένων μπορεί ασκηθεί ανά πάσα στιγμή (επτά ημέρες την εβδομάδα, συμπεριλαμβανομένων και των αργιών), εφόσον όμως το υποκείμενο των δεδομένων δίνει επαρκή στοιχεία για τον εντοπισμό των δεδομένων που το αφορούν.

11. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω και όλα τα στοιχεία του φακέλου, η Αρχή κρίνει κατά πλειοψηφία πέντε μελών ότι, παρόλο που ένα σύστημα βιντεοεπιτήρησης, στο οποίο δεν πραγματοποιείται συνεχής παρακολούθηση των εικόνων των καμερών σε πραγματικό χρόνο, δεν είναι πλήρως αποτελεσματικό στην σε πραγματικό χρόνο καταστολή και αντιμετώπιση τυχόν περιστατικών ασφαλείας, η εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης στο εσωτερικό των συρμών, με τα χαρακτηριστικά και τις προδιαγραφές που έχει προτείνει η ΣΤΑΣΥ και περιγράφονται ανωτέρω, συνιστά αναλογικό μέτρο για τον επιδιωκόμενο σκοπό επεξεργασίας, εν όψει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του μεταφορικού μέσου του μετρό (υπόγειες εγκαταστάσεις, πληθώρα εγκαταστάσεων και απομακρυσμένων σημείων, συνωστισμός) και της δυσχέρειας αποτελεσματικής εφαρμογής άλλων ηπιότερων μέσων. Τούτο δε υπό την προϋπόθεση ότι θα τηρηθούν κατ' ελάχιστο οι όροι που αναφέρονται στην υπ' αριθμ. 10 σκέψη της παρούσας,

12. Κατά την γνώμη τριών μελών της Αρχής, δεν έχει επαρκώς τεκμηριωθεί ότι το υπό εξέταση σύστημα θα επιτύχει αποτελεσματικά τον επιδιωκόμενο σκοπό και μάλιστα αποτελεσματικότερα από ό,τι θα επιτυγχανόταν με το ηπιότερο μέσο των υπαλλήλων ασφαλείας μέσα στα βαγόνια, ώστε να δικαιολογείται επαρκώς ο σοβαρός αυτός περιορισμός του ατομικού δικαιώματος της προστασίας των δεδομένων των επιβατών. Περαιτέρω, ακόμα και αν δεν λαμβανόταν υπ' όψη η προηγούμενη σκέψη, προτιμητέα θα ήταν η πιλοτική λειτουργία του συστήματος βιντεοεπιτήρησης αυτού για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, ώστε, μετά το πέρας της περιόδου πιλοτικής λειτουργίας και κατόπιν αναλύσεως και αποτιμήσεως της ως τότε χρήσεως του συστήματος, να θεμελιωνόταν με πλήρη βεβαιότητα η γενομένη δεκτή από την πλειοψηφία άποψη περί της προσφορότητας και αναλογικότητας του εν λόγω μέτρου.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή κάνει δεκτή κατά πλειοψηφία την αίτηση θεραπείας της «Σταθερές Συγκοινωνίες Α.Ε.» κατά της με αριθμ. 137/2013 Απόφασης και κρίνει ως σύνομη την εγκατάσταση και λειτουργία καμερών στο εσωτερικό των δέκα επτά (17) συρμών 3ης γενιάς του μετρό της Αθήνας που κινούνται στις γραμμές 2 και 3, για τον σκοπό επεξεργασίας και υπό τους όρους που αναφέρονται στο σκεπτικό της παρούσας.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 117/2015

Διαγραφή αλλοδαπού από το Σ.Π.Σ. και διατήρηση της καταχώρισης στον Ε.Κ.Α.Ν.Α.

[...] Η Αρχή μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου [...]

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Επειδή, το αρθ. 24 του Κανονισμού 1987/2006 σε αντιστοιχία με τις διατάξεις του προϊσχύσαντος άρθρου 96 ΣΕΣΣ ρυθμίζει τις προϋποθέσεις καταχώρισης υπηκόων τρίτων χωρών στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (SIS II). Επίσης, στο άρθρο 29 παρ. 2 και 4 προβλέπεται ότι για τη διατήρηση της καταχώρισης στο SIS II για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, αναγκαία κρίνεται η έγκαιρη εντός της τριετίας ύπαρξη ειδικά αιτιολογημένης απόφασης του αποφασίζοντος την καταχώριση οργάνου, που να δικαιολογεί την ανάγκη διατήρησής της πέραν της τριετίας. Το αρμόδιο όργανο αποφασίζει κατόπιν καταγεγραμμένης συνολικής και εξατομικευμένης αξιολόγησης την ανάγκη διατήρησής της ειδάλλως, η καταχώριση διαγράφεται αυτομάτως (παρ. 5 Κανονισμού). Εξάλλου από τις διατάξεις των άρθρων 41, 43, 44 του ως άνω κανονισμού σε συνδυασμό με την διάταξη του άρθρου 19 παρ. 1 εδαφ. ιε' του Ν. 2472/1997, συνάγεται ότι η Αρχή είναι αρμόδια να εξετάζει, κατόπιν προσφυγής του υποκειμένου την νομιμότητα της καταχώρισης του στον κατάλογο Σ.Π.Σ. (SIS II), την σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις έκδοση από την αρμοδία για την καταχώριση Αρχή, της αποφάσεως για την ανάγκη της διατηρήσεως της πέραν του χρόνου που αναφέρουν οι ως άνω διατάξεις και αν δεν πληρούνται οι κατά τα ανωτέρω προϋποθέσεις της καταχώρισης και της διατήρησής της να διατάσσει την διαγραφή.

2. Επειδή, τα αρθ. 1 και 3 της ΚΥΑ4000/4/32-λα'/17.10.2012 προβλέπουν αντίστοιχα τις προϋποθέσεις εγγραφής αλλοδαπών στον Ε.Κ.Α.Ν.Α. και την αυτεπάγγελτη επανεξέταση της κάθε εγγραφής ανά τριετία. Επιπλέον, σύμφωνα με το αρθ. 6 της ανωτέρω, για την τήρηση του Ε.Κ.Α.Ν.Α. και την επεξεργασία των αντιστοιχών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του ν. 2472/1997 και ιδίως των άρθ. 4 και 13 αυτού.

3. Επειδή, από τη συνδυαστική ερμηνεία των ανωτέρω και του άρθρου 76 παρ. 1 στοιχ. α' του ν. 3386/2005 προκύπτει ότι ως «σοβαρές αξιόποινες πράξεις» νοούνται όχι μόνο αυτές που επισύρουν ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον ενός έτους αλλά και όσες ρητά απαριθμούνται στη διάταξη του άρθρου 76 παρ. 1 στοιχ. α' του ανωτέρω νόμου. Συγκεκριμένα, ως «σοβαρές αξιόποινες πράξεις» νοούνται και τα εγκλήματα της προσβολής του πολιτεύματος, της προδοσίας της Χώρας, τα εγκλήματα σχετικά με την εμπορία και διακίνηση ναρκωτικών, τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τα διεθνή οικονομικά εγκλήματα, τα εγκλήματα με χρήση μέσων υψηλής τεχνολογίας, τα εγκλήματα περί το νόμισμα, τα εγκλήματα αντίστασης, αρπαγής ανηλίκου, κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, κλοπής, απάτης, υπεξαίρεσης, εκβίασης, τοκογλυφίας, του νόμου περί μεσαζόντων, πλαστογραφίας, ψευδούς βεβαίωσης, συκοφαντικής δυσφήμισης, λαθρεμπορίας,

τα εγκλήματα που αφορούν τα όπλα, τις αρχαιότητες, την προώθηση λαθρομεταναστών στο εσωτερικό της Χώρας ή τη διευκόλυνση της μεταφοράς ή προώθησης τους ή της εξασφάλισης καταλύματος σε αυτούς για απόκρυψη.(Γνμδ Αρχής 3/2012)

4. Επειδή, για τη νομιμότητα της καταχώρισης τόσο σε περίπτωση καταδίκης όσο και σε περίπτωση ύπαρξης αποχρωσών ενδείξεων για την τέλεση «σοβαρής αξιόποινης πράξης», από τις ανωτέρω αναφερόμενες, το αρμόδιο για την καταχώριση όργανο θα πρέπει στην απόφασή του να λαμβάνει υπόψη και να συνεκτιμά όλες τις συνθήκες τέλεσης της αξιόποινης πράξης και να εκφέρει ειδικώς αιτιολογημένη κρίση για την «απειλή» που συνιστά η παρουσία ενός αλλοδαπού επί του εθνικού εδάφους (βλ. προηγούμενη σκέψη).

5. Στην υπό εξέταση περίπτωση, από τα προαναφερθέντα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης προκύπτει ότι η καταχώριση του προσφεύγοντος ισοβίως στο Σ.Π.Σ. και στον Ε.Κ.ΑΝ.Α. πραγματοποιήθηκε την ..-.-2010. Παρά ταύτα, από τα ανωτέρω διαλαμβανόμενα, συνάγεται ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν έχει τηρήσει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις προαναφερθείσες διατάξεις των παρ. 2, 4 και 5 του άρθρ. 29 του Κανονισμού 1987/2006. Συνεπώς, η Διεύθυνση Αλλοδαπών όφειλε να προβεί σε διαγραφή της από το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (SIS II). Όσον αφορά δε την εγγραφή στον Ε.Κ.ΑΝ.Α., από τα επισυναπτόμενα στην Αρχή έγγραφα δεν προκύπτει η αυτεπάγγελτη εξέταση της καταχώρισης όπως προβλέπεται στο εδ. γ' παρ. 1 του άρθ. 3 της Κ.Υ.Α. με αριθμ. 4000/4/32-λα' /17.10.2012. Ωστόσο, επειδή στην παρ. 2 του αρθ. 3 της τελευταίας, γίνεται αποκλειστική απαρίθμηση των λόγων για τους οποίους επέρχεται αυτοδίκαιη διαγραφή των δεδομένων από τον Ε.Κ.ΑΝ.Α., συνάγεται το συμπέρασμα ότι η μη τήρηση της υποχρέωσης του εδ. γ' παρ. 1 του άρθ. 3 της ανωτέρω Κ.Υ.Α. που αφορά στην αυτοδίκαιη επανεξέτασή της ανά τριετία, δεν συνεπάγεται τη διαγραφή της καταχώρισης από τον εν λόγω κατάλογο. Σημειώνεται ότι σε περίπτωση δικαστικής απέλασης, ο απελαθείς αλλοδαπός έχει δικαίωμα με βάση της ειδικότερες διατάξεις της παρ. 3 του αρθ. 74 του Ποινικού Κώδικα, όπως αντικαταστάθηκαν με το αρθ. 4 του ν. 4322/2015, να αιτηθεί από το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του τόπου του δικαστηρίου που επέβαλε την απέλαση, την επιστροφή του στη χώρα αφού περάσει μία τριετία από την εκτέλεση της απέλασης. Συνεπώς, μόνον η αποδοχή ενός τέτοιου αιτήματος μπορεί να θεμελιώσει τη διαγραφή του εν θέματι αλλοδαπού από τον Ε.Κ.ΑΝ.Α. επί τη βάση της περ. γ' της παρ. 2 του αρθ. 3 της Κ.Υ.Α. με αριθμ. 4000/4/32-λα' /17.10.2012. Κατ' ακολουθία η αίτηση διαγραφής από τον ΕΚΑΝΑ πρέπει να απορριφθεί, κατά το διατακτικό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

1. Η Αρχή διαπιστώνει τη αυτοδίκαιη διαγραφή του Α από το Σ.Π.Σ. και διατάσσει τον υπεύθυνο επεξεργασίας να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να μην εμφανίζεται η καταχώριση στο Σ.Π.Σ..

2. Η Αρχή απορρίπτει την προσφυγή του υποκειμένου, κατά το μέρος που αφορά στην διαγραφή του από τον Ε.Κ.ΑΝ.Α. και

Καλεί τον υπεύθυνο επεξεργασίας να ενημερώσει εγγράφως την Αρχή και το υποκείμενο των δεδομένων σχετικά με τις ενέργειες του για την εκτέλεση της παρούσας αποφάσεως εντός

15 ημερών από τη λήψη της.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 119/2015

Πρόσβαση σε δημοσιευμένες διαθήκες που περιέχουν απλά ή/και ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα

[...] Η Αρχή μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου [...]

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Επειδή, το άρθρο 2 στοιχ. α', β', δ' και θ' του ν. 2472/1997 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προβλέπει ότι «Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως: "Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα", κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων... "Ευαίσθητα δεδομένα" τα δεδομένα που αφορούν τη φυλετική ή εθνική προέλευση, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε ένωση, σωματείο και συνδικαλιστική οργάνωση, την υγεία, την κοινωνική πρόνοια και την ερωτική ζωή, καθώς και τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες... Υποκείμενο των δεδομένων, το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα .. "Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα" κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλειδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή... "Τρίτος", κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία, ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, εκτός από το υποκείμενο των δεδομένων, τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία ή για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας.»

2. Επειδή, κατά το αρθ. 13 παρ. 1 του Κώδικα Συμβολαιογράφων (ν. 2830/2000), όπως το τελευταίο εδάφιο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 59 παρ. 1 Ν. 3160/2003 «Ο συμβολαιογράφος χορηγεί αντίγραφα των συμβολαίων ή άλλων εγγράφων που κατέχει στους δικαιοπρακτήσαντες, στους καθολικούς ή ειδικούς διαδόχους τους, σε κάθε τρίτο εφόσον το συμβολαιογραφικό έγγραφο καταχωρήθηκε σε δημόσια βιβλία ή δημοσιεύθηκε από αρμόδιες αρχές ή στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σε κάθε άλλη περίπτωση τρίτος, που έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να λάβει τα παραπάνω έγγραφα κατόπιν παραγγελίας του εισαγγελέα πρωτοδικών». Η κατά τα ανωτέρω αντικατάσταση του τελευταίου εδαφίου συνίσταται στην προσθήκη στην προϊσχύσασα διάταξη των λέξεων «Σε κάθε άλλη περίπτωση». Στην παράγραφο 2 της αυτής διατάξεως ορίζεται: «Δε χορηγείται αντίγραφο δημόσιας διαθήκης πριν από τη δημοσίευσή της». Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ανωτέρω νομοθετήματος, με την ανωτέρω διάταξη «..λύνεται το

πρόβλημα της χορήγησης αντιγράφων που με τη ρύθμιση του ισχύοντα Κώδικα δημιουργεί καθημερινά προστριβές μεταξύ συμβολαιογράφων και πολιτών και αυξάνει το φόρτο εργασίας των εισαγγελέων λόγω της προσφυγής σε αυτούς των πολιτών για χορήγηση αντιγράφων...». Συνεπώς, κατά την βούληση του νομοθέτη, όπως αυτή συνάγεται από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων, ο επιδιωκόμενος σκοπός εν προκειμένω είναι η απρόσκοπτη χορήγηση των συμβολαιογραφικών εγγράφων, εφόσον συντρέχουν οι ειδικότερες προϋποθέσεις του νόμου, κατοχυρώνεται δε το δικαίωμα (και η αντίστοιχη αξίωση) πρόσβασης σε συμβόλαια ή άλλα έγγραφα, και συνεπώς και στις δημοσιευμένες διαθήκες, υπό τις προϋποθέσεις που η εν λόγω ρύθμιση θέτει. Ειδικότερα, κατοχυρώνεται το δικαίωμα χορήγησης των δικαιοπρακτικών συμβολαιογραφικών εγγράφων: α) στους δικαιοπρακτήσαντες, σε καθολικούς ή ειδικούς διαδόχους τους, καθώς και σε κάθε τρίτο εφόσον το συμβολαιογραφικό έγγραφο καταχωρήθηκε σε δημόσια βιβλία ή δημοσιεύθηκε από αρμόδιες αρχές ή στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, και β) σε κάθε άλλη περίπτωση, και ως τέτοια εννοεί ο νομοθέτης την μη δημοσίευση του δικαιοπρακτικού ή άλλου εγγράφου – για τις διαθήκες διαλαμβάνει ειδική ρύθμιση – πριν από τη χορήγησή του σε τρίτο, στο πρόσωπο του οποίου συντρέχει το στοιχείο του εννόμου συμφέροντος, κατόπιν παραγγελίας του εισαγγελέα πρωτοδικών, ο οποίος κρίνει και την συνδρομή στο πρόσωπο του αιτούντος της προϋποθέσεως αυτής. Ως εκ τούτου, από τα ανωτέρω διαλαμβανόμενα συνάγεται ότι η χορήγηση αντιγράφων των δημοσιευμένων διαθηκών εμπίπτει στη ρύθμιση του εδαφ. α' της παρ. 1 αρθ. 13 του ν. 2830/2000, η οποία θεσπίζει υποχρέωση χορηγήσεως τους όχι μόνο στους άμεσα ενδιαφερόμενους (τετιμημένους, καθολικούς ή ειδικούς διαδόχους αυτών), αλλά και σε οποιονδήποτε τρίτο, χωρίς την ως άνω πρόσθετη προϋπόθεση που θεσπίζει το εδάφιο β' όπως αντικαταστάθηκε κατά τα ανωτέρω.

3. Ειδικότερα όπως προκύπτει από το ανωτέρω περιεχόμενο του άρθρου 13 του Κώδικα Συμβολαιογράφων, ο νομοθέτης ρυθμίζει εξαντλητικά το ζήτημα της χορήγησης των δημοσιευμένων εγγράφων όπως και των διαθηκών. Οι διαθήκες δε ενδεχομένως περιέχουν και ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, η χορήγηση των οποίων εμπίπτει κατ' αρχήν στις διατάξεις του ν. 2472/1997. Το αυτό ενδεχόμενο μπορεί να υπάρξει και με τα λοιπά συμβολαιογραφικά έγγραφα. Συνεπώς, τίθεται το ζήτημα, αν και στην χορήγηση αντιγράφων των εγγράφων που αναφέρονται στη διάταξη του άρθρου 13 του συμβολαιογραφικού κώδικα, που καθιερώνει την αρχή της δημοσιότητας και απρόσκοπτης χορήγησης των εγγράφων που κατέχουν στο αρχείο τους συμβολαιογράφοι, εφόσον αυτά υπόκεινται σε δημοσίευση και ειδικότερα αν και στη χορήγηση αντιγράφων των διαθηκών που ενδιαφέρουν εν προκειμένω, όταν οι διαθήκες περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις του Ν. 2472/1997 και ειδικότερα του άρθ. 7 του Ν.2472/1997 το οποίο απαγορεύει κατ' αρχήν την επεξεργασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων και την επιτρέπει κατ' εξαίρεση κατόπιν αδείας της Αρχής στις περιπτώσεις της παραγρ. 2. Επί του ζητήματος αυτού πρέπει να ληφθούν τα ακόλουθα;

Το άρθρο 13 του Συμβολαιογραφικού Κώδικα καθιερώνει την χορήγηση των δημοσιευμένων εγγράφων και των διαθηκών, χωρίς να διακρίνει αν αυτά περιέχουν απλά ή ευαίσθητα δεδομένα και χωρίς να απαιτεί την προσφυγή στις διατάξεις του ν. 2472/1997 περί «προστασίας του

ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» και δη του άρθρου 7 και στην χορήγηση της προβλεπομένης από την παράγραφο 2 αυτού αδείας στις εκεί αναφερόμενες περιπτώσεις, αν το έγγραφο και εν προκειμένω η διαθήκη περιέχει ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα ζώντων προσώπων. Η ρύθμιση αυτή συμπορεύεται με τη φύση της εν λόγω διάταξης του Κώδικα Συμβολαιογράφων, ως ειδικής για τα συμβολαιογραφικά έγγραφα και τις διαθήκες και μεταγενέστερης του ν. 2472/1997, η οποία, όπως λέχθηκε, ρυθμίζει εξαντλητικά το ζήτημα της χορηγήσεως αυτών σε τρίτα πρόσωπα, κατ' απόκλιση από άλλες διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας και η οποία ως εκ της δημοσιότητας των συμβολαιογραφικών εγγράφων και των διαθηκών δεν προσκρούει στο άρθρο 9 Α του Συντάγματος. Ειδικότερα, για τα συμβολαιογραφικά έγγραφα, που αναφέρονται στην διάταξη του άρθρου 13 τα οποία συνάπτονται άμεσα με την ασφάλεια των δικαιοπρακτικών δηλώσεων των συναλλασσομένων και την εν γένει διευκόλυνση των συναλλαγών, αλλά και των δηλώσεων τελευταίας βουλήσεως του ατόμου, πρέπει να σημειωθεί ότι η χορήγηση τους, εκφεύγει της γενικής ρύθμισης για τη χορήγηση αντιγράφων οποιωνδήποτε άλλων δημοσίων εγγράφων. Παραδοχή της αντίθετης άποψης ότι κάθε φορά που υπάρχουν σε διαθήκη ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα ζώντων προσώπων για την χορήγηση αντιγράφου της θα χρειάζεται η προηγούμενη άδεια της Αρχής, θα οδηγούσε στο άτοπο της μεγάλης καθυστέρησης της χορήγησης αντιγράφων των διαθηκών, πράγμα το οποίο, θα ενέπλεκε τους ενδιαφερομένους σε χρονοβόρες διαδικασίες, θα δημιουργούσε προστριβές μεταξύ συμβολαιογράφων και των αιτούντων τα αντίγραφα, πράγμα αντίθετο προς την βούληση του νομοθέτη, όπως αποτυπώνεται στην ανωτέρω εισηγητική έκθεση για απλοποίηση και επιτάχυνση της όλης διαδικασίας χορηγήσεως αντιγράφων των συμβολαιογραφικών εγγράφων και των διαθηκών και ενδεχομένως θα ανέστειλε την τυχόν συναλλακτική διάθεση των ενδιαφερομένων και εν γένει θα δημιουργούσε σοβαρά προβλήματα στις συναλλαγές. Το αυτό πρόβλημα θα μπορούσε να δημιουργηθεί και στα δικαιοπρακτικά έγγραφα, με τις αυτές ως άνω περαιτέρω επιπτώσεις στις σχέσεις των ενδιαφερομένων με τον υποθηκοφύλακα, στα βιβλία του οποίου, που είναι προσιτά σε κάθε ενδιαφερόμενο, καταχωρούνται τα έγγραφα αυτά, με δυνατότητα λήψεως αντιγράφου του καταχωρημένου εγγράφου. Η λύση δε της διαγραφής του τμήματος που περιέχει ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, η αναζήτηση και ο εντοπισμός των οποίων απαιτεί ενίοτε χρονοβόρο έρευνα χωρίς βέβαιο πάντοτε επιτυχές αποτέλεσμα, θα αλλοίωνε και δεν θα καθιστούσε καταληπτή από τον αναγνώστη της διαθήκης, που ενδιαφέρει εν προκειμένω, τη δήλωση της τελευταίας βούλησης του διαθέτη με κίνδυνο παρερμηνείας και στρεβλώσεως της αληθούς έννοιας αυτής., αλλά και ερμηνευτικών κενών που θα απαιτούσαν προσφυγή στον ερμηνευτικό κανόνα του άρθρου 173 ΑΚ εν προκειμένω, όχι όμως και του άρθρου 200 (ΑΠ 24/2015 και 383/2014 ΝΟΜΟΣ).

Συνεπώς, κατά την κρατήσασα στο Τμήμα άποψη, ο συμβολαιογράφος, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 1 εδαφ. α' του αρθ. 13 του ν. 2830/2000 (όπως αντικαταστάθηκε, κατά τα ανωτέρω με την παρ. 1 αρθ. 59 του ν. 3160/2003), και της παραγράφου 2 του αυτού άρθρου, το οποίο ρυθμίζει όπως ήδη λέχθηκε το ζήτημα της χορηγήσεως αντιγράφων των εγγράφων και διαθηκών που αναφέρονται σ αυτές, ειδικά και εξαντλητικά και κατά τρόπο διάφορο άλλων σχετικών διατάξεων (δημόσια έγγραφα γενικά, ληξιαρχικές πράξεις κλπ.), μπορεί να χορηγήσει

αντίγραφα διαθήκης, έστω και αν, μετά την προαναφερθείσα έρευνα, κρίνει ότι περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, χωρίς να χρειάζεται η προηγούμενη λήψη άδειας από την Αρχή. Πρέπει τέλος να σημειωθεί, ότι με τη δημοσίευση της διαθήκης στα οικεία βιβλία του πρωτοδικείου, όπως και στο πρακτικό που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις (άρθρα 1769, 1770 και 1771, όπως νυν ισχύουν, 1778 ΑΚ), το κείμενό της καθίσταται προσιτό στον καθένα και με την ανάγνωση του περιεχομένου της και την καταχώρισή του στο οικείο πρακτικό (1771 ΑΚ) διενεργείται η επεξεργασία των ευαίσθητων δεδομένων που τυχόν περιέχει χωρίς άδεια της Αρχής. Τούτο είναι συμβατό με την διάταξη της περ. στ' παρ. 1 του αρθ. 7Α του ν. 2472/1997 (όπως προστέθηκε με την παρ. 4 του αρθ. 8 του ν. 2819/2000), κατά την οποία, όταν η επεξεργασία γίνεται από δικαστικές υπηρεσίες, για την εξυπηρέτηση των αναγκών της λειτουργίας τους, δεν απαιτείται η λήψη άδειας της Αρχής.

Ωστόσο, κατά την άποψη ενός μέλους του Τμήματος, παρόλο που το αρθ. 13 του Κώδικα Συμβολαιογράφων είναι ειδική διάταξη, εφαρμόζονται οι διαδικαστικές εγγυήσεις του αρθ. 7 του ν. 2472/1997 και, ειδικότερα, η απαίτηση της έκδοσης της προηγούμενης άδειας της Αρχής, όπως η Αρχή έχει κρίνει σε παρόμοιες υποθέσεις της¹.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή κρίνει, κατά πλειοψηφία, ότι ο συμβολαιογράφος υποχρεούται να χορηγήσει αντίγραφα των δημοσιευμένων διαθηκών χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη λήψη άδειας της Αρχής, ακόμα και όταν περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 124/2015

Τοποθέτηση κάμερας εντός θαλάμου ανελκυστήρα σε συγκρότημα κατοικιών

[...] Η Αρχή μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου [...]

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Το ζήτημα της χρήσης συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για το σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών ρυθμίζεται στην Οδηγία 1/2011 της Αρχής. Βασική προϋπόθεση, κατά το άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 2472/1997, για τη νομιμότητα της επεξεργασίας είναι η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας, υπό την έννοια ότι τα συλλεγόμενα στοιχεία πρέπει να είναι αναγκαία και πρόσφορα για τον επιδιωκόμενο σκοπό, ο οποίος θα πρέπει να μη δύναται να επιτευχθεί με ηπιότερα μέσα.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 5 της Οδηγίας 1/2011, η οποία αναφέρεται στην εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας:

¹ Βλ. Γνωμοδότηση ΑΠΔΠΧ με αριθμ. 6/2013 σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα και Απόφαση με αριθμ. 77/2015 σχετικά με την πρόσβαση στις ληξιαρχικές πράξεις, διαθέσιμες σε ιστοσελίδα Αρχής www.dpa.gr.

«Η νομιμότητα της επεξεργασίας εξετάζεται στο πλαίσιο του σκοπού που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, η οποία επιβάλλει τα συστήματα βιντεοεπιτήρησης να είναι πρόσφορα και αναγκαία σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, ο οποίος θα πρέπει να μη δύναται να επιτευχθεί με ηπιότερα μέσα (άρθρο 4 του ν. 2472/1997). Η προσφορότητα και η αναγκαιότητα της βιντεοεπιτήρησης εκτιμάται με βάση τον κίνδυνο που ο υπεύθυνος επεξεργασίας θέλει να αντιμετωπίσει σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό. Για το λόγο αυτό πρέπει να αποφεύγεται η εγκατάσταση συστήματος βιντεοεπιτήρησης για παραβάσεις ήσσονος σημασίας, π.χ. για την αντιμετώπιση του καπνίσματος στα σχολεία ή τη ρίψη απορριμμάτων σε δημόσιους χώρους (πρβλ. Έγγραφο εργασίας για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων μέσω βιντεοεπιτήρησης της 25 Νοεμβρίου 2002 της «Ομάδας εργασίας για την προστασία των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», σελ. 19 επ.).

Ως ηπιότερα νοούνται τα μέσα που είναι εξίσου αποτελεσματικά, αλλά λιγότερο επαχθή για το άτομο, π.χ. τακτικότεροι έλεγχοι από υπάρχον προσωπικό ασφαλείας, σύστημα συναγερμού στην είσοδο και την έξοδο κλειστών χώρων, καλύτερος φωτισμός κλπ.

Περαιτέρω, τα σημεία εγκατάστασης των καμερών και ο τρόπος λήψης των δεδομένων πρέπει να προσδιορίζονται με τέτοιο τρόπο, ώστε τα δεδομένα που συλλέγονται να μην είναι περισσότερα από όσα είναι απολύτως αναγκαία για την εκπλήρωση του σκοπού της επεξεργασίας και να μη θίγονται τα θεμελιώδη δικαιώματα των προσώπων που ευρίσκονται στο χώρο που επιτηρείται και ιδίως να μην παραβιάζεται αυτό το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ως «νόμιμη προσδοκία κάποιου βαθμού προστασίας της ιδιωτικής ζωής» στο συγκεκριμένο χώρο (πρβλ. Έγγραφο εργασίας για την επιτήρηση των ηλεκτρονικών επικοινωνιών στον τόπο εργασίας WP55 της 29 Μαΐου 2002 της Όμάδας εργασίας για την προστασία των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα' σελ. 4).»

2. Περαιτέρω, στο άρθρο 6 της Οδηγίας 1/2011, στο οποίο εξειδικεύεται η αρχή της αναλογικότητας, αναφέρονται τα εξής:

«1. Λήψη εικόνας από παράπλευρες οδούς και πεζοδρόμια: Κατά την επιτήρηση της περιμέτρου κτιρίων με σκοπό την ασφάλεια προσώπων ή/και αγαθών (π.χ. προστασία της ιδιοκτησίας από φθορές), απαγορεύεται η λήψη εικόνας από παράπλευρες οδούς και πεζοδρόμια, καθώς ενυπάρχει ο κίνδυνος παρακολούθησης των περαστικών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μια τέτοια λήψη μπορεί να επιτρέπεται μόνο εφόσον πρόκειται για χώρο με αυξημένες ανάγκες ασφαλείας οι οποίες προσδιορίζονται (α) είτε λόγω της "φύσεως" του χώρου (π.χ. κρατικά κτίρια, μεγάλα ξενοδοχεία) (β) είτε επειδή πρόκειται για χώρο όπου έχουν προηγηθεί επικίνδυνες επιθέσεις κατά της ζωής και της περιουσίας και υπάρχουν πλέον δικαιολογημένες υπόνοιες ότι ενδέχεται να πραγματοποιηθούν και άλλες, (π.χ. μηχανήματα αυτόματης συναλλαγής των τραπεζών - ATM, χώροι εισόδου εξόδου ξενοδοχείων). Στις περιπτώσεις αυτές η λήψη πρέπει να περιορίζεται στον απολύτως απαραίτητο παράπλευρο χώρο (π.χ. η τοποθέτηση καμερών στα ATM πραγματοποιείται έτσι ώστε να λαμβάνεται εικόνα μόνο από το χώρο εγκατάστασης του μηχανήματος και το χώρο που βρίσκεται ο εκάστοτε χρήστης) (...)

«3. Χώροι στους οποίους η εγκατάσταση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης απαγορεύεται,

καθώς προσβάλλεται ο σκληρός πυρήνας του δικαιώματος στην προστασία της ιδιωτικής ζωής: Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν επιτρέπεται σε καμιά περίπτωση να λαμβάνει εικόνα από χώρους στους οποίους τα υποκείμενα των δεδομένων έχουν αυξημένες προσδοκίες για την ιδιωτικότητά τους, όπως από α) χώρους και προθαλάμους τουαλετών ανεξάρτητα του είδους της επιχείρησης ή του φορέα που βρίσκονται οι χώροι αυτοί και β) αποδυτήρια και λουτρά προσωπικού ή πελατών. Ειδικά για την αποφυγή κλοπών, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να λαμβάνει εναλλακτικά μέτρα, όπως τη χρήση ερμαρίων που κλειδώνουν ή διαχωρισμένων χώρων φύλαξης».

3. Η αρχή της αναλογικότητας εξειδικεύεται περαιτέρω και στο Ειδικό Μέρος της Οδηγίας. Σύμφωνα με το άρθρο 14 αυτής, «1. Η εγκατάσταση συστήματος βιντεοεπιτήρησης από τις κατηγορίες υπευθύνων επεξεργασίας που αναφέρονται στο Ειδικό μέρος της Οδηγίας επιτρέπεται χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων υπό τις προϋποθέσεις που τίθενται για κάθε συγκεκριμένη κατηγορία. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση γνωστοποίησης, η οποία καταχωρίζεται στο μητρώο του άρθρου 6 παρ. 3 του ν. 2472/97.»

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 15 της ανωτέρω Οδηγίας, όπου ρυθμίζεται το ζήτημα της εγκατάστασης συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε συγκροτήματα κατοικιών ή γραφείων,

«1. Η εγκατάσταση συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε συγκροτήματα κατοικιών για την ασφάλεια κοινόχρηστων χώρων και των προσώπων που κυκλοφορούν σε αυτούς μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με απόφαση του οργάνου που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του συγκροτήματος (π.χ. της Γενικής Συνέλευσης της πολυκατοικίας) σύμφωνα με τις διατάξεις του οικείου Κανονισμού και, εφόσον τέτοια εγκατάσταση δεν προβλέπεται στον Κανονισμό, απαιτείται και συναπόφαση των δύο τρίτων των ενοίκων της πολυκατοικίας (όπου σε κάθε ένοικο αντιστοιχεί μία ψήφος).

2. Υπεύθυνος επεξεργασίας του συστήματος βιντεοεπιτήρησης είναι η Γενική Συνέλευση του συγκροτήματος.

3. Οι κάμερες του συστήματος βιντεοεπιτήρησης δεν επιτρέπεται να ελέγχουν την πρόσβαση στα κατ' ιδίαν διαμερίσματα.

Η μονάδα ελέγχου δεν επιτρέπεται να βρίσκεται σε διαμέρισμα, αλλά πρέπει να εγκαθίσταται σε κοινόχρηστο χώρο με ελεγχόμενη πρόσβαση (π.χ. κοινόχρηστη αποθήκη), εκτός αν η επεξεργασία πραγματοποιείται από εξουσιοδοτημένο προσωπικό ασφαλείας (π.χ. εταιρεία ασφαλείας ως εκτελούσα την επεξεργασία).

Τα δεδομένα διατηρούνται το πολύ έως σαράντα οκτώ (48) ώρες.

Η χρήση οθόνης σε συνεχή λειτουργία απαγορεύεται σε περίπτωση που δεν υπάρχει παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο από προσωπικό ασφαλείας.

Δεν επιτρέπεται μετάδοση σήματος εικόνας στα κατ' ιδίαν διαμερίσματα. (...)»

4. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας, κατά την έννοια του άρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997, οφείλει, σύμφωνα με το άρ. 11 του ν. 2472/1997, να ενημερώνει τα υποκείμενα των δεδομένων με τρόπο πρόσφορο και σαφή για τα βασικά χαρακτηριστικά της επεξεργασίας. Ειδικά για το ζήτημα της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων μέσω συστήματος βιντεοεπιτήρησης και τη

σχετική υποχρέωση ενημέρωσης, το άρθρο 12 της Οδηγίας 1/2011 ορίζει ότι πριν ένα πρόσωπο εισέλθει στην εμβέλεια του συστήματος βιντεοεπιτήρησης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να το ενημερώνει, με τρόπο εμφανή και κατανοητό, ότι πρόκειται να εισέλθει σε χώρο που βιντεοσκοπείται. Προς τούτο, πρέπει να αναρτώνται σε επαρκή αριθμό και εμφανές μέρος ευδιάκριτες πινακίδες, όπου θα αναγράφεται το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου γίνεται η βιντεοσκόπηση (υπεύθυνος επεξεργασίας), ο σκοπός, καθώς και το άτομο με το οποίο οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνήσουν για να ασκήσουν τα δικαιώματα που ο ν. 2472/1997 αναγνωρίζει στο υποκείμενο των δεδομένων.

5. Ο ανελκυστήρας είναι ένας κοινόχρηστος χώρος στον οποίο παραμένει ο επιβαίνων για πολύ μικρό χρονικό διάστημα και ο οποίος διαθέτει τα εξής χαρακτηριστικά:

α) Είναι ένας κλειστός και περιορισμένος χώρος, μέσα στον οποίο μπορούν να συνυπάρξουν κατά περίπτωση αρκετά άτομα. Λόγω του γεγονότος ότι ο χώρος είναι περιορισμένος και ό,τι συμβαίνει στο εσωτερικό του δεν είναι ορατό από τους έξω χώρους (εκτός βέβαια από περιπτώσεις ανελκυστήρων με γυάλινες πόρτες), έχει αυξημένη επικινδυνότητα όσον αφορά στην τέλεση εγκληματικών πράξεων (κλοπές, βανδαλισμοί, παρενοχλήσεις). Επίσης η χρήση του είναι απαραίτητη και πολύ συχνή, κυρίως σε πολυώροφα κτίρια.

β) Συγχρόνως, τα χαρακτηριστικά αυτά ενδεχομένως δίνουν την αίσθηση σε κάποιον που συμπτωματικά είναι ο μόνος ευρισκόμενος στο θάλαμο του ανελκυστήρα ότι απολαμβάνει κάποιας μορφής ιδιωτικότητα, λόγω των χαρακτηριστικών «απομόνωσης» του συγκεκριμένου χώρου, παρόλο που είναι κοινόχρηστος. Ωστόσο, η εν λόγω αίσθηση διαρκεί για μικρό χρονικό διάστημα (κατά κανόνα, λίγων δευτερολέπτων), ενώ όλοι οι επιβαίνοντες γνωρίζουν εξ αρχής ότι πιθανόν, μέχρι να φτάσουν στον προορισμό τους, να εισέλθουν και άλλα άτομα εντός αυτού.

6. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο χώρος του ανελκυστήρα σε συγκρότημα κατοικιών ή γραφείων δεν μπορεί να θεωρηθεί ως χώρος στον οποίο τυχόν βιντεοεπιτήρηση δεν είναι επιτρεπτή και προσβάλλει το σκληρό πυρήνα του δικαιώματος στην προστασία της ιδιωτικής ζωής. Και τούτο διότι η προσδοκία ιδιωτικότητας που έχει κάποιος εισερχόμενος στον ανελκυστήρα δεν μπορεί να θεωρηθεί ίδιας «έντασης» με την αντίστοιχη προσδοκία που γεννάται όταν εισέρχεται σε χώρους, όπως αυτοί που ενδεικτικά περιγράφονται στο αρ. 6 παρ. 3 της ως άνω Οδηγίας (χώροι και προθάλαμοι τουαλετών, αποδυτήρια και λουτρά προσωπικού ή πελατών), δεδομένου ότι συχνά στον ανελκυστήρα βρίσκονται ταυτόχρονα πλέον του ενός ατόμων, ενώ επίσης, όπως αναφέρθηκε και στη Σκέψη 5, ακόμα και αν κάποιος αρχικά είναι μόνος του εντός του ανελκυστήρα, πιθανώς - πριν φτάσει στον προορισμό του - να εισέλθει και άλλος, και αυτή η πιθανότητα είναι εις γνώσιν του οποιουδήποτε.

7. Με βάση τα ανωτέρω, συνάγεται ότι η τοποθέτηση κάμερας εντός του χώρου του ανελκυστήρα σε συγκροτήματα κατοικιών είναι ανεκτή σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις νομιμότητας που θέτει η Οδηγία 1/2011 που ρυθμίζει το ζήτημα συστημάτων βιντεοεπιτήρησης

Σημειώνεται πάντως ιδιαίτερα ότι, θα πρέπει να υπάρχει σαφής και ρητή ενημέρωση των εισερχομένων στον ανελκυστήρα - και στο εσωτερικό και στις εισόδους του - ότι ο θάλαμος

βιντεοσκοπείται. Θα πρέπει δηλαδή να τοποθετηθεί ειδικώς εντός του θαλάμου του ανελκυστήρα αλλά και στην είσοδο αυτού (σε κάθε όροφο του συγκροτήματος) σχετική ενημερωτική πινακίδα με περιεχόμενο που προβλέπεται στο άρθρο 12 της Οδηγίας 1/2011.

8. Δύο μέλη της Αρχής ωστόσο εξέφρασαν την άποψη ότι το ζήτημα της νομιμότητας τοποθέτησης κάμερας εντός του θαλάμου του ανελκυστήρα δεν ρυθμίζεται ειδικώς, αποκλειστικώς και μονοσημάντως από την Οδηγία 1/2011 και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να εξεταστεί ειδικώς για τις συγκεκριμένες δύο υποθέσεις και να κριθεί η αναγκαιότητα χρήσης καμερών με βάση τα επιμέρους χαρακτηριστικά των περιπτώσεων αυτών. Εν προκειμένω, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως ότι για την εγκατάσταση των εν λόγω καμερών είχαν προηγηθεί συμβάντα που προκάλεσαν φθορές και βλάβες εντός του ανελκυστήρα, καθώς επίσης και ότι υπήρξαν σχετικές αποφάσεις Γενικής Συνέλευσης με ταυτόχρονη σύμφωνη γνώμη της πλειοψηφίας των ενοίκων, η τοποθέτηση καμερών εντός των θαλάμων των ανελκυστήρων είναι αναγκαία και πρόσφορη εν όψει του σκοπού της προστασίας προσώπων και αγαθών, ο οποίος δεν δύναται να επιτευχθεί με ηπιότερα μέσα.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή κρίνει ότι, και για τις δύο εξεταζόμενες υποθέσεις, η τοποθέτηση καμερών εντός των ανελκυστήρων είναι σύμφωνη με το ν. 2472/1997, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στη Σκέψη 7 της παρούσας.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 134/2015

Σύσταση για προσαρμογή συστήματος βιντεοεπιτήρησης εγκατεστημένου σε οροφδιαμέρισμα και είσοδο πολυκατοικίας

[...] Η Αρχή μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου [...]

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Το ζήτημα της χρήσης συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για το σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών ρυθμίζεται στην Οδηγία 1/2011 της Αρχής.

Βασική προϋπόθεση, κατά το άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 2472/1997, για τη νομιμότητα της επεξεργασίας είναι η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας, υπό την έννοια ότι τα συλλεγόμενα στοιχεία πρέπει να είναι αναγκαία και πρόσφορα για τον επιδιωκόμενο σκοπό, ο οποίος θα πρέπει να μη δύναται να επιτευχθεί με ηπιότερα μέσα. Επίσης, όπως προβλέπεται στο άρθρ. 2 παρ. α της προαναφερθείσας οδηγίας, «...ο σκοπός της προστασίας προσώπων ή/και αγαθών δικαιολογείται από το έννομο συμφέρον ή την νομική υποχρέωση του ιδιοκτήτη ή του διαχειριστή ενός χώρου να προστατεύσει τον χώρο καθώς και τα αγαθά που ευρίσκονται στον χώρο αυτό από παράνομες πράξεις...» και «η προστασία προσώπων ή/και αγαθών με συστήματα βιντεοεπιτήρησης μπορεί να επιδιώκεται είτε (...) είτε από νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) ή φυσικό πρόσωπο που διαχειρίζεται τον χώρο ή έχει νόμιμο δικαίωμα ή υποχρέωση

σύμφωνα με διατάξεις νόμου ή σε εκτέλεση σύμβασης με τον κύριο του χώρου.».

2. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 15 της ανωτέρω Οδηγίας, η εγκατάσταση συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε συγκροτήματα κατοικιών για την ασφάλεια κοινόχρηστων χώρων και των προσώπων που κυκλοφορούν σε αυτούς μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με απόφαση του οργάνου που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του συγκροτήματος (π.χ. της Γενικής Συνέλευσης της πολυκατοικίας) σύμφωνα με τις διατάξεις του οικείου Κανονισμού και, εφόσον τέτοια εγκατάσταση δεν προβλέπεται στον Κανονισμό, απαιτείται συναπόφαση και των δύο τρίτων των ενοίκων της πολυκατοικίας (όπου σε κάθε ένοικο αντιστοιχεί μία ψήφος). Υπεύθυνος επεξεργασίας του συστήματος βιντεοεπιτήρησης είναι η Γενική Συνέλευση του συγκροτήματος. Η Αρχή έχει ερμηνεύσει με την απόφαση 95/2015 (διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της) ότι καθώς η Γ.Σ. ενός συγκροτήματος κατοικιών αποτελεί όργανο της ένωσης προσώπων των συνιδιοκτητών (η οποία συνήθως δεν έχει νομική προσωπικότητα), ουσιαστικά η διάταξη αυτή θα πρέπει να ερμηνευθεί ότι υπεύθυνος επεξεργασίας είναι η ένωση προσώπων των συνιδιοκτητών που λειτουργεί μέσω της Γ.Σ. συνιδιοκτητών του συγκροτήματος και του υφιστάμενου σχετικού κανονισμού. Οι κάμερες του συστήματος βιντεοεπιτήρησης δεν επιτρέπεται να ελέγχουν την πρόσβαση στα κατ' ιδίαν διαμερίσματα. Η μονάδα ελέγχου δεν επιτρέπεται να βρίσκεται σε διαμέρισμα, αλλά πρέπει να εγκαθίσταται σε κοινόχρηστο χώρο με ελεγχόμενη πρόσβαση (π.χ. κοινόχρηστη αποθήκη), εκτός αν η επεξεργασία πραγματοποιείται από εξουσιοδοτημένο προσωπικό ασφαλείας (π.χ. εταιρεία ασφαλείας ως εκτελούσα την επεξεργασία). Τα δεδομένα διατηρούνται το πολύ έως σαράντα οκτώ (48) ώρες. Η χρήση οθόνης σε συνεχή λειτουργία απαγορεύεται σε περίπτωση που δεν υπάρχει παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο από προσωπικό ασφαλείας. Δεν επιτρέπεται μετάδοση σήματος εικόνας στα κατ' ιδίαν διαμερίσματα.

3. Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 15 της Οδηγίας η εγκατάσταση κάμερας από μεμονωμένο ιδιοκτήτη ή ένοικο σε κοινόχρηστο χώρο στάθμευσης της πολυκατοικίας ή του κτιρίου για την επιτήρηση προσωπικού οχήματος, επιτρέπεται υπό τις εξής προϋποθέσεις: α) Να προβλέπεται στον Κανονισμό της πολυκατοικίας και, εφόσον τέτοια εγκατάσταση δεν προβλέπεται στον Κανονισμό, απαιτείται και συναπόφαση των ενοίκων που λαμβάνεται κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου. β) Να μην υπάρχει σύστημα βιντεοεπιτήρησης στους χώρους στάθμευσης εγκατεστημένο για λογαριασμό της πολυκατοικίας. γ) Η κάμερα να εστιάζει μόνο στο επιτηρούμενο όχημα. δ) Ο ενδιαφερόμενος ιδιοκτήτης ή ένοικος να τοποθετήσει με δικά του έξοδα σχετική ευδιάκριτη ενημερωτική πινακίδα σε εμφανές σημείο του χώρου στάθμευσης.

4. Όταν η επεξεργασία εικόνας πραγματοποιείται στο πλαίσιο άσκησης δραστηριοτήτων αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών, τότε εκφεύγει του πεδίου εφαρμογής του ν. 2472/1997 (βλ. άρθρο 3 παρ. 1 του ν. 2472/1997). Σημειώνεται ότι, ως αποκλειστικά προσωπική ή οικιακή δραστηριότητα νοείται εκείνη που αναφέρεται στο ιδιωτικό πεδίο δράσης ενός προσώπου ή μιας οικογένειας, δηλαδή εκείνη που δεν εμπίπτει στην επαγγελματική ή/και εμπορική του δραστηριότητα και δεν έχει ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα τη διαβίβαση ή τη διάδοση δεδομένων σε τρίτους (βλ. και Οδηγία 1/2011 της Αρχής, άρθρο 3). Ειδικότερα, εφόσον το πεδίο ελέγχου των καμερών συστήματος βιντεοεπιτήρησης εγκατεστημένου σε ιδιωτική οικία περιλαμβάνει

χώρους μόνο ιδιωτικούς, τότε η εν λόγω επεξεργασία θεωρείται οικιακή δραστηριότητα. Μάλιστα, στο άρθρο 3, παρ. 2, εδ. β) αναφέρεται ότι δεν θεωρείται αποκλειστικά προσωπική ή οικιακή δραστηριότητα η λήψη και επεξεργασία εικόνας ή και ήχου με σύστημα βιντεοεπιτήρησης που είναι εγκατεστημένο σε ιδιωτική οικία, όταν το πεδίο ελέγχου της κάμερας περιλαμβάνει εξωτερικούς δημόσιους ή κοινόχρηστους χώρους.

Με αντίστοιχο τρόπο έχει αποφανθεί και το Δ.Ε.Ε. με την Απόφαση C-212/13 η οποία αφορά σε προδικαστικό ερώτημα Δικαστηρίου της Τσεχίας. Το Δικαστήριο αποσαφήνισε ότι σύστημα βιντεοεπιτήρησης εγκατεστημένο σε οικία από φυσικό πρόσωπο, για το σκοπό της προστασίας της οικίας, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 95/46/EK, όταν το πεδίο ελέγχου των καμερών περιλαμβάνει δημόσιο χώρο και δεν περιορίζεται στον ιδιωτικό χώρο της οικίας. Συγκεκριμένα στη σκέψη 33 της εν λόγω απόφασης αναφέρεται ότι στο βαθμό που μια παρακολούθηση με κάμερα ασφαλείας εγκατεστημένη από φυσικό πρόσωπο για την προστασία της οικίας του εκτείνεται, έστω και εν μέρει, στο δημόσιο χώρο, εξέρχεται από την ιδιωτική σφαίρα αυτού που προβαίνει στην επεξεργασία των δεδομένων με το μέσο αυτό και η ενέργεια αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αποκλειστικώς «προσωπική ή οικιακή» δραστηριότητα κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της Οδηγίας 95/46. Επίσης, στη σκέψη 34 αναφέρεται ότι η εφαρμογή των διατάξεων της Οδηγίας αυτής παρέχει, ενδεχομένως, τη δυνατότητα να ληφθούν υπόψη τα νόμιμα συμφέροντα του υπευθύνου της επεξεργασίας, τα οποία συνίστανται ιδίως, στην προστασία της ιδιοκτησίας, της υγείας και της ζωής του υπευθύνου αυτού και της οικογένειάς του, ειδικότερα σύμφωνα με τα άρθρα 7, στοιχείο στ', 11, παράγραφος 2, καθώς και 13, παράγραφος 1, στοιχεία δ' και ζ', της εν λόγω Οδηγίας. Το ανωτέρω σκεπτικό πρέπει να τύχει εφαρμογής αναλόγως και σε περιπτώσεις που το πεδίο παρακολούθησης μιας κάμερας λαμβάνει εικόνα από μη ιδιωτικό, κοινόχρηστο, χώρο, οπότε η ενέργεια δεν μπορεί να θεωρηθεί ως προσωπική, όπως έχει ήδη επισημάνει η Αρχή στο αρ. 3 της οδηγίας.

5. Από την εξέταση των στοιχείων του φακέλου της συγκεκριμένης περίπτωσης λειτουργίας συστήματος βιντεοεπιτήρησης προκύπτουν τα εξής

α) Στην περίπτωση των δύο καμερών που είναι τοποθετημένες στα μπαλκόνια του διαμερίσματος του καταγγελλόμενου, όπως προκύπτει από το σχετικό φωτογραφικό υλικό που κατατέθηκε στην Αρχή, το πεδίο ελέγχου των καμερών συστήματος βιντεοεπιτήρησης φαίνεται να περιλαμβάνει μόνο ιδιωτικούς χώρους, αφού οι κάμερες είναι μεν τοποθετημένες εξωτερικά αλλά φαίνεται ότι είναι στραμμένες προς το εσωτερικό της οικίας του καταγγελλόμενου. Συνεπώς, όπως αναλύεται στο σημείο 3 του σκεπτικού, η εν λόγω επεξεργασία θεωρείται οικιακή δραστηριότητα και δεν έχει εφαρμογή ο ν. 2472/1997.

β) Για την κάμερα που είναι τοποθετημένη έξω από το διαμέρισμα του καταγγελλόμενου, δεν εφαρμόζονται άμεσα τα αναφερόμενα στο άρθρο 15 της Οδηγίας 1/2011. Με την κάμερα αυτή, το καταγγελλόμενο φυσικό πρόσωπο επιδιώκει την προστασία των αγαθών και των προσώπων της οικίας του. Είναι δε αναγκαίο για τον έλεγχο των προσώπων που προτίθενται να εισέλθουν ή πλησιάζουν στην οικία του να επιτηρεί και ένα τμήμα του κοινόχρηστου χώρου της πολυκατοικίας, όπως για παράδειγμα το χώρο έμπροσθεν της θύρας εισόδου. Αντίθετα, το

άρθρο 15 της οδηγίας ρυθμίζει το θέμα της εγκατάστασης συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε συγκροτήματα κατοικιών, αλλά μόνο για την ασφάλεια κοινόχρηστων χώρων και των προσώπων που κυκλοφορούν σε αυτούς, οπότε η εγκατάσταση πραγματοποιείται με απόφαση του οργάνου που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του συγκροτήματος και ισχύουν οι λοιπές προϋποθέσεις της οδηγίας, όπως η απαγόρευση ελέγχου της πρόσβασης σε κατ' ιδίαν διαμερίσματα.

Καθώς, όπως φαίνεται από το προσκομισθέν φωτογραφικό υλικό, η κάμερα αυτή λαμβάνει εικόνα και από κοινόχρηστο χώρο (σκάλα, ασανσέρ), έστω και περιορισμένη, τότε η νομιμότητα της λειτουργίας της εν λόγω κάμερας θα πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο του σκοπού που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, κατ' αναλογία με την προαναφερθείσα απόφαση του Δ.Ε.Ε..

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη ότι η κάμερα είναι τοποθετημένη έξω από οροφδιαμέρισμα, και με την προϋπόθεση ότι το πεδίο λήψης εικόνας είναι το απολύτως απαραίτητο για το σκοπό της προστασίας της εισόδου του διαμερίσματος, δηλαδή περιορίζεται στην επιτήρηση της πόρτας του διαμερίσματος, και λαμβάνει όσο το δυνατόν λιγότερη εικόνα από κοινόχρηστους χώρους, όπως σκάλα και ασανσέρ, τότε η επεξεργασία θεωρείται νόμιμη, καθώς τα πρόσωπα που κατά κανόνα ενδέχεται να θίγονται από την επεξεργασία είναι αυτά που έχουν ως σκοπό την είσοδο στην οικία του καταγγελλόμενου.

Ο καταγγελλόμενος θεωρείται υπεύθυνος επεξεργασίας για την εγκατάσταση αυτή, και έχει επομένως όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το ν. 2472/1997 και την Οδηγία 1/2011, όπως υποχρέωση υποβολής γνωστοποίησης στην Αρχή, υποχρέωση ικανοποίησης των δικαιωμάτων ενημέρωσης, πρόσβασης και αντίρρησης των υποκειμένων, υποχρέωση τήρησης του απορρήτου και της ασφάλειας της επεξεργασίας.

γ) Για την κάμερα που είναι τοποθετημένη στην είσοδο της πολυκατοικίας και η οποία στοχεύει, όπως προκύπτει από το προσκομισθέν φωτογραφικό υλικό, στη θέση στάθμευσης του οχήματος του καταγγελλόμενου, εφαρμόζονται όσα περιγράφονται στο σημείο 3 του σκεπτικού. Από τα υποβληθέντα έγγραφα προκύπτει ότι ικανοποιούνται οι προϋποθέσεις νομιμότητας για την λειτουργία της εν λόγω κάμερας, εκτός από την τοποθέτηση ενημερωτικής πινακίδας για την οποία δεν έχουν κατατεθεί σχετικά στοιχεία.

δ) Σημειώνεται ότι στην περίπτωση που η πολυκατοικία επιθυμεί την τοποθέτηση κάμερας με σκοπό την προστασία των κοινόχρηστων χώρων, όπως της εισόδου, τότε αυτή θα πρέπει να γίνει σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο σημείο 1 του σκεπτικού. Εάν επιθυμούν οι συνιδιοκτήτες μέσω της Γενικής Συνέλευσης τους και με συναπόφαση των δύο τρίτων των ενοίκων, μπορούν να αναθέσουν την επεξεργασία του συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε μεμονωμένο ιδιοκτήτη. Ο ιδιοκτήτης αυτός δεν αποτελεί τρίτο αλλά τον αρμόδιο συνιδιοκτήτη (άρα και συνυπεύθυνο της επεξεργασίας) κατά τον ορισμό του ν. 2472/1997 άρθρο 2, εδ. ζ). Η σχετική ανάθεση πρέπει να αποτυπώνεται εγγράφως σε απόφαση Γ.Σ. ενώ εξυπακούεται ότι τον συνιδιοκτήτη βαρύνουν αναλόγως οι υποχρεώσεις για την τήρηση του απορρήτου και την ασφάλεια της επεξεργασίας του άρθρου 10 του ν.2472/1997 και οι λοιπές υποχρεώσεις της οδηγίας 1/2011.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή απευθύνει κατά το αρ. 19 παρ. γ του ν. 2472/1997 σύσταση στον Α να προσαρμόσει το σύστημα βιντεοεπιτήρησης το οποίο λειτουργεί στο διαμέρισμά του στις προϋποθέσεις λειτουργίας που ορίζονται στα σημείο 5 του σκεπτικού της παρούσας.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 138/2015

Απόρριψη αίτησης θεραπείας της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.

[...] Η Αρχή μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου [...]

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Το άρθρο 24 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ΚΔΔ), που κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του Ν. 2690/1999 (ΦΕΚ Α' 45, 09.03.1999) ορίζει τα εξής: «Αν από τις σχετικές διατάξεις δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης της, κατά το επόμενο άρθρο, ειδικής διοικητικής, ή ενδικοφανούς προσφυγής, ο ενδιαφερόμενος, για την αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των έννομων συμφερόντων του που προκαλείται από ατομική διοικητική πράξη μπορεί, για οποιονδήποτε λόγο, με αίτησή του, να ζητήσει, είτε από τη διοικητική αρχή η οποία εξέδωσε την πράξη, την ανάκληση ή την τροποποίησή της (αίτηση θεραπείας), είτε, από την αρχή η οποία προΐσταται εκείνης που εξέδωσε την πράξη, την ακύρωσή της (ιεραρχική προσφυγή). (...)». Κατά την αληθή έννοια της διάταξης, η αίτηση θεραπείας αποσκοπεί στην ανάκληση ή τροποποίηση της προσβαλλόμενης ατομικής διοικητικής πράξης για νομικά ή πραγματικά ελαττώματα αυτής που ανάγονται στο καθεστώς υπό το οποίο εκδόθηκε. Εξάλλου, το άρθρο 21 του ΚΔΔ ορίζει τα εξής: «1. Αρμόδιο για την ανάκληση ατομικής διοικητικής πράξης όργανο είναι εκείνο που την εξέδωσε ή που είναι αρμόδιο για την έκδοσή της. 2. Για την ανάκληση δεν είναι απαραίτητο να τηρείται η διαδικασία που προβλέπεται για την έκδοση της πράξης, εκτός αν ανακαλείται πράξη νόμιμη ή πράξη παράνομη ύστερα από εκτίμηση πραγματικών περιστατικών».

2. Η Αρχή, λαμβάνουσα υπόψη ότι στην από 27.12.2010 σύμβαση μεταξύ ALPHA BANK και ICAP δεν γίνεται ρητή μνεία πρόσβασης της ICAP ως εκτελούσας για λογαριασμό της τράπεζας στο σύστημα ΣΣΧ και συνεπώς η πρόσβαση της ICAP στο σύστημα αυτό ήταν κατά τον γενικό κανόνα απαγορευμένη, η δε τροποποιητική αυτή σύμβαση ήταν προφανώς γνωστή στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ εφόσον προσκομίστηκε στην Αρχή από αυτήν, έκρινε ότι:

«Η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. δεν κατόρθωσε να αποδείξει στην Αρχή ότι διαθέτει τα κατάλληλα μέτρα ασφάλειας με τα οποία μπορεί να διαπιστωθεί μια «μη συνήθης» επεξεργασία των δεδομένων των αρχείων ΣΑΥ/ΣΥΠ και ΣΣΧ. Όφειλε να διερευνήσει τη νομιμότητα των προσβάσεων από την ICAP, ιδίως εφόσον γνώριζε ότι δεν ακολουθείται η συνηθισμένη διαδικασία εκχώρησης κωδικών πρόσβασης σε υπαλλήλους τράπεζας, αλλά και λόγω της εγγενούς επικινδυνότητας που είχε η ανάθεση έργου «εκτελούντος» σε μια επιχείρηση με αντικείμενο την παροχή πληροφοριών πιστοληπτικής ικανότητας, δηλαδή πληροφοριών που μόνον τα τραπεζικά

ιδρύματα ήταν σε θέση να έχουν λόγω των σχετικών απαγορεύσεων. Ειδικά δε το γεγονός ότι γινόταν χρήση και του ΣΣΧ, θα έπρεπε να είχε οδηγήσει την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ σε άμεσες ενέργειες περαιτέρω διερεύνησης της νομιμότητας πρόσβασης χρηστών της ICAP, δεδομένου ότι για την πρόσβαση στα δεδομένα αυτά απαιτείται συγκατάθεση του υποκειμένου και ότι η πρόσβαση σε αυτά ήταν κατ' αρχήν απαγορευμένη. Ήταν δε σε γνώση της οι συμβάσεις μεταξύ ALPHA BANK και ICAP και η έλλειψη όρου, ως ευνόητον, για την πρόσβαση των χρηστών της ICAP στα αρχεία της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ στο σύστημα ΣΣΧ. Η μετακύλιση της ευθύνης εξ ολοκλήρου στην τράπεζα με τη δημιουργία του Συστήματος Εξαιρετικής Χρήσης για τον έλεγχο της νομιμότητας της πρόσβασης από τους χρήστες της και την εκτελούσα ICAP δεν συνάδει με τις υποχρεώσεις που υπέχει και η ίδια ως υπεύθυνος επεξεργασίας των αρχείων της. Επιπλέον δε ε γνώριζε ή τουλάχιστον όφειλε να γνωρίζει από την από 27.12.2010 σύμβαση ότι οι χρήστες της ICAP δεν προσκόμισαν ειδική εντολή της ALPHA BANK ούτε εξουσιοδοτήσεις εκ μέρους των υποκειμένων για τη νόμιμη πρόσβαση και χρήση. Συνεπώς, όφειλε να ελέγχει η ίδια τη χρήση των συγκεκριμένων κωδικών και με τη διαπίστωση των παράνομων προσβάσεων που δημιουργούσαν κίνδυνο για παράνομη διάδοση του περιεχομένου των αρχείων της, να διακόψει τη χρήση (βλ. και υπόμνημα της εταιρείας Γ/ΕΙΣ/6546/30-10-2014).»

Η σκέψη αυτή της απόφασης στηρίζεται στο γεγονός ότι α) οι κωδικοί που χρησιμοποιούσε η ICAP ήταν προσωπικοί και εξατομικευαν του υπαλλήλους της ICAP (υπομν .σελ.7) και β) ότι στην από 27.10.2010 σύμβαση δεν γινόταν ρητή μνεία δυνατότητας πρόσβασης στην ICAP στο σύστημα ΣΣΧ, στο οποίο τον συγκεκριμένο μήνα Μάρτιο του 2013 οι προσβάσεις στα στοιχεία ΣΣΧ ήταν περισσότερες της μαύρης λίστας. Το δε στοιχείο των εξωσυμβατικών παράνομων αυτών προσβάσεων ήταν εξωτερικώς διαπιστώσιμο από την κατέχουσα το αρχείο ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ.

3. Τα επιχειρήματα σχετικά με την αδυναμία ελέγχου του αποδέκτη είναι αλυσιτελή, δεδομένου ότι η κύρωση που επιβλήθηκε στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ δεν συνιστά διαπίστωση της επέκτασης της ευθύνης της εταιρείας για τις πράξεις ή παραλείψεις της τράπεζας, αλλά διαπίστωση της ίδιας της ευθύνης της εταιρείας, στο μέτρο που αυτή είχε γνώση της από 27.12.2010 σύμβασης, με την οποία η τράπεζα ALPHA BANK είχε ορίσει ως εκτελούσα την επεξεργασία για λογαριασμό της την εταιρεία ICAP, η οποία δεν μπορούσε άλλως να είναι νόμιμος αποδέκτης των δεδομένων των αρχείων της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ (απόφαση Αρχής 24/2004). Όφειλε ακόμα να γνωρίζει η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ ότι η ICAP δεν μπορούσε ως νομίμως εκτελούσα να έχει πρόσβαση στη λευκή λίστα, αφού, από την ανωτέρω σύμβαση προκύπτει, ως εξωτερικό στοιχείο έρευνας που όφειλε να έχει ερευνήσει η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, ότι δεν υπάρχει όρος σχετικά με την πρόσβαση στο αρχείο ΣΣΧ (λευκή λίστα). Συνεπώς δεν ήταν δυνατό να συναχθεί ότι επιθυμεί η τράπεζα την σχετική έρευνα και ότι έχει δοθεί στην τράπεζα η συγκατάθεση των πελατών/υποψήφίων πελατών. Όπως τελικά αποδείχθηκε, οι 26 κωδικοί τους οποίους είχε η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ παραχωρήσει σε γνωστούς χρήστες της ICAP είχαν πρόσβαση ανεξέλεγκτα και στο απαγορευμένο ΣΣΧ. Σημειωτέον ότι ο έλεγχος των προϋποθέσεων του άρθρου 70 παρ.2 του ν.3746/2009 για την πρόσβαση των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων στα ως άνω

δεδομένα είναι ευθύνη της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ¹.

Η ανάλυση που επιχειρείται στο υπόμνημα της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ σχετικά με τη « μη συνήθη χρήση» στην οποία, κατά την εταιρία, στηρίχθηκε η απόφαση της Αρχής για τη διαπίστωση ύπαρξης ευθύνης της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ως προς τον έλεγχο των προσβάσεων στα αρχεία της από την ICAP, αλυσιτελώς προβάλλεται, αφού κατά την απόφαση, η «ασυνήθης χρήση» δεν σχετίζεται με την αναλογία του αριθμού προσβάσεων μεταξύ ALPHA BANK-ICAP, αλλά με την εκχώρηση κωδικών πρόσβασης σε υπαλλήλους εκτελούσας την επεξεργασία εταιρείας, η οποία έχει ομοειδή επιχειρηματική δραστηριότητα με την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ και η οποία παρανόμως έκανε χρήση και του Συστήματος Συγκέντρωσης Κινδύνων (ΣΣΧ) σε ευρεία κλίμακα.

4. Επειδή υπό την ανωτέρω έννοια δεν πλήσσει από την αίτηση θεραπείας η κύρια αιτιολογία της προσβαλλόμενης απόφασης, είναι αλυσιτελής και πρέπει η αίτηση θεραπείας να απορριφθεί.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή απορρίπτει την αίτηση θεραπείας της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.

¹ βλ. και διατακτικό απόφασης 51/2011 της Αρχής σχετικά με τη διενέργεια ελέγχου στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ, «.....β) Προκειμένου να ελέγχεται η συγκατάθεση του υποκειμένου για πρόσβαση στο σύστημα (ΣΣΧ), να υπάρχει καταχώριση από την τράπεζα του αριθμού αίτησης δανείου ή άλλου αντίστοιχου αριθμού και να βεβαιώνεται ότι έχει δοθεί η συγκατάθεση. Με τον τρόπο αυτό θα δίνεται η δυνατότητα στην Τειρεσίας Α.Ε., στις τράπεζες, αλλά και στην Αρχή να ελέγχει τη νομιμότητα της επεξεργασίας, όπως π.χ. μέσω δειγματοληπτικών ελέγχων.»

**ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ**

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 1/2015

Γνωμοδότηση επί αιτήματος της Ένωσης Εταιρειών Κινητής Τηλεφωνίας (ΕΕΚΤ) σχετικά με τη σύσταση φορέα για την εκτίμηση του πιστωτικού κινδύνου στην κινητή τηλεφωνία

1. Σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 1 στοιχ. ιγ' εδάφιο δεύτερο του ν. 2472/1997, όπως ισχύει, η Αρχή είναι αρμόδια να εξετάζει «αιτήσεις του υπευθύνου επεξεργασίας με τις οποίες ζητείται ο έλεγχος και η εξακρίβωση της νομιμότητας της επεξεργασίας», ενώ σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 1 του ν. 3471/2006, όπως ισχύει, η Αρχή έχει και ως προς την τήρηση των διατάξεων του νόμου αυτού τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από το ν. 2472/1997. Στο άρθρο 2 στοιχ. α', γ', ζ', η' και ι' του ν. 2472/1997 ορίζονται οι έννοιες των προσωπικών δεδομένων, του υποκειμένου αυτών, του υπεύθυνου επεξεργασίας, του εκτελούντος την επεξεργασία και του αποδέκτη αντίστοιχα. Ακολουθώντας, στο άρθρο 4 του ίδιου νόμου ορίζονται οι βασικές αρχές της επεξεργασίας (ιδίως οι αρχές της αναγκαιότητας και προσφορότητας σε σχέση πάντα με τον σκοπό επεξεργασίας), ενώ στο άρθρο 5 του ίδιου νόμου ορίζονται οι επιμέρους προϋποθέσεις για τη νομιμότητά της. Επιπρόσθετα, στο άρθρο 10 του ίδιου νόμου ορίζονται οι υποχρεώσεις του υπεύθυνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία σχετικά με το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας, ενώ στα άρθρα 11, 12 και 13 του ίδιου νόμου κατοχυρώνονται αντίστοιχα τα δικαιώματα ενημέρωσης, πρόσβασης και αντίρρησης των υποκειμένων των δεδομένων. Η ενημέρωση, εφόσον αφορά μεγάλο αριθμό υποκειμένων, μπορεί να γίνει και δια του Τύπου ύστερα από άδεια της Αρχής, σύμφωνα με την Κανονιστική Πράξη 1/1999 της Αρχής για την «Ενημέρωση υποκειμένου των δεδομένων κατ' άρθρο 11 Ν. 2472/1997» (βλ. ιδίως άρθρα 3 παρ. 3 εδ. β' και 5 παρ. 2 εδ. β') και την Κανονιστική Πράξη 408/1998 της Αρχής για την «Ενημέρωση υποκειμένων επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δια του Τύπου» που εξειδικεύει τόσο την έννοια «του μεγάλου αριθμού υποκειμένων» ορίζοντας ότι τούτο ισχύει όταν ο αριθμός των ατόμων αυτών είναι ίσος ή υπέρτερος των χιλίων (άρθρο 1) όσο και τον τρόπο με το οποίο πρέπει να γίνεται η ενημέρωση αυτή (άρθρα 3 και 4). Ακολουθώντας, στο άρθρο 2 παρ. 1, 2 και 3 του ν. 3471/2006 ορίζονται αντίστοιχα οι έννοιες του συνδρομητή, του χρήστη και των δεδομένων κίνησης, ενώ στα άρθρα 4, 5 και 6 του ίδιου νόμου θεσπίζονται ειδικές προϋποθέσεις για τη νομιμότητα επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο παροχής και χρήσης υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 8 του νόμου. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 και 2 του ν. 3471/2006 «1. Οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 17 του παρόντος νόμου έχουν εφαρμογή κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, στο πλαίσιο της παροχής διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε δημόσια δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών περιλαμβανομένων αυτών που υποστηρίζουν συσκευές συλλογής δεδομένων και ταυτοποίησης. Για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται στο πλαίσιο μη διαθεσίμων στο κοινό δικτύων

και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, εφαρμόζεται ο ν. 2472/1997 (Α` 50), όπως ισχύει. 2. Ο ν. 2472/1997, όπως ισχύει, και οι εκτελεστικοί του άρθρου 19 του Συντάγματος νόμοι, όπως ισχύουν, εφαρμόζονται για κάθε ζήτημα σχετικό με την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, που δεν ρυθμίζεται ειδικότερα από τον παρόντα νόμο.».

2. Αναφορικά με τα δεδομένα για την ασυνέπεια γενικά στην πληρωμή οφειλών (δεδομένα «μαύρης λίστας» ή «δυσμενή» δεδομένα, π.χ. η καθυστερημένη αποπληρωμή), η Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ έχει επισημάνει ότι «Οι μαύρες λίστες, κατά κανόνα, συνεπάγονται επιβλαβή αποτελέσματα για τα άτομα που περιλαμβάνονται σε αυτές, και ενδέχεται να επιφέρουν δυσμενείς διακρίσεις εις βάρος μιας ομάδας ανθρώπων εμποδίζοντας την πρόσβασή τους σε συγκεκριμένη υπηρεσία ή ζημιώνοντας την υπόληψή τους» (βλ. Έγγραφο Εργασίας με αριθμ. 65/2002 σχετικά με τις μαύρες λίστες – πρβλ. και τη σχετική μελέτη της γαλλικής Αρχής Προστασίας Δεδομένων Black lists - "bad debtors" and "fraudsters" central data bases in respect of personal data protection, THE CNIL's REPORTS – 2003 edition). Γίνεται δεκτό ότι τα αρχεία αυτά είναι ιδιαίτερα σημαντικά, επειδή αποτελούν μέσα συγκέντρωσης και διάδοσης πληροφοριών από και προς τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις με στόχο την ασφάλεια των συναλλαγών, την πρόληψη της απάτης κ.λπ. Ωστόσο, ενόψει των σοβαρών κινδύνων που ενέχουν οι μαύρες λίστες ως προς τον περιορισμό της ιδιωτικότητας του ατόμου (δημιουργία αρνητικού προφίλ αντισυμβαλλόμενου-καταναλωτή, αποκλεισμός ατόμων από υπηρεσίες καίριες για την καθημερινή τους ζωή, όπως είναι οι υπηρεσίες πίστωσης, μεταφορών, τηλεπικοινωνιών, ασφάλισης, παράνομη διασύνδεση με άλλα αρχεία, κ.λπ.), η δημιουργία και τήρησή τους θα πρέπει να υπόκειται στις αρχές της νομιμότητας που καθορίζονται στην Οδηγία 95/46/ΕΚ. Σύμφωνα δε με τη μέχρι σήμερα θέση της Αρχής (βλ. Αποφάσεις 24/2004, 26/2004, 7/2010 και 10/2013, καθώς και Ετήσια Έκθεση 2012 της Αρχής - 3.6.2. Μαύρη λίστα επισφαλών ενοικιαστών ακινήτων), αλλά και άλλων ομόλογων αρχών κρατών-μελών της Ε.Ε. (βλ. ενδεικτικά, Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο)¹, η επεξεργασία δεδομένων ασυνέπειας είναι επιτρεπτή αν αποδεικνύεται το υπέρτερο έννομο συμφέρον του

¹ Πρβλ., ενδεικτικά, τους ακόλουθους συνδέσμους στις ιστοσελίδες των αντίστοιχων αρχών προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (τελευταία «επίσκεψη»: 30-03-2015):

- Γαλλία (La Commission nationale de l'informatique et des libertés – CNIL)
(για τις «μαύρες λίστες» γενικά)
<http://www.cnil.fr/documentation/fiches-pratiques/fiche/article/position-de-la-cnil-sur-les-listes-noires/>
(ειδικά για την περίπτωση 'PREVENTEL: Base de prévention des impayés' που επικαλείται και η αιτούσα)
<http://www.cnil.fr/documentation/fichiers-en-fiche/fichier/article/preventel-base-de-precvention-des-impayacs/>
- Γερμανία (Bundesbeauftragte für den Dateschutz und die Informationsfreiheit)
(για τις εταιρείες ελέγχου πιστοληπτικής ικανότητας γενικά)
http://www.bfdi.bund.de/DE/Datenschutz/Themen/Finanzen_Versicherungen/VerbraucherschutzArtikel/RegelungenF%C3%BCrAuskunfteien.html?nn=5217370
(συχνές ερωτήσεις πολιτών ειδικά για τη λειτουργία της Schufa)
http://www.bfdi.bund.de/DE/Infothek/Fragen_Antworten/FAQ_Auskunfteien_Schufa/Auskunftei_table.html?nn=5217370
- Ηνωμένο Βασίλειο (Information Commissioner's Office)
(συχνές ερωτήσεις πολιτών για τη λειτουργία εταιρειών ελέγχου πιστοληπτικής ικανότητας και σχετικά φυλλάδια)
<https://ico.org.uk/for-the-public/credit/>

συγκεκριμένου κάθε φορά επιχειρηματικού κλάδου, δηλαδή υπό τους όρους του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997.

3. Σύμφωνα με το νέο Κανονισμό της ΕΕΤΤ για τη Φορητότητα (ΑΠ. ΕΕΤΤ 696/115 «Τροποποίηση και Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο του Κανονισμού Φορητότητας Αριθμών στην Ελληνική Αγορά», ΦΕΚ 1873/Β/31-07-2013, που ισχύει από το Μάρτιο 2014), η επεξεργασία δεδομένων ληξιπρόθεσμων οφειλών μέχρι την τακτοποίησή τους, όπως ίσχυε στον προηγούμενο Κανονισμό (ΑΠ. ΕΕΤΤ 566/016, ΦΕΚ 967/Β/30-06-2010), δεν είναι πλέον αναγκαία για την εκπλήρωση του σκοπού απόρριψης της αίτησης φορητότητας από τον πάροχο². Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ. 1 του ν. 2579/1998 Φορολογικές διαρρυθμίσεις και άλλες διατάξεις, όπως ισχύει, «Επιβάλλεται τέλος υπέρ του Δημοσίου, με την ονομασία «τέλος συνδρομητών κινητής τηλεφωνίας», το οποίο βαρύνει τους συνδρομητές των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας. Το τέλος αυτό υπολογίζεται προ του φόρου προστιθέμενης αξίας και ως ποσοστό επί κάθε μηνιαίου λογαριασμού κάθε σύνδεσης με βάση την ακόλουθη κλίμακα: [...] . Το τέλος το εισπράττουν οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας από τους συνδρομητές και το αποδίδουν στη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία, που είναι αρμόδια για τη φορολογία εισοδήματος τους, με μηνιαίες δηλώσεις που υποβάλλονται μέχρι το τέλος του μεθεπόμενου μήνα από την έκδοση κάθε λογαριασμού, ανεξάρτητα από το χρόνο που γίνεται η εξόφληση του λογαριασμού. [...]».

4. Τα στοιχεία ταυτοποίησης ενός συνδρομητή (ονοματεπώνυμο, ΑΦΜ ή ο αριθμός διαβατηρίου-για αλλοδαπό συνδρομητή), η ύπαρξη ληξιπρόθεσμης οφειλής και άλλες πληροφορίες που αφορούν στον τρόπο και στη διαδικασία πληρωμής εμπίπτουν στην έννοια των «απλών» προσωπικών δεδομένων (άρθρο 2 στοιχ. α' και γ' του ν. 2472/1997).

Ενόψει του ότι σκοπός της υπό κρίση επεξεργασίας είναι η πραγματοποίηση αποτελεσματικού προσυμβατικού πιστοληπτικού ελέγχου, δηλαδή ένας σκοπός που περιλαμβάνεται στη γενικότερη επιχειρηματική δραστηριότητα των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας, η Αρχή κρίνει ότι η επεξεργασία των προαναφερόμενων «απλών» προσωπικών δεδομένων (στοιχεία ταυτότητας, ΑΦΜ, οφειλή) του συνδρομητή ή χρήστη για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος του παρόχου ως εμπόρου/επιχειρηματία να επιδιώξει την εξυγίανση των συναλλαγών στον κλάδο του –συμφέρον που αναγνωρίζεται σε οποιονδήποτε ασκεί εμπορικές δραστηριότητες (βλ. ιδίως Αποφάσεις της Αρχής 26/2004, 7/2010 και 10/2013)– εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 2472/1997 και όχι του ν. 3471/2006, και συνακόλουθα θα πρέπει να εξεταστεί κατά

² Πρβλ. άρθρο 9 παρ. 9 της απόφασης ΑΠ. ΕΕΤΤ 566/016, ΦΕΚ 967/Β/30-06-2010, σύμφωνα με το οποίο «Ο πάροχος-δότης που λαμβάνει μέσω της ΕΒΔΑΦ την αίτηση φορητότητας από τον πάροχο-δέκτη οφείλει να προβεί στη διακοπή της σύνδεσης και την τροποποίηση/λύση της σύμβασης με το συνδρομητή στο μέτρο που αφορά το μεταφερόμενο αριθμό, εκτός από τις ακόλουθες περιοριστικά αναφερόμενες περιπτώσεις: [...] Β. Στην περίπτωση αιτούντος συνδρομητή κινητής τηλεφωνίας, του οποίου τα στοιχεία είναι διαθέσιμα στον πάροχο-δότη και τα οποία χρησιμοποιούνται για την ταυτοποίησή του: [...] Β6. Αν ο συνδρομητής, κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης φορητότητας, βρίσκεται νομίμως σε διακοπή παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών από τον αιτούμενο αριθμό λόγω ληξιπρόθεσμης και απαιτητής οφειλής του στο δίκτυο του παρόχου-δότη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία. Μόλις η σχετική οικονομική εκκρεμότητα διευθετηθεί, αίρεται ο λόγος άρνησης του παρόχου-δότη.», και άρθρο 7 παρ. 5 της ΑΠ. ΕΕΤΤ 696/115, ΦΕΚ 1873/Β/31-07-2013, όπου δεν υπάρχει πλέον η προαναφερόμενη εξαίρεση, δηλαδή η ύπαρξη ληξιπρόθεσμων οφειλών δεν αποτελεί πλέον λόγο απόρριψης της αίτησης φορητότητας.

πόσο η υπό κρίση επεξεργασία πληροί τους όρους του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997 (βλ. και Γνώμη 6/2014 της Ομάδας του Άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/EK σχετικά με την έννοια του έννομου συμφέροντος του υπεύθυνου επεξεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 7 της Οδηγίας 95/46/EK, ιδίως υπό III.2.2, σελ. 16-18, σύμφωνα με την οποία η εκτίμηση του πιστωτικού κινδύνου ως σκοπού επεξεργασίας θα πρέπει να εξετάζεται στη βάση του υπέρτερου έννομου συμφέροντος). Εξάλλου, και ο ν. 3471/2006 παραπέμπει (βλ. άρθρο 3 παρ. 2) στον ν. 2472/1997, για κάθε ζήτημα σχετικό με την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, που δεν ρυθμίζεται ειδικότερα και εξαντλητικά ή αρνητικά από τον νόμο αυτό (βλ. και άρθρο 5 παρ. 2 εδ. β' ν. 3471/2006).

5. Κατ' αρχάς, ο σκοπός της εν λόγω επεξεργασίας (εκτίμηση του πιστωτικού κινδύνου που συνεπάγεται η σύναψη σύμβασης με συνδρομητές κινητής τηλεφωνίας, με στόχο την εξυγίανση συναλλαγών-αποφυγή περαιτέρω ζημίας), είναι σαφής, θεμιτός και νόμιμος (άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. α' σε συνδυασμό με άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997), δεδομένου ότι η ζημία του κλάδου των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας για το χρονικό διάστημα 2007-2013 φαίνεται σημαντικά υψηλή με βάση τις σχετικές οικονομικές μελέτες που προσκομίστηκαν από την αιτούσα και αναφέρονται στο ιστορικό της παρούσας, καθώς κατά το ανωτέρω διάστημα οι συνολικές απαιτήσεις από ληξιπρόθεσμες οφειλές αυξήθηκαν από 16,5% σε 42,9% σε σχέση με τα έσοδα των παρόχων από κινητή τηλεφωνία, επιπλέον δε οι προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων για το ίδιο διάστημα αυξήθηκαν από 0,8% σε 12%, πάντα ως ποσοστό επί των εσόδων, λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη ότι, όπως προκύπτει και από το προαναφερθέν νομικό πλαίσιο (βλ. σκέψη 3), το ειδικό τέλος συνδρομητών είναι πληρωτέο ακόμη και σε περίπτωση μη εξόφλησης από τους πελάτες (η αιτούσα αναφέρει ότι από το συνολικό ποσό που καταβλήθηκε στο Δημόσιο το 2013 από έμμεσους φόρους –ΦΠΑ και ειδικό τέλος συνδρομητών– ανερχόταν σε 245 εκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων 68 εκατομμύρια ευρώ ή ποσοστό 28% αντιστοιχεί σε φόρους για επισφαλείς απαιτήσεις που πιθανότατα δεν θα εισπραχθούν ποτέ από τις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας). Επιπρόσθετα, με βάση την «απάντηση» που θα λαμβάνει ο πάροχος από το Σύστημα Ανταλλαγής Πληροφόρησης, θα μπορεί να αποφασίσει εάν είναι σκόπιμο να προβεί σε κάποια συμπληρωματικά μέτρα με σκοπό τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου, αλλά και την προστασία του συνδρομητή, π.χ. να ζητήσει εγγύηση (όπως προβλέπεται ήδη από τους όρους της σύμβασης, η οποία ενδεχομένως δεν απαιτείται σε περιπτώσεις χαμηλού πιστωτικού ρίσκου), να καθοδηγήσει κατάλληλα τον υποψήφιο συνδρομητή σε ένα οικονομικό πρόγραμμα που ανταποκρίνεται στις οικονομικές του δυνατότητες και να εξετάσει τα όρια παροχής επιδότησης τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού σε σχέση με την αξία αυτού που ζητεί ο πελάτης. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί το Σύστημα Ανταλλαγής Πληροφόρησης προκειμένου να αποκλειστεί εντελώς ο καταναλωτής από τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες (που είναι ιδιαίτερως σημαντικές για την καθημερινή του ζωή) ή για να αποκλειστεί από τη δυνατότητα φορητότητας (αφού άλλωστε τούτο πλέον δεν επιτρέπεται με βάση το νέο Κανονισμό Φορητότητας, βλ. ανωτέρω σκέψη 3). Επίσης, η ένταξη ενός συνδρομητή στο Σύστημα Ανταλλαγής Πληροφόρησης δεν επιτρέπεται να συνεπάγεται τη λήψη αυτοματοποιημένων αποφάσεων από τον πάροχο (βλ. άρθρο 14 ν. 2472/1997). Αντίθετα, ο πάροχος μπορεί να χρησιμοποιεί το Σύστημα ως

συμπληρωματικό και συμβουλευτικό εργαλείο κατά τη διαδικασία σύναψης σύμβασης με υποψήφιους συνδρομητές. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα και με όσα ισχύουν σε άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε. (βλ. ιδίως Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, χώρες που και η ίδια η αιτούσα αναφέρει, βλ. και υποσ. 1), η τρίτη εταιρεία που θα οριστεί ως διαχειριστής-υπεύθυνος επεξεργασίας του Συστήματος πρέπει να ορίζεται συγκεκριμένα από τη στιγμή της αίτησης (κατά κανόνα, ως υπεύθυνος επεξεργασίας) και να επιδιώκει νομίμως τέτοιο σκοπό (κατά κανόνα, εταιρεία ελέγχου πιστοληπτικής ικανότητας). Ενόψει όλων των ανωτέρω, αποδέκτες των δεδομένων του Συστήματος δικαιολογείται να είναι μόνον οι εταιρείες του συγκεκριμένου επιχειρηματικού κλάδου, δηλαδή οι εταιρείες κινητής τηλεφωνίας.

6. Τα προαναφερόμενα «απλά» προσωπικά δεδομένα που θα τύχουν επεξεργασίας (στοιχεία ταυτότητας, ΑΦΜ, οφειλή ενεργού συνδρομητή ίση ή μεγαλύτερη των 200 ευρώ ή οφειλή ανενεργού συνδρομητή που δεν πλήρωσε ποτέ κανέναν λογαριασμό) είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα απαιτείται για την εκπλήρωση του επιδιωκόμενου σκοπού (άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. β' σε συνδυασμό με άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997), λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω εκτεθέντα στη σκέψη 5 της παρούσας (ζημία – ιδίως δεδομένου ότι πρόκειται για υπηρεσία που παρέχεται καταρχήν με πίστωση, υποχρεωτική καταβολή τέλους συνδρομητών, υποχρεωτική φορητότητα, κατάλληλη καθοδήγηση υποψήφιου συνδρομητή). Ενόψει όλων αυτών, η Αρχή κρίνει ότι η επεξεργασία δεδομένων ασυνέπειας είναι, στη βάση του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997, επιτρεπτή, καθώς εν προκειμένω κρίνεται ότι συντρέχει η περίπτωση του υπέρτερου εννόμου συμφέροντος του συγκεκριμένου επιχειρηματικού κλάδου (εταιρειών κινητής τηλεφωνίας). Σημειώνεται, ωστόσο, ότι η υπό κρίση επεξεργασία προσωπικών δεδομένων κρίνεται νόμιμη, κατά τα προαναφερόμενα, μόνον από απόψεως εφαρμογής του ν. 2472/1997, και όχι άλλων διατάξεων (όπως δικαίου ανταγωνισμού και προστασίας καταναλωτή), η εφαρμογή των οποίων καταρχήν εκφεύγει της αρμοδιότητας της Αρχής, και για τον λόγο αυτό, άλλωστε, η ΕΕΚΤ έχει ήδη κοινοποιήσει στην Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) την υπό κρίση αίτησή της.

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι αναφορικά με την υπό (β) κατηγορία δεδομένων που περιλαμβάνει δεδομένα συνδρομητών, οι οποίοι αρνήθηκαν να προβούν σε διακανονισμό εξόφλησης της οφειλής τους, δεδομένου ότι η άρνηση αυτή μπορεί να οφείλεται σε νόμιμους λόγους (π.χ. αμφισβήτηση λογαριασμού), οι πάροχοι απαγορεύεται να καταχωρούν στο Σύστημα Ανταλλαγής Πληροφόρησης τη σχετική πληροφορία προτού διερευνηθεί η εν λόγω αμφισβήτηση, ήτοι η καταχώριση δεδομένων συνδρομητών που έχουν νομίμως αμφισβητήσει τις οφειλές τους επιτρέπεται μόνο στην περίπτωση που ο πάροχος έχει απορρίψει με συγκεκριμένα στοιχεία τη σχετική αμφισβήτηση με έγγραφη επιστολή του προς το συνδρομητή και η αμφισβήτηση δεν έχει αχθεί ενώπιον δικαστηρίου.

Επίσης, υπογραμμίζεται ότι, εφόσον θα τεθεί σε λειτουργία Σύστημα Ανταλλαγής Πληροφόρησης που θα εξυπηρετεί τα συμφέροντα του συγκεκριμένου επιχειρηματικού κλάδου, οι πάροχοι δεν θα πρέπει καταρχήν να απευθύνονται σε εταιρείες ελέγχου πιστοληπτικής ικανότητας για συλλογή σχετικών στοιχείων. Γενικότερα, η δημιουργία ενός «υπεραρχείου», ήτοι η σύνδεση των εν λόγω δεδομένων με άλλα δεδομένα που τυχόν θα συνέλεγαν οι πάροχοι

από εταιρείες ελέγχου πιστοληπτικής ικανότητας, θα συνιστούσε ανεπίτρεπτη επέμβαση στην ιδιωτική σφαίρα των υποκειμένων και προσβολή του δικαιώματος στον πληροφοριακό αυτοκαθορισμό.

7. Ιδιαίτερο βάρος θα πρέπει να δοθεί στην ικανοποίηση του δικαιώματος ενημέρωσης των υποκειμένων, το οποίο συνιστά αντίστοιχα μια από τις βασικότερες υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας (άρθρο 11 του ν. 2472/1997). Κατά την εξέταση του αιτήματος του υπευθύνου επεξεργασίας του Συστήματος να εκδοθεί άδεια για την ενημέρωση των υποκειμένων δια του Τύπου, η Αρχή θα λάβει μεν υπόψη το γεγονός ότι στην περίπτωση αυτή υπάρχει περιορισμένος και προσδιορισμένος εξ αρχής, ακόμα και κατά το στάδιο της συλλογής, κύκλος αποδεκτών των δεδομένων (μόνο οι πάροχοι-μέλη της ΕΕΚΤ), ωστόσο, δεδομένων των εγγενών κινδύνων της υπό κρίση επεξεργασίας, αλλά και των όσων ισχύουν σε άλλες χώρες της Ε.Ε. (βλ. ανωτέρω σκέψη 2), το σχετικό αίτημα θα μπορούσε να γίνει δεκτό υπό τους όρους της σχέσης της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. και των Τραπεζών με βάση τις Κανονιστικές Αποφάσεις 24/2004 και 25/2004 της Αρχής. Σε κάθε περίπτωση, καμία καταχώριση δεν επιτρέπεται να γίνει κατά την έναρξη λειτουργίας του Συστήματος, εάν δεν έχουν προηγουμένως αποδεδειγμένα ενημερωθεί τα υπό καταχώριση πρόσωπα ατομικά και εάν δεν τους έχει δοθεί κάποια εύλογη προθεσμία να τακτοποιήσουν τις οφειλές τους. Για τους λόγους αυτούς ενδείκνυται να δοθεί μεν στο φορέα που θα τηρεί το Σύστημα Ανταλλαγής Πληροφόρησης, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, η άδεια ενημέρωσης δια του Τύπου, πλην ο κάθε πάροχος πρέπει να υποχρεωθεί να ενημερώνει ατομικά τα υποκείμενα για το δικαίωμά του να επεξεργάζεται περαιτέρω τις συγκεκριμένες κατηγορίες δεδομένων τους για τον σκοπό του αρχείου αυτού. Ειδικότερα, οι πάροχοι θα πρέπει να ενημερώνουν μέσω σχετικού εντύπου που υπογράφει ο συνδρομητής με σχετικό γενικό όρο και σε λογαριασμό που αποστέλλεται στον συνδρομητή· σε κάθε δε περίπτωση θα πρέπει να ενημερώνουν το υποκείμενο μέσω της αποστολής του επόμενου λογαριασμού του ή/και μέσω σύντομου γραπτού μηνύματος στο κινητό του τηλέφωνο (SMS) ότι η οφειλή του κατέστη ληξιπρόθεσμη και ότι πλέον ο πάροχος έχει δικαίωμα και θα διαβιβάσει το στοιχείο αυτό στο κοινό αρχείο. Στο κείμενο της ενημέρωσης αυτής θα πρέπει να περιλαμβάνεται, επίσης, και ο τρόπος με τον οποίο ο συνδρομητής μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα πρόσβασης (βλ. σκέψη 8 της παρούσας).

8. Στο πλαίσιο εκπλήρωσης της υποχρέωσης ενημέρωσης σύμφωνα με τα ανωτέρω εκτεθέντα (σκέψη 7), ανακύπτει και το ειδικότερο ζήτημα της ικανοποιητικής άσκησης των δικαιωμάτων των υποκειμένων μέσω, ιδίως, της εξασφάλισης ικανού χρόνου προς άσκηση των δικαιωμάτων πρόσβασης και αντίρρησης του υποκειμένου, ενόψει του ότι η πρόσβαση του εκάστοτε αποδέκτη-παρόχου στα δεδομένα του Συστήματος παρέχεται άμεσα ηλεκτρονικά (online). Εξάλλου, το δικαίωμα αντίρρησης αποκτά ιδιαίτερη σημασία ιδίως στις περιπτώσεις όπου μια επεξεργασία επιτρέπεται με βάση τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997, όπως στην προκειμένη περίπτωση, διότι η διάταξη αυτή προϋποθέτει στάθμιση αντίρροπων συμφερόντων (πρβλ. αιτιολογική σκέψη 45 και άρθρο 14 στοιχ. α' της Οδηγίας 95/46/ΕΚ). Για τους λόγους αυτούς, η άσκηση των δικαιωμάτων πρόσβασης και αντίρρησης των υποκειμένων θα πρέπει να γίνεται ως εξής:

α) Το υποκείμενο των δεδομένων να μπορεί να ασκήσει τα δικαιώματα πρόσβασης και αντίρρησης τόσο απευθυνόμενο άμεσα στον πάροχο που θα τον έχει αποδεδειγμένα ενημερώσει για τη μελλοντική καταχώριση και τους λόγους αυτής όσο και στην τρίτη εταιρεία που θα τηρεί το Σύστημα Ανταλλαγής Πληροφόρησης και θα οριστεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας. Η τελευταία δε, οφείλει να ικανοποιεί το δικαίωμα πρόσβασης εντός της προβλεπόμενης δεκαπενθήμερης προθεσμίας (άρθρο 12 του ν. 2472/1997) αναφέροντας τουλάχιστον την επωνυμία του παρόχου που πραγματοποίησε την καταχώριση και την κατηγορία καταχώρισης (α' ή β') ή ότι δεν υπάρχει καταχώριση. Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνεται ότι η σχετική ένδειξη σχετικά με την πηγή/προέλευση των δεδομένων (δηλαδή από ποιον πάροχο έγινε η καταχώριση) δεν θα πρέπει είναι ορατή στους λοιπούς παρόχους, ως αποδέκτες, αλλά θα πρέπει να καταγράφεται στο Σύστημα, ώστε να ικανοποιείται ευχερώς το δικαίωμα πρόσβασης των υποκειμένων των δεδομένων (άρθρο 12 παρ. 2 στοιχ. α' του ν. 2472/1997) και να καθίσταται εφικτή και αποτελεσματική η διενέργεια εσωτερικών ελέγχων, αλλά και η διενέργεια διοικητικών ελέγχων εκ μέρους της Αρχής (άρθρο 19 στοιχ. η' του ν. 2472/1997). Επιπρόσθετα, το υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να μπορεί να ζητεί και να λαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις αναζητήσεις που έχουν γίνει για το πρόσωπό του, ιδίως την επωνυμία της εταιρείας που τον αναζήτησε, ώστε να μπορεί σε δεύτερο στάδιο να απευθυνθεί στην τελευταία για να εξακριβώσει την αιτία της αναζήτησης αυτής.

β) Στην περίπτωση άσκησης του δικαιώματος αντίρρησης προς την τρίτη εταιρεία, αυτή οφείλει να διαβιβάσει αμέσως το αίτημα στον συγκεκριμένο πάροχο που πραγματοποίησε την καταχώριση και να προβεί σε προσωρινή μη μετάδοση («κλείδωμα») των δεδομένων του συγκεκριμένου συνδρομητή μέχρι να απαντήσει ο πάροχος (βλ. άρθρο 13 του ν. 2472/1997). Στην περίπτωση αυτή, όσο εξετάζεται το δικαίωμα αντίρρησης παρακωλύεται η μετάδοση. Ακολούθως, σε περίπτωση που το δικαίωμα αντίρρησης γίνει δεκτό από τον πάροχο λόγω λανθασμένης καταχώρισης, η σχετική διαγραφή πρέπει να πραγματοποιείται αμέσως (online), ενώ σε περίπτωση που δεν γίνει δεκτό από τον πάροχο, τότε η άσκηση των κατά το άρθρο 13 του ν. 2472/1997 αντιρρήσεων για τη διαγραφή των (ορθών κατά τα άλλα) δεδομένων (βλ. Απόφαση 26/2004, Κεφ. Β', παρ. 12) δεν σημαίνει διαγραφή, αλλά απόλυτη απαγόρευση μετάδοσης, περίπτωση κατά την οποία η τρίτη εταιρεία θα ενημερώνει τους αποδέκτες ότι το υποκείμενο των δεδομένων δεν επιθυμεί τη μετάδοση των πληροφοριών του. Λοιπά αιτήματα κατά το ίδιο άρθρο που αφορούν στη διόρθωση, προσωρινή μη χρησιμοποίηση, δέσμευση και μη διαβίβαση δεδομένων εξετάζονται εντός των προβλεπόμενων από το νόμο προθεσμιών κανονικά.

9. Αναφορικά με το απόρρητο και την ασφάλεια της υπό κρίση επεξεργασίας, επισημαίνεται ότι η ασφάλεια των δεδομένων, κατά το άρθρο 10 του ν. 2472/1997, εξειδικεύεται με μέτρα που ικανοποιούν τρεις βασικούς στόχους, ήτοι την εμπιστευτικότητα, ακεραιότητα και διαθεσιμότητα των δεδομένων, ενώ συμπληρωματικοί στόχοι, ιδίως από τη σκοπιά της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, αποτελούν η μη αποποίηση της ευθύνης και ο διαχωρισμός των δεδομένων ανάλογα με το σκοπό της επεξεργασίας. Ως εκ τούτου, για το συγκεκριμένο σύστημα, θα πρέπει να ληφθούν μέτρα, ώστε

- να απαγορεύεται η καθ' οιονδήποτε τρόπο επεξεργασία, όπως καταχώριση, ανάγνωση, αντιγραφή, τροποποίηση ή διαγραφή δεδομένων του Συστήματος Ανταλλαγής Πληροφοριών από μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα,

- να διασφαλίζεται η δυνατότητα ελέγχου και εκ των υστέρων εξακρίβωσης: i) των δεδομένων που έχουν τύχει επεξεργασίας (με οποιονδήποτε τρόπο) στο πλαίσιο λειτουργίας του Συστήματος, ii) του χρόνου της πρόσβασης και της κάθε μορφής επεξεργασίας, iii) του προσώπου που είχε πρόσβαση ή/και προέβη στην όποια επεξεργασία (όχι μόνο σε επίπεδο φορέα, αλλά και σε επίπεδο φυσικού προσώπου), καθώς και iv) της αιτίας της αναζήτησης αυτής (π.χ. με καταχώριση ημερομηνίας και κωδικού αίτησης του υποκειμένου προς τον πάροχο για αλλαγή φορητότητας ή για νέα σύνδεση),

- να διασφαλίζεται η ασφαλής μετάδοση (εμπιστευτικότητα και ακεραιότητα) των δεδομένων, τόσο κατά την καταχώρισή τους από τους παρόχους στο Σύστημα όσο και κατά τις αποκρίσεις που δίνει το Σύστημα στα ερωτήματα των παρόχων.

Με βάση τα ανωτέρω, επισημαίνεται ότι για κάθε πρόσβαση στο Σύστημα (π.χ. καταχώριση, ερώτηση ή διαγραφή) θα πρέπει να τηρείται και πληροφορία σχετικά με την ταυτότητα του προσώπου που πραγματοποίησε την εν λόγω πρόσβαση. Εξάλλου, η τήρηση του στοιχείου της επωνυμίας της εταιρείας που πραγματοποιεί μια εγγραφή είναι απαραίτητη και για τους πρόσθετους λόγους που αναφέρθηκαν ανωτέρω (σκέψη 8). Τα εν λόγω δεδομένα δεν θα επιστρέφονται κατά τις απαντήσεις που θα λαμβάνουν οι εταιρείες όταν θα κάνουν αναζήτηση στο Σύστημα για κάποιο φυσικό πρόσωπο, αλλά θα τηρούνται ακριβώς για τους σκοπούς που περιγράφηκαν ανωτέρω.

10. Επισημαίνεται ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας, δηλαδή η τρίτη εταιρεία που θα διαχειρίζεται το εν λόγω Σύστημα Ανταλλαγής Πληροφόρησης, οφείλει να γνωστοποιήσει εγγράφως στην Αρχή τη σύσταση και λειτουργία του Συστήματος αυτού ή την έναρξη της επεξεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 2472/1997. Η γνωστοποίηση αυτή θα πρέπει να πληροί τουλάχιστον τους όρους που περιγράφονται αναλυτικά στο σκεπτικό της παρούσας (σκέψεις 5-9), το δε αίτημα για την ενημέρωση των υποκειμένων δια του Τύπου (βλ. σκέψη 7) μπορεί να υποβληθεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας μαζί με την απαιτούμενη γνωστοποίηση.

11. Δυο μέλη της Αρχής διατύπωσαν την άποψη ότι πέρα από τα προβλήματα του παραδεκτού, τη συστατική ή μη οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής του ν. 3471/2006 και τη μη εφαρμογή της επιταγής του άρθρου 5 παρ. 2 αυτού για αναγκαστική συγκατάθεση του υποκειμένου («μόνον») ως αντίθετης στην πλήρη εναρμόνιση προς την Οδηγία 2002/58/EK, προκύπτουν σοβαρές αμφιβολίες ως προς τη νομιμότητα του σκοπού της προτεινόμενης επεξεργασίας, ιδίως από τη σκοπιά του δικαιίου του ανταγωνισμού και της αρχής της αναλογικότητας. Όπως γίνεται παγίως δεκτό, το βάρος της απόδειξης της νομιμότητας της επεξεργασίας το φέρει ο υπεύθυνος αυτής, η δε διοικητική αρμοδιότητα για τη διάγνωση της συμμόρφωσης των διαφόρων εναρμονισμένων πρακτικών (όπως η προτεινόμενη) προς το δίκαιο του ελευθέρου ανταγωνισμού στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες ανήκει κυριαρχικώς στην ΕΕΤΤ και όχι στην ΑΠΔΠΧ. Ενόψει όλων αυτών προτείνεται να απορρίψει η Αρχή την αίτηση [άλλως: να απόσχει της κρίσεως επ' αυτής], ιδίως λόγω αναρμοδιότητας.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 2/2015

Γνωμοδότηση για τη νόμιμη λειτουργία του συστήματος ηλεκτρονικού ιατρικού φακέλου «ΠΑΝΑΚΕΙΑ» της 7ης Υγειονομικής Περιφέρειας Κρήτης

1. Για την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων από φορείς παροχής ιατρικής φροντίδας (πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας) εφαρμόζεται καταρχήν η διάταξη της παρ. 2 στοιχ. δ' του άρθρου 7 ν. 2472/1997, σύμφωνα με την οποία η επεξεργασία επιτρέπεται, μετά από άδεια της Αρχής, και χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων - ασθενούς, όταν αυτή «αφορά θέματα υγείας και εκτελείται από πρόσωπο που ασχολείται κατ' επάγγελμα με την παροχή υπηρεσιών υγείας και υπόκειται σε καθήκον εχεμύθειας ή σε συναφείς κώδικες δεοντολογίας, υπό τον όρο ότι η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την ιατρική πρόληψη, διάγνωση, περίθαλψη ή τη διαχείριση υπηρεσιών υγείας». Η παραπάνω διάταξη αφορά στην επεξεργασία δεδομένων υγείας που συλλέγονται κατά την παροχή υπηρεσιών υγείας σε σχέση με συγκεκριμένο περιστατικό νοσηλείας, χωρίς να εκτείνεται σε περιπτώσεις που, αν και ενδέχεται να διευκολύνουν ή/και να λειτουργούν επιβοηθητικά στην παροχή ιατρικής φροντίδας, δεν συνδέονται απολύτως με την παροχή της. Δηλαδή η ως άνω επεξεργασία δεδομένων υγείας επιτρέπεται χωρίς συγκατάθεση του ασθενούς μόνον σε σχέση με τη συλλογή, αποθήκευση και χρήση των δεδομένων που παράγονται κατά την αντιμετώπιση συγκεκριμένου περιστατικού υγείας.

Η λειτουργία συστήματος ηλεκτρονικού ιατρικού φακέλου συγκεντρώνει διάχυτη πληροφορία από τα επιμέρους πληροφοριακά συστήματα των Μονάδων Υγείας της 7ης ΥΠΕ έτσι ώστε να είναι δυνατή από έναν ιατρό (πρόσωπο που παρέχει υπηρεσίες υγείας) η ανάκτηση πλήρους και επικαιροποιημένου ιατρικού ιστορικού των ασθενών. Αν και η πραγματοποιούμενη επεξεργασία αποτελεί μια σημαντική διευκόλυνση κατά την αναζήτηση πληροφορίας για τον ασθενή, δεν συγκαταλέγεται στο είδος της επιτρεπόμενης επεξεργασίας με βάση την προαναφερθείσα διάταξη της παρ. 2 στοιχ. δ του άρθρου 7 ν. 2472/1997.

Η επεξεργασία θα επιτρεπόταν είτε με ειδική διάταξη νόμου, η οποία επιπλέον θα έπρεπε να είναι σύμφωνη με την Οδηγία 95/46/ΕΚ για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, και εφόσον τέτοια διάταξη δεν υφίσταται¹, αφού η επεξεργασία αυτή είναι γενικώς επωφελής για το υποκείμενο και πραγματοποιείται με τις εγγυήσεις του ιατρικού απορρήτου, είναι επιτρεπτή μόνον εάν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δηλώσει εγγράφως την ειδική συγκατάθεσή του, βάσει της παρ. 2 στοιχ. α' του άρθρου 7 ν. 2472/1997, και μάλιστα, έτσι ώστε να του

¹ Η νομοθετική ρύθμιση του ν. 4238/2014 (ΦΕΚ Α' 38), άρθρο 51 παρ. 4, καθιερώνει τον ατομικό ηλεκτρονικό φάκελο υγείας (ΑΗΦΥ) για όλους τους πολίτες, όμως το σύστημα ΠΑΝΑΚΕΙΑ δεν αποτελεί την υλοποίηση της νομοθετικής αυτής πρόβλεψης, για την οποία εκκρεμεί η προβλεπόμενη από το εδ. 2 έκδοση της σχετικής υπουργικής απόφασης, για να καθιερωθεί το πρότυπο ΑΗΦΥ σχετικά με το περιεχόμενο, τον τρόπο κατάρτισης, την ταυτοποίηση του ατόμου και την πρόσβαση στις ιατρικές πληροφορίες του φακέλου (βλ. και άρθρα 9-11 του ν.3235/2004, ΦΕΚ Α' 53).

παρέχεται το δικαίωμα της επιλογής².

Σε σχέση λοιπόν και με δεδομένα που παρήχθησαν από άλλες Μονάδες Υγείας, η πρόσβαση και χρήση των ιατρικών δεδομένων από τους θεράποντες ιατρούς του τρέχοντος περιστατικού προϋποθέτει τη συγκατάθεση του ασθενούς, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της οποίας αναλύονται ακολούθως στην επόμενη σκέψη.

2. Σύμφωνα με το άρθρο 2 στοιχ. ια' ν. 2472/1997 η συγκατάθεση για να είναι ισχυρή θα πρέπει να είναι ελεύθερη, ρητή και ειδική. Επιπλέον, ο ασθενής – υποκείμενο των δεδομένων - θα πρέπει να έχει προηγουμένως ενημερωθεί με τρόπο σαφή και να τελεί εν πλήρη επιγνώσει αυτής. Η ενημέρωση περιλαμβάνει τις πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα του υπευθύνου επεξεργασίας, το σκοπό της επεξεργασίας, τον τρόπο της επεξεργασίας (δηλαδή τη λειτουργία του συστήματος ΠΑΝΑΚΕΙΑ), τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων, καθώς και την ύπαρξη του δικαιώματος πρόσβασης και τον τρόπο άσκησής του. Τέλος, η συγκατάθεση πρέπει να μπορεί να ανακαλείται οποτεδήποτε, χωρίς βέβαια η ανάκληση να έχει αναδρομικό αποτέλεσμα.

Η συγκατάθεση μπορεί να δοθεί μία φορά, κατά την επίσκεψη σε Μονάδα Υγείας της 7ης ΥΠΕ. Προτείνεται ο ασθενής να μπορεί, εκτός από τη γενική συγκατάθεση που παρέχει για την επεξεργασία των δεδομένων του στο πλαίσιο της λειτουργίας του συστήματος ΠΑΝΑΚΕΙΑ, η υλοποίηση της οποίας περιγράφεται στο υποβληθέν υπόμνημα της 7ης ΥΠΕ, να έχει τη δυνατότητα να αποκλείει την πρόσβαση σε στοιχεία που έχουν εισαχθεί από συγκεκριμένες Μονάδες Υγείας ή και επιμέρους κλινικές. Επίσης, προτείνεται να δίδεται η δυνατότητα να εξαιρείται η πρόσβαση σε ιδιαίτερος ευαίσθητα δεδομένα, όπως τα δεδομένα ψυχικής υγείας. Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι σε περίπτωση επείγοντος περιστατικού, όπου κινδυνεύει η υγεία ή ζωή του ασθενούς και ο ίδιος τελεί σε νομική ή φυσική αδυναμία να δώσει τη συγκατάθεσή του η διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. β ν. 2472/1997 προβλέπει ότι επιτρέπεται η επεξεργασία, πάντα μόνον των αναγκαίων προς αντιμετώπιση του περιστατικού δεδομένων (βλ. και άρθρο 12 παρ. 3 ν.3418/2005). Συνεπώς, με βάση αυτή τη διάταξη θα ήταν επιτρεπτή η πρόσβαση σε δεδομένα άλλων κλινικών ή άλλων μονάδων υγείας, εφόσον ο ασθενής ενημερωθεί, κατά την πρώτη επίσκεψή του σε οποιαδήποτε μονάδα υγείας. Προς τούτο είναι χρήσιμο να προβλεφθούν, ώστε η ενημέρωση να είναι κατά το δυνατόν ειδική, τα υποσύνολα των δεδομένων που κρίνονται «ζωτικά» για την αντιμετώπιση επειγόντων και κρίσιμων για την υγεία ή τη ζωή του ασθενούς περιστατικών.

Η συγκατάθεση θα πρέπει να δίδεται με τη συμπλήρωση και υπογραφή ειδικού εντύπου, το οποίο θα είναι σαφές και εύληπτο για τον μέσο ασθενή. Επίσης, θα πρέπει ο ενδιαφερόμενος

2 Πβλ. και Έγγραφο Εργασίας WP 131 σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν την υγεία στο πλαίσιο των ηλεκτρονικών μητρώων υγείας (ΗΜΥ) της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (διαθέσιμο στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2007/wp131_el.pdf). Το ίδιο σκεπτικό αναπτύσσεται και στο υπ' αριθμ. 01/2012 Έγγραφο Εργασίας της Ο.Ε. του Άρθρου 29 σχετικά με το ευρωπαϊκό πρόγραμμα ePSOS, κεφάλαιο 3, σύμφωνα με το οποίο η βάση επεξεργασίας για τη διαβίβαση στοιχείων του ηλεκτρονικού φακέλου, ελλείψει ειδικής νομοθεσίας, είναι η συγκατάθεση του ασθενούς ή εφόσον υφίσταται ζωτικό συμφέρον του ασθενούς ή τρίτου προσώπου και ο ασθενής τελεί σε φυσική ή νομική αδυναμία να δώσει τη συγκατάθεσή του, (διαθέσιμο στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2012/wp189_en.pdf).

ασθενής – υποκείμενο των δεδομένων – να ενημερώνεται για τη δυνατότητα αλλαγής των επιλογών του που σημαίνει τροποποίηση ή ανάκληση της συγκατάθεσης για το μέλλον, και να υπάρχει προς τούτο ειδικό έντυπο.

Μια πιο φιλική και ασφαλής εναλλακτική για τη χορήγηση της συγκατάθεσης λύση είναι ο εφοδιασμός των ασθενών με έξυπνη κάρτα³, με την οποία ο ενδιαφερόμενος ασθενής μέσω της εισαγωγής κωδικού πρόσβασης σηματοδοτεί τη συγκατάθεσή του. Σε αυτή την περίπτωση, η συγκατάθεση θα πρέπει να δίδεται κάθε φορά και στην έκταση που κάθε φορά αποφασίζει ο ασθενής, δηλαδή δεν απαιτείται η εκ των προτέρων επιλογή ανάμεσα στις διάφορες περιπτώσεις, όπως αυτές αναλύθηκαν ανωτέρω.

Οι επιλογές του ενδιαφερόμενου ασθενούς πρέπει να αντανακλώνται στο πληροφοριακό σύστημα ΠΑΝΑΚΕΙΑ, δηλαδή να υλοποιούνται τεχνικώς. Με άλλα λόγια, ο χρήστης του συστήματος θα πρέπει να έχει πρόσβαση στα δεδομένα ανάλογα με το είδος της συγκατάθεσης που έχει δώσει ο ασθενής. Για κάθε πρόσβαση σε δεδομένα για τα οποία δεν έχει δοθεί συγκατάθεση, το σύστημα πρέπει να απαιτεί νέα ειδική συγκατάθεση.

3. Σε περίπτωση που ο ασθενής τελεί σε νομική ή φυσική αδυναμία καθώς και όταν δεν έχει τη ικανότητα δικαιοπραξίας η συγκατάθεση για την πρόσβαση στο πλήρη ιατρικό φάκελο του ασθενούς δίδεται από το νόμιμο εκπρόσωπό του, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του ΑΚ (π.χ. τους γονείς ή το γονέα που ασκεί τη γονική μέριμνα, το δικαστικό συμπαραστάτη).

4. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 12 ν. 2472/1997 και 14 παρ. 8 του ν.3418/2005 ο ασθενής έχει δικαίωμα πρόσβασης στον ιατρικό του φάκελο το οποίο δεν εξαρτάται από προϋποθέσεις και το οποίο ο υπεύθυνος επεξεργασίας, οφείλει να ικανοποιεί χωρίς καθυστέρηση και με εύληπτο και σαφή τρόπο. Στην περίπτωση που ο ασθενής δεν έχει την ικανότητα δικαιοπραξίας, το δικαίωμα πρόσβασης ασκείται από το νόμιμο εκπρόσωπό του (δικαστικό συμπαραστάτη, γονείς ή γονέα που έχει τη γονική μέριμνα).

Το δικαίωμα αυτό δύναται να ασκηθεί σε κάθε Μονάδα Υγείας της Κρήτης ή και στην 7η ΥΠΕ, και να έχει πρόσβαση ο ασθενής σε όλα τα τηρούμενα δεδομένα.

5. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. δ' του ν. 2472/1997, τα προσωπικά δεδομένα πρέπει να διατηρούνται μόνον για το χρονικό διάστημα που είναι απαραίτητο για την πραγματοποίηση του σκοπού της επεξεργασίας. Επισημαίνεται ότι το άρθρο 14 παρ. 4 περ. β' ν. 3418/2005 (Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας) υποχρεώνει τους δημόσιους φορείς παροχής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας να τηρούν για μία εικοσαετία από την τελευταία επίσκεψη του ασθενούς αρχείο με ορισμένα στοιχεία κατά την παρ. 2 και 3 της ίδιας διάταξης, που στην περίπτωση μονάδων δευτεροβάθμιας φροντίδας, δηλαδή κλινικών και νοσοκομείων, περιλαμβάνουν τα αποτελέσματα των κλινικών και παρακλινικών εξετάσεων. Οι ρυθμίσεις αυτές του ΚΙΔ για τον χρόνο τήρησης ισχύουν και για τα δεδομένα υγείας που τυγχάνουν επεξεργασίας μέσω του εξεταζόμενου συστήματος ΠΑΝΑΚΕΙΑ.

Μετά το πέρας της χρονικής διάρκειας τήρησης των δεδομένων πρέπει αυτά να

³ Επισημαίνεται ότι το άρθρο 9 παρ. 3 του ν. 3235/2004 (ΦΕΚ Α' 53) προβλέπει την έκδοση ηλεκτρονικής κάρτας υγείας του πολίτη, χωρίς ωστόσο να έχει εκδοθεί μέχρι σήμερα η προβλεπόμενη από την παράγραφο 5 υπουργική απόφαση που καθορίζει ουσιώδη στοιχεία αυτής.

καταστρέφονται με ασφαλή τρόπο, δηλαδή η υποχρέωση λήψης των κατάλληλων μέτρων ασφάλειας κατά το άρθρο 10 ν. 2472/1997 υφίσταται μέχρι και την καταστροφή των δεδομένων. Για το σκοπό αυτό η Αρχή έχει εκδώσει την Οδηγία 1/2005 (διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της Αρχής), η οποία παρέχει κατευθυντήριες γραμμές για την ασφαλή καταστροφή προσωπικών, καθώς και των ευαίσθητων, όπως εν προκειμένω, δεδομένων που τηρούνται σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή.

6. Σύμφωνα με το άρθρο 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997 υπεύθυνος επεξεργασίας είναι όποιος «...καθορίζει το σκοπό και τον τρόπο της επεξεργασίας, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός. Όταν ο σκοπός και τρόπος καθορίζονται με διατάξεις νόμου ή κανονιστικές διατάξεις εθνικού ή κοινοτικού δικαίου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια βάσει των οποίων γίνεται η επιλογή του καθορίζονται αντίστοιχα από το εθνικό ή το κοινοτικό δίκαιο.»

Η Οδηγία 95/46/EK περιέχει αντίστοιχο ορισμό στο άρθρο 2 στοιχ. δ) με μόνη διευκρινιστική προσθήκη -την οποία δεν αποκλείει το γράμμα και το πνεύμα του ελληνικού νόμου - ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας καθορίζει από μόνος του ή από κοινού με άλλους το σκοπό και τον τρόπο της επεξεργασίας, προβλέποντας έτσι ότι η πολυπλοκότητα των εννόμων σχέσεων και των συναλλακτικών και τεχνολογικών αναγκών μπορεί να οδηγεί σε περισσότερους υπευθύνους επεξεργασίας για την ίδια ή διαφορετική, επιμέρους εργασία στο ευρύτερο πλαίσιο της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχ. δ' του ν. 2472/1997.

Στην υπό εξέταση περίπτωση υπεύθυνο επεξεργασίας αποτελούν τόσο οι Μονάδες Υγείας, όσο και η 7η ΥΠΕ, της οποίας οι ρόλοι και αρμοδιότητες διέπονται από την ειδική νομοθεσία που διέπει τις Υγειονομικές Περιφέρειες της χώρας⁴.

Οι Μονάδες Υγείας αποτελούν υπεύθυνο επεξεργασίας για τα δεδομένα υγείας των ασθενών τα οποία τηρούνται στο ΟΠΣΥ Κρήτης για τον σκοπό της παροχής υπηρεσιών υγείας.

Η 7η ΥΠΕ αποτελεί υπεύθυνο επεξεργασίας του πληροφοριακού συστήματος ΠΑΝΑΚΕΙΑ, καθώς σε αυτή συγκεντρώνονται δεδομένα κατ' εντολήν της από τις Μονάδες Υγείας (π.χ ενημερωτικά σημειώματα, βιοψίες). Η 7η ΥΠΕ αποτελεί επίσης υπεύθυνο επεξεργασίας του πληροφοριακού συστήματος ΠΑΝΑΚΕΙΑ γιατί καθορίζει τον σκοπό της επεξεργασίας και τη λειτουργία του εν λόγω συστήματος και ελέγχει και εποπτεύει από τον νόμο τις Μονάδες Υγείας. Επιπλέον δε παρέχει τα μέσα (κεντρική πληροφοριακή υποδομή) μέσω των οποίων πραγματοποιείται η τήρηση των δεδομένων υγείας των ασθενών από κάθε μονάδα υγείας.

Συνεπώς, οι ως άνω υπεύθυνοι επεξεργασίας, 7η ΥΠΕ και Μονάδες Υγείας, οφείλουν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διατάξεις των άρθρων 6, 7 παρ. 2 στοιχ. α' και 7Α παρ. 1 στοιχ. δ' τελ. εδάφιο του ν. 2472/1997.

⁴ Οι ΥΠΕ ιδρύθηκαν με το ν. 2889/2001 (ως ΠΕΣΥ), που τροποποιήθηκε με το ν. 3106/2003 (ως ΠΕΣΥΠ), που τροποποιήθηκε με το ν. 3329/2005 (ως ΔΥΠΕ), που τροποποιήθηκε με το ν. 3527/2007 (ως ΥΠΕ). Επισημαίνεται, περαιτέρω, ότι σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 2 του ν. 4238/2014 τα Κέντρα Υγείας της χώρας με τις αποκεντρωμένες μονάδες τους (πολυδύναμα περιφερειακά ιατρεία, περιφερειακά ιατρεία, ειδικά περιφερειακά ιατρεία) μεταφέρθηκαν και εντάχθηκαν στην οργανωτική δομή των οικείων ΔΥΠε και αποτελούν αποκεντρωμένες οργανικές μονάδες τους.

7. Σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 3 του ν. 2472/1997: «Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση και κάθε άλλη μορφή αθέμιτης επεξεργασίας. Αυτά τα μέτρα πρέπει να εξασφαλίζουν επίπεδο ασφαλείας ανάλογο προς τους κινδύνους που συνεπάγεται η επεξεργασία και η φύση των δεδομένων που είναι αντικείμενο της επεξεργασίας...». Η υποχρέωση αυτή βαρύνει αναλόγως και τον εκτελούντα την επεξεργασία, σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου του παραπάνω νόμου.

Όσον αφορά τα τεχνικά θέματα της αρχιτεκτονικής του συστήματος ΠΑΝΑΚΕΙΑ, καθώς και τα τηρούμενα μέτρα ασφαλείας (άρθρο 10 του ν.2471/1997), πρέπει να ληφθούν τα εξής:

α) Συνιστάται να εκπονηθεί σύστημα διαχείρισης ασφαλείας πληροφοριών (ΣΔΑΠ) για το πληροφοριακό σύστημα ΠΑΝΑΚΕΙΑ, το οποίο συνιστάται να ακολουθεί διεθνή πρότυπα (π.χ τη σειρά προτύπων διαχείρισης ασφαλείας πληροφοριών ISO 27000, με το γενικό πρότυπο να είναι το ISO 27001:2013 και το ειδικότερο πρότυπο να είναι το ISO 27799:2008 που αφορά τα συστήματα υγείας). Το ΣΔΑΠ περιλαμβάνει τα ακόλουθα τέσσερα στάδια (κύκλος ζωής): 1. Καθιέρωση και σχεδίαση του ΣΔΑΠ, στη βάση σχετικής μελέτης επικινδυνότητας και κατάλληλης πολιτικής ασφαλείας, 2. Υλοποίηση και λειτουργία του ΣΔΑΠ, καθώς και εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού, 3. Συνεχής παρακολούθηση και περιοδικός έλεγχος της ορθής λειτουργίας και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του ΣΔΑΠ, 4. Συντήρηση και βελτίωση του ΣΔΑΠ.

Οι προβλεπόμενες ενέργειες και τα αποτελέσματά τους, καθώς και οι ακολουθούμενες διαδικασίες τεκμηριώνονται σε έντυπη ή/και ηλεκτρονική μορφή. Το ΣΔΑΠ περιλαμβάνει τουλάχιστον μελέτη επικινδυνότητας, πολιτική ασφαλείας και ειδικά (τεχνικά και οργανωτικά) μέτρα ασφαλείας σχετικά με την εσωτερική οργάνωση και τη διαχείριση των αγαθών, το εμπλεκόμενο ανθρώπινο δυναμικό, το φυσικό περιβάλλον λειτουργίας, τον κύκλο ζωής των δεδομένων, συστημάτων και υπηρεσιών (διαχείριση δεδομένων και διαχείριση λειτουργίας συστημάτων και υπηρεσιών, προμήθεια ή/και ανάπτυξη, εγκατάσταση και συντήρηση), τον έλεγχο πρόσβασης, τη διαχείριση συνέχισης λειτουργίας (business continuity management) και τη διαχείριση περιστατικών ασφαλείας. Η αποτελεσματική λειτουργία των καθορισμένων οργανωτικών και τεχνικών μέτρων πρέπει να ελέγχεται περιοδικά.

β) Θα πρέπει να υποβληθεί στην Αρχή κείμενο κώδικα δεοντολογίας σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων που τηρεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας (7η ΥΠΕ).

γ) Θα πρέπει να οριστεί εσωτερικός υπεύθυνος προστασίας προσωπικών δεδομένων (αναφέρεται και στο άρθρο 36 παρ. 2 του ν. 3979/2011 για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση), ο οποίος θα μεριμνά για τη λήψη όλων των αναγκαίων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων για την τήρηση των αρχών και υποχρεώσεων ως προς την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, όπως η υιοθέτηση και εφαρμογή πολιτικής ασφαλείας, η περιοδική κατάρτιση και ευαισθητοποίηση των υπαλλήλων ως προς την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η πρόταση για λήψη εσωτερικών διαδικασιών ελέγχου και επαλήθευσης της αποτελεσματικής εφαρμογής των μέτρων ασφαλείας.

Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη επίσης από την 7η ΥΠΕ καθώς και από τις Μονάδες Υγείας η ανάγκη εφαρμογής επιμέρους διατάξεων του ν. 3979/2011 για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση καθώς και της υπουργικής απόφασης υπ' αρ. ΥΑΠ/φ.40.1/989/12.04.2012 (ΦΕΚ Β' 1301) για την κύρωση του πλαισίου παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ιδίως το άρθρο 1 παρ. 25 και το παράρτημα ΙΙ της υπουργικής απόφασης σχετικά με τους κανόνες και τα πρότυπα για τη διαλειτουργικότητα σε οργανωτικό, σημασιολογικό και τεχνολογικό επίπεδο για την ανταλλαγή των δεδομένων μεταξύ πληροφορικών συστημάτων των φορέων του δημοσίου τομέα. Το ίδιο ισχύει και σε σχέση με το ζήτημα της διαβαθμισμένης πρόσβασης των χρηστών και την αυθεντικοποίηση.

Οι απαιτήσεις ασφαλείας που καταγράφονται στο παράρτημα της παρούσας Γνωμοδότησης είναι ενδεικτικές, και θα πρέπει να καλύπτονται στο ΣΔΑΠ για το πληροφοριακό σύστημα ΠΑΝΑΚΕΙΑ, στο βαθμό που αυτές εφαρμόζονται στο εν λόγω σύστημα και πάντα ως απόρροια μελέτης επικινδυνότητας της υπολογιστικής και επικοινωνιακής υποδομής του συστήματος. Οι απαιτήσεις αυτές πρέπει επίσης να ικανοποιούνται και από τις Μονάδες Υγείας της 7ης ΥΠΕ, η ασφάλεια των πληροφοριακών συστημάτων των οποίων είναι απαραίτητη προκειμένου να εξασφαλίζεται η σωστή λειτουργία του συστήματος ΠΑΝΑΚΕΙΑ⁵.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 3/2015

Γνωμοδότηση για το σχέδιο νομικής διάταξης του Υπουργείου Υγείας για την εφαρμογή του Συστήματος διαχείρισης και επιχειρηματικής ευφυΐας ΕΣΥ

1. Από τις διατάξεις των άρθρων 2, 4 παρ. 1 και 7 παρ. 2 του ν. 2472/1997 προκύπτει ότι η επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων επιτρέπεται μετά από άδεια της Αρχής, η οποία εκδίδεται στην περίπτωση που ο σκοπός της γνωστοποιηθείσας επεξεργασίας είναι νόμιμος, σαφής και καθορισμένος, τα δεδομένα τα οποία τυγχάνουν επεξεργασίας είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα απαιτούνται για την επίτευξη του σκοπού της επεξεργασίας και επιπλέον συντρέχει μία από τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 7 παρ. 2 του προαναφερθέντος νόμου.

2. Η συλλογή και περαιτέρω επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων υγείας από το Υπουργείο Υγείας, πρέπει να λειτουργεί και αναπτύσσει τις συνέπειές της στο πλαίσιο του κράτους δικαίου και της αρχής της νομιμότητας. Όπως παγίως γίνεται δεκτό, η αρχή της νομιμότητας λειτουργεί ως περιοριστικό όριο της διοικητικής δράσης, ή, με αντίστροφο συλλογισμό, η διοικητική ενέργεια πρέπει να είναι σύμφωνη προς τον κανόνα δικαίου που διέπει τη δράση της Διοίκησης. Στην προκειμένη περίπτωση, επομένως, θα πρέπει καταρχήν να εξετασθεί κατά πόσον η ενέργεια της συλλογής και περαιτέρω επεξεργασίας από το Υπουργείο Υγείας ευαίσθητων δεδομένων συνάδει προς τους σχετικούς κανόνες δικαίου που διέπουν τη

⁵ Σημειώνεται ότι τις απαιτήσεις αυτές έχει επιβάλει η Αρχή σε νοσηλευτικά ιδρύματα με τις υπ' αριθμ. 35 έως 44 αποφάσεις της του έτους 2011 με τις οποίες εγκρίθηκαν τα πορίσματα 10 διοικητικών ελέγχων.

δράση του Υπουργείου αυτού.

Για να είναι νόμιμη η αιτούμενη επεξεργασία πρέπει να προβλέπεται σε διάταξη τυπικού νόμου όπου θα περιγράφονται τα βασικά χαρακτηριστικά της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων των ασθενών που συνδέονται με τις αρμοδιότητες του Υπουργείου Υγείας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, ο σκοπός της επεξεργασίας, τα συγκεκριμένα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που είναι αναγκαίο να τύχουν επεξεργασίας, ιδιαίτερα δε τα ευαίσθητα δεδομένα, κατά τρόπο ώστε να προκύπτει σαφώς ότι τα συγκεκριμένα δεδομένα είναι αναγκαία και πρόσφορα σε σχέση με τον σκοπό της επιδιωκόμενης επεξεργασίας κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, προσέτι δε θα αναφέρεται ο χρόνος τήρησης των δεδομένων, οι τυχόν αποδέκτες των δεδομένων αυτών και να παρέχεται ειδικώς η αναγκαία νομοθετική εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση ειδικότερων, τεχνικών ή λεπτομερειακών θεμάτων, όπως ο σχεδιασμός του συγκεκριμένου συστήματος και τα εν γένει οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια της επεξεργασίας των δεδομένων.

3. Υπό τις παραπάνω προϋποθέσεις, η συλλογή και περαιτέρω επεξεργασία των δεδομένων υγείας από το Υπουργείο Υγείας μπορεί να πραγματοποιηθεί βάσει του άρθρου 7 παρ. 2 περ. ε υποπεριπτώσεις γγ και δδ του ν. 2472/1997, η οποία επιτρέπει την επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, μετά από άδεια της Αρχής, εφόσον «η επεξεργασία εκτελείται από Δημόσια Αρχή και είναι αναγκαία γγ) για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας είτε δδ) για την άσκηση δημόσιου φορολογικού ελέγχου ή δημόσιου ελέγχου κοινωνικών παροχών».

4. Λαμβάνοντας υπόψη την κρισιμότητα των προσωπικών δεδομένων (ευαίσθητα δεδομένα υγείας), καθώς και το γεγονός ότι η επεξεργασία αφορά σε ένα πολύ μεγάλο αριθμό υποκειμένων, η απαιτούμενη άδεια της Αρχής πρέπει να θέτει ειδικούς όρους και προϋποθέσεις για την πραγματοποίηση της επεξεργασίας, ιδίως σύμφωνα με τα άρθρα 4 (χαρακτηριστικά δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) και 10 (απόρρητο και ασφάλεια της επεξεργασίας) ν. 2472/1997.

(i) Σκοπός επεξεργασίας, Αναλογικότητα, Ορισμός υπευθύνου επεξεργασίας

Στο σχέδιο νόμου προβλέπονται 3 επιμέρους σκοποί επεξεργασίας:

- Η προστασία και προαγωγή της δημόσιας υγείας.
- Η αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της λειτουργίας των μονάδων υγείας του ΕΣΥ και της στελέχωσης και κατανομής του ανθρώπινου δυναμικού αλλά και των υπόλοιπων εποπτευόμενων από το Υπουργείο Υγείας φορέων.
- Η παρακολούθηση της οικονομικής λειτουργίας και ο έλεγχος δαπανών υγείας.

Οι ανωτέρω επιμέρους σκοποί εντάσσονται στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Υγείας ως επιτελικού, συντονιστικού και ελεγκτικού οργάνου για τη χάραξη της γενικότερης πολιτικής υγείας σε εθνικό επίπεδο και τον προγραμματισμό των επιμέρους δράσεων στον τομέα αυτόν.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση όμως πρόκειται για μια περαιτέρω επεξεργασία που πραγματοποιείται μέσω του Συστήματος διαχείρισης και επιχειρηματικής ευφύιας ΕΣΥ η οποία έγκειται στην ηλεκτρονική διαβίβαση από τις μονάδες υγείας και τις ΥΠΕ, την ηλεκτρονική συλλογή από το Υπουργείο και την περαιτέρω επεξεργασία για τους ανωτέρω αναφερόμενους επιμέρους σκοπούς για την οποία απαιτείται ειδική προηγούμενη άδεια της Αρχής για συλλογή

και επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων υγείας.

Όπως γίνεται σαφές από το σχέδιο Εισηγητικής Έκθεσης, η μεγάλη κλίμακας αυτή επεξεργασία δικαιολογείται από την έλλειψη ενός ευρέως φάσματος αξιόπιστων και άμεσα αξιοποιήσιμων πληροφοριών η οποία δεν επιτρέπει στο Υπουργείο να σχεδιάσει και να υλοποιήσει στοχευμένες πολιτικές υγείας προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος. Όπως αναφέρεται, οι σχετικές πληροφορίες βρίσκονται σήμερα κατακερματισμένες σε διάφορους εποπτευόμενους από το Υπουργείο Υγείας φορείς και υπάρχει ανάγκη να ενσωματωθούν σε μια ενιαία κωδικοποιημένη βάση δεδομένων ώστε να είναι εφικτή η αποτελεσματικότερη διαχείρισή τους.

Στο κρινόμενο σχέδιο νομοθετικής διάταξης φαίνεται ότι καταρχήν πληρούνται οι ανωτέρω αναφερόμενες προϋποθέσεις, καθόσον

α) η περιγραφόμενη επεξεργασία συνάδει με τις αρμοδιότητες του Υπουργείου

β) περιγράφονται επαρκώς οι σκοποί της επεξεργασίας, τα βασικά χαρακτηριστικά της, οι επιμέρους αρμόδιες γενικές διευθύνσεις που επεξεργάζονται τα δεδομένα που θα συλλέγονται για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας, τα συγκεκριμένα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που είναι αναγκαίο να τύχουν επεξεργασίας, ιδιαίτερα δε τα ευαίσθητα δεδομένα, ο χρόνος τήρησης των δεδομένων, οι αποδέκτες των δεδομένων και παρέχεται ειδικώς η αναγκαία νομοθετική εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση ειδικότερων, τεχνικών ή λεπτομερειακών θεμάτων.

Παρ' όλα αυτά στο σχέδιο νόμου δεν είναι σαφές ποιες συγκεκριμένες κατηγορίες συλλεγόμενων δεδομένων από τις αναφερόμενες στην παράγραφο 2 του σχεδίου απαιτείται να επεξεργάζεται κάθε μία από τις αρμόδιες γενικές διευθύνσεις. Το στοιχείο αυτό είναι απαραίτητο προκειμένου να εκδοθούν οι αντίστοιχες άδειες συλλογής και επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, δεν είναι όμως απαραίτητο να αναφέρεται στη διάταξη νόμου, καθώς μπορεί να αποτελεί αντικείμενο ρύθμισης της υπουργικής απόφασης η έκδοση της οποίας προβλέπεται στο σχέδιο νόμου.

Από το σχέδιο διάταξης σε συνδυασμό με την αιτιολογική έκθεση προκύπτει ότι δεν συλλέγονται ονομαστικά στοιχεία ή άλλα μοναδικά αναγνωριστικά, αλλά δεδομένα τα οποία είτε αποστέλλονται κωδικοποιημένα από την πηγή τους (μονάδες υγείας και ΥΠΕ), όταν πρόκειται για αναλυτικά στοιχεία, είτε πρόκειται για συγκεντρωτικά στοιχεία. Ως εκ τούτου, εφόσον παρεμποδίζεται η εξακρίβωση της ταυτότητας των υποκειμένων, και λαμβάνοντας υπόψη ότι προς τούτο η Αρχή επιφυλάσσεται να θέσει ειδικότερες προϋποθέσεις κατά την έκδοση της απαιτούμενης άδειας επεξεργασίας, κρίνεται καταρχήν ότι πληρούνται η αρχή της αναλογικότητας του άρθρου 4 του ν. 2472/1997.

Στην παρ. 4 που αναφέρεται στον υπεύθυνο επεξεργασίας, πρέπει να αναφέρεται ότι υπεύθυνος επεξεργασίας είναι το Υπουργείο Υγείας και όχι κάθε μια αρμόδια γενική διεύθυνση ξεχωριστά, καθώς σε αυτό τηρείται το σύνολο των δεδομένων και οι επιμέρους γενικές διευθύνσεις τελούν υπό την εποπτεία του.

Ως εκ τούτου η παρ. 4 του σχεδίου διάταξης πρέπει να τροποποιηθεί ως εξής:

«Υπεύθυνος επεξεργασίας των κατά το παρόν άρθρο τηρούμενων στοιχείων ορίζεται το

Υπουργείο Υγείας διά των εκάστοτε αρμοδίων Γενικών Διευθύνσεων».

Απόρρητο και ασφάλεια της επεξεργασίας

Στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου (εδ. 10) υπάρχει πρόβλεψη για την έκδοση υπουργικής απόφασης στην οποία «... ρυθμίζονται, ειδικότερα, τεχνικά ή λεπτομερειακά θέματα τήρησης, επεξεργασίας στοιχείων και δεδομένων, τόσο σε έντυπη όσο και σε ηλεκτρονική μορφή γενικότερα, κάθε οργανωτικό και τεχνικό μέτρο για την ασφάλεια της επεξεργασίας των δεδομένων ...»

Δεδομένου ότι η κωδικοποίηση των δεδομένων δεν συνεπάγεται, καταρχήν, την ανωνυμοποίησή τους, προτείνεται η συμπλήρωση του εδ. 10 με την αναφορά στη χρήση τεχνικών ανωνυμοποίησης¹. Προτεινόμενη διατύπωση:

«Με απόφαση του Υπουργού Υγείας ρυθμίζονται, ειδικότερα, τεχνικά ή λεπτομερειακά θέματα τήρησης, επεξεργασίας στοιχείων και δεδομένων, τόσο σε έντυπη όσο και σε ηλεκτρονική μορφή γενικότερα, κάθε οργανωτικό και τεχνικό μέτρο για την ασφάλεια της επεξεργασίας των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης τεχνικών ανωνυμοποίησης, θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της Επιτροπής Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Αρχείων καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα».

Επίσης υπάρχει ειδική αναφορά στον τρόπο με τον οποίο κωδικοποιούνται τα στοιχεία ταυτοποίησης του ατόμου που στηρίζονται στον ΑΜΚΑ (εδ. 7).

«7. Τα στοιχεία ταυτοποίησης του ατόμου στηρίζονται στον ΑΜΚΑ και κωδικοποιούνται με τη χρήση κρυπτογραφικών συναρτήσεων κατακερματισμού από τον υπεύθυνο επεξεργασίας των κατά τόπο πληροφοριακών συστημάτων των Μονάδων Υγείας πριν αποσταλούν στο Υπουργείο Υγείας.»

Στο σχέδιο αιτιολογικής έκθεσης, στην παρ. 7 αναφέρεται ότι:

«Παράγραφος 7: Για λόγους διασφάλισης της ανωνυμίας του ασθενούς σε κεντρικό επίπεδο, τα στοιχεία ταυτοποίησης πρέπει να μην είναι αναγνώσιμα από το Υπουργείο Υγείας το οποίο θα συλλέγει ορισμένες αναλυτικές πληροφορίες. Για το λόγο αυτό, επιβάλλεται η κωδικοποίηση των στοιχείων ταυτοποίησής τους (ΑΜΚΑ) με χρήση κρυπτογραφικών συναρτήσεων κατακερματισμού (cryptographic hash function) στην πηγή (κατά τόπους Μονάδες Υγείας), οι οποίες εγγυώνται ότι η έξοδος της εφαρμογής της συνάρτησης για κάθε διαφορετική είσοδο είναι μοναδική και συνεπώς επιτρέπουν την καταγραφή και παρακολούθηση των κινήσεων επαναεισαγωγής ενός ασθενούς σε διαφορετικό χρόνο ή/και τόπο. Η διασφάλιση της ανωνυμίας του ασθενούς στο σύστημα Επιχειρηματικής Ευφυΐας ΕΣΥ του Υπουργείου Υγείας, ολοκληρώνεται με τη διπλή κρυπτογράφηση των ήδη κατακερματισμένων στοιχείων ταυτοποίησης (ΑΜΚΑ) με χρήση συμμετρικών κλειδίων, αρχικά στο επίπεδο της εφαρμογής (application layer) και κατόπιν στο επίπεδο της σχεσιακής βάσης δεδομένων (database layer). Οι πολιτικές ασφαλείας της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Υγείας διασφαλίζουν τη μη γνωστοποίηση των δύο συμμετρικών κλειδίων που χρησιμοποιούνται για την κρυπτογράφηση στο σύστημα Επιχειρηματικής Ευφυΐας ΕΣΥ του Υπουργείου Υγείας στο

¹ Βλέπε και σχετική Γνώμη της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29 «Γνώμη 05/2014 σχετικά με τις τεχνικές ανωνυμοποίησης».

ίδιο φυσικό πρόσωπο.»

Δεδομένου ότι η προβλεπόμενη υπουργική απόφαση θα ορίσει στη λεπτομέρειά τους τα μέτρα ασφάλειας, προτείνεται στο εδ. 7 του σχεδίου νόμου να υπάρχει μία γενικότερη αναφορά στη χρήση της κωδικοποίησης και στο σκοπό αυτής, και όχι στην τεχνική υλοποίησή της, η οποία προτείνεται να περιγραφεί αναλυτικά στην προβλεπόμενη υπουργική απόφαση. Ειδικότερα, προτείνεται η εξής διατύπωση για το σχέδιο νόμου:

«Ως στοιχείο ταυτοποίησης του ατόμου τηρείται μοναδικός κωδικός ο οποίος προκύπτει με κατάλληλη επεξεργασία (κωδικοποίηση) του ΑΜΚΑ και αποσκοπεί στην πλήρη παρεμπόδιση της εξακρίβωσης της ταυτότητας των υποκειμένων.»

Όσον αφορά τα αναφερόμενα στο σχέδιο αιτιολογικής έκθεσης που περιγράφουν ειδικά τον τρόπο κωδικοποίησης του ΑΜΚΑ, η Αρχή επιφυλάσσεται να γνωμοδοτήσει σχετικά με το ειδικό αυτό θέμα, όταν θα υποβληθεί προς γνωμοδότηση το σχέδιο της προβλεπόμενης υπουργικής απόφασης στο οποίο περιλαμβάνεται η περιγραφή των οργανωτικών και τεχνικών μέτρων για την ασφάλεια της επεξεργασίας των δεδομένων, καθώς και των τεχνικών ανωνυμοποίησης.

Το Υπουργείο Υγείας πρέπει:

- i. να υποβάλει γνωστοποίηση για την επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων
- ii. να υποβάλει το σχέδιο της προβλεπόμενης από το άρθρο 13Α του ν. 3370/2005 απόφασης του Υπουργού Υγείας προκειμένου να η Αρχή να προχωρήσει στην έκδοση της σχετικής Άδειας.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 4/2015

Απαλλαγή των μαθητών από το μάθημα των θρησκευτικών

[...] Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα ακόλουθα: [...]

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1 και 9Α του Σ. καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του καθώς και δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση των προσωπικών του δεδομένων. Επίσης στο άρθρο 13 παρ. 1 του Σ. κατοχυρώνεται η ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 2 του Σ. η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους και έχει ως σκοπό μεταξύ άλλων την ανάπτυξη της θρησκευτικής συνείδησης των Ελλήνων και τη διάπλάσή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες.

Επίσης το άρθρο 9 της ΕΣΔΑ κατοχυρώνει το δικαίωμα για θρησκευτική ελευθερία, ενώ το άρθρο 2 του Πρώτου Πρωτοκόλλου ΕΣΔΑ, κατοχυρώνει το ειδικότερο δικαίωμα των γονέων «όπως εξασφαλίζωσι την μόρφωσιν και εκπαιδευσιν (των παιδιών τους), συμφώνως προς τας ιδίας θρησκευτικές και φιλοσοφικές πεποιθήσεις», σύμφωνα δε με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 4186/2013, σκοπός του Γενικού Λυκείου είναι μεταξύ άλλων και η καλλιέργεια της θρησκευτικής κληρονομιάς, ενώ το μάθημα των θρησκευτικών αποτελεί ένα από τα

υποχρεωτικά μαθήματα γενικής παιδείας που διδάσκονται οι μαθητές του Λυκείου.

Ακόμη, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 περ. α' και β' του ν. 2472/1997, το θρήσκευμα αποτελεί ευαίσθητο δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα. Κατά συνέπεια, η καταχώρησή του σε αρχείο και η εν γένει επεξεργασία του υπόκεινται στις ρυθμίσεις του ν. 2472/1997 και εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Αρχής.

Σύμφωνα περαιτέρω με τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. α' και β' του ν. 2472/1997, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει να «...να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών», καθώς και «να είναι συναφή, πρόσφορα, και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται ενόψει των σκοπών της επεξεργασίας». Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας που θεσπίζεται με τη διάταξη αυτή, τα προσωπικά δεδομένα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει να είναι πρόσφορα και αναγκαία για τον επιδιωκόμενο σκοπό της επεξεργασίας, ο οποίος επίσης πρέπει να είναι νόμιμος, δηλαδή να ερείδεται επί των διατάξεων του ν. 2472/97. Συνεπώς, δεδομένα τα οποία δεν είναι αναγκαία για τον σκοπό της επεξεργασίας δεν τυγχάνουν νόμιμης επεξεργασίας. Με άλλα λόγια, αν τα δεδομένα δεν είναι συναφή προς τους σκοπούς της επεξεργασίας, παραβιάζεται τόσο η αρχή της αναλογικότητας, όσο και η αρχή της ποσοτικής ισορροπίας των δεδομένων προς τους σκοπούς της επεξεργασίας (βλ. Απόφαση Αρχής 142/2014 διαθέσιμη στον διαδικτυακό ιστοχώρο www.dpa.gr).

Σχετικά με το ζήτημα της απαλλαγής των μαθητών από τη διδασκαλία και την εξέταση στο μάθημα των θρησκευτικών, η ισχύουσα κατά την έναρξη του σχολικού έτους 2014-2015 ερμηνευτική εγκύκλιος 133099/Γ2/19.09.13 του Υπουργείου Παιδείας, προβλέπει ότι η απαλλαγή από το μάθημα των θρησκευτικών χορηγείται ύστερα από υπεύθυνη δήλωση του ίδιου του μαθητή (αν είναι ενήλικος) ή και των δύο γονέων του (αν είναι ανήλικος), στην οποία θα αναφέρεται ότι ο μαθητής δεν είναι Χριστιανός Ορθόδοξος ή επικαλείται λόγους θρησκευτικής συνείδησης, χωρίς να είναι υποχρεωτική η αναφορά του θρησκειύματος στο οποίο ανήκει.

2. Επειδή, σύμφωνα με την ανωτέρω εγκύκλιο 133099/Γ2/19.09.13 του Υπουργείου Παιδείας, η απαλλαγή από το μάθημα των θρησκευτικών χορηγείται ύστερα από υπεύθυνη δήλωση του ίδιου του μαθητή (αν είναι ενήλικος), ή και των δύο γονέων του (αν είναι ανήλικος), στην οποία θα αναφέρεται ότι ο μαθητής δεν είναι Χριστιανός Ορθόδοξος ή επικαλείται λόγους θρησκευτικής συνείδησης, χωρίς να είναι υποχρεωτική η αναφορά του θρησκειύματος στο οποίο ανήκει. Δηλαδή παρέχεται η δυνατότητα στους γονείς που δεν επιθυμούν να παρακολουθεί το παιδί τους το μάθημα των θρησκευτικών ή να υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση ότι δεν είναι Χριστιανός Ορθόδοξος ή εναλλακτικά να ζητούν την απαλλαγή από την υποχρέωση παρακολούθησης με επίκληση λόγων θρησκευτικής συνείδησης, οι οποίοι επιβάλλουν τη μη συμμετοχή στο μάθημα των θρησκευτικών. Κατά συνέπεια, δεν απαιτείται άνευ ετέρου δήλωση ότι ο μαθητής δεν είναι Χριστιανός Ορθόδοξος. Οι θρησκευτικές δε αντιλήψεις του ενήλικου μαθητή ή των γονέων του ανήλικου μαθητή χωρίς να αναφέρονται ειδικώς πρέπει να επιβάλλουν –προφανώς λόγω του περιεχομένου τους– τη μη συμμετοχή του μαθητή στο

μάθημα των θρησκευτικών, λόγω του περιεχομένου του, το οποίο περιέχει τη θρησκευτική διδασκαλία κατά το ορθόδοξο δόγμα της Ανατολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας· συνεπώς δεν αρκεί απλή δήλωση ανεξάρτητη από τις θρησκευτικές πεποιθήσεις των γονέων για την απαλλαγή από το υποχρεωτικό μάθημα των θρησκευτικών. Τούτο γιατί το μάθημα των θρησκευτικών είναι υποχρεωτικό και διδάσκεται στην Α' Λυκείου επί δύο ώρες εβδομαδιαίως (άρθρο 2 παρ. 1 στοιχ. στ' του ν. 4186/2013), η δε απαλλαγή του κατά τον ανωτέρω τρόπο ευρίσκει έρεισμα στις διατάξεις των άρθρων 2, 3, 4, 5, 9Α και 13 του Συντάγματος σε συνδυασμό με το άρθρο 9 της ΕΣΔΑ και το άρθρο 2 του Πρώτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ.

Όμοια λύση πρέπει να δοθεί και όταν οι αποκρυσταλλωμένες φιλοσοφικές αντιλήψεις του ενήλικου μαθητή ή των γονέων του ανήλικου μαθητή, επέχουσες θέση θρησκευτικών πεποιθήσεων επιβάλλουν, λόγω του περιεχομένου τους, τη μη συμμετοχή του μαθητή στο μάθημα των θρησκευτικών.

Επειδή υπό την ανωτέρω έννοια μια δήλωση με το ανωτέρω εκτεθέν περιεχόμενο είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του άρθρου 13 παρ. 1 και 2 του Σ., οι οποίες κατοχυρώνουν την ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης και τη θρησκευτική ελευθερία, ως συνταγματική αρχή και ως ατομικό δικαίωμα. Ειδικότερα δε, η ελευθερία της θρησκευτικής εκπαίδευσης που συνίσταται στο δικαίωμα εκείνου που έχει την επιμέλεια του ανήλικου να προσδιορίζει τη θρησκευτική εκπαίδευση του τέκνου του σύμφωνα με τις δικές του πεποιθήσεις αποτελεί έκφανση και μορφή της προβλεπόμενης στο άρθρο 13 παρ. 2 του Σ. θρησκευτικής ελευθερίας.

Πάντως το ζήτημα της νομιμότητας της σχετικής απόφασης του αρμόδιου Δ/ντή Γενικού Λυκείου για την απαλλαγή από το μάθημα των θρησκευτικών κρίνεται τελικώς μόνον από τα αρμόδια διοικητικά δικαστήρια στα οποία οι διοικούμενοι δύνανται να προσφύγουν και εκφεύγει της αρμοδιότητας της Αρχής.

Σημειωτέον ότι την 23.1.2015 εξεδόθη η υπ' αριθμ. 12773/Δ2 εγκύκλιος του Υπουργείου Παιδείας, σύμφωνα με την οποία η απαλλαγή από το μάθημα των θρησκευτικών χορηγείται ύστερα από υπεύθυνη δήλωση του ίδιου του μαθητή (αν είναι ενήλικος) ή και των δύο γονέων του (αν είναι ανήλικος), στην οποία θα αναφέρεται ότι ο μαθητής δεν είναι Χριστιανός Ορθόδοξος και εξ αυτού επικαλείται λόγους θρησκευτικής συνείδησης. Πλην όμως η εγκύκλιος αυτή πρέπει να ερμηνευθεί υπό την ανωτέρω δοθείσα έννοια για να είναι σύμφωνη με τις ανωτέρω συνταγματικές διατάξεις σχετικά με το θέμα της απαλλαγής από το μάθημα των θρησκευτικών, εφόσον ως εγκύκλιος αναφέρεται στο συνήθως συμβαίνον και δεν δύναται να θέσει δευτερεύοντες δεσμευτικούς κανόνες δικαίου, για τη θέσπιση των οποίων θα έπρεπε άλλωστε να υπάρχει ειδική νομοθετική εξουσιοδότηση, η οποία δεν αποδεικνύεται ότι υπάρχει εν προκειμένω.

Κατά τη γνώμη όμως δύο μελών της Ολομέλειας όλα τα ανωτέρω ζητήματα θα έπρεπε να ρυθμίζονται με διατάξεις τυπικού νόμου ή με κανονιστικές διοικητικές πράξεις κατόπιν ειδικής και ορισμένης νομοθετικής εξουσιοδότησης κατ' άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος και όχι, όπως συμβαίνει εν προκειμένω, με υπουργικές εγκυκλίους που εκδόθηκαν άνευ νομοθετικής εξουσιοδότησης και δεν δημοσιεύθηκαν μάλιστα στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Τούτο επιβάλλεται από τη δημοκρατική αρχή. Και τούτο διότι σε μια δημοκρατικά οργανωμένη

κοινωνία οι σημαντικές αποφάσεις, όπως είναι προεχόντως αυτές που σχετίζονται με την άσκηση ατομικών δικαιωμάτων και την εφαρμογή περισσότερων συνταγματικών διατάξεων, πρέπει να λαμβάνονται από τον δημοκρατικά νομιμοποιημένο νομοθέτη ή από την κανονιστικώς δρώσα διοίκηση, ύστερα όμως από ειδική και ορισμένη εξουσιοδότηση του τυπικού νομοθέτη. Εξάλλου, σύμφωνα με τη συνταγματική αρχή της διαφάνειας, όλοι οι κανόνες δικαίου θα πρέπει να δημοσιεύονται προσηκόντως, κάτι που δεν συμβαίνει με τις υπουργικές εγκυκλίους.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή γνωμοδοτεί ότι η δήλωση ότι ο μαθητής (αν είναι ενήλικος) ή οι γονείς του (αν είναι ανήλικος) επιθυμούν την απαλλαγή του μαθητή από το μάθημα των θρησκευτικών για λόγους θρησκευτικής συνείδησης υπό την ουσιαστική έννοια του όρου δεν αντίκειται στις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. α' και β' του ν. 2472/1997.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 5/2015

Εφαρμογή του άρθρου 55 παρ. 10 του ν. 4339/2015

α) Η διάταξη του άρθρου 55 παρ. 10 του ν. 4339/2015, η οποία ορίζει «Καταργείται η διάταξη του άρθρου 110 παρ. 12 του ν. 4055/2012 και από την έναρξη ισχύος του παρόντος αποχωρούν αυτοδικαίως από τη θέση τους τα μέλη των ανεξάρτητων αρχών, των οποίων έχει λήξει η αρχική θητεία», δεν επιφέρει από την έναρξη ισχύος του άμεση απομάκρυνση των μελών των ανεξάρτητων αρχών των οποίων έχει λήξει η αρχική θητεία δεδομένου ότι τυγχάνει εφαρμογής η διάταξη του άρθρου 3 παρ. 2 του βασικού νόμου 3051/2002, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 61 του ν. 4055/2012, η οποία κατ' εφαρμογήν της συνταγματικής αρχής της συνεχούς λειτουργίας των Ανεξάρτητων Αρχών που προβλέπονται από το Σύνταγμα ορίζει: «... Η θητεία των μελών των ανεξάρτητων αρχών παρατείνεται αυτοδίκαια μέχρι το διορισμό νέων. Ο χρόνος παράτασης της θητείας δεν μπορεί να υπερβεί σε κάθε περίπτωση τους έξι μήνες...».

Συνεπώς νομίμως η Αρχή εξακολουθεί να λειτουργεί με την υφιστάμενη συγκρότησή της.

β) Περαιτέρω τίθενται σοβαρά προβλήματα συνταγματικότητας του άρθρου 55 παρ. 10 του ν. 4339/2015 ενόψει του ότι επιφέρει διακοπή με νομοθετική παρέμβαση θητείας μελών ανεξάρτητης αρχής, η οποία με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 110 παρ. 12 απλώς έχει επιμηκυνθεί. Η διάταξη του άρθρου 110 παρ. 12 του ν. 4055/2012 με τις υπ' αριθ. 4172, 3070/2014 και 5014/2013 του Συμβουλίου της Επικρατείας εκρίθη ως αναγκαία ρύθμιση μεταβατικού χαρακτήρα, και κατ' αυτόν τον τρόπο το Συμβούλιο της Επικρατείας αποδέχεται τη συνταγματικότητά της.

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι ο νομοθέτης του ν. 3051/2002, κατ' επιταγήν του άρθρου 101Α του Συντάγματος, θεωρεί ως νόμιμο τρόπο λήξεως της θητείας μέλους ανεξάρτητης αρχής μόνον τις περιπτώσεις θανάτου, παραίτησης και έκπτωσης σε περίπτωση τελεσίδικης καταδίκης για τα αδικήματα της παρ. 4 του άρθρου 3 που απαριθμούνται

περιοριστικά.

Εξάλλου με την απόφαση της 8ης Απριλίου 2014 του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (Τμήμα μείζονος συνθέσεως) – υπόθεση C-288/12, εκρίθη ότι ο με ρύθμιση συνταγματικού επιπέδου πρόωρος τερματισμός θητείας Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων, έστω και αν με τη ρύθμιση αυτή συνεστήθη Εθνική Αρχή Προστασίας των δεδομένων και της ελευθερίας της πληροφόρησης, συνεπάγεται παράβαση από το Ουγγρικό Κράτος των υποχρεώσεων που υπέχει από την Οδηγία 95/46 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 6/2015

Γνωμοδότηση αναφορικά με την νομιμότητα της ανάρτησης στην ιστοσελίδα του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος του ειδικού μητρώου των μελών του

1. Το άρθρο 9Α του Συν/τος ορίζει ότι «καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί όπως νόμος ορίζει». Το άρθρο 5Α του Συν/τος ορίζει τα εξής: «1. Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων. 2. Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσής τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, τηρουμένων πάντοτε των εγγυήσεων των άρθρων 9, 9Α και 19». Τέλος, το άρθρο 25 παρ. 1 του Συν/τος ορίζει ότι «Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας».

2. Το άρθρο 6 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ ορίζει για τις αρχές, που πρέπει να τηρούνται ως προς την ποιότητα των δεδομένων, τα ακόλουθα: «1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει: α) να υφίστανται σύννομη και θεμιτή επεξεργασία. β) να συλλέγονται για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και η μεταγενέστερη επεξεργασία τους να συμβιβάζεται με τους σκοπούς αυτούς. Η μεταγενέστερη επεξεργασία για ιστορικούς, στατιστικούς ή επιστημονικούς σκοπούς δεν θεωρείται ασυμβίβαστη εφόσον τα κράτη μέλη προβλέπουν κατάλληλες εγγυήσεις. γ) να είναι κατάλληλα, συναφή προς το θέμα και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγονται και

υφίστανται επεξεργασία. δ) να είναι ακριβή και, εφόσον χρειάζεται, να ενημερώνονται πρέπει να λαμβάνονται όλα τα εύλογα μέτρα ώστε δεδομένα ανακριβή ή ελλιπή σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους έχουν συλλεγεί ή υφίστανται κατόπιν επεξεργασία, να διαγράφονται ή να διορθώνονται. ε) να διατηρούνται με μορφή που επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των προσώπων στα οποία αναφέρονται μόνο κατά τη διάρκεια περιόδου που δεν υπερβαίνει την απαιτούμενη για την επίτευξη των σκοπών για τους οποίους έχουν συλλεγεί ή για τους οποίους αργότερα υφίστανται επεξεργασία. Τα κράτη μέλη προβλέπουν κατάλληλες εγγυήσεις για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διατηρούνται πέραν της περιόδου αυτής για σκοπούς ιστορικούς, στατιστικούς ή επιστημονικούς. 2. Εναπόκειται στον υπεύθυνο της επεξεργασίας να εξασφαλίσει την τήρηση της παραγράφου 1».

3. Το άρθρο 2 στοιχ. α' του Ν. 2472/1997 ορίζει μεταξύ άλλων ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα «κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων», ενώ το στοιχ. β' ορίζει ως ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα «τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων.». Το άρθρο 2 στοιχ. δ' του Ν. 2472/1997 ορίζει ότι επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποτελεί «κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου [...] με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα [...]». Το άρθρο 19 παρ. 1 του Ν. 2472/1997 ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι: «Η Αρχή έχει τις εξής ιδίως αρμοδιότητες: «(...) (θ') Γνωμοδοτεί για κάθε ρύθμιση που αφορά την επεξεργασία και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. (...) (ιγ') (...) Εξετάζει επίσης αιτήσεις του υπευθύνου επεξεργασίας με τις οποίες ζητείται ο έλεγχος και η εξακρίβωση της νομιμότητας της επεξεργασίας. (...)».

4. Η διάταξη του άρθρου 19 του εξουσιοδοτικού νόμου 1474/1984 ορίζει ότι «1. Οι γεωπόνοι, δασολόγοι, κτηνίατροι, γεωλόγοι και ιχθυολόγοι, που είναι τακτικά μέλη του Επιμελητηρίου, δικαιούνται αμοιβής για την εκπόνηση μελετών, την επίβλεψη της εκτέλεσής τους, την εκτέλεση έργων, τη σύνταξη πραγματογνωμοσύνης και γνωμοδότησης, την εκπροσώπηση και παράσταση ενώπιον αρχών ή τρίτου σε κάθε γεωργική, δασοπονική, κτηνιατρική, κτηνοτροφική, γεωλογική και αλιευτική υπηρεσία και σε κάθε σχετική επιχείρηση πρωτογενούς ή δευτερογενούς παραγωγής, καθώς και σε κάθε υπηρεσία ή επιχείρηση ανάπτυξης, αξιοποίησης, εκμετάλλευσης και προστασίας των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος. Από την παροχή των υπηρεσιών αυτών αποκλείονται όσοι υπηρετούν στον κατά το Ν.1256/1982 δημόσιο τομέα με οποιαδήποτε σχέση. 2. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του νόμου αυτού, καθορίζονται: α) οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης της προηγούμενης παραγράφου, β) οι υπόχρεοι για την αποδοχή των κατά την προηγούμενη παράγραφο υπηρεσιών ή συμβούλων.». Επίσης, οι διατάξεις του άρθρου 20 παρ. 2 στοιχ. α' και γ' ορίζουν ότι «2. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Γεωργίας, ύστερα από εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΓΕΩΤ.Ε.Ε.,

καθορίζονται: α) τα προσόντα, οι προϋποθέσεις, οι όροι και η άδεια ασκήσεως επαγγέλματος των γεωτεχνικών και παροχής των υπηρεσιών που αναφέρονται στο άρθρο 19 β)... και γ) ο εφοδιασμός των μελών του επιμελητηρίου με δελτία αποδεικτικά της ιδιότητάς τους ως γεωτεχνικών και της ειδικότητάς τους.».

5. Το άρθρο 6 του π.δ. 344/2000 που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου ορίζει ότι «Το ΓΕΩΤ.Ε.Ε. τηρεί ειδικό Μητρώο απασχόλησης των μελών του κατά κλάδο, στο οποίο αναγράφονται υποχρεωτικά όσοι έχουν λάβει Βεβαίωση Συνδρομής Νομίμων Προϋποθέσεων έναρξης άσκησης του Γεωτεχνικού Επαγγέλματος, σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 3919/2011 (Α' 32).».

6. Οι διατάξεις του άρθρου 8 παρ. 1 στοιχ. γ' και παρ. 3 του ν. 3844/2010¹ ορίζουν αντίστοιχα «1. Οι πάροχοι και οι αποδέκτες υπηρεσιών έχουν δικαίωμα να ενημερώνονται μέσω των Ενιαίων Κέντρων Εξυπηρέτησης για τις ακόλουθες πληροφορίες: [...] γ) τα μέσα και τις προϋποθέσεις πρόσβασης σε ελληνικά δημόσια μητρώα και βάσεις δεδομένων που αφορούν τους παρόχους υπηρεσιών και τις υπηρεσίες [...] 3. Οι πληροφορίες που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 παρέχονται με σαφή και μη διφορούμενο τρόπο, είναι προσβάσιμες εξ αποστάσεως και με ηλεκτρονικά μέσα και επικαιροποιημένες.»

7. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στις προαναφερόμενες διατάξεις του Ν. 2472/1997, η Αρχή έχει αρμοδιότητα να γνωμοδοτήσει στα ως άνω αιτήματα του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του ΓΕΩΤΕΕ, ως υπευθύνου επεξεργασίας, σχετικά με το εάν συνάδει με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα η ανάρτηση στην ιστοσελίδα του ΓΕΩΤΕΕ του ειδικού μητρώου των μελών του τελευταίου, το οποίο θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, πειθαρχικές ποινές και διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται στα μέλη του, για όσο χρόνο αυτές θα ισχύουν. Ειδικότερα, τα δεδομένα των μελών που πρόκειται να αναρτηθούν στην ιστοσελίδα του τελευταίου, αποτελούν «απλά» προσωπικά δεδομένα των μελών, η δε ανάρτησή τους στην ιστοσελίδα του ΓΕΩΤΕΕ συνιστά επεξεργασία

8. Στην υπό κρίση περίπτωση το ΓΕΩΤΕΕ εισηγείται την ανάρτηση του ειδικού μητρώου των μελών του στην ιστοσελίδα του επικαλούμενο λόγους δημοσίου συμφέροντος, όπως αυτοί αναγράφονται στο ιστορικό της παρούσας. Η εν λόγω ανάρτηση θα προβλέπεται σε προεδρικό διάταγμα που εξετάζει το Υπουργείο Παραγωγικής Ανασυγκρότησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας σύμφωνα με τις εξουσιοδοτικές διατάξεις του άρθρου 20 παρ. 2 στοιχ. α' και γ' του ν. 1474/1984. Σε αυτές, ωστόσο, τις διατάξεις δεν προβλέπεται η ανάρτηση ειδικού μητρώου των μελών του ΓΕΩΤΕΕ στην ιστοσελίδα του, ούτε η δυνατότητα εκδόσεως προεδρικού διατάγματος που να προβλέπει ειδικώς την ανάρτηση στο διαδίκτυο καθώς και τα αναρτητέα στοιχεία. Η δυνατότητα που προβλέπεται στη διάταξη του άρθρου 8 του ως άνω ν.3844/2010 είναι γενική, αφορά δε σε προσβάσιμες και με ηλεκτρονικά μέσα πληροφορίες περί των παρόχων των σχετικών υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, δεν θα μπορούσε με την έννοια αυτή να αποτελέσει νομικό έρεισμα για την έκδοση του προτεινόμενου προεδρικού διατάγματος.

¹ Ο ν. 3844/2010 ενσωμάτωσε την Οδηγία 2006/123 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά και άλλες διατάξεις.

Κατόπιν τούτων, η Αρχή έχει τη Γνώμη ότι δεν υφίσταται νομικό έρεισμα για την έκδοση του προτεινόμενου προεδρικού διατάγματος που θα προβλέπει μεταξύ άλλων και την ανάρτηση στην ιστοσελίδα του ΓΕΩΤΕΕ του ειδικού μητρώου των μελών του, χωρίς τη συναίνεσή τους.

Επιπλέον δε αναφορικά με την ανάρτηση στο διαδίκτυο προσωπικών δεδομένων των μελών του ΓΕΩΤΕΕ πρέπει να επισημανθεί ότι, βάσει της συνταγματικής αρχής της αναλογικότητας, μια τέτοια ανάρτηση θα μπορούσε να περιλαμβάνει μόνο τα υποχρεωτικά στοιχεία ταυτότητας του μέλους και να υπάρχει ιδιαίτερη μέριμνα ως προς τα στοιχεία που αναφέρονται σε διοικητικές κυρώσεις και πειθαρχικές ποινές. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να καταστεί σαφές ότι η δημοσίευση στο διαδίκτυο πληροφοριών, ιδίως όταν προβλέπεται ως υποχρεωτική, ενέχει ιδιαίτερους κινδύνους για την προσωπικότητα του ατόμου που συνδέονται με την ίδια τη φύση και τη λειτουργία του διαδικτύου². Η συνύπαρξη κινδύνων, αλλά και ωφελειών από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων αντιστοιχεί σε μια σύγκρουση αγαθών και συμφερόντων μεταξύ αφενός της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των προσωπικών δεδομένων του ατόμου και αφετέρου της διαφάνειας στη δράση της Διοίκησης και του δικαιώματος στην πληροφόρηση. Ο συγκερασμός των συγκρουόμενων αγαθών και αντιτιθέμενων συμφερόντων επιτυγχάνεται με την πρακτική εναρμόνιση των συνταγματικών δικαιωμάτων. Όπως παγίως δέχεται η Αρχή, κάθε περιορισμός του δικαιώματος στην προστασία προσωπικών δεδομένων (άρθρο 9Α Σ.) θα πρέπει να είναι αναγκαίος για την ικανοποίηση άλλου δικαιώματος ή δημοσίου συμφέροντος και να σέβεται την αρχή της αναλογικότητας σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος. Περαιτέρω, κατά την νομολογία του ΣΤΕ³ σύμφωνα με την συνταγματική αρχή της αναλογικότητας (άρθρ. 25 παρ. 1 Σ.), οι επιβαλλόμενοι από τον νόμο περιορισμοί των συνταγματικά κατοχυρωμένων ατομικών δικαιωμάτων πρέπει να είναι πρόσφοροι και αναγκαίοι για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από τον νομοθέτη σκοπού δημοσίου ή κοινωνικού συμφέροντος και να μην είναι δυσανάλογοι σε σχέση προς αυτόν.

Με την προτεινόμενη από το ΓΕΩΤΕΕ ανάρτηση του ειδικού μητρώου των μελών του στην ιστοσελίδα του -ακόμα και αν υφίστατο νομοθετικό έρεισμα- τίθεται το ζήτημα του αναγκαίου συγκερασμού μεταξύ αφενός των λόγων δημοσίου συμφέροντος, που επιβάλλουν κατά τα προαναφερόμενα την ενλόγω ανάρτηση και αφετέρου των επιταγών της ουσιαστικής κατοχύρωσης του θεμελιώδους δικαιώματος του ατόμου στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις υπέρτερης τυπικής ισχύος των άρθρων 9Α του Συν/τος και του άρθρου 6 παρ. 1 στοιχ. (β') και (γ') της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, καθόσον οι προαναφερόμενοι λόγοι δημοσίου συμφέροντος προτείνονται ως λόγοι δικαιολογήσεως ενός περιορισμού του συγκεκριμένου θεμελιώδους δικαιώματος. Ο σκοπός που επιδιώκεται με την ενλόγω ανάρτηση είναι ιδίως η ενημέρωση των ενδιαφερόμενων πολιτών αναφορικά με την επαγγελματική κατάσταση των παρόχων γεωτεχνικών υπηρεσιών. Ο σκοπός αυτός δύναται να επιτευχθεί με ηπιότερα μέσα από αυτό της ανάρτησης στο διαδίκτυο πληροφοριών ιδιαίτερα επαχθών για τα μέλη, όπως είναι η προσωρινή παύση. Οι

2 Βλ. ενδεικτικά τις με αριθ. 2/2006, 1/2010 και 11/2011 γνωμοδοτήσεις της Αρχής.

3 Βλ. ενδεικτικά απόφαση ΣΤΕ 1249/2010.

ενδιαφερόμενοι, άλλωστε, πολίτες έχουν την δυνατότητα πρόσβασης στο ήδη τηρούμενο ειδικό μητρώο στις εγκαταστάσεις του ΓΕΩΤΕΕ και στα κατά τόπους παραρτήματα, από το οποίο μπορούν να ενημερωθούν αναφορικά με το εάν κάποιο μέλος του ΓΕΩΤΕΕ νομίμως ενεργεί με την ιδιότητα αυτή και δεν έχει παυθεί προσωρινά ή οριστικά ή με κάποιον άλλο τρόπο του έχει απαγορευθεί η άσκηση επαγγέλματος κατά την συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Συνεπώς, η ανάρτηση στην ιστοσελίδα του ΓΕΩΤΕΕ πληροφοριών που αφορούν σε πειθαρχικές ποινές ή διοικητικές κυρώσεις που έχουν επιβληθεί σε μέλη του θα ήταν καταρχήν μη νόμιμη καθώς θα παραβίαζε την ως άνω συνταγματική επιταγή της αναλογικότητας. Όμως, θα μπορούσε να υπάρχει η ένδειξη δίπλα στα υποχρεωτικά στοιχεία του κάθε μέλους ότι το μέλος είναι ή όχι «ενεργό», μην αποκαλύπτοντας με τον τρόπο αυτό ένα επαχθές για το μέλος μέτρο, αλλά παράλληλα ενημερώνοντας τον ενδιαφερόμενο πολίτη για την επαγγελματική κατάσταση του παρόχου γεωτεχνικών υπηρεσιών. Μιας τέτοιας μορφής ανάρτηση δεν θα υπερέβαινε το αναγκαίο μέτρο και, συνεπώς, θα ήταν σύμφωνη προς τους προαναφερόμενους κανόνες υπέρτερης τυπικής ισχύος.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 7/2015

Γνωμοδότηση αναφορικά με τη νομιμότητα της με αριθμό ΥΠΟΠΑΙΘ/ΓΔΥΑ/ΔΤΥ/ΤΜΑΕ/229157/12877/1280/236 (ΦΕΚ Β' 1801/20.08.2015) κοινής υπουργικής απόφασης σχετικά με την εφαρμογή ηλεκτρονικού συστήματος για την έκδοση, διάθεση και έλεγχο της διακίνησης των ονομαστικών/αριθμημένων εισιτηρίων σε αγώνες του επαγγελματικού αθλητισμού, εξ αφορμής των αιτήσεων γνωστοποίησης των Super League και ΕΣΑΚΕ

1. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 19 παρ. 1 στοιχ. θ' του ν.2472/1997 η Αρχή έχει, μεταξύ άλλων, την αρμοδιότητα να: «γνωμοδοτεί για κάθε ρύθμιση που αφορά στην επεξεργασία και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

2. Από τον συνδυασμό των διατάξεων 2, 4, 5, 9Α, και 25 παρ. 4 του Συντάγματος και όπως παγίως γίνεται νομολογιακά δεκτό, η αρχή της νομιμότητας λειτουργεί ως περιοριστικό όριο της διοικητικής δράσης, ή, με αντίστροφο συλλογισμό, η διοικητική ενέργεια πρέπει να είναι σύμφωνη προς τον κανόνα δικαίου που διέπει τη δράση της διοίκησης. Επιπλέον, στο βαθμό που η προβλεπόμενη επεξεργασία συνιστά περιορισμό του ατομικού δικαιώματος του πληροφοριακού αυτοκαθορισμού και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, θα πρέπει να ορίζεται γενικώς και αντικειμενικώς με τυπικό νόμο ή κατόπιν ειδικής νομοθετικής εξουσιοδότησης με προεδρικό διάταγμα, να δικαιολογείται από αποχρώντες λόγους δημοσίου συμφέροντος, να τελεί σε πρόδηλη λογική συνάφεια με τον επιδιωκόμενο σκοπό, να είναι πρόσφορη, κατάλληλη και αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού αυτού, να μη θίγει τον πυρήνα του δικαιώματος και να μην απονέμει στη διοίκηση ευρεία διακριτική ευχέρεια.

Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, για να είναι νόμιμη η επεξεργασία πρέπει να προβλέπεται σε διάταξη τυπικού νόμου, όπου περιγράφονται τα βασικά χαρακτηριστικά της επεξεργασίας των

προσωπικών δεδομένων, ο σκοπός της επεξεργασίας, τα συγκεκριμένα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που είναι αναγκαίο να τύχουν επεξεργασίας, ιδιαίτερα δε τα ευαίσθητα δεδομένα, κατά τρόπο, ώστε να προκύπτει σαφώς ότι τα συγκεκριμένα δεδομένα είναι αναγκαία και πρόσφορα σε σχέση με τον σκοπό της επιδιωκόμενης επεξεργασίας κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, προσέτι δε θα αναφέρεται ο χρόνος τήρησης των δεδομένων, οι τυχόν αποδέκτες των δεδομένων αυτών και να παρέχεται ειδικώς η αναγκαία νομοθετική εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση ειδικότερων, τεχνικών ή λεπτομερειακών θεμάτων, όπως ο σχεδιασμός του συγκεκριμένου συστήματος και τα εν γένει οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια της επεξεργασίας των δεδομένων (βλ. ιδίως, ΟΛΣΤΕ 3031/2008, σκ. 9, ΟΛΣΤΕ 1210/2010, σκ. 24, απόφαση Αρχής 126/2013 σκ. 6, Γνωμοδοτήσεις Αρχής 4/2011, σκ. 13 και 3/2015, σκ. 2).

Στην προκειμένη περίπτωση, επομένως, ερευνητέο είναι κατά πόσον η συλλογή προσωπικών δεδομένων των φιλάθλων και η περαιτέρω επεξεργασία τους από τις διοργανώτριες αρχές, Super League και ΕΣΑΚΕ, για το σκοπό της καταπολέμησης της βίας στον αθλητισμό προβλέπεται από διάταξη νόμου ή καθιερώνεται μετά από ειδική εξουσιοδότηση νόμου.

Το άρθρο 2 παρ. 1 του ν. 4326/2015 «Επείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση της βίας στον αθλητισμό και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 49) προβλέπει ότι: «Από την αγωνιστική περίοδο 2015-2016 απαγορεύεται η συμμετοχή οποιασδήποτε ομάδας Τ.Α.Α. ή Α.Α.Ε σε εθνικό πρωτάθλημα ή Κύπελλο Ελλάδος των αθλημάτων ποδοσφαίρου και καλαθοσφαίρισης, εφόσον δεν έχει βεβαιωθεί από τη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού η καλή λειτουργία στην αθλητική εγκατάσταση στην οποία θα διενεργούνται οι αγώνες της ομάδας των προβλεπόμενων στα άρθρα 41Ε και 41Γ του Ν. 2725/1999 συστημάτων ηλεκτρονικής εποπτείας και ηλεκτρονικού ονομαστικού εισιτηρίου, σύμφωνα με τις προδιαγραφές και λοιπά στοιχεία που ορίζονται στις αποφάσεις 62038/30.12.2005 (ΦΕΚ Β' 1983) του Υφυπουργού Πολιτισμού και 1073215/353/0015 (Β' 1610) των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Πολιτισμού (...)». Περαιτέρω, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 7 του ν.4326/2015, που αντικατέστησε την παρ. 6 του άρθρου 41Γ του ν.2725/1999: «6. Για την έκδοση, διάθεση και γενικά για τον έλεγχο της διακίνησης της παραγράφου 1, εφαρμόζεται από τις οικείες διοργανώτριες αρχές σύστημα ηλεκτρονικού εισιτηρίου, το οποίο αποτελείται από το σύστημα ηλεκτρονικού ονομαστικού εισιτηρίου και το ηλεκτρονικό σύστημα εποπτείας. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Προστασίας του Πολίτη και του αρμόδιου για τον Αθλητισμό Υπουργού και με την επιφύλαξη των διατάξεων του Ν.2427/1997, όπως αυτός ισχύει, καθορίζονται οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και κάθε άλλο συναφές με την εισαγωγή, λειτουργία, δαπάνη εγκατάστασης και συντήρησης του συστήματος ηλεκτρονικού εισιτηρίου, καθώς και οι διοικητικές κυρώσεις και τα μέτρα σε περίπτωση αθέτησης λειτουργίας του παραπάνω συστήματος. Στις ρυθμίσεις αυτές περιλαμβάνονται ιδίως η έκδοση κάρτας φιλάθλου, η δημιουργία κεντρικής βάσης δεδομένων φιλάθλων, καθώς και συστήματος κεντρικής διαχείρισης εισιτηρίων θεάματος, που να συνεργάζεται μέσω της κάρτας φιλάθλου, με την κεντρική βάση δεδομένων, ο καθορισμός των υπευθύνων για τη χρήση και λειτουργία των ηλεκτρονικών συστημάτων, καθώς και για την επεξεργασία και φύλαξη των δεδομένων

που αυτά παράγουν, ο καθορισμός των φορέων και των προσώπων που έχουν πρόσβαση στα δεδομένα, ο χρόνος τήρησης των δεδομένων και ο τρόπος καταστροφής τους». Κατ' εξουσιοδότηση της προαναφερόμενης διάταξης εκδόθηκε η υπ' αρ. ΥΠΟΠΑΙΘ/ΓΔΥΑ/ΔΤΥ/ΤΜΑΕ/229157/12877/1280/236 κοινή υπουργική απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, του Υφυπουργού Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων και του Υπουργού Οικονομικών σχετικά με την «Εφαρμογή Ηλεκτρονικού Συστήματος για την έκδοση, διάθεση και έλεγχο της διακίνησης των ονομαστικών/αριθμημένων εισιτηρίων σε αγώνες του επαγγελματικού αθλητισμού» (ΦΕΚ Β' 1801/20.08.2015). Επιπλέον, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 12 της κοινής αυτής υπουργικής απόφασης, από τη δημοσίευσή της αντικαθίσταται κάθε διάταξη της υπουργικής απόφασης 62038/2005 και της κοινής υπουργικής απόφασης 1073215/353/0015¹ που καλύπτεται από την παρούσα και κάθε άλλη αντίθετη διάταξη.

3. Στην κεντρική βάση δεδομένων που τηρείται στο κεντρικό σύστημα ηλεκτρονικού εισιτηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 της υπ' αρ. ΥΠΟΠΑΙΘ/ΓΔΥΑ/ΔΤΥ/ΤΜΑΕ/229157/12877/1280/236 κοινής υπουργικής απόφασης, καταχωρίζονται τα στοιχεία της αίτησης που καταθέτει ο ενδιαφερόμενος φίλαθλος για την έκδοση κάρτας φιλάθλου, ήτοι: ονοματεπώνυμο, όνομα πατρός και μητρός, ημερομηνία γέννησης, διεύθυνση κατοικίας, αριθμός τηλεφώνου (σταθερού και κινητού, αν υπάρχει), ΑΔΤ ή διαβατηρίου ή άδειας παραμονής, ημερομηνία έκδοσης και εκδούσα αρχή (άρθρο 4 παρ. 3 τελ. εδάφιο και 4 της προαναφερόμενης κοινής υπουργικής απόφασης), καθώς και ο κωδικός αριθμός αναγνώρισης της κάρτας. Ακόμα, ο Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (Α.Μ.Κ.Α.) όσον αφορά το ηλεκτρονικό εισιτήριο αναγράφεται στο σώμα αυτού, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 παρ. 3 της εν λόγω κοινής υπουργικής απόφασης, ενώ όσον αφορά την κάρτα φιλάθλου κατατίθεται από τον ενδιαφερόμενο φίλαθλο στα συνοδευτικά έγγραφα που υποβάλλει μαζί με την αίτησή του για την έκδοση κάρτας φιλάθλου σε οποιαδήποτε Α.Α.Ε. ή Τ.Α.Α. ή σε εξουσιοδοτημένα από αυτές πρόσωπα και αναγράφεται στο σώμα της εθνικής κάρτας φιλάθλου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 3 και 8 του άρθρου 4 της κοινής υπουργικής απόφασης. Τέλος, ο ΑΜΚΑ αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο φίλαθλο στην αίτηση που υποβάλλει για την έκδοση κάρτας φιλάθλου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 4 της κοινής υπουργικής απόφασης. Οι ανωτέρω πληροφορίες συνιστούν απλά προσωπικά δεδομένα, η δε συλλογή τους συνιστά επεξεργασία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. α' και δ' του ν.2472/1997².

Περαιτέρω, στην κεντρική βάση δεδομένων του κεντρικού συστήματος ηλεκτρονικού εισιτηρίου, που τηρείται από τις διοργανώτριες αρχές Super League και ΕΣΑΚΕ καταχωρίζονται οι επιβαλλόμενες κυρώσεις σε βάρος φυσικών προσώπων για πράξεις βίας, οι οποίες απαγορεύουν την είσοδο στους αγωνιστικούς χώρους, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ.

¹ Πρόκειται για τις υπουργικές αποφάσεις που μνημονεύονται στη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 1 του ν. 4326/2015.

² Ειδικά για τον χαρακτηρισμό του ΑΜΚΑ ως απλού προσωπικού δεδομένου, βλ. απόφαση Αρχής 56/2010, σκ. 12.

2 του άρθρου 5 της κοινής υπουργικής απόφασης. Η απαγόρευση εισόδου στους αγωνιστικούς χώρους είναι δυνατόν να αποτελεί παρεπόμενη ποινή που προβλέπεται στο άρθρο 41ΣΤ παρ. 7 του ν. 2725/1999, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει. Η πληροφορία ότι έχει επιβληθεί σε ένα πρόσωπο η παρεπόμενη αυτή ποινή συνιστά ευαίσθητο δεδομένο, που αφορά σε ποινική (δίωξη και) καταδίκη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. β' του ν.2472/1997. Μάλιστα για το χαρακτηρισμό της πληροφορίας αυτής ως ευαίσθητου δεδομένου είναι αδιάφορο από σκοπιάς προστασίας προσωπικών δεδομένων αν πρόκειται για αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση. Όμως, το άρθρο 5 παρ. 2 της προαναφερόμενης κοινής υπουργικής απόφασης περιορίζει την ευαίσθητη αυτή πληροφορία μόνο στις αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις, που δυνάμει του άρθρου 574 ΚΠΔ καταχωρίζονται στο Εθνικό Ποινικό Μητρώο. Το ευαίσθητο αυτό προσωπικό δεδομένο της απαγόρευσης εισόδου στους αγωνιστικούς χώρους συλλέγεται και τηρείται στη κεντρική βάση δεδομένων που τηρείται στο κεντρικό σύστημα ηλεκτρονικού εισιτηρίου, ενώ παράλληλα αποδέκτης της πληροφορίας αυτής είναι οι Α.Α.Ε. και Τ.Α.Α. που εκδίδουν το ηλεκτρονικό εισιτήριο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1 και 2 και 2 παρ. 1 της κοινής υπουργικής απόφασης, αντίστοιχα. Δεδομένου ότι ο μόνος λόγος για τον οποίο προβλέπεται η απόρριψη της έκδοσης ηλεκτρονικού εισιτηρίου είναι η επιβολή της απαγόρευσης εισόδου στις αθλητικές εγκαταστάσεις, και στο μέτρο που αυτή συνιστά παρεπόμενη ποινή κατά τα αμέσως προαναφερόμενα, οι Α.Α.Ε. και Τ.Α.Α. γίνονται και αυτές αποδέκτες ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, καθώς έμμεσα τους αποκαλύπτεται η πληροφορία της ποινικής καταδίκης του ενδιαφερόμενου κατά την έκδοση ηλεκτρονικού εισιτηρίου προσώπου. Από το σύνολο του φακέλου της υπόθεσης και την ακροαματική, ενώπιον της Αρχής την 01η.12.2015, διαδικασία προκύπτει, όπως άλλωστε και το Υπουργείο Αθλητισμού και Πολιτισμού συνομολογεί, ότι η συλλογή της πληροφορίας της αμετάκλητης καταδικαστικής απόφασης με την οποία απαγορεύεται σε φυσικά πρόσωπα η είσοδος στους αγωνιστικούς χώρους παρίσταται απρόσφορη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. β' του ν.2472/1997, για την επίτευξη των ειδικότερων σκοπών της αντιμετώπισης της βίας τον αθλητισμό, όπως εξειδικεύονται στο άρθρο 3 παρ. 1 της προαναφερόμενης κοινής υπουργικής απόφασης, εφόσον το αμετάκλητο της παρεπόμενης ποινής απέχει χρονικά από την τέλεση της πράξεως, η οποία επέφερε την επιβολή της ποινής.

Η απαγόρευση εισόδου στους αγωνιστικούς χώρους δύναται ακόμα να αποτελεί πειθαρχική κύρωση που προβλέπεται στο άρθρο 41Ζ του ν.2725/1999, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Η πειθαρχική κύρωση της απαγόρευσης εισόδου σε αθλητικές εγκαταστάσεις σε βάρος φυσικών προσώπων που μπορεί, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 41Ζ παρ. 3 στοιχ. α' και β' του ν.2725/1999 όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει, να επιβληθεί μόνο στους αθλητές και προπονητές, τα μέλη της Διοίκησης, τους εκπροσώπους και όσους συνδέονται με το αθλητικό σωματείο, Α.Α.Ε. ή Τ.Α.Α. με επαγγελματική σχέση, συνιστά απλό προσωπικό δεδομένο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. α' του ν.2472/1999.

Εξάλλου, δεδομένου ότι η προαναφερόμενη κοινή υπουργική απόφαση αφορά στην καθιέρωση ηλεκτρονικού συστήματος έκδοσης εισιτηρίων για τους φιλάθλους, η συλλογή και τήρηση των συγκεκριμένων πληροφοριών των φιλάθλων θα μπορούσε καταρχήν να υπαχθεί

στην απαλλαγή του άρθρου 7Α παρ. 1 στοιχ. γ' (ή και β') του ν.2472/1997. Ωστόσο, από το συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 3 παρ. 2, 3 και 4 της προαναφερόμενης κοινής υπουργικής απόφασης προκύπτει ότι το κεντρικό σύστημα ηλεκτρονικού εισιτηρίου διασυνδέεται υποχρεωτικά με τα επιμέρους συστήματα ηλεκτρονικού εισιτηρίου των Α.Α.Ε. και Τ.Α.Α. Επιπλέον, η κεντρική βάση δεδομένων του κεντρικού συστήματος ηλεκτρονικού εισιτηρίου συνδέεται (μονόδρομα) με το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Εθνικού Ποινικού Μητρώου αναφορικά με τις αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις, με τις οποίες έχει επιβληθεί σε φυσικά πρόσωπα η ποινή της απαγόρευσης εισόδου σε αθλητικούς χώρους, καθώς και με το αρχείο των οικείων πειθαρχικών οργάνων των ομοσπονδιών ή διοργανωτριών αρχών (άρθρο 5 παρ. 2) αναφορικά με την πειθαρχική κύρωση της απαγόρευσης εισόδου σε αθλητικούς χώρους. Η αμφίδρομη σύνδεση αρχείων των επιμέρους συστημάτων ηλεκτρονικού εισιτηρίου των Α.Α.Ε. και Τ.Α.Α. με το κεντρικό σύστημα ηλεκτρονικού εισιτηρίου των διοργανωτριών αρχών για την έκδοση ηλεκτρονικού εισιτηρίου, καθώς και η μονόδρομη σύνδεση της κεντρικής βάσης του κεντρικού συστήματος ηλεκτρονικού εισιτηρίου με το αρχείο του Εθνικού Ποινικού Μητρώου, ως και των πειθαρχικών οργάνων των ομοσπονδιών ή διοργανωτριών αρχών, συνιστά διασύνδεση αρχείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. στ' του ν.2472/1997. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 8 παρ. 3 του ν.2472/1997: «Εάν ένα τουλάχιστον από τα αρχεία που πρόκειται να διασυνδεθούν περιέχει ευαίσθητα δεδομένα, ή εάν η διασύνδεση έχει ως συνέπεια την αποκάλυψη ευαίσθητων δεδομένων, ή εάν για την πραγματοποίηση της διασύνδεσης, πρόκειται να γίνει χρήση ενιαίου κωδικού αριθμού, η διασύνδεση επιτρέπεται μόνον με προηγούμενη άδεια της Αρχής (άδεια διασύνδεσης)». Εν προκειμένω, συντρέχουν τουλάχιστον οι δύο προϋποθέσεις της ανωτέρω διάταξης, καθώς οι Super League και ΕΣΑΚΕ τηρούν ευαίσθητα δεδομένα, ήτοι την πληροφορία περί επιβολής παρεπόμενης ποινής απαγόρευσης εισόδου στις αθλητικές εγκαταστάσεις σε βάρος φυσικού προσώπου, ενώ η απόρριψη της έκδοσης ηλεκτρονικού εισιτηρίου μπορεί κατά τα προαναφερθέντα να συνεπάγεται την αποκάλυψη στις Α.Α.Ε. και Τ.Α.Α., έστω και εμμέσως, του ευαίσθητου δεδομένου της επιβολής της παρεπόμενης ποινής του άρθρου 41ΣΤ παρ. 7 του ν. 2725/1999, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει. Εξάλλου, στο μέτρο που οι Super League και ΕΣΑΚΕ αφενός, και τα επιμέρους συστήματα ηλεκτρονικού εισιτηρίου των Α.Α.Ε. και Τ.Α.Α. αφετέρου, διασυνδέονται μέσω του ειδικού αριθμού σήμανσης της εθνικής κάρτας φιλάθλου, ή μέσω του ΑΜΚΑ του ενδιαφερομένου προσώπου, ή μέσω άλλου ενιαίου κωδικού αριθμού, συντρέχει σωρευτικά και η τρίτη προϋπόθεση της διάταξης του άρθρου 8 παρ. 3 του ν.2472/1997. Κατόπιν τούτων, οι υποβληθείσες αιτήσεις των Super League και ΕΣΑΚΕ περί συλλογής και τήρησης αρχείου προσωπικών δεδομένων δυνάμει της προαναφερόμενης κοινής υπουργικής απόφασης πρέπει να εκληφθούν και ως γνωστοποιήσεις διασύνδεσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 8 του ν.2472/1997, και να συμπληρωθούν καταλλήλως.

4. Ενόψει των ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη τη δηλωθείσα βούληση του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού να προβεί στις αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις όσον αφορά το θέμα της προσφορότητας της διασύνδεσης της κεντρικής βάσης δεδομένων που τηρείται στο κεντρικό σύστημα ηλεκτρονικού εισιτηρίου με το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα του

Εθνικού Ποινικού Μητρώου, θα πρέπει από σκοπιάς προστασίας προσωπικών δεδομένων να σημειωθούν, ιδίως, τα ακόλουθα, εξ αφορμής των προαναφερόμενων υποβληθεισών αιτήσεων γνωστοποίησης συλλογής και τήρησης αρχείου προσωπικών δεδομένων των Super League και ΕΣΑΚΕ:

α) Προκειμένου η συλλογή προσωπικών δεδομένων των ενδιαφερομένων φιλάθλων και η περαιτέρω επεξεργασία τους για την αντιμετώπιση της βίας στον αθλητισμό να είναι νόμιμη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. α' του ν.2472/1997, θα πρέπει να προβλέπεται σε διάταξη τυπικού νόμου, στην οποία θα αναφέρονται τα βασικά χαρακτηριστικά της επεξεργασίας. Εφόσον δε ο ΑΜΚΑ του ενδιαφερόμενου φιλάθλου χρησιμοποιείται ως το μοναδικό προσδιοριστικό στοιχείο, βάσει του οποίου διασυνδέεται η κεντρική βάση δεδομένων του κεντρικού συστήματος ηλεκτρονικού εισιτηρίου των διοργανωτριών αρχών με τα επιμέρους συστήματα ηλεκτρονικού εισιτηρίου των Α.Α.Ε. ή Τ.Α.Α. (άρθρο 3 παρ. 3 της κοινής υπουργικής απόφασης υπ' αρ. ΥΠΟΠΑΙΘ/ΓΔΥΑ/ΔΤΥ/ΤΜΑΕ/229157/12877/1280/236), καθώς και με το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα του Εθνικού Ποινικού Μητρώου (άρθρο 5 παρ. 2 της προαναφερόμενης κοινής υπουργικής απόφασης), θα πρέπει η συλλογή και η περαιτέρω επεξεργασία του να προβλέπεται ειδικώς στη σχετική νομοθετική εξουσιοδότηση.

β) Εφόσον η Διοίκηση κρίνει ότι η προμήθεια της κάρτας φιλάθλου είναι υποχρεωτική για την αγορά ηλεκτρονικού (ονομαστικού & αριθμημένου) εισιτηρίου και τη συνεργασία της κεντρικής βάσης δεδομένων του κεντρικού συστήματος ηλεκτρονικού εισιτηρίου με τα επιμέρους συστήματα ηλεκτρονικού εισιτηρίου των Α.Α.Ε. ή Τ.Α.Α., θα πρέπει να προβλέπεται ρητώς στη σχετική εξουσιοδοτική διάταξη, καθώς αυτό δεν ορίζεται στη διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 41Γ του ν.2725/1999, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 7 του άρθρου 2 του ν.4326/2015.

γ) Με την καθιέρωση του συστήματος ηλεκτρονικού εισιτηρίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 41Γ του ν.2725/1999, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 7 του άρθρου 2 του ν.4326/2015 και του άρθρου 6 της κατ' εξουσιοδότηση εκδοθείσας κοινής υπουργικής απόφασης υπ' αρ. ΥΠΟΠΑΙΘ/ΓΔΥΑ/ΔΤΥ/ΤΜΑΕ/229157/12877/1280/236, η κεντρική βάση δεδομένων φιλάθλων πανελληνίας εμβέλειας που δημιουργείται για το σκοπό της αντιμετώπισης της βίας στον αθλητισμό θα πρέπει να τελεί υπό την έντονη εποπτεία της κεντρικής διοίκησης, π.χ. του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και τούτο να προβλέπεται σε διάταξη τυπικού νόμου, και εφόσον τελικά θεωρηθεί ότι η κεντρική βάση δεδομένων φιλάθλων μπορεί να τηρείται από τις διοργανώτριες αρχές (άρθρο 6 παρ. 1 της προαναφερόμενης κοινής υπουργικής απόφασης), να προβλέπεται ρητώς και η σχετική ανάθεση στην εξουσιοδοτική διάταξη.

δ) Τα προσωπικά δεδομένα των ατόμων που έχουν προμηθευτεί ηλεκτρονικό (ονομαστικό & αριθμημένο) εισιτήριο, στα οποία δεν έχει επιβληθεί η παρεπόμενη ποινή ούτε η πειθαρχική κύρωση της απαγόρευσης εισόδου στους αθλητικούς χώρους (λευκή λίστα), θα πρέπει να διατηρούνται στο κεντρικό σύστημα ηλεκτρονικού εισιτηρίου για καθορισμένο εύλογο χρονικό διάστημα, ήτοι από τον κρίσιμο αγώνα για το διάστημα των 15 ημερών, όταν δεν έχει εκδηλωθεί

κάποιο περιστατικό βίας στους αθλητικούς χώρους³.

ε) Η πλειοψηφία των μελών της Αρχής έχει τη γνώμη ότι η Διοίκηση σκόπιμο είναι να επανεξετάσει την όλη ρύθμιση της κάρτας φιλάθλου, ιδίως στην εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 2 παρ. 7 του ν.4326/2015, ενόψει του ότι η εξουσιοδοτική αυτή διάταξη, επαναλαμβάνοντας προγενέστερη ρύθμιση⁴, αναφέρεται κυρίως στην καθιέρωση του ηλεκτρονικού εισιτηρίου και προσανατολίζεται προς αυτήν (κεντρικό σύστημα ηλεκτρονικού εισιτηρίου, κεντρική βάση δεδομένων που τηρείται στο κεντρικό σύστημα ηλεκτρονικού εισιτηρίου, απαγόρευση συμμετοχής ομάδας στους αγώνες του επαγγελματικού αθλητισμού εφόσον δεν βεβαιώνεται αρμοδίως ότι διαθέτει και σύστημα ηλεκτρονικού εισιτηρίου)· απλώς αναφέρεται στην εξουσιοδοτική διάταξη ότι το σύστημα κεντρικής διαχείρισης εισιτηρίων θεάματος θα συνεργάζεται μέσω της κάρτας φιλάθλου με την κεντρική βάση δεδομένων, η οποία τηρείται στο κεντρικό σύστημα ηλεκτρονικού εισιτηρίου. Άλλωστε, η κάρτα φιλάθλου, ως προβλέπεται, δεν διαθέτει φωτογραφία του κατόχου της, ώστε να είναι χρήσιμη και αναγκαία καθεαυτή, και όχι σε συνδυασμό με το δελτίο αστυνομικής ταυτότητας ή το διαβατήριο ή την άδεια παραμονής, για τον έλεγχο της ταυτοπροσωπίας των εισερχομένων κατόχων (ονομαστικού & αριθμημένου) ηλεκτρονικού εισιτηρίου, που θεωρείται υψίστης σημασίας για την τήρηση της ευταξίας στους αγώνες. Συνεπώς, πρέπει να ενισχυθεί η αυθυπαρξία της κάρτας φιλάθλου για να δικαιολογηθεί πλήρως η εισαγωγή της ως υποχρεωτικού μέτρου για τη λειτουργία του όλου συστήματος του (ονομαστικού & αριθμημένου) ηλεκτρονικού εισιτηρίου, ενόψει ενδεχόμενης πρακτικής αδυναμίας ουσιαστικού ελέγχου με ταξιθέτες της αντιστοιχίας της θέσης του φιλάθλου προς το ονομαστικό και αριθμημένο ηλεκτρονικό εισιτήριό του. Αντίθετα, κατά την άποψη τριών μελών, η εφαρμογή της υποχρεωτικής προμήθειας κάρτας φιλάθλου για την ταυτοποίηση του κατόχου του ηλεκτρονικού (ονομαστικού & αριθμημένου) εισιτηρίου παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας των δεδομένων σε σχέση προς τον επιδιωκόμενο σκοπό της αντιμετώπισης περιστατικών βίας στους αθλητικούς χώρους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. β' του ν.2472/1997, καθόσον ο σκοπός της ταυτοποίησης μπορεί να επιτευχθεί ούτως ή άλλως με τα στοιχεία που παρέχονται από τους φιλάθλους για την έκδοση του ηλεκτρονικού εισιτηρίου και την επίδειξη του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας ή του διαβατηρίου ή της άδειας παραμονής (άρθρο 4 παρ. 3 της προαναφερόμενης κοινής υπουργικής απόφασης), καθώς και σε συνδυασμό του ονομαστικού & αριθμημένου εισιτηρίου με το ηλεκτρονικό σύστημα εποπτείας που προβλέπεται στο άρθρο 2 παρ. 1 του ν.4326/2015, για τον σκοπό της πρόληψης και της καταστολής περιστατικών βίας στους αγωνιστικούς χώρους, αντίστοιχα. Επιπλέον, κατά την άποψη των ιδίων ως άνω τριών μελών, η καθιέρωση καθολικής, υποχρεωτικής προμήθειας κάρτας φιλάθλου για την έκδοση ηλεκτρονικού εισιτηρίου συνιστά δυσανάλογο περιορισμό του δικαιώματος στην ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας που δεν δικαιολογείται λόγω προσβολής των δικαιωμάτων άλλων, ή παραβίασης του Συντάγματος ή των χρηστών ηθών. Και τούτο διότι, παρά το γεγονός

³ Βλ. απόφαση ΔΕΕ της 08ης.04.2014 στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C -293/12 και C -594/12, σκ. 58-65.

⁴ Βλ. Άρθρο 1 παρ. 1 του ν.3372/2005 (ΦΕΚ Α' 187), που αντικατέστησε την παρ. 6 του άρθρου 41Γ του ν.2725/1999.

ότι η συλλογή και επεξεργασία των εν λόγω προσωπικών δεδομένων αποσκοπεί σε σκοπό γενικού συμφέροντος και συγκεκριμένα στην πρόληψη και καταπολέμηση φαινομένων βίας στα γήπεδα, εντούτοις η εξεταζόμενη ρύθμιση παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος), στο βαθμό που καλύπτει κατά τρόπο γενικό το σύνολο των θεατών μιας αθλητικής συνάντησης, χωρίς να γίνεται καμία διαφοροποίηση, περιορισμός ή εξαίρεση με βάση τον επιδιωκόμενο σκοπό (βλ. και αποφάσεις C-293/12 και C-594/12 του ΔΕΕ). Άλλωστε, ο επιδιωκόμενος σκοπός της αντιμετώπισης πράξεων βίας και αξιόποινων εν γένει πράξεων εξ αφορμής των αθλητικών συναντήσεων μπορεί να επιτευχθεί με τον ηπιότερο τρόπο του κεντρικού συστήματος ηλεκτρονικού εισιτηρίου, στο οποίο καταχωρίζεται το όνομα του αγοραστή του εισιτηρίου σε σχέση με τη θέση που δικαιούται, σε συνδυασμό με το ηλεκτρονικό σύστημα εποπτείας που προβλέπεται στο άρθρο 2 παρ.1 του ν.4326/2015, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 25 παρ. 1 τελ. εδάφιο του Συντάγματος και 4 παρ. 1 στοιχ. β' του ν.2472/1997, όπως άλλωστε είχε επισημάνει η Αρχή με τα υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/1878/25.05.2005 και Γ/ΕΞ/4377/23.11.2005 έγγραφα, το οποίο τελευταίο άλλωστε λαμβάνει υπόψη της και μνημονεύει ρητώς η υπ' αρ. ΥΠΟΠΑΙΘ/ΓΔΥΑ/ΔΤΥ/ΤΜΑΕ/229157/12877/1280/236 κοινή υπουργική απόφαση. Εν κατακλείδι, η προτεινόμενη ρύθμιση συνεπάγεται μια μεγάλης εκτάσεως και ιδιαίτερως μεγάλης βαρύτητας στο πλαίσιο της ελληνικής και ενωσιακής έννομης τάξεως επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 5 και 9Α του Συντάγματος, χωρίς η επέμβαση αυτή να οριοθετείται επακριβώς μέσω διατάξεων δυνάμενων να διασφαλίσουν ότι πράγματι περιορίζεται στον απολύτως αναγκαίο βαθμό.

στ) Η Αρχή επιφυλάσσεται να καθορίσει τα μέτρα απορρήτου και ασφάλειας που πρέπει να υιοθετήσουν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 10 του ν.2472/1997, μόλις οριστικοποιηθεί το νομοθετικό καθεστώς που διέπει την εφαρμογή του ηλεκτρονικού συστήματος ονομαστικών και αριθμημένων εισιτηρίων σε αγώνες του επαγγελματικού αθλητισμού.

ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΥΘΜΙΣΕΙΣ

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 28 (ΦΕΚ 34 Α/23.3.2015)

Κωδικοποίηση διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία

Άρθρα 21-29

Πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα

όπως
προστέθηκε με
το άρθρο 12
ν. 4305/2014

Διακυβέρνησης υποβάλλει στον Πρόεδρο της Βουλής ετήσια έκθεση σχετικά με την ανοικτή διάθεση και περαιτέρω χρήση των εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων από τους φορείς της περίπτωσης 1 του άρθρου 8. Πριν από την υποβολή της κατά το προηγούμενο εδάφιο, η έκθεση τίθεται σε δημόσια διαβούλευση για διάστημα δεκαπέντε τουλάχιστον ημερών.

2. Η έκθεση της παραγράφου 1 συζητείται σε κοινή συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης και των Ειδικών Μόνιμων Επιτροπών Θεσμών και Διαφάνειας και Έρευνας και Τεχνολογίας της Βουλής.

3. Η έκθεση της παραγράφου 1 αναρτάται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και στον διαδικτυακό τόπο www.data.gov.gr.

4. Κατά την πρώτη εφαρμογή του ν. 4305/2014 η ετήσια έκθεση σχετικά με την ανοικτή διάθεση και περαιτέρω χρήση των εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων, από τους φορείς της περίπτωσης 1 του άρθρου 8 υποβάλλεται μέχρι τις 29.2.2016.

Άρθρο 20

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Άρθρο 13
ν. 3448/2006,
όπως
αντικαταστάθηκ
ε με το άρθρο
13 ν.
4305/2014

1. Με απόφαση του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης καθορίζονται ειδικότερα ζητήματα, καθώς και ζητήματα τεχνικού ή λεπτομερειακού χαρακτήρα ή διαδικαστικά ζητήματα για την εφαρμογή της αρχής της ανοικτής διάθεσης και περαιτέρω χρήσης εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα, σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 15 του παρόντος Κεφαλαίου. Με όμοια απόφαση μπορεί να εξειδικεύονται τα κριτήρια των άρθρων 11 και 12 και να καταρτίζεται η Εθνική Ανοικτή Άδεια και λοιπές προτυποποιημένες άδειες προς διευκόλυνση των δημόσιων φορέων. Με όμοια απόφαση ορίζονται οι κανόνες, τα πρότυπα, τα μέσα και οι προδιαγραφές για τη λειτουργία του διαδικτυακού τόπου www.data.gov.gr και του Μητρώου Ανοικτών Δεδομένων του Δημοσίου και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος Κεφαλαίου.

2. Ο καθορισμός των όρων της παραγράφου 1 του άρθρου 11, καθώς και το ύψος των επιβαλλόμενων τελών ορίζονται με απόφαση του οικείου Υπουργού ή του αρμόδιου οργάνου διοίκησης του νομικού προσώπου ή της ανεξάρτητης αρχής. Οι αποφάσεις του προηγούμενου εδαφίου κοινοποιούνται στο Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Άρθρο 21

Ορισμοί

Άρθρο 2
ν. 2472/1997,
όπως
τροποποιήθηκε
με τα άρθρα 79
ν. 4139/2013
και 18 παρ. 2
ν. 3471/2006
και
συμπληρώθηκε
με το άρθρο 8
παρ. 2 ν.
4205/2013

Για τους σκοπούς του παρόντος Κεφαλαίου νοούνται ως:

α) "Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα", κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων. Δεν λογίζονται ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα στατιστικής φύσεως συγκεντρωτικά στοιχεία, από τα οποία δεν μπορούν να προσδιορισθούν τα υποκείμενα των δεδομένων.

β) «Ευαίσθητα δεδομένα», τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων. Ειδικά για τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες δύναται να επιτραπεί η δημοσιοποίηση μόνον από την εισαγγελική αρχή για τα αδικήματα που αναφέρονται στο εδάφιο β' της παραγράφου 2 του άρθρου 22 του παρόντος με διάταξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών ή του Εισαγγελέα Εφετών, εάν η υπόθεση εκκρεμεί στο Εφετείο. Η διάταξη πρέπει να είναι ειδικώς και πλήρως αιτιολογημένη, να προσδιορίζει τον τρόπο δημοσιοποίησης και το χρονικό διάστημα που θα διαρκέσει. Η δημοσιοποίηση αυτή αποσκοπεί στην προστασία του κοινωνικού συνόλου, των ανηλίκων, των ευάλωτων ή ανίσχυρων πληθυσμιακών ομάδων και προς ευχερέστερη πραγμάτωση της αξίωσης της Πολιτείας για τον κολασμό των παραπάνω αδικημάτων. Κατά της εισαγγελικής διάταξης επιτρέπεται προσφυγή εντός δύο ημερών από τη γνωστοποίηση στον κατηγορούμενο ή κατάδικο ενώπιον του Προϊστάμενου της Εισαγγελίας Πρωτοδικών ή του Προϊστάμενου της Εισαγγελίας Εφετών, αν η υπόθεση εκκρεμεί στο Εφετείο, ο οποίος αποφαινεται εντός δύο ημερών. Μέχρι να αποφανθεί ο αρμόδιος Εισαγγελέας απαγορεύεται η εκτέλεση της διάταξης και η δημοσιοποίηση δεδομένων. Κατ' εξαίρεση στα κακουργήματα των άρθρων 187, 187Α και του 19ου Κεφαλαίου του Π.Κ. «Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής» η εισαγγελική διάταξη εκτελείται αμέσως, επικυρώνεται δε από τον προϊστάμενο της Εισαγγελίας Εφετών εντός είκοσι τεσσάρων ωρών, εφόσον αυτή έχει εκδοθεί από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών.

Διαφορετικά η ισχύς της σχετικής διάταξης παύει αυτοδικαίως με τη λήξη της προθεσμίας των είκοσι τεσσάρων ωρών.

γ) "Υποκείμενο των δεδομένων", το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική.

δ) "Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα" ("επεξεργασία"): κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται από το Δημόσιο ή

από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζεται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή.

ε) "Αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα" ("αρχείο"), κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία είναι προσιτά με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια.

στ) "Διασύνδεση", μορφή επεξεργασίας που συνίσταται στη δυνατότητα συσχέτισης των δεδομένων ενός αρχείου με δεδομένα αρχείου ή αρχείων που τηρούνται από άλλον ή άλλους υπεύθυνους επεξεργασίας ή που τηρούνται από τον ίδιο υπεύθυνο επεξεργασίας για άλλο σκοπό.

ζ) "Υπεύθυνος επεξεργασίας", οποιοσδήποτε καθορίζει τον σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός. Όταν ο σκοπός και ο τρόπος της επεξεργασίας καθορίζονται με διατάξεις νόμου ή κανονιστικές διατάξεις εθνικού ή κοινοτικού δικαίου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια βάσει των οποίων γίνεται η επιλογή του καθορίζονται αντίστοιχα από το εθνικό ή το κοινοτικό δίκαιο.

η) "Εκτελών την επεξεργασία", οποιοσδήποτε επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό υπεύθυνου επεξεργασίας, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός.

θ) "Τρίτος", κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία, ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, εκτός από το υποκείμενο των δεδομένων, τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία ή για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας.

ι) "Αποδέκτης", το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, στον οποίο ανακοινώνονται ή μεταδίδονται τα δεδομένα, ανεξαρτήτως αν πρόκειται για τρίτο ή όχι.

ια) "Συγκατάθεση" του υποκειμένου των δεδομένων, κάθε ελεύθερη, ρητή και ειδική δήλωση βουλήσεως, που εκφράζεται με τρόπο σαφή και εν πλήρη επιγνώσει, και με την οποία, το υποκείμενο των δεδομένων, αφού προηγουμένως ενημερωθεί, δέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Η ενημέρωση αυτή περιλαμβάνει πληροφόρηση τουλάχιστον για τον σκοπό της επεξεργασίας, τα δεδομένα ή τις κατηγορίες δεδομένων που αφορά η επεξεργασία, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και το όνομα, την επωνυμία και τη διεύθυνση του υπεύθυνου επεξεργασίας και του τυχόν

εκπροσώπου του. Η συγκατάθεση μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε, χωρίς αναδρομικό αποτέλεσμα.

ιβ) "Αρχή", η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

Άρθρο 22

Πεδίο Εφαρμογής

Άρθρο 3
ν. 2472/1997,
όπως
τροποποιήθηκε
με τα άρθρα
όγδοο παρ. 1 ν.
3625/2007 και
19 παρ. 1 και 2
ν. 3471/2006

1. Οι διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου εφαρμόζονται στην εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη επεξεργασία, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο.

2. Οι διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου δεν εφαρμόζονται στην επεξεργασία δεδομένων η οποία πραγματοποιείται:

- α) από φυσικό πρόσωπο για την άσκηση δραστηριοτήτων αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών,
- β) από τις δικαστικές-εισαγγελικές αρχές και τις υπηρεσίες που ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία τους στο πλαίσιο της απονομής της δικαιοσύνης ή για την εξυπηρέτηση των αναγκών της λειτουργίας τους με σκοπό τη βεβαίωση εγκλημάτων που τιμωρούνται ως κακουργήματα ή πλημμελήματα με δόλο και ιδίως εγκλημάτων κατά της ζωής, κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, κατά της προσωπικής ελευθερίας, κατά της ιδιοκτησίας, κατά των περιουσιακών δικαιωμάτων, παραβάσεων της νομοθεσίας περί ναρκωτικών, επιβουλής της δημόσιας τάξης, ως και τελουμένων σε βάρος ανήλικων θυμάτων. Ως προς τα ανωτέρω εφαρμόζονται οι ισχύουσες ουσιαστικές και δικονομικές ποινικές διατάξεις. Στις περιπτώσεις άσκησης από τους πολίτες του δικαιώματος του συνέρχεσθαι κατά το άρθρο 11 του Συντάγματος επιτρέπεται η απλή λειτουργία συσκευών καταγραφής ήχου ή εικόνας ή άλλων ειδικών τεχνικών μέσων με σκοπό την καταγραφή, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του επόμενου εδαφίου. Η καταγραφή ήχου ή εικόνας με οποιασδήποτε τεχνικής μορφής συσκευές με σκοπό τη βεβαίωση τέλεσης των παραπάνω εγκλημάτων γίνεται μόνον κατόπιν εντολής εκπροσώπου της εισαγγελικής αρχής και εφόσον επίκειται σοβαρός κίνδυνος για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια. Σκοπός της καταγραφής αυτής είναι μόνον η χρησιμοποίηση του βεβαιούντος την τέλεση των εγκλημάτων υλικού ως αποδεικτικού στοιχείου ενώπιον οποιασδήποτε ανακριτικής, εισαγγελικής αρχής και δικαστηρίου. Η επεξεργασία κάθε άλλου υλικού που δεν είναι αναγκαίο προς εξυπηρέτηση του παραπάνω σκοπού για τη βεβαίωση των εγκλημάτων απαγορεύεται, το δε σχετικό υλικό καταστρέφεται με πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα.

3. Οι διατάξεις του παρόντος μέρους εφαρμόζονται σε κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον αυτή εκτελείται:

- α) Από υπεύθυνο επεξεργασίας ή εκτελούντα την επεξεργασία, εγκατεστημένο στην Ελληνική Επικράτεια ή σε τόπο όπου, βάσει του δημοσίου διεθνούς δικαίου, εφαρμόζεται το ελληνικό δίκαιο.
- β) Από υπεύθυνο επεξεργασίας που δεν είναι εγκατεστημένος στην

επικράτεια κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή κράτους του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, αλλά τρίτης χώρας, και για τους σκοπούς της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προσφεύγει σε μέσα, αυτοματοποιημένα ή όχι, ευρισκόμενα στην Ελληνική Επικράτεια, εκτός εάν τα μέσα αυτά χρησιμοποιούνται μόνο με σκοπό τη διέλευση από αυτήν. Στην περίπτωση αυτή, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να υποδείξει με γραπτή δήλωσή του προς την Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων εκπρόσωπο εγκατεστημένο στην Ελληνική Επικράτεια, ο οποίος υποκαθίσταται στα δικαιώματα και υποχρεώσεις του υπευθύνου, χωρίς ο τελευταίος να απαλλάσσεται από τυχόν ιδιαίτερη ευθύνη του. Το αυτό ισχύει και όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας καλύπτεται από ετεροδικία, ασυλία ή άλλο λόγο που κωλύει την ποινική δίωξη.

Άρθρο 23

Χαρακτηριστικά δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Άρθρο 4

ν. 2472/1997,

όπως

τροποποιήθηκε

με το άρθρο 20

παρ. 1 και 2 του

ν. 3471/2006

1. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει:

α) Να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία εν όψει των σκοπών αυτών.

β) Να είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας.

γ) Να είναι ακριβή και, εφόσον χρειάζεται, να υποβάλλονται σε ενημέρωση.

δ) Να διατηρούνται σε μορφή που να επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των υποκειμένων τους μόνο κατά τη διάρκεια της περιόδου που απαιτείται, κατά την κρίση της Αρχής, για την πραγματοποίηση των σκοπών της συλλογής τους και της επεξεργασίας τους. Μετά την παρέλευση της περιόδου αυτής, η Αρχή μπορεί, με αιτιολογημένη απόφασή της, να επιτρέπει τη διατήρηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για ιστορικούς, επιστημονικούς ή στατιστικούς σκοπούς, εφόσον κρίνει ότι δεν θίγονται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση τα δικαιώματα των υποκειμένων τους ή και τρίτων.

2. Η τήρηση των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου βαρύνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που έχουν συλλεγεί ή υφίστανται επεξεργασία κατά παράβαση της προηγούμενης παραγράφου, καταστρέφονται με ευθύνη του υπευθύνου επεξεργασίας. Η Αρχή, αν εξακριβώσει αυτεπαγγέλτως ή μετά από σχετική καταγγελία παράβαση των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου, επιβάλλει τη διακοπή της συλλογής ή της επεξεργασίας και την καταστροφή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που έχουν ήδη συλλεγεί ή τύχει επεξεργασίας.

Άρθρο 24

Προϋποθέσεις επεξεργασίας

Άρθρο 5

1. Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνον

- ν. 2472/1997 όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεσή του.
2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση, όταν:
- α) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση σύμβασης, στην οποία συμβαλλόμενο μέρος είναι υποκείμενο δεδομένων ή για τη λήψη μέτρων κατόπιν αιτήσεως του υποκειμένου κατά το προσυμβατικό στάδιο.
 - β) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρεώσεως του υπεύθυνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από τον νόμο.
 - γ) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου, εάν αυτό τελεί σε φυσική ή νομική αδυναμία να δώσει τη συγκατάθεσή του.
 - δ) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση έργου δημόσιου συμφέροντος ή έργου που εμπίπτει στην άσκηση δημόσιας εξουσίας και εκτελείται από δημόσια αρχή ή έχει ανατεθεί από αυτή είτε στον υπεύθυνο επεξεργασίας είτε σε τρίτο, στον οποίο γνωστοποιούνται τα δεδομένα.
 - ε) Η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών.
3. Η Αρχή μπορεί να εκδίδει ειδικούς κανόνες επεξεργασίας για τις πλέον συνήθεις κατηγορίες επεξεργασιών και αρχείων, οι οποίες προφανώς δεν θίγουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα. Οι κατηγορίες αυτές προσδιορίζονται με κανονισμούς που καταρτίζει η Αρχή και κυρώνονται με προεδρικά διατάγματα, τα οποία εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης.

Άρθρο 25

Επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων

- Άρθρο 7
ν. 2472/1997,
όπως
τροποποιήθηκε
με τα άρθρα 22
παρ. 1 και 2 ν.
3471/2006, 34
παρ. 1 και 2 ν.
2915/2001 και
26 παρ. 4 ν.
3156/2003
1. Απαγορεύεται η συλλογή και η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων.
 2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η συλλογή και η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, καθώς και η ίδρυση και λειτουργία σχετικού αρχείου, ύστερα από άδεια της Αρχής, όταν συντρέχουν μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - α) Το υποκείμενο έδωσε τη γραπτή συγκατάθεσή του, εκτός εάν η συγκατάθεση έχει αποσπασθεί με τρόπο που αντίκειται στον νόμο ή τα χρηστά ήθη ή νόμος ορίζει ότι η συγκατάθεση δεν αίρει την απαγόρευση.
 - β) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου ή προβλεπόμενου από τον νόμο συμφέροντος τρίτου, εάν το υποκείμενο τελεί σε φυσική ή νομική αδυναμία να δώσει τη συγκατάθεσή του.
 - γ) Η επεξεργασία αφορά δεδομένα που δημοσιοποιεί το ίδιο το

υποκείμενο ή είναι αναγκαία για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου ή πειθαρχικού οργάνου.

δ) Η επεξεργασία αφορά θέματα υγείας και εκτελείται από πρόσωπο που ασχολείται κατ' επάγγελμα με την παροχή υπηρεσιών υγείας και υπόκειται σε καθήκον εχεμύθειας ή σε συναφείς κώδικες δεοντολογίας, υπό τον όρο ότι η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την ιατρική πρόληψη, διάγνωση, περίθαλψη ή τη διαχείριση υπηρεσιών υγείας.

ε) Η επεξεργασία εκτελείται από Δημόσια Αρχή και είναι αναγκαία είτε αα) για λόγους εθνικής ασφάλειας είτε ββ) για την εξυπηρέτηση των αναγκών εγκληματολογικής ή σωφρονιστικής πολιτικής και αφορά τη διακρίβωση εγκλημάτων, ποινικές καταδίκες ή μέτρα ασφαλείας είτε γγ) για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας, είτε δδ) για την άσκηση δημόσιου φορολογικού ελέγχου ή δημόσιου ελέγχου κοινωνικών παροχών.

στ) Η επεξεργασία πραγματοποιείται για ερευνητικούς και επιστημονικούς αποκλειστικά σκοπούς και υπό τον όρο ότι τηρείται η ανωνυμία και λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων των προσώπων στα οποία αναφέρονται.

ζ) Η επεξεργασία αφορά δεδομένα δημοσίων προσώπων, εφόσον αυτά συνδέονται με την άσκηση δημοσίου λειτουργήματος ή τη διαχείριση συμφερόντων τρίτων, και πραγματοποιείται αποκλειστικά για την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος. Η άδεια της αρχής χορηγείται μόνο εφόσον η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την εξασφάλιση του δικαιώματος πληροφόρησης επί θεμάτων δημοσίου ενδιαφέροντος καθώς και στο πλαίσιο καλλιτεχνικής έκφρασης και εφόσον δεν παραβιάζεται καθοιονδήποτε τρόπο το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής.

3. Η Αρχή χορηγεί άδεια συλλογής και επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, καθώς και άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας σχετικού αρχείου, ύστερα από αίτηση του υπεύθυνου επεξεργασίας. Εφόσον η Αρχή διαπιστώσει ότι πραγματοποιείται επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, η γνωστοποίηση αρχείου, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν.2472/1997, επέχει θέση αιτήσεως για τη χορήγηση άδειας. Η Αρχή μπορεί να επιβάλλει όρους και προϋποθέσεις για την αποτελεσματικότερη προστασία του δικαιώματος ιδιωτικής ζωής των υποκειμένων ή τρίτων.

4. Η άδεια εκδίδεται για ορισμένο χρόνο, ανάλογα με τον σκοπό της επεξεργασίας. Μπορεί να ανανεωθεί ύστερα από αίτηση του υπεύθυνου επεξεργασίας.

5. Η άδεια περιέχει απαραίτητως:

α) Το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία ή τον τίτλο, καθώς και τη διεύθυνση του υπεύθυνου επεξεργασίας και του τυχόν εκπροσώπου του.

β) Τη διεύθυνση όπου είναι εγκατεστημένο το αρχείο.

γ) Το είδος των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που επιτρέπεται να περιληφθούν στο αρχείο.

- δ) Το χρονικό διάστημα για το οποίο χορηγείται η άδεια.
ε) Τους τυχόν όρους και προϋποθέσεις που έχει επιβάλει η Αρχή για την ίδρυση και λειτουργία του αρχείου.
στ) Την υποχρέωση γνωστοποίησής του ή των αποδεκτών ευθύς ως εξατομικευθούν.
6. Αντίγραφο της άδειας καταχωρίζεται στο Μητρώο Αδειών που διατηρεί η Αρχή.
7. Κάθε μεταβολή των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 5 γνωστοποιείται χωρίς καθυστέρηση στην Αρχή. Κάθε άλλη μεταβολή, πλην της διεύθυνσης του υπευθύνου ή του εκπροσώπου του, συνεπάγεται την έκδοση νέας άδειας, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις.

Άρθρο 26

Απόρρητο και ασφάλεια της επεξεργασίας

Σχετικό
Άρθρο 10
ν. 2472/1997,
όπως
τροποποιήθηκε
με το άρθρο 25
ν. 3471/2006

Για το απόρρητο και την ασφάλεια επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 10 του ν. 2472/1997, όπως ισχύει.

Άρθρο 27

Δικαίωμα ενημέρωσης

Άρθρο 11
ν. 2472/1997,
όπως
τροποποιήθηκε
με τα άρθρα 34
παρ. 4 ν.
2915/2001 και
39 παρ. 8 ν.
4024/2011

1. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει, κατά το στάδιο της συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να ενημερώνει με τρόπο πρόσφορο και σαφή το υποκείμενο για τα εξής τουλάχιστον στοιχεία:
 - α) την ταυτότητά του και την ταυτότητα του τυχόν εκπροσώπου του,
 - β) τον σκοπό της επεξεργασίας,
 - γ) τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων,
 - δ) την ύπαρξη του δικαιώματος πρόσβασης.
2. Εάν για τη συλλογή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ο υπεύθυνος επεξεργασίας ζητεί τη συνδρομή του υποκειμένου, οφείλει να το ενημερώνει ειδικώς και εγγράφως για τα στοιχεία της παραγράφου 1, καθώς και για τα δικαιώματά του, σύμφωνα με το παρόν Κεφάλαιο. Με την αυτή ενημέρωση ο υπεύθυνος επεξεργασίας γνωστοποιεί στο υποκείμενο αν υποχρεούται ή όχι να παράσχει τη συνδρομή του, με βάση ποιες διατάξεις, καθώς και για τις τυχόν συνέπειες της άρνησής του.
3. Αν τα δεδομένα ανακοινώνονται σε τρίτους, το υποκείμενο ενημερώνεται για την ανακοίνωση πριν από αυτούς.
4. Με απόφαση της Αρχής μπορεί να αρθεί εν όλω ή εν μέρει η υποχρέωση ενημέρωσης σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 3, εφόσον η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα γίνεται για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων. Σε επείγουσες περιπτώσεις η άρση της υποχρέωσης ενημέρωσης μπορεί να γίνει με προσωρινή, άμεσα εκτελεστή, απόφαση του Προέδρου, ο

οποίος πρέπει να συγκαλέσει το συντομότερο την Αρχή για την έκδοση οριστικής απόφασης επί του θέματος.

5. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων εκ των άρθρων 28 και 29, η υποχρέωση ενημέρωσης δεν υφίσταται όταν η συλλογή γίνεται αποκλειστικά για δημοσιογραφικούς σκοπούς και αφορά δημόσια πρόσωπα.

6. Ειδικά, όταν πρόκειται για αρχεία που τελούν υπό την επεξεργασία του Υπουργείου Οικονομικών ή του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και αφορούν τη μη εκπλήρωση υποχρεώσεων σε σχέση με φόρους, τέλη, δασμούς και ασφαλιστικές εισφορές, εφόσον το αρχείο πρόκειται να δημοσιοποιηθεί για λόγους δημόσιου συμφέροντος και σε αυτό περιέχονται δεδομένα για περισσότερα από χίλια φυσικά πρόσωπα, η ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων, κατά την παράγραφο 3, μπορεί να γίνεται με δημόσιες ανακοινώσεις κοινής λήψης δια των μέσων μαζικής ενημέρωσης και του διαδικτύου στις οποίες καλούνται τα υποκείμενα των δεδομένων να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους εντός προθεσμίας, η οποία τάσσεται με την πρόσκληση και η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των οκτώ ημερών από τη δημόσια ανακοίνωση.

Άρθρο 28

Δικαίωμα πρόσβασης

Άρθρο 12
ν. 2472/1997,
όπως
συμπληρώθηκε
με το άρθρο 26
ν. 3471/2006,
και απόφαση
122/1957/9-10-
2001 της Αρχής
Προστασίας
Δεδομένων
Προσωπικού
Χαρακτήρα.

1. Καθένας έχει δικαίωμα να γνωρίζει αν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν αποτελούν ή αποτέλεσαν αντικείμενο επεξεργασίας. Προς τούτο, ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει υποχρέωση να του απαντήσει εγγράφως.
2. Το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να ζητεί και να λαμβάνει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, χωρίς καθυστέρηση και κατά τρόπο εύληπτο και σαφή, τις ακόλουθες πληροφορίες:
 - α) Όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, καθώς και την προέλευσή τους.
 - β) Τους σκοπούς της επεξεργασίας, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών.
 - γ) Την εξέλιξη της επεξεργασίας για το χρονικό διάστημα από την προηγούμενη ενημέρωση ή πληροφόρησή του.
 - δ) Τη λογική της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας.

Το δικαίωμα πρόσβασης μπορεί να ασκείται από το υποκείμενο των δεδομένων και με τη συνδρομή ειδικού.
- ε) Κατά περίπτωση, τη διόρθωση, τη διαγραφή ή τη δέσμευση (κλειδωμα) των δεδομένων των οποίων η επεξεργασία δεν είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου, ιδίως λόγω του ελλιπούς ή ανακριβούς χαρακτήρα των δεδομένων, και
- στ) Την κοινοποίηση σε τρίτους, στους οποίους έχουν ανακοινωθεί τα δεδομένα, κάθε διόρθωσης, διαγραφής ή δέσμευσης (κλειδώματος) που διενεργείται σύμφωνα με την περίπτωση ε', εφόσον τούτο δεν είναι

αδύνατον ή δεν προϋποθέτει δυσανάλογες προσπάθειες.

3. Το δικαίωμα της προηγούμενης παραγράφου και το δικαίωμα αντίρρησης ασκούνται με την υποβολή αίτησης στον υπεύθυνο της επεξεργασίας και ταυτόχρονη καταβολή χρηματικού ποσού, το ύψος του οποίου, ο τρόπος καταβολής του και κάθε άλλο συναφές ζήτημα ρυθμίζονται με απόφαση της Αρχής. Ειδικότερα:

α) Για την άσκηση του δικαιώματος διόρθωσης ή διαγραφής των δεδομένων ορίζεται το ποσό των εξήντα ευρώ. β) Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση ορίζεται το ποσό των πέντε ευρώ. Η καταβολή θα αποδεικνύεται για το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α. με γραμμάτιο εισπράξεως Δημοσίου Ταμείου, ή Ταμείου του Ν.Π.Δ.Δ. ή του Ο.Τ.Α. για δε τους ιδιώτες και τα Ν.Π.Ι.Δ. με σχετικό γραμμάτιο Τραπέζης.

4. Αν το αίτημα διόρθωσης ή διαγραφής των δεδομένων κριθεί βάσιμο είτε από τον υπεύθυνο επεξεργασίας είτε από την Αρχή, σε περίπτωση προσφυγής σε αυτήν, ο υπεύθυνος της επεξεργασίας οφείλει χωρίς καθυστέρηση να επιστρέψει στο υποκείμενο το παραπάνω ποσό. Το ποσό αυτό επιστρέφεται στον αιτούντα αν το αίτημα διόρθωσης ή διαγραφής των δεδομένων κριθεί βάσιμο από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας ή, σε περίπτωση προσφυγής, από την Αρχή. Στην περίπτωση αυτή ο υπεύθυνος έχει υποχρέωση να χορηγήσει στον αιτούντα χωρίς καθυστέρηση, δωρεάν και σε γλώσσα κατανοητή, αντίγραφο του διορθωμένου μέρους της επεξεργασίας που τον αφορά.

5. Αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απαντήσει εντός δεκαπέντε ημερών ή, αν η απάντησή του δεν είναι ικανοποιητική, το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή. Αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας αρνηθεί να ικανοποιήσει το αίτημα του ενδιαφερομένου, κοινοποιεί την απάντησή του στην Αρχή και ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο ότι μπορεί να προσφύγει σε αυτήν.

6. Με απόφαση της Αρχής, ύστερα από αίτηση του υπευθύνου επεξεργασίας, η υποχρέωση πληροφόρησης, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2, μπορεί να αρθεί, εν όλω ή εν μέρει, εφόσον η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα γίνεται για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για τη διακρίβωση ιδιαιτέρως σοβαρών εγκλημάτων. Στην περίπτωση αυτή ο Πρόεδρος της Αρχής ή ο αναπληρωτής του προβαίνει σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες και έχει ελεύθερη πρόσβαση στο αρχείο.

7. Δεδομένα που αφορούν την υγεία γνωστοποιούνται στο υποκείμενο μέσω ιατρού.

Άρθρο 29

Δικαίωμα αντίρρησης

Άρθρο 13
ν. 2472/1977

1. Το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να προβάλλει οποτεδήποτε αντιρρήσεις για την επεξεργασία δεδομένων που το αφορούν. Οι αντιρρήσεις απευθύνονται εγγράφως στον υπεύθυνο επεξεργασίας και πρέπει να περιέχουν αίτημα για συγκεκριμένη

ενέργεια, όπως διόρθωση, προσωρινή μη χρησιμοποίηση, δέσμευση, μη διαβίβαση ή διαγραφή. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει την υποχρέωση να απαντήσει εγγράφως επί των αντιρρήσεων μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε ημερών. Στην απάντησή του οφείλει να ενημερώσει το υποκείμενο για τις ενέργειες στις οποίες προέβη ή, ενδεχομένως, για τους λόγους που δεν ικανοποίησε το αίτημα. Η απάντηση σε περίπτωση απόρριψης των αντιρρήσεων πρέπει να κοινοποιείται και στην Αρχή.

2. Εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απαντήσει εμπροθέσμως ή η απάντησή του δεν είναι ικανοποιητική, το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή και να ζητήσει την εξέταση των αντιρρήσεών του. Εάν η Αρχή πιθανολογήσει ότι οι αντιρρήσεις είναι εύλογες και ότι συντρέχει κίνδυνος σοβαρής βλάβης του υποκειμένου από τη συνέχιση της επεξεργασίας, μπορεί να επιβάλλει την άμεση αναστολή της επεξεργασίας έως ότου εκδώσει οριστική απόφαση επί των αντιρρήσεων.

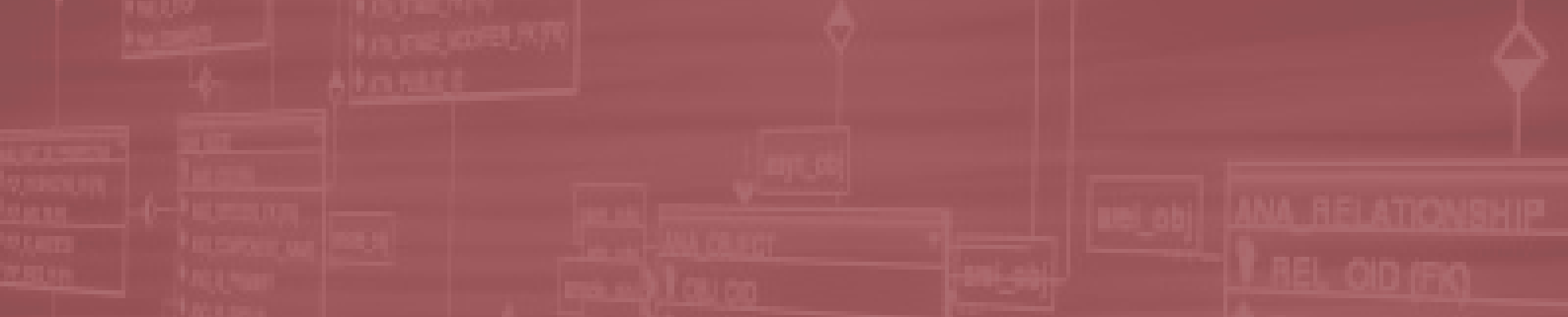
3. Καθένας έχει δικαίωμα να δηλώσει στην Αρχή ότι δεδομένα που τον αφορούν δεν επιθυμεί να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας από οποιονδήποτε, για λόγους προώθησης πωλήσεως αγαθών ή παροχής υπηρεσιών εξ αποστάσεως. Η Αρχή τηρεί μητρώο με τα στοιχεία ταυτότητας των ανωτέρω. Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας των σχετικών αρχείων έχουν την υποχρέωση να συμβουλευονται πριν από κάθε επεξεργασία το εν λόγω μητρώο και να διαγράφουν από το αρχείο τους το πρόσωπα της παραγράφου αυτής.

Έκδοση: ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Επιμέλεια έκδοσης: Διεύθυνση Γραμματείας

Κηφισίας 1-3, 11523 Αθήνα

www.dpa.gr | e-mail: contact@dpa.gr

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2015
ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

ΚΗΦΙΣΙΑΣ 1-3, 115 23 ΑΘΗΝΑ
www.dpa.gr, e-mail: contact@dpa.gr